

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΜΙΝΙΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγισμὸς καὶ ἀπολύτρωσις » (Α' Κορ. 1, 30)

Τόμος Α'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1975

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγίασμός καὶ ἀπολύτρωσις » (Α' Κορ. 1, 30)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' - ΕΤΟΣ Δ'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Ἰανουάριος 1975

Ἀριθ. φύλλον 349

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

Γεμίζουν σχεδὸν αἱ στήλαι τοῦ ἡμερησίου καὶ περιοδικοῦ τύπου κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα κάθε νέου χρόνου ἀπὸ μηνύματα ὄλων τῶν ἁξιοματούχων πρὸς τοὺς ἔχοντας ἐξ αὐτῶν ἐξάρτησιν δι' ἓνα εὐτυχὲς καὶ εἰρηνικὸν νέον ἔτος. Ὅλοι τοὺς μὲ ἐνθουσιῶδεις καὶ πομπώδεις ἐνίοτε ἐκφράσεις δείχνουν, τοὺλάχιστον φαινομενικῶς, ὅτι ἐκδηλώνουν τὴν εὐχὴν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἀντιληφθῇ ὁ ἄνθρωπος τὴν ὑποχρέωσίν του νὰ βαδίξῃ τὸν δρόμον ἐντὸς τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου τοῦ ἀλληλοσεβασμοῦ καὶ τῆς εἰρηνικῆς συνυπάρξεως. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ ἀπλοῦ λαοῦ ἀνταλλάσσονται εὐχαί, ἔστω καὶ μὲ ὀλίγας λέξεις, διὰ υγείαν, εὐτυχίαν καὶ μακροήμερευσιν. Δὲν παραλείπονται ἀκόμη καὶ αἱ ἀνταλλαγαὶ δώρων, τὰ ὁποῖα ἐπισφραγίζουν μὲν μίαν τυπικὴν συνήθειαν καὶ ἔκφρασιν ἐκπληρώσεως τυπικοῦ κοινωνικοῦ χρέους, ἀποκαλύπτουν ὅμως τὴν εὐαισθησίαν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας εἰς τὸ ὅτι αὕτη ἀναζητεῖ τὴν καθαρότητα καὶ ὠραιότητα τῆς ζωῆς. Μέσα ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν εὐχετηρίων ἐκδηλώσεων ἀναδίδεται τὸ βαθύτερον νόημα τῆς χριστιανικῆς δεοντολογίας.

Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος παρίσταται μάρτυς καὶ θεατὴς τοῦ κλονισμοῦ τῶν ἀξιών καὶ τῶν ἀρχῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων θεμελιεῖται τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἀληθινῆς ζωῆς. Μὲ σπαραγμὸν καρδίας παρακολουθεῖ τὴν κατεδάφισιν καὶ τὸν ἀφανισμόν πνευματικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον οἱ ἐργάται τοῦ Εὐαγγελίου μὲ θυσίας ἐδημιούργησαν. Ὁ Θεὸς ἀνέχεται τοὺς κακούς ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα του διὰ νὰ κατανοήσουν οἱ ἐκλεκτοὶ του τὰς βασικὰς προϋποθέσεις τῆς χριστιανικῆς δεοντολογίας. Ἡ ἐμπειρία αὕτη θὰ ἀποτελῇ τὸν ὁδηγὸν διὰ τὴν

προσῆλωσιν τοῦ πιστοῦ πρὸς τὸν Χριστὸν ἀπὸ τὸν ὁποῖον πηγάζουν ὅλα τὰ ἀγαθὰ καὶ αἱ τιμαί, ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ φῶς, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀγάπη, ἡ λύτρωσις καὶ ἡ σωτηρία. Εἶναι μία ἐμπειρία, ἡ ὁποία ἀνοίγει τὸν δρόμον τῆς μεταβολῆς εἰς τὰς σκέψεις καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε μὲ ταπεινώσιν νὰ δέχεται τὰ λυτρωτικὰ μηνύματα τοῦ οὐρανοῦ.

Ἡ βαθυτέρα γνώσις τῆς χριστιανικῆς δεοντολογίας ὁδηγεῖ τὸν πιστὸν εἰς τὸν ὁρθὸν προσανατολισμὸν κατὰ τὴν ἐπὶ γῆς πορείαν του καὶ τοῦ παρέχει τὴν δυνατότητα νὰ γνωρίξῃ τὸν προορισμὸν του. Ἄλλως τε ἡ ἀγνοία τοῦ πραγματικοῦ προορισμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως κἀννεὶ νὰ περνοῦν ἄκαρποι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ἐδῶ πρέπει νὰ ἀνακαλέσωμεν εἰς τὴν μνήμην μας μίαν παλαιὰν καὶ ἴσως χωρὶς μεγάλην καλλιτεχνικὴν ἀξίαν παρὰστασιν, ἀλλὰ μὲ ἓνα θλιβερόν συμβολισμόν. Εἶναι ἡ παρὰστασις τοῦ κυρωμένου ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ἐτῶν γέροντος μὲ ἀπλωμένα πρὸς τὰ ἔμπροσθεν χέρια του, ὁ ὁποῖος ἔτρεχε χωρὶς σταθερότητα νὰ συλλάβῃ τὰς σκιὰς, αἱ ὁποῖαι ὅμως ἐχάνοντο μέσα εἰς τὸ πυκνὸν σκότος τῆς νυκτός. Κάτω ἀπὸ τὴν παρὰστασιν ἦσαν γραμμένα δύο ἀπλάϊ λέξεις: «Χρόνια ἀδικωχάμενα!». Αὐτὰ ἔτρεχε νὰ συλλάβῃ ὁ γέρον. Ἦθελε νὰ εὑρῇ τοὺς διασκορπισμένους μέσα εἰς τὴν ἄχρηστον στάκην τῆς σθησιμένης φωτιᾶς θησαυροὺς τῆς περασμένης ζωῆς.

Ἄν ἀποφασίσῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ κατανοήσῃ τὸ συμβολικὸν περιεχόμενον αὐτῆς τῆς παραστάσεως θὰ εὑρῇ ἀμέσως τὸν ὁρθὸν προσανατολισμὸν τῆς χριστιανικῆς δεοντολογίας. Θὰ συνεχίσῃ τὴν πορείαν μὲ μεγαλύτερον ἐνθου-

σιασμόν. Θά γνωρίζῃ διττόν μόνον πλησίον τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει ἡ εὐφροσύνη, ἡ χαρά, ἡ δικαιοσύνη, ἡ εὐτυχία, ἡ σταθερότης καὶ ἡ ἐνότης. Κοντὰ εἰς τὸν Θεὸν καὶ μὲ τὸν Θεὸν αἱ πληγαί, τὰς ἀπορίας ἀνοίγει ὁ χρόνος, ἐπουλώνονται, αἱ ἐπιτυχίαι σταθεροποιούνται, τὰ ἁμαρτήματα ὀλιγοστεύουν καὶ ἡ πορεία πρὸς τὴν αἰωνιότητα συνεχίζεται. Θά μάθῃ ὁ ἄνθρωπος διττόν εἰς τὴν διάθεσίν του ἔχει ὅλας τὰς εὐκαιρίας ἢ νὰ χάσῃ τὸν παράδεισον διὰ τῆς παρακοῆς καὶ παραβάσεως τοῦ θείου νόμου ἢ νὰ ἐπιστρέψῃ, ὅπως ὁ ἄσωτος, κοντὰ εἰς τὸν πατέρα, καὶ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν Κύριον, ὅπως ὁ ληστής, διὰ νὰ κληρονομήσῃ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Μέσα εἰς αὐτὸ τὸ πλαίσιον τοῦ χρόνου, κατὰ τὸν ὅποιον ὁ Θεὸς πραγματοποιεῖ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ πανταχοῦ παρουσίαν του, παρατείνει τὴν μακροθυμίαν του, χορηγεῖ νέον πνεῦμα καὶ ζωὴν εἰς τὰ πλάσματά του καὶ ἀνοίγει νέους καὶ εὐρύτερους ἐκαστοτε ὀρίζοντας προσανατολισμοῦ, ὁ πιστὸς Χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἐκπληρώσῃ ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις του, αἱ ὁποῖαι πηγάζουν ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν δεοντολογίαν.

Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ χρόνος. Εἶναι τὸ Α καὶ τὸ Ω τοῦ χρόνου. Ἐν χρόνῳ μεταβάλλει εἰς καινὴν κτίσιν τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ὀδηγεῖ ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. Συνεπῶς περιτείνει κατὰ σύστασιν περὶ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ἀνθρώπου νὰ χρησιμοποιοῖ ἐπαφελῶς καὶ διὰ πνευματικὸν καταρτισμὸν τὸν χρόνον τῆς ζωῆς του ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὁ χρόνος ἀκόμη δεικνύει διττόν ὁ Θεὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ φυσικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου καὶ ἡ προϋπόθεσις διττῆς δημιουργικῆς πορείας, ἐφ' ὅσον γέννησις, ἀνάπτυξις, ἀκμή, παρακμή, φθορά καὶ διάλυσις εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα, καὶ ἀποβλέπει εἰς τὴν ἁρμονικὴν διατήρησιν τοῦ κόσμου.

ἔχει λοιπὸν μεγίστην σπουδαιότητα διὰ τὸν ἄνθρωπον ὁ χρόνος καὶ εἶναι δικαιολογημένη ἡ δραστηριότης, ἡ ὁποία παρατηρεῖται κατὰ τὴν ἀναμονὴν τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ νέου χρόνου.

Δυστυχῶς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀποδίδουν τὴν πρέπουσαν σημασίαν καὶ κατὰ τὴν χριστιανικὴν δεοντολογίαν εἰς τὸν κάθε νέον χρόνον. Ἄλλοι τὸν ὑποδέχονται μὲ ἐπιπολαίας ψυχαγωγικὰς ἐκδηλώσεις, ἄλλοι μὲ τὴν ἀνάλυσιν τῶν κερδῶν εἰς τὸν ὁικονομικὸν τομέα, ἄλλοι μὲ τὸν σχεδιασμὸν τρόπων δράσεως κα-

τὰ τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰ ὄνειρά των πρὸς αὐξήσιν τῶν υλικῶν ἀγαθῶν καὶ ἐπιτεύξεων καὶ ἄλλοι μὲ τὴν ψυχρότητα τῆς ἀδιαφορίας. Ἐπάρχει ὅμως καὶ ἓνα ποσοστὸν ἀγαθῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, τὸ ὅποιον ὑποδέχεται κατὰ τὴν χριστιανικὴν δεοντολογίαν τὸν νέον χρόνον. Οἱ ἄνθρωποι αὗτοι συγκεντρώνουν ἀπὸ τὰς πρώτας στιγμὰς τοῦ νέου ἔτους τὰς πνευματικὰς τῶν δυνάμεις καὶ κἀμινουν ἓνα σοβαρὸν αὐτοέλεγχον, ἀναλογίζονται τὰς πολλαπλὰς εἰς ἐργεσίας, τὰς ὁποίας τοὺς ἐχάρισεν ὁ Θεὸς κατὰ τὸ παρελθὸν διάστημα, ἀξιολογοῦν τὰς δραστηριότητάς των καὶ μὲ πλημμυρισμένην ἀπὸ συγκίνησιν καὶ ἱκανοποίησιν καρδίαν τὸν γονατίζουν καὶ εὐκρινῶς δοξολογοῦν, εὐχαριστοῦν καὶ ὑμνοῦν τὸν Δωροδότην παντὸς ἀγαθοῦ. Περνοῦν εὐτυχισμένας στιγμὰς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ νέου ἔτους. Ἐπιδιώκουν ἓνα πνευματικὸν ἐξοστισμόν καὶ τὴν συστηματικὴν χρησιμοποίησιν τῶν εὐκαιριῶν διὰ ἔντασιν τοῦ ἀγώνος πρὸς βίωσιν τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν κατὰ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ.

Ἐνας ἄνθρωπος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ νέου ἔτους παρεκάλει τὸν χρόνον μὲ τὰ ἐξῆς λόγια: «Καλέ μου χρόνε, δὸς μου λίγο φῶς γὰ νὰ περάσω χωρὶς κινδύνου τὸ ἄγνωστο». Καὶ ὁ νέος χρόνος τοῦ ἀπήντησε: «Στήριξε τὸ χέρι σου στὸ παντοδύναμο χερὶ τοῦ Θεοῦ καὶ προχώρει. Ἀσφαλέστερα θὰ περπατήσῃς στὸ ἄγνωστο ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἄλλο φῶς καὶ ἀνδραγαθίᾳ».

Ὁ Χριστιανὸς καθημερινῶς πρέπει νὰ ἀξιοποιῇ τὸν χρόνον. Ἔτσι καὶ παρηγορίαν διὰ τὰς ὕγιεις θερησκευτικὰς του πεποιθήσεις θὰ ἔχῃ καὶ μὲ ἀπορίκωσιν θὰ ἐκτελεῖ τὸ ἔργον διακρινόμενος διὰ τὴν πραότητα, τὴν συγχωρητικότητα, τὴν εὐσέβειαν, τὴν πίστιν, τὴν ἐλπίδα πρὸς τὸν Κύριον καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν πλησίον. Πάντοτε ἡ ἀνασκόπησις τοῦ παρελθόντος ἀποτελεῖ καθοδηγητικὴν πορείαν διὰ τὸ μέλλον. Διότι κατ' αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος ἐνθυμεῖται τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ἐνθυμεῖται τὸν ἥμιον ποῦ θερμαίνει, φωτίζει καὶ ζωογονεῖ τὴν ὕγιαν ποῦ συντελεῖ εἰς τὴν δραστηριότητα· τὸ εὐαγγέλιον ποῦ ὀδηγεῖ εἰς τὴν σωτηρίαν. Δὲν φοβεῖται τὸ μέλλον, ὅπως οἱ χωρὶς Θεὸν ἄνθρωποι. Στόχος του εἶναι ἡ διαρκὴς συμφιλίωσις μὲ τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον του. Γνωρίζει διττόν ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν μιᾶς καὶ μόνῃς στιγμῆς διακυβεύεται καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ αἰώνιον μέλλον τοῦ ἀνθρώπου.

ΕΚ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

ΓΕΝΕΣΙΣ

84. ΟΙ ΑΔΕΡΦΟΙ ΤΟΥ 'ΙΩΣΗΦ ΣΤΟ ΦΑΡΑΩ (45, 16 - 24)

"Εφτασε στο Φαραώ η εἰδησι, ὅτι ἦρθαν οἱ ἀδερφοὶ τοῦ 'Ιωσήφ. Καὶ χάριξε ὁ Φαραώ, χάριξε καὶ ὅλο τὸ προσωπικὸ τῶν ἀνακτόρων. Εἶπε δὲ ὁ Φαραώ στὸν 'Ιωσήφ· «Πές στοὺς ἀδερφοὺς σου νὰ γεμίσουν τὰ σκεύη τοὺς ἀγαθὰ καὶ νὰ πᾶν στὴ γῆ Χαναάν νὰ πάρουν τὸν πατέρα σας καὶ τὰ ὑπάρχοντά τους καὶ νᾶρθουν κοντά μου, νὰ τοὺς δώσω ἀπ' ὅλα τ' ἀγαθὰ τῆς Αἰγύπτου· νὰ φάτε ἀπ' τὸ μεδούλι τῆς χώρας. Καὶ πές τους νὰ πάρουν ἀμιαξες ἀπ' ἐδῶ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ τίς γυναῖκες τους. Νὰ πάρουν καὶ τὸν πατέρα σας καὶ νᾶρθουν. Νὰ μὴ λυπηθοῦν καθόλου τὰ πράγματα ποὺ θ' ἀφήσουν στὴ γῆ Χαναάν, διότι ὅλα τ' ἀγαθὰ τῆς Αἰγύπτου θάνε δικὰ τους». Ἔτσι κι ἔκαναν οἱ γιοὶ τοῦ 'Ισραήλ. Τοὺς ἔδωσε ὁ 'Ιωσήφ, ὅπως τοῦ εἶπε ὁ Φαραώ, ἀμιαξες καὶ τρόφιμα γιὰ τὸ δρόμο, ἔδωσε σ' ὅλους ἀπὸ δυὸ στολές, καὶ στὸ Βενιαμὴν ἔδωσε πέντε στολές καὶ τριακόσια καμιμάτια χρυσοῦ. Τὰ ἴδια ἔστειλε καὶ στὸν πατέρα του κι ἐπὶ πλέον δέκα γαϊδούρια

φορτωμένα ἀπ' ὅλα τ' ἀγαθὰ τῆς Αἰγύπτου, καὶ δέκα μουλάρες φορτωμένες ἄλευρα γιὰ νάχη ὁ πατέρας του στὸ δρόμο. Ἔτσι ξεπρόβδισε τοὺς ἀδερφοὺς του κι ἔφυγαν. Καὶ τοὺς εἶπε· «Μὴν ἀδιημονεῖτε στὸ δρόμο· πηγαίετε μὲ τὴν ἀνέσ' σας».

* * *

Πρέπει πολὺ ν' ἀγαποῦσε ὁ Φαραώ τὸν 'Ιωσήφ, καὶ αὐτὸ τῷδειξε μὲ τὴ χαρὰ ποὺ ἔκανε, ὅταν ἔμαθε ὅτι ἦρθαν τ' ἀδέρφια τοῦ 'Ιωσήφ. Τὸ ἴδιο κι ὅλο τὸ προσωπικὸ τῶν ἀνακτόρων. Ὁ 'Ιωσήφ ἦταν παντοῦ ἀγαπητὸς· ἦταν χαριτωμένος ἄνθρωπος. Ὁπου κι ἂν μπήκε, «εἶρε χάριν».

Πάντοτε φαίνεται ἡ ἰδιαίτερη στοργή του στὸ μικρότερο ἀδερφὸ Βενιαμὴν ἀπὸ τὴν ἴδια μάνα. Τὰ τριακόσια καμιμάτια τοῦ χρυσοῦ ποὺ ἀναφέρει, ἦταν ἅπλα καμιμάτια χωρὶς γράμματα καὶ σφραγίδες· εἶπαμε ὅτι ἔτσι ἦταν τότε τὰ χρήματα. Δὲν ξέρομε βέβαια τί βάρος εἶχε τὸ καμιμάτι.

85. Ἡ χαρὰ τοῦ 'Ιακώβ (45, 25 - 28)

Ἀνέβηκαν οἱ γιοὶ τοῦ 'Ιακώβ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο στὴ Χαναάν, ἦρθαν στὸν πατέρα τους 'Ιακώβ, καὶ τοῦ ἀνήγγειλαν· «Ὁ γιός σου 'Ιωσήφ ζῇ καὶ κυβερνάει ὅλη τὴ χώρα τῆς Αἰγύπτου». Ὁ 'Ιακώβ πῆγε νὰ τρελλαθῇ ἀπὸ τὴν σασημύρα του δὲν τοὺς πίστευε. Τοῦ εἶπαν μὲ λεπτομέρειες ὅλα ὅσα τοὺς εἶπε ὁ 'Ιωσήφ, κι ὅτι τὸν καλεῖ στὴν Αἴγυπτο. Ὅταν εἶδε τίς ἀμιαξες καὶ ὅλα τ' ἄλλα ποὺ ἔστειλε ὁ 'Ιωσήφ, γιὰ νὰ τὸν πάρῃ στὴν Αἴγυπτο. Ἐναζωντάνεψε τὸ πνεῦμα του. Καὶ εἶπε ὁ θα-

σαιομένης πατέρας· «Μέγα πρᾶγμα γιὰ μένα, τὸ ὅτι ὁ γιός μου ζῇ ἀκόμη· θὰ πάω νὰ τὸν δῶ προτοῦ πεθάνω».

* * *

Ἔτσι τᾶφερε ὁ Θεός, ὥστε, οἱ ἴδιοι· οἱ γιοὶ τοῦ 'Ιακώβ, ποὺ κάποτε τοῦ ἔδωσαν νὰ καταλάβῃ ὅτι τὸν 'Ιωσήφ τὸν ἔφαγαν θηρία, νὰ διαβεβῶνουν τὸν ἑαυτὸ τους καὶ οἱ ἴδιοι νὰ τοῦ ἀναγγέλλουν ὅτι ὁ 'Ιωσήφ ζῇ. Ὁ κατήμενος ὁ πατέρας δὲν μπορούσε νὰ πιστέψῃ αὐτὰ ποὺ ἔδλεπε κι ἄκουγε· γιατί ἀπὸ χρόνια εἶχε τὸν 'Ιωσήφ γιὰ νεκρό. Εἶνε ἄξιο προσοχῆς ὅτι δὲν τὸν συγκίνησε καθόλου τὸ ὅτι ὁ 'Ιωσήφ κυβερνάει τὴν Αἴγυπτο· καὶ μόνο ποὺ τὸ παιδί του ζοῦσε ἦταν γι' αὐτὸν μεγάλο, ἦταν τὸ πᾶν. Ἔτσι σκέφτεται ὁ ἄνθρωπος τῆς πίστεως. Αὐτὴ ἡ δοκιμασία τοῦ 'Ιακώβ τόσα χρόνια μοιάζει μὲ τίς δυὸ δοκιμασίες τοῦ Ἀβραάμ, τὴ μιὰ μακροχρόνια καὶ τὴν ἄλλη

Ἡ χριστιανικὴ δεοντολογία ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς μὲ τὴν ἐναρξιν τοῦ νέου ἔτους νὰ γεμίζουν τὸν χρόνον μὲ εὐγενεῖς καὶ ὑψηλὰς σκέψεις, ἀφελήμους καὶ καρποφόρους λόγους καὶ μὲ ἐναρέτους ἐκδηλώσεις καὶ νὰ ἀξιοποιοῦν τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ «ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν».

Δ. Β. Χ.

αιφνυδιαστική. Χρόνια υπέφερε τὸ «θάνατο» τοῦ Ἰωσήφ, ὅπως κι ὁ Ἀβραάμ χρόνια υπέφερε πού δὲν εἶχε γιό. Κι ὅπως ὁ Ἀβραάμ δέχτηκε νὰ τὸν θυσιάσῃ, ἔτσι κι ὁ Ἰακώβ ἐξῆσε χρόνια ἔχοντάς τον γιὰ νεκρό. Καὶ οἱ δύο ἀνέλπιστα ξαναπέκτησαν τὸ γιό τους. Δὲν

πρέπει δὲ νὰ μᾶς διαφεύγῃ, ὅτι ὁ Ἰακώβ ἔδωκε σὰ γιό τῆς ἐπαγγελίας, σὰ διάδοχό του, τὸν ἀγαπημένο του, τὸ χαριτωμένο, τὸν ὑπεροχο Ἰωσήφ. Δὲν τὸν ἔλλαξε μ' ἄλλους.

86. Ἡ ἐμφάνισι τοῦ Θεοῦ στὸν Ἰακώβ (46, 1 - 27)

Σήμωσε ὁ Ἰακώβ τὰ ὑπάρχοντά του καὶ τὶς οἰκογένειες τῶν γιῶν του καὶ τῶν ἐγγονῶν του καὶ ἦρθε στὸ Φρέαρ τοῦ ὅρκου, στὸν τόπο πού γεννήθηκε καὶ μεγάλωσε· ἐκεῖ προσέφερε θυσία στὸ Θεὸ τοῦ πατέρα του Ἰσαάκ. Κι ὁ Θεὸς τοῦ ἐμφανίστηκε στὸν ὕπνο του καὶ τοῦ εἶπε· «Ἰακώβ Ἰακώβ». «Τί εἶνε;» ἀποκρίνεται ὁ Ἰακώβ. Τοῦ λέει ὁ Θεός· «Εγὼ εἰμι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου. Μὴ φοβάσαι, κατέβη στὴν Αἴγυπτο· ἐκεῖ θὰ σὲ κάνω ἔθνος μεγάλο· θὰ κατεβῶ κι ἐγὼ μαζί σου στὴν Αἴγυπτο, ἐγὼ θὰ σὲ ὠφίσω μέχρι τέλους· κι ὁ Ἰωσήφ θὰ σοῦ κλείσῃ τὰ μάτια σου». Σηκώθηκε ἔπειτα ἀπὸ τὸ Φρέαρ τοῦ ὅρκου, σηκώθηκαν καὶ οἱ γιοί του μὲ τὰ ὑπάρχοντά τους, μὲ ὅλα ὅσα ἀπέκτησαν στὴ γῆ Χαναάν, φόρτωσαν τ' ἀμάξια, καὶ μπήκαν στὴν Αἴγυπτο. Ἦταν ὅλη ἡ γενιὰ πού προσήλθε ἀπὸ τὸν Ἰακώβ· παιδιὰ κι ἐγγόνια καὶ διεγγόνα. Ὁ-

λοι αὐτοὶ ἦταν ἐδωμῆντα πέντε ψυχὰς (Πρξ 7, 14).

***

Καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Ἰωσήφ πού ἐνωθε στὴν καρδιά του καὶ ἡ κλήσι τοῦ Ἰωσήφ στὸν πατέρα ἦταν πράγματα τόσο δυνατά, πού δὲν ἦταν δυνατόν νὰ μὴν ἀκούσῃ σ' αὐτὰ ὁ Ἰακώβ. Ἦταν ἀδιανόητο μετὰ ἀπ' ὅλ' αὐτά, νὰ μὴ θέλῃ νὰ πάῃ στὴν Αἴγυπτο. Κι ὁμως κάποιος δισταγμὸς τὸν συγκρατοῦσε· «Ἄραγε τὸ θέλει κι ὁ Θεός; ὁ Θεὸς τῶν πατέρων τοῦ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ, πού χωρὶς τὸ θέλημά του, δὲν μετακινήθηκε ποτὲ ὁ πατριάρχης Ἰακώβ;». Γι' αὐτὸ πηγαίνει στὸ Φρέαρ τοῦ ὅρκου, στὴν ἀφετηρία τῆς ζωῆς του, στὸν τόπο τοῦ Ἰσαάκ, καὶ προσφέρει θυσίας· δηλαδὴ ρωτᾷ· τὸ Θεό· «Νὰ πάω;». Κι ὁ Θεὸς τοῦ ἀπαντᾷ· «Ναί, νὰ πάς· μὴ διστάζῃς»· ἐκεῖ θὰ σὲ κάνω ἔθνος, θὰ σοῦ ἐκπληρώσω τὴν ἐπαγγελία μου.

87. Συνάντησι Ἰακώβ καὶ Ἰωσήφ (46, 28 - 30)

Ὁ Ἰακώβ ἔστειλε τὸν Ἰούδα πρὸς ἀγγελο τοῦ ἐρχομοῦ του, νὰ εἰσπῇ τὸν Ἰωσήφ στὴν Ἡρώων πόλι. Ὁ Ἰωσήφ πάλι ἔξεψε τὰ ἄρματα του καὶ ἦρθε κι αὐτὸς ἀπ' ἐκεῖ πού ἦταν στὴν Ἡρώων πόλι, γιὰ νὰ συναντήσῃ τὸν πατέρα του. Καὶ μόλις τὸν εἶδε ἔπεσε στὸν τράχηλό του καὶ ἔκλαψε μὲ κλάμα πλούσιο. Εἶπε δὲ ὁ γέρος Ἰσραὴλ στὸν Ἰωσήφ· «Τώρα ἂς πεθάνω· διότι εἶδα τὸ πρόσωπό σου, εἶδα ὅτι σὺ ἀκόμη ζῇς».

***

Σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία βλέπει κανεὶς μιὰ πολὺ μεγάλη, ἀγνή, ἀνιδιοτελεῖ καὶ σπάνια ἀγάπη πατέρα καὶ γιοῦ. Τὸν Ἰακώβ δὲν τὸν ἐνδιαφέρει τὸ ὄξωμα καὶ ἡ δόξα τοῦ ἀγαπημένου του παιδιοῦ, οὔτε λαχταράει νὰ ζῇσῃ, γιὰ νὰ καμαρώνῃ τὸ γιό του μέγα καὶ τρανό. Τοῦ φτάνει ὅτι τὸ παιδί του ζῇ· τώρα δέχεται νὰ πεθάνῃ, χωρὶς νὰ δῇ καθόλου τὸ μεγάλο του. Πόσο καθαρὴ ψυχὴ!

88. Ἡ κατοικία τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ (46, 31 - 47, 5)

Μετὰ τὶς ἡμέρες τῆς ὑποδοχῆς ὁ Ἰωσήφ ἔκρινε, ὅτι πρέπει νὰ φροντίσῃ γιὰ τὴν τακτοποίησι τῶν ἀδερφῶν του. Τοὺς εἶπε λοιπὸν· «Θὰ πάω νὰ ἀναγγεῖλω τὸν ἐρχομό σας στὸ φαραὼ καὶ νὰ τοῦ μιλήσω γιὰ σᾶς. Θὰ τοῦ πῶ ὅτι εἰστε βοσκοὶ καὶ κτηνοτρόφοι, κι ἔχετε φέρει μαζί σας ὅλα τὰ ζῶα σας. Ἄν σᾶς καλέσῃ καὶ σᾶς ὁ φαραὼ καὶ σᾶς ρωτήσῃ, τί δουλεῖά κάνετε, νὰ τοῦ πῆτε· Ἄπὸ μικρὰ

παιδιὰ εἴμαστε κτηνοτρόφοι οἱ δοῦλοι σου, κι ἐμεῖς καὶ οἱ πρόγονοί μας». Ἔτσι θὰ σᾶς ἐλάτῃ νὰ κατοικήσῃτε στὴ Γεσὴμ, περιοχὴ τῆς Ἀραβίας. Κι αὐτὸ τὸ φρόντισε ὁ Ἰωσήφ, διότι γιὰ τοὺς Αἰγυπτίους εἶνε σίχαμα κάθε βοσκὸς καὶ κτηνοτρόφος. Ἐπειτα πῆγε στὸ φαραὼ καὶ τοῦ εἶπε· «Ἦρθαν ὁ πατέρας μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου μ' ὅλα τὰ ζῶα τους καὶ τὰ ὑπάρχοντά τους ἀπὸ τὴ γῆ Χαναάν· ἐρί-

σκονται τώρα στη γη Γεσέμ». Είχε μαζί του και πέντε αδερφούς του που τους παρουσίασε στο φαραώ. Τους ρωτάει: ο φαραώ «Τι δουλειά κάνετε;». Του λένε: «Κι εμείς και οι πατέρες μας εδμασσε βοσκοί προβάτων. Ήρθαμε στη χώρα σας να κατοικήσουμε μαζί σας, διότι έχει στη χώρα μας δέν είχε βοσκή για τα ζώα μας» ή πείνα χειροτέρευσσε. Τώρα θα κατοικήσουμε οι δούλοι σου στην περιοχή Γεσέμ». Λέει ο φαραώ στον Ίωσήφ: «Να κατοικήσουν στη γη Γεσέμ» κι αν ξέρεις ότι μερικοί απ' αυτούς είναι άντρες αξιου, βάλε τους άρχοντες στα δικά μου τὰ κοπάδια».

***

Είπαμε ότι Ἀραβία εἶνε τὸ ἀνατολικὰ τοῦ Νείλου κοιμιάτι τῆς Αἰγύπτου· Γεσέμ εἶνε ἡ περιοχή ἀνατολικά καὶ λίγο νότια τοῦ Νείλου· Πρώων πόλις ἦταν μιὰ πόλι ἀξιόλογη τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὴ γῆ Γεσέμ· ἐκεῖ κατοίκησαν ὁ Ἰακώβ καὶ τὰ παιδιὰ του. ἐκεῖ ἀναπτύχθηκε τὸ ἔθνος τοῦ Ἰσραὴλ σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Ἰωσήφ, ἀν καὶ εἶνε ὁ δεῦτερος τοῦ κράτους, κρατιέται μακριὰ ἀπὸ τ' ἀνάκτορα. Ἦταν τόπος ἀκόλασις καὶ ραδιουργίας. Αὐτὸς ἦταν ὁ ἐνας λόγος. Ὁ ἄλλος ἦταν ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ ἀνιδιοτέλειά του· νιῶθει τὸν προσωρινὸς ὑπάλληλος, πάροικος καὶ παρεπίδημος, δὲν θέλει ν' ἀγκιστρωθῇ καλὰ στὴν ἐξουσία ἢ νὰ ἐδρῶν ὀνυαστεία. Αὐτὸς ἔχει μόνον μιὰ ἀποστολὴ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν πείνα.

Ὁ φαραὼ δείχνει μεγάλη οἰκειότητα καὶ ἐκτίμησιν στ' ἀδέρφια τοῦ Ἰωσήφ. Ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὸν Ἰωσήφ, ὑπολογίζει, ὅτι τέτοιοι ἄντρες περίπου θάνε καὶ τ' ἀδέρφια του· κι ἀμέσως κοιτάζει νὰ ἐγάλῃ ἀπ' ἀνάμυστα τοὺς ἄρχοντες καὶ συνεργάτες. Καὶ δμως ὁ Ἰωσήφ τοὺς κρατᾷ μακριὰ ἀπὸ τ' ἀνάκτορα καὶ τίς ἐξουσίας. Θὰ μπορούσε νὰ τοὺς δώσῃ μεγάλα πόστα· τῷθελε καὶ ὁ φαραὼ· ἀλλὰ τοὺς κρατᾷ μακριὰ ἀπ' αὐτὰ, ἀπλοῦς κτηνοτρόφους καὶ ποσάφυγες. Διερωτᾶται κανεὶς, γιατί αὐτό; Δὲν θὰ ἦταν συμφερότερον νὰ τοὺς ἐβάλῃ στὴν ἀριστοκρατία τοῦ τόπου, ὅπως μπῆκε καὶ αὐτός; Ὁχι. Ἡ ἐνέργεια αὐτῆ τοῦ Ἰωσήφ εἶνε μιὰ ἀπὸ τίς λίγες στιγμές τῆς ζωῆς του. Ἄκου εἰδεξε τὴ θαυμαστὴ πίστιν του, ὅπως τὴν εἰδεξε στὰ νιάτα του καὶ ὁ πατέρας του ὁ Ἰακώβ

καὶ ὁ Ἀβραάμ. Ἡ ὥρα ποὺ πῆδηξε γυμνὸς μὲς ἀπὸ τὰ χέρια τῆς ἀκόλαστῆς γυναικας τοῦ Πετεφρῆ, ἡ ὥρα ποὺ ἀναγνωρίστηκε στ' ἀδέρφια του καὶ εἶπε ὅτι ὁ Θεὸς τὸν ἔφερε στὴν Αἴγυπτο, γιὰ νὰ σώσῃ τὸ λαό, καὶ δὲν πρέπει νὰ λυποῦνται ποὺ τὸν πούλησαν, καὶ ἡ τρίτη αὐτῆ ὥρα ποὺ κράτησε τὰ παιδιὰ τοῦ Ἰσραὴλ μακριὰ ἀπὸ τὰ πόστα τοῦ κράτους, εἶνε οἱ τρεῖς εὐλογημένες ὥρες τῆς ζωῆς του, οἱ ὠραιότερες ὥρες κατὰ τίς ὁποῖες εἰδεξε τὴ μεγάλην του πίστιν. Τὸ ἑβραϊκὸ ἔθνος, ὁ Ἰσραὴλ, δὲν μοιάζει μὲ τ' ἄλλα ἔθνη. Στὴν ἱστορία ἀναδείχτηκε πάντα τὸ ἀνώτερον ἀπ' ὅλα. Ἡ ὑπεροχὴ τοῦ αὐτοῦ ἐμφεῖται στὸ ὅτι εἶνε ἡ πιὸ καθαρὴ ρίζα ποὺ καταβαίνει ἀπὸ τὸν Νῶε μέχρι τὸν Ἀβραάμ καὶ ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ μέχρι τὰ χρόνια τοῦ Χριστοῦ. Γιὰ χιλιάδες χρόνια, ἐνῶ οἱ πρόγονοι τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀγενεῖαν, οἱ πρόγονοι ὅλων μας, ὅλων τῶν ἄλλων ἔθνων, κυλιόταν σὲ ἀκατονόμαστα καὶ ἀνώμαλα πάθη. Αὐτὸ μᾶς ὑποδίδασκε σὰ φυσικοῦς ἀνθρώπους μπροστὰ στὸν Ἰσραὴλ. Σὰν πνευματικοὶ ἄνθρωποι· ὅμως ἔχουμε τώρα ὑπεροχὴ ἡμεῖς οἱ Χριστιανοί, χάρι στὴν πίστιν μας στὸ Χριστό, ἐφ' ὅσον πιστεύουμε εἰλικρινά. Ἐνῶ οἱ Ἑβραῖοι μολύνθηκαν, πολὺ περισσότερα ἀπ' ὅτι μόλυνε ἐμᾶς ἡ ἀκάθαρτη κληρονομικότητά μας, ὅταν ἀρνήθηκαν νὰ πιστέψουν στὸ Χριστό, γιὰ τὸν ὁποῖο τοὺς εὐνοοῦσε τόσος χιλιαστής ὁ Θεός, καὶ καταράστηκαν τὸν ἐκὺτό τους στὴν αὐλὴ τοῦ Πιλάτου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶνε γεγονός, ὅτι τὸν φυσικοῦ ἀνθρώπου οἱ Ἑβραῖοι ἔχουν μιὰ ὑπεροχὴ σὲ σύγκρισιν μ' ὅλα τὰ ἔθνη. Γι' αὐτὸ εἶνε πάντα πρῶτοι· πρῶτοι στὸ καλὸ, πρῶτοι στὸ κακό. Ἡ τοῦ βάθους ἡ τοῦ ὕψους. Ὅπου μποῦν, ἀμέσως πιάνουν τὰ ψηλά πόστα. Αὐτὸ τὸ ἔχουν ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια, ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Ἰωσήφ. Ἐχουν στὴν ἱστορία τους νὰ δείξουν πρόσωπα τόσο εὐφυῆ, χαριτωμένα ἢ καὶ διαβολεμένα, ποὺ μπῆκαν σὲ ξένες χώρες σὰ δούλοι ἢ αἰχμαλώτοι καὶ σὲ λίγον καιρὸ πῆδηξαν στὴν πιὸ ψηλὴ θέσι τοῦ κράτους ἢ τοῦ κόσμου ὅλου, μὲ τὴν ἱκανότητά τους καὶ μὲ τὴν εὐλογία ἢ τὴν ἀνοχὴ τοῦ Θεοῦ. Τέτοια πρόσωπα εὐλογημένα εἶνε ὁ Ἰωσήφ, ὁ Μωσῆς, ὁ Δανιὴλ, ὁ Νεμίας. Ὁ πρῶτος μπῆκε στὴν Αἴγυπτο δοῦλος ἀνιλικὸς καὶ ἔγινε οὐσιαστικὰ ὁ φαραὼ τῆς μεγαλύτερης χώρας τοῦ τότε κόσμου. Ὁ δεῦτερος ἄρχισε

ἀπὸ ἐκείνου βρέφος πεταμένο στὸν ποταμό, καὶ ἔφατ' ὅτι νὰ γίνῃ θεοῦ γιὸς τοῦ φαραῶ. Ὁ τρίτος ἀπὸ αἰχμάλωτος καὶ ὑποθήκιος γε-
γένηστος ἔγινε σύντομα ὁ ἄνθρωπος ποὺ κα-
τῆλυνε τὸ Ναβουχοδονόσορ, τὸ μεγαλύτερο
αὐτοκράτορα τοῦ τότε κόσμου. Ὁ τέταρτος
πάλι ἀπὸ αἰχμάλωτος ἔγινε ἀρχιεπισκοπός, ὁ
ποῦ ἐμπιστος ἄνθρωπος, τοῦ ποῦ μεγάλου δυ-
νάστου τοῦ κόσμου, τοῦ Ἀρταξέρξου. Ὅλοι
αὗτοι ἦσαν εὐλογημένοι ἀπ' τὸ Θεὸ καὶ. Ὡ-
πως λέει ἡ Γραφή, «εὖρον χάριν» ἐνώπιον
τῶν δυναστῶν τοῦ κόσμου, γιατί ἦσαν ἄγνοι
καὶ ἀνιδιοτελεῖς, ταπεινόφρονες καὶ πιστοί.
Καὶ ἀναδείχτηκαν εὐεργέτες τοῦ ἔθνους των
ἢ καὶ ὅλου τοῦ κόσμου, ὥπως ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ
Δαυὶδ. Ἐβάλλαν κάτω ἀπὸ τὴν πνευματικὴν
τοὺς κηδεμονία μοναρχατοὺς τῆς οἰκουμέ-
νης καὶ τοὺς συμδούλευαν ἀγαθὰ πράγματα.
Ἰπάρχει ὅμως καὶ ἄλλη μὴ σερὰ τέτοιων
προσώπων τοῦ Ἰσραὴλ, ποὺ εἶνε κάλπικη ἐ-
πανάληψις τῶν προηγουμένων. Μερικὰ ἦσαν
καὶ γυναῖκες, ποὺ ἀνῆλθαν μὲ τὴν ἰδιότητα
τῆς πόρνης καὶ τῆς παλλακῆς. Εἶχαν τὴν
τάσι νὰ θάλλουν τὸ ἐδραϊκὸ ἔθνος νὰ κυβερ-
νᾷ διὰ τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου καὶ νὰ ἐξοντώ-
σῃ διὰ τὰ ἄλλα ἔθνη ποὺ διακρίνονται γιὰ
ἱκανά· αὐτὸ εἶνε ὁ λεγόμενος σιωνισμός, ποὺ
προκαλεῖ τὸν ἀντισιωνισμό. Περ' ἀπ' αὐτὸ
τίποτε ἄλλο δὲν μποροῦν νὰ κατορθώσουν, μ'
ὅλας τοὺς τίς ἱκανότητες· καὶ αὐτὸ γιατί πᾶ-
νε κόντρα στὸ Θεό. Τὸ κοινὸ γνώρισμα τῶν
φωτεινῶν καὶ σκοτεινῶν προσώπων τοῦ Ἰσ-
ραὴλ, ποὺ κυβερνήσαν τὴν ἀνθρωπότητα, ἦ-
ταν ἡ σπάνια ἱκανότητα. Ἡ βαθυτέρα δια-
φορὰ τοὺς εἶνε, ὅτι τὰ μὲν φωτεινὰ πρόσω-
πα ἐνωθῶν ἐδῶν στὴ γῆ αὐτὴ πᾶντο καὶ
παρεπίδημοι σάν τὸν πατέρα τοὺς Ἀβραάμ,
δὲν ζήλεψαν ποτὲ ἕνα στέκι ἐδῶ κάτω στὴ γῆ,
ἢ λαχτάρουν τοὺς ἦσαν στὴν οὐράνια καὶ μέλ-
λουσα πολιτεία τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπηρέτησαν πι-
στὰ τὸ σχέδιον τῆς θείας οἰκονομίας· ἦσαν πι-
στοί. Τὰ δὲ σκοτεινὰ πρόσωπα ἔχασαν τὴν
οὐράνια πολιτεία, προσηλώθησαν στὸ ἐγκό-
σμιον κράτος τοῦ αἰῶνος τούτου, ἀρνῆθησαν
τίς ὑπηρεσίας τοὺς στὸ σχέδιον τῆς θείας οἰ-
κονομίας γιὰ τὴν σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητος,
καὶ τίς προσέφεραν στὸ σιωνισμό γιὰ τὴν κα-
τάκτησιν τῆς ἀνθρωπότητος· ἦσαν ἄπιστοι. Καὶ
ἐνῷ αὗτοι λιποτάχτησαν ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ κόλ-
λησαν στὴν ὄλη καὶ στὴ φθορὰ σάν τὸ θεο
τοὺς τὸν Ἡσαῦ, οἱ ἄλλοι τὰ παρήτησαν διὰ
καὶ προτίμησαν «τὸν οὐκιδισμό τοῦ χριστοῦ»,

τοῦ χριστιανισμοῦ τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶνε
πάντα ὁ στόχος τῆς ἀντιλογίας, τῆς εἰρωνίας,
τῆς καταφρονήσεως, τοῦ διωγμοῦ. Τὴν ὥρα
ποὺ θὰ μπορούσε ὁ Νεσμίας νὰ κυβερνήσῃ τὸ
ἄχανές καὶ πανίσχυρον Περσικὸν κράτος, τὰ
παράτησε διὰ καὶ ἔτρεξε μὲ λαχτάρια νὰ ξανα-
χτίσῃ τὴν ἐρείπωμένη πόλιν τοῦ Θεοῦ, τὴν Ἱε-
ρουσαλὴμ, γιὰ νὰ ζωογονηθῇ τὸ μικρὸ κα-
τάλοιπο τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἐξασφαλιστοὺν οἱ
συνθήκες γιὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Δα-
υὶδ, ἐνῷ μπορούσε νὰ κυβερνᾷ τὸ Βαβυλω-
νικὸν κράτος, εἶχε λαχτάρια μόνον νὰ μᾶθῃ καὶ
νὰ προφητεύσῃ πότε θάρθῃ ὁ Αὐτρωτής. Ὁ
Μωϋσῆς, τὴν ὥρα ποὺ μπορούσε νὰ γίνῃ φα-
ραῶ, ἔγινε δραπετής, γιὰ νὰ ὁδηγήσῃ τὸν πε-
ριούσιον λαὸν τῆς ἐπαγγελίας. Καὶ ὁ Ἰω-
σήφ, τί τὸ παρόμοιον ἔκανε; Ἀκριβῶς ἀπο-
μάκρυνε τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ ἀπὸ τ' ἀνάκτορα
τοῦ φαραῶ καὶ τὰ πόστα τῆς Αἰγύπτου σ' ἕνα
δοσκότοπον. Τοὺς ἤξερε πόσο κακοὶ ἦσαν ἀπὸ
τὴν ὥρα ποὺ ρίχτηκαν οἱ δέκα ἐπάνω του,
τὸν ξεγύμνωσαν καὶ τὸν ἐρρίζαν στὸ ξηροπή-
γαδο, καὶ σὲ λίγο τὸν πούλησαν. Τοὺς ἤξερε
τί ραδιοῦργοι ἦσαν, ὅταν σάν ἀρχοντας τοὺς
ἔκουγε νὰ μιλοῦν μπροστὰ τοῦ στὴ γλῶσσα
τοὺς καὶ ν' ἀποκαλύπτουν μόνον τοὺς τίς φέμ-
ματα εἶπαν στὸν πατέρα τοὺς γιὰ τὸ χαμὸ
τοῦ. Καταλάβαινε ὅτι ἦσαν ἐπικίνδυνον νὰ
τοὺς θάλλῃ στὰ πόστα. Θὰ ἔκαναν μεγάλο
κακὸ. Ὅχι τόσο ὅτι θὰ κολλοῦσαν στὸ σφέ-
κο τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἔπειτα ὅλου τοῦ κόσμου,
ὅσο ὅτι θὰ κολλοῦσαν στὴν ὄλη καὶ στὴ φθο-
ρὰ αὐτοῦ τοῦ κόσμου, στὸ ἐγκόσμιον κράτος,
σάν τὸν Ἡσαῦ, καὶ θὰ λιποτακτοῦσαν ἀπὸ τὴν
πνευματικὴν ἐκείνη ἐπαγγελία ποὺ ἔδωκε ὁ
Θεός στὸν Ἀβραάμ, στὸν Ἰσαὰκ, καὶ στὸ με-
γάλο πατέρα τοὺς τὸν Ἰακώβ. Θὰ ματαίωναν
— ἀνθρωπίνως τὸ λέω — τὸ σχέδιον τῆς θείας
οἰκονομίας, τὴν σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὁ Ἰωσήφ στὴν ἐνέργειά του αὐτὴ ἦταν θε-
όπνευστος. Φύλαξε τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τὸ νὰ
ξεφύγῃ ἀπ' τὸ σκοπὸ τοῦ καὶ προπαρascυεῖ-
σε τίς συνθήκες ν' ἀναπτυχθῇ σάν ἕνα ὑπό-
δουλο ἔθνος, ποὺ ποτὲ δὲν θὰ κατῴρθωνε νὰ
ἐδημερήσῃ καὶ νὰ κολλήσῃ στὴν Αἴγυπτον,
ἀλλὰ πάντα θὰ φλογιζόταν ἀπ' τὴν λαχτάρια
νὰ πάῃ στὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ.
Ἐκοψε τὸ σιωνισμό ἀπὸ τὴν ρίζαν του καὶ ἀ-
σφάλισε τὴν μεγάλην ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ, νὰ
εὐλογηθοῦν διὰ τὰ ἔθνη μὲ τὸ σπέρμα τοῦ
Ἀβραάμ.

Στέργιος Ν. Σάκκος

Βιβλικά κηρύγματα

ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΛΛΗ ΖΩΗ:

‘Ο άνθρωπος είναι δύο απορίες. ‘Απορίες τὰ παιδιά, απορίες οἱ νέοι, απορίες οἱ ἄνδρες, απορίες οἱ γέροντες. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ γυναῖκες. Χίλιες δυὸ απορίες ὅλος ὁ κόσμος. Ἀλλὰ ἂν ὑπάρχη μιὰ ἀπορία ποὺ περισσό-
τερο ἀπὸ ὅλες βασανίζει τὸν ἄνθρωπο εἶναι ἡ ἐξῆς: Ὑπάρχει ἄλλη ζωὴ; Καὶ ἡ ἀπορία αὕτη γίνεται πρὸ βασανιστικὴ ὅσο πλησιάζει ἡ ὥρα τοῦ θανάτου.

Ὑπάρχει, λατῶν, ἄλλη ζωὴ; Παροῦσα ζωὴ ὑπάρχει γιατί τὴν ζοῦμε. Ἀλλὰ μέλλον-
σα; Ποιὸς θὰ μᾶς τὸ πῆ; Ποιὸς θὰ μᾶς τὸ θεσπιάσῃ; Ὅλοι ζητοῦν, ἔτσι ἔναν, πὺν νὰ πῆρε σὶν ἄλλη ζωὴ καὶ νὰ γύρῃ.

Ἀλλὰ ἕνας τέτοιος μάργις ὑπάρχει. Καὶ εἶναι μάργις ἀρευδής. Εἶναι μάργις πὺν δὲν εἶπε ποτὲ ψέμματα. Εἶναι ἕνας πὺν διεκήρυ-
ξε: «Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀλήθεια». Κι’ αὐτὸς ὁ ἕνας πὺν ἦταν σὶν οὐρανὸ καὶ κατέβηκε σὶν γῆ, «ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ... καὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατεβᾶς», εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χρι-
στὸς. Αὐτὸς μᾶς λέει διὲ ὑπάρχει καὶ ἄλλη ζωὴ. Μᾶς τὸ λέει μετὴν διδασκαλία του. Πάντοτε ὁ Ἰησοῦς ἔκανε λόγο γι’ αὐτὴ τὴν ἄλλη ζωὴ. Σὲ κάθε του διμιλία ἀναφερόταν καὶ σ’ αὐτὴν τὴ ζωὴ, σὶν αἰώνιο ζωὴ, σὶν βασιλεία τῶν οὐρανῶν, σὶν οὐρανὸ, σὶν σπύ-
τι τοῦ πατέρα του, σὶν παράδεισο. Μὲ θέμα αὐτὴ τὴν ζωὴ εἶπε κάποτε τὴν παραβολὴ τοῦ πλουτοῦ καὶ τοῦ φτωχοῦ Λαζάρου. Παρα-
στατικὴ παραβολή. Τὸ πρῶτο μέρος τῆς πα-
ραβολῆς ἀναφέρεται ἐδῶ σὶν γῆ, σὶν πα-
ραῖσα ζωὴ. Τὸ δεῦτερο σὶν ἄλλη ζωὴ. Ἐ-
δῶ σ’ αὐτὴ τὴ ζωὴ ὁ πλούσιος ζοῦσε πολὺ ἀ-
παλοῖα. Σκληρὸς, ἀδιάφορος πρὸς ὅλους. Ἀ-
πὸ τὴν ἄλλη μεριά φάγος, οἰκονόμης, γλεν-
τίζες καὶ ἡδονολάτρης. Ντυμένος ἀρχοντικά,
«πορφύρεον καὶ δύσσον», καρφὶ δὲν τοῦ καί-
γονταν γιὰ τοὺς φτωχοὺς. Γιὰ ψυχὴ οὔτε σκέπτι. Τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὸ θάνατο. Ὁ Λάζα-
ρος ἤρωας. Μεγάλῃ ψυχῇ. Καὶ μόνο ἡ ὑπο-
μονὴ του ἦταν ἄρθαιτη. Φτωχὸς, πληγωμέ-
νος, χωρὶς σπύτι, χωρὶς τίποτε, μόνος, κατὰ-
μονος, κι’ ὅμως οὔτε ἕνα γογγυσμὸ σὶν Θεό.

«Ὁδὲν ἔχομεν ὡδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν» (Ἐβρ. 13, 14).

Τοῦ ἀρκοῦσαν τὰ ψυχὰ τοῦ φαγᾶ, τοῦ πλου-
τοῦ, νὰ χορταίνῃ τὴν πείνα του καὶ τὰ σκυλιὰ νὰ τοῦ γλίσκρουν τὶς πληγὰς του. Ὅμως ὅλα αὐτὰ εἶναι σὺντομα. Καὶ ἦρθε ὁ θάνατος. Τό-
τε ὅλα ἄλλαξαν. Ὁ πλούσιος θρέθηκε σὶν ὁδύνη τῆς κολάσεως καὶ ὁ Λάζαρος σὶν χα-
ρὰ τοῦ παραδείσου, σὶν κόλλους τοῦ Ἀ-
βραάμ, ὅπως λέγει ἡ παραβολή.

Μάργις ὁ Κύριος διὲ ὑπάρχει καὶ ἄλλη ζωὴ. Ἀλλὰ μάργις, τὸ ἴδιο ἀρευδής, καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Ὁ μεγάλος ἀπόστολος, ὅπως διμολογεῖ ὁ ἴδιος, «ἡρπάγη εἰς τὸν πα-
ράδεισον», καὶ ἐκεῖ «ἤκουσαν ἄροητα σήμα-
τα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι» (Β’ Κορ. 12, 4). Ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν ἀξιώθηκε νὰ θρεθῇ μέσα σὶν παράδεισο, ἀλλὰ ἀδυνατεῖ νὰ μᾶς περιγράψῃ ὅσα εἶδε καὶ ἄκουσε, ὅπως ἡμεῖς τὸ θέλουμε. Μπροστὰ σὶν μεγαλεῖο τῆς αἰωνιότητος ἔμεινε ἀναυδος. Ὡστόσο ὅμως ἔχοντας ἰδίαν ἀπείληψιν τῆς αἰωνιότητος τῆς ἄλλης ζωῆς θρονοφανεῖ: «Ὁδὲν ἔχομεν ὡδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζη-
τοῦμεν» (Ἐβρ. 13, 14). Καὶ ἄλλοι: «Ἡμῶν τὸ πολιτεῖμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλ. 3, 20). Τὸν θάνατο τὸν θεωροῦσε κέρδος καὶ πάντοτε εἶχε τὴν ἐπιθυμία τοῦ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι» (Φιλ. 1, 23).

Μάργις τῆς ἄλλης ζωῆς καὶ ὁ εὐαγγελι-
στὴς Ἰωάννης. Ὁ μαθητὴς τῆς ἀγάπης σὶν δοξαμὰ του, σὶν σὺντομὴ ἐπίσκεψί του σὶν οὐρανὸ, σὶν Ἁγία Πόλι, σὶν Ἄνω Ἱερου-
σαλήμ, «εἶδεν αὐτόν... ἤκουσε φωνήν» καὶ πῆρε τὴν παραγγελία: «Γράψον σὺν ἃ εἶδες, καὶ ἃ εἶσι...» Ἀλλὰ τί εἶδες; Εἶδε σὶν πό-
λι τὴν ἁγία δρόμους σιτωμένους μετὴν χρυσά-
φι, εἶδε πόρτες ἀπὸ μαργαριτάρια καὶ εἶδε χρυσάλλινα ποτάμια. Σύμβολα βέβαια αὐτὰ. Πῶς ὅμως ἀπὸ τὰ σύμβολα αὐτὰ λαμβανο-
πᾶ μιὰ ζωὴ ἀνέκφραστης χαρᾶς, ἀμορφίας καὶ τελειότητος.

Ὑπάρχει ἄλλη ζωὴ. Ἐνας παρουσιάζει, ὑποθετικά, δυὸ ἔμβρυα νὰ διερωτῶνται, ἂν ὑπάρχη ἄλλη ζωὴ, ἄλλος κόσμος, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸν μέσα σὶν ὁποῖον ζοῦν, σὶν σπλάγγνι

τῆς μητέρας τους. Τὸ ἓνα λέει διὸ ὑπάρχει. Τὸ ἄλλο λοχυρίζεται τὸ ἀπίθαιτο. "Ὅχι, δὲν ὑπάρχει. "Όταν ὁμως ἐτελεώσας ἡ ζωὴ τους μέσα σὰ σπλάγγνα τῆς μητέρας τους καὶ γεννήθηκαν στὴ γῇ, τότε πίστεψαν καὶ τὰ δυὸ σὶν ὑπαρξεὶ καὶ ἄλλης ζωῆς. Εἶδαν τὸν ἥλιο, ἤκουσαν τὰ ἀηδόνια, ἀντίχρυσαν τὶς φυοικῆς ὁμορφιὰς καὶ μείνανε κατὰπληρτα.

"Ετοι λοιπόν. "Όπως γὰρ τὰ ἑμβρυὰ ὑπάρχει καὶ ἄλλη ζωή, τὸ ἴδιο καὶ γὰρ μᾶς ὑπάρχει καὶ ἄλλη ζωή, ἡ ζωὴ τοῦ οὐρανοῦ, σὶν ὅποια θὰ γεννηθοῦμε μετὰ τὸ θάνατό μας. Οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ ἀνόμαζαν τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου γενέθλια ἡμέρα. Καὶ τὴν ἀνόμαζαν ἔτσι γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ λόγο ποὺ λέμε. Εἶχε δίκαιο ἐκεῖνος ποὺ εἶπε, διὸ ἀρνιύμαστε γὰρ νὰ πεθάνουμε, ἀλλὰ πεθαίνουμε γὰρ νὰ ζήσουμε".

"Επαναλαμβάνουμε. Ὑπάρχει καὶ ἄλλη ζωή. Τίποτε πρὸ βέβαιον ἀπὸ αὐτό. Ὁ ἥλιος μπορεῖ νὰ εἶναι ψέμμα, ἀλλὰ ἡ ἄλλη ζωὴ εἶναι ἀλήθεια, ἡ μεγαλὺντιον ἀλήθεια.

Καὶ μιὰ ἱστορία, ὅπως τὴν διαβάσαμε σὶν «Ρήματα ζωῆς»: «Μιὰ κόρη, ἡλικίας 17 ἐτῶν, μόνη θυγατέρα χήρας μητέρας, ἀρρώστιας ἀπὸ λευχαιμία. Οἱ ἰατροὶ προσεπιάθησαν νὰ σώσουν τὴν νεαρὰ Εὐγενία, διότι ἤξεραν διὸ ἓνας ἐνδεχόμενος θάνατος τῆς νέας θὰ συνέτριβε τὴν δυστυχισμένην μητέρα, ποὺ ὅλη τῆς ἡ ἀγάπη καὶ ἡ σιοργὴ εἶχε συγκεντρωθῇ σὶν τὴν Εὐγενία, μιὰ κοπέλλα μετὰ ὁμορφιὰ γοητευτικὴ, ἀλλὰ πρὸ πινυὸς μετὰ ἀρετὴ καὶ σεμνότητα. "Όμως, παρὰ τὰς προσπάθειας των, δὲν ἐπέτυχαν νὰ τὴν σώσουν. Ἡ λευχαιμία εἶναι ἀθεράπευτος ἀρρώστια. "Ενὶ ἀπώγευμα ἡ ἀρροσιὴ ἐπέταξε σ' ἄλλους κόσμους, μετὰ τὸ χαμόγελο σὶν χεῖλη. Οἱ τελευταῖες λέξεις τῆς Εὐγενίας ἦσαν: «Μανούλα μου, θὰ σὲ περιμένω σὶν βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Μὴ κλαῖς! Καλὴ ἀντάμωσί!».

"Όλη ἡ πόλις ἐδρόνησε τὸ θάνατον τῆς νεαρᾶς κοπέλλας, ποὺ τὴν ἐκαμάρωναν γὰρ τὴν καλωσύνη τῆς. Ἦλθε ἡ ὥρα τῆς κηδείας. Ἡ Ἐκκλησία εἶχε γεμίσει ἀπὸ κόσμον. Οἱ κοπέλλες μετὰ λυγμοὺς παρακολοῦνθουσιν τὴ νεκρικὴ πομπή. Λόγοι συγκινητικοὶ ἐξεφρονήθησαν. Στεφάνια ἀτέλειωσα κατετέθησαν. Μετὰ τὴν ἀκαλονθία ἡ πομπὴ κατηνθύνθη πρὸς τὸ νεκροταφεῖον. Ἐφθασαν μπροστὰ σὶν τάφο. Ἠρόησε ὁ ἱερεὺς τὸ ιεροάγιον. Ἐπλησίασε ἡ ὥρα τῆς ταφῆς. Τότε ἡ μητέ-

ρα μετὰ μιὰ ἐκπληκτικὴ ἡσυχία ἐπλησίασε πρὸς τὸ φέρετρο.

— Παιδί μου, εἶπε, σὲ ἀποχωρίζομαι μετὰ θάνατον πόνο, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον ἐλπίδα διὸ θὰ σὲ ξαναδῶ σὶν βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Περιμένέ με! Ἀποθέτω σὶν παρθενικὸν σου σῶμα τὴν Καυὴ Διαθήκη, ποὺ πάντα ἐδιάβαζες καὶ ἀγαποῦσες. Καὶ ἓνα σταυρὸ ποὺ εἶχα ἀπὸ τὴν μητέρα μου καὶ ἐπερίμενα τὴν ἡμέρα τῶν γάμων σου νὰ σοὺ τὸν κρεμάσω σὶν λαμπρὸν σου. Εἶναι δικὸς σου. Σοὺ τὰ προσφέρω τώρα. Ἦσαν ὁ σταυρὸς ἡ ἐλπίδα σου, διὸν ζοῦσες. Τώρα θὰ εἶναι τὸ στολίδι σὶν αἰωνιότητα.

Καὶ μετὰ κίνησι γεμάτη ἀγάπη καὶ σιοργὴ ἔσκυψε ἡ μητέρα καὶ ἀπέθεσε σὶν στήθος τῆς νεκρῆς τὴν Καυὴ Διαθήκη καὶ τὸν Σταυρὸ. Ἐπειτα ἐφίλησε τὴν κόρη τῆς καὶ ἐστάθηκε μετὰ δακρυρομένα μάτια, κοιτάζοντάς τὴν. Ὁ κόσμος ἔκλαιγε. Ἐγὼς ἡ ταφῇ. Ἐκείνη τὴν ἡμέρα ὅλη ἡ πόλις μιλοῦσε γὰρ τὸν ἡρωισμόν τῆς γυναίκας αὐτῆς. »

Ἀγαπητὲ ἀναγνώστη, Ὑπάρχει καὶ ἄλλη ζωή. «ὅπου βλα εἶναι ὁμορφία, ὁλος ὁ κόσμος εἶναι καλός, ὅπου εἶναι οἱ Ἀγγελοὶ, Ἀρχάγγελοι. . . Σερραφεῖμ καὶ ὅλες οἱ καλὲς πνεύχες τῆς γῆς». Σ' αὐτὴ τὴ ζωή, σὶν οὐράνια βασιλεία, εὐχόμαι νὰ θρονηθῆτε ὅλοι μιὰ μέρα, διὸν θὰ ἀγῆσουμε γὰρ πάντα αὐτὴ τὴ γῇ. Σ' αὐτὴ τὴν ζωή, πρὸ καλὴ καὶ ὁράσια, καὶ ὅχι σὶν ἄλλη ποὺ θροήθηκε ὁ πλοῦτος τῆς παραβολῆς μετὰ τὴν ἀπατία ζωὴ τοῦ ἐδῶ σὶν γῇ.

Ἀρχμ. Γερεσίος Ραπτόπουλος

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Αυτοῦμεθα, διότι παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν μας καὶ τὴν ἀπόφασιν μας, τὴν ὁποίαν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον τοῦ Περιδικοῦ μας ἀγγεγάλαμεν περὶ διατηρήσεως εἰς 20 δραχμὰς τοῦ ποσοῦ τῆς ἐτησίας συνδρομῆς, εἰμεθα ὑποχρεωμένοι μετ' ἐκτίμησιν τῶν νεωτέρων δεδομένων, ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀδείσεις εἰς τὰ ταχυδρομικὰ τέλη καὶ τὰς ἡδηγεμένας δαπάνας ἐκδόσεως τοῦ Περιδικοῦ, νὰ ἀυξήσωμεν τὸ ποσὸν τῆς συνδρομῆς εἰς 30 δραχμὰς τὸ ἔτος.

Ἐπειδὴ ὁμως θέλομεν οὔτε εἰς συνδρομῆς νὰ μὴ στερηθῇ τὸ περιοδικὸν μας διὰ λόγους οικονομικὰς, παρέχομεν τὴν εὐχέρειαν εἰς τοὺς μὴ δυναμένους, νὰ τὸ λαμβάνουν εἰς τὴν παλαιὰν τιμὴν τῶν 20 δραχμῶν.

Ἐλπίζομεν ὅτι οἱ ἀγαπητοὶ συνδρομηταὶ μας, κατανοοῦντες τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἀδείσεως τοῦ ποσοῦ τῆς συνδρομῆς, θὰ θελήσουν νὰ βοηθήσουν τὴν ἀπρόσκαπτον συνέχισιν τῆς ἐκδόσεως τοῦ Περιδικοῦ μας.

Ἀντιαιρετική στήλη

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ

IB'

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Μοῦ φαίνονται πολὺ ἀπίστευτα ὅλα αὐτά, κ. καθηγητά, καὶ πολὺ ἀντίθετα ἀπὸ ὅσα μᾶς διδάσκει τόσο ἀπλῶ καὶ καθαρά ἡ ἁγία Γραφή. Πουθενὰ δὲ λέει ἡ Γραφή, διὸ ὁ Θεὸς ἔμεινε καὶ μιὰ μέρα χωρὶς βασιλεία στὸν οὐρανὸ καὶ στὴ γῆ. "Ἐπειτα ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὴν ἀνάστασί του ἕως τοῦ 1914 τί ἔκανε; "Ἐμεινε ἀνεργὸς καὶ μὲ στανρωμένα τὰ χέρια;

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Στὴν ἀπορία σας ἀπαντοῦν οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά διὸ ὁ Ἰησοῦς κάθονταν στὰ δεξιὰ τοῦ πατέρα του, ὥσπου νὰ θέσῃ στὸ ὑποπόδιον τοὺς ἐχθροὺς του, προσμένοντας νὰ τοῦ δώσῃ ὁ πατέρας τὴν οὐράνια βασιλεία. Καὶ ἡ βασιλεία αὕτη τοῦ δόθηκε τὸ 1914. Καὶ τὸ συμπέρασμα τῶν χιλιαστῶν ἀπ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ συνδυασμοὺς εἶνε, διὸ τὸ 1914 τελείωσαν τὰ 2520 χρόνια, οἱ 7 «καιροὶ τῶν ἔθνων» καὶ ἄρχισε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ στὸν οὐρανὸ μὲ τὸ Χριστὸ βασιλεῖα ("Ἀπὸ τὸν ἀπολεσθέντα... σελ. 173).

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Καὶ ποῖα εἶνε ἡ γνώμη σας, ἡ κοινή σας σ' ὅλα αὐτά, κ. καθηγητά;

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Πρόκειται γιὰ μιὰ μεγάλη ἀπάτη, μὲ τὴν ἥποια ξεγελοῦν τοὺς ἀφελεῖς καὶ ὅσους δὲν μποροῦν νὰ διαβάσουν τὴ Γραφή, ἀλλὰ μαθαίνουν τὴ Γραφή ἀπὸ τὰ διβλία τους καὶ τὰ περιοδικὰ τους. Καὶ μόνο γι' αὐτὴ τὴν πλάνη ἔχει ὁ καθένας τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς ὀνομάζῃ ὄχι σπουδαστὰς ἀλλὰ διαστρεβλωτὰς τῆς Γραφῆς, καὶ ὄχι μάρτυρες ἀλλὰ ψευδομάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Καὶ ἀναφέρω ὅλες τὶς παραπονήσεις καὶ διαστρεβλώσεις, γιὰ νὰ πεισθῇ ὁ καθένας πὺ ἔχει τὸν κοινὸ νοῦ καὶ δὲν εἶνε προκατελημμένος καὶ φανατισμένος ἀπὸ τὴ διδασκαλίαν τῶν χιλιαστῶν. Καὶ ἐρωτῶ.

1. Ποῖα σχέσι ἔχουν οἱ «καιροὶ τῶν ἔθνων», γιὰ τοὺς ὁποίους ἡμεῖς ὁ Κύριος (Λκ 21,24), μὲ τοὺς 7 καιροὺς τοῦ Δανιήλ; Στὸ Δανιήλ (4, 16) ὁλοκάθαρα λέγεται, διὸ ὁ Ναβουχοδονόσορ θὰ βασανίζεται ἀπὸ βασίαν ἀορύστια ἐπὶ ἑπτὰ καιροὺς. Ὁ Κύριος λέει διὸ ἡ Ἱερουσαλὴμ θὰ καταπατηθῇ μέχρι νὰ συμπληρωθῶν οἱ καιροὶ τῶν ἔθνων, δηλαδὴ μέχρι νὰ

τελειώσουν τὰ χρόνια, τὰ ἅποια ὁ Θεὸς παρὰχώρησε στὰ ἔθνη τὰ ἐχθρικά πρὸς τὸν Ἰσραήλ, νὰ τὸν ἔχουν ὑπὸ κατοχὴν καὶ νὰ πατοῦν τὴν Ἱερουσαλὴμ. Αὐτὸ δὲν ἔχει καμμιὰ σχέσι μὲ Β' παρουσίαν.

2. Μὲ ποῖο δικαίωμα οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά μετατρέπουν τὶς 2520 μέρες σὲ ἴσα χρόνια; Γράφουν διὸ: «παρὰ τῷ Θεῷ μία μέρα λογίζεται ὡς ἓνα ἔτος». ("Ἀπὸ τὸν ἀπολεσθέντα... σελ. 173). Ψέμμα μεγάλο. Πουθενὰ στὴ Γραφή δὲν λέγεται τέτοιο πρᾶγμα. Ἀντιθέτως λέγεται, διὸ χίλια χρόνια εἶνε σὲ Θεὸ σὰν μιὰ μέρα καὶ μιὰ μέρα σὰν χίλια χρόνια.

(Ψα 89,4· Β' Πε 3,8). Τὰ δύο χωρία ποὺ χρησιμοποιοῦν (Ἀρ 14,34 καὶ Ἰζ 4,6) ὁμιλοῦν γιὰ συγκεκριμένους περιπτώσεις, πὺ ὁ Θεὸς τιμωρεῖ γιὰ τὶς 40 μέρες μὲ 40 χρόνια, ἢ συμβολίζει τὰ 40 χρόνια τιμωρίας πάλι μὲ 40 μέρες. Τὸ λέει ὁ ἴδιος ὁ Θεός, πὺ χρησιμοποιοῖ τὶς μέρες συμβολικά. Ἀσφαλῶς αὐτὸ δὲν ἰσχύει γιὰ ὅλα τὰ χωρία ὅπου ἀναφέρεται ἕνας ἀριθμὸς. Μιὰ τέτοια ὑπόθεσις εἶνε τρέλλα.

Ἄν αὐτὸ πὺ ἰσχυρίζονται οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά ἰσχύει σ' ὅλη τὴ Γραφή, δὲν στέκεται τίποτε. Γιατί, ὅταν ὁ Θεὸς διατάσσει: 1 μέρα ἀργία, 3 μέρες νηστεία, 7 μέρες ἑορτῇ, πρέπει νὰ τὰ μετατρέπουμε σὲ χρόνια καὶ τότε δὲν συγγεννοοῦμαστε οὔτε στεκόμαστε πουθενά.

3. Γιατί ν' ἀρχίζουν οἱ καιροὶ ἀπὸ τὸ 607 π.Χ.; Ἡ βαβυλωνία κατὰκτησι ἔγινε στὰ 586 π.Χ., καὶ τότε καταλύθηκε τὸ Ἰουδαϊκὸ βασίλειον, καὶ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ὁδηγήθηκε αἰχμάλωτος στὴ Βαβυλῶνα. Πολὺ μεγάλο ψέμμα εἶνε κι' αὐτὸ πὺ γράφουν γιὰ τὸ Σεδεκίας τὸ βασιλιά. Στὰ 607 π.Χ. οὔτε ὁ Σεδεκίας ἦταν βασιλιάς, οὔτε ὁ Ναβουχοδονόσορ. Ὁ Σεδεκίας ἔπεσε τὸ 586. Τὸ γράφουν ὅλες οἱ ἱστορίαι καὶ τὸ θέχονται ὅλοι οἱ εἰδικοί.

4. Ἐστὼ διὸ: μέχρι ἐδῶ εἶχαν δικαίον σ' ὅλα οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Τότε καὶ ἕνας μαθητὴς θὰ τοὺς ρωτοῦσε: τί ἔγιναν τὰ 4 χρόνια, πὺ ἔχασε νὰ συμπεριλάβῃ ὁ Διονύσιος ὁ Μικρὸς στὴ χρονολογία πὺ χρησιμοποιοῦμε σήμερα, ὅταν ὑπολόγιζε τὰ πρὸ Χριστοῦ καὶ μετὰ Χριστοῦ χρόνια;

Τὸ διήγημά μας

Η ΘΥΣΙΑ

Καθὼς πλησίαζαν τὰ φῶτα οἱ ἱεραπόστολοι ἔφερναν στὴ μνήμη τους τὸ χειμῶνα μὲ τὰ κρύα καὶ τὶς παγωνιές, μέσα στὸν ὁποῖο γιόρταζαν οἱ Ὁρθόδοξοι τὸν ἀγίωσμά τῶν ὑδάτων καὶ τὴ Θεοφανία τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἐδῶ στὴν ἀφρικανικὴ χώρα, ποῦ ὁ χειμῶνας εἶναι ἀγνωστὴ ἐποχὴ, ὅλα διατηροῦν τὴν ὁμορφιὰ τῆς ἀνοιξέως. Ἦταν λοιπὸν πολὺ εὐκόλο νὰ ἀναβιώσῃ τὸ παλιὸ ἔθιμο τῶν πρῶτων χριστιανῶν νὰ γίνωνται ὁμαδικές βαπτίσεις κι' ἐδῶ, ποῦ ἐπρόκειτο νὰ προσέλθουν στὸ ἱερὸ Μυστήριον πάνω ἀπὸ πεντακόσια ἄτομα. Κάτασπροι χιτῶνες εἶχαν ὑφανθῇ στοὺς πρωτόγονους ἀργαλειοὺς καὶ εἶχαν ραφῇ ἀπ' τὶς ὑποψήφιε χριστιανές, ποῦ ἀπέδειξαν πόσο γρήγορα μπορούσαν νὰ μάθουν καὶ τί ἐπιδέξια χέρια διέθεταν.

Ἡ φυλὴ τοῦ Καλοῦα εἶχε τὸ μεγαλύτερο μερίδιον στὴν ἀπολαβὴ τῶν δωρεῶν τοῦ

Χριστοῦ. Οἱ περισσότεροι ἀπ' τοὺς νεοφωτιστοὺς μὲ τὴν προτροπὴ καὶ τὸ καλὸ παράδειγμα τοῦ ἀρχηγοῦ τους τοῦ Καλοῦα ἐσπευσαν νὰ μποῦν στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ἡ φυλὴ τῶν Μαγιαγκα ἀποτελοῦσε τὴ μειοψηφία. Ὁ ἀρχηγὸς τους ὁ Βαρούα, ἂν καὶ εἶχε πάμει νὰ ἀντιδρᾷ στὸ ἔργο τῶν ἱεραποστόλων, δὲν ἔβλεπε μὲ πολὺ καλὸ μάτι τὴν ἀθρόα προσέλευσι τῶν ὑπηκόων του ὅτῃ θρησκεία τῶν λευκῶν. Σ' αὐτὸ συνετέλεσαν κι' οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ φανατικὰ προσηλωμένοι στὴν παλιὰ θρησκεία καὶ στὴ λατρεία τοῦ εἰδώλου τοῦ θεοῦ Μπαλοῦ, ποῦ τὸ μέτωπό του στόλιζε ἓνα γιγάντιο διαμάντι.

Τὶς ἀπόμεις αὐτὲς θέλησαν νὰ ἐκμεταλλευστοῦν οἱ κακοὶ λευκοί, ποῦ ἦρθαν νὰ κλέψουν τὸ διαμάντι μὲ τὴν ἀμύθητὴ ἀξία, ἀλλὰ κρύβανε τοὺς πονηροὺς σκοποὺς τους καὶ παρουσιάζονταν σὰν κυνηγοὶ τῆς ζούγ-

5. Καὶ ἂν ἀκόμα παραβλέψουμε καὶ αὐτὸ, πῶς μπορούμε νὰ ποῦμε, ὅτι ἡ Ἱερουσαλὴμ ἔπαυσε νὰ καταπατῆται ἀπὸ τὰ ἔθνη τὸ 1914, ἀφοῦ ἡ ἱστορία μᾶς θεοβαίνει ὅτι τότε δὲν ἔγινε τίποτε στὴν Ἱερουσαλὴμ; Νὰ ἔλεγαν τὸ 1948, ὅποτε ἱδρύθηκε τὸ νέο κράτος τοῦ Ἰσραὴλ, ἢ νὰ κατέληγαν οἱ ὑπολογισμοὶ τους στὸ 1967, ὅποτε οἱ Ἰσραηλῖται νίκησαν τοὺς Ἀραβες καὶ πῆραν ὅλη τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἴσως νὰ εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ καυχηθοῦν, ὅτι πέτυχαν καὶ σὲ κάτι. Ἀλλὰ τὸ 1914 δὲν ἔγινε τίποτε ἀπολύτως στὴν Ἱερουσαλὴμ.

6. Γιατί δὲν διαβάσουν καλά, νὰ δοῦν ὅτι ὁ Δανιὴλ στὸ 2,44 δὲν κάνει λόγο γιὰ τὸ ὄρα νι α θ α σ ι λ ε ι α, ἀλλὰ γιὰ τὴ βασιλεία ποῦ θὰ ἱδρῶσῃ ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ στὴ γῆ καταλύοντας τὶς κοσμικὲς βασιλείες; Καὶ ἡ ὅλη συνάφεια τῆς προφητείας, ἀναφέρεται σαφέστατα στὸ Χριστὸ καὶ στὴν Ἐκκλησίᾳ του ποῦ θὰ ἱδρῶσῃ, τὴν ἐποχὴ ποῦ θὰ συντρέβεται καὶ ἡ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία.

7. Ἀσεβέστατο εἶναι καὶ τὸ ὅτι ὁ Θεὸς ἔμεινε 2520 χρόνια χωρὶς βασιλεία! Ὁ Θεὸς ποτὲ δὲν ἔμεινε χωρὶς βασιλεία. Πάντοτε εἶχε τὸ λαό του, τὴν ἀγία του σπορά, τὸ κατάλοιπον,

τὸ μικρὸ ποίμνιο. Καὶ στὴ βαβυλώνιο αἰχμαλωσία, καὶ στὴν ἐποχὴ τὴν πρὶ κρίσιμῃ τοῦ Ἀντιόχου Δ' τοῦ Ἐπιφανοῦς.

8. Τέλος ἐρωτῶ. Δὲν διάβασαν οὔτε μὰ φορὰ τὴν Κ. Διαθήκη οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά νὰ δοῦν τί λέγεται τόσες φορὲς γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ποῦ ὁ Χριστὸς ἱδρῶσε στὴ γῆ, γιὰ τὴν Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ ποῦ εἶναι στὴ γῆ καὶ στὸν οὐρανὸ μὲ κεφαλὴ, ἀρχηγὸ καὶ βασιλέα τὸ Χριστό; Τότε αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ποῦ ἔχουν τὸ θράσος καὶ τὴν ἀναίδεια νὰ ἐνομάζουν τοὺς ἑαυτοὺς τῶν «σπουδαστῶν τῆς Γραφῆς», δὲν διάβασαν τί εἶπε ὁ Χριστὸς μετὰ τὴν ἀνάστασί του; Τὸ διαβάξω νὰ τὸ ἀκούσουν ἔστω καὶ τὴν τελευταία στιγμὴ καὶ νὰ μετανοήσουν, γιὰ νὰ τοὺς ἐλεήσῃ ὁ Θεός. «Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Μθ 28, 18-20).

Στέργιος Ν. Σάνκος

κλας. Ἀφοῦ μίλησαν με πολλοὺς ὑπηκόους του καὶ τοὺς ἱερεῖς τοῦ Μπαλού, με σκοπὸ νὰ τοὺς φανατίσουν ἐναντίον τῶν ἱεραποστόλων, ἐπισκέφθηκαν καὶ τὸν Βαρούα. Εἶχαν ἐπιστρατεύσει ὅλη τὴν μαεστρία τους στὴν ὑποκρισία καὶ παρουσιάστηκαν τάχα σὰν ὑπέρμαχοι τοῦ δικαίου καὶ τοῦ συμφέροντος τοῦ λαοῦ.

— Μᾶς φαίνεται παράξενο πῶς τόσο εὐκολὰ ἐγκαταλείψατε τὴ θρησκεία τῶν πατέρων σας καὶ ἀσπαστήκατε τὴ θρησκεία τῶν λευκῶν, εἶπαν τάχα ἀδιάφορα.

— Οἱ λευκοὶ δὲν μᾶς ἔκαμαν καινένα κακό, εἶπε σοβαρά, ὁ Βαρούα.

— Μέχρι τώρα ὄχι. Ἀλλὰ μετὰ τὴ βάπτισι τῶν ὑπηκόων σας θὰ τοὺς στείλουν νὰ καταστρέψουν τὰ ἄγαλμα καὶ τὸ ναὸ τοῦ θεοῦ σας. Μπορεῖ νὰ μὴ μίλησαν ἀκόμη γι' αὐτό, ἀλλὰ κρύβουν τοὺς κακοὺς σκοποὺς τους.

— Δὲν τὸ πιστεύω, εἶπε δύσπιστα ὁ Βαρούα.

— Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ τοὺς ρωτήσης καὶ νὰ δῇς τί θὰ σοῦ ἀπαντήσουν.

— Θὰ πᾶω νὰ τοὺς ρωτήσω, δήλωσε ἀποφασιστικά.

Οἱ καταλυταὶ τοῦ θείου ἔργου ρίξαν τὸ δηλητήριό τους καὶ φύγανε εὐχαριστημένοι γιὰ τὸ ἔργο τους με σκοπὸ νὰ ἐπαυφληθοῦμε ἐν καιρῷ.

Γεμάτος κακὲς προθέσεις, ἔσπευσε πρὸς τοὺς ἱεραποστόλους γιὰ νὰ ἐπαληθεύσῃ τὶς πληροφορίες, ποὺ τοῦ ἔδωσαν οἱ αὐτόκλητοι μάρτυρες. Μετὰ τὸ γνωστὸ ὑπεροπτικὸ τοῦ ὕψους παρουσιάστηκε στὸν γιατρό καὶ τὸν ρώτησε.

— Εἶναι καιρὸς νὰ μοῦ ἀποκαλύψῃς τοὺς πραγματικοὺς σας σκοποὺς.

— Δὲν καταλαβαίνω τί ἐννοεῖς, μεγάλε ἀρχηγέ, εἶπε ἥρεμα ὁ γιατρός.

— Τί σὰς ἔφερε στὴν ἀφιλόξενη καὶ ἐπικίνδυνη ζούγκλα; Τί συμφέρον ἔχετε; Καὶ μὴ μοῦ πῆτε πῶς δὲν κοιτᾶτε, ὅπως ὁλόκληρος ὁ κόσμος, τὰ συμφέροντά σας.

— Ἀγαπητέ μου ἀδελφέ, ἡ ἀγάπη καὶ μόνον αὐτὴ μᾶς ἔφερε. Εἴμαστε ἀφωσιωμένοι μαθηταὶ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

— Καὶ τί γνώμη ἔχει αὐτὸς ὁ Θεὸς σας γιὰ τὸν θεὸ μας, τὸν μεγάλο θεὸ τῶν προγόνων μας τὸν Μπαλού; Εἶναι φίλος του

ἢ ἐχθρὸς του;

Ἡ ἐρώτησι ποὺ φοβόταν ὁ γιατρός προβλήθηκε ἀμείλικτα καὶ ἔπρεπε νὰ δώσῃ μιὰν ἀπάντησι. Ἀπέφυγε ἐσκεμμένα ὡς τώρα νὰ μιλήσῃ πάνω στὸ θέμα αὐτὸ γιὰ νὰ μὴ προσκρούσῃ στὴν προγονικὴ πίστι τῶν μαύρων, ποὺ ἦταν φυσικὸ νὰ εἶναι βαθειὰ ριζωμένη μέσα τους. Πίστευε πῶς ὁ χρόνος θὰ ἔδινε τὴ λύση καὶ θὰ νικούσε ἡ ἀληθινὴ πίστι τὴν πλανημένη. Τώρα ὅμως κάπως ὑπεύθυνα τοῦ ζητήθηκε νὰ δώσῃ ἀπάντησι. Ἐπρεπε νὰ κρίνῃ τὴν ἀλήθεια;

— Δὲν θὰ σοῦ πῶ ψέμματα, ἀρχηγέ, ἀλλὰ ὁλόκληρη τὴν ἀλήθεια ἔστω κι' ἂν δὲν σ' ἀρέσῃ. Σεῖς θὰ διαλέξετε ἐλεύθερα ποιὸς θεὸς σὰς ἱκανοποιεῖ καὶ σὰς συμφέρει. Ὁ θεὸς Μπαλού εἶναι ἓνα ἄψυχο ἄγαλμα ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ σὲ βοηθήσῃ σὲ τίποτε. Ὁ Χριστὸς ὅμως εἶναι ἀληθινὸς Θεὸς καὶ παντοδύναμος. Ὅποιος πιστεύει σ' Αὐτὸν κι' ἂν ἀκόμη πεθάνῃ θὰ ζῇ σὲ αἰῶνα σ' ἓνα ἄλλο κόσμον οὐράνιον καὶ πνευματικόν. Ἄν καθήσῃ καὶ με προσοχὴ ἀκούσῃς τὴ διδασκαλίαν του θὰ μπορέσῃς νὰ κρίνῃς καὶ μόνος σου.

— Δὲν σὲ πιστεύω. Ὁ σκοπὸς σας εἶναι νὰ μᾶς δώσετε ἓναν καινούργιον θεὸ γκρεμίζοντας τὸν δικὸ μας. Εἶχαν δίκαιον ἐκεῖνοι οἱ λευκοὶ ποὺ μοῦ ἀποκάλυψαν τοὺς κρυφοὺς σκοποὺς σας, εἶπε ἔντονα ὁ Βαρούα.

Ἡ τελευταία δήλωσις ἔδωσε ἀπροσδόκητῃ ἐξήγησι στὴν ἐπιμονὴ τοῦ μαύρου ἀρχηγοῦ. Ὡστε λοιπὸν οἱ καταλυταὶ ἔκαμαν τὴ δουλειάν τους με ἐπιτυχίαν. Δὲν ἔμεινε πιά ἄλλη λύσις. Ἐπρεπε νὰ ἀποκαλυφθοῦν οἱ ληστρικὲς προθέσεις τους.

— Τώρα κατάλαβα γιατί ἔχεις τέτοιες ιδέες. Σοῦ τὶς φύτεψαν οἱ δόλιοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι. Ἄκου λοιπὸν τὴν ἀλήθεια καὶ μὴ μᾶς ἀδικεῖς. Ἐμεῖς δὲν πρόκειται νὰ σὰς ὑποχρεώσουμε νὰ δεχθῇτε τὴν πίστι καὶ τὴν ἀγάπην μας. Οὔτε θὰ κερδίσουμε τίποτε ποὺ νάχη ἀξία ὕλική. Μόνον ψυχές γιὰ τὸ Χριστὸ μας θέλουμε ν' ἀποκτήσουμε. Ἐκεῖνοι ὅμως οἱ λευκοὶ ποὺ σὲ ξεσέκωσαν ξέρεις γιατί βρίσκονται ἐδῶ;

— Γιὰ κυνήγι, μᾶς εἶπαν.

— Τί κυνηγοῦν ὅμως;

— Ἀγρία θηρία.

— Λάθος. Θέλουν κάτι ποὺ γιὰ σὰς

ἔχει μόνο θρησκευτική ἀξία. Γι' αὐτοὺς ὁμῶς ἔχει τὴ δύναμι ἀν πωληθῇ στοὺς ἐμπόρους τοῦ εἶδους νὰ τοὺς κἀνὴ δλοὺς θαύτπλουτους. Ναί, ἦρθαν νὰ ἀρπάξουν τὸ μεγάλο διαμάντι τοῦ θεοῦ Μπαλοῦ.

Ὁ μαῦρος ἐξαγριώθηκε καὶ φώναξε μὲ δύναμι.

— Ὡστε γι' αὐτὸ λοιπὸν μοῦ κουβαληθήκατε ὅλοι σας ἐδῶ ρτὴ ζούγκλα. Ὁ καθένας μὲ τὸν τρόπο του ἐκεῖ ἀποβλέπετε...

Δὲν πρόλαβε νὰ τελειώσῃ τὰ λόγια του, ὅταν παρουσιάστηκε ἕνας λαχανιασμένος μαῦρος.

— Οἱ λευκοὶ ἄρπαξαν τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ Μπαλοῦ.

— Τί σὰς ἔλεγα προηγουμένως; Ἔστειλαν ἐσὰς ἐδῶ γιὰ νὰ κάνουν ἀνενόχλητοι τὴ δουλειά τους.

— Νὰ μαζευτοῦν ὅλοι οἱ πολεμισταί, διέταξε ὁ Βαρούα.

— Πήγαινε, παιδί μου, νὰ εἰδοποιήσῃς τὸν Καλούα νὰ ἔρθῃ στὸ ναὸ τοῦ θεοῦ Μπαλοῦ, ἔδωσε κι' ὁ γιατρός ἐντολὴ σ' ἕνα ἀνθρωπὸ του. Καὶ μετὰ φώναξε: πάμε ὅλοι ἐκεῖ νὰ ἐμποδίσουμε αὐτὴ τὴν ληστεία.

Ἐφτάσαν στὸν καταυλισμὸ τῶν λευκῶν καὶ τὸν περικύκλωσαν. Ἐκεῖνοι ταμπουρώθηκαν σὲ πρόχειρα χαρακώματα καὶ πυροβολοῦσαν ὅποιον ἐπιχειροῦσε νὰ τοὺς πλησιάσῃ. Ἀρκετοὶ μαῦροι πληρώσαν μὲ τὴ ζωὴ τους τὴν τόλμη νὰ ἐλευθερώσουν τὸ ξῶανο τοῦ θεοῦ τους.

Ὁ γιατρός ἤξερε ὅτι ἂν οἱ λευκοὶ ἔπαιρναν τὸ ξῶανο ἢ ἀκόμη καὶ μόνο τὸ διαμάντι τότε οἱ μαῦροι δὲν ἐπρόκειτο νὰ γίνουν χριστιανοί, θὰ ἔχαναν τὴν ἐμπιστοσύνη τους στοὺς ἱεραποστόλους ὑποθέτοντας ὅτι ἦταν συνεργοὶ τῶν ληστῶν. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ δράσῃ καὶ μὲ κίνδυνο ἀκόμη τῆς ζωῆς του χάριν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ. Ἀνέθηκε ἀμέσως σ' ἕνα ὕψωμα καὶ φώναξε στοὺς λευκοὺς.

— Δὲν πρόκειται νὰ φύγετε ζωντανοὶ ἀν ἐπιμείνετε νὰ κρατᾶτε τὸ διαμάντι. Ὁλοὶ ἤμαστε ἀποφασισμένοι νὰ σὰς ἐμποδίσουμε. Μὴ ἐπιμείνετε λοιπὸν γιὰ νὰ μὴ χυθῇ ἄδικα αἷμα. Παραδώστε τὸ θεὸ καὶ τὸ διαμάντι καὶ θὰ φύγετε ἀνενόχλητοι, τὸ ἐγγυάμαι.

— Τὸ θεὸ σὰς τὸν δίνουμε ἀν μὰς ἀφήσετε νὰ πάρουμε τὸ διαμάντι καὶ νὰ φύγουμε, δῆλωσαν οἱ ἄλλοι.

— Αὐτὸ λέγεται ἱεροσυλία καὶ δὲν ἐπιτρέπεται. Ὅλα νὰ ἐπιστραφoῦν, ἐπέμενε ὁ γιατρός.

Κανεῖς δὲν ἀπάντησε. Ἡ κατάστασις ἦταν κρίσιμη. Οἱ μαῦροι παρατεταγμένοι, ἔτοιμοι γιὰ ἐπίθεσι. Οἱ λευκοὶ λίγοι μὲν ἀλλὰ ὀχυρωμένοι μὲ τυφέκια. Ἦταν βέβαιον πὺς μὲ τὸ σύνθημα τῶν ἀρχηγῶν οἱ μαῦροι θὰ λιανίζανε τοὺς λίγους λευκοὺς ἔστω κι' ἂν σκοτώνονταν πενήντα ἢ ἑκατό. Ὁ γιατρός βρέθηκε σὲ δίλημμα. Ἦ θάπρεπε νὰ ἀποχωρήσῃ ὅποτε τὸ ὄνειρό του θὰ γίνονταν συντρίμια ἢ θὰ θεμελίωνε τὴ νέα Ἐκκλησία μὲ μαρτυρικὸ αἷμα καὶ θὰ τὴν στέριωνε γιὰ πάντα. Ἄλλοι θὰ συνέχιζαν τὸ ἔργο του. Ἦ περίστασις ζητοῦσε ἕνα μάρτυρα. Καὶ προχώρησε χωρὶς δισταγμὸ φωνάζοντας:

— Ἐρχομαι γιὰ νὰ παραλάβω τὰ κλεμμένα καὶ νὰ τὰ παραδώσω στοὺς δικαιοῦχαυς. Ἄν δὲν τὸ κατορθώσω ὅλοι αὐτοὶ ποὺ βρίσκονται πίσω μου, ἂς ἀποφασίσουν οἱ ἴδιοι τί θὰ κάνουν, ἐγὼ θὰ ἔχω κάνει τὸ καθήκον μου.

Προχώρησε μὲ βῆμα σταθερὸ πρὸς τὸ θάνατο. Οἱ κακοῦργοι δὲν εἶχαν διάθεσι νὰ συμφωνήσουν· μιὰ ὁμοβροντία ἀντήχησε στὴ ζούγκλα κι' ὁ γιατρός σωριάστηκε στὸ ἔδαφος. Καὶ τότε μὲ μιὰ ἄγρια πολεμικὴ κραυγὴ ὥρμησαν οἱ μαῦροι πάνω στοὺς λευκοὺς. Τὸ πλῆθος ὑπερίσχυσε καὶ σὲ λίγο ὅλοι βρίσκονταν κοντὰ στὸ ξῶανο τοῦ θεοῦ Μπαλοῦ, ἐνῶ γύρω ἦταν σωριασμένα τὰ πτώματα λευκῶν καὶ μαύρων.

Ὁ χριστιανὸς νεομάρτυρας ἀνακαλύφθηκε ἀνάμεσα στοὺς σκοτωμένους καὶ πρόλαβε νὰ δώσῃ τὶς τελευταῖες του ὑποθήκες.

— Ἀδελφία, πεθαίνω γιὰ νὰ ἀποδείξω πὺς ὁ Χριστὸς κάνει ἀνθρώπους ποὺ ζοῦν καὶ πεθαίνουν γιὰ τὴ δικαιοσύνη. Καὶ παρέδωσε τὸ πνεῦμα του.

Οἱ καλῶς ἀθλήσαντες:
 Ὁ Ἅγιος Νεομάρτυς ΑΥΞΕΝΤΙΟΣ
 ὁ μαρτυρήσας ἐν Κων/πόλει

25 Ἰανουαρίου

ΑΙ ΩΡΑΙΑΙ ΑΦΕΤΗΡΙΑΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Ὁ ἄξων ἐπιστροφῆς

Δύσκαλοι καὶ κρίσιμοι χαρακτηρίζονται οἱ καιροὶ μας. Αἱ ὑλιστικαὶ ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς συγχρόνου ζωῆς διευρύνουν τὸ χάσμα τῆς ἐπαφῆς τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἀπομακρύνονται περισσότερο οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸν Σωτῆρα Χριστὸν καὶ ἡ πίστις κλονίζεται. Ἐγκλήματα φοβερά ἔρχονται εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος καὶ ἔργα σκότους, τὰ ὅποια ἀντιβαίνουν εἰς τὴν ἠθικὴν, καλύπτουν ἓνα μεγάλο ποσοστὸν τῶν δραστηριοτήτων τοῦ ἀνθρώπου. Ὁδηγεῖται ὁ καυχόμενος διὰ τὸν πολιτισμὸν σύγχρονος ἄνθρωπος εἰς τὸν κρημνόν. Θέλει νὰ κολλακεῖται διὰ ὀριμότητα πολιτικὴν, ἀλλὰ δὲν τὴν χρησιμοποιοῖ διὰ τὴν δημιουργίαν πνεύματος ἐξυπηρέτησεως καὶ συνεργασίας. Προσπαθεῖ νὰ κατασκευάσῃ μίαν θρησκείαν καὶ ἓνα Θεὸν εἰς τὰ μέτρα του. Καὶ ὅσον θὰ φυγαδεύεται ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς δράσεως τοῦ ἀνθρώπου, τόσο ἀναγκαστέρα θὰ καθίσταται ἡ ἐπιστροφή πρὸς τὸν Θεόν.

Ἡ ἐπιστροφή πρὸς τὸν Θεὸν κατὰ τὴν περίοδον τῶν μεγάλων κρίσεων εἶναι ἡ βασικὴ προϋπόθεσις καὶ κύριον συστατικὸν σεβασμοῦ τῆς προσωπικότητος. Εἶναι ἰδιόζον χαρακτηριστικὸν τοῦ ἀποφασιστικοῦ καὶ γενναίου ἀγωνιστοῦ, ἃν καὶ τόσο περιφρονεῖται, θεωρούμενον ὡς ξένον καὶ ἀγνωστον. Πολλοὶ ζῶντες μέσα εἰς τὴν ἁμαρτίαν δὲν ἐννοοῦν νὰ στρέψουν τὸ βλέμμα τους πρὸς τὸν Πατέρα, ὁ ὅποιος περιμένει τὸν ἔνοχον καὶ ἁμαρτωλὸν νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν δύναμιν νὰ καλέσῃ ἢ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν πνευματικὸν καὶ νὰ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ τὴν συγκινητικὴν ἐκείνην συγχωρητικὴν εὐχὴν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐπιστροφῆς πρὸς τὸν Θεόν.

Βασικῶς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐπιδιώκουν μίαν ἐσωτερικὴν γαλήνην. Ἡ ἀναζήτησις αὕτη ἀποτελεῖ τὸν ἐμφανῆ ἢ ἀφανῆ ἄξονα

τῆς ἐπιστροφῆς καὶ ἐκφράζεται κατὰ τὴν συνισταμένην τῆς ἐκλεκτικότητος ἐκάστης προσωπικότητος. Βεβαίως ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὰς δυνάμεις του. Κυριεύμενος δὲ ὑπ' αὐτῶν νὰ ἀγωνίζεται καὶ νὰ μεθοδεύῃ τρόπους ἀπαλλαγῆς του, θὰ αἰσθανθῇ τὴν χαρὰν ἐπιστροφῆς νὰ πλημμυρίσῃ τὴν καρδίαν του. Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος, λόγῳ τῆς διαρθρωτικῆς καταστάσεως τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς του, πρέπει νὰ κατέρχεται πολλάκις εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ πλησίον καί, διὰ νὰ ἐπιβίωσῃ μετὰ ἓνα καλὸν ὄνομα μέσα εἰς αὐτὸ τὸ ἠθικοκοινωνικὸν πλαίσιον, νὰ ἀπορρίπτῃ τὸ προσωπεῖον τῶν συνθηκολογιῶν του πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν ἐπιζητῶν πνευματικὴν ἀνεξαρτησίαν. Ἡ εὐτυχία εἶναι προτὶν τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου καὶ ἡ ἠθικὴ ὑπόστασις εἶναι ἡ ἀπόρροια τῆς σταθερότητος, διότι ὁ ἐνάρετος ἄνθρωπος προβάλλει εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ πεδίου δράσεώς του τὰς θρησκευτικὰς ἀληθείας καὶ ἀγωνίζεται διὰ νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἀλήθειαν παραπλανημένους ἀδελφούς. Αὐτὴν ὅμως τὴν δύναμιν τὴν ἀντλεῖ ἀπὸ τὴν ἐπαφὴν του μετὰ τὸν Θεόν. Ἄλλ' ἡ ἐπικοινωνία μετὰ τοῦ Θεοῦ προϋποθέτει μετάνοιαν εὐλικρινή καὶ ἐπιστροφήν ἀποφασιστικὴν. Ἐνώπιον τοῦ κάθε ἀνθρώπου ἀνοίγονται ὁ δρόμος τῆς ἐπιστροφῆς καὶ ἐνώσεως μετὰ τοῦ Θεοῦ, ὅποτε λαμβάνει τὴν εὐλογίαν καὶ τὸν φωτισμὸν διὰ τὴν συνέχισιν τῆς ἐπὶ γῆς πορείας του, καὶ ὁ δρόμος τῆς ἀδρανείας καὶ τῆς ἀδιαφορίας, ὅποτε ὀδηγεῖται εἰς τὸν ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν μαρασμόν.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, οἱ ὁποῖοι ἀφωσιώθησαν εἰς τὸ θεάρεστον ἔργον τῆς καλλιέργειας τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς πίστεως, ἡσθάνθησαν χαρὰν μεγάλην καὶ ψυχικὴν ἀνακούφισιν ὅταν διὰ τῆς μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς ἔλαβον τὴν ἐπαφὴν μετὰ τὸν Θεόν. Αὐτὴν τὴν χαρὰν ἐκφράζουν δι' ὅλης τῆς ζωῆς των

οὐ ἐργάται, τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργον τοῦ τιμωμένου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τὴν 25ην Ἰανουαρίου Νεομάρτυρος ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ εἶναι ἓνα μῆνυμα πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ πλανημένον ἄνθρωπον διὰ ἐπιστροφὴν πρὸς τὸν Θεόν.

Ὁ ἅγιος νεομάρτυς Αὐξέντιος κατήγετο ἐξ εὐσεβῶν γονέων τῆς ἐπαρχίας Βελλὰς τῆς Ἡπείρου. Ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας μετέβη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰργάζετο

εἰς ἓνα ἐργαστήριον γουναρικῶν τοῦ ὀθωμανοῦ Παισᾶ Μαχμούτ. Οἱ ὀθωμανοὶ νέοι κατάρθωσαν νὰ τὸν παραπλανήσουν καὶ τὸν παρέσυραν εἰς ἀκολάστους πράξεις εἰς τὰ βασιλικά πλοῖα. Ἐπίστευσεν ὅτι θὰ ἐχαίρετο τὴν ζωὴν μακρὰν πάσης ἐπιβλέψεως καὶ ἐποπτικοῦ ἐλέγχου, δι' αὐτὸ καὶ ἐπεδίβητο περισσώτερον εἰς πράξεις, αἱ ὁποῖαι ἀμαυρῶνουν τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀτόμου.

Εὐκαιρίαὶ λυτρωτικαὶ

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου εἶναι μιὰ ἱστορία ἐπαναλαμβάνομένη εἰς τὴν ζωὴν πολλῶν ἰδίως νέων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἀναζητοῦν τὴν τύχην των μακρὰν τοῦ περιοριστικοῦ περιβάλλοντός των καὶ πέραν παντὸς ἐλέγχου ἐκ μέρους ὑγιῶν ἀρχῶν προσώπων. Ἐρχονται στιγμαὶ αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν ἀφετηρίαν διὰ τὴν μετέπειτα ζωὴν. Ἄν αὐταὶ αἱ στιγμαὶ ὁδηγήσουν εἰς τὴν ἡρωικὴν ἀπόφασιν τῆς ἐπιστροφῆς, τότε ἡ σωτηρία εἶναι δεσφαία. Εὐτυχεῖς εἶναι διὰ τὸν ἄνθρωπον αἱ στιγμαὶ τῆς ἐπιστροφῆς του εἰς τὸν Θεόν. Ἐπανευρίσκει τὸν ἀληθινὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς του, χαίρεται δι' ὅσα ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει νὰ γίνωνται καὶ γνωρίζει τοὺς ἀντικειμενικοὺς στόχους τῶν ἐπιδιώξεων του.

Ὁ ἅγιος Αὐξέντιος ἔζησε τὰς στιγμὰς τῆς ἄνευ σκοποῦ ζωῆς καὶ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς τὴν ὠραιότητα. Εἰς τὴν Κων)πολιν ἐδέχθη μεγίστην ἐπίδρασιν ἀπὸ τὴν βρωμερὰν ζωὴν τῶν κακῶν νέων τῆς περιοχῆς αὐτῆς. Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐρευνηθῇ τὸ μέγεθος τῆς σαθρότητος τῶν παραμενοντων εἰς τὰ σκοτεινὰ διαμερίσματα τῆς πλάνης καὶ τῆς διαφθορᾶς. Ὁ Θεὸς θέλων τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν παρέχει δυνατότητας ἀπαγγιγντῶσεως. Παρουσιάζει εὐκαιρίας λυτρωτικὰς ἀρκεῖ ὁ ἑθνητὸς νὰ τὰς χρησιμοποίησῃ καὶ νὰ ἐπωφεληθῇ ἀπὸ αὐτάς. Αἱ εὐκαιρίαὶ ἀπαλλαγῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς διαφθορᾶς καὶ τῶν παθῶν, μετανόιας καὶ ἐπιστροφῆς του εἰς τὸν Θεόν εἶναι αἱ ὠραῖαι ἀφετηρίαὶ τῆς ζωῆς του.

Τοιαύτας εὐκαιρίας παρουσίασε καὶ εἰς τὸν Αὐξέντιον ὁ Θεός. Ὅταν ἐγνώρισε τὸν Χριστὸν ἐφυγεν ἀπὸ τὸ πλοῖον δ-

που εἰργάζετο καὶ μετέβη εἰς τὴν Κων)πολιν μὲ παλαιὰ ἐνδύματα. Ἐπεθύμησε τὸν μαρτυρικὸν θάνατον. Ἦθελε νὰ δώσῃ τὴν ζωὴν ὡς μαρτυρίαν τῆς πίστεώς του καὶ τῆς ἀγάπης του πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὸν πλησίον. Ἐτονίσθη ὅτι τὸ μαρτύριον τοῦ χριστιανοῦ εἶναι τὸ ἀποκορύφωμα μιᾶς συνεχοῦς ἐσωτερικῆς ἀσκήσεως. Διὰ τοῦτο καὶ μάρτυς θεωρεῖται κάθε πιστός, ὁ ὁποῖος εἶναι ἔτοιμος νὰ θυσιασθῇ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. Διὰ μίαν τοιαύτην θυσίαν προητοιμάσθη ὁ ἅγιος Αὐξέντιος. Τὸν πόθον του αὐτὸν ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν σύγκελλον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Γρηγόριον Ξηροποταμινόν, ὁ ὁποῖος τοῦ συνέστησε καὶ προσευχὴν καὶ νηστείαν διὰ νὰ ὑπομείνῃ εἰς δσας δυσκολίας θὰ ἀντιμετώπιζεν. Εἰς τὴν Κων)πολιν ὁ ἅγιος Αὐξέντιος συνελήφθη ἀπὸ τοὺς πρώην συντρόφους του, οἱ ὁποῖοι διαπιστώσαντες ὅτι δὲν ἦτο ὁ ἄλλοτε βρωμερὸς Αὐξέντιος ἀλλὰ ἓνας γενναῖος ἀγωνιστὴς τὸν ὠδήγησαν εἰς ὀθωμανικὸν δικαστήριον καὶ τὸν ὑπέβαλον εἰς φρικτὰ βασανιστήρια. Τὸν ἐπείεζον νὰ ἀρνηθῇ τὴν πίστιν του. Ὁ ἅγ. Αὐξέντιος ἠρνεῖτο μὲ πείσμα καὶ ὡμολόγει τὴν πίστιν του καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν Θεόν λέγων ὅτι εἶναι προτιμότερος ὁ θάνατος διὰ τὸν Χριστὸν ἀπὸ τὰ ἄφθονα δῶρα τὰ ὁποῖα τοῦ προσέφερον οἱ ἐχθροὶ τῆς πίστεως. Ὁ Θεὸς μὲ προσμένει, ἐπανελάμβανεν. Οἱ βασανισταὶ του τὸν ἀπεκεφάλισαν, ἐνῶ ἐκεῖνος προσήχετο συνεχῶς ζητῶν συγγνώμην ἀπὸ τὸν Θεόν δι' ὅσα ἔπραξε πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς καὶ μετανόιας του. Ὁ Θεὸς συγχωρεῖ καὶ διαγράφει τὸ παρελθὸν ἀρκεῖ ἡ μετάνοια νὰ εἶναι ἀποφασιστικὴ. Κατετάγη ὁ μάρτυς Αὐξέντιος εἰς τὴν μεγάλην χορείαν τῶν νεομαρτύρων εἰς ἡλικίαν μόλις τριάκοντα ἐτῶν τὴν

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

("Ανόθευτος συναλληλία)

«Τὴν ἀνόθευτον συναλληλίαν» ἐπὶ τῶν σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας προτείνει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν ὧν τῶν συζητήσεων τῶν διατάξεων τοῦ νέου Συντάγματος κατόπιν ἐμπεριστατωμένης ἐισηγήσεως τοῦ σεβασμιωτ. Μητρ. Κίτρου κ. Βαρνάβα. Ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Πολιτεία ἐκδηλώνουν τὴν μέριμναν διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ ὀφείλουν νὰ συνεργάζονται ἀρμονικῶς. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία διατηροῦσα αὐτοτέλειαν καὶ ἀνεξαρτησίαν ἐν τῇ συναλληλίᾳ θὰ δυνηθῇ εὐχερέστερον νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ὀφιστον ἀποστολικόν της ἔργον.

Διὸ ἡ θέσις τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Συντάγματι εἶναι ὡς «ἡ ἐπικρατοῦσα» καὶ ἡ Ἀνωτάτη Ἀρχὴ τῆς Πολιτείας πρέπει νὰ φέρῃ τύποις καὶ οὐσίᾳ τὸ γνῶρισμα τοῦ πιστοῦ φύλακος τῶν δογμάτων καὶ τῶν παρδοσιακῶν σχημάτων, ἐηλασθὲν τὸ γνῶρισμα τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ.

Εἶναι ἀναγκαῖον νὰ κατανοηθῇ ὅτι οἱ Ἕλληνες Χριστιανοὶ ζητοῦντες ἐλευθέραν καὶ ζῶσαν Ἐκκλησίαν θέλουν τὴν συνάλληλον συνεργασίαν τῶν δύο αὐτῶν φορέων ἐξουσίας ἐπὶ τοῦ λαοῦ χωρὶς νὰ ἐπιδιώκῃ ἐκαστέρα τὴν ὑποταγὴν τῆς ἄλλης εἰς ἑαυτήν.

Αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις τοῦ τόπου μας ἀλλὰ καὶ οἱ αἰρετοὶ ἀντιπρόσωποι εἰς τὸ Κοινοβούλιον, ὡς ἐλπίζεται, θὰ διακηρύξουν εὐθαρσῶς τὰς θρησκευτικὰς τῶν πεποιθήσεις πρὸς ἀνύψωσιν τῆς Ἐκκλησίας. Πλέον αὐτοῦ θὰ εἶναι σαφὲς ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ των θέσις εἰς τὸν ἑλλαδικὸν χώρον μὲ ἀποτελεσματὰ νὰ πιστεύσῃ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ὅτι οἱ ἐκπροσωποῦντες αὐτὸν ἀσχολοῦνται ὄντως μὲ τὰ σοβαρὰ προβλήματα, ὡς τὰ τῆς θρησκευτικῆς πίστεως καὶ ζωῆς, τῆς οἰκογενείας καὶ

τῆς ἐθνικῆς ἀκεραιότητος, καὶ πᾶν ἔργον ἀρχίζουσιν μὲ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καὶ πρὸς δόξαν αὐτοῦ ἐκδηλώνουν πᾶσαν σκέψιν καὶ ἐπιδιώξιν. Ἡ ἡγγέτις τάξις ἐπ' αὐτοῦ ὀφείλει ἰδιαιτέρως νὰ προσέχῃ διὰ νὰ ἀκολουθῇ ἔπειτα ὁ ἀπλὸς λαός.

Ὁρθοὶ ἀπόψεις
πρὸς ἐπανόρθωσιν

Ἡ ἀναφορὰ πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τοῦ ἐπισκόπου κ. Στεφάνου Ἀφεντουλίδου, βοηθοῦ ἐπισκόπου τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης καὶ ἐκλεγέντος ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σερραφείμ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν εἶναι ἀξιέπαινος καὶ ἀξιοπρόσεκτος. Εἰς αὐτὴν ἐκθέτει ἐλευθέρως καὶ θαρραλέως τὰς ἀπόψεις του ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος μὲ θαθεῖαν συναίσθησιν τῆς κρίσιμότητος τῆς καταστάσεως, μὲ εὐθύνην τῆς συνονοχῆς διὰ τὴν δημιουργηθεῖσαν κρίσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ μὲ ταπεινώσιν καὶ ἀνιδοτέλειαν διὰ νὰ εὕρῃ ἡ Ἐκκλησία τὴν εἰρήνην καὶ κανονικότητά της.

Ἰσοῦ μερικὰ τμήματα ἐκ τῆς ἐν λόγῳ ἀναφορᾶς:

«Πιστεύομεν ἀναμφισβητήτως, ὅτι τὸ σκᾶφος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας κλυδωνίζεται δεινῶς ἐκ τοῦ κατακερματισμοῦ πρὸ πάντων τῆς ἐνότητος τοῦ ἐπισκοπικοῦ σώματος αὐτῆς, τοῦ ὁποίου ὁ ἀντίκτυπος ἔχει προξενήσῃ: βαθεῖαν ἀνησυχίαν καὶ σκανδαλισμὸν εἰς τὰς τάξεις τοῦ εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ὅτι, ὡς ἐκ τούτου, μέγιστοι κίνδυνοι ἐπαπειλοῦν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐνότητα Ἐκκλησίας καὶ Ἔθνους».

«Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 7) 1974 Συντ. Πράξεως ἐπανήλθε τὸ ἐπάρτατον μεταθετόν, τὸ ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων ἀδοτηρῶς ἀπαγορευόμενον, ὅπερ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν συνετάρaxεν ἐκ θεμελίων

25ην Ἰανουαρίου 1720. Ἡ ἀγία κάρα του σώζεται εἰς τὴν Ἱερὰν Μοῦνην τοῦ Ξηροποτάμου Ἀγ. Ὁρους καὶ πολλὰ θαύματα ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ κάμνει διὰ τοῦ ἁγίου. Ὁ ἅγιος Αὐξέντιος μὲ τὸν δραστήριον βίον του μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὸν Θεὸν διδάσκει εἰς κάθε ἄνθρωπον ὅτι ὅταν ὁ ἄν-

θρωπος ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν Θεὸν αἰσθάνεται πραγματικὴν ἐλευθερίαν. Ὁ ἀναγεννημένος ἄνθρωπος θεωρεῖ τὰς στιγμὰς τῶν πνευματικῶν ἀνατάσεων ὡς ὥραιας ἀφετηρίας διὰ πνευματικὴν καλλιέργειαν.

Δημήτριος Β. Χαρίσης

τὴν Ἀγιωτάτην Ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν καὶ κατεσχάδαίσει τὰς συνειδήσεις τῶν Χριστιανῶν. Ἡ ἐπαναφορὰ αὐτὴ τοῦ μεταθετοῦ πραγματοποιεῖται ὑπὸ τὰς σημερινὰς λίαν δυσμενεῖς συνθήκας καὶ ὑπὸ ἀτυμώσαιραν ἐκκλησιαστικὴν, καθ' ἣν οὐδὲ μινεῖα μεταθετοῦ ἐπιτρέπεται νὰ γίνη.

«Ἡ ἐπάνοδος καὶ ὑπαναχώρησις καὶ ἡ κήρυξις οὐχὶ πάντων τῶν μετὰ τὸ 1967 χειροτονηθέντων Μητροπολιτῶν, ἀλλὰ μερίδος ἐξ αὐτῶν, ἐκ τῶν ὑστέρων ὡς ἀντικανονικῶν, ἢ χρησιμοποιοῦντες δύο μέτρων καὶ δύο σταθμῶν καὶ τὴν κρίσιν Ἀρχιερέων, ἢ στήριξις τῆς κατ' αὐτῶν ἀποφάσεως οὐχὶ εἰς τοὺς Ἱ. Κανόνας, ἀλλ' εἰς τὰς διατάξεις τῆς ἀντικανονικῆς καὶ ἀντισυνταγματικῆς ὑπ' ἀριθ. 7) 1974 Σ.Π. καὶ ὅτ' ἡ ἀναφανδὸν ὁμολογία, ὅτι ἡ ὑπαναχώρησις αὐτῇ καὶ ἡ κήρυξις τῶν Ἱεραρχῶν τούτων ὡς ἀντικανονικῶν καὶ ἡ ἐξωσις αὐτῶν ἐκ τῶν ἀρχιερατικῶν αὐτῶν θρόνων ἐγένετο οὐχὶ διότι ἀποδείχθη νομοκανονικῶς ἢ ἀντικανονικότης αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀντίθετον τοποθέτησιν αὐτῶν πρὸς πράξεις καὶ ἐνεργείας τῆς Ἱεραρχίας, συνιστοῦν, προνοῦμεν, ἀπόφασιν καὶ πρᾶξιν ὅπως ἀντικανονικὴν καὶ ἀπαράδεκτον».

«Ὅταν ὁμως εἰς τ' ἀνωτέρω προσθέσωμεν καὶ τὴν ἀπίστευτον ἀπόφασιν τῆς Ἱεραρχίας, δι' ἧς ἐκηρύχθησαν ἐκπτωτοὶ δύο Σεβ. Ἱεράρχαι ἀπολύτως κανονικοὶ καὶ νόμιμοι, τῆς λεγομένης πρεσβυτέρως Ἱεραρχίας, οἱ Σεβ. Διδυμοτέλῳ καὶ Κιλκισίου κ.κ. Κωνσταντῖνος καὶ Χαρίτων, καὶ ἐξεθρονίσθησαν ἄνευ δίκης καὶ ἀπολογίας καὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων προβλεπομένης διαδικασίας, ἀλλὰ δυνάμει μόνον διατάξεως τῆς ἀντικανονικῆς καὶ ἀντισυνταγματικῆς ὑπ' ἀριθ. 7) 1974 Σ. Π. τῆς Πολιτείας, διότι καὶ αὐτῶν πράξεις καὶ ἐνεργεῖαι θεωρήθησαν στρεφόμεναι κατὰ τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας, τότε γίνεται φανερόν τοις

πᾶσιν, ὅτι διὰ πάντων τούτων κατελύθη πᾶσα ἔννοια ἐκκλησιαστικοῦ καὶ καγονικοῦ δικαίου».

«Ποιοῦμεθα ἐκκλησίαν καὶ παρακαλοῦμεν, ὅπως ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐπιληφθῇ πάραυτα τοῦ ἐκκρεμοῦντος εἰσέτι ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, ἥτοι τῆς αὐστηρῶς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Ἱ. Κανόνων ἀποκαταστάσεως τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διασαλευθείσης κανονικῆς τάξεως ἐπιληφθῇ πρὸ πάντων τῆς ἀποκαταστάσεως εἰς ἀρχιερατικοὺς θρόνους πάντων τῶν ἀδίκως καὶ ἀντικανονικῶς καὶ δυνάμει αὐθαιρέτων, ἀντικανονικῶν καὶ ἀντισυνταγματικῶν πολιτικῶν Νόμων τῆς Δικτατορίας ἐξωσθέντων καὶ ἀποβληθέντων ἀπὸ τῶν ἱερῶν αὐτῶν Ἐπισκοπῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν».

«Διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἀπομακρυθέντος ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν προκατόχου μου Σεβ. κ. Σεραφεὶμ εὐχαρίστως θὰ ἔθετον εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἱ. Συνόδου τὴν παραίτησίν μου ἀπὸ τοῦ ἐπισκοπικοῦ θρόνου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν».

«Τελευτῶν δηλῶ, ὅτι αἱ ἐκφραζόμεναι πεποιθήσεις ἡμῶν καὶ ἡ τοποθέτησις ἡμῶν αὐτῇ ἐνώπιον τῆς ὀφισταμένης ἐκκλησιαστικῆς κρίσεως εἶνε ἀπόρροια ἀπολύτως ἀντικειμενικῆς ἐν Χριστῷ μελέτης τῶν δεδομένων καὶ λατρείας πρὸς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅτ' τοῦ ἐπισκοπικοῦ αὐτῆς σώματος, ἀνεξαρτήτως ἀπολύτως προσώπων καὶ παρατάξεων, καὶ μάλιστα τῆς λεγομένης «εἰρωνυμικῆς». Τὰ προσωπικὰ οὐδόλως ὑπολογίζομεν. Ὑπεράνω πάντων ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τῶν ὁποίων θυσιάζομεν κάθε τι τὸ προσωπικόν».

Νομίζομεν ὅτι δὲν χρειάζεται οὐδὲν σχόλιον ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω. Ὅταν ἐμιλῇ μία μετаноημένη καρδιά, καὶ μάλιστα ἐπισκόπου, τί νὰ εἴπη οἱ σοφώτεροι ἄλλοι;

«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ» Μηνιαῖον δευδόξον χριστιανικὸν περιοδικόν.

Ἱδιαιτοῖα καὶ ἔκδοσις Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, τηλ. 270-630 Θεσ/κη

Διευθυντῆς Συντάξις: Σάββας Ν. Σαυθόπουλος, Πέλοπος 9, Θεσ/νίκη

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Γεώργιος Τριανταφυλλίδης, Ὁρειοπούλου 19, Θεσ/νίκη

Ἐτησίᾳ συνδρομῇ: Ἑσωτερικοῦ δρχ. 30 — Ἐξωτερικοῦ δολλ. 2

Ἐπιστολαὶ - συνδρομαὶ εἰς Περιοδικὸν «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, Θεσ/νίκη

ΤΥΠΟΙΣ: Α.Χ.Ε. — ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγισμὸς καὶ ἀπολύτρωσις » (Α' Κορ. 1, 30)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' - ΕΤΟΣ Δ'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Φεβρουάριος 1975

Ἀριθ. φύλλον 350

ΕΛΛΗΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΙΔΕΩΔΗ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗΝ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΙΝ

Εἰς τὴν πορείαν τοῦ ἀνθρώπου μερικαὶ στιγμαὶ διαδραματίζουν ἀποφασιστικὸν ρόλον διὰ τὴν ὅλην πνευματικὴν, ἠθικὴν καὶ πολιτιστικὴν αὐτοῦ ἀνύψωσιν καὶ ταυτοχρόνως καὶ βασικὴν ἀφετηρίαν διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν ὑψηλῶν ἰδεωδῶν. Ἰδιαιτέρως διὰ τοὺς Ἑλληνας Χριστιανοὺς αἱ ἀποφασιστικαὶ αὗται στιγμαὶ διαδραματίζουν σοβαρὸν ρόλον εἰς τὴν διάδοσιν, ἐπικράτησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἐλληνοχριστιανικῶν ἰδεωδῶν. Τοιαύτη κρίσιμος στιγμή ἐστὶν διὰ τὸν ἐλληνορθόδοξον λαὸν ἡ συνταγματικὴ κατοχύρωσις τῶν ἐλληνοχριστιανικῶν ἰδεωδῶν.

Εἰς τὸν ὑπὸ κρίσιν καὶ κατάρτισιν συνταγματικῶν χάρτην θὰ περιληφθῇ εἰς γενικὰ πλαίσια φραστικῶς τὸ ὅλον περιεχόμενον τοῦ πνευματικοῦ προσανατολισμοῦ τοῦ συγχρόνου Ἑλληνοῦ Χριστιανοῦ. Ἄν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ ἐλληνισμὸς ἐπέζησε καὶ ἐμεγαλουργήσῃ μετὰ τὰ συνθήματα καὶ τὴν καθοδήγησιν τοῦ ἐλληνοχριστιανικοῦ ἰδεώδους ὁποσδήποτε θὰ καταβληθῇ παντοχόθεν ἐνεργὸς προσπάθεια διαφωτισμοῦ ὅλων τῶν ὑπευθύνων, ὥστε νὰ κυριαρχήσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ ὁρθοῦ προσανατολισμοῦ ὄχι μόνον τῆς παρούσης, ἀλλὰ καὶ τῆς μελλούσης γενεᾶς εἰς τὸ νέον σύνταγμα τῆς πατρίδος μας.

Ἡ ἐλληνικὴ γῆ ὑπῆρξεν ἡ κοιλὴ πάσης ὑψηλῆς ἰδέας καὶ παντὸς μεγάλου ἔργου. Εἰς αὐτὴν ἐκαλλιεργήθη ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ἀρετὴ. Νέαι ἰδέαι δῆθεν σύγχρονοι δὲν ἔχουν θέσιν εἰς τοὺς καλλιεργημένους καὶ πιστοὺς ἀνθρώπους, διότι ὁ εἰλικρινὴς Χριστιανὸς ὁδοιπλὸς ἀδιαλείπτως γονατίζει πρὸ τῆς ἀπείρου θείας

δυνάμεως καὶ σοφίας θαυμάζων τὸν ἑναστρον οὐρανὸν καὶ συνέχεται φόβῳ πρὸς τὸν Θεὸν πρὸ πάσης σκέψεως καὶ πράξεως ἀναγνωρίζων τὴν μηδαμινότητά του ἔναντι τοῦ θείου μεγαλείου. Εἰς αὐτὴν τὴν γῆν, ὅπου ἐκαλλιεργήθη τόσον ἔντονα τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας, ἐπιβάλλεται νὰ ἀκτινοβολῇ εἰς παγκόσμιον κλίμακα ἡ ἰδέα τοῦ ἐλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ ὄχι μόνον διὰ τῶν φορέων πάσης ἡλικίας καὶ μορφώσεως, ἀλλὰ καὶ μέσῳ ὁργάνων πανελληνίου κύρους καὶ κατευθύνσεως ὡς ἐν προκειμένῳ τοῦ ἐλληνικοῦ συντάγματος.

Τὰ ἐλληνοχριστιανικὰ ἰδεώδη συνοψίζονται εἰς τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν ὁρθόδοξον χριστιανικὴν πίστιν, εἰς τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην πρὸς τὴν ἐλληνικὴν πατρίδα καὶ εἰς τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸν οἰκογενειακὸν θεσμόν. Ἡ ζωὴ τοῦ Ἑλλήνος πιστοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τερματίζεται εἰς τὸν Θεόν. Χαίρεται ὁ γνήσιος πατριώτης, ὅταν καλῆται νὰ ἀγωνισθῇ διὰ τὸ τιμιώτερον καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον ἀγαθὸν τὴν πατρίδα καὶ ὑπερηφανεύεται διότι ἡ προσήλωσίς του εἰς τὰς ἐλληνοχριστιανικὰς παραδόσεις ἐθαυμάσθη καὶ ἐτιμήθη ὑπὸ τῶν λεγομένων πεπολιτισμένων λαῶν. Κανχᾶται διότι διὰ τὰς ἐλληνοχριστιανικὰς του παραδόσεις ἀνεδείχθησαν ἥρωες καὶ μάρτυρες εἰς τὸ πεδίον τῶν ἐθνικῶν, θρησκευτικῶν καὶ πολιτιστικῶν ἀγώνων. Καὶ εἶναι ἔτοιμος ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ δώσῃ τὸ «παρὼν» ὅπου ἡ πατρίς τὸν προσκαλέσῃ, διότι ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας κυριαρχεῖ ἐντὸς του δυναμικά.

Εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἑλλήνος Χριστιανοῦ, αἱ ἔννοιαι τῆς θρησκείας, τῆς πατρίδος καὶ

τῆς οἰκογενείας, προσελθούσαι ἀπὸ κοινὴν πηγὴν καὶ δοξασθεῖσαι διὰ κοινῶν παραδόσεων καὶ ἐνωθεῖσαι δι' ἀναριθμήτων δεσμών, ἀποτελοῦν ἀδιαίρετον σύνολον δι' αὐτὸ καὶ ἀντέχουν χωρὶς ὑποταγὴν εἰς τὰς ἐπιδράσεις τοῦ κοσμοπολιτισμοῦ, τῆς ξενολατρείας καὶ τῶν ψευδοελευθέρων ἰδεῶν. Τὸ γεγονός αὐτὸ δημιουργεῖ ἀκόμῃ μεγαλυτέρας εὐθύνas εἰς τοὺς συγχρόνους νὰ καλλιερگوῦν τὸν σεβασμὸν πρὸς τὰς μακραίωνας ἑλληνοχριστιανικὰς παραδόσεις, νὰ ἀποκρούουν πᾶσαν ἐπιθετικὴν διάθεσιν τῶν τυχόν ἐμρανιζομένων ὡς ἐκσυγχρονισμένων κατὰ τῶν ἰδεωδῶν καὶ νὰ διακηρύττουν ὅτι ὁ ἑλληνισμὸς θὰ ἀκτινοβολῇ μὲ τὴν πίστιν, τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὸν ἀγνὸν οἰκογενειακὸν βίον. Ἀποτελεῖ μάλιστα ἀγαθὴν συγκυρίαν ἡ κρίσιμότης τῆς ἐποχῆς μας μὲ τὴν κατάρτισιν τοῦ νέου καταστατικοῦ χάρτου τῆς πατρίδος διὰ νὰ ἀποθησαυρισθῇ εἰς τὸν νέον σύνταγμα πᾶν ὅ,τι θὰ θεμελιώσῃ καὶ θὰ ἐκφράσῃ τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν ἰδεῶδες.

Ἄλλ' ὁ ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς δὲν εἶναι ἓνα ἱστορικὸν ἀπολίθωμα προκαλοῦν τὸν θαυμασμὸν τῶν συγχρόνων. Ἀντιθέτως εἶναι δυναμικὴ ἔκφρασις τῆς ἱστορίας ἀποσκοποῦσα εἰς τὴν διέγερσιν ὅλων τῶν ψυχικῶν δυνάμεων τοῦ συγχρόνου κόσμου, ἰδιαιτέρως ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν ἰδέαν τοῦ μεγαλείου εἰς τοὺς νέους τῆς σήμερον καὶ νὰ καλλιεργήσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας καὶ τοῦ ἀλτροῖσμου. Ἡ νέα γενεὰ πρέπει νὰ διδαχθῇ ὅτι πέραν τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν καὶ τῶν θεομικῶν πλαισίων ὑπάρχει τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν ἰδεῶδες πρὸς τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ προσβλέπῃ μετ' ἐπιμονῆς καὶ ἐνδιαφέροντος. Ἀναγκαῖον νὰ τονισθῇ πέραν ἀπὸ τὰ ὅσα ὕλικά ἀγαθὰ προσφέρονται ὑπὸ τῶν γονέων καὶ τῆς πολιτείας εἰς τὴν σύγχρονον γενεάν ἐπιβάλλεται νὰ προηγηθῇ ἡ προσφορὰ πνευματικῆς τροφῆς. Ἡ ὑποταγὴ καὶ πειθαρχία, ἀλλὰ καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς ὅ,τι ὠραῖον ἐδημιούργησεν ἡ ἱστορία θὰ ὀδηγήσουν ἀσφαλῶς τοὺς συγχρόνους εἰς λιμένα γαλήνης ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ἐννόμου τάξεως τῆς πολιτείας.

Τὸ νέον σύνταγμα πρέπει νὰ διαγράψῃ τὰ πλαίσια ἐντὸς τῶν ὁποίων θὰ κινηθῇ ἡ σύγχρονος, ἀλλὰ καὶ αἱ μέλλουσαι γενεαί. Ἐνα πλαίσιον ἑλληνοχριστιανικῆς παιδείας πρέπει νὰ εἶναι ὁ στόχος. Ἐνα πλαίσιον τὸ ὁποῖον θὰ συνδέῃ τὸ παρὸν μὲ τὸ παρελθὸν καὶ μὲ τὸ μέλλον καὶ τὸ ὁποῖον θὰ προϋποθέτῃ τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς πᾶν

ὅ,τι εἶναι ἑλληνικὸν καὶ ὀρθόδοξον χριστιανικὸν εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ. Τὸ πλαίσιον αὐτὸ θὰ προλαμβάνῃ ἀπὸ κατάχρησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ θὰ θέτῃ ὑπὸ ἑλεγχον τὰς κακὰς ἔξεις καὶ τὰς μὴ ἑλληνοχριστιανικὰς ἐπιδράσεις. Θὰ περιορίσῃ δηλαδὴ ὅ,τι τὸ ἑξωἑλληνικὸν καὶ ἑξωορθόδοξον χριστιανικόν.

Ὅσοι ἡσχολήθησαν μὲ τὰ προβλήματα τῶν νέων θὰ ἔχουν ἀσφαλῶς μίαν ἐμπειρίαν ὅτι ἡ νεότης ἔχει μεγάλας ὁρμὰς σωματικὰς καὶ πνευματικὰς καὶ ψυχικὰς· ὅτι ἡ ἀχαλίνωτος πραγμάτωσις τῶν σωματικῶν ὁρμῶν τῶν νέων ὀδηγεῖ εἰς πολλὰς ἀσθενείας καὶ ἀδυναμίας. Τὰς ὁρμὰς τῆς νεότητος, τὰς ζωντὰς καὶ εὐγενεῖς, πρὸς νέας ἰδέας, τὰς ὁποίας πολλάκις ὑποκαὶ ψευδοπροφῆται καὶ εἰσηγηταὶ σκοτεινῶν καὶ ἀνατρεπτικῶν δυνάμεων προσπαθοῦν νὰ ἀνατρέπουν ἐκ τῆς ὀρθῆς πορείας τῶν, εἶναι ἐπιτακτικὸν χρέος τῆς πολιτείας νὰ τὰς πλαισιώσῃ καὶ νὰ τὰς καθοδηγῇ πρὸς ἀσφαλῆ πορείαν. Ἄλλως ἕκαστος θὰ γίνεται ὀδηγὸς χωρὶς συγκεκριμένην κατεύθυνσιν καὶ οἱ νέοι ὁδοιπόροι χωρὶς ὑψηλοὺς στόχους. Φραγμοὶ συνταγματικοῦ πλαισίου καλλιερگوῦν τὴν ἐλευθερίαν, διότι οὐδεμία ἐλευθερία εἶναι δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ ἄνευ φραγμῶν. Οἱ συνταγματικοὶ φραγμοὶ εἶναι τὰ ὅρια τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλει τὸ καθήκον ἐν δεδομένῃ στιγμῇ. Τὸ ἄτομον ὀφείλει προσήλωσιν εἰς τὸ καθήκον ὡς ρυθμιστὴν τῶν πράξεών του, διότι ἐκεῖ εὐρίσκει καὶ πραγματικὴν ἀπόλαυσιν καὶ εὐτυχίαν καὶ διότι τότε αἰσθάνεται ἔντονον ψυχικὸν ἔξευγενισμόν. Αὐτὸς ὁ τόσον σοβαρὸς αἰτιολογικὸς λόγος ἔχει διεγείρει τοὺς ἀγαπῶντας τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν πίστιν, τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα καὶ οἰκογένειαν καὶ τοὺς νέους καὶ τοὺς ἔχει παρακινήσει ὥστε νὰ κινοῦνται πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν διὰ τὴν ἐνημέρωσιν ὅλων τῶν ἐχόντων ἐξουσίαν τινὰ ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τοῦ νέου συντάγματος διὰ νὰ καθορισθοῦν τὰ πλαίσια ἐντὸς τῶν ὁποίων θὰ περιγραφοῦν τὰ ὅρια τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ διὰ τῆς συναλληλίας τῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας, τῆς ἐπικεφαλῆς τοῦ συντάγματος θέσεως τοῦ ὀνόματος τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ περιεχομένου τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς παιδείας.

Τὰ ἰδεώδη τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ ὡς διεγράφησαν εἰς τὰ πλαίσια τῶν ἱστορικῶν σχημάτων πηγάζουν ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν ἀνθρωπισμὸν, ὁ ὁποῖος θέλει τὸν ἄνθρω-

ΕΚ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

ΓΕΝΕΣΙΣ

89. Συνάντησι Ἰακώβ καὶ φαραῶ (47, 5-12)

Ὁ Ἰωσήφ κάποια μέρα ἔφερε καὶ παρουσίασε στὸ φαραῶ τὸν πατέρα του Ἰακώβ. Καὶ εὐλόγησε ὁ Ἰακώβ τὸ φαραῶ. Ρώτησε δὲ ὁ φαραῶ τὸν Ἰακώβ: «Πόσων χρονῶν εἶσαι;». Ἀποκρίθηκε ὁ Ἰακώβ στὸ φαραῶ: «Τὰ χρόνια τῆς ζωῆς μου ἐδῶ στὴ γῇ αὐτῇ εἶνε ἑκατὸν τριάντα· λίγα καὶ θασανισμένα εἶνε τὰ χρόνια μου· δὲν φτάνουν τὰ χρόνια ποὺ ἔζησαν οἱ πατέρες μου». Μετὰ τὴ συζήτησι εὐλόγησε πάλι ὁ Ἰακώβ τὸ φαραῶ καὶ ἔφυγε. Τὸ μέρος ποὺ ἔδωσε ὁ Ἰωσήφ στὸν Ἰακώβ καὶ στοὺς ἀδελφοὺς του σὰν ἰδιαιτέρη κατοικία ἦταν στὸ γονιμώτερο μέρος τῆς Αἰγύπτου· ἔτσι τοῦ παρήγγειλε καὶ ὁ φαραῶ. Τοὺς ἔδινε δὲ ὁ Ἰωσήφ τακτικά καὶ τὸ σιτάρι ποὺ τοὺς χρειαζόταν, ὑπολογίζοντάς το κατ' ἄτομο.

* * *

Μία συνηθισμένη κουδέντα νέου μὲ γέρο εἰ-

90. Ἡ πολιτικὴ τοῦ Ἰωσήφ (47, 13-26)

Κατὰ τὰ χρόνια τῆς πείνας τελείωσαν ὅλα τὰ σιτάρια καὶ τὰ τρόφιμα ἀπὸ παντοῦ. Στὴν Αἴγυπτο καὶ στὴ Χαναάν ἀπλώθηκε ἀπόλυτη πείνα. Ὁ Ἰωσήφ πουλώντας σιτάρια μάζεψε ὅλο τὸ χρυσὸ καὶ τὸν ἄργυρο, ποὺ δρέθησαν

πον μὲ ἐλεύθερον πνεῦμα, σεμνὰς ἐκδηλώσεις, ἀξιοπρεπὴ ζωὴν, νομοταγὴ διάθεσιν, καλλιεργημένον τὸν νοῦν, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα· καὶ ἀπὸ τὴν δοξολογίαν χριστιανικὴν θρησκείαν, ἣ ὁποία θέλει νὰ προχωρῇ ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὴν τελειότητα διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ καὶ ἣ ὁποία ἀπενδύνεται πρὸς τὸν ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν καὶ ψυχικὸν κόσμον τοῦ ἀνθρώπου. Δι' αὐτὸ καὶ διδάσκει τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, τὴν φιλαλληλίαν, τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ψυχικὴν γαλήνην.

Αὐτὰ ἀποτελοῦν ἀσκήρευτον πηγὴν πνευματικῆς ζωῆς καὶ ὁδηγοῦν εἰς ἀνώτερα πνευματικὰ ἐπίπεδα τὰ ὁποία συνθέτουν αὐτὰ τὰ ὁποία ἀποκαλοῦμεν ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδεώδη καὶ τὰ ὁποία εἶναι ἀναγκαῖον νὰ τεθοῦν ὑπὸ συνταγματικὴν κατοχύρωσιν πρὸς ὠφέλειαν τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν.

Α. Β. Χ.

νὴ ἡ συζήτησι φαραῶ καὶ Ἰακώβ: «Πόσων χρονῶν εἶσαι παπτοῦ;» τὸ συνηθισμένον θέμα σὲ μιὰ τέτοια περίπτωσι. Κι ὅμως ὁ Ἰακώβ λέει πράγματα πολὺ διδακτικά. Ἄν καὶ τόσο πολλὰ τὰ χρόνια τοῦ ἐν συγκρίσει μὲ τὰ δικά μας, ὅμως εἶνε λίγα. Βλέπει ὅτι τὰ χρόνια τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς ὅλο καὶ λιγοστεύουν. Ποῦ εἶνε τὰ χρόνια τοῦ Ἀδράμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Σήμ, τοῦ Νῶε; Λίγα χρόνια ἀλλὰ καὶ πικρά, γεμάτα πόνο. Μικρὴ καὶ πονεμένη ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου πάντω στὴ γῇ, ὅση καὶ νᾶνε. Ὁ ἄνθρωπος, ὅπως φαίνεται στὸν πιστὸ καὶ ἀδιάφθορο Ἰακώβ, ἔχει λαχτάρα νὰ ζῇσιν αἰώνια καὶ μακάρια.

Ὁ δίκαιος Ἰωσήφ μετράει τὸ σιτάρι κατ' ἄτομο καὶ στὴν οἰκογένειά του. Μὲ τὸ δελτίο, ὅπως θὰ λέγαμε σήμερα. Δὲν σπαταλεῖ, δὲν ἀδικεῖ τὸν ὑπόλοπο λαό.

σ' αὐτὰς τίς χώρας, καὶ τὰ ἔθαλε στὸ βασιλικὸ οἶκο τοῦ φαραῶ. Χρυσὸς καὶ ἄργυρος δὲν ὀρισκόταν πλέον πούθενά. Κι ὅλ' αὐτὰ στὸν πρῶτο κιόλας χρόνον. Δὲν εἶχε περάσει ἀκόμη ὁ χρόνος αὐτός, καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἤρθαν καὶ εἶπαν στὸν Ἰωσήφ: «Δὲς μας ψωμί, γιατί θὰ μᾶς δῇ; νὰ πεθαίνουμε. Τελείωσαν τὰ χρήματά μας». Τοὺς ἀποκρίνεται ὁ Ἰωσήφ: «Ἀφοῦ τελείωσε τὸ χρήμα σας, φέрте τὰ ζῶα σας, καὶ σὰς δίνω ψωμί». Ἐφεραν πράγματι τὰ ζῶα τοὺς, ἄλογα, βόδια, πρόβατα, καὶ τοὺς ἔδωσε ψωμί. Ἐτοὶ τοὺς ἔθρεψε γιὰ καὶνὴ τῇ χρονίᾳ παίρνοντάς τοὺς ὅλα τὰ ζῶα. Πέρασε ὁ πρῶτος χρόνος καὶ ἦρθε ὁ δευτέρος. Ἐρχονται πάλι καὶ τοῦ λένε: «Κύριέ μας θὰ μᾶς χάσῃ, πεθαίνουμε ἀπὸ τὴν πείνα. Καὶ δὲν ἔχουμε τίποτε πιά, παρὰ μόνο τὰ χωράφια μας καὶ τὸ κορμὶ μας. Γιὰ νὰ μὴ ρημάξῃ λοιπὸν ὁ τόπος ἀπὸ ἀνθρώπους, πάρε τὴ γῇ μας ὅλη, πάρε μας καὶ μᾶς δούλους, καὶ δὲς μας ψωμί. Δὲς μας καὶ λίγο σπόρον νὰ σπείρουμε». Καὶ τοὺς ἔδωσε, ἀγοράζοντας τὴ γῇ τοὺς ὅλη καὶ τὸ κορμὶ τοὺς. Ἐγίναν ὅλοι δούλοι τοῦ φαραῶ, καὶ ἡ γῇ ἀνῆκε ὅλη στὸ φαραῶ. Μόνο οἱ ἱερεῖς ἔμειναν ἐλεύθεροι καὶ ἡ γῇ τοῦ:

στην ιδιοκτησία τους· γιατί σ' αυτούς έδινε ό φαραώ φωμί κι ό,τι άλλο χρειαζόταν δωρεάν. Έτσι ό Ίωσήφ δέν τούς αγοράσε αυτούς. Καί ή πείνα όλο καί χειροτέρευε. Είπε δέ ό Ίωσήφ στούς Αιγυπτίους· «Τώρα πιά σάς έχω κάνει κτήματα τού φαραώ. Πάρτε σπόρο καί σπείρατε γιά τό φαραώ, στή γή πού άνήκει όλη στό φαραώ. Κι άπ' τά γεννήματα πού θά θγάξετε, τό ένα πέμπτο θά τό κρατά ή φαραώ, καί τ' άλλα τέσσερα κρατάτε τα σεις, γιά νά ζήτε καί νά ξανασπέρνετε». Του λένε· «Σ' ευχαριστούμε, μάς έσωσε»· ερήκαμε άγάπη κι ευνοία άπό μέρους σου· θάμαστε δοúλοι τού φαραώ». Έτσι ό Ίωσήφ τούς έβαλε όλους κάτω άπ' τή διαταγή τού φαραώ, μέχρι σήμερα (δηλαδή μέχρι τίς μέρες πού γράφει ό Μωυσής). Όλοι έκτός άπό τούς Ιερείς δίνουν κάθε χρόνο τό ένα πέμπτο τής έσοδείας των στό φαραώ.

***

Μέ τή νοοτροπία πού έχουμε σήμερα, άκόμη κι έμείς ό Χριστιανοί, δέν μπορούμε νά έρμηνεύσουμε αύτή τήν πολιτική τού Ίωσήφ. Αύτός ό άγνός, ό άκακος, ό γεμάτος άγάπη Ίωσήφ, έχανε τέτοιο πράγμα! Θά τόν λέγαμε καπιταλιστή, κεφαλαιοκράτη, τέτοιο πού δέν ξαναγνώρισε ή οικουμένη. Άπ' τό λαό μάζεφε όλα εκείνα τά σιτάρια, άπ' τόν ιδρώτα τους, χωρίς νά πληρώνη τίποτε, καί τώρα τούς τά πουλάει όχι μόνο μέ χρυσάφι καί μέ ζώα καί μέ χωράφια, αλλά καί μέ αίμα, μέ τά κορμιά τους. Καί κάνει τούς έλεύθερους δούλους, καί δούλους ένός φαραώ, πού θά ζούσε άσφαλώς σάν ένας σπάταλος χαραιοφάνης,

καί τό μόνο γιά τό όποιο νιάστηκε, ήταν πώς νά κρατήση άπείραχτα τά προνόμια καί τίς περιουσίες μιάς τάξεως άριστοκρατών, τών Ιερέων. Έμάς σήμερα αύτά τά πράγματα μάς άναστατώνουν, μάς προκαλούν «ιεράν άγανάκτησιν», μάς είνε άδύνατο νά παραδεχτούμε, ότι μιά τέτοια πράξη ήταν θεάρεστη. Κι όμως, αύτό πού σήμερα έμείς είμαστε άνίκανοι νά τό καταλάβουμε, τό κατάλαβαν όι τότε άγράμματοι Αιγύπτιοι, καί άναγνώρισαν τόν Ίωσήφ γιά σωτήρα τους καί τόν ευχαρίστησαν άπ' τά βάθη τής καρδιάς των, κι έφυγαν χαρούμενοι κι ευχαριστημένοι πού έχουν έναν τέτοιο καί τόσο καλό άρχοντα. Βέβαια χαμμά λογική καί κανένα σύστημα ιδεών δέν έγκρίνει τέτοια πράγματα, ούτε καί τά άνέχεται. Άλλ' αύτά τά πράγματα δέν έρμηνεύονται ούτε μέ ιδέες, ούτε μέ πεποιθήσεις, ούτε μέ θεωρίες καί λογικές. Μόνο τό γεγονός, τά ιστορικά γεγονότα, μπορούν νά μάς δείξουν, τί συμφέρει στούς ανθρώπους. Όχι τό τί σκεφτόμαστε, αλλά τό τί έγινε.

Ό Ίωσήφ λοιπόν ένεργώντας κι έδώ θεόπνευστα, μέ τήν ευκαιρία τής πείνας ώργάνωσε τό Αιγυπτιακό κράτος κατά τόν καλύτερο τρόπο· ένίσχυσε άπέραντα τήν έξουσία τού φαραώ κι έχανε δούλους όλους τούς ύπηκόους. Γιά τόν έαυτό του δέν κράτησε τίποτε. Κι αύτό δίνει μεγάλο κύρος στήν τακτική του.

Χάριν τής Ιστορίας πρέπει νά παρατηρήσουμε έδώ, ότι πριν άπό τόν Ίωσήφ τό Αιγυπτιακό κράτος ήταν μιά έπικράτεια μέ χαλαρή έξουσία. Έκείνος πού τό ώργάνωσε έτσι, ώστε ή κεντρική έξουσία ν' άποκτήση μεγάλη δύναμη, ήταν ό Ίωσήφ.

91. Ό όρκος τού Ίωσήφ (47, 27 - 31)

Είδαμε ότι ό Ίσραήλ καί τά παιδιά του κατοίκησαν στή Γεσέμ τής βορειοανατολικής Αιγύπτου. Έκει πληθύνθηκαν πάρα πολύ. Ό Ίακώβ έζησε στήν Αίγυπτο δεκαεπτά χρόνια. Είχε έρθη έκατόν τριάντα χρονών. Συνολικά δηλαδή έζησε 147 χρόνια. Τίς παραμονές τού θανάτου του κάλεσε τόν Ίωσήφ καί τού είπε· «Αν μ' άγαπάς, νά μου όρκιστής κάτι· βάλε τό χέρι σου πάνω στό γεννητικό μου όργανο, καί όρκίσου ότι θά μου φερθή; μέ άγάπη καί ελλίχνειν»· ότι δέν θά μέ θάψη; στήν Αίγυπτο, αλλά θά μέ δά'ης νά κοιμηθώ μαζί μέ τούς πατέρες μου. Θά μέ πάρης άπό τήν Αίγυπτο καί θά μέ θάψη; στόν τάφο τους». Του

λέει στό τέλος· «Όρκίσου μου». Καί τού όρκίστηκε. Καί ό Ίακώβ τόν προσκύνησε σκύβοντας καί φιλώντας τό ραβδί του στήν κορυφή.

***

Γιατί όρκιζόταν έτσι τότε, εξήγησα σ' ένα πολύ προηγούμενο κεφάλαιο, εκεί πού ό Άβραάμ όρκισε τόν Ελιέζερ νά τού όρ'η κατάλληλη νύφη γιά τόν Ίσαάκ.

Βλέπουμε έδώ ότι κι ό Ίακώβ ό πατέρας του προσκυνάει τόν Ίωσήφ, όπως είχε όνειρευτ'η κάποτε ό Ίωσήφ μικρό παιδί. Κι έπειδή είνε πολύ γέρος καί δέν μπορεί νά σκύβη

Ἀπὸ τὴν μελέτην τῆς Βίβλου.

ΜΑΓΙΣ ΑΡΤΟΥ ΚΡΙΘΙΝΟΥ

«Καὶ ἰδοὺ μαγίς ἄρτον κριθίνου στρεφόμενῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ Μαδιάμ καὶ ἦλθεν ἔως τῆς σκηνῆς καὶ ἐπάταξεν αὐτήν, καὶ ἔπενσε, καὶ ἀνέστρεψεν αὐτήν ἄνω, καὶ ἐπένσεν ἡ σκηνή». (Κριταὶ 7, 13).

Οἱ Ἰσραηλιταὶ πολλὰς φορές ἐλησμόνησαν τὸν Θεὸν τοὺς. Ἐέχασαν τὴν εὐλογίαν, ποὺ ἐσχόρπισε ὁ Κύριος στὸ ἔθνος τῶν κατὰ τὸ πέρασμα τῶν καιρῶν. Ἐρχόταν ἐποχὲς μάλιστα ποὺ ὁ ἐκλεκτὸς λαὸς τοῦ Θεοῦ ἀποστατοῦσε τελείως ἀπ' τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου καὶ ἔπεφτε στὴν εἰδωλολατρία καὶ στὴν ἠθικὴ διαφθορά. Τότε ὁ Θεὸς γιὰ νὰ τοὺς φέρῃ σὲ συναίσθησι ἐπέτρεπε στὶς ἄγριες καὶ πολεμικὰς φυλὰς τῆς γῆς Χαναάν νὰ κάνουν ἐπιδρομὰς καὶ νὰ εἰσέρχωνται στὶς πόλεις καὶ στὰ χωριά τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ νὰ λεηλατοῦν ὅλα τὰ καλά τῶν καὶ νὰ σκορπίζουν τὴν ἐρήμωσι καὶ τὸ θάνατο. Ἡ κατάστασι δὲ αὐτῇ τῆς δικαίας τιμωρίας κρατοῦσε μέχρι τότε ποὺ οὐμπαῖς ὁ λαὸς θὰ μετανοοῦσε, θὰ ἐπέστρεφε στὴν εὐθεΐα ὁδὸ τῆς πίστεως καὶ θὰ ζητοῦσε «ἐκ θαθέων» τὴν θεΐαν ἐπέμβασι γιὰ νὰ ἔλθῃ ἕνα τέρμα στὰ δεινὰ.

Ὁ Κύριος τότε ἔστειλε ἄνδρες γενναίους καὶ εὐσεβεῖς, οἱ ὁποῖοι ὠργάνωναν τὸ λαὸν σὲ μιὰ συστηματικὴ ἀντίστασι καὶ κατεδύονταν τοὺς ἐπιδρομὰς μὲ πάθος καὶ ἐπιμονή, μέχρι

μέχρι τὸ ἔδαφος, ὅπως ἦταν τότε ἡ προσκύνησι, σκύδει μόνο μέχρι τὴν κορυφὴ τοῦ ραβδιοῦ ποὺ κρατᾷ στὰ χέρια τοῦ Ἰακώβ καὶ τὸ φιλεῖ. Κάτι ἀνάλογο μὲ τὰ ἐναέρια φιλιὰ ποὺ στέλλουν ἀπὸ μακριὰ τὰ μικρὰ παιδιὰ. Σεβάστηκε καὶ ὁ πατέρας τὸν Ἰωσήφ σὰ βασιλιᾶ καὶ τί πατέρας! Ἐνὰς Ἰακώβ.

Πεθαίνει ὁ Ἰακώβ πιστεύοντας στὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ. Μὲς στὴν ἐπαγγελίαν εἶνε καὶ τὸ ὅτι ἡ γῆ Χαναάν ἀνήκει σ' αὐτὸν καὶ στὸ σπέρμα του. Γι' αὐτὸ θέλει νὰ ταφῇ στὴ χώρα του, στὸν τάφο τοῦ πατέρα του. Ἡ Αἴγυπτος μὲ τὰ πλοῦτη της καὶ τὴν ὑπεροχὴ της δὲν τὸν συγκινεῖ. Θάβεται στὴ γῆ Χαναάν, καὶ προσανατολίζει ἔτσι τὰ βλέματα καὶ τὴ λαχτάρᾳ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ τὴ γῆ ἐκείνην.

Στέργιος Ν. Σάκκος

ποὺ καθαρίζονταν ἡ χώρα ἀπ' τοὺς ἀντιπάλους καὶ ἔτσι ἡσύχαζε ὁ τόπος. Οἱ ἄγνοι αὐτοὶ πατριῶτες ποὺ ἔσωξαν τὸ λαὸν τοὺς ἀπ' τὴν σκλαβιά καὶ τὴν καταφρόνια ὠνομάζοντο Κριταί. Ἡ ζωὴ καὶ ἡ δρᾶσι τῶν Κριτῶν ἀναφέρεται στὸ ὁμώνυμο βιβλίον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Καὶ ἦταν πολλοὶ οἱ Κριταὶ ποὺ ὁ Θεὸς ἔστειλε, κατὰ καιροὺς, γιὰ νὰ βοηθήσουν τὸν λαόν του. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε τὰ ὀνόματα μερικῶν ἀπ' αὐτοὺς. Γοθονιήλ, Ἀωὺδ, Σαμεγάρ, Θολά, Ἰαίρ, Ἀδαισάν, Αἰλῶμ, Ἀδδών, Σαμφών, Βαράκ, Ἰεφθά.

Σήμερα, στὴ διδλκὴ μας μελέτῃ, θὰ σταθοῦμε σ' ἕνα ἐπεισόδιον ἀπ' τὴν δρᾶσι ἐνὸς μεγάλου κριτοῦ τοῦ Ἰσραὴλ. Πρόκειται γιὰ τὸν Γεδεὼν, τὸν γυνὸ τοῦ Ἰωᾶς. Ὁ ὀνομαστὸς αὐτὸς κριτὴς ἔζησε σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ τὴ χώρα τοῦ καταπατοῦσαν οἱ ἐχθρικοὶ φυλὰς τῆς ἐρήμου, οἱ Μαδιανῖται καὶ οἱ Ἀμαληκῖται. «Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς Κύριος ἐν χειρὶ Μαδιάμ ἑπτὰ ἔτη» (Κριταὶ 6, 1). Ἐπὶ ἑπτὰ συνεχῇ ἔτη οἱ ἄγριες αὐτὰς φυλὰς ἐπανειλημμένως ἔκαναν ἐπιδρομὰς καὶ ἐρήμαζαν τὴν χώρα. Ἐλεηλάτησαν καὶ ἄρπαξαν τὰ πάντα ἀπ' τὸ λαόν. Ἐνὰς τρόμος ἀπέραντος εἶχε ἀπλωθῇ στὴν κάθε γωνιά τοῦ Ἰσραὴλ. Οἱ ἄνθρωποι ἐγκατέλειπαν τὰ χωριά τους καὶ τὰ σπίτια τους καὶ ἀνέβαιναν στὰ δουνὰ καὶ ζητοῦσαν προστασίαν στὰ σπήλαια τῆς φύσεως καὶ στὰ πρόχειρα ὀχυρώματα ποὺ ἐφτιαχγὰν ἐκεῖ πάνω. «Καὶ ἔσχεσε χεὶρ Μαδιάμ ἐπὶ Ἰσραὴλ» καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου Μαδιάμ τὰς τρυμαλίας τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ τὰ σπήλαια καὶ τὰ κρευστὰ» (Κριταὶ 6, 2). Καὶ σὰν ἐπακόλουθα σ' ὅλα αὐτὰ ἦλθε ἡ μεγάλη φτώχεια, ποὺ ἐνάστικε τώρᾳ τὸν λαόν, ἀφοῦ οἱ ἐπιδρομὰς εἶχαν ἀσπάξει καὶ τὴν τροφὴν τῶν καὶ τὰ ζῶα τῶν ἀκούη. «Καὶ ἐγένετο ἐν ἔσπειραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβαινον Μαδιάμ καὶ Ἀμαλὴκ, καὶ οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν συνανέβαινον

αὐτοῖς· καὶ παρενέβαλον εἰς αὐτοὺς καὶ κατέφθειραν τοὺς καρποὺς αὐτῶν ἕως ἔλθειν εἰς Γάζαν καὶ οὐ κατελείποντο ὑπόστασιν ζωῆς ἐν τῇ γῇ Ἰσραὴλ οὐδὲ ἐν τοῖς ποιμνίοις ταύρων καὶ ὄνων» (Κριταὶ 6, 3-4).

Μέσα σ' αὐτὴ τῇ φρίκῃ καὶ τὴν ἀγωνίᾳ «ἦλθον εἰς ἑαυτούς» οἱ Ἰσραηλίται. Κατάλαβαν πῶς ὅλα αὐτὰ τὰ παθήματα ἦσαν ἀποτελέσματα τῆς τελευταίας τῶν ἀποστασίας ἀπὸ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Γι' αὐτὸ καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιστρέψουν «ἐν μετανοίᾳ» καὶ νὰ ζητήσουν τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

«Καὶ ἐπτώχευσεν Ἰσραὴλ σφόδρα ἀπὸ προσώπου Μαδιάν, καὶ ἐδόθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον ἀπὸ προσώπου Μαδιάν».

Τότε τοὺς ἔστειλε ὁ Θεὸς τὸν Γεδεὼν. Ἐγὼν γεναῖο καὶ καλὸ πατριώτῃ. Τὸν πῆρε ὁ Κύριος ἀπὸ τὸ χωράφι γιὰ νὰ τὸν κἀνῃ ἀλευθερωτὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἡ Βίβλος μᾶς ἀναφέρει τὴ συγκινητικὴ σκηνὴ τῆς κλήσεως τοῦ Γεδεὼν στὸ ἀξίωμα τοῦ Κριτοῦ. Ἀκόμα μᾶς περιγράφει ζωηρότατα τὶς ἀντιρρήσεις του ἀλλὰ καὶ τὰ ἔκτακτα θαύματα τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὸ φρόνημά του καὶ γιὰ νὰ τὸν προετοιμάσῃ στὸ μεγάλο ἔργο τοῦ Κριτοῦ. Καὶ μᾶς λέγει ἀκόμα ἡ Γραφή, πῶς δταν πιά ἦλθε ἡ ὥρα γιὰ νὰ δράσῃ ὁ Γεδεὼν, ἐμάζεψε τριάντα δυὸ χιλιάδες ἄνδρες. Μ' αὐτοὺς θὰ ἔκανε τὴν ἐπίθεσιν, μ' αὐτοὺς θὰ ἐλευθέρωνε τὴν χώρα του. Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν ἐνέκρινε τὸν ἀριθμὸ αὐτόν. Δὲν ἔχρειάζοντο τόσο πολλοί. Οἱ στρατιῶτες ἔπρεπε νὰναι ὀλίγοι καὶ ἐκλεκτοί. Δὲν ἔπρεπε τὴν τελικὴ νίκη νὰ τὴν ἀποδώσουν στὶς ἰδικές τῶν δυνάμεις, ἀλλὰ στὴ σωτηριώδη ἐπέμβασι τοῦ Θεοῦ. «Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Γεδεὼν. Πολὺς ὁ λαὸς ὁ μετὰ σοῦ, ὥστε μὴ παραδοῦναι με τὴν Μεδιὰν ἐν χειρὶ αὐτῶν, μή ποτε καυχῶσθαι Ἰσραὴλ ἐπ' ἐμὲ λέγων· Ἡ χεὶρ μου ἔσωσέ με» (Κριταὶ 7, 2). Δίνει δὲ ὁ Θεὸς ὁδηγίες στὸν Γεδεὼν πῶς θὰ κἀνῃ τὴν ἀποσυμφόρησιν τῆς στρατιᾶς του. Κατ' ἀρχὰς θὰ διεκήρυττε, ὅποιος ἀισθανόταν φόβον ἢ δειλίαν νὰ γύριζε στὸ σπιτί του. «Καὶ νῦν ἀλήτουν δὴ ἐν ὧσιν τοῦ λαοῦ λέγων· Τίς ὁ φοβούμενος καὶ δειλός; ἐπιστρέφτω καὶ ἐκχωρεῖται ἀπὸ βρῶν Γαλαὰδ» (Κριταὶ 7, 3). Ἐφυγον τότε περὶ τὴς εἰκοσιδύο χιλιάδες. Ἀπέμειναν δὲ κοντὰ στὸν Γεδεὼν δέκα χιλιάδες ἄνδρες ἀκόμα. Μὰ κι' αὐτοὶ πολλοὶ ἦταν. Θὰ γινόταν κι' ἄλλο κοσινίσμα.

Καὶ πάλιν ὁ Θεὸς τοῦ δίνει ὁδηγίες. Θὰ τοὺς ὠδηγήσῃ σὲ μιὰ ρεματιὰ. Ἐκεῖ ποὺ κελαρύζει μιὰ πηγὴ τὰ κρυερὰ νερά τῆς. Στὸ μέρος αὐτὸ θὰ γινόταν μιὰ πρωτότυπη δοκιμασία. Ἐνας - ἕνας οἱ ἄνδρες θὰ περνοῦσαν νὰ πιοῦν ἀπ' τὸ τρεχοῦμενο νερό. Δὲν θὰ γονάτιζαν στὴν πηγὴ οὔτε θὰ χρησιμοποιοῦσαν καθόλου τίς παλάμες τῶν. Θὰ ἐστέκοντο ὀρθοὶ καὶ θὰ ἔσχυδαν ἀπλῶς νὰ πιοῦν νερὸ μετὰ τῇ γλῶσσᾳ τῶν, ὅπως πίνει τὸ μικρὸ σκυλάκι. Ὅποιος θὰ κατάφερνε κατὰ τέτοιο, θὰ ἦταν ἄξιός νὰ μείνῃ γιὰ νὰ πολεμῇσῃ γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος. «Καὶ κατήνεγκε τὸν λαὸν πρὸς τὸ ὕδωρ» καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Γεδεὼν· Πᾶς, ὃς ἂν λάβῃ τῇ γλῶσσῃ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὕδατος ὡς ἂν λάβῃ ὁ κύων, στήσῃς αὐτόν κατὰ μόνας, καὶ πᾶς, ὃς ἂν κλίνη ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ πίνει. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς τῶν λαψάντων ἐν χειρὶ αὐτῶν πρὸς τὸ στίβια αὐτῶν τριακόσιοι ἄνδρες, καὶ πᾶν τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἔκλιναν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῶν πίνει ὕδωρ» (Κριταὶ 7, 5-6). Μονάχα τριακόσιοι ἄνδρες μπόρεσαν νὰ πιοῦν νερό ἔτσι. Καὶ μ' αὐτοὺς τοὺς τριακοσίους ὁ Γεδεὼν θ' ἀντιμετώπιζε τὴς μυριάδες τῶν ἀλλοφύλων.

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Μαδιανῖται καὶ οἱ Ἀμαληκῖται εἶχαν συγκεντρωθῇ στὴν κοιλάδα. Ὁ Γεδεὼν σχεδιάζει νὰ τοὺς ἐπιτεθῇ τὴν νύκτα. Θὰ χωρίσῃ τοὺς ἄνδρες του σὲ τρεῖς ὁμάδες καὶ ἀπὸ τρία διαφορετικὰ σημεῖα τῆς κοιλάδος θὰ ἐπιτεθοῦν. Ὁ Θεὸς γιὰ νὰ τὸν ἐμφυχωσῇ τὴς τελευταῖες αὐτὰς ὥρες πρὸ τῆς δράσεως διατάσσει τὸν Γεδεὼν τὴν νύκτα νὰ κατέβῃ στὸ στρατόπεδον τῶν Μαδιανιτῶν γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τίς κινήσεις καὶ τίς συζητήσεις τῶν ἐχθρῶν του. Μαζὺ του παίρνει ὁ Γεδεὼν καὶ τὸν ὑπηρέτη του Φαρά. Ὅταν σκοτείνιασε γιὰ τὰ καλά, οἱ δυὸ τους ξεκινοῦν. Μὰ πολλὰς προφυλάξεις πλησιάζουν τίς προφυλάκας τῶν Μαδιανιτῶν. Τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν κοιμάται. Μονάχα οἱ σκοποὶ ξαγρυπνοῦν. Κι' εἶνε πολλοὶ οἱ Μαδιανῖται. Τόσο πολλοὶ σὰν τίς ἀκρίδες. «Καὶ Μαδιάν καὶ Ἀμαλὴκ καὶ πάντες υἱοὶ ἀνατολῶν θεβλημένοι ἐν τῇ κοιλάδι ὥσπερ ἀκρίδες εἰς πληθὺν, καὶ ταῖς καμήλοις αὐτῶν οὐκ ἦν ἀριθμὸς, ἀλλ' ἦσαν ὡς ἡ ἄμμος· ἡ ἐπὶ χεῖρας τῆς θαλάσσης εἰς πληθύν» (Κριταὶ 7, 12). Ὁ Γεδεὼν καὶ ὁ Φαρά σέονονται στὸ ὄραρον. Κοιτᾶνε τὴ μεγάλη ἔκτασιν τοῦ στρατοπέδου τῶν ἐχθρῶν

καὶ τοὺς πιάνει τρόμος. Αὐτὸς, ἕνας ἀνθρωπος, μὲ τριακόσιους ἀνδρες ὕστερα ἀπὸ λίγο θ' ἀντιμετωπίσῃ τὸ λεφούσι αὐτὸ τῶν ἀντιπάλων. Πῶς θὰ γίνῃ ὁμῶς τοῦτο; Τώρα νοιώθει πῶς οἱ δυνάμεις τοῦ τὸν ἐγκαταλείπουν. Ἡ καρδιά του χτυπᾷ ἄτακτα ἀπ' τὴν τροιάρια. Τὰ χέρια του παραλύουν. Κι' ἕνα ρίγος περνᾷ τὴν ραχοκοκκαλιά του. Μὰ ἦταν ἀληθινὰ τρελλὸς ποὺ πρὸς στιγμὴ πίστεψε πῶς ἦταν δυνατόν νὰ νικήσῃ τοὺς Μαδιανίτες καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν πατρίδα του. Τώρα κοιμούνται κι' εἶνε ἀκίνητοι. Σὺν ξυπνήσουν ὁμῶς; Σὺν ριχτοῦν στὴ μάχη; Σὺν πιᾶσουν στὰ χέρια τὰ ξίφη καὶ τὰ τόξα; Ποιὸς θὰ συγκρατήσῃ τότε αὐτὸν τὸν χεῖμαρρο; Ἀλλοίμονο στὸ Γεδεὼν καὶ στοὺς τριακοσίους του. Κι' ἐνῶ ὁ κριτὴς σὺν χαμένος κοιτᾷ πέρα στὸ θάθος γιὰ νὰ διακρίνῃ μέχρι ποῦ φθάνει τὸ στρατόπεδο τῶν ἐχθρῶν του, τὴν ἴδια ὥρα ἀπὸ κάποια σκηνὴ ἀκούγονται ὁμιλίες. Φαίνεται πῶς δύο Μαδιανίτες δὲν κοιμούνται κι' ἔχουν στήσει φιλὴ κουδέντα μέσα στὴν νύχτα. Μὲ χίλιες δυὸ προφυλάξεις ὁ Γεδεὼν κι' ὁ Φαρά σέρνονται πρὸς τὰ κεῖ ἀπ' ὅπου ἔρχεται ἡ κουδέντα. Πλησιάζουν καὶ στήνουν αὐτὴ. Ἀφουγκράζονται. Ἕνας Μαδιανίτης συζητᾷ μ' ἕνα ἄλλον. Καὶ τί τοῦ λέγει; «Ἄκου, σύντροφε. Τώρα ποὺ κοιμῶμεν εἶδα ἕνα ὄνειρο. Σημαδιακὸ ὄνειρο. Σὺν νὰ εἶδα ἕνα στραγγυλὸ κρῖθινο φωτὶ νὰ κυλιέται μέσα στὸ στρατόπεδόν μας. Ὑρίξε σὺν τὴ σκούρα. Ἦλθε καὶ χτύπησε τίς σκηνές μας κι' αὐτὲς ἀνετράπησαν κι' ἔπεσαν. Ἐπεσαν, ποὺ σοῦ λέγω. Βρὲ μυστήρια πράγματα! Τί βλέπει κανεῖς στὸν ὄπνο του! Ἕνα φωμὶ καὶ νάχῃ τέτοια δύναμι. Εἶμαι περίεργος νὰ μάθω τί νὰ σημαίνει τὸ ὄνειρό μου. Μοῦ φαίνεται πάντως πῶς κάτι κακὸ μᾶς ἔρχεται. Τί λὲς καὶ σύ;» Κι' ὁ ἄλλος Μαδιανίτης σὺν ἄκουσε τὸ ὄνειρο, τοῦ εἶπε σὺν ἀπάντησι «Μοῦ φαίνεται πῶς τὸ ὄνειρό σου εἶνε ὀλοφάνερο. Κι' ἔχεις δίκιο νὰ λὲς πῶς μᾶς ἔρχεται κακὸ καὶ συμφορὰ. Καὶ νὰ δῇς. Πλησιάζει ἡ ρομφαία τοῦ Γεδεὼν τοῦ Ἰσραηλῆτου. Θὰ τιμωρηθῶμε. Πολὺ θὰ τιμωρηθῶμε». «Καὶ ἦλθε Γεδεὼν, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐξηγουμένος τῷ πλησίον αὐτοῦ ἐνόπνιον καὶ εἶπεν Ἰδοὺ ἐνυπνιασμένη ἐνόπνιον, καὶ ἰδοὺ μαγὶς ἄρτου κοιθίνου στοσιωμένη ἐν τῇ παρεμβολῇ Μαδιάν καὶ ἦλθεν ἔως τῆς σκηνῆς καὶ ἐπάταξεν αὐτήν, καὶ ἔπεσε, καὶ ἀνέστρεψεν αὐτήν ἄνω, καὶ ἔπεσαν

ἡ σκηνή» (Κριταὶ 7, 13).

Ὁ Γεδεὼν ἄκουσε τὴ συζήτησι τῶν δύο Μαδιανιτῶν. Τώρα καταλαβαίνει γιατί τὸν ἔστειλε ὁ Θεὸς ἐκεῖ αὐτὴ τὴν ἀκατάλληλη ὥρα. «Καὶ ἀκούσῃ, τί λαλήσουσι καὶ μετὰ τοῦτο ἰσχύσουσιν αἱ χεῖρές σου» (Κριταὶ 7, 11). Οἱ φόβοι ξεθωριάζουν. Ζωντανεύουν πάλι οἱ ἐλπίδες. Ἡ μυστηριώδης αὐτὴ «μαγὶς ἄρτου κοιθίνου» θὰ κάνῃ τὸ θαῦμα τῆς. Θὰ ἐπέμῃ καὶ θ' ἀνατρέψῃ τὰ σκηνώματα τῶν ἐχθρῶν. Τελικὰ θὰ χάρισῃ στὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ τὴ νίκη. Τώρα πᾶ τὸ πιστεύει ἀκράδαντα ὁ Γεδεὼν. «Φεύγουμε, Φαρά. Δὲν χρειάζεται νὰ μείνουμε ἄλλο ἐδῶ. Ἄκουσες καὶ σύ. Ὁ Κύριος μᾶς ἔδωσε τὸ αἰσιόδοξο μήνυμα. Πᾶμε νὰ ξυπνήσουμε τοὺς ὀλίγους ἰδικούς μας. Δυὸ σκιές μέσα στὴ νύχτα ἀργὰ - ἀργὰ ἀπομακρύνονται. Ἐρχεται ὁ Γεδεὼν στὰ παλληκάρια του. Τοὺς ξυπνᾷ καὶ τοὺς ἀνακοινώνει τὸ σχέδιό τῆς ἐπιθέσεώς του. «Ἀνάστητε, ὅτι παρέδωκε Κύριος ἐν χειρὶ ἡμῶν τὴν παρεμβολὴν Μαδιάν» (Κριταὶ 7, 15).

Πολλοὶ εὐσεβεῖς ἐρμηνεύται τῆς Βίβλου τὴν περιπέτεια καὶ τὴν πείρα αὐτὴ τοῦ Γεδεὼν τὴν κοιτάζουν διαθύτερα καὶ ἐξάγουσιν σπουδαῖα μυνήματα τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῶν ἡμερῶν μας. Καὶ μᾶς λένε πῶς καὶ στὴν πνευματικὴ ζωὴ ἕνας συνεχὴς ἀγῶνας διεξάγεται. Οἱ δυνάμεις τοῦ σκότους ἔχουν παταχθῇ ἐναντίον τῶν παιδῶν τοῦ Θεοῦ. Σύγχρονοι υἱοὶ Μαδιάν καὶ υἱοὶ Ἀιμαλὴ ζήτων νὰ κυριεύσουσιν τίς ψυχὰς τῶν Χριστιανῶν. Ἀς μὴ μᾶς καταλαυδάνῃ ἀπογοήτευσιν καὶ πεσοπισμῶς. Τὰ μυνήματα τοῦ οὐρανοῦ ἔρχονται καὶ μᾶς δεδαιμόνουν γιὰ τὴν τελικὴ νίκη.

Τί ἀπελπίζεται λοιπόν, παιδί τοῦ Θεοῦ; Κοιτάξιο. Ὁ Μαδιανίτης εἶδε καὶ γιὰ σένα τὸ ὄνειρο. Ὑπάσγει ἀκούα ἡ «μαγὶς ἄρτου κοιθίνου». Συστολέεται καὶ γκροεῖλει: τὰ σκηνώματα τοῦ «Ἀντικειμένου». Μὰ τί νὰ συμβολίσῃ ἐπὶ τέλους αὐτὸς ὁ μυστηριώδης ἄρτος ποὺ κινεῖται σὺν ρομφαίᾳ; Ἀκούα δὲν τὸ μαντέψατε; Γιὰ ἀνναλέστε στὴ νύκτι σας τὴ διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ περὶ τοῦ «ἄρτου τῆς ζωῆς». Τὴν ἐπομένη τοῦ μεγάλου θανάτου τοῦ πολλοπλασιασμοῦ τῶν ἁγίων ὁ Ἰησοῦς ἐτόνισε: «Ἐνὶ εἰμὶ ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατεβῆς, ἐν τῷ φάνῃ ἐκ τοῦτου τοῦ ἄρτου. Ἐστέται εἰς τὸν αἶωνα. Καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου

έστιν, ἢν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς» (Ἰωάν. 6,51).

Καί τὸ ἑράδου τῆς Μ. Πέμπτης ὁ Ἰησοῦς πῆρε τὸν ἄρτον, εὐχαρίστησε τὸν οὐράνιο Πατέρα του καὶ κόβοντάς τον εἶπε· «Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλῶμενον». Μετὰ πῆρε τὸ ποτήριον μὲ τὸν οἶνον, πάλι εὐχαρίστησε τὸ Θεὸ καὶ τὸ προσέφερε στοὺς μαθητάς του λέγοντας· «Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν». Μὲ τὰ λόγια καὶ τὴν πράξι αὐτὴ ὁ Κύριός μας ἔδωσε καὶ παρέδωσε στοὺς ἀνθρώπους τὸ μεγάλο μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Παρήγγειλε δὲ νὰ τὸ ἐπαναλαμβάνω ἡ Ἐκκλησία. «Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν».

Ἡ παραγγελία αὐτὴ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ δὲν περιεῖχε τίποτε τὸ συμβολικὸ καὶ ἀλληγορικόν. Μιλοῦσε γιὰ πραγματικὴ παρουσία τοῦ στοῦ μυστήριον. Γράφει ὁ Μογίλας στὴν «Ὁρθόδοξον Ὁμολογίαν» του· «Ἡ Ἁγία Εὐχαριστία, ἥγουν τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑποχάτω εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου, εἰς τὸ ὅποιον εἶναι ἀληθῶς καὶ κυρίως παρών, ἥγουν κατὰ τὸ πρᾶγμα, ὁ Ἰησοῦς Χριστός». Καὶ συνεχίζει ὁ ὁρθόδοξος θεολόγος· «Τοῦτο τὸ μυστήριον ὑπερέχει διὰ τὰ ἄλλα, καὶ μᾶλλον ὠφελεῖ εἰς τὴν σωτηρίαν τὴν ἰδικήν μας· ἐπειδὴ εἰς τὸ μυστήριον τοῦτο πᾶσα χάρις καὶ χρηστότης τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ φανερῶνεται».

Ναί! Ἡ Ἁγία Εὐχαριστία, τὸ Κυριακὸν Δείπνον, ἡ Τράπεζα τοῦ Κυρίου, εἶνε ἡ πραγματικὴ «μαγίς ἄρτου κριθίνου» ποῦ ἐνδυναμῶναι τὸν πιστὸν στὸν ἀγῶνα του καὶ ποῦ σὴν ἄλλη «ρομφαία τοῦ πνεύματος» συγτρίβει τὰ σκηνώματα τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων. Καὶ πῶς ὅχι; Ὁ πιστός μὲ τὴν Θεία Κοινωνία ἐνώνεται μὲ τὸν Θεὸ του. Ὁ Κύριος μᾶς ἐβεβαίωσε πῶς ἡ Σάρκα του «ἀληθῶς ἐστὶ θρώσις» καὶ πῶς τὸ Αἷμα του «ἀληθῶς ἐστὶ πόσις». Αὐτὴ ἡ ἐπαφή μας μὲ τὸν Κύριον ἐξασθενεῖ διὰ καὶ περισσότερο τὰ τελευταῖα λείψανα τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου ποῦ κρύβουμε μέσα μας.

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσταί! Κάποιος παλαιὸς διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου ἀναφέρει πῶς «τὰ ζῶα, ὅπου δὲν ἔχουσιν αἷμα, δὲν ζοῦσι μακρυνὴν ζωὴν. Καὶ μόλου τοῦτο· οἱ μέλισσες, ὅπου εἶναι ἀναιμες, ζοῦσι περισσό-

τερον ἀπὸ ἄλλα πολλὰ ζῶα, ὅπου ἔχουσιν αἷμα. Καὶ τὸ αἷτιον τῆς μακροζωίας τους εἶναι διότι τρώγουσι παντοτεινὰ ἀπὸ ἐκείνην τὴν γλυκεῖαν τροφήν τοῦ μέλιτος. Ἡ ὁποία μὲ τὸ νὰ εἶνε θερμὴ, ἀναπληρῶναι εἰς τὴν φύσιν τους τὴν ἑλλείψιν τῆς θερμότητος τοῦ αἵματος. Τὸ ὕδιον συμβαίνει καὶ εἰς ἐκείνους, ὅπου μεταλαμβάνουν συχνὰ ἀπὸ τὴν τροφήν τῆς ἱερᾶς κοινωνίας.

Ἡ ὁποία ἔχει μίαν πνευματικὴν γλυκύτητα, ὅπου γλυκαίνει τὰς αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς, ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον. Ἐχει εἰς τὸν ἑαυτὸν τῆς μίαν θερμότητα, ὅπου πυρῶναι ὅλες μας τὰς ψυχικὰς δυνάμεις καθὼς πυροῦται τὸ χρυσίον ἀνάμεσα εἰς τὰς φλόγας τοῦ πυρός...».

Ἄς δοξάσουμε λοιπὸν τὸν Κύριον γιὰ τὴν μεγάλη δωρεὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Κι' ἂς προσερχώμαστε κατὰλληλα προετοιμασμένοι «μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης» συχνὰ πυκνὰ στὴν Ἁγία Τράπεζα. Ἡ «μαγίς ἄρτου» θὰ μᾶς τροφοδοτῇ μὲ ἀσύλληπτες πνευματικὰς δυνάμεις γιὰ νὰ συντρίβονται οἱ κεφαλὲς τῶν ἀοράτων δρακόντων. Ἀκοῦστε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τι μᾶς παραγγέλλει· «Ἐλθετε φάγετε τῶν ἐμῶν ἄρτων καὶ πίετε οἶνον, ὃν ἐκέρασα ὑμῖν ἀπολείπετε ἀφροσύνην, ἵνα εἰς τὸν αἰῶνα βασιλεύσητε» (Παροιμίαις 9, 5-6).

Μιχαὴλ Κ. Εὐθυμίου

ΣΥΣΤΑΣΙΣ

Πληροφροῦμεν τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστας μας ὅτι ἡ ὁμιλία τοῦ καθηγητοῦ κ. Κωνσταντίνου Μουρατίδου, ἡ ὁποία τόσῃ ἐπιτυχίαν ἐσημείωσεν ἀπὸ ἀπόψεως πλήθους ἀκροατῶν καὶ ἀγωνιστικοῦ παλμοῦ, ἐτυπώθη ὑπὸ τῆς Πανελληνίου Ἐνώσεως Θεολόγων καὶ διατίθεται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον μας ἀντὶ 20 δραχμῶν.

Τὸ θέμα εἶναι **ΕΚΚΛΗΣΙΑ — ΠΟΛΙΤΕΙΑ — ΣΥΝΤΑΓΜΑ** καὶ διαφωτίζει πλήρως πάντα ὁρθόδοξον Ἕλληνα, περὶ τῆς ἐπιχειρουμένης κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ὑπὸ ψήφισιν **Συντάγματος ἀποχρωματισεῶς** του ἐκ τοῦ στενοῦ συνδέσμου, ποῦ ἀνέκαθεν ὑπῆρχε μεταξὺ Ἑκκλησίας καὶ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Πέραν τῆς ἐνημερώσεως τὴν ὁποίαν θὰ ἔχη ὁ ἀγοραστής, ἐπὶ ἐνὸς τόσον σπουδαίου ζητήματος, θὰ προσφέρῃ καὶ τὴν προσωπικὴν του συμβολὴν εἰς τὸν διεξαγόμενον ἀγῶνα, δεδομένου ὅτι τὸ περίσσευμα ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν βιβλίων θὰ διατεθῇ διὰ τοὺς ἀγωνιστικοὺς σκοποὺς τῆς Ἐνώσεως Θεολόγων.

Τὸ διήγημά μας

ΤΟ ΘΕΜΕΛΙΟ

Μετὰ τὸ χαλασμό ἦρθε ἡ γαλήνη, γεμάτη ὅμως πτώματα καὶ τάφους. Νεκροὶ οἱ δέσμοι τῆς ὕλης καὶ τοῦ Μαμμωνᾶ. Νεκροὶ οἱ μαῦροι μὲ τὴν ἀνεπίγνωτη εὐσέβειά τους στὸν θεό τους τὸ Μπαλού. Νεκρὸς κι' ὁ γιατρός, ὁ ἱεραπόστολος ἱερομόναχος Παῦλος, ὁ μάρτυς τοῦ Χριστοῦ.

Μεγάλη ἡ ἀπώλεια μὲ τὸ θάνατό του. Ἐλείψε ὁ γιατρός τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων μέσα στὴν ἔρημη ζούγκλα. Πόσα καὶ πόσα δὲν θὰ πρόσφερε μὲ τὴν παρουσία του. Μὰ τώρα πᾶει, δὲν ὑπάρχει πιά. Τὸν ἔκλαψαν ὅλοι οἱ μαῦροι καὶ ἰδιαίτερως οἱ κατηχούμενοι, ποὺ περίμεναν μὲ λαχτᾶρα τὸ ἅγιο βάπτισμα. Τὸν κλάψανε πρὸ πάντων οἱ ὑποτακτικοὶ του, τὰ τρία καλογέρια, ποὺ πίστεψαν τὴν ἀποστολὴ τους μὲ ἀρχηγὸ ἐκείνον. Τώρα, ξαφνικά, νοιώσανε τὴν ἀπέραντη ἔρημιὰ τῆς ζούγκλας. Ἀδειασε ἡ καρδιά τους ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό, ποὺ τοὺς εἶχε ἐκείνος ἐμπνεύσει. Ἐσβῆσαν οἱ ἐλπίδες τους.

Ἕνας νωπὸς τάφος κι' Ἕνας μέγας ξύλινος σταυρὸς στὴ μέση τοῦ καταυλισμοῦ, ἦταν ἡ πένθιμη ἀντίθεσι μὲ τὸ δημιουργικὸ περιβάλλον, ποὺ εἶχε δημιουργήσει ἐκείνος, ποὺ κοίτονταν κάτω ἀπ' τὸ σταυρό. «Τί θὰ μπορούσε νὰ προσφέρει τώρα ἀπὸ κεῖ κάτω!». Ἀναρωτιόνταν ὅλοι. Ὅμως εἶχαν ἀδικω. Ἐκείνος ἐκεῖ κάτω ἦταν πιά τὸ θεμέλιο τῆς οἰκοδομῆς, ποὺ εἶχε ὁ ἴδιος ἀρχίσει νὰ χτίζει. Ἀγκωνάρι ὁ Χριστός, θεμέλιο ἐκείνος.

Στὴν Ἐκκλησίᾳ τῶν μαύρων τῆς ζούγκλας εἶχαν πιά μπῆ οἱ βάσεις. Ποιὸς ὅμως θὰ συνέχιζε τὸ ἔργο; Οἱ τρεῖς καλόγεροι καθόντουσαν θλιμμένοι κι' ἀναποφάσιστοι. Μιά ἀγωνία κατεῖχε τὴν ψυχὴ τους καὶ ἀναρωτιόταν: «Καὶ τώρα, ποιὸς θὰ συνεχίσει τὸ δύσκολο ἔργο; Ποιὸς θὰ βαπτίσει τοὺς κατηχούμενους; Ποιὸς θὰ τοὺς προσφέρει τὰ Τίμια Δῶρα;». Κανεὶς τους δὲν εἶχε περιβληθῇ μὲ τὴ χάρι τῆς ἱερατείας. Κουδέντιαζαν δύσθυμα καθισμένοι στὶς σκάλες τῆς ἐκκλησιᾶς μὲ τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ πλειοδοτώντας στὶς ἀπαισιόδοξες σκέψεις προτάσεις.

Μιά προσευχὴ ἀνέβαινε ἀπ' τὴν ψυχὴ ὧν πρὸς τὰ οὐράνια. Πίστευαν πῶς ὁ π. Παῦλος δὲ θ' ἄφηνε ἔτσι ἀβοήθητο τὸ ἔργο του. Γαλήνεψε γιὰ λίγο ἡ καρδιά τους μετὰ τὴν προσευχὴ καὶ ἀτενίζανε ἀμίλητοι τὸ βάθος, ὡς ποὺ ἔφτανε τὸ μάτι. Ξαφνικά ὁ Θεοφύλακτος πετάχτηκε πάνω.

— Βλέπετε ὅ,τι βλέπω κι' ἐγώ; ρώτησε τοὺς ἄλλους.

— Ναὶ ἔρχεται ἕνας ἱερωμένος, εἶπε ὁ Γαβριήλ.

— Δὲν εἶναι λευκός, ἀλλὰ εἶναι παπᾶς, δῆλωσε καὶ ὁ Μιχαήλ.

Βρισκότανε μπρὸς σ' ἕνα μυστήριο ὡσπου νὰ πλησιάσῃ ὁ ὁδοιπὸρος. Ἐφτάσε πολὺ κοντὰ τους καὶ παρέμεινε ἕνας ἄγνωστος, ποὺ κουβαλοῦσε μαζί του τὸ ἀνεξήγητο. Χαμογελαστὸς τοὺς πλησίασε ἐκείνος καὶ τοὺς χαιρέτησε.

— Ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου μαζί σας ἀδελφοί μου, τοὺς εἶπε ἑλληνικά.

Ξαφνικά τὸν γνώρισαν καὶ φώναξαν ὅλοι μαζί.

— Νικόλαε, ἐσύ; Εἶσαι ἐδῶ καὶ μάλιστα ἱερέας; Σ' ἔστειλε λοιπὸν ἐκείνος;

Ἀγκαλιάστηκαν καὶ κλαίγανε ἀπὸ χαρὰ καὶ πέρασε ἀρκετὴ ὥρα μέχρι νὰ εἶναι σὲ θέσι νὰ συζητήσουν.

— Καὶ τώρα, Νικόλαε, πές μας πῶς ἔγινε καὶ ἔρχεσαι χειροτονημένος, ἔτοιμος νὰ διαδεχθῇς τὸν π. Παῦλο; εἶπε ὁ Θεοφύλακτος.

— Ἐγκατέλειψα πολὺ γρήγορα τὴ στρατιωτικὴ σχολή. Ὅταν ἔμαθα πῶς οἱ δυὸ φυλὲς συμφιλιώθηκαν κάτω ἀπὸ τὴ σημαία τοῦ Χριστοῦ, ἀποφάσισα νὰ βοηθήσω τίς δυὸ φυλὲς σὰν πνευματικὸς ὁδηγός, παρὰ σὰν πολεμικὸς ἄρχοντας. Παρακολούθησα μαθήματα θεολογίας καὶ ἱατρικῆς. Ἐτσι πῆρα τίς στοιχειώδεις γνώσεις ποὺ θὰ μοῦ ἐπέτρεπαν νὰ θέσω τὸν ἑαυτὸ μου στὴν ὑπηρεσίᾳ τῆς ἱεραποστολῆς.

— Καὶ πῶς ἔγινες ἱερέας;

— Αὐτὸ εἶναι μιὰ ἄλλη ἱστορία. Στὴν Ἑλλάδα γνώρισα ἕναν ἐπίσκοπο πολὺ μορφωμένο καὶ ἅγιο. Εἶχε γύρω του πολλοὺς πιστοὺς καὶ ἀφωσιωμένους νέους μὲ τοὺς ὁ-

πούους συνδέθηκα στενά. Κάθε μέρα δλο και περισσότερο άνιζε στὴν ψυχὴ μου ὁ ἱερὸς πόθος. Μιά μέρα στὴ συζήτησί μου μὲ τὸν ἐπίσκοπο ἐξομολογήθηκα τὸν κρυφὸ μου πόθο. Μ' ἀγκάλιασε ἐκεῖνος μὲ συγκίνησι καὶ μὲ φίλησε. Πολὺ γρήγορα ἐγὶνα διάκονος καὶ λίγο πρὶν ἔρθω ἐδῶ χειροτονήθηκα πρεσβύτερος.

— Ἦξερες τὸ κακὸ, ποὺ μάς βρῆκε, δταν ξεκίνησες;

— Ὁχι. Ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι τὸ περίεργο. Τὶς τελευταῖες ἡμέρες ἤμουν ἀνίσυχος. Δὲν μὲ χωροῦσε ὁ τόπος. Σὰν νὰ μὲ καλοῦσε κάτι ἀπ' τὴν πατρίδα μου. Μάζεψα λοιπὸν τὰ πράγματά μου καὶ ἔφτασα γεμάτος ὄνειρα καὶ προσδοκίες.

— Καὶ δῶ ἔμαθες γιὰ τὸ χαλασμό, ἔ; ρώτησε ὁ Γαβριήλ.

— Δὲν πίστευα στ' αὐτιά μου δταν ὁ πατέρας μου μοῦ τὰ διηγήθηκε. Γιὰ μιὰ στιγμή δλα γύρω μου ἐγιναν μαύρα καὶ σκοτεινὰ καὶ τὰ ὄνειρά μου γκρεμίστηκαν γύρω μου σὲ συντρίμια. Μετὰ σκέφτηκα πῶς ἤρεμα καὶ ἀκολούθησα τὶς ὁδηγίες τοῦ πατέρα μου.

— Τί ὁδηγίες σοῦ ἔδωσε ὁ πατέρας σου λοιπὸν;

— Νὰ ἔρθω νὰ σᾶς βρῶ. Νὰ σᾶς δηλώσω πῶς εἶμαι πρόθυμος νὰ συνεχίσω μαζί σας τὸ ἔργο, ποὺ θεμελίωσε ὁ π. Παύλος. Τί λέτε λοιπὸν;

Πετάχτηκαν ἐπάνω ἀπὸ ἐνθουσιασμό κι' ἄρχισαν νὰ φωνάζουν μὲ χαρὰ ἀγκαλιάζοντας τὸν Νικόλαο.

Σὲ λίγη ὥρα κόσμος πολὺς ἄρχισε νὰ μαζεῦεται στὸν καταυλισμό, μόλις μαθεύθηκε τὸ νέο τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Νικόλαου. Τὸν χαιρετοῦσαν καλόκαρδα οἱ μαῦροι καὶ τοῦ φιλοῦσαν τὸ χέρι. Δὲν ἄργησαν νὰ καταφτάσουν καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν δύο φυλῶν ὁ Καλούα κι' ὁ Βαρούα μαζί μὲ τὴ συνοδεία τους καὶ πληθὺς κόσμου. Σχεδὸν ὅλος ὁ κόσμος τῆς ζούγκλας συγκεντρώθηκε γύρω ἀπ' τὸν τάφο τοῦ ἱεραποστόλου μὲ τὸ μεγάλο ξύλινο σταυρό.

Ἐνα ἐπιβλητικὸ μνημόσυνο μὲ δάκρυα καὶ λυγμοὺς ἀκολούθησε. Ὁ π. Νικόλαος φέρεσε τὴν ἱερατικὴ στολή του καὶ στὴ γλώσσα τῶν πατέρων του τέλεσε τὴν ἀκολουθία, προφέροντας συγκινημένος τὸ ὄνομα τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Παύλου ἱερομονάχου ἀδελ-

φοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν γενομένου...

Ἡ ὅλη τελετὴ ἔκλεισε μὲ ὁμιλία τοῦ π. Νικόλαου.

— Ἀδελφοί μου, μὲ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ εἴμαστε ὅλοι ἐδῶ συγκεντρωμένοι ἀδελφωμένοι κάτω ἀπ' τὴ σημαία τοῦ Χριστοῦ. Ἡ εἰρήνη ἃς βασιλεύῃ στὶς καρδιές μας καὶ μετὰξὺ μας. Τὸ κακὸ πέρασε πιά ἀφήνοντας πτώματα καὶ δάκρυα. Πρὸ παντὸς παρέσυρε στὸ διάβα του καὶ τὸν Γασσοῦα μας τὸν π. Παῦλο, ποὺ γιὰ νὰ τὸ σταματήσῃ ὠρθωσε τὸ ἀνάστημά του ἐναντίον του. Βέβαια τὸν σκότωσε, ἀλλὰ καὶ κείνο πέρασε πάνω ἀπ' τὰ πτώμα του καὶ χάθηκε. Τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ ἀπόκτησε μιὰ βάση, ἕνα θεμέλιο. Πάνω σ' αὐτὸ τὸ θεμέλιο λοιπὸν καλοῦμαστε ὅλοι μας νὰ οἰκοδομήσουμε τὴν Ἐκκλησίαν του. Εἴστε πρόθυμοι νὰ συνεργασθοῦμε ὅλοι μονιασμένοι καὶ ἀγαπημένοι γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό; Θέλετε νὰ γίνῃ ὁ Χριστός, ὁ Κύριός μας καὶ ὁ Θεός μας;

— Θέλομε, εἴμαστε ὅλοι μαζί σου, φωνάζαν μὲ ἐνθουσιασμό ἀπ' ὅλες τὶς πλευρές.

Ἔτσι τὸ ἔργο ποὺ ἄρχισε ἡ ἀγία ἐκείνη ψυχὴ πῆρε ἕνα σταθερὸ καὶ σίγουρο δρόμο. Ἡ Ἐκκλησία τῆς ζούγκλας εἶχε τώρα πιά τὸν ἀγιό της, τὸ πρότυπο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς θυσίας, εἶχε καὶ τοὺς ζωντανοὺς συνεχιστὲς του. Ὑπῆρχαν πιά δλα τὰ ἐχέγγυα τῆς ἐπιτυχίας.

Σάββας Ν. Σανθόπουλος

Ἀνέκδοτα

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Διάβασε τὴν Ἀγία Γραφὴ ὅχι σὰν ἐφημερίδα ἀλλὰ σὰν ἐπιστολὴ πού σοῦ ἀπευθύνεται προσωπικά. Ἄν στὸ ἅγιο αὐτὸ βιβλίον κάποιο τσαμπὶ οὐρανίων καρπῶν σὲ ἐνδιαφέρει κόψε το.

Ἀνάμεσα στὰ Θεόπνευστα φύλλα του βρῖσκεται κάποια ὑπόσχεσι σὰν μία ἐπιταγὴ στὸν νομιστὴ, μὴ παραλείψῃς νὰ τὴν εἰσπράξῃς.

Ἄν κάποια προσευχὴ βρῖσκεται ἐκεῖ, θὰ πρέπει νὰ τὴν οἰκιοποιηθῇς καὶ ἐπείτα νὰ τὴν ξαντονίσῃς στὶς χορδὲς τῆς δικῆς σου καρδιάς.

Ἄν κάποιο παράδειγμα ἀγνότητος σπινθηροβολοῦσε μπροστά σου, ζήτησε ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ κάμῃ τὸ ἴδιο καὶ γιὰ σένα.

ΠΟΥΛΙΑ ~ ~ ~ ~ ~ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

6. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΑ

«Ἐάν δὲ ἀπὸ τῶν πετεινῶν κάρπωμα προσφέρῃ δῶρον αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν ...περιστερῶν τὸ δῶρον αὐτοῦ»
(Λευϊτ. 1,14 - 17).

Τὸ περιστέρι εἶναι σύμβολο θνοίας.

Στὸν καιρὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὁ Ἰσραηλῆτης, σύμφωνα μὲ τὸ νόμο τοῦ Μωϋσέως, ὥφειλε, συχνά, νὰ προσφέρῃ θνοία σὺν Θεῷ ἕνα ζῶον ἢ ἕνα πτηνόν. Ὁ πλούσιος Ἰσραηλῆτης προσέφερε ζῶα· μοσχάρια καὶ πρόβατα. Ὁ φτωχὸς ὅμως Ἰσραηλῆτης προτιμοῦσε τὰ πουλιά· περιστέρια καὶ τρυγόνια. Γιατὶ τὰ πουλιά αὐτὰ εἶναι ἄφθορα σὴν Ἀγία Γῆ. Ὁ Θεὸς δὲν ᾔθελε ἡ λαιρεῖα του νὰ εἶναι φορτίο βαρὺ σὺν τοῖς φτωχοῦς.

Ἔτσι, λοιπόν, βλέπουμε, κάθε τόσο, νὰ καίονται πάνω σὰ θνοιασιήρια περιστέρια. Καὶ καιγόταν, ὁλόκληρα. Αὐτὴ δὲ ἡ ὁλοκληρωτικὴ καύσις λέγεται, σὴν γλώσσα τῆς Π. Διαθήκης, ὁλοκάρπωσις. Μὲ ἄλλα λόγια ὁλοκαύτωμα. Ἡ θνοία αὐτὴ ἀκολουθοῦσε τὴν ἐξῆς διαδικασίαν: Ὁ ἱερεὺς ἐπαίρονε σὰ χέρια του τὸ ἀνεγάρδιαστο περιστέρι καὶ τοῦ ἔκοβε τὸ κεφάλι. Ὑποστράγγιζε τὸ αἷμα του σὴν βάσι τοῦ θνοιασιήριου. Μετὰ τοῦ ἔβγαζε τὸ σιομάχι, τὰ πτερά, καὶ τὰ πετοῦσε σὺν μέρος ποὺ ἔρριχναν τὴ σάχη, σὴν ἀνατολικὴν πλευρὰ τοῦ θνοιασιήριου. Κατόπιν τοῦ ἔσπαζε τὰ δύο πτερά. Ἔτσι μὲ σπαμμένα τὰ πτερά τὸ τοποθετοῦσε πάνω σὰ ἀναμμένα ξύλα τοῦ θνοιασιήριου καὶ καιγόταν ὁλόκληρον. Ἦσαν θνοία εὐπροσδεκτὴ ἀπὸ τὸ Θεόν. Εὐχάριστοι. «Ὁσμή εὐωδίας τῷ Κυρίῳ».

✱

Μιὰ θνοία πρέπει νὰ γίνουμε καὶ ἡμεῖς σὺν Θεῷ. Ὅπως τὰ περιστέρια. Μιὰ ὁλοκάρπωσις. Πνευματικὴ ὁλοκάρπωσις. Ἐνα ὁλοκαύτωμα. Πνευματικὸ ὁλοκαύτωμα. Ἔτσι, ὅπως τὸ ἐκήνουν καὶ τὸ ἔγραψαν οἱ Προφῆται καὶ οἱ Ἀπόστολοι. Ἔτσι, ὅπως τὸ ἐδίδαξε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος.

Νὰ προσφέρουμε σὺν Θεῷ τὰ πάντα.

Νὰ προσφέρουμε:

■ Τὴ σ κ έ ψ ι μ α ς. Ἡ πρώτη πράξι ποὺ ἔκαμνε ὁ ἱερεὺς, σὴν Παλαιᾷ Διαθήκῃ, ἦταν νὰ κόψῃ τὸ κεφάλι τοῦ περιστεριοῦ. Ἡ πρώτη προσφορά ἦταν τὸ κεφάλι. Σὲ μᾶς αὐτὸ σημαίνει νὰ προσφέρουμε σὺν Θεῷ τὸ μυαλό μας. Τὴ νοημοσύνη μας. Τὴ σκέψη μας. Ὁ νοῦς μας νὰ σκέπτεται πάντοτε τὸ Θεόν. Νὰ μελετᾷ τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ κατανοῇ τὴν ἀγάπην του. Ἡ ἐπίγνωσις τοῦ Θεοῦ εἶναι πρὸ πάντων ἀπὸ τὰ ὁλοκαυτώματα τῶν πουλιῶν. Αὐτὸ διαβάζουμε σὴν Προφήτῃ Ὡση: «Ἐπίγνωσιν Θεοῦ θέλω ἡ ὁλοκαυτώματα» (Ὡσ. 6, 6). «Ὅταν δώσουμε σὺν Θεῷ ὅλο μας τὸ μυαλό, τότε δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ σκεπτοῦμαστε καὶ νὰ κἀμινουμε πάντοτε τὸ καλὸ σὺν ἐαντίο μας καὶ σὺν κἀμο ὅλο. Καὶ θὰ εἶναι, τότε, ἡ θνοία μας αὐτὴ «κάρπωμα», ὁλοκαύτωμα, «ὁσμή εὐωδίας τῷ Κυρίῳ».

■ Τὴ ν κ α ρ δ ι α μ α ς. Τὴν καρδίαν μας μὲ ὅλα τὰ αἰσθήματα. Τὴν καρδίαν μας μὲ ὅλη τὴν τὴν ἀγάπην. Ἡ προσφορά αὐτὴ, ἡ πνευματικὴ αὐτὴ θνοία, ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιά ποὺ καιγόταν πάνω σὰ θνοιασιήρια τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Αὐτὴ τὴν μαρτυρίαν θεωλοῦμε σὴν Καινῇ Διαθήκῃ. Μιὰ μαρτυρία ποὺ τὴν ἔδωσε κάποιος γραμματεὺς καὶ ποὺ τὴν ἐπεκύρωσε καὶ ὁ Ἰησοῦς. Ἡ μαρτυρία: «Τὰ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον ὡς ἐαυτὸν, πλέον ἔστι πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ θνοιῶν» (Μάρκ. 12, 33). Ἡ ἀγάπη μας σὺν Θεῷ καὶ σὺν τοῖς ἀνθρώποις εἶναι ἀούγκριτα μεγαλύτερη προσφορά ἀπὸ κάθε θνοία. Ἀπὸ κάθε ὁλοκαύτωμα.

μα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. «Ἐλσον θέλω καὶ οὐ θυσίαν» (Ματθ. 12, 7) εἶπε ἄλλοτε ὁ Κύριος. Ἀγάπη προτιμῶ οὐ μὲνα καὶ σιὸς ἀνθρώπου καὶ ὄχι τυπικὲς θυσίαι. Λόγια, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὴν ἡχὴ τοῦ κηρύγματος τοῦ Προφήτου Ὡση. Αὐτὸ διεκήρυξε κάποτε ὁ Ὡσὴ τοὺς Ἰσραηλίτας. Αὐτὸ τὸ ἴδιο. «Ἐλκος θέλω καὶ οὐ θυσίαν» (Ὡσ. 6, 6). «Κάρωμα» καὶ ἡ θυσία αὐτῇ. Ὁλοκαύτωμα. «Ὁσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ».

■ **Τ ἡ ν ι α π ε ι ν ο φ ρ ο σ ὤ ν η μ α ς .** Τὸ σάπαιμο τῶν φτερῶν τοῦ περιστεριοῦ, ποὺ ἔκαινε ὁ ἱερεὺς, τὴν ταπεινὴ ζωὴ σημαίνει. Τὸ ταπεινὸ φρόνημα. Μεγάλον πρᾶγμα ὁ ταπεινὸς ἄνθρωπος. Μεγαλύτερον ἀπὸ τὸ χρυσάφι καὶ ἀπὸ τὸ ἀσήμι. Ὅλο υπεργηφάνεια, ἡμεῖς, πεισοῦμε σὶα πὺ μεγάλα ὕψη. Καὶ ὅλους τοὺς βλέπουμε πολὺ χαμηλά, κατοπτρίζοντες ἀπὸ ἡμᾶς. Σὰν ἐκεῖνο τὸ φαρμακὸν πρᾶτουμε καὶ ἐμεῖς καὶ λέμε· «οὐκ εἰμι ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων» (Λουκ. 18, 11). Ποιὸς ἱερεὺς θὰ ἀπάσῃ καὶ τὰ δικὰ μας φτερά, τὰ φτερά τῆς υπεργηφάνειας; Ἀλλὰ ποιὸς ἄλλος ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πνευματικὸν πατέρα; Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι μιὰ μεγάλη προσφορά σὺν Θεῷ. Εἶναι μιὰ πολυτιμὴ θυσία ποὺ πάντα δέχεται ὁ Θεὸς καὶ ποτε δὲν τὴν ἀπορρίπτει. Αὐτὸ μᾶς δεδοῦναι ὁ Δαβὶδ μετ' ἐκείνην τὴν σιροφὴ τοῦ ψαλμοῦ τῆς μετανοίας τοῦ «θυοῖα τῷ Θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον, καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξουδενώσῃ» (Ψαλμ. 50, 19). Ταπεινὸς ψυχρὸς ἀναζητᾷ ὁ Κύριος. Σ' αὐτὲς ἐπιβλέπει. Σ' αὐτὲς ἀναπαύεται. «Ἐπὶ τίνα ἐπιβλέπω ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν ταπεινόν;» (Ψαλμ. 66, 2). Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι μιὰ ἐκλεκτὴ θυσία. «Ὁσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ» καὶ αὐτὸ, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ποὺ ἀναφέραμε.

■ **Τ ἡ ν ὑ π α κ ο ῆ μ α ς .** Δεκτὲς ἦσαν, ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, οἱ θυσίαι σὴν Παλαιᾷ Διαθήκῃ. Δεκτὰ τὰ ὀλοκαυτώματα. Δεκτὸ τὸ «στέαρ κριῶν», τὸ λίπος, τὸ πάχος, τῶν κριῶν. Κι' αὐτὸ γιατί κάθε μιὰ θυσία ἦταν καὶ μιὰ ἔκφρασις λαίρετας. Ἔτσι ἤθελε τὴ λαίρετα ὁ Θεός, τότε. Γιατὶ ἔτσι; Γιατὶ θυσιαζόμενος ὁ Ἰσραηλὶτὴς ζῶα καὶ πουλιά, τὰ ὅποια οἱ Αἰγύπτιοι προσκυνοῦσαν σὰν θεοὺς, δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ τὰ λατρεύσῃ καὶ αὐτὸς σὰν θεοὺς. Μετ' τὸν τρόπο αὐτὸ ὁ Ἰσραηλὶτὴς ἀπέφευγε τὴν εἰδωλολατρεία.

Κι' ὅτετρα ὅλες οἱ θυσίαι εἶχαν ἓνα μεγάλο συμβολισμό. Συμβόλιζαν τὴ μεγάλη θυσία τοῦ Κυρίου μας πᾶναι σὺν Γολγοθᾷ. Κάθε θῦμα ποὺ καίγονταν πᾶναι σὺν θυσιαστήριον ἦταν καὶ ἓνα σύμβολο τοῦ Χριστοῦ μας. Καὶ κατὰ ἀνάγκη. Προσφέροντας, ὁ Ἰσραηλὶτὴς τὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη θυσία, ποὺ ὥριζε ὁ Θεός, ἔδειχνε ὑπακοὴν σὺν Θεῷ. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ὑπακοὴ εἶναι ἡ πνευματικὴ θυσία ποὺ ὀφείλουμε νὰ προσφέρουμε ἡμεῖς σὺν Θεῷ. «Τοῦ ἀκοῦσαι φωνῆς Κυρίου». Αὐτὴ ἡ ὑπακοὴ ξεπερνᾷ αὐτὲς κατ' αὐτὲς ὅλες τὶς θυσίαι τῆς Π. Διαθήκης. Ἀς ἀφήσουμε πᾶν τὰ ζῶα νὰ βόσκουν σὺν πλαγίαις καὶ σιὸς κάμπους, ἅς ἀφήσουμε πᾶν τὰ ἀπάλα περιστέρια νὰ πετοῦν ἐλεύθερα σὺν ἀέρα, κι' ἅς πάρομε νὰ θυσιαζόμεναι σὺν Θεῷ καὶ τὴν ὑπακοὴν μας σὺν θεῷ τοῦ θέλημα. «Ἰδοὺ ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴν καὶ ἡ ἐπακοῦσας ὑπὲρ στέαρ κριῶν» (Α' Βασ. 15, 22). Πόσο ὠραία, πνευματικὴ, θὰ ἦταν ἡ ζωὴ μας ἂν δέχναμε ἀνεπιφύλακτῃ ὑπακοὴν σὺν Θεῷ! Ἀφάνταστα ὠραία. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας, διμιλῶντας ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, πάντοτε, εἶπε: «Ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσῃτε μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε» (Ψαλμ. 1, 10). Κυρίως τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ. Εἶναι ἐκλεκτὸ πνευματικὸ θῦμα τὰ αὐτὰ τῆς ψυχῆς μας, ἡ ὑπακοὴ μας σὺν Θεῷ. Εἶναι μιὰ διαλεκτὴ θυσία. «Ὁσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ».

■ **Τ ὁ σ ὠ μ α ς .** Αὐτὸ παραγγέλλει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. «Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, ... παρακαλεῖσθαι τὰ σῶματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ (Ρωμ. 12, 1). Προσφέρω τὸ σῶμα τὸ Θεὸ σημαίνει προσφέρω τὰ μέλη μου, τὰ αὐτὰ μου, τὴ γλῶσσα μου, τὰ χέρια μου, τὰ πόδια μου. Προσφέρω ὅλα αὐτὰ σὰν ὄργανα πράξεων ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον ἁγίων. Ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἐρμηνευτὴς Οἰκονομένιος· «ὁράτωσαν ὁρᾶν οἱ ὀφθαλμοί, ἡ γλῶσσα καὶ ἡ χεὶρ, ἡ μὲν εἰς ὑμνωδίαν Θεοῦ, ἡ δὲ εἰς ἐνιολὰς ἀσχολείσθω. Καὶ γίνεται οὕτω ποιούντων, θυσία ζῶσα τὸ σῶμα». Εἶναι μιὰ ὑπέροχη προσφορά σὺν Θεῷ τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια. Τὰ πόδια νὰ ὁδοιποροῦν καὶ ἡ γλῶσσα νὰ διμιλῇ γιὰ τὸ Χριστό. Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά!» (Ρωμ. 10, 15). Σὲ μιὰ ἐκκλησίᾳ συνᾶν τὸ ἐξῆς συγκινητικὸ. Γύριζε ὁ δῆσος καὶ οἱ πιστοὶ ὀ-

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ἡ εὐαισθησία τοῦ θρησκευόντος λαοῦ τῆς Θεσσαλονίκης

Τὸ γεγονός ἐστὶν πλήθος θρησκευόντος λαοῦ τῆς Θεσ) νίκης κατέκλυσε τὴν εὐρύχωρον αἰθουσαν τοῦ κινηματογράφου «Ἐγνατία», πλήθος δὲ πολὺ παρηκολούθησεν ἔξω αὐτοῦ καὶ ὑπὸ βροχὴν μάλιστα μέχρι σημείου νὰ διακοπῇ τελείως ἡ συγκοινωνία ἐπὶ μίαν καὶ πλέον ὥραν, τὴν ὑπὸ τῆς Π.Ε.Θ. Θεσ) νίκης ὀργανωθείσαν διάλεξιν τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Κατονικοῦ Δικαίου τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν κ. Κων) τίνου Μουρατίδου με θέμα: «Ἐκκλησία - Πολιτεία - Σύνταγμα» μαρτυρεῖ ὅπως ἰδιαίτερος τὴν διάθεσιν τῶν πιστῶν νὰ ἀγωνισθοῦν διὰ τὰ ἑλληνοχριστιανικά ἰδεώδη.

Οἱ ἀκροαταὶ τῆς ἐν λόγῳ διαλέξεως ἤκουσαν μετὰ μεγίστης προσυχῆς τὰς θέσεις τοῦ ἐμιλητοῦ καὶ διεπίστωσαν ταυτότητα τῶν ἀπόψεων τῶν μετὰ τὰς τοιαύτας τοῦ κ. καθηγητοῦ. Διότι ὅπως ἡ Ἐκκλησία, ὅπως τόσον εὐστόχως ἐτόνισε ὁ κ. Μουρατίδης, καὶ δὴ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ

τὴν προστασίαν τῆς Πολιτείας, ἀλλὰ ἡ Ἐλλάς ἔχει ἀνάγκην τοῦ χριστιανισμοῦ διὰ τὴν ἐπιζήσῃ.

Ὁ εὐσεβὴς λαὸς θέλει νὰ πρωτοστατήσῃ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡγετικὴ τάξις εἰς τὸ θέμα τῆς καλλιέργειας τῶν ἑλληνοχριστιανικῶν ἰδεωδῶν καὶ ἂν αὕτη ἀδιαφορήσῃ ἢ ἀρνητικῶς δράσῃ ὁ ἴδιος ὁ λαὸς θὰ δώσῃ τὸ παρὸν καὶ μάλιστα ἀποφασιστικά.

Ὁ κ. Μουρατίδης ἐπεσήμανεν εἰς τὸν λόγον του ἐτι :

«Εἰς τὸν Χριστιανισμόν κατέφυγεν ἡ μεταπολεμικὴ Εὐρώπη, ἔστω καὶ διὰ τῶν λεγομένων Χριστιανοδημοκρατικῶν κομμάτων, διὰ τὴν ἐπιζήσῃ, μέσα εἰς τὸ κομμουνιστικὸν κύμα καὶ δι' αὐτῶν ἀνωρθώθη καὶ ἐτονώθη ὀλικῶς καὶ πνευματικῶς...

Ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν πίστιν προέρχεται τὸ νικηφόρον «Κατηγορῶ» τοῦ Ἀλεξάντερ Σολτςενίτσιν, μετὰ τὸ ὅποιον συνέτριψεν οὗτος πνευματικῶς τὴν παγκόσμιον σοβιετικὴν ὑπερδύναμιν, μόνος αὐτός, ἕνας μοναδικὸς ἄνθρωπος καὶ χωρὶς ὀργανωμένην ὑποστήριξιν,

χρᾶνε τὸν ὀβολό τους. Ἐνας φοιτητὴς δὲν εἶχε ἴσπυε νὰ ρίξῃ. Οὐτε μὴ δραχμὴ. Κι' ὁμως κάτι ἔπρεπε νὰ ρίξῃ. Καὶ ἔρριξε κάτι τοῦ ξεπέρασε τοὺς ὀβολοὺς ὅλων τῶν πιστῶν. Πῆρε ἕνα ιεμάχιον χαρτί καὶ πάνω σ' αὐτὸ ἔγραψε «προσφέρω τὸν ἑαυτὸν μου». Αὐτὸ τὸ χαρτί, αὕτη τὴν προσφορά ἔρριξε σὺ δόκτω. Σὲ λίγα χρόνια, διαν, πῆρε τὸ πτυχίον του πῆγε ἱεραπόστολος σιτὴν Ἀφρική. Ἐκεῖ ἔγινε «θυσία ζῶσα, ἁγία, εὐάρεστος τῷ Θεῷ». Καὶ ἐκεῖ πέθανε γιὰ τὸ Χριστό. Ἐνα σῶμα ἀκηλίδωτο, παρθένο, ἄγνόν, δοσμένο σιτὴν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἕνα ἐκλεκτὸ θῦμα. Εἶναι μὴ μεγάλη θυσία. «Ὁσμή εὐωδίας τῷ Κυρίῳ».

■ Τὸ αἶμα μας. Τὸ σιγαγνισμα τοῦ αἵματος τοῦ περιστεριοῦ σιτὴ θάσι τοῦ θυσιασθίου, αὐτὸ θέλει νὰ πῇ. Νὰ δώσουμε καὶ ἡμεῖς τὸ αἷμα μας, σιαγόνα - σιαγόνα, σιτὸ Θεοῦ. Αὐτὸ δὲν ἔκαμε καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐπάνω σιτὸ θυσιασθίου τοῦ Σταυροῦ; Αὐτὸ δὲν ἔκαμαν καὶ ὅλοι οἱ μάρτυρες τῆς πίστεώς

μας; Αὐτὸ πρέπει νὰ κάνουμε καὶ ἡμεῖς. Αὐτὸ τὸ ἴδιον. Εἶναι ὡραῖο νὰ πεθαινῇ κανεὶς γιὰ τὸ Χριστό. Πολὺ ὡραῖο. Εἶναι ὡραῖα θυσία. «Ὁσμή εὐωδίας τῷ Κυρίῳ».

Αὐτὸ θὰ πῇ πνευματικὸ ὀλοκαύτωμα. Νὰ προσφέρουμε τὰ πάντα σιτὸ Θεοῦ. Νὰ δώσουμε σιτὸ Θεοῦ τὸ μυαλό μας. Νὰ δώσουμε τὴν καρδιά μας. Νὰ τοῦ χαρίσουμε μὴ ζωὴ ταπεινή, μὴ ζωὴ ὀλο ὑπακοή σιτὸ θέλημά του. Νὰ προσφέρουμε τὸ σῶμα μας κι' ἂν χρειασθῇ καὶ αὐτὸ τὸ αἷμα μας. «Πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραδώμεθα».

Ἀγαπητέ ἀναγνώστη,

Θυμησοῦν ἄλλη μὴ φορὰ τὸ περιστερὶ ποῦ σιγνὰ γενόταν ὀλοκαύτωμα πάνω σιτὰ θυσιασθία τῆς Π. Διαθήκης καὶ πάρε τὴν ἀπόφασιν νὰ γίνῃς καὶ σὺ ἕνα ὀλοκαύτωμα σιτὸ Θεοῦ. Πνευματικὸ ὀλοκαύτωμα. Ἔτσι, ὅπως τὰ εἴπαμε. Καὶ νὰ εἶσαι εὐδαίος δι' καὶ ἡ δικὴ σου θυσία θὰ εἶναι «ὀσμή εὐωδίας τῷ Κυρίῳ».

Ἀρχιμ. Γεωργίου Ἱ. Ραπτόπουλος

πράγμα που αποτελεί το συγκλονιστικώτερον γεγονός της σήμερον.

Όσον αφορά εις την έν προομίω του συντάγματος επίκλησιν της Ἁγίας Τριάδος ἀνέκρουσε τὸν σημερινὸν εἰσηγητὴν τῆς μειοψηφίας μὲ τὴν ἐκ τοῦ τάφου ὑποθήκην τοῦ πατρὸς του ἀοιδίου θεμιστοκλέους Τσάτσου, ὅστις εἰς τὴν εἰσήγησίν του ἐκ μέρους τῆς μειοψηφίας καὶ πάλιν διὰ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1946 εἶπεν:

«Λησμονοῦν οἱ σημερινοὶ νέοι κοινωνιολόγοι, ὅτι καθυστεροῦν πολὺ ἔναντι τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας», ὑπενθυμίζων οὕτω ὅτι ὁ ἐξοβελισμὸς τῆς ἱερᾶς ἐπικλήσεως δὲν ἀποτελεῖ πρόοδον, ἀλλὰ οἰκτρὰν ὑπισθοδρόμησιν...

Ὡς πρὸς τὴν θεμελίωσιν τῆς Παιδείας μας ἐπὶ τῆς ἡθικῆς γενικῶς, ὅπως προβλέπει τὸ σημερινὸν σχέδιον, ὁ ὁμιλητὴς εἶπεν, ὅτι ἡ ἡθικὴ ἀορίστος δὲν ἀποτελεῖ ἐγγύησιν διότι χωρὶς ἑλληνοχριστιανικὴν θεμελίωσιν εἶναι ἀκαθόριστος καὶ ρευστὴ, ἀναλόγως τῶν φιλοσοφικῶν καὶ πολιτικῶν πεποιθήσεων ἐκάστου, ὥστε νὰ παραμῆνῃ ἀνεξέλεγκτος ὁ οἰοσθέντες καθηγητὴς καλυπτόμενος ὀπισθεν τῆς ἀπροσδιορίστου ἡθικῆς τοῦ συντάγματος».

Ἐδῶς ἔργον εἶναι ἡ ὠραία αὐτὴ διάλεξις νὰ ἀκουσθῇ ἀπὸ δλόκληρον τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Θὰ ἀντιληφθῇ ὅτι ὁ παραμερισμὸς τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ βδεώδους καθιστοῦν τὸν νέον Σύνταγματικὸν Χάρτην «ἄχρουν, ἄοσμον, ἄγευστον», κατὰ τὴν διατύπωσιν συγχρόνου ἀγωνιστοῦ ἱεράρχου.

Ἡ διαφύλαξις τῆς παραδόσεως

«Νὰ διαφυλαχθοῦν αἱ ὕψεις παραδόσεις τοῦ ἔθνους, διότι χωρὶς αὐτάς τὸ ἔθνος θὰ ἀποθάνῃ» ἐτόνισεν εἰς τὸν λόγον του ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Β. Δεντάκης κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τῆς ἑορτῆς τοῦ Μεγάλου Φωτίου. Εἰς τὴν ὁμιλίαν του ὁ κ. Δεντάκης ἐξήρει τὴν προσωπικότητα τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου ὡς φορέως τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως καὶ ἔρριψε τὸ σύνθημα ὅπως ἡ παράδοσις διασφαλισθῇ εἰς τὸν νέον Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος.

Παρατηρεῖται ἔσχατως μία τάσις ἀποκοπῆς ἐκ τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς παραδόσεως ἐκ μέρους προσώπων τὰ ὅποια κατέχουν θέσεις εἰς τὸν μηχανισμόν τῆς Πολιτείας. Τὰ πρόσωπα ταῦτα ἐπωφελοῦμενα καὶ τῆς ἐκκλησια-

στικῆς κρίσεως ἐντείνουν τὰς προσπάθειάς των νὰ ἐμφανίσουν τὴν ἀποκοπὴν ἐκ τῆς παραδόσεως ὡς ἐπιτακτικὴν ἀναγκαιότητα ἐκ συγχρονισμοῦ δλων τῶν μορφῶν καὶ τῶν ἰδεῶν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Στόχος δλων εἶναι οἱ νέοι τοὺς ὁποίους θέλουν νὰ καλλιεργήσουν. Ἀλλ' εἶναι πνευματικὴ καὶ ὀρθὴ ἰδεολογικὴ καθοδήγησις χωρὶς τὸ θεμέλιον τῆς ὀρθῆς χριστιανικῆς πίστεως; Τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐπισημαίνεται παρὰ τοῦ κ. Δεντάκη, ὁ ὁποῖος ἐτόνισε τὸν ἐκσυγχρονισμόν καὶ ὄχι τὸν ἐκμοντερνισμόν. Διότι αἱ ἰδέαι καὶ τὰ συνθήματα τῶν συγχρόνων δῆθεν ὀδηγητῶν, ὀδηγοῦν εἰς τὸν σκοταδισμόν καὶ εἰς τὸν πνευματικὸν μαρασμόν. Ὅδηγοῦν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀρνησιν καὶ τὴν ἐναντίωσιν πρὸς πᾶν τὸ πνευματικὸν καὶ τὸ ἀνώτερον.

Ἀναγκαιότης ἀφυνίσεως

Ἐπιτακτικὴ εἶναι ἡ ἀναγκαιότης τῆς ἀφυνίσεως τοῦ θρησκευόντος ἑλληνικοῦ λαοῦ διὰ δραστηριοποίησιν πρὸς κατοχύρωσιν τῶν ἑλληνοχριστιανικῶν ἰδεῶν ὑπὸ τοῦ ψηφισμένου νέου Σύνταγματικοῦ Χάρτου. Ἡ μέχρι τοῦδε κτηθεῖσα ἱστορικὴ ἐμπειρία πρέπει νὰ χρησιμοποιοθῇ διὰ νὰ δυνηθοῦν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία νὰ συνεχίσουν τὴν πολιτιστικὴν καὶ πνευματικὴν τῶν ἀκτινοβολίαν εἰς δλόκληρον τὴν οἰκουμένην. Δεδομένου ὅτι ὁ χρόνος διὰ τὴν περσίωσιν τῆς ψηφίσεως τοῦ νέου Συντάγματος προχωρεῖ πρὸς τὸ τέλος τοῦ ὀφείλουν αἱ Ἑλληνες ὀρθόδοξοι πιστοὶ νὰ ἐντείνουν πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν τὴν προσπάθειάν των νὰ ἐνταχθοῦν εἰς τὸν νέον αὐτὸν καταστατικὸν χάρτην τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα. Νὰ τεθῇ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Συντάγματος ἡ ἐπίκλησις τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ νὰ καθορισθοῦν μὲ σαφήνεια τὰ πλαίσια τῆς συναλλαγίας τῶν δραστηριοτήτων τῶν δύο φορέων ἐξουσίας Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας καὶ αἱ κατευθύνσεις τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς παιδείας. Φρονούμεν ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος πρέπει νὰ κάμῃ πρῶτιστον ἀντικείμενον τοῦ ἐνδιαφέροντός της τὸ περιεχόμενον τοῦ νέου Συντάγματος καὶ νὰ κατατοπίσῃ τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα σχετικῶς διὰ ἐγκυκλίων, αἱ ὁποῖαι νὰ ἀναγνωσθοῦν εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς ὁλοκληρου τῆς ἐπικρατείας καὶ νὰ ἀναπτύξῃ διάλογον πρὸς προβολὴν τῆς σπουδαιότητος διατηρη-

σεως τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ ἰδεώδους. Ἐλπίζομεν ὅτι ὅλοι θὰ ἀφυπνισθοῦν καὶ θὰ ἐργασθοῦν διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς ἐννοίας τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ ἰδεώδους εἰς τὸ νέον Σύνταγμα. Ὁ εὐσεβὴς λαὸς ἀναμένει καὶ τὴν δραστηριότητα τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, Ἐκκλησιαστικῶν καὶ ὁλῶν τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων νὰ κάμουν τὴν παρουσίαν των εἰς ἕνα ἔντογον διάλογον ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πλαισίου τοῦ νέου Συντάγματος. Ἄλλως τε, ὅπως ἐτόνισε καὶ ὁ πρῶτανος τοῦ πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἰς προσφωνήσιν του κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱερarchῶν κ. Α. Φυτράκης, διὰ τοὺς πνευματικούς ἀνθρώπους δημιουργοῦνται ἠδυσμέ- ναι ὑποχρεώσεις νὰ ἐξαίρουν ἐντονώτερον καὶ νὰ καλλιεργοῦν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων τὰ ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδεώδη, ἐπὶ τῶν ὁποίων βασίζεται ἐπὶ αἰῶνα ἡ παιδεία τοῦ ἔθνους μας. Ἀλλὰ πῶς θὰ γίνῃ ἡ καλλιέργεια ὅταν ἀπογυμνωθῇ ὁ καταστατικὸς χάρτης ἀπὸ τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦμα;

Ἡ ρύθμιση τῆς ἐκκλησιαστικῆς κρίσεως

Ἐκδηλώσεις ὁδηγοῦσαι πρὸς ρύθμιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς κρίσεως ἔγιναν αἰσθηταὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δευτέρου δεκαημέρου τοῦ Φεβρουαρίου. Οἱ χριστιανοὶ ἠσθάνθησαν χαράν πληροφορηθέντες ὅτι πρόκειται νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ ἐνότης ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐν ὅψει μάλιστα τῆς δημιουργηθείσης κρίσεως καταστάσεως ἐν Κύπρῳ ἐκ τοῦ τουρκικοῦ πραξικοπήματος.

Αἱ ἐκατέρωθεν θέσεις δὲν βοηθοῦν εἰς τὴν ὁμαλοποίησιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅπως ἐξελίσσονται τὰ πράγματα. Εἶναι ἀνάγκη νὰ συγκεντρωθοῦν ὅλοι οἱ Ἱεράρχαι εἰς κοινὴν λατρευτικὴν ἐκδήλωσιν, νὰ ἀναγνώσουν περι- κοπὰς ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, νὰ προσευχηθοῦν, νὰ παρακαλέσουν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα νὰ τοὺς φωτίσῃ καὶ τότε ὁπωσδήποτε θὰ ἐξευρεθῇ λύσις τοῦ προβλήματος. Μὲ ἐγωϊστικὰς ἐννεύσεις καὶ προσωπικὰς ἀντιθέσεις δὲν κατέρχεται ὁ θεὸς φωτισμός καὶ οὐτε κοπάζει ἡ ἐκκλησιαστικὴ κρίσις. Πάντως ὁ εὐσεβὴς λαὸς ἀναμένει ἀπὸ τοὺς Ποιμενάρχας των νὰ δώσουν σημεῖα ὅτι πιστεύουν εἰς τὸν Θεόν, ἀγαποῦν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀγωνίζονται διὰ τὴν πρόοδον τῆς Ἐκκλησίας.

Προσεύχεσθε διὰ τὴν Κύπρον

Τὸ κυπριακὸν δράμα εἰσῆλθεν εἰς κρίσιμον φάσιν μετὰ τὸ τουρκικὸν πραξικόπημα δημιουργίας τουρκοκυπριακοῦ κράτους. Οἱ δάρδαροι ἐξακολουθοῦν νὰ μένουν εἰς τὰς παλαιὰς των ἀντιλήψεις καὶ τὰ σχέδιά των καὶ ἐκδηλώνουν τὸ θαρραλικὸν των μῖσος κατὰ τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς θὰ ἀντιμετωπίσῃ ἀποφασιστικὰ πᾶσαν ἀπειλὴν τῶν Τούρκων. Γνωρίζει νὰ μάχεται διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν πατρίδα. Δὲν πρόκειται νὰ ἀνεχθῇ ἄλλο τὰς προσβολὰς καὶ τὰς προκλήσεις. Ὁ εὐσεβὴς ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι ἀναγκαῖον νὰ συσπειρωθῇ καὶ νὰ ὁργανώσῃ τὴν ἑμυνάν του. Ἡ Κύπρος πρέπει νὰ γίνῃ ἀντικείμενον προσυχῆς τῶν πιστῶν. Μὲ τὸ σύνθημα «Προσεύχεσθε διὰ τὴν Κύπρον» ἤρχισεν ἡ ὁργάνωσις τῆς ἀμύνης τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν. Μὲ τὸ σύνθημα αὐτὸ ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Ὑδρας - Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ἀνέλαβεν ἀγῶνα διαφωτίσεως τοῦ πληρώματος τῆς ἐπισκοπῆς. Ὁ Θεὸς τῆς δικαιοσύνης θὰ βοηθήσῃ τὸν ἑλληνισμὸν νὰ ἀποτρέψῃ τὸν κίνδυνον. Καὶ θὰ ἀντιληφθοῦν οἱ δάρδαροι ὅτι ματαιοπονοῦν ἐλπίζοντες ὅτι θὰ μένουν ὡς κατακτηταὶ εἰς τὴν μαρτυρικὴν Μεγαλόνησον, διότι ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἡ ὁποία ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς προσυχῆς εἶναι πανάρχαιον ὅπλον τῶν Ἑλλήνων πάσης τῆς οἰκουμένης.

Ἡ ζῶσα παρουσία

Ἄν ἀληθεύῃ ἡ πληροφορία ὅτι ὁ Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος ἐτιμώρησε δι' ἀργίας καὶ ἀπαγορεύσεως τοῦ κηρύγματος τοὺς ἱεροκήρυκας ἀρχ. Χρ. Καλύδαν καὶ Εὐδ. Κόκκορη, διότι οὗτοι εἰς ἐπικηδεῖους διμυλίας των ἐξῆρσαν τὴν προσωπικότητα τοῦ εἰς Κύριον ἐκδημήσαντος Μητροπολίτου Νικολάου, τότε φαίνεται ὅτι ἡ ἀγάπη ἀπὸ τοὺς πνευματικούς ἡγέτας ἔχει ψυχρανθῇ καὶ ἡ δὴ των ποιμαντορικῆς παρουσία ἀπώθει τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μὲ σοβαρὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ὅλης πνευματικῆς καταστάσεως τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος. Ἄλλην πορείαν θὰ ἐλάμβανεν ἡ κατάσταση ἂν ὁ σεβασμιώτατος Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος ἀγτι- ποινῆς κατὰ τῶν θαρραλέων ἀγωνιστῶν τῆς Ἐπισκοπῆς τοῦ ἀπένειμεν ἔπαινον καὶ ἂν ἐ-

λάμβαναν ενεργόν δράσιν, ὥστε νά μετονομασθῇ εἰς Πλατεῖαν Μητροπολίτου Νικολάου ἢ Πλατεῖα Μπαϊκερ τῆς Χαλκίδος, ὅπως προτείνει ἡ ἐφημερίς τῆς Χαλκίδος «Εὐδοϊκὸς Χρόνος». Αὐτὸ θὰ ἐφανέρωνε ζώσαν παρουσίαν τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν προβολὴν τοῦ θαυμαστοῦ ἔργου ἐνὸς ἱεράρχου. Οἱ σεβασμιώτατοι θὰ βοηθήσουν πολὺ εἰς τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν ἀν ἐμπράκτως πρωτοστατοῦν εἰς τὴν προβολὴν τοῦ κοινωνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ ἔργου τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου.

Ἰσχυροποίησης τῆς πίστεως

Μετὰ ἀπὸ τὸν περιορισμὸν τῶν λαϊκῶν ἱεροκηρύκων νά ὁμιλοῦν εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς ὑπὸ πολλῶν ἱεραρχῶν ἤρχισεν ἡ ἀπαγόρευσις καὶ εἰς τοὺς κληρικοὺς ἱεροκήρυκας. Τὸ θέμα γίνεται μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου δευτέρον, διότι ἡ σιωπὴ τοῦ ἁμώμονος θὰ ἐπιφέρει πνευματικὸν μαρasmus καὶ μάλιστα εἰς περίοδον κρίσιμον καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ διὰ τὸ ἔθνος. Οἱ ἐργάται ὁμῶς τοῦ Εὐαγγελίου δὲν πρόκειται νά καμφοθῶν. Θὰ ἐξαγγέλλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ὅπου καὶ ἀν εὐρεθῶν, διότι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεσται.

«Ὁ Σατανᾶς γνωρίζει ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶναι φῶς καὶ ἐμπεδώνει τὴν κατ' ἐπίγνωσιν πίστιν πρὸς τὸν Χριστόν, ἀνευ τῆς ὁποίας ὁ κόσμος θὰ ζῇ εἰς τὸ παχύτατον σκότος τῆς θρησκευτικῆς ἀγνοίας ἐν μέσῳ προλήψεων, δεισιδαιμονιῶν, σατανισμοῦ καὶ μὲ συνέπειαν τὴν ἀποδέσμευσιν τῶν κτηνωδῶν ἐνστικτῶν, τὴν ἠθικὴν δὲ καὶ κοινωνικὴν ἐξαθλίωσιν ἀτόμων καὶ λαῶν... Ἡ πίστις ἰσχυροποιεῖται διὰ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ ἔτσι ἡ ἠθικὴ ἀντίστασις εἶναι ἀποτελεσματικὴ καὶ σωτήριος... Δὲν διακρίνετε... τὰ πειρατικὰ πλοῖα τοῦ Διαβόλου, ὁ ὁποῖος μὲ τὰ προδοτικὰ ὄργανά του πάντοτε προσπαθεῖ νά πνίξῃ τὴν ἀλήθειαν, ἵνα ἐλευθέρως καὶ ἀναιδῶς ἀσελγήσῃ ἐπὶ τοῦ

μυστικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ;». Τὰ ἀνωτέρω εἶναι ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν δευτέραν ἀνοικτὴν ἐπιστολὴν (9 - 2 - 75) πρὸς τὸν Μητροπολίτην Χαλκίδος κ. Χρυσόστομον Βεργῆν τοῦ Ἀρχ. Χριστοφόρου Καλύδα, ὁ ὁποῖος μὲ ἀγωνίαν καὶ θλίψιν διὰ τὰ ὀλισθήματα ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας γράφει. Εἶναι ἀπάντησις τοῦ ἱερωμένου ἀγωνιστοῦ εἰς ἐγγράφον τοῦ Μητροπολίτου διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν νά κηρύττῃ.

Οἱ ἀληθεῖς ἐργάται τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ γνωρίζουν ὅτι ἡ πίστις ἰσχυροποιεῖται διὰ ἀγωνίζονταί με θάρρος καὶ ἀποφασιστικότητα.

Ἔργα εὐποιίας

Ὁ λαὸς μας εἶναι καλὸς καὶ πρόθυμος νά ἐκδηλώσῃ τὰ ἀλτρουιστικά του συναισθήματα ἐφ' ὅλων τῶν ἐπωφελῶν δραστηριοτήτων του. Δέχεται πολλὰ καὶ ἀλλεπάλληλα κτυπήματα εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς τομεῖς τῆς ζωῆς του, παρὰ ταῦτα ὁμῶς μένει πιστὸς εἰς ὅσα ὠραία ἀκούει καὶ ὁλέπει. Πολλὰκις ρίπτεται εἰς κινδύνους καὶ θυσιάζεται δι' ὅτι ὠραῖον καὶ εὐγενές. Ὑπῆρξαν συγκινητικὰ τὰ περιστατικὰ αὐτοθυσίας Χριστιανῶν Ἑλλήνων διὰ τὸν συνάνθρωπόν των. Ἀπὸ τὰ ἀποσημηθέντα βραβεῖα πρὸς τοὺς πρωταγωνιστὰς τῶν ἔργων εὐποιίας, ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, πληροφοροῦμεθα μερικὰ ἀπὸ τὰ πολλὰ παραδείγματα. Τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοθυσίας πρέπει συνεχῶς νά καλλιεργῆται καὶ ἰδιαίτερα ἐπὶ τῆς ἐποχῆς μας ὅπου πολλοὶ χόπτονται μὲν διὰ τὰ ὕδανικά, ἀλλ' ἀποφεύγουν νά δώσουν μάχην ὑπὲρ αὐτῶν. Αἱ καλαὶ πράξεις νά προβάλλωνται διὰ νά ἐμπνέουν ἰδιαίτερος τοῦ συγχρόνου νέους, ὥστε νά διδαχθῶν ὅτι ἡ ζωὴ δὲν εἶναι μόνον «μαλλιά, ρούχα καὶ ξενόχτι», ἀλλὰ μία πορεία τὴν ὁποῖαν ὁ γενναῖος ὁδοιπὸρος θὰ διανύσῃ διακρινόμενος μὲ τὰ ἔργα τῆς εὐποιίας.

«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ» Ἡμερίδιον ἀρεθίδου χριστιανικῶν περιηγιῶν.

Ἱδιοκτησία καὶ Ἑκδόσις Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πάριος 7, τηλ. 270-630 Θεσ/νικ

Διευθυντὴς Συντάξας: Στέφαν Ν. Σανθόπουλος, Πάριος 9, Θεσ/νικ

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Γεώργιος Τριανταφυλλίδης, Ὁραιοπούλου 19, Θεσ/νικ

Ἑτησία συνδρομή: Ἑσωτερικὸν δεχ. 30 — Ἑξωτερικὸν δολλ. 2

Ἑκταίρια - συνδρομαὶ εἰς Περιηγιῶν «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πάριος 7, Θεσ/νικ

ΤΥΠΟΙΣ: Α.Σ.Ε. — ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγίασμός καὶ ἀπολύτρωσις » (Α' Κορ. 1, 30)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Α' - ΕΤΟΣ Α'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Μάρτιος 1975

Ἀριθ. φύλλον 351

Η ΠΛΗΡΟΤΗΣ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Ἡ ἐφ'ετεινὴ ἐπέτειος τῆς Ἑθνικῆς Παλιγενεσίᾳς ἔχει ἐντονώτερον χρωματισμὸν διότι ὁ Ἕλληνισμός θεωρεῖ περισσότερον ἐπιβεβλημένην τὴν ἀνάγκην προβολῆς τῆς ἰδέας τῆς ἐλευθερίας, καθὼς ὁ κυπριακὸς λαὸς διερχόμενος ἀγωνιώδεις ἡμέρας ἐκ τῆς τουρκικῆς βαρβαρότητος ἀναμένει ἀπὸ τοὺς ἐλευθέρους λαοὺς θετικὴν συμπαράστασιν καὶ ἀποφασιστικὴν δραστηριότητα διὰ τὸν σεβασμὸν τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀκεραιότητος καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν λαῶν τῆς γῆς. Εἶναι μία ἐξαιρετικὴ εὐκαιρία νὰ τονισθῇ καὶ νὰ κατανοηθῇ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐλευθέρους ἀνθρώπους ὅτι ἐλευθερία καὶ ἄτομον εἶναι δύο πράγματα μὲ ταυτὸσημον ἀποστολήν. Διότι ἀμφότερα ἔχουν τὴν ἐκ τοῦ δημιουργοῦ κατευθυντήριον πορείαν.

Τὸ ἄτομον ἀποτελεῖ τὴν θάσιν κάθε ἀξίας ἡθικῆς, ψυχικῆς, πνευματικῆς καὶ δημιουργικῆς ζωῆς. Ἄλλως τε ἡ ζωὴ συγκεφαλαιώνει ὄχι μόνον ἀπάσας τὰς ἀναζητήσεις τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ὡς θεῖον δημιουργήμα ὁδηγεῖ εἰς τὸ ὑπέρτατον μυστήριον τῆς ἐλευθερίας. Ἔτσι τὸ κάθε ἄτομον γίνεται μία προσωπικότης μὲ τὴν δυνατότητα νὰ μεταμορφώσῃ τὸν κόσμον εἰς δυνάμεις ἱκανὰς διὰ νὰ πραγματοποιοῦν κατὰ τὴν θεῖαν ἐντολήν τοὺς ὑψηλοὺς ἐπιγίους στόχους πρὸς κατὰκτησιν τοῦ οὐρανοῦ.

Τὸ ἐλεύθερον ἄτομον ἀκολουθεῖ τὸν ἀγωνιστικὸν στίβον τῶν καθημερινῶν προβλημάτων καὶ προσπαθεῖ νὰ διέρχεται τὴν κοιλιάδα τῶν στεναγμῶν μὲ νίκας, νὰ ἀντιπαρέρχεται τὰς ἀμφιβολίας χωρὶς φόβους, νὰ καταπολεμῇ τὰς ἀδυναμίας του καταρτιζόμενον πνευματικά, νὰ καλλιεργῇ τὴν ἐνάρτεον καὶ

ἀνωτέραν ζωὴν καὶ ὑποτάσσει πᾶσαν ἀτομικὴν τὸν ὑπόθεσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ συνόλου νὰ ἀναδεικνύεται ὑπέρροχος δεσπόζουσα δύναμις, ἡ ὁποία διαμορφώνει τὸ μέλλον τῶν γενεῶν καὶ καθορίζει τὸ πλαίσιον ἐντὸς τοῦ ὁποίου σαφῶς περιγράφονται τὰ οὐσιαστικὰ στοιχεῖα τοῦ ὑγιоῦς πολιτισμοῦ. Παρέλκει νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ ἐλεύθερον ἄτομον προσδίδει τὴν πρέπουσαν σημασίαν εἰς τὴν ἀξίαν τῆς ζωῆς καὶ θεωρεῖ ὡς ὕψιστον χρέος νὰ τὴν υπερασπίζεται ὑπεύθυνα καὶ μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἐκπληρώνει εἰς τὸ ἀκέραιον θεῖαν ἐπιταγήν.

Ἐπισημαίνομεν ὅτι πρὸς διαφύλαξιν τοῦ ἀτόμου εἰς ἓνα ἀναστατωμένον κόσμον, ὅπου τὸ πνεῦμα τῆς καταδυναστεύσεως καὶ τῆς ἐπιθετικότητος ἀπλώνεται περισσότερο, ἐπιβάλλεται νὰ εἶναι ὀριστικὴ ἡ ἀπόφασις διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου ὁποθενδήποτε καὶ ἂν προέλθῃ ἡ ἐπίθεσις ἢ ἡ κάθε μορφῆς προσβολὴ τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς προσωπικότητος. Εἶναι διδάγμα τῆς πείρας τῶν ἀνθρώπων ὅτι αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νὰ καταπατήσουν τὴν ἐλευθερίαν ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνοι ἀπὸ αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι ἐπιτίθενται ἐν ὀνόματι τῆς ἐξουσιαστικῆς δυνάμεως καὶ παιδαρχίας. Καὶ ὅτι ὅσοι διακηρύττουν τὴν πίστιν των εἰς τὴν ἐλευθερίαν χωρὶς νὰ τηροῦν τὰς ὑποχρεώσεις των ἐκ τῆς πίστεως αὐτῆς δὲν διαφέρουν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἐλευθερίας καὶ εἶναι ἐξ ἴσου μὲ αὐτοὺς ἐνοχοί.

Εἰς τὰ ἱστορικὰ σχήματα ἀναφέρονται καὶ ἄτομα καὶ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἀνεθεμάτισαν τὸν ὕβριστὴν καὶ τὸν ἐπίβουλον τῆς ἀνθρωπίνης

ἐλευθερίας καὶ ἀξιοπρεπείας. Καὶ ὄχι μόνον τὸν χρησιμοποίησαντα τὰ φονικά ὅπλα διὰ τὴν ἀφαιρεσιν τῆς ζωῆς ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ἔκρινον οὗτοι ἐφρόντισε νὰ οδηγήσῃ εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας, τῆς φανυλότητος, τῆς ἑξαθλιώσεως καὶ τῆς ἀτμίας. Ἡ ἐποχὴ μας ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἐχθρούς τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας. Αὐτὸς ἄλλως τε εἶναι καὶ ὁ λόγος ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλει τὴν ἔντασιν τῆς προσπάθειας τοῦ καθὲ ἀνθρώπου νὰ πορεύεται μὲ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος. Ἐπιβάλλεται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐπανεύρῃ τὸν δυναμισμὸν του διὰ νὰ πορεύῃ ἐπὶ τῆς ἡθικῆς καὶ πνευματικῆς τροχιάς, διότι ἀπὸ πολλοὺς ἐπισημαίνεται ὅτι ἡ σύγχρονος ζωὴ περιπλανᾶται εἰς ἀνωμάλους ὁδούς, ἐνῷ πλησίον τῆς ὑπάρχει ἡ λεωφόρος τῆς τιμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ ὁρθοῦ προσανατολισμοῦ. Ἀπὸ τὴν πορείαν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου λείπουν ἡ θεϊκὴ θερμότης εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις του καὶ ἡ πίστις εἰς τὴν ἀποτελεσματικότητά τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνος.

Οἱ σύγχρονοι ἄνθρωποι λαμβάνουν ἀνεργήνευτον πολλάκις θέσιν ἔναντι τῶν ἐπιτακτικῶν προβλημάτων. Παραμένουν ἀπλοῖ θεαταί, ὡς ὑπνωτισμένοι, πρὸ τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων τῶν συνανθρώπων των καὶ ἀναίσθητοι πρὸ τῶν ἀνθρωπίνων συμφορῶν. Κινεῖνται μὲ ταχύτητα νὰ λησμονήσουν ὅ,τι ἔζησαν καὶ νὰ ἀντιπαρέλθουν ὅ,τι εἶδον. Αὐτὰ μαρτυροῦν ὅτι ὁ ἄνθρωπος παραμένει δέσμιος τῶν παθῶν καὶ τῶν ἀδυναμιῶν του, καὶ ὅτι εὐρίσκεται εἰς τραγικὴν θέσιν ὁμοίαν μὲ ἐκείνην τῆς πρὸ Χριστοῦ ἐποχῆς, ὅπου ἡ χαλαρότης εἰς τὴν θρησκευτικὴν, ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων ἦτο ἡ κυριαρχοῦσα δύναμις. Ἀπὸ αὐτὴν τὴν τραγικότητα τῆς καταστάσεως, ἀνήγγειλεν ὁ Κύριος διὰ τοῦ ἀρχαγγέλου ὅτι ἤθελε νὰ ἀπελευθερώσῃ τὸν ἐμπαροῦς ἄνθρωπον.

Ἐπειδὴ ὁ λόγος γίνεται διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν, δὲν θὰ εἶναι ἄστοχον νὰ ἀναφερθῇ ποῖον εἶναι τὸ νόημα τῆς ἐλευθερίας.

Ἐλευθερία εἶναι τὸ δικαίωμα ποὺ ἔχει ὁ ἄνθρωπος νὰ διαλέγῃ. Χωρὶς τὴν δυνατότητα τῆς ἐκλογῆς καὶ τὴν ἀσκήσιν τοῦ δικαίωματος τῆς ἐκλογῆς, ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι πλέον ἄνθρωπος, ἀλλὰ εἶναι ὄργανον, μηχανή, πρᾶγμα. Ἐλευθερία εἶναι τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἔχει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐξουσιάζῃ τὴν ψυ-

χὴν του, νὰ πλησιάζῃ τὸν Θεὸν μὲ τὰ εἰς τὴν διαθεσιν τοῦ πνευματικὰ μέσα, νὰ κατευθύνῃ τὸν νοῦν καὶ συνειδησίην του, νὰ διατηρῇ τὸν ἀνθρωπισμὸν του καὶ νὰ σέβεται τὰς ἀξίας, αἱ ὁποῖαι συνθέτουν τὴν ζωὴν τῶν συνανθρώπων του.

Αὐτὸ τὸ δικαίωμα τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀξιοπρεπείας ὀφείλει νὰ τὸ ὑπερασπίζεται μὲ τὴν ἀλήθειαν, μὲ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην. Τὰ ὅπλα αὐτὰ εἶναι τὰ πλέον ἀποτελεσματικά. Διότι μὲ τὴν ἀλήθειαν ἀνατρέπονται ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ψεύδους· μὲ τὴν πίστιν χαλαροῦται ἡ σκληρότης, ἡ προδοσία καὶ ἡ κακία· μὲ τὴν ἀγάπην δίδεται ὁ χρωματισμὸς εἰς τὴν ἀνιδιοτελεῖ ὁδῶσιν πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ παρακινεῖται εἰς ἀλτρουιστικά ἔργα ὁ καθὲ ἀνθρώπος.

Ἡ ἐποχὴ μας ἔχει ἀνεξαντλήτους δυνατότητας διὰ τὸ μέλλον. Κλείει μέσα της τὴν ὑπόσχεσιν διὰ ζωὴν περισσότερον συγκροτημένην καὶ ἀνθρωπίνην, ἡ ὁποία θὰ ἐπιτευχθῇ ἂν ὁ ἄνθρωπος σεβασθῇ τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν. Καὶ ἐναντίον τῶν ἐπιβουλευομένων τὴν τιμὴν καὶ ἀκεραιότητα θὰ κυριαρχήσῃ καὶ θὰ θριαμβεύσῃ ἡ ἐλευθερία, διότι ἡ μάχη διὰ τὴν ἐλευθερίαν εἶναι μάχη διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ οὐδεὶς ἐχθρὸς δύναται νὰ ἀντισταθῇ εἰς αὐτήν.

Ἡ ἀνθρωπότης ζῇ τὴν ἐποχὴν τῆς χειραφετήσεώς της καὶ αὐτὸ ἐπιρεάζει τὴν κινητικότητα εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς δράσεως. Καλλιεργεῖται μία τάσις προσαρμοστικότητος πρὸς τὰς συγχρόνους ἀπαιτήσεις τῆς νέου τύπου κατευθύνσεως μέσα εἰς μίαν κοινωνίαν χωρὶς δούλους καὶ ὑπηρέτας, ὅπου δὲν φαίνεται νὰ ἱκανοποιῇται ὁ ἄνθρωπος. Αἱ ἡμέραι μας ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην εἰρήνης καὶ διειδυτοῦ τάξεως. Εἶναι ἐποχὴ ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ θεληματικὴν καὶ ρωμαλέαν ἀποφασιστικότητα διὰ νὰ κυριαρχήσουν ὡς κίνητρα τὰ μεγάλα ἀνθρώπινα αἰσθήματα, ὁ πατριωτισμὸς, ἡ φιλία, ἡ ἀγάπη, ἡ αὐτοθυσία, ὁ ἡρωϊσμός, ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ἀγιωσύνη. Τίποτε δὲν ἐπιτυγχάνεται χωρὶς τὴν δημιουργικὴν θέλησιν. Οὐδεμία ἀνύψωσις καὶ αὐτοθυσία εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθοῦν ἂν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀρροισωθῇ ἐλεύθερα καὶ θεληματικὰ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ὧν ἐπιτάσσει ἡ θεία προσταγή.

Ἀπ' ὅτου ὁ διάβολος ζηλώσας τὴν εὐδομονίαν τῶν προπατόρων εἰς τὸν παράδεισον ἐπεδίωξε μὲ δόλον τὴν παραπλάνησιν αὐτῶν μακρὰν τῆς θείας ἀγάπης καὶ ἀντιλήψεως ἀ-

ΕΚ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

ΓΕΝΕΣΙΣ

92. Ἡ εὐλογία τῶν παιδιῶν τοῦ Ἰωσήφ (48)

Λίγες μέρες μετὰ τὸν ὄρκον τοῦ Ἰωσήφ τοῦ ἤρθε εἰδοῦσι, ὅτι ὁ πατέρας του «ἐνοχλεῖται», ἰδηλαδὴ ὅτι εἶνε ἀρρωστος. Πῆρε τοὺς δύο γιούς του, Μανασσὴ καὶ Ἐφραΐμ, καὶ πῆγε κοντά του. (Οἱ γιοὶ του τότε ἦταν ἄντρες περίπου 25 χρονῶν). Μόλις εἶπαν στὸν Ἰακώβ ὅτι «νά ἦρθε ὁ γιός σου», πῆρε δύναμι καὶ σηκώθηκε καὶ κάθισε στὸ κρεβάτι του. Κι εὐλόγησε τὸν Ἰωσήφ λέγοντας: «Ὁ Θεός μου μοῦ φανερώθηκε στὴ Λουζὰ στὴ γῇ Χαναάν καὶ μ' εὐλόγησε καὶ εἶπε: «Θὰ σὲ ὑψώσω καὶ θὰ σὲ πληθύνω καὶ θὰ σὲ κάνω ὁμάδα ἐθνῶν καὶ θὰ δώσω αὐτὴ τὴ χώρα σὲ σένα καὶ στὸ σπέρμα σου νὰ τὴν ἔχετε στὸν αἰῶνα». Τώρα λοιπὸν οἱ θυὸ γιοὶ σου ποὺ ἀπέκτησες στὴν Αἴγυπτο, προστοῦ νάρθω ἐγὼ, εἶνε δικαί μου γιοί· ὁ Ἐφραΐμ καὶ ὁ Μανασσῆς· θὰ μοῦ εἶνε ὅ,τι μοῦ εἶνε ὁ Ρουβὴν καὶ ὁ Συμεὼν. Ὅσα παυδιὰ θὰ κάνης ἀπ' ἐδῶ καὶ πέρα, ἐκεῖνα θά'νε δικὰ σου. Ὅταν ἐρχόμουν ἀπὸ τὴ Μεσοποταμία τῆς Συρίας, πέθανε ἡ μητέρα σου ἡ Ραχὴλ στὴ Χαναάν, κοντὰ στὸ μεγάλο ἀμαξιτὸ δρόμο ποὺ πάει ἀπὸ τὴ Χαβραθὰ πρὸς τὴν Ἐφραθὰ. Κι ἐγὼ τὴν ἔθαψα στὴν ἀκρὴ τοῦ μεγάλου δρόμου. Αὐτὰ εἶπε καὶ σταμάτησε. Ἐπειτα βλέποντας τοὺς θυὸ νέους ποὺ ἦταν μαζί μὲ τὸν Ἰωσήφ, τὸν ρωτᾷ: «Τί σοῦ εἶνε αὐτοί;». Λέει ὁ Ἰωσήφ: «Οἱ γιοὶ μου εἶνε, αὐτοὺς ποὺ μοῦ ἔδωκε ὁ Θεός ἐδῶ». Τοῦ λέει ὁ Ἰακώβ: «Φέρτους κοντά μου νὰ τοὺς εὐλογήσω». Ὁ Ἰσραὴλ ἀπ' τὰ γηράμματα δὲν ἔβλεπε καλὰ. Σὰν ἦρθαν κοντά του, τοὺς φίλησε καὶ τοὺς ἀγκάλιασε. Καὶ λέει στὸν Ἰωσήφ: «Δόξα τῷ Θεῷ, δὲν σπερήθηκα τὸ πρόσωπό σου, δὲν σ' ἔχασα καὶ μ' ἀξίωσε νὰ δῶ καὶ τὸ σπέρμα σου». Ὁ Ἰωσήφ τράβηξε τοὺς

γιούς του ἀπὸ τὰ γόνατα τοῦ γέροντα, καὶ αὐτοὶ τὸν προσκύνησαν σκύβοντας μέχρι τὸ ἔδαφος. Τοὺς παίρνει πάλι ὁ Ἰωσήφ καὶ τοὺς τακτοποιεῖ μπροστὰ στὸν Ἰακώβ· ἔξω: δεξιὰ τὸν Ἐφραΐμ, ὥστε νὰ εἶνε στὸ ἀριστερὸ χέρι τοῦ Ἰακώβ, καὶ ἀριστερὰ τὸ Μανασσὴ ὥστε νὰ εἶνε στὸ δεξιὸ χέρι. Καὶ τοὺς σπρώχνει κοντὰ στὸν Ἰακώβ. Ἀπλώνει ὁ Ἰακώβ τὸ δεξιὸν τοῦ χέρι· λοξὰ καὶ τὸ ἔξω: στὸ κεφάλι τοῦ Ἐφραΐμ, ποὺ ἦταν ὁ μικρότερος, καὶ τὸ ἀριστερὸ χέρι στὸ κεφάλι τοῦ Μανασσῆ τοῦ μεγαλύτερου. Ἔτσι, μὲ τὰ χέρια σταυρωτὰ καὶ τίς παλάμες στὰ κεφάλια τῶν ἐγγονῶν του, τοὺς εὐλόγησε καὶ εἶπε: «Ὁ Θεός στὸν ὁποῖο εὐαρέστησαν οἱ πατέρες μου Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ, ὁ Θεός ποὺ μ' ἔθρεψε καὶ ἐμένα ἀπὸ νέο παιδί μέχρι σήμερα, ὁ ἀγγελὸς μου μὲ γλίτωνε ἀπ' ὅλα τὰ κακά, νὰ εὐλογῇ αὐτὰ τὰ παιδιὰ, καὶ νὰ πέρουν τὸ ὄνομά μου καὶ ὄνομα τῶν πατέρων μου Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ, καὶ νὰ πληθύνουν πολὺ πάνω στὴ γῇ». Ὅταν εἶδε ὁ Ἰωσήφ ὅτι ὁ πατέρας του ἔβαλε τὸ δεξιὸν τοῦ χέρι στὸν Ἐφραΐμ καὶ τ' ἀριστερὸ στὸ Μανασσὴ, τοῦ κακοφάνηκε. Παίρνει τὸ δεξιὸν χέρι τοῦ πατέρα του ἀπὸ τὸν Ἐφραΐμ καὶ τὸ ἔξω: στὸ Μανασσὴ. Ὁ Ἰσραὴλ ξμῶς δὲν τὸ θέλησε καὶ εἶπε: «Ξέρω, παιδί μου, ξέρω καὶ αὐτὸς θὰ γίνῃ λαὸς καὶ θὰ δοξαστῇ· ἀλλ' ὁ ἀδερφός του ὁ μικρότερος θὰ εἶνε ἀνώτερός του, καὶ τὸ σπέρμα του θὰ γίνῃ ἔθνος μὲ πολὺ πλῆθος». Καὶ πάλι τοὺς εὐλόγησε καὶ εἶπε: «Μὲ αὐτὸς νὰ εὐλογηθῇ ὁ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ ἄνθρωποι, ὅταν εὐλογοῦν, νὰ λέει: Ὁ Θεός νὰ σὲ κάνῃ σὰν τὸν Ἐφραΐμ καὶ τὸ Μανασσὴ». Ἐβαλε πρῶτα τὸ ὄνομα τοῦ Ἐφραΐμ.

πὸ τότε ὁ ἄνθρωπος περιπλανήθη συρόμενος ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὰς ἀδυναμίας του μέχρι τῆς χαρμοσύνου ἀγγελίας τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως.

Τὸ ἀγγελικὸν μήνυμα περὶ τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐκ τῆς ἁμαρτίας ἔφερε τὴν γαλήνην εἰς τὰς ταραγμένας καρδίας καὶ ζητεῖ ἀπὸ τὸν κάθε ἄνθρωπον τὴν

ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τὴν ἰδιοτέλειαν, τὰς ἁθεμίτους ἀξιώσεις, τὰς ματαιοδόξους ἐπιδιόξεις, τὰς ὁλοφρόνους ἐπιθυμίας καὶ ὅλας τὰς ἁμαρτωλὰς νοστικότητας του. Τότε ὁ ἄνθρωπος θὰ γίνῃ ἐλεύθερος καὶ θὰ διακρίνεται διὰ τὴν τιμιότητα καὶ τὴν αξιοπρέπειαν. Τότε θὰ ἀσθανθῇ τὴν πληρότητα τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ τῆς θερίας.

Α. Β. Χ.

Ἐπειτα εἶπε στὸν Ἰωσήφ: «Παιδί μου, ἐγὼ πεθαίνω· ὁ Θεὸς θὰ εἶνε μαζί σου καὶ θὰ σὰς φέρῃ πάλι στὴ γῆ τῶν πατέρων σου. Ἐγὼ δέ, ἐκτὸς ἀπ' τὸ κανονικὸ μοιράδι πού δίνω καὶ σὲ σένα καὶ σι' ἄλλα ἀδέρφια σου σοῦ δίνω ἐπὶ πλέον καὶ τὴν περιοχὴ Σίκιμα, πού τὴν πῆρα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν Ἀμμοραίων μὲ τὸ σπαθί μου καὶ τὸ τόξο μου».

* * *

Ἦναι βλοφάνερο ὅτι καὶ ὁ Ἰακώβ εἶχε σκοπό νὰ δώσῃ τὴν εὐλογία του, πρὶν πεθάνῃ, στὸν Ἰωσήφ, καὶ ὁ Ἰωσήφ ἔτσι κατάλαβε καὶ γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ πῆγαγε. Γι' αὐτὸ καὶ πῆρε μαζί του τοὺς γιούς του. Αὐτὸς πῶς εἶχε εὐδοκίμησῃ ἀφάνταστα, ἦταν εὐλογημένος· ἐκεῖνοι πὺ ἐπρεπε νὰ πάρουν τὴν εὐλογία τοῦ πατριάρχου ἦταν κυρίως οἱ ἔγγονοι. Ὁ Ἰακώβ εὐλογεῖ πρώτα τὸν Ἰωσήφ, ὅπως τὸν εὐλόγησε καὶ αὐτὸν κάποτε ὁ πατέρας του Ἰσαάκ. Γίνοται τὰ παιδιὰ τοῦ Ἰωσήφ καὶ τὰ κάνει ἀμεσοὺς γιούς του· ἔτσι ἐνῶ ἀπ' ὅλους ὀργῆκε ἀπὸ μιὰ φυλὴ, ἀπ' τὸν Ἰωσήφ ὀργῆκαν δύο φυλές, Ἑβραῖοι καὶ Μανασσή. Ἐπειτα εὐλογεῖ τὰ παιδιὰ, ἔπειτα πάλι τὸν Ἰωσήφ, καὶ ἔπειτα πάλι τὰ παιδιὰ. Τέσσερες εὐλογίες. Στὸν Ἰωσήφ παραδίνει κιόλας πὺ εἶνε θαυμένη ἡ μητέρα του Ραχὴλ. Μοιράζει τὴ γῆ Χαναάν πὰ νᾶνε κιόλας δική του - αὐτὸ θὰ πῇ ἐλπίδα - καὶ στὸν Ἰωσήφ δίνει καὶ κάτι παραπάνω, τὴν περιοχὴ τῶν Σικίμων. Λέει ὅτι τὰ Σίκιμα τὰ πῆρε μὲ τὸ σπαθί του. Τὰ πῆραν οἱ δύο γιοὶ του Συμεὼν καὶ Λευὶ, ὅταν ἀτιμώστηκε ἡ ἀδελφή τους, καὶ ἔσφαξαν μὲ δόλο καὶ ἐκείνον πὺ τὴν ἀτίμασε καὶ ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, καὶ ἄρπαξαν πὺ γυναῖκες καὶ τὴ γῆ. Τότε ὁ Ἰακώβ τοὺς ἀποδοκιμάζει καὶ στὴ δική του θὰ τοὺς ἀποδοκιμάσῃ γιὰ τὴν πράξιν· καὶ γι' αὐτὴ τὴν πράξιν θὰ χάσουν τὰ πρωτοτόκια ὅπως καὶ ὁ Ρουβὴν. Ὅμως τὴ χώρα τὴ θεωρεῖ δική του, κτῆμα πὺ τὸ ἀπώκεψε μὲ τὸ σπαθί του· καὶ τὴ δίνει στὸν Ἰωσήφ γιὰ τὴν ἰδιαίτερη ἀγάπην πὺ τοῦ ἔχει.

Ὅταν λέῃ νὰ ὀνομαστοῦν τὰ δύο παιδιὰ τοῦ Ἰωσήφ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ, λές καὶ εἶχαν ἐπίθετο ὅπως αὐρά. Δίδει μόνον τώρα ὁ πᾶππος καὶ ὁ πατέρας ἀφήνουν στὸ γιὸ καὶ στὸν ἔγγονο τὸ κοινὸ ἐπίθετό τους. Ἀλλὰ δὲν ἔχει σημασία ἂν ὁ Ἀβραάμ

καὶ ὁ Ἰσαάκ δὲν ἔχουν τέτοιο ὄνομα. Τὸ νόημα εἶνε ὅτι τὰ δύο παιδιὰ θὰ λέγονται υἱοὶ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ, ὅταν λέῃ «ὡς ἄγγελος πὺ μὲ γλίτωνε ἀπ' ὅλα τὰ κακά», ἐννοεῖ τὸ Θεό· λέει ἄγγελο τὸ Θεό. Ὅχι κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὴ φύσιν του, ἀλλὰ κατὰ τὸ ρόλο πὺ ἐπαιξε στὴ ζωὴ του· ὁ Θεὸς ἦταν ὁ φύλακας ἄγγελός του. Ἔτσι γιὰ τὸ ρόλο μόνον, καὶ ὄχι γιὰ τὴ φύσιν του, λέγεται στὴ Γραφὴ «ἄγγελος» καὶ ὁ Γίός, ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός (Ἦσ 9,6). Θεὸς ὁ Πατὴρ Θεός καὶ ὁ Γίός, καὶ ὡς λέγονται ἄγγελοι.

Ἀξιο γιὰ ἰδιαίτερη προσοχὴ εἶνε, ὅτι τὴν κυριώτερη εὐλογία τὴν ἔδωσε στὸ μικρότερο Ἑβραῖο, ὄχι στὸν πρωτότοκο Μανασσή. Τοῦ Ἰωσήφ τοῦ φάνηκε ὅταν καίμια ζηνιὰ, νόμιζε ὅτι τὸ «κακὸ» ἔγινε, ἐπειδὴ ὁ Ἰακώβ δὲν ἔβλεπε. Ἐκεῖνος ὅμως δὲν ἔβαλε τυχαία τὰ χέρια του σταυροειδῶς. Ἦξερε τί ἔκανε, καὶ ὡς μὴν ἔβλεπε. Ἐκείνη τὴν ὥρα ἦταν θεόπνευστος, διότι δὲν μπορούσε νὰ εὐλογῆται διαφορετικὰ ἀπ' ὅτι ἤθελε ὁ Θεός· οὔτε μπορούσε νὰ δώσῃ εὐλογία πὺ ἤθελε αὐτὸς ἀλλὰ δὲν ἤθελε ὁ Θεός, ὅπως θὰ ἐξηγήσω σὲ λίγο. Κι ὅταν πῆγε νὰ τὸν διορθώσῃ ὁ Ἰωσήφ, τοῦ εἶπε: «Ἐέρω, παιδί μου, ἔξερω». Ἀλλὰ καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν εὐλογία, ὅταν ὁ Ἰακώβ εἶπε τὰ ὀνόματα τῶν παιδιῶν, πρῶτα εἶπε τὸν Ἑβραῖο καὶ ἔπειτα τὸν πρωτότοκο Μανασσή. Καὶ μετὰ τὴν εὐλογία ἀνέφερε πάλι τὰ ὀνόματα μὲ τὴν ἰδιαίτερην. Τὴ δεύτερη αὐτὴ φορὰ μάλιστα παρατηρεῖ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μωυσῆς γράφοντας: «ἔθηκε τὸν Ἑβραῖο ἐμπροσθεν τοῦ Μανασσή». Ἀς μὴ ἐλέπει, ὅπως δὲν ἔβλεπε καὶ ὁ Ἰσαάκ ὅταν εὐλόγησε αὐτὸν ἀντὶ γιὰ τὸν Ἠσαῦ κινήθηκε ὅπως καὶ ἐκεῖνος θεόπνευστος καὶ ἀλάθητος. Κι ἐκεῖνος μὲν τότε εἶχε γελαστῇ ὅταν ἀνθρώπος καὶ ἐνώργησε θεόπνευστος· ὁ Ἰακώβ ὅμως ἤξερε ὁ ἴδιος τί ἔκανε. Ἐδωσε στὸν Ἑβραῖο τὴν ἰδιαίτερη εὐλογία, νὰ γίνῃ ἔθνος πολυπληθέστερο ἀπ' ὅτι ἄλλες φυλές. Καὶ ἔγινε· γιὰ τὴν φυλὴν τοῦ Ἑβραῖο εἶχε τὸν περισσότερο πληθυσμὸ καὶ πῆρε τὸ μεγαλύτερο καὶ γονιμώτερο κληρὸ στὴ μοιρασίαν.

Ἀλλὰ τὸ πῶς σημαντικὸ ἀπ' ὅλα στὴν εὐλογία αὐτὴ εἶνε τὸ ἐξῆς: Ὁ Ἰακώβ ἀπὸ νέος ἀγάπησε μόνον τὴ Ραχὴλ, καὶ αὐτὴν θεωροῦσε γυναῖκα του. Ἀγάπησε στὴ συνέχεια ἰδιαίτερα τὸν Ἰωσήφ τὸ γιὸς της, καὶ ἐκεῖνος βέβαια τὸ ἔζηξε. Αὐτὸν ὁ Ἰακώβ ἔβλεπε γιὰ διάδοχό

Βιβλικά κηρύγματα

ΥΠΑΡΧΕΙ ΨΥΧΗ;

«Τί ὠφελεῖται ἄνθρωπος εἰν τὸν κό-
σμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν ἀπὸ
τοῦ ζημιωθῆ;» (Ματθ. 16, 26).

Μεγάλο πρόβλημα ἡ ψυχή. Ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει; Ἄλλοι λένε τὸ ἓνα καὶ ἄλλοι τὸ ἄλλο. Κάποιοι μιλοῦσε ἕνας ἱεροκλήρουξ. Μιλοῦσε γιὰ τὴν ψυχή. «Ἐνας ἄπιστος γιαιτρός πού θροῖθηκε σὴν ὁμιλία ἀγαπάκης. Αὐτός δὲν πίστευε σὴν ψυχή. Σὺ τέλος πλησίασε τὸν ὁμιλητὴ καὶ τοῦ εἶπε: Εἶδες ποτὲ μὲ τὰ μάτια σου, πάτερ μου, κάποια ψυχή; Τὴν ἀκουσες ποτὲ μὲ τ' αὐτιά σου; Τὴν γεύθηκες μὲ τὰ χεῖλη σου; Τὴν μύρισες μὲ τὴ μύτη σου; Ὁ ἱεροκλήρουξ ἀπήντησε ἀρηγικά. Ὁχι, γιαιτρέ. Τίποτε, ἀπὸ αὐτὰ πού εἶπατε, δὲν

ἔβανα. Οὔτε εἶδα ψυχή, οὔτε τὴν ἄκουσα, οὔτε τὴν γεύθηκε, οὔτε τὴν μύρισα. Μὲ τὴ φῶρα πού εἶχε πάρει ὁ γιαιτρός συνεδούλευσε τὸν ἱεροκλήρουκα νὰ πᾶν νὰ κηρύττῃ σὶν κό-σμο πράγματα πού δὲν ὑπάρχουν.

Ὁ ἱεροκλήρουξ, ψύχραιμα καὶ ἥρεμα, πῆρε τὸ λόγο καὶ εἶπε σὶν γιαιτρό: Γιαιτρέ, εἶδες ποτὲ κανένα πόνο; Τὸν ἀκουσες καμμιὰ φορὰ; Τὸν γεύθηκες μὲ τὴ γλῶσσα σου; Τὸν μύρισες μὲ τὴ μύτη σου; Τὰ ἔχασε ὁ γιαιτρός. Τί νὰ ἔλεγε; Νὰ ἔλεγε διὲ εἶδε τὸν πόνο, τὸν ἀκουσε, τὸν γεύθηκε καὶ τὸν μύρισε;

του σὴν ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι τὸ καταλάβαινε καὶ ὁ Ἰωσήφ. Γι' αὐτὸ ἔτρεξε σὶν μελλοθάνατο πατέρα μὲ τοὺς γιούς του μάλιστα. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἰακώβ ἦταν ὅλα τὰ χρόνια ἀπαρηγγόρητος γιὰ τὸ «θάνατο» τοῦ Ἰωσήφ, καὶ ἦταν ὁλοφάνερο, διὲ θὰ προστιμοῦσε νὰ χάσῃ ὅλα τ' ἄλλα παιδιὰ του παρὰ τὸν Ἰωσήφ. Κι ὅταν εἶδε διὲ «ζῆ» ὁ Ἰωσήφ, ἐνίωσε νὰ ἐκπληρώθηκε ὁ μεγαλύτερος πόθος τῆς ζωῆς του, καὶ εἶπε «Τώρα διὲ παθάνω, ἀφοῦ εἶδα διὲ ζῆ». Εἶχε ὁ Ἰωσήφ ὅλα τὰ οὐσιαστικά προσόντα γιὰ νὰ πάρῃ τὰ πρωτοτόκια καὶ τὴν εὐλογία. Πρῶτα πρῶτα ἡ παράδοσι τῆς οἰκογενείας ἔλεγε, διὲ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ τὰ παίρνῃ ὁ φυσικός πρωτότοκος. Ἐπειτα ὁ Ἰωσήφ ἦταν ἀπ' ὅλους πρῶτος σὴν ἀγνότητα, πρῶτος σὴν ἀνεξικακία, πρῶτος σὴν εὐνοία καὶ σὲ κάθε ἐκानότητα, πρῶτος καὶ σὴν πίστι. Ὁ πιὸ χαριτωμένος γιός καὶ ὁ πιὸ ἀγαπητός ὁ ἀδικημένος, καὶ ὁ εὐεργέτης ὅλων. Ἄλλ' εἶχε καὶ τὰ τυπικά προσόντα. Ὁ Ἰακώβ μία γυναῖκα εἶχε σύζυγο, τὴ Ραχὴλ ἂν δὲν τοῦ ἐπέβηλλαν τίς ἄλλες ἄλλοι μὲ ἀπάτη ἢ μὲ τὸ ζόρι, ποτὲ δὲν θὰ τίς ἐπαίρνῃ. Αὐτῆς λοιπὸν τῆς μιᾶς γυναίκας του φυσικός πρωτότοκος ἦταν ὁ Ἰωσήφ. Τί καὶ ἂν γεννήθηκε μετὰ τοὺς ἄλλους; καὶ ὁ Ἰσραὴλ δὲν γεννήθηκε πρὶν ἀπὸ τὸν Ἰσάακ; Λοιπὸν ὁ Ἰωσήφ ἦταν σὲ ὅλα πρῶτος καὶ πρωτότοκος, αὐτός πού ἔπρεπε νὰ πάρῃ τὰ πρωτοτόκια μὲ

τὴν εὐδικὴ εὐλογία πού περιεῖχε τὴν ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ τὴ μεγάλη, καὶ ὁ Ἰακώβ αὐτὸ πῆγε νὰ κάνῃ καὶ ὁ Ἰωσήφ αὐτὸ περίμενε. Καὶ ὅμως τέσσερες φορὲς εὐλόγησε τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ Ἰακώβ τὸν Ἰωσήφ καὶ τοὺς γιούς του, καὶ σὲ καμμιὰ εὐλογία δὲν μεταδόθηκε ἡ μεγάλη ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ. Ἦθελε ὁ Ἰακώβ νὰ τὴ μεταδώσῃ, καὶ γι' αὐτὸ εὐλογοῦσε καὶ ἐκασελογοῦσε, λές καὶ περίμενε ἀπ' τὸ Θεὸ νὰ τοῦ δάλλῃ καὶ τὴν ἐπαγγελία σὶν σπέρμα. Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν τὴν ἔδωσε. Καὶ ὑποτάχτηκαν σὶν θέλημά του οἱ δύο πατριάρχες, Ἰακώβ καὶ Ἰωσήφ. Νά καὶ ἄλλο ἓνα σημάδι ἀπ' ὅπου φαίνεται διὲ ἦταν θεόπνευστοι. Ἡ ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ δὲν ἦταν κτῆμα οὔτε καὶ ἐκείνων πού τὴν ἐπαίρναν καὶ τὴν μετέδιδαν. Περὶπου σὴν τὴ χειροτονία. Τραβοῦσε τὸ δόσιο τῆς καὶ τὴ γραμμὴ τῆς, περνώντας ἀπ' ὅπου ἤθελε ὁ Θεός. Καὶ νὰ σκεπτῇ κανεὶς διὲ σὴν περίπτωσι αὐτὴ δόθηκε σὶν Ἰούδα, τὸν «τέταστο», τὸ γιὸ τῆς μὴ ἀγαπητῆς Λείας, τὸν πονηρὸ καὶ ἐδιοτελῆ, μὲ τίς σοικτές οἰκογενειακές γκάρες. Γιατί ἄρανε; Γιατί ὁ Θεός δὲν ἔνεε ὑπεροχὰ του μόνο τοὺς ἀγαθόπους πού ζοῖν. Ἔνεε ἔλεε τίς μέλλοντας γενεάς, καὶ γαυάκει τὴ γοσημιὴ ἀπ' τὴ γενὰ πού τοῦ ἀρέσει ὅλο τὸ μέλλον τῆς. Καὶ μόνο αὐτός ἔρεε τὸ μέλλον καὶ χαράζει σχέδια πάνω σὶν μέλλον.

Στέργιος Ν. Σάκκος

Πῶς ὅμως νὰ ἔλεγε καί τέτοιο, ἀφοῦ ὁ πόνος, ὅπως καί ἡ ψυχὴ, οὔτε φαίνεται, οὔτε ἀκούεται, οὔτε γεύεται οὔτε μυρίζεται; Ἀναγκάσθηκε, κ' αὐτὸς νὰ ἀπαντήσῃ ἀρητικά. Καὶ συνέχισε ὁ ἱεροκήρυξ: Λοιπὸν, γιαιτρέ, νὰ ποῦμε διὲν ὑπάρχει πόνος; Ἄν τὸ ποῦμε, θὰ εἶναι ψέμμα. Ἐ, τὸ ἴδιο ψέμμα θὰ εἶναι, ἂν ποῦμε διὲν ὑπάρχει καὶ ψυχὴ. Καὶ μάλιστα μεγάλο ψέμμα. Τὸ μεγαλύτερο ψέμμα.

Ἐπάρχει, λοιπὸν, ψυχὴ. Ὅταν ὁ Θεὸς πῆρε καὶ ἐδημιούργησε τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ χῶμα, ἀχοῖν ἀπὸ τῆς γῆς, τότε, ὡνεφύθησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, πνοὴν ζωῆς. Μὲ αὐτὴ τὴν πνοὴν ἔπλασε τὴν πνευματικὴν ψυχὴν. Χαρακτηρίζεται δὲ τὸ ἐμφύσημα, «ἐνεφύθησεν», σὺν πνοῇ ζωῆς, γιαιτὶ ἡ ψυχὴ εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς τοῦ σώματος καὶ αὐτὴ ἐνεργεῖ, ὥστε νὰ ἀναπνέῃ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα καὶ νὰ ζῇ. Ἡ ψυχὴ, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς, «εἶναι ὅπου βλέπει, ἀκούει, ὁμιλεῖ, περιπατεῖ, μαρτάνει ἐπισημίας, δίδει ζωὴν εἰς τὸ σῶμα καὶ δὲν τὸ ἀφήνῃ νὰ θροισμῇ. Καὶ ἅμα ἔβρη ἡ ψυχὴ, τότε θροισμῷ, σκουληκιάζει τὸ σῶμα. Τὸ κορμὶ ἔχει τὰ ὄμματα, μὰ δὲν βλέπει· ἔχει τὰ ὦτα, μὰ δὲν ἀκούει ὁμοίως καὶ αἱ λοιπαὶ αἰσθησεῖς τοῦ σώματος. Ὅλα ἐνεργοῦνται διὰ τῆς ψυχῆς».

Τὸ σῶμα πεθαίνει. «Ἢ εἰ καὶ εἰς γῆν ἀπελευθεῖται». Ἡ ψυχὴ ὅμως δὲν πεθαίνει. Πῶς θὰ πεθάνῃ ἀφοῦ εἶναι πνεῦμα, οὐσία ἄυλος; Ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατη. Ὁ φιλόσοφος Σωκράτης, οἷς παρονομῆς τοῦ θανάτου του, ἔλεγε τοῖς ἀνθρώποις του: «Ὁ Σωκράτης δὲν εἶναι τὸ σῶμα ποὺ θὰ θάψετε. Ὁ Σωκράτης εἶναι ἡ ψυχὴ, ἡ ὁποία δὲν ἀποθνήσκει ποτέ». Ὁ Κύριος μιλῶντας τοῖς μαθηταῖς γιὰ τοὺς κινδύνους ποὺ θὰ ἀντιμετώπιζαν στὴ ζωὴ τους, πᾶναι στὴν προσοψήθεια νὰ κηρύξουν τὸ Εὐαγγέλιο στὸν κόσμον, τοὺς εἶπε: «Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτείνοντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν οὐ δύνασθαι ἀποκτείνειν» (Ματθ. 10, 28). Μὴ φοβᾶσθε τοὺς ἀνθρώπους ποὺ θανατοῦν τὸ σῶμα. Τὴν ψυχὴν οὐ δύνανται νὰ τὴν θανατώσουν.

Μεγάλο ποῦμα ἡ ψυχὴ. Τὸ μεγαλύτερο ποῦ ὁπάρχει. Ἐνας εἶπε: «Τὸ σῶμα δὲν ἔχει τίποτε τὸ μεγαλύτερο ἀπὸ μιὰ ἀνθρώπινη ψυχὴ. Μεγάλη καὶ ἡ ἡσυχία της. Γιὰ τὴν ἀξία της λένε τὸ ἐξῆς: Ἄν, ἕνας τοποθετήσῃ στὴ μιὰ μεριὰ τῆς ζυγαρίᾳς ὅλα τὰ

πλούτη τῆς γῆς, ὅλο τὸ χρυσάφι καὶ τὸ ἀσήμι, ὅλα τὰ ἀξιώματα, ὅλα τὰ ἐλικά ἀγαθὰ, ὅλο τὸν κόσμον, καὶ στὴν ἄλλη μεριὰ τοποθετήσῃ μιὰ ἀνθρώπινη ψυχὴ, ἡ ζυγαριὰ θὰ κλίνη στὴ μεριὰ τῆς ψυχῆς. Γιὰ τὴν ἀξία τῆς ψυχῆς, ὁ Κύριος, εἶπε τὰ ἐξῆς λόγια: «Τί ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδῇ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ»; Ὁ ἅγιος Αὐγουστίνος ἐρωτᾷ: «Θέλετε νὰ μάθετε τὴν ἀξίαν τῆς ψυχῆς; Ἀκούσατε τὴν ἐστοίχισον ἡ ἐξαγορὰ της: τὸ αἷμα καὶ τὸν θάνατον ἐνὸς Θεοῦ! Προάγματι. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο κατέβηκε, ὁ Κύριος, ἀπὸ τὸν οὐρανὸν στὴ γῆ. Κατέβηκε γιὰ νὰ λυτρώσῃ τὴν ψυχὴν. Ἐλθε ψυχὰς ἀνθρώπων σῶσαι» (Λουκ. 9, 56).

Ἀπειρὴ ἡ ἀξία τῆς ψυχῆς. Γι' αὐτὸ ἀπειρὴ πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ φρονιδα μας γι' αὐτήν.

Φροντὶδὰ γιὰ τὴν τροφήν της. Τροφὴ τῆς ψυχῆς εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Τροφὴ τῆς ψυχῆς εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Στὴν ψυχὴ λέγει ὁ ἱερός, διὰ λειτουργίαν: «Λάβετε, φάγετε...». Σ' αὐτήν, πάλι, λέγει καὶ τὸ ἄλλο: «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες...». Τροφὴ καὶ ποτὶ εἶναι καὶ ἡ προσευχή. Τροφὴ καὶ ποτὶ τῆς ψυχῆς εἶναι ὁ ὕδιος ὁ Θεός. Ὁ Δαβὶδ ἔλεγε: «Ἐδήρησεν ἡ ψυχὴ μου πρὸς τὸν Θεόν» (Ψαλμ. 41, 1).

Φροντὶδὰ γιὰ τὴν ἐνδυμασίαν της. Ἐχει καὶ ἡ ψυχὴ τὴν ἐνδυμασίαν της, τὰ φορέματά της. Εἶναι οἱ ἀρετές. Ὁ ἀπ. Παῦλος παραγγέλλει: «Ἐνδύσασθε οὖν σιλόγγα οὐκ εὐνοίας, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν» (Κολ. 3, 12). Αὐτὴ τὴ στολὴ ζητᾷ γιὰ τὴν ψυχὴν τοῦ ὁμιωδός, διὰ νὰ πάλῃ: «Τὸν νυμφῶνά σου βλέπω, Σωτὴρ μου κεκοσμημένον, καὶ ἐνδύμα οὐκ ἔχω, ἵνα εἰσέλθω ἐν αὐτῷ λάμπονόν μου τὴν στολὴν τῆς ψυχῆς, φωτοδῶα καὶ σῶσόν με».

Φροντὶδὰ γιὰ τὴν ὑγείαν της. Ἀρρωσταίνει καὶ ἡ ψυχὴ. Τὴν ἀρρωσταίνουν οἱ ἁμαρτίες, τὰ πάθη, οἱ ἁμαρτωλὲς σαρκικὲς ἐπιθυμίαι, «αἵτινες στορατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς» (Α' Πέτρ. 2, 11). «Φροντίδα γιὰ τὴν ὑγείαν τῆς ψυχῆς σημαίνει νὰ τὴν κρατήσουμε ἀγνήν, καθαρὴν, ἀπικλήν, ἀμύλυντὴ ἀπὸ κάθε εἶδους ἁμαρτία».

Φροντὶδὰ γιὰ τὴν σωτηρίαν της. Ἡ ψυχὴ σώζεται μὲ τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν ἱερὰ ἐξομολόγησιν. Ὅσο λερωμένη κ' ἂν

Ἀντιαιρετική στήλη

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ

II'

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Περιμένουμε, κ. καθηγητά, νὰ μᾶς πῆτε σήμερα τί διδάσκει ἡ Καινὴ Διαθήκη γιὰ τὴ 6' παρουσία τοῦ Χριστοῦ.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Ἡ Ἁγία Γραφή λέγει ξεκάθαρα ὅτι μὲ τὴ 6' παρουσία τοῦ Χριστοῦ θὰ ἔρθῃ τὸ τέλος τοῦ κόσμου τούτου. Ἀπὸ τίς πάρα πολλές μαρτυρίες ἀναφέρω λίγες: (Μθ 24,29-30· Μρ 13,24-27· κκι Λκ 21,25-27· Ἀπ 6,12-14· 20,11· 21,22-23). Διαβάξω δὲ μιὰ περικοπή ἀπὸ τὴ Β' ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου· κκε. 3 στίχοι 10-13. «Θαρθῇ δὲ ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου ὅπως ὁ κλέφτης τὴ νύχτα, κατὰ τὴν ὁποία οἱ οὐρανοὶ θὰ καταστραφῶν μὲ πάταγο, τὰ ὕλικά τοῦ κόσμου θὰ καοῦν καὶ θὰ διαλυθοῦν, καὶ ἡ γῆ καὶ τὰ ἔργα ποῦ εἶνε ἐπάνω τῆς θὰ κατακαοῦν. Ὅταν λοιπὸν ὅλα αὐτὰ διαλύονται, πῶς πρέπει: νᾶμιαστε ἐμεῖς στίς ἁγίες συνναστροφάς καὶ στήν εὐσέβεια, καὶ πόσο πρέπει νὰ περιμένουμε μὲ ἀγωνία τὴν παρουσία τῆς ἡμέρας τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὴν ὁποία οἱ οὐρανοὶ θὰ πυρακτωθοῦν καὶ θὰ διαλυθοῦν καὶ τὰ ὕ-

λικά τοῦ κόσμου θὰ καοῦν καὶ θὰ λιώσουν! Περιμένουμε δὲ σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόσχεσί του καινούργιους οὐρανοὺς καὶ καινούργια γῆ, ὅπου κατοικεῖ δικαιοσύνη».

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Πολὺν πειστικὸς οἱ μαρτυρίες. Ἡ Καινὴ Διαθήκη συνδέει τὸ τέλος τοῦ κόσμου μὲ τὴν 6' παρουσία τοῦ Χριστοῦ. Ἀποροῦμε πῶς ὑπάρχουν σπουδασταὶ τῆς Γραφῆς ποὺ διδάσκουν ἀντίθετα. Ὅλοφάνερα καταπατοῦν τὴ θεία Γραφή καὶ τὴ διασβεβλῶνουν.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Ἐπίσης ἡ Γραφή φανερώνει μὲ πολλές μαρτυρίες ὅτι: ὁ χρόνος τῆς 6' παρουσίας εἶνε ἄγνωστος. Οἱ ἴδιοι οἱ μαθηταὶ ὅταν ἄκουσαν τὸν Κύριο νὰ μιλάγῃ γιὰ τὴ 6' του παρουσία καὶ τὸ τέλος τοῦ κόσμου, ρώτησαν ἑμέσως νὰ μάθουν· «Πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;» (Μθ 24,3). Καὶ ἡ ἀπάντησι τοῦ Κυρίου εἶνε ἀπλή, σαφὴς καὶ κατηγορηματικὴ· «Περὶ τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ Πατὴρ μου μόνος». (Μθ

εἶναι ἀπὸ τὴν ἁμαρτία μὲ τὴν μετάνοια καὶ τὴν ἐξομολόγησι σὶν πνευματικὸ πατέρα, τὸν ἐξομολόγο, ἀπογράφει ἀπὸ λευκότητα. Ψυχὴ μετανοημένη καὶ ἐξομολογημένη θὰ εὐφραίνεται αἰῶνια σὶν χαρὰ τοῦ πατρὸς σου, ἐνῶ, ἀντίθετα, ψυχὴ ἀμετανόητη καὶ ἀνεξομολόγητη θὰ κολάζεται αἰῶνια σὶν φρίκη καὶ τὴν ὁδὸν τῆς κολάσεως. Ἐνας ποιητὴς λέγει: «Χάσατε ὅλα ἱ' ἄλλα, ἀλλὰ σώσατε τὴν ψυχὴ σας». Καὶ ὁ Κοουῖς ὁ Αἰτωλὸς ἐκήρυξε: «Τὸ κορμὶ σας ἄς τὸ καύσουν, ἄς τὸ τηγανίσουν· τὰ πράγματά σας ἄς σᾶς τὰ πάρουν· μὴ σᾶς μέλλει. Ψυχὴ καὶ Χριστὸς σᾶς χρειάζονται. Αὐτὰ τὰ δύο νὰ τὰ φυλάγετε, νὰ μὴ τὰ χάσετε».

Ἀγαπήτῃ ἀναγνώστια,

Ἐνας βασιλιάς, Καρλομάγνος τὸ ὄνομα, εἶχε σὶν ζωὴ του καὶ δόξα καὶ χαρίματα καὶ παλάτια, καὶ ὅτι ἄλλο μπορούσε νὰ ἔγῃ ἕνας βασιλιάς. Κανένα ὅμως ἀπὸ αὐτὰ δὲν τοῦ

πῆραν τὴν καρδιά. Ἐνα μόνον τὸν συνεπῆρε: Ἡ ψυχὴ του. Καὶ συνέβη τὸ ἐξῆς θαυμασιὸ μετὰ τὸ θάνατό του. Ὅταν ἀναίχθηκε ὁ τάφος του βρέθηκε νὰ εἶναι κατεπνέμενος σὲ θρόνο μὲ ὅλα τὰ βασιλικά του ἐξασημάτια, νὰ ἔχῃ πάνω σὶν γόνατα τὸ Εὐαγγέλιο ἀνοιχτὸ καὶ μὲ τὸ δεξιὸ χερὶ νὰ δείχνῃ τὸ λόγο τοῦ Κυρίου: «Τί θὰ ὠφελήσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἂν κερδίσῃ ὅλο τὸν κόσμον καὶ χάσῃ τὴν ψυχὴ του»;

Κ α ἱ ἔ ρ ω τ ῶ: Δὲν εἶναι καὶ τὸ θαυμασιὸ αὐτὸ γεγονός ἕνα κήρυγμα νὰ προσέξουμε καὶ νὰ σώσουμε τὴν ψυχὴ μας; Καὶ αὐτὸ νὰ τὸ κάνουμε ὅσο γίνεται πὺ γρήγορα. Σήμερα. Τώρα. Ὅχι ἀργότερα. Ἀργότερα ἴσως νὰ μὴ ἐπάρχουμε σὶν ζωὴ. Ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμεῖς σωτηρίας» (Β' Κορ. 6,2).

Ἀρχιμ. Γερόσιος Ραπτόπουλος

24,36). "Αγνωστος λοιπόν ο χρόνος τῆς θ' παρουσίας. Καί αὐτό τονίζεται πολλές φορές καί μέ πολλά παραδείγματα καί παραβολές. (Μθ 24,42 - 25,30 καί τὰ παράλληλα Μάρκου καί Λουκά).

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Μήπως, κ. καθηγητά, μετά τήν ἀνάστασι φανέρωσε ὁ Κύριος τὸ χρόνο τῆς θ' παρουσίας σιτοῦς μαθητάς;

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Καί μετά τήν ἀνάστασι ρώτησαν πάλι οἱ μαθηταί τὸν Κύριον γιά τὸ χρόνο τῆς βασιλείας: «Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;». Οἱ μαθηταί ἔχουν καί μετά τήν ἀνάστασι τίς παλιές των ἰουδαϊκές ἀντιλήψεις. Ἀκόμη δὲν ἔλαβαν τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Καί ὁ Χριστός ἀπάντησε: «Οὐκ ὕμῶν ἐστὶ γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς, οὓς ὁ πατήρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ· ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς...» (Πρξ 1, 7-8). Δηλαδή: «Δὲν εἶνε δουλεία σας νὰ ξέρετε χρόνους ἢ καιροὺς ποῦ ὁ Πατέρας τοῦς κράτῃς γιά δικό του μυστικό. Ἐσᾶς σᾶς ἐνδιαφέρει μόνο, ὅτι θὰ ἔρθῃ τὸ ἅγιον Πνεῦμα σέ σᾶς κλπ.».

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Μήπως ἔμαθαν τὸ μυστικό αὐτό τοῦ Θεοῦ μετά τήν ἐπιφοίτησι τοῦ ἁγίου Πνεύματος;

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰσχωθᾶ ἰσχυρίζονται πράγματι, ὅτι μετά τήν ἐπιφοίτησι: ἔμαθαν γιά τὸ χρόνο τῆς θ' παρουσίας. Καί ἀναφέρουν τὰ χωρία Α' Κο 2,10 καί Ἀπ 1,1· 19. Ναι ἀλλὰ σὲ χωρία αὐτὰ ποῦ ἐπικαλούνται λέγεται σαφῶς τί ἀπεκάλυψε τὸ Πνεῦμα καί τί φανέρωσε ὁ Χριστός. Γιά φανέρωμα χρόνων καί καιρῶν πουθενά δὲν γίνεται λόγος. Ἀντίθετα γίνεται λόγος: «στὶς Ἐπιστολές τοῦ Παύλου καί τοῦ Πέτρου γιά τὸ ἄγνωστο καί ἀβυσθινό τῆς θ' παρουσίας. Ἀναφέρω δυὸ γλαφυροὺς περικοπές. Ἡ μιὰ εἶνε Α' Θε 5,1-2: «Περὶ δὲ τῶν χρόνων καί τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ γινώσκοντες ὑμεῖς γινώσκει· αὐτοὶ νῦν ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται». Ἡ ἄλλη εἶνε ἡ Β' Πέτρου 3,10 τὴν ὁποία διάβασα μεταφρασμένη προσηγορικῶς. Θὰ μπορούσα ν' ἀναφέρω καί πολλές ἄλλες μαρτυρίες. Φαίνεται λοιπόν ὁλονόητος ὅτι: Ἐπιστολές τῶν ἀποστόλων, ποῦ γράφτηκαν μετὰ τὴν ἐπιφοίτησι τοῦ ἁγίου Πνεύματος, δὲν εἶνε ἑσπέρικες καί ἄγνωστες ὁ χρόνος τῆς θ' παρουσίας καί μέλλετα καί οἱ δυὸ ἀπόστολοι Πέτρος καί Παῦλος χρησιμοποιοῦν τὸ ἰ-

διο παράδειγμα ποῦ χρησιμοποίησε ὁ Κύριος, ὅταν πρὸ τοῦ θανάτου του μιλοῦσε στοὺς μαθητάς γιά τὴ θ' παρουσία: θὰ ἔρθῃ σὺν κλέπτῃ τῇ νύκτι.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Τὰ ἐπιχειρήματά σας, δ-λα ἀπὸ τὴν Κ.Δ., εἶνε πολὺ πειστικά, κ. καθηγητά. Καί τὰ Ἐδαγγέλια καί οἱ Προάξεις καί οἱ Ἐπιστολές τονίζουν τὴν ἴδια ἀλήθειαν. Ἀγνωστος, ἐντελὼς ἄγνωστος, ὁ χρόνος τῆς θ' παρουσίας. Τί λέγει ὁμοῦς ἡ Κ.Δ. γιά τὸν τρόπο τῆς θ' παρουσίας;

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Καί ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός καί οἱ ἀπόστολοι τόνισαν ἰδιαίτερα τὸν τρόπο τῆς θ' παρουσίας. Τὴν πρώτην φορὰ ὁ Κύριος ἦρθε ταπεινὰ καί ἀόρατα. Τὴ δευτέρῃ φορὰ θὰ ἔρθῃ ἐνδοξος, μέ δύναμι μεγάλη. Ἡ θ' παρουσία θὰ συγκλονίσῃ τὰ σύμπαντα. Θὰ τὴν ἀντιληφθοῦν πιστοὶ καί ἀπιστοὶ, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς καί ὅλοι οἱ πειθαριμένοι ποῦ θ' ἀναστηθοῦν ἀχαριὰ. Ἡ θ' παρουσία τοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον περιγράφεται στὴν ἁγία Γραφή σὺν τὸ καταπληκτικώτερον καί συγκλονιστικώτερον γεγονός τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας. Δὲν θὰ εἶνε μόνο ξαφνικὴ ἢ δευτέρα ἔλευσι τοῦ Κυρίου μας ἀλλὰ καί δυναμικὴ, συνταρακτικὴ. Θὰ ἔρθῃ ὁ Κύριος μετὰ τὸ ἀναστημένο σῶμα ποῦ ἀναλήφθηκε στοὺς οὐρανοὺς, καί μπροστά του θὰ προπορεύεται σὺν λάβζῳ βασιλικῷ τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ποῦ εἶνε ὁ τίμιος σταυρός του. Θὰ σαλπίσῃ ἀρχάγγελος. Οἱ νεκροὶ ὅλοι θ' ἀναστήθουν. Οἱ ἐκλεκτοὶ θὰ ἀνυψωθοῦν, γιά νὰ πορευθῶντες τὸν ἐρχόμενο Κύριον. Καί ἀμέσως θὰ συναχθοῦν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Οἱ ζωντανοὶ θὰ ὑποστοῦν μιὰ ἀλλαγὴ, γιά νὰ γίνουν καί αὐτοὶ σὺν τοῖς ἀναστημένοις, καί τότε θὰ γίνῃ ἡ μεγάλη κρίσις. Θὰ χωρισθοῦν πόδες ἀπὸ γῆδια, σιτάρι ἀπὸ ζιζάνια, τὰ καλὰ ἀπὸ τὰ σάπια, οἱ ἀγαθοὶ ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς, οἱ μετανιωμένοι ἀπὸ τοὺς ἀντανωήτους.

Στέργιος Ν. Σάκκος

Εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον μας

(ΠΛΑΤΩΝΟΣ 2· ΤΗΛ. 274.518)

Θὰ εἴητε ὅλα τὰ βιβλία, ὅλων τῶν ὁμοδόξων χριστιανικῶν ἐκδόσεων.

— Ἀγιογραφικά — Οἰκοδομητικά
— Ἐρμηνευτικά — Βιογραφικά ἁγίων
— Ἀντιαιρετικά — Διηγήματα παιδικὰ
— Πατερικά — Διηγήματα νεανικά
— Ἐκκλησιαστικά — Εἰκόνες διάφορες
— Λειτουργικά — Κασίτες ευχ. ὕμνων

ΟΙ ΚΑΛΩΣ ΑΘΛΗΣΑΝΤΕΣ:

Ὁ Ὅσιος ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ ἐν τῷ φρέατι

30 Μαρτίου

Η ΕΛΞΙΣ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Ἀνάγκη διεγέρσεως τοῦ ἐνδιαφέροντος

Πολλαὶ συζητήσεις γίνονται ἀπὸ ἄτομα καὶ ομάδας διὰ τὰς καθημερινὰς ἐπιτυχίας τοῦ ἀνθρώπου εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς κοινωνικῆς, πολιτικῆς, ἐπαγγελματικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς δραστηριότητος. Αἱ ἐπιτυγχανόμεναι διαπιστώσεις γίνονται γνωσταὶ διὰ προφορικῶν καὶ γραπτῶν ἀνακοινώσεων εἴτε διὰ τῶν ἐντύπων περιοδικῶν ἢ διελθίων, εἴτε διὰ τοῦ καθημερινοῦ τύπου. Ἐκτίθενται συντόμως ἢ διὰ μακρῶν οἱ τρόποι καὶ τὰ μέσα δράσεως, οἱ σχεδιασμοὶ καὶ οἱ ἰδιαιτέροι στόχοι καὶ εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις περιγράφεται ὁ ὅλος συσχετισμὸς τῶν ἐπιδιώξεων, μὲ τὸν βαθμὸν τῶν ἐπιτυγχανομένων ἐπιστημονικῶν, πολιτικῶν, πολιτιστικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἐνδιαφερόντων. Μεγάλον εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἀναζητουμένην εἰδίκευσιν. Ἔτσι οἱ ἄνθρωποι τῶν ἡμερῶν μας κατέχονται ἀπὸ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπιτύχουν εἰς τὴν πορείαν των καὶ νὰ σημειώσουν προόδους βελτιώσεως τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς των. Δηλαδή ὁ ἄνθρωπος συνεχῶς ἔλκεται πρὸς τὴν ὕλικὴν εὐημερίαν τόσον ἰσχυρῶς, ὅπως ἀκριβῶς ἔλκονται ὅλα τὰ σώματα πρὸς τὴν γῆν κατὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους τῆς βαρύτητος. Καὶ αἱ διαπιστώσεις φέρουν τὸν σύγχρονον ὁδοιπόρον νὰ ἐκδηλῶνῃ τὰ ἐνδιαφέροντά του κατὰ τὸ πλεῖστον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν του εἰς τὰ ὕλικά ἐνδιαφέροντα. Διὰ τὴν πνευματικὴν πρόοδον ἐλάχιστα ἐνδιαφέρεται ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος. Ὅσάκις μάλιστα γίνεται λόγος διὰ πνευματικὴν, θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν πρόοδον ὁ ἄνθρωπος προσπαθεῖ νὰ στρέψῃ τὴν συζήτησιν πρὸς ἄλλην κατεύθυνσιν.

Εἶναι ἀναγκαῖον νὰ διεγερθῇ ἡ προσοχὴ τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου ὥστε νὰ στραφῇ πρὸς τὸν οὐρανόν. Νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν πνευματικὴν του πρόοδον. Ἡ ἔλξις τοῦ οὐρανοῦ εἶναι ἰσχυρὰ δι' ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἀφήνουν ἐλεύθερον τὸν ἑαυτὸν τους καὶ οἱ ὁ-

ποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ συγκροτηθοῦν πνευματικῶς καὶ νὰ τὸν κληρονομήσουν. Ἐλκονται ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ ὅσοι φλέγονται ἀπὸ τὸν πόθον ὑψηλοῦ βαθμοῦ πνευματικῆς προόδου καὶ ὅσοι ἀδιαλείπτως θερμομετροῦν τὴν θερμοκρασίαν τῆς ἀφοσιώσεώς των εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Οἱ πιστοὶ μόλις παρατηρήσουν πτώσιν τῆς πνευματικῆς των προόδου ἀμέσως σπεύδουν νὰ ἐνισχύσουν τὴν θεραπευτικὴν ἀγωγὴν διὰ τῆς μεγαλυτέρας δόσεως πνευματικῆς τροφῆς ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ὅσον ἐντονωτέρα γίνεται ἡ πνευματικὴ καλλιέργεια, τόσον δυναμικωτέρα ἀποβαίνει ἡ ἔλξις τοῦ οὐρανοῦ. Οἱ ἀγαπῶντες τὸν Θεὸν περιφρονοῦν τὰ πάντα προκειμένου νὰ διατηρήσουν τὴν ἀδιάκοπον ἐπαφὴν των μετ' Αὐτοῦ. Στρέφονται ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἐξ Αὐτοῦ λαμβάνουν τὴν δύναμιν μὲ τὴν ὁποῖαν ὑποτάσσουν καὶ αὐτὰς τὰς φυσικὰς των ἀνάγκας. Ὁ Χριστὸς τὸ ἐπανελάβε κατὰ τὴν ἐπὶ γῆς διδασκαλίαν, του, ὅτι ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀγαπήσῃ τὸν Θεὸν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς καὶ τῆς διανοίας του καὶ ὅταν ἡ καρδιά, ἡ ὁποία εἶναι ἡ κεντρικὴ ἐστία καὶ ἐκ τῆς ὁποίας ἐκπέμπονται ὅλαι αἱ ἀκτίνες τῆς ἡθικῆς ζωῆς, καὶ τὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποία εἶναι δυνάμεις καὶ ἰδιότητες τῆς ψυχικῆς καταστάσεως καὶ ἡ θέλησις τοῦ χριστιανοῦ στραφοῦν πρὸς τὸν Θεόν, τότε ἡ θερμοκρασία τῆς πνευματικότητος ἀνέρχεται εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ὅλαι αἱ ἐκδηλώσεις του ὑπερβαίνουν τὰς συνήθεις πράξεις τοῦ ἀνθρώπου. Ἀποτελοῦν ἓνα θαῦμα ἐκπληκτικὸν διὰ τὸν κάθε ταξιδιώτην τῆς ἐπιγείου πορείας.

Αὐτὸ τὸ εὐρίσκωμεν εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀθλητῶν τῆς πίστεως. Ἡ ζωὴ καὶ ἡ ὅλη δραστηριότης των προκαλοῦν τὸν θαυμασμόν. Ἀναφέρομεν τὴν ζωὴν τοῦ τιμωμένου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τὴν 30ην Μαρτίου Ὁσίου πατρὸς ΙΩΑΝΝΟΥ τοῦ ἐν τῷ φρέατι ζήσαντος. Εἶναι μία ζωὴ ἀφιερωμένη εἰς τὴν προσευχὴν καὶ τὴν νηστείαν. Ὅλίγα μᾶς ἀνα-

φέρει ὁ Συναξαριστής, ἀλλὰ τόσο καταπληκτικά.

Ὁ Ἰωάννης ἔμεινε ὀρφανὸς εἰς μικρὰν ἡλικίαν. Ἠγάπα τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τακτικὰ παρέμεινε προσευχόμενος καὶ παρακαλῶν τὸν Θεὸν νὰ δίδῃ δύναμιν εἰς τοὺς διωκόμενους ὑπὸ τῶν εἰδωλολατρῶν χριστιανούς. Ἐνας αὐστηρὸς εἰς τὴν χριστιανικὴν ζωὴν ἡλικιωμένος τοῦ συνέστησε νὰ μεταβῇ εἰς ἐρημικὸν τόπον διὰ νὰ ζήσει ἀσκητικὸν βίον καὶ διὰ νὰ προσεύχεται συνεχῶς. Ὁ Ἰωάννης ὑπήκουσε εἰς τὴν προτροπὴν καὶ μὲ τὴν συγκατάθεσιν καὶ τῆς μητρὸς του κατέφυγε πλησίον τοῦ αἰγυπτίου μοναχοῦ Φαρμονθῆ εἰς τὴν ἔρημον.

Μὲ τὴν εὐχὴν τοῦ αἰγυπτίου μοναχοῦ Φαρμονθῆ ἐπροχώρησε βαθύτερον εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἐρρίφθη μέσα εἰς ἕνα ξηροπήγαδον, τὸ ὁποῖον ἀπετέλεσε τὴν κατοικίαν δι' ὁλόκληρον τὴν ὑπόλοιπον ζωὴν του.

Ἡ ἀπογείωσις

Εἰς τὸ φρέαρ ὁ ὅσιος Ἰωάννης ἐτρέφετο ὑπὸ τῶν ἀσκητῶν. Ὁ διάβολος ἐπεδίωξε νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν ὅσιον ἐμφανισθεὶς εἰς τὸ ἄκρον τοῦ πηγαδιοῦ ὡς μητέρα, ἀδελφή, φίλοι καὶ συγγενεῖς προτρέποντες αὐτὸν νὰ ἐξέλθῃ. Ὁ ὅσιος δὲν ἀπήντησε. καὶ ἔτσι οἱ δαίμονες ἔγιναν ἄφαντοι. Συνέχισε τὴν ἀσκησιν. Κατὰ θαυμαστὸν τρόπον ἀνυψώθη ὁ πυθμὴν τοῦ πηγαδιοῦ καὶ συννητήθη μετὰ τοῦ ὁδηγηθέντος ὑπὸ θείας προσταγῆς μοναχοῦ Χρυσίου καὶ ἐχαιρετίσθησαν. Μετ' ὀλίγον ὁ ὅσιος παρέδωκε τὸ πνευμά του εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐτάφη ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Χρυσίου εἰς τὸ φρέαρ τῆς ἀσκήσεώς του, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δένδρον φυτευθὲν ἐρρίζωσε καὶ ἀνεπτύχθη πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τοῦ ἀσκητοῦ Χρυσίου. Τὸ παράδειγμα αὐτοῦ βλέπων ὁ Χρυσὸς ἐδόξασε τὸν Θεὸν καὶ παρεκάλεσεν εὐλαβῇ ἄνθρωπον νὰ διηγηθῇ ὅσα παρ' αὐτοῦ ἤκουσε πρὸς διδασκαλίαν παντὸς πιστοῦ ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ τὸν Θεόν.

Ἔτσι ὁ ὅσιος Ἰωάννης διῆλθε πολὺν χρόνον ἐντὸς τοῦ φρέατος, ἀλλ' ἔπινε τὸ νερὸ καὶ ἐτρέφετο μὲ τὸν ἄρτον τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ ἔλξις τοῦ οὐρανοῦ διαρκῶς ἀνύψωνεν αὐ-

τὸν πρὸς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ. Μὲ τὰ δεδομένα τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς προσευχῆς ἡ ἀπογείωσις εἶναι καὶ εὐκολος καὶ ἀποτελεσματικὴ.

Ἡ ἱστορία τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς τοῦ ὁσίου Ἰωάννου ὅσον παράδοξος καὶ ἀκατανόητος καὶ ἂν φαίνεται εἶναι κίνητρον διὰ κάθε πνευματικὸν ἄνθρωπον νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπογείωσιν του. Εὕρισκόμεθα εἰς ἕνα κόσμον ὅπου οἱ ἄνθρωποι περιπλανῶνται εἰς τὴν κακίαν, τὴν ἀπάτην, τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν. Αἱ εἰκόνες τοῦ Θεοῦ ἐμφανίζονται παραμορφωμέναι ἀπὸ τὴν διαφθοράν. Ἐγίναν οἱ περισσότεροι ὕβρισται, συκοφάνται καὶ ἀδιάφοροι. Ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ὁ ἀτομισμὸς συναγωνίζονται εἰς τὸ νὰ κυριεύσουν τὸν ἄνθρωπον. Ἀναιδεῖς καὶ αὐθάδεις πολλοὶ ἀσχημονοῦν ἐνώπιον μικρῶν καὶ μεγάλων ἀκόμῃ καὶ ἐνώπιον σεβαστῶν καὶ ἱερῶν προσώπων.

Ἐχει δημιουργηθῇ μία ἀποπνικτικὴ ἀτμόσφαιρα ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὰς ἀντεδίκησεις, ἡ ὁποία δίδει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐνδιαφέρονται διὰ ἠθικὴν, θρησκευτικὴν καὶ πνευματικὴν ζωὴν. Τὸ ἐνδιαφέρον των στρέφεται κυρίως πρὸς τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ δι' αὐτὰ εἶναι ἔτοιμοι νὰ θυσιάσθουν.

Πῶς λοιπὸν θὰ εὕρῃ ὁ κόσμος αὐτὸς τὴν ὀρθὴν πορείαν τῆς ζωῆς. Πῶς θὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς γῆς ἢ ἔλξις τοῦ οὐρανοῦ; Τὴν ἀπάντησιν καλοῦνται οἱ ἀληθεῖς χριστιανοὶ νὰ τὴν δώσουν. Νὰ ἀγωνισθῇ ὁ καθεὶς μὲ ὁσὴν δύναμιν διαθέτει διὰ νὰ ὁδηγηθῶν οἱ ἄνθρωποι κοντὰ εἰς τὸν Θεόν. Θὰ ἐπιτύχουν ἔργα ἐκπληκτικά. Ἄν ὁ ὅσιος Ἰωάννης ἔζησεν εἰς τὸ πηγάδι ἐν νηστείᾳ καὶ ἄφησε τὴν ζωὴν του διδάγμα ἀφοσιώσεως καὶ πίστεως εἰς τὸν Θεόν, ἔτσι καὶ κάθε πιστὸς δύναται νὰ συμβάλῃ ἀποτελεσματικὰ εἰς τὴν διάρθρωσιν τῆς κοινωνίας μας. Ὅσοι διαπιστώνουν ὅτι ζῶμεν εἰς ἕνα κόσμον βρώμικον, ὀφείλομεν νὰ ἐργασθῶμεν διὰ τὴν ἀπαγγίστρωσιν του ἐκ τῆς γῆς τοῦ πλησίον μας. Τὸ ἔργον τοῦ πιστοῦ θὰ καρποφορήσῃ μόνον ἂν ἡ ζωὴ του γίνῃ μία ζωὴ θυσίας, ἀγῶνος καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸν Θεόν.

Δημήτριος Β. Χαρίσης

Το δῆγημά μας

ΑΠΟ ΤΗ ΛΥΠΗ ΣΤΗ ΧΑΡΑ

Είχε πάρει διαζύγιο απ' τη χαρά, πολύ πριν φανή ο κίνδυνος να χωρίση απ' τὸν ἄντρα της. Δὲν μπορούσε νὰ διακρίνῃ καλὰ τί ἔφταιγε στὸ δράμα, ποὺ παιζόταν στὴ ζωὴ της. Ἦταν ἀδύνατο νὰ συνεννοηθῇ μὲ τὸν ἄντρα, ποὺ συνδέθηκε διὰ βίου. Οἱ ψυχὲς τοὺς μιλοῦσαν διαφορετικὴ γλῶσσα. Ἐκεῖνος ἔρριχνε τὰ βάρη σ' αὐτὴν, ἐκείνη σ' ἐκείνον. Κι' οἱ δυὸ ἀπόχτησαν μιὰν ἀσυνήθιστη νευρικότητα καὶ μιὰν ἀδιόρατη ἀπαισιοδοξία σ' ὅ,τι κι' ἂν καταπιάνονταν.

Τὸ ἀπρόσμενο ἦρθε, ὅταν κάποτε ἀρνήθηκε ἐκεῖνος νὰ πᾶνε σὲ μιὰ χοροεσπερίδα.

— Δὲν ἔχω κέφια ἀπόψε, Στάσα. Ἄς μὴν πᾶμε καὶ μιὰ φορὰ, τῆς εἶπε κακόκεφος.

— Μά, Ἀντρέα, εἶσαι μὲ τὰ καλὰ σου; Νὰ χάσω τέτοια εὐκαιρία νὰ δείξω τὴν κανούργια μου τουαλέττα; εἶπε νευρικὰ ἐκείνη.

— Δὲν δίνω πεντάρα γιὰ τὴν τουαλέττα σου, δήλωσε ἐκεῖνος καὶ πῆγε καὶ κοιμήθηκε.

Ἡ ἀλήθεια ἦταν ὅτι οὔτε ἐκείνη κοιμήθηκε, οὔτε ἐκεῖνος. Καὶ πολλὲς βραδυὲς ἐπαναλήφθηκε αὐτό. Ἀκόμη καὶ τὰ παιδιὰ τοὺς ἄρχισαν νὰ καταλαβαίνουν, ὅτι κάτι ἀσυνήθιστο ἄρχισε νὰ διαδραματίζεται στὶς σχέσεις τῶν γονέων τοὺς. Πότε-πότε σταματοῦσε τὸ παίγνιδι ὁ Γιαννάκης, ἕνα πεντάχρονο ἀγοράκι, καὶ κοιτοῦσε τὴ μητέρα του μέσα στὰ μάτια.

— Τί ἔχεις, μαμά. Γιατί εἶσαι στενοχωρημένη;

Σὰν νὰ ξυπνοῦσε ἀπὸ λήθαργο ἐκείνη, πεταγόταν ἐπάνω σὰν νὰ μὴ συμβαίνει τίποτε κι' ἀπαντοῦσε ἀόριστα.

— Τίποτε, παιδί μου, πῶς σοῦ φάνηκε; Ἀντίθετα ἡ Πόλυ, ἡ ἑφτάχρονη κορούλα της, ἄρχισε νὰ ἀποφεύγῃ τὰ χάδιά της καὶ πλησίαζε περισσότερο τὸν πατέρα της. Ἐκεῖνος μόνο τότε ξεχνοῦσε ἐκεῖνο, ποὺ τοῦ τριβέλιζε τὴν καρδιά καὶ χαμογελοῦσε γιὰ λίγο. Μὰ πάλι ὕστερα ἐπαιρνε ἐκεῖνο τὸ ἀπαισιόδοξο ὕψος, ποὺ ἀποκαρδίωνε τὴ Στάσα. Κι' αὐτὴ οὔτε ποὺ ἔβρισκε δυὸ λόγια νὰ τοῦ ἀπαλύνῃ τὸν πόνο, ποὺ ἔνοιωθε πῶς ἐκεῖνος περνοῦσε.

Τώρα κατάλαβε πῶς ἦταν καμωμένη ἀπὸ κείνη τὴν πάστα τῶν γυναικῶν, ποὺ ὅλοι

πρέπει νὰ τῆς προσφέρουν, ὅ,τι αὐτὴ ἐπιθυμοῦσε, σὲ ἀντάλλαγμα τῆς συγκαταβάσεώς της νὰ τοὺς μιλά, νὰ τοὺς ἀνέχεται ἢ νὰ τοὺς προσφέρῃ τὴν ἐγωϊστικὴ της φιλοξενία. Κι' ὅσο δὲν τῆς ἀρνήθηκαν αὐτὸ ποὺ ζητοῦσε, ὅλα πῆγαιναν καλὰ. Μὰ ὅταν ἔφτασε ἡ στιγμή νὰ δώσῃ ἐκείνη, ἦταν ἀνάγκη νὰ προσφέρῃ ἀγάπη καὶ συμπαράστασι στὸν ἄνθρωπο, ποὺ ἔγινε ὁ διὰ βίου σύντροφός της, δὲν εἶχε νὰ προσφέρῃ τίποτε. Ἡ μᾶλλον εἶχε νὰ προσφέρῃ πλουσιοπάροχα κάτι ποὺ τελευταῖα ἀποδείχθηκε σὰν φυσικό της: Τὴν γκρίνια καὶ μαζὺ τὴν καταφρόνια της σ' αὐτόν, ποὺ τὴ στεροῦσε τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς.

— Ἐκανα μεγάλο λάθος ποὺ σὲ παντρεύτηκα, τοῦ εἶπε μιὰ μέρα. Ἀποδείχθηκες σκάρτος. Ἦσουν μιὰ σαπουνόφουσκα.

Ὅποια σφάλματα θὰ μπορούσε νὰ ἀποδώσῃ στὸν Ἀντρέα, ὅμως ἕνα ἦταν ἀληθινό, ὅτι εἶχε ἀρετὴ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ἀφοῦ γιὰ τὴν τέτοια συμπεριφορὰ της δὲν τὴν ξυλοφόρτωσε. Ἀντέδρασε ὅμως ἀλλιῶτικα. Ἐνα βράδυ ἄργησε νὰ γυρίσῃ καὶ γύρισε μεθυσμένος.

— Ἀξιότιμη καὶ πιστὴ μου σύζυγος, πιστεύω πῶς ἀπόψε θὰ σᾶς ἀρέσῃ ὁ ἀποικρυστικὸς σύζυγος. Εἶμαι στὰ κέφια μου. Καμάρωσέ με. Τέρμα οἱ κακοκεφιές, ζήτω τὸ κρασί καὶ ἡ χαρούμενη ζωὴ, δήλωσε θριαμβικὰ, ἀλλὰ ξάπλωσε μετὰ φαρδὺς-πλατὺς στὸ ντιβάνι.

Ἐκείνη νόμισε ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀντιμετώπισῃ τὴν κατάστασι μὲ τὸ κλάμα. Τὴν ἄλλῃ μέρα τὰ μάτια της ἦταν κατακόκκινα. Ἐπίσης καὶ τὶς ἄλλες μέρες.

— Τί νὰ κάνω; Θεέ μου, σὲ ποιὸν νὰ πῶ τὸν πόνο μου; ἔλεγε βηματίζοντας νευρικὰ καὶ σφίγγοντας τὶς γροθιὲς της.

Δὲν πέρασε καμμιά ἀπ' τὸ μυαλό της, ποὺ νὰ μπορούσε νὰ τὴ βοηθήσῃ. Ἐκεῖνες, ποὺ ἔκαμε παρέα, τόνιωθε τώρα, δὲ θὰ μπορούσαν νὰ τὴ βοηθήσουν, γιὰ τὴ ζήλευαν. Ἀλλωστε οἱ σχέσεις τοὺς συναντιόταν στὶς διασκεδάσεις καὶ τὶς ἄλλες κούφιες ἐκδηλώσεις. Ὅμως ἐδῶ χρειαζόταν ψυχικὴ συμπαράστασι. Τί θὰ μπορούσε νὰ περιμένη

ἀπ' τὶς ἐλαφρόμυαλες γυναῖκες τῆς παρέας της;

Τὸ κακὸ ὅσο πῆγαινε καὶ μεγάλωνε. Ὁ ἄντρας τῆς ἐρχόταν τακτικὰ σὲ κακὰ χάλια. Κι' ἐκεῖνη τὸν ἔλουζε μὲ θρισιές, τὸν πλήρωνε μὲ καταφρόνια. Σὲ τίποτε δὲ θὰ μποροῦσε νὰ συμφωνήσῃ πιά μαζύ του, ἔστω κι' ἂν αὐτὸ κατὰ δάθος θὰ τὸ παραδεχόταν σὰν σωστό.

Σὲ μιὰ στιγμή, ποὺ ἡ ἀπελπισία τῆς κορυφώθηκε τόσο ποὺ νὰ φτάνῃ στὰ ὅρια μιᾶς τρελλῆς πράξεως, πέρασε ἀπ' τὸ μυαλὸ τῆς μιὰ μορφή ξεχασμένη. Ἡ παλαιὰ φίλη τῆς ἡ Ἀρετῇ. Ἦταν δυὸ χρόνια, ποὺ εἶχε ξεκόψει ἀπ' τὴν παρέα τῆς. Ὅλες τὴν εἶχαν φοβερὰ κουτσομπολέψει, ὅταν ἄρχισε νὰ πηγαίνει σὲ κάτι συγκεντρώσεις, σὲ σπίτια, ποὺ τὶς ὀνόμαζαν κύκλο Γραφῆς. Ὅμως ἐκεῖνη τὶς ἀντιμετώπιζε, στὶς σπάνιες περιπτώσεις ποὺ τύχαινε νὰ τὴν συναντήσουν, μὲ χαρὰ καὶ ἀξιοθαύμαστη ὁμολογία πίστεως.

— Βρῆκα τὸ δρόμο, τὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς, τὶς ἀπαντοῦσε πρόσχαρα. Τὰ δικά σας καλὰ τὰ χόρτασα ἢ μάλλον καλύτερα μόνο στὴ σκέψι τους νιώθω ντροπή. Πῶς μπορέσα καὶ τὰ ἔδωσα τόση ἀξία καὶ σημασία; Ἀχ, νὰ ξέρατε φίλες μου πόσα πράγματα ὑπάρχουν, ποὺ μιὰ ὠρισμένη περίοδο τῆς ζωῆς μας δὲν εἴμαστε σὲ θέσι νὰ δοῦμε!...

Δὲν μπορούσε τότε ἡ Στάσα νὰ τὴν καταλάβῃ καὶ τὴν περιφρονούσε. Τώρα ὁμως συνεχῶς τριγυρνοῦσε στὴ σκέψι τῆς ἡ μορφή τῆς. Ὅσοι ἀποφάσισαν νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ.

— Στάσα μου, τί χαρὰ μοῦ δίνει ἡ ἐπίσκεψί σου! Πόσο καιρὸ ἔχω νὰ σὲ δῶ, εἶπε καλῶςδεχτα. Μὰ σταμάτησε γιὰ λίγο κοιτάζοντάς την. Τί ἔχεις λοιπόν; Ποτὲ δὲν σὲ εἶδα σὲ μιὰ τέτοια κατάστασι.

— Ἀρετῇ μου, ... κατάρθρωσε νὰ ἀρθρώσῃ ἐκεῖνη καὶ ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά τῆς μὲ λυγμούς.

Ἐκλαψε μέχρι νὰ στερέψουν τὰ δάκρυά της. Μετὰ ξεδίπλωσε τὸν ἑαυτὸ τῆς καὶ τὸ πρόβλημά της, καθαρὰ καὶ χωρὶς περιστροφές.

— Εἶμαι μιὰ δυστυχισμένη, μιὰ ἀποτυχημένη, Ἀρετῇ μου. Ποτὲ δὲν περίμενα νὰ μοῦ ἔρθουν ἔτσι ἀνάποδα τὰ πράγματα στὴ ζωὴ μου. Πές μου σὲ παρακαλῶ τί νὰ

κάνω. Νοιώθω πῶς ἐσὺ μπορεῖς νὰ μὲ βοηθήσῃς. Ἀπὸ τότε ποὺ ἐμπλεξες μὲ τὰ θεοτικά νιώθω πῶς σκέφτεσαι ἀλλιώτικα, πιδσοβαρά. Πές μου, ὑπάρχει ἡ λύσις στὸ πρόβλημά μου, Ἀρετῇ; Βοήθησέ με σὲ παρακαλῶ.

Ἐφτασε ἡ ὥρα τῆς χάριτος, σκέφθηκε ἡ Ἀρετῇ. Ἡ μεγάλη, ἡ μοναδικὴ εὐκαιρία, ποὺ μᾶς προσφέρει ὁ Θεὸς στὴ ζωὴ μας.

— Ἡσύχασε, Στάσα μου, ὅλα θὰ διορθωθοῦν, νᾶσαι βέβαιη, τῆς εἶπε τρυφερά.

— Πῶς, μὰ πῶς; Ὅ,τι μοῦ πῆς θὰ τὸ κάνω, δὴλῶσε ἀποφασιστικά.

— Πρέπει νὰ τὸ κάνῃς καλὴ μου φίλη. Νὰ μ' ἀκούσης, νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς στὸν κύκλο. Θὰ γνωρίσῃς μιὰ ψυχὴ φωτισμένη. Θὰ βρῇς ὅλες σου τὶς ἀπαντήσεις μέσα στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. Ναί, τὸ Εὐαγγέλιο λύνει ὅλα τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς μας.

— Θάρρω, Ἀρετῇ. Θὰ δοκιμάσω αὐτὸν τὸν τρόπο θεραπείας. Καὶ πῆγε. Καὶ ξαναπῆγε. Σὰν στάλες δροσιάς πέφτανε τὰ ἱερὰ λόγια στὴν διψασμένη ξεχερωμένη ψυχὴ τῆς. Ἡ ἀλλαγὴ ἦταν γρήγορη, ριζικὴ. Ἐκοψε ὅλους τοὺς δεσμούς μὲ τὸ παρελθόν. Ἀρχισε μιὰ καινούργια ζωὴ. Ταπεινώθηκε μπροστὰ στὸ Θεὸ μὲ τὸ μυστήριο τῆς Μετανοίας. Τὰ εἶπε ὅλα καὶ ξολοφρώσε ἡ ψυχὴ τῆς. Ταπεινώθηκε μπρὸς τὸν ἄντρα τῆς. Τοῦ πρόσφερε ἀγάπη καὶ κατανόησι καὶ συμπαράστασι. Ἐτριβε τὰ μάτια τοῦ ἐκείνου.

— Μὰ δὲν πιστεύω στὰ μάτια μου. Εἶσαι, σι' ἀλήθεια, ἡ Στάσα, ποὺ παντρεύτηκε; Ἡ σκληρὴ ἡ ἐγώιστρια, ἡ ἀπαιτητικὴ Στάσα; Πῶς ἄλλαξες ἔτσι;

Σταμάτησε νὰ πίνῃ κι' ἔγινε πιδσυγκαταβατικός. Τὸν τραβοῦσε τὸ σπίτι τώρα καὶ ἡ ἀγάπη τῆς γυναίκας του. Κάτι προβλήματα οἰκονομικῆς φύσεως στὴ δουλειά του, ποὺ ἦταν ἡ αἰτία τῆς ἀλλαγῆς στὴ συμπεριφορὰ του τὰ ξεπέρασε μὲ τὴ συμπαράστασι τῆς Στάσας.

— Πάρε τα αὐτὰ καὶ χρησιμοποίησέ τα ὅπως νομίζεις, γιὰ νὰ πάρῃ πάνω τῆς ἡ δουλειά, τοῦ εἶπε δίνοντάς του τὴ μπιζουτιέρα μ' ὅλα τὰ κοσμήματά της.

— Δὲν χρειάζεται πιά, τῆς εἶπε τρυφερά. Ξεπεράσαμε τὴν κρίση.

— Τὶς κρίσεις, τοῦ εἶπε πετώντας ἀπ' τὴ χαρὰ τῆς.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

‘Ο ήρωϊσμός του ‘21

‘Η επέτειος της ‘Εθνικῆς Παλιγγενεσίας θά υπενθυμίζῃ πάντοτε τὸ θαῦμα καὶ τὸν ἡρώϊσμόν της ἑλληνικῆς φυλῆς κατὰ τὴν ‘Επανάστασιν τοῦ 1821. Θά υπενθυμίζῃ τὴν περίοδον ποῦ τὸ γένος μας ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν ἀφανισμόν καὶ τὸ σκότος μὲ μόνον ὄπλα τὴν πίστιν τοῦ πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὸ πάθος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν του. Καὶ ὅσο ζῇ ἐλεύθερα, ὅσο περισσότερο πρέπει νὰ ἐκτιμᾷ αὐτὸ τὸ πολυτίμητον ἀγαθόν. Τὸ αἰσθανόμεθα ὅλοι οἱ ‘Ἕλληνες ἐφέτος ἰδιαίτερα καθὼς οἱ ἀδελφοί μας Κύπριοι διέρχονται τὰς ἀγωνιώδεις καὶ χρισίμους στιγμὰς της ἱστορίας των. Εἰς τὰ χρόνια της δουλείας ἡ ‘Ορθόδοξος χριστιανικὴ ‘Εκκλησία ὑπῆρξεν ὁ συντηρητὴς αὐτῆς της πίστεως καὶ της ἀγάπης διὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ γένους. ‘Ἐτσι πρέπει καὶ τώρα ἡ ‘Εκκλησία καὶ τὰ τέκνα της νὰ ἀγωνισθοῦν καὶ τροφοδοτήσουν ἰδεολογικὰ τὸν ἑλληνισμόν μὲ τὰ ἰδανικά της φυλῆς. Καὶ πάλιν θά ἀναδειχθοῦν οἱ ἥρωες καὶ οἱ ἀληθεῖς ἰδεολόγοι τῶν ἰδανικῶν.

‘Η νέα φιλικὴ ‘Εταιρεία

Μὲ ἀνακούρψιν οἱ χριστιανοὶ ἐπληροφρήθησαν ὅτι ὕγιεις δυνάμεις τοῦ πνευματικοῦ κόσμου ὠργάνωσαν νέαν Φιλικὴν ‘Εταιρείαν διὰ τὴν συστηματοποίησιν καὶ προβολὴν τοῦ ἰδεολογικοῦ περιεχομένου της ἑλληνοχριστιανικῆς παιδείας καὶ ἀγωγῆς. Εἰς τὴν κρίσιν τοῦ κλονισμοῦ τῶν ἑλληνοχριστιανικῶν ἀρχῶν εἶναι ἀναγκασιότατη μία τοιαύτη προσπάθεια. ‘Η ‘Ελλὰς θά μεγαλουργήσῃ διὰ τοῦ πνεύματος καὶ τῶν γνησίων ἰδεῶν. Ἐλπίζεται ὅτι ἡ νέα αὕτη Φιλικὴ ‘Εταιρεία θά πλαισιωθῇ ἀπὸ ὅλας τὰς πνευματικὰς δυνά-

μεις της χώρας μας.

Αἱ συγκροτούμεναι καὶ ἀνασυγκροτούμεναι ἐπιτροπαὶ

‘Απὸ τῶν ἡμερήσιον καὶ περιοδικῶν τύπων πληροφοροῦμεθα ὅτι δι’ ἀνακοινώσεων τῶν ἀρμοδίων συγκροτοῦνται καὶ ἀνασυγκροτοῦνται αἱ ἐπιτροπαὶ αἱ ὁποῖαι πρόκειται νὰ ρυθμίσουν τὰ θέματα της διαπαιδαγωγήσεως τῶν νέων τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν μάλιστα δίδονται συνευξέσεις διὰ τῶν ἐνημερωτικῶν μέσων, γίνονται συζητήσεις διάφοροι καὶ ἀπευθύνονται πολλοὶ καὶ ποικίλοι προτάσεις. Εἰς τὰς περισσοτέρας συζητήσεις ἢ συνευξέσεις ἰδιαίδοντως προβάλλεται ἡ ἀναγκαιότης της πολιτικῆς καθοδήγησεως τῶν νέων καὶ ἐλάχιστα, εἰς τινὰς δὲ περιπτώσεις οὐδόλως, γίνεται λόγος διὰ πνευματικὴν, θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν καθοδήγησιν της συγχρόνου γενεᾶς. Οἱ χριστιανοὶ προβληματίζονται καὶ διερωτῶνται μήπως αἱ ἑλληνοχριστιανικαὶ ἀρχαί, αἱ ὁποῖαι ἔκαμαν τὸν ἑλληνισμόν νὰ μεγαλουργήσῃ, ὅπως καὶ αὐτοὶ οἱ ἀδιαφοροῦντες διὰ τὰ ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδεώδη χρησιμοποιοῦν εἰς τοὺς λόγους των, ἔχουν περιφρονήθῃ καὶ μήπως ὅλοι αἱ προσπάθειαι ἀποβλέπουν ἀκριβῶς εἰς τὸν ἐξοβελισμόν αὐτῶν τῶν ἑλληνοχριστιανικῶν ἀρχῶν. Ἐντύπωσιν προκαλεῖ καὶ τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὰς ἐν λόγω ἐπιτροπὰς περιλαμβάνονται κατὰ πλειονότητα ἄτομα τὰ ὁποῖα ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς τάσσονται κατὰ της ἑλληνοχριστιανικῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείας. Ἀλλὰ ποῖος θά ἀντιδράσῃ; Μήπως ἡ ἡγετικὴ τάξις της ‘Εκκλησίας; Αὕτη εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς τὴν κατὰστασιν της κρυσιμότητος μὲ τὴν μὴ ἐπίλυσιν εἰσέτι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ προβλήματος. Πάντως οἱ πι-

— Ξέρεις Στάσα;... εἶπε διστακτικά. Καλὰ θὰ ἦταν νὰ κάναμε μιὰν ἐπίσκεψιν στὴ φίλη σου στὴν ‘Αρετῇ. ‘Εμαθα στὴν ἀγορὰ ἀπὸ σοβαροὺς ἀνθρώπους πὼς ὁ ἄντρας της εἶναι ἕνας ἀξιόλογος ἄνθρωπος.

— ‘Αχ, Ἀντρέα μου, αὕτη εἶναι ἡ μεγάλη μου χαρὰ καὶ τὸ αἶτημα της προσευ-

χῆς μου, νὰ δεθοῦμε πιδ σφιχτὰ μ’ αὐτοὺς τοὺς ἐκλεκτοὺς φίλους.

‘Η συνάντησις πραγματοποιήθηκε καὶ ἡ γνωριμία ἀνοῖξε νέους πιά ὀρίζοντες στὴ ζωὴ τοῦ ζεύγους. Δύο ἀκόμη ψυχὲς κερδήθηκαν γιὰ τὸ Χριστό.

Σάββας Ν. Σανθόπουλος

στοι "Ελληνες χριστιανοί πρέπει να άγρυπνοῦν καὶ νὰ προσεύχωνται ὥστε ὁ Κύριος νὰ φωτίσῃ τοὺς πάντας διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ ὁρθοῦ ἰδεολογικοῦ περιεχομένου τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείας.

...Τὸ εἰσιτήριο διὰ τὸν θάνατον

Κατ' ἐπανάληψιν ἡ στήλη αὕτη ἐπεσήμανε τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους διατρέχουν ἰδιαιτέρως οἱ νέοι ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῶν ναρκωτικῶν. Ἦδη μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν πολλῶν θανάτων ἐξ αἰτίας τῶν ναρκωτικῶν εὐρέως τονίζονται οἱ κίνδυνοι ποὺ ἐπαπειλοῦν τὸ κοινωνικὸν σύνολον. Διαπιστοῦται ὅτι ἡ ἐξάπλωσις τῶν ναρκωτικῶν εἶναι τραματικὴ καὶ χαρακτηρίζεται ὡς μάστιξ ἀπὸ τοὺς ἐρευνῶντας τὸ ὅλον κύκλωμα τῶν ναρκωτικῶν. Μέγας λοιπὸν κίνδυνος ἀπειλεῖ τὴν κοινωνίαν μας καὶ ἂν δὲν ἀναληφθῇ ἀποφασιστικὴ σταυροφορία δὲν θὰ ἀργῆσῃ νὰ ἐλθῇ ἡ κρίσιμος στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ θρηνησώμεν πολλὰ θύματα. Εἶναι καιρὸς πλέον τὸ ἐνδιαφέρον ὅσων ἀσχολοῦνται μὲ τὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς συγχρόνου γενεᾶς νὰ στραφῇ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. Ἡ ἐνημέρωσις καὶ καθοδήγησις, ἀλλὰ καὶ ὁ αὐστηρὸς ἔλεγχος τῶν νυκτερινῶν καὶ ὅλων τῶν κακοφημῶν κέντρων, θὰ ἀποδώσουν θετικὰ ἀποτελέσματα. Παλαιότερον ὅταν εἶχεν ἐνταθῇ ἡ ἐπαγρύπνησις ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν εἰς πολλοὺς νὰ ἀποδεδαιμυνθῶν ἀπὸ τὸ πάθος αὐτό. Ἦδη ἡ κρίσιμότης τοῦ θύματος ἐπιβάλλει τὴν δραστηκὴν ἐνέργειαν. Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ προκληθῇ τὸ ἀγρυπνῶν ἐνδιαφέρον ὅλων τῶν δυνάμεων τῆς πατρίδος μας πρὸς σωτηρίαν πολλῶν παραπλανηθέντων ἀδελφῶν, τέκνων καὶ πατέρων μας, οἱ ὁποῖοι ἤδη ἔχουν εἰς τὰ χεῖρα τῶν τῶν εἰσιτηρίων διὰ τὸν θάνατον.

«...Σκουπιδοτενεκές...»

«Εἶμαι ἓνας σκουπιδοτενεκές γεμάτος μὲ σκουπίδια... Ψάχνω νὰ βρῶ ἓνα καλὸ ἄνθρωπο νὰ μὲ θγάλῃ ἀπ' αὐτὴ τὴ βρωμιά... Θέλω νὰ μὲ χαϊδέψῃ καθαρὸς ἀέρας. Θέλω νὰ ξεχάσω τὸ χθὲς καὶ νὰ βαδίσω σ' ἓνα καινούργιο σήμερον καὶ αὔριον...» Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ἐτελείωσε τὸν διάλογόν του ἓνας τριανταπεντάχρονος νέος, ὁ ὁποῖος ἐπὶ ἔτη ἐπατάλησε τὰ ὥραια δημιουργικὰ του χρόνια εἰς τὴν ἀσωτείαν καὶ διαφθοράν. Ἐγνώρισε συνανθρώπους του διαφόρων τύπων καὶ νοστορπιῶν. Εὐρέθη ἀνάμεσα εἰς νέους καὶ νέας χω-

ρὶς ἰδανικὰ καὶ χωρὶς δύναμιν νὰ ἀντιδράσουν εἰς τὰ πάθη καὶ τὴν διαφθοράν. Εἶδε νὰ αὐξάνῃ τὸ πασοστὸν τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι ρίπτονται εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἁμαρτίας χωρὶς νὰ ἐκδηλοῦνται τὸ ἐνδιαφέρον τῶν υγιῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ διὰ δραστηριοποιήσιν πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν ἁμαρτανόντων ἐκ τῆς μεγάλης πνευματικῆς καὶ σωματικῆς φθορᾶς εἰς τὴν ὁποίαν περιέπεσαν. Ποῖος λοιπὸν θὰ βοηθῇ τοὺς ναυαγούς; Ποῦ εἶναι οἱ φορεῖς ἐξουσίας νὰ φροντίσουν ὅχι μόνον διὰ τὴν πολιτικὴν καθοδήγησιν ἀλλὰ κυρίως καὶ πρωτίστως διὰ τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνύψωσιν καὶ σωτηρίαν τῶν ναυαγῶν; Ἐνδεχομένως νὰ ἐπιδείξουν θερμὸν ἐνδιαφέρον πολλοὶ διὰ τὴν ἀναπαράστασιν τῶν ἀρχαίων μυστηρίων καὶ ἐθίμων κατὰ τὰς ἐορτὰς τῶν ἀπόκρην. Θὰ σημειωθῇ ἄραγε καὶ παρόμοιον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἠθικὴν καθοδήγησιν τῶν συγχρόνων νέων καὶ νεανίδων; Δὲν εἶναι ὑπερβολικὸς ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ψάχει νὰ εὑρῇ τὸν ὁδηγόν του, ὅτι οἱ φίλοι του ἄνδρες καὶ γυναῖκες, οἱ ὁποῖοι ζοῦν εἰς τὴν διαστροφήν καὶ τὴν ἁμαρτίαν, ὁμοιάζουν μὲ σκουπίδια καὶ μὲ θηρία πνιγόμενα μέσα εἰς τὰς βρωμερὰς ἀναθυμιάσεις τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ἀτιμίας. Καὶ ὅμως ὑπάρχουν πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ σέρονται εἰς τὴν βρωμερότητα, οἱ ὁποῖοι ἀναζητοῦν τὸν ὁδηγὸν καὶ τὸν λυτρωτὴν. Ποῖος ὅμως θὰ συγκινήθῃ;

Κραυγὴ πόνου

Ἄν ἀδιαφοροῦν διὰ τὴν βρωμερότητα εἰς τὴν ὁποίαν περιπίπτουν οἱ σύγχρονοι μικροὶ καὶ μεγάλοι συνάνθρωποι μας οἱ ἔχοντες καὶ εὐθύνην καὶ υποχρέωσιν νὰ γίνονται οἱ ὁδηγοὶ καὶ συμπαράσταται, ὑπάρχουν ἄλλα τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ ὁποῖα σπεύδουν νὰ ἐκδηλώσουν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν διάθεσιν νὰ ἀγωνισθοῦν διὰ νὰ ἀνασύρουν ἀπὸ τὴν φθοράν εἰς τὸν ἐλεύθερον ἠθικὸν ἀέρα τοὺς ἀδελφούς των. Εἶναι οἱ ἀγωνισταὶ αὗτοι 300 περίπου νέοι μὲ χριστιανικὰς ἀρχὰς οἱ ὁποῖοι δὲν ἀρέσκονται εἰς διδασκαλίαν πολιτικῆς κατευθύνσεως, ἀλλ' ἐπιθυμοῦν νὰ δώσουν στερεὰν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν τροφὴν εἰς τὸν πλησίον τους. Μὲ ἐνυπόγραφον διαμαρτυρίαν των πρὸς τὰ περιοδικὸν μας ἐκβάλλουν κραυγὴν πόνου δι' ὅσα παρέκτροπα γίνονται γύρω των καὶ παρακαλοῦν ὅπως κρούσωμεν τὸν κώδωνα τοῦ κιν-

δόνου τὸν ὁποῖον διέρχεται ἡ σύγχρονος κοινωνία μας.

Ἡ Ἀδελφότης «Ἀπολύτρωσις», ἡ ὁποία δὲν ἔπαυσε νὰ ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῶν ἐλληνο-χριστιανικῶν παραδόσεων, ἐνώνει καὶ τὴν ἱδικήν της κραυγὴν πόνου μὲ τὴν τῶν νέων ἀπευθυνομένην πρὸς πάντῃ ὀγιῶς σκεπτόμενον καὶ ἐπιθυμοῦντα τὴν θελήσιν καὶ ἠθικοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου.

Παραθέτομεν τὸ κείμενον τῆς ἐκπογράφου διαμαρτυρίας τῶν νέων καὶ καλοῦμεν ὅλους εἰς ἀγῶνα πρὸς περιστολὴν τῆς διαστροφῆς καὶ τοῦ ἠθικοῦ ἐκτραχηλισμοῦ:

«Χριστιανικήν Ἀδελφότητα
«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ 264 ΝΕΩΝ

Βλέποντας τὸ κῆμα τοῦ γυμνισμοῦ, πού εἶναι ἑκφραση μιᾶς χυδαίας σαρκολατρίας, νὰ ἀπλώνεται διαρκῶς καὶ περισσότερο γύρω μας, αἰσθανόμεσθε τὴν ὑποχρέωση καὶ τὴν ἀνάγκη σὰν νέοι μὲ χριστιανικὰς ἀρχὰς νὰ ὑψώσουμε τὴν φωνή μας, φωνὴ ἀντιδράσεως καὶ διαμαρτυρίας.

Θλιβόμαστε καὶ φοβόμαστε βλέποντας πῶς τὸ πνεῦμα τῆς σαρκολατρίας καὶ τοῦ ἐμπράτου ὀλισμοῦ διαφθείρει ὅλο καὶ περισσότερο τὸν λαὸ μας καὶ ἰδιαίτερα τοὺς συνομηλικούς μας, καὶ ὁδηγεῖ σὲ μιὰ θαθεῖα ἀλλοίωση φρονήματος καὶ ὁδεῶν γύρω μας.

Βέβαια γνωρίζουμε πῶς τὸ πρόβλημα τῶν ὀλιστικῶν καὶ σαρκικῶν αὐτῶν ἐπιδράσεων εἶναι πλατὺ καὶ πολύπλευρο. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ φαινόμενο τοῦ δημοσίου γυμνισμοῦ μὲ τὴν μορφὴ διαφόρων ἐγτύπων κ.λπ. παραστάσεων, ἀποτελεῖ μιὰ αἰχμὴ πολὺ ἐρώμηκη καὶ προκλητικὴ τοῦ ὅλου θέματος, ἐντοπίζουμε σ' αὐτὸ τὴν διαμαρτυρίαν μας.

Ἐμεῖς σὰν ἄτομα, σὰν ἀπλὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἔχουμε τὸ χρέος νὰ ἀγωνιζόμεσθε ὅσο μπορεῖ ὁ καθένας, γιὰ νὰ περιορίζωνται οἱ συνέπειες ὅλης αὐτῆς τῆς θλιβερᾶς καταστάσεως πάνω στὴς ψυχὰς τῶν συνανθρώπων μας, γιατί ἔχουμε ἐντολὴ ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸ τῆς Πιστεῖς μας, Ἰησοῦ Χριστό, νὰ εἴμαστε «ἅλας» μὲς' στὸν κόσμον.

Ὅμως ζητᾶμε κι' ἀπὸ ἐσᾶς πῶς πνευματικούς πατέρες μας καὶ γενικώτερα τὴν ὑπεύθυνον πνευματικὴν ἡγεσίαν, πού πιστεύουμε ὅτι ἐνδιαφέρεται γιὰ μᾶς νὰ δραστηριοποιηθῇ.

Ὑψώστε μαζί μας τὴν φωνή σας.

Συγκεκριμένα ἔχουμε νὰ καταγγείλωμε τὰ ἑξῆς:

1) Οἱ τίτλοι τῶν περισσοτέρων κινηματογραφικῶν ἔργων, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο οἱ φωτογραφίες των, πού πολλὰς φορές φθάνουν σὲ μεγάλες διαστάσεις, γίνονται ὅλο καὶ πιὸ τολμηρὲς καὶ πιὸ ἄσεμνες. Καμμιά ντροπὴ!

2) Οἱ διαφημίσεις (τοίχοκολλήσεις...), μέχρι τώρα ἦταν «ἡπλιες» καὶ συγκαταλημένες. Τώρα ὅμως τελευταῖα, ὅπως διόλου εἶναι προκλητικὰ καὶ ἐξιδιαντροπες. Κανένας σεβασμὸς πρὸς τὸ σῶμα καὶ πρὸς τὴν αὐριανὴν μητέρα!

3) Ὁ ἄσεμνος τύπος μὲ τίς προκλητικὰς φωτογραφίες συνεχῶς πληθαίνει. Περιόδιν καὶ ἄλλες ἐκδόσεις κατωτέρας ποιότητος, μὲ κείμενα καὶ φωτογραφίες ἀσχρὲς, θυμίζουν σοδομικὰς σκηνές.

Σκεφθῆτε τοὺς νέους πού ἀκόμη δὲν ἔχουν σταθεροποιηθῇ πνευματικῶς. Τί βλέπουν τὰ μάτια τους! Τί σάπιο παίρνουν! Ποῖον ὁρὸμο θ' ἀκολουθήσουν; Ποιὸς θὰ εἶναι ὑπεύθυνος;

Γράψαμε λίγα γιατί νομίζουμε ὅτι εὐκόλα θὰ μᾶς καταλάβετε.

Εὐχαριστοῦμε»

ΚΑΙ ΕΝΑ ΨΗΦΙΣΜΑ

Ἡ Ἀδελφότης μας ἐνῶ συνεχίζεται ἡ συζήτησις ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ σχεδίου Συντάγματος ἐψήφισε καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ πρὸς πάντα ἀρμόδιον τὸ κάτωθι ψήφισμα:

Ψήφισμα

Τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς Ο.Χ.Α. «Ἀπολύτρωσις»
Θεσσαλονίκης

Τὰ τακτικὰ μέλη τῆς Ο.Χ.Α. «Ἀπολύτρωσις» Θεσσαλονίκης κατὰ τὴν γενικὴν συνέλευσιν τῆς 9-3-75 ἀκούσαντα τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Προέδρου καὶ συζητήσαντα ἐπὶ τοῦ σοβαρωτάτου καὶ ἐπικαίρου θέματος τοῦ ἀφορῶντος εἰς τὸν ὑπὸ ψήφισιν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Πολιτείας καὶ παρακολουθοῦντα μετὰ μεγίστης ἀγωνίας τὰ ἐρχόμενα εἰς τὴν δημοσιότητα ἐν σχέσει μὲ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν θέσιν καὶ ἀξιολόγησιν ἐκ μέρους τῶν διαφόρων μελῶν τῶν ἀρμόδιων ἐπιτροπῶν ἐπεξεργασίας τοῦ Συντάγματος τῶν ἐλληνοχριστιανικῶν ἰδεῶν καὶ ἔχοντα ὅπ' ὄψιν των καὶ ὅσα παρὰ τοῦ θρησκευτικοῦ ἑλλη-

νικού λαού προφορικῶς τε καὶ γραπτῶς ἀνησυχητικῶς διατυπώνονται.

ὁμοφώνως ἀποφασίζουν διὰ τοῦ παρόντος, ὅπως ἀπευθυνθοῦν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὡς καὶ πρὸς πάντα ἀρμόδιον καὶ ζητήσουν τὰ κάτωθι:

1) Νὰ τεθῇ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Συντάγματος ἡ ἐπικλήσις τοῦ ὀνόματος τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, διότι εἶναι ἀδιανόητος ἡ συνταγματικὴ λειτουργία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἄνευ τῆς βοήθειας τοῦ Θεοῦ.

2) Νὰ τεθῇ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Συντάγματος ὅτι ἡ κρατοῦσα Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Θρησκεία προστατεύεται ἀπὸ τὸ κράτος καὶ ὅτι ἀπαγορεύεται ὁ προσηλυτισμὸς καὶ πᾶσα ἄλλη ἐπέμβασις κατ' αὐτῆς.

3) Νὰ κατοχυρωθῇ συνταγματικῶς ἡ ἀρχὴ τῆς «συναλλαγῆς» εἰς τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας διότι ἄλλως εἶναι ἀδύνατος ἡ ἀσκήσις πνευματικοῦ, κοινωνικοῦ, ἐκκλησιολογικοῦ καὶ πολιτειολογικοῦ ἔργου ὑπὸ τῶν δύο αὐτῶν φορέων τῆς ἑξουσίας καὶ μάλιστα κατὰ τὰς νῦν κρατούσας κρίσεις περιστάσεις.

4) Νὰ κατοχυρωθῶν συνταγματικῶς τὰ ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδεώδη καὶ νὰ περιγραφῇ σαφῶς τὸ περιεχόμενον τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς παιδείας, διότι τότε μόνον εἶναι δυνατὴ ἡ συνέχισις τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως καὶ ἡ ἀκτινοβολία τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Εἰς ὅλους τυγχάνει γνωστὸν ὅτι τὰ ἰδανικά τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου ὑφίστανται ἐπιβλαβεῖς ἐπιδράσεις ὑπὸ ἀρχῶν καὶ δυνάμεων κινουμένων πρὸς ἀνατροπὴν πάσης ὠραίας προοπτικῆς τῶν αἰώνων. Ἡ πατρίς μας εἶναι ἱσως ἡ μόνη χώρα, ἣ ὅποια διατηρεῖ εἰς ὀφθαλμὸν βαθεῖον τὰς ἑλληνοχριστιανικὰς παραδόσεις. Διὸ ἐπιβάλλεται αὐτῇ νὰ διαφυλαχθοῦν καὶ ἐνισχυθοῦν διὰ τοῦ νέου Συντάγματος.

Ἀφ' ἑτέρου μὲ δὴν τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς των ὡς Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες Χριστιανοὶ διακηρύσσουν, ὅτι πᾶσα διαφοροποίησις τῶν ἀρχῶν αὐτῶν ἐν τῷ Συντάγματι, θὰ τραυματίσῃ θανάσιμως τὸ ὁρθόδοξον χριστιανικὸν πλήρωμα καὶ θὰ ἔχῃ καταστρεπτικὰς ἐπιπτώσεις διὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

Κριτικὴ βιβλίου

Ἐπισκόπου Διονυσίου Κ. Κυράτσου Μητροπολίτου Δράμας: ΧΩΡΙΣ ΦΩΣ, ἐν Δράμῃ 1975.

Μὲ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐξέδωκεν εἰς ἀνατύπωσιν ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» τὸ ἀκριβοῦς πεῦχος ὁ σεβασμώτατος Δράμας. Γνωστὸς εἰς τὸ ἀναγνωστικὸν κοινὸν τῆς «Ἀπολυτρώσεως» ὁ συγγραφεὺς καὶ ἀπὸ ἄλλας ἀξιολόγους τοῦ πνευματικῆς δομῆς ἐργασίας ἔρχεται νὰ σημάνη τὸν κώδωνα ἐγέρσεως ἐκ τοῦ σκότους τοῦ πνευματικοῦ εἰς τὸ ὅποιον περιέπεσαν ὁ σύγχρονος ἀνθρώπος. Ἐπισημαίνει τὴν κρατοῦσαν γενικῶς κατάστασιν ἀνασφαλείας καὶ ἀβεβαιότητος ἀκόμη καὶ τὴν ἀκαταστασίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὁ σεβασμώτατος ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ ὅπως συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπανέγερσιν τοῦ φωτὸς ὑπὸ τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου τονίζει τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἀντιδρώσεως τῶν πιστῶν κατὰ τοῦ σκότους καὶ τῆς δημιουργίας κλίματος εὐνοϊκοῦ διὰ μίαν πνευματικὴν ἀνάτασιν καὶ ἀναθέρμανσιν τῆς ψυχγῆς ἀνθρωπίνης καρδίας ἐκ τῶν πολλῶν καὶ δραματικῶν γεγονότων τῆς ἐποχῆς μας. Τὴν ἀνάφλεξιν τοῦ θείου φωτὸς εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ ὁ σεβασμώτατος Δράμας. Ἀξίζει καθεστῆσαι διὰ προσεκτικὴν μελέτην διότι ὅπως δὴποτε ἐνισχύει τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα τοῦ πιστοῦ.

«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ» Μηνιαῖον ὁρθόδοξον χριστιανικὸν περιοδικόν.

Ἰδιοκτησία καὶ Ἐκδόσις Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, τηλ. 270-630 Θεσ/κη

Διευθυντὴς Συντάξεως: Σάββας Ν. Σανθόπουλος, Πέλοπος 9, Θεσ/νίκη

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Α. Α. Καρακατσάνης, Μητροπόλεως 38, Θεσ/νίκη

Ἐτησία συνδρομή: Ἑσωτερικοῦ δοχ. 30 — Ἐξωτερικοῦ δολλ. 38

Ἐπιστολαὶ - συνδρομαὶ εἰς Περιοδικὸν «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, Θεσ/νίκη

ΤΥΠΟΙΣ: Α.Σ.Ε. — ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ὈΡΓΑΝΟΝ ὈΜΩΝΥΜΟΥ ὉΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγίασμός καὶ ἀπολύτρωσις » (Α' Κορ. 1, 30)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' - ΕΤΟΣ Δ'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
'Απρίλιος 1975

'Αριθ. φύλλον 352

ΥΠΟΝΟΜΕΥΤΑΙ ΤΩΝ ΑΞΙΩΝ

Πιστὸς ἐργάτης τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Θεοῦ ἀγωνιζόμενος διὰ τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν τοῦ ποιμνίου του ὠργάνωσεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων πνευματικῶν ἐπαφῶν του μετ' αὐτοῦ καὶ σειρὰν ὁμιλιῶν ὑπὸ μορφὴν διαλόγου καὶ παραστατικῶν συμβολισμῶν. Εἰς πολλὰς συνεχεῖας ἀνέλυσεν τὸν χαρακτήρα, τὰς μεθόδους δράσεως καὶ τοὺς σκοτεινοὺς στόχους τῶν ὑπονομευτῶν τῶν πνευματικῶν, ἡθικῶν, θρησκευτικῶν, ἐκκλησιαστικῶν, κοινωνικῶν, ἐθνικῶν, ἐπιστημονικῶν, ἐπαγγελματικῶν κλπ. ἀξιών. Τὸ ποιμνιον ἐπέδειξεν ἐνδιαφέρον καὶ ἔσπευσε νὰ παρακολουθήσῃ τὰς ὁμιλίας. Εἰς κάθε του συγκέντρωσιν τὸ ἀκροατήριον εὗρισκετο ἐνώπιον ἐνὸς σκηنيκοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπεικόνιζε κατὰ τὸ δυνατόν τὰς χαρακτηριστικὰς μορφὰς δράσεως τῶν ὑπονομευτῶν τῶν ἀξιών. Τοὺς συμβολισμοὺς καὶ τὰς ἀπεικονίσεις μὲ ἀπλότητα ἐρμήνευεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ.

Ἀνοίγων τὴν αὐλαίαν ὁ κήρυξ τοῦ εὐαγγελίου παρουσίασεν ἓνα ἐξαίρετον θέαμα. Ὁραῖα κατάρτυα τοπία, ἐξαίσιτοι συνδυασμοὶ χρωμάτων, ἐκνυστικοὶ σχηματισμοὶ τῆς φύσεως, ἄφθονα νερά, ὠραῖαι εὐφοροὶ πεδιάδες ἀναμένουσαι τοὺς ἐργάτας, μεγάλα κοπάδια ἀπὸ παντὸς εἶδους ζῶα. Πόλεις καὶ χωρία μὲ ὠραίους δρόμους καὶ καλλυμάρμαρα οἰκοδομήματα. Καὶ ἀνάμεσα εἰς τὸ ἐπιβλητικὸν αὐτὸ φυσικὸν μεγαλεῖον ἀντιπροσωπευτικοὺς τύπους ἀνθρώπων πάσης ἡλικίας, φύλου, μορφώσεως καὶ ἐπαγγέλματος.

Μορφωμένοι ἐπιστημονικὰ καὶ ἐγκυκλοπαιδικὰ νὰ περιφέρωνται ἀνάμεσα εἰς τὰ πλήθη τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροὶ διὰ τὴν ἀδικίαν, τὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ τὴν ἀθλιότητα εἰς τὴν ὁποίαν εὗρισκονται

οἱ συνάνθρωποι των. Κλεισμένοι εἰς τοὺς ἑαυτούς των καὶ κυριευμένοι ἀπὸ τὸν ἀτομισμὸν καὶ τὴν ιδιοτέλειαν δὲν συγκινοῦνται. Ἀπεναντίας μὲ τὴν δραστηριότητά των ὑπονομεύουν κάθε τι τὸ ὁποῖον εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιδράσῃ εὐεργετικά. Αἰσχρολογίαι, ψευδολογίαι καὶ ἄλλαι ἀδυναμίαι καλλιεργοῦνται. Χωρὶς ἰδανικά καὶ χωρὶς πόθους διὰ βίωσιν ἀνωτέρας πνευματικῆς ζωῆς. Φορεῖς διαφόρων ἐξουσιῶν ἐγκαταλείπουν τὸ ἔργον διὰ τὸ ὁποῖον ἐκλήθησαν νὰ ἐπιτηδεύουν καὶ νὰ ὁλοκληρώσουν. Δὲν ἀνοίγουν ἀπορασιστικούς δρόμους διὰ ἀνώτερον πνευματικὸν καταρτισμὸν. Δεμένοι μὲ τὰ ἀνθρώπινα καὶ τὰ ἐπίγεια ἀφομοιώνονται μὲ ὅσα οἱ χωρὶς πνεῦμα Χριστοῦ ἐπιδιώκουν. Καὶ αὐτοὶ ἦσαν ὑπονομευταὶ τῶν ἀξιών.

Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἔδειξεν εἰς τοὺς παρευρεθέντας καὶ μίαν ἄλλην κατηγορίαν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἐκινούντο πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις ἐπισημαίνοντες ἀδυναμίας τῶν συνανθρώπων καὶ τομεῖς πρὸς τοὺς ὁποῖους ἔπρεπε νὰ δράσουν ἐποικοδομητικῶς. Τοὺς ἐξήγησε λέγων ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἀγωνίζονται ἀδιάκοπα καὶ μὲ ὕλην τους τὴν δύναμιν.

Εἰς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς ὑπῆρχεν ἓνα κιβώτιον μὲ ὠραίας σκαλιστὰς παραστάσεις καὶ εἴκνευεν ἰδιαίτερος τὸ ἐνδιαφέρον τῶν διερχομένων. Γύρω ἀπὸ τὸ κιβώτιον ἦσαν συγκεντρωμένοι πολλοὶ διαβάται. Ἡ ἐπιγραφή του: « Προσοχή! εὐθραυστα Ἰδανικά - Ἀξίαι », ἔκαμεν ἐντύπωσιν. Ὅλοι μὲ ἀπλωμένα τὰ χέρια τους ἐζήτησαν νὰ ἐγγίσουν τὸ κιβώτιον, νὰ τὸ ἀνοίξουν καὶ νὰ διασφαλίσουν τὸ πολύτιμον περιεχόμενον.

(Συνέχεια εἰς σελ. 64)

ΕΚ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

ΓΕΝΕΣΙΣ

93. Ἡ διαθήκη τοῦ Ἰακώβ (49, 1 - 28)

Τῆς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς του ὁ Ἰακώβ κάλεσε κοντά του τοὺς γιούς του λέγοντας· «Μαζευτήτε νὰ σᾶς ἀναγγείλω τί θὰ σᾶς συμβῇ στο μέλλον». Καί τοὺς εἶπε.

«Μαζευτήτε κι ἀκοῦστε με, παῖδιά τοῦ Ἰακώβ,
ἀκοῦστε τὸν πατέρα σας τὸν Ἰσραήλ.

α'. Ρουθὴν πρωτότοκέ μου, σὺ δύναμί μου καὶ ἀρχὴ τῶν τέκνων μου,
σκληρὸς στο φέρεμά σου, σκληρὸς κι ἐγωῖστές.
φρουσκώσες σὰν τὸ νερὸ στὴ χύτρα, νὰ μὴν ξεχειλίσης καὶ χυθῇ·
γιατὶ ἀνέθρηκες στο κρεβάτι τοῦ πατέρα σου·
ἐκείνη τὴν ὥρα μαγάρισες τὸ στρώμα πού ἀνέθρηκες.

β' - γ'. Συμεὼν καὶ Λευὶ, ἀδέρφια ἀπὸ τὴν ἴδια μάνα.
διέπραξαν ἀδικία κάνοντας τοῦ κεφαλιού τους.
μὲ τὴν ἀπόφασί τους ποτὲ μὴ συμφωνήση ἡ ψυχὴ μου,
καὶ στὴ συνωμοσίᾳ τους ποτὲ μὴ στηριχτοῦν τὰ σπλάχνα μου·
γιατὶ πᾶνυ στο γινᾶτι τους σκότωσαν λαὸ
καὶ γιὰ νὰ κάνουν τὸ πείσμα τους σπατάλησαν ταῦρο.
καταραμένους ὁ θυμὸς τους, γιατί εἶνε ἐγωῖστικούς,
καὶ ἡ ἐργὴ τους, γιατί ἀποδείχτηκε σκληρὴ.
θὰ τοὺς διαλύσω μέσ στο λαὸ Ἰακώβ
καὶ θὰ τοὺς σκορπίσω μέσ στο λαὸ Ἰσραήλ.

δ'. Ἰούδα, νὰ σ' ἀνημνήσουν οἱ ἀδερφοί σου.
τὰ χέρια σου στὰ γόνα τῶν ἐχθρῶν σου,
θὰ σέ προσκυνήσουν τὰ παῖδιά τοῦ πατέρα σου.
λιοντάρι μου Ἰούδα· ἀπὸ βλαστάρη, γιέ μου, ἐγίνες δέντρο ψηλό·
ἐγχειρες καὶ κοιμήθηκες σὰ λιοντάρη καὶ σὰ λιονταρόπουλο·
ποιὸς ζυγώνει νὰ τὸν σηκώση;
δὲν θὰ σταματήσουν ποτὲ νὰ θγαίνουν βασιλιῶδες ἀπ' τὸν Ἰούδα
καὶ ἡγεμόνες ἀπ' τὰ λαγόνια του,
ὅσπου νῆρθουν αὐτὰ πού τοῦ ἐτοιμάστησαν·
κι αὐτὸς εἶνε ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν.
δένει τὸ ἄτι του σὲ κληματαριά
καὶ στὰ τέλεια τῆς τὸ πούλαρι του.
θὰ πλύνῃ στο κρασί τὰ ρούχα του
καὶ στοὺ στρωφύλιό τὸ αἷμα τῆ φορεσιά του.
λαμποκοποῦν τὰ μάτια του ἀπ' τὸ κρασί,
τὰ δόντια του πιὸ ἄσπρα ἀπὸ τὸ γάλα.

ε'. Ὁ Ζαβουλὼν θὰ κατοικήσῃ δίπλα στὴ θάλασσα,
θὰ κατοικήσῃ δίπλα σὲ παραλιῶν λιμάνι,
θ' ἀπλώσῃ τὸ ποδᾶρι του μέχρι τῆ Σιδῶνα.

ς'. Ὁ Ἰσάχαρ λαχτάρησε τὸ καλὸ,
νὰ ξεκουράζεται μέσα στο μοιράδι του·

τοῦ φάνηκε καλὸ ἡ ἀνάπαυσι,
εἶδε τῇ γῇ ὅτι εἶνε γόνιμη,
ἐτοίμασε τίς πλάτες του γιὰ κόπους,
ἐγινε γεωργός.

ζ'. Ὁ Δάν θά κυβερνήσῃ τὸ λαό του,
σὰ γάνε μία φυλὴ τοῦ Ἰσραήλ.
ὁ Δάν θά κίνη σάν τὸ φίδι στὸ δρόμο
ποὺ στήναι καρτέρι στὸ μονοπάτι καὶτσιμπάει: τ' ἀλόγου τὸ ποδάρι·
πύφτει ὁ καθαλάρης σὰ ξωπίσω
καὶ μόνο ἓνας Θεὸς μπορεῖ νὰ τὸν γλιτώσῃ.

η'. Τοῦ Γαῖθ θά τοῦ ἐπιτεθοῦν πειραταὶ νὰ τὸν ληστεύουν,
κι αὐτὸς θά τοὺς κυνηγήσῃ καὶ θά τοὺς ρημάξῃ.

θ'. Ὁ Ἀσὴρ, γλυκὸ τὸ ψαμί του!
αὐτὸς θά καυβαλήσῃ λευκαυδιές στοὺς ἄρχοντες.

ι'. Ὁ Νεφθαλεμ δεινρὶ ξεπεταγμένο
καὶ τὰ γεννήματά του παρῶσια ἔμορφα.

ια'. Γιὲ δοξασιμένε Ἰωσήφ,
γιὲ μου δοξασιμένε ζηλευτέ,
γιὲ μου ἀπ' τοὺς πιδό μικρούς,
γύρνα καὶ κοίταξέ με.
συνωμότες τὸν κακολογοῦσαν,
τὸν μισοῦσαν ἄνθρωποι μὲ τόξα·
ἐγιναν καμμάτια τὰ τόξα τους,
παράλυσαν τὰ μπράτσα τους,
ἀπ' τὸ μπράτσο τοῦ δυνάστου τοῦ Ἰακώβ,
ἐκείνου ποὺ πάλεψε τὸν Ἰσραήλ,
ἀπ' τὸ Θεὸ τοῦ πατέρα σου.
σὲ βοήθησε ὁ δικός μου Θεός
καὶ σοῦδωσε ἀπὸ ψηλά τὴν εὐλογία τ' οὐρανοῦ,
καὶ τὴν εὐλογία τῆς γῆς ποὺ βαστάει ἐπάνω τῆς τὰ πάντα.
γιατί σ' εὐλόγησε μαστὸς καὶ μήτρα,
σ' εὐλόγησ' ὁ πατέρας σου κι ἡ μάνα σου.
κι αὐτὴ ἡ εὐλογία πιδό τρανὴ ἀπ' τὰ βουνὰ τὰ αἰώνια,
πιδό μεγάλη ἀπ' τοὺς ἀμολόφους τῆς ἐρήμου.
ὁ λαὸς Ἰωσήφ θά εἶνε κεφαλὴ
καὶ κορυφὴ σ' ἀδέρφια ποὺ καμάνταρε ὁ Ἰωσήφ.

ιβ'. Ὁ Βενιαμὴν λύκος ποὺ ἀρπάξει·
τρώει μέχρι τὸ πρῶτ'
καὶ τοῦ μένει τροφή καὶ γιὰ τὸ ἐράδην.

ἐλ' αὐτοὶ οἱ δώδεκα παιδιὰ τοῦ Ἰακώβ.

***

Ὅπως εἰλέπουμε, ἡ διαθήκη εἶνε γραμμένη
νὰ ποίημα. Βέβαια τὸ μέτρο τοῦ ποιήματος
δὲν φαίνεται ποτὲ σὲ καμμιὰ μετάφρασι,

παρὰ μόνο στὸ πρωτότυπο. Ἐκεῖνα ποὺ θά
φωτοῦσε κανεὶς εἶνε ἄλλα. Γιατί ἡ διαθήκη
εἶνε σὲ ποίημα; Καὶ τὴν εἶπε ὁ Ἰακώβ σάν

ποίημα; Ἀσφαλῶς ὁ Ἰακώβ πού βρισκόταν στήν τελευταία ὥρα τῆς ζωῆς του κι ἔκανε μιὰ τόσο σοβαρή διαθήκη, δέν σιγουργοῦσε. Μιλοῦσε ὅπως πάντα σέ λόγο πεζό. Τά παιδιά του ἔπειτα ἔβαλαν τὰ λόγια τοῦ πατέρα τους σέ στίχους. Κράτησαν βέβαια ὅλα τὰ νοήματα καί τίς κυριώτερες λέξεις, ἀλλάξαν ὅμως μερικές λέξεις μέ τρόπο πού νά μή χαθοῦν ἢ ἀλλοιωθοῦν τὰ νοήματα καί ἡ διαθήκη νά γίνη ποίημα. Ἐγινε δέ ποίημα ἡ διαθήκη, γιά νά διατηρηθῇ. Γιά νά συντηρηθοῦμε καί διατηρήσουμε ἀναλλοίωτα τὰ λόγια ἐνός ἀνθρώπου, ὑπάρχουν δύο τρόποι: ἢ νά τὰ γράψουμε, ἢ νά τὰ κάνουμε ποίημα. Ὁ πρῶτος τρόπος ἀσφαλῶς εἶνε ὁ τελειότερος· ὁ δεύτερος εἶνε ἀτελέστερος καί πρωτόγονος. Διότι τὸ γραπτό μένει γιά πάντα. Ἀλλά καί τὸ ποίημα μένει γιά πολλὰ χρόνια. Ἐπειδή ἔχει μέτρο, δέν χάνει εὐκολα τίς λέξεις του· μόλις χάσῃ μία λέξη, φαίνεται ἀμέσως τὸ κενό τῆς, γιατί τὸ μέτρο σπάει, ὁ στίχος εἶνε κολλός. Ἔτσι ἐνῶ στὸν πεζό λόγο μπορεῖ κανεὶς νά χάνῃ λέξεις χωρὶς νά τὸ καταλαβαίνει, ἢ καί νά τίς ἀλλάξῃ, στὸν ποιητικὸ καί ἑμμετρο λόγο δύσκολα χάνεται λέξη· καί δύσκολα ἀλλάζεται μέ μιὰ ἄλλη, γιατί ἡ ἄλλη ἔχει ἄλλο μήκος καί ἄλλο τονισμό. Ὡστε ὁ ποιητικὸς λόγος ἀρχικὰ δέν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ συντηρητικὸ τῆς ἀκρίβειας τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου. Βέβαια οἱ ἀνθρωποὶ εἶχαν καί στὰ χρόνια τοῦ Ἰακώβ γράμματα. Ἀλλὰ καί ὁ πολὺς κόσμος ἦταν ἀγράμματος καί τὰ γραφικὰ μέσα λιγιστὰ καί σπάνια. Ἔτσι παράλληλα μ' αὐτὸν τὸ σπανιότερο κι ἀκριβέστερο τρόπο συντηρήσεως τοῦ λόγου χρησιμοποιοῦσαν οἱ ἀνθρωποὶ σὲ μιὰ πρὸ πλατιά κλίμακα καί τὸν ποιητικὸ λόγο· τὸν προφορικὸ ποιητικὸ, ἐννοεῖται. Ἔτσι γινόταν παντοῦ. Καί στὰ χρόνια τοῦ Ὀμήρου καί πολὺ πρὶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὑπῆρχαν γράμματα, ἀλλὰ χρησιμοποιόταν παράλληλα σὲ μεγάλη κλίμακα ὁ ποιητικὸς λόγος γιά τὸν πολὺ λαό. Γι' αὐτὸ τὰ πρῶτα ἔργα πού σώθηκαν εἶνε ποιητικά. Γι' αὐτὸ καί διάφορα κομμάτια τῆς Γενέσεως εἶνε ποιήματα. Αὐτὰ ὑπῆρχαν πρὶν ἀπὸ τὸ Μωϋσῆ. Εἶνε ἰδίως ἐξομολογήσεις καί εὐλογίες, ὅπως ἡ ἐξομολόγησι τοῦ Λάμεχ, ἡ εὐλογία τοῦ Ἰσαάκ, αὐτὴ ἡ διαθήκη τοῦ Ἰακώβ. Τὰ ἄλλα ἱστορικὰ στοιχεῖα σώθηκαν προφορικὰ, δέν περῶνε ἀν χανόνταν καί λίγες λεπτομέρειες

κι ἀν γινόταν πρὸ περιληπτικά. Ἡ διαθήκη ὅμως καί οἱ ἄλλες εὐλογίες ἦταν κάτι πού χρειαζόταν «ἀκριδὲς ἀντίγραφον». Γι' αὐτὸ καί τίς ἔκαναν ποιήματα, γιά νά συντηρηθῇ ἡ ἀκρίβειά τους. Μπορεῖ ὅμως νά συμβαίνει καί κάτι ἄλλο, καί μᾶλλον αὐτὸ συμβαίνει. Σημειωνόταν ὅλα γραπτῶς· στὰ πανάρχαια χρόνια πού ἡ γραφή ἦταν πολὺ ἀτελής, σημειωνόταν χοντροειδῶς καί πολὺ περιληπτικά, π.χ. ὅτι ὁ Λάμεχ ἔζησε τόσα χρόνια καί γέννησε τὸν τάδε. Ὅσο τελειοποιούνταν ἡ γραφή, τόσο καί περισσότερα ἔγραφαν. Κι αὐτὰ τὰ φύλαγε ὁ ἀρχιεποφύλακας, ὃς ποῦμε, τῆς οἰκογενείας, π.χ. ἡ σέξυγος ἢ κάποιος γιός. Ὅταν ὅμως ἡ οἰκογένεια γινόταν σόι μὲ 1.000 καί μὲ 10.000 πρόσωπα, τί θά γινόταν; Οὔτε ὅλοι μποροῦσαν νά βλέπουν τὸ κείμενο τοῦ ἀρχιεπί, οὔτε ἦταν εὐκολο νά κάνουν ἀντίγραφα, μὰ οὔτε κι ἔπρεπε ν' ἀγνοῇ τὸ πλῆθος ἕνα κείμενο τόσο σπουδαῖο σὰν τῇ διαθήκῃ τοῦ Ἰακώβ. Ἔτσι εἰδικὰ αὐτὸ τὸ ἀπόσπασμα τῆς ἱστορίας, πού θάπρεπε νά κυκλοφορήσῃ πρὸ πλατιά, χωρὶς ν' ἀλλοιωῖνται ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, τὸ διατύπωναν σὲ ποιητικὸ λόγο καί τὸ κυκλοφοροῦσαν προφορικὰ, τὸ «θημιστεύαν», ὃς ποῦμε. Νὰ λοιπὸν γιατί ἡ διαθήκη τοῦ Ἰακώβ εἶνε ποίημα. Ἐπειτα ἔτσι τὰ πῆρε ὅλα τὰ προϋπάρχοντα ὀλίγα τῆς παραδόσεως ὁ Μωϋσῆς καί συνέταξε τὴ Γένεσι, χωρὶς νά τ' ἀλλοιώσῃ. Κι ἐρχόμεστε τώρα στίς εὐλογίες μία μία.

α'. Ὁ Ρουθὴν εἶχε ἀρχικὰ τὰ πρωτοτόκια· ἀλλὰ τὰ χάσε, γιατί ἔκανε τὴ φοβερὴ ἐκείνη πράξι πού εἶδαμε. Βίωσε τὴ γυναῖκα τοῦ πατέρα του, τὴ Βαλλὰ τὴ δούλη τῆς Ραχὴλ (Γε 35, 21). Ὁ Ἰακώβ τοῦ λέει: «ἐξύδρις· ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκξέσης». «Γέρις» ἀρχικὰ λέγεται τὸ φούσκωμα τοῦ νεροῦ, ἢ στὴ θάλασσα, ὅταν ὑψώνονται τὰ κύματα, ἢ στὴ χύτρα, ὅταν ὑψώνονται οἱ ὄγκοι τοῦ νεροῦ πού κοχλάζει καί κάνουν μιὰ μικρὴ τρικυμία. Ἐπειτα λέχτηκε «ὕδρις» ἢ ὑπερηφάνεια, ἢ προπέτεια κι ὁ ἐγωισμός, γιατί κι αὐτὰ εἶνε φούσκωμα. «Παῖδί μου», ἐννοεῖ ὁ Ἰακώβ, «πολὺ φούσκωσες τότε, πολὺ ἀέρα πῆρες, πολὺ αὐθάδης· δεῖχτηκες» ἀλλὰ «μὴ ἐκξέσης»· κι ἀν κόχλασες καί φούσκωσες, εὐχομαι νά μὴ χυθῇς κιόλας· ἔξω ἀπὸ τὴ χύτρα, νά μὴ σπάτῃς ποτὲ τὰ μοῦτρα σου». Δηλαδή «ὁ Θεὸς νά σὲ φυλάξῃ ἀπὸ χειρότερα» αὐτὴ τὴν εὐχὴ ἔχω γιὰ σένα.

δ' - γ'. Ὁ Συμεὼν καὶ ὁ Λευὶ, δεύτερος καὶ τρίτος γιός, ἔχασαν κι αὐτοὶ τὰ πρωτοτόκια, ἢ μᾶλλον, ὅταν τᾶχασε ὁ Ρουθὴν, δὲν ἔπεσαν σ' αὐτούς, διότι εἶχαν κιόλας διαπράξει μεγάλο φονικὸ μὲ μπαμπεσιὰ καὶ πείσμα, ὅταν σκότωσαν ὅλους τοὺς κατοίκους τῶν Σικκίων ἐκτός ἀπὸ τὴς παρθένες γυναῖκες τὴς ὁποῖες ἄρπαξαν. Ὁ ταῦρος τὸν ὁποῖο σκᾶτεψαν, εἶνε ὁ ἄρχοντας Συχέμ πού διακρέουσε τὴν ἀδερφή τους· τὸν «σακάτεψαν» λέγοντας, ἐγκοιῖ ὅτι τὸν περιέτεμαν, γιὰ νὰ τὸν κάνουν ἀνίκανο γιὰ ἄμυνα καὶ νὰ μπορέσουν ἔτσι νὰ τὸν σκοτώσουν. Τοὺς προλέγει ὅτι θὰ τοὺς τιμωρήσῃ. Θὰ τοὺς σκορπίσῃ μὲς στὸν Ἰσραήλ. Πράγματι ἡ υἱὸν φυλὴ τοῦ Συμεὼν πῆρε ἕνα μοιράδι γῆς στὸ νοτιώτερο ἄκρο τῆς Παλαιστίνης, ὅπου συνόρευε μὲ τοὺς Ἰδουμαίους καὶ ἀνακατεύεταν μ' αὐτούς κι ἔχανε ἀπὸ τὸ πλῆθος τῆς πολλοῦς· ἡ δὲ φυλὴ Λευὶ μὲ τὸ νὰ γίνουν ἱερεῖς καὶ Λευῖτες διασκορπιστήκαν σ' ὅλο τὸν Ἰσραήλ καὶ δὲν μετρούνταν κἂν γιὰ φυλὴ· δὲν εἶχαν ἐπικράτεια δική τους.

θ'. Στὸν Ἰούδα μόλις φτάνει, δὲν μιλάει σὲ τρίτο πρόσωπο, ἀλλ' ἀπευθύνεται· σ' αὐτὸν σὲ δεύτερο πρόσωπο καὶ μάλιστα μὲ θαυμασμό. «Ἰούδα, νὰ σὲ ὑμνήσουν οἱ ἀδελφοί σου!». Σ' αὐτὸν ἀναπαύτηκαν τὰ πρωτοτόκια μὲ τὴ μεγάλη ἐπιγγελία τοῦ Θεοῦ· ἐπὶ τέλους ὁ Ἰακώβ τὴ νιώθει νὰ θγαίνει ἀπὸ τὸ στόμα του, καὶ προληπτικὰ ξεσπάει σὲ ὕμνο τοῦ Ἰούδα. Ἀρχίζει ἀπ' τὰ κατώτερα καὶ προχωρεῖ πρὸς τ' ἀνώτερα· «Τὰ χέρια σου στὰ νῦστα τῶν ἐχθρῶν σου», δηλαδὴ «πάντα νικητὴς». Κι ἂν αὐτὸ εἶνε τὸ κατώτερο, τί θάνε τὰ ἄλλα; Πραγματικὰ ὁ κυριώτερος γόνος τοῦ Ἰούδα πρὶν ἀπὸ τὸ Χριστό, ὁ Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς, πάντα νικοῦσε· αὐτὸς δόξασε τὸν Ἰσραήλ ὅσο κανένας ἄλλος. «Θὰ σὲ προσκυνήσουν τὰ παιδιὰ τοῦ πατέρα σου». Κυρίως ὁ Ἰούδας κυβέρνησε τὸν Ἰσραήλ. Ἀπ' αὐτὸν κατ'ἀρχήν ἡ μοναρχικὴ καὶ συνεχὴς βασιλικὴ δυναστεία τοῦ Ἰσραήλ, ἡ δυναστεία τοῦ Δαυὶδ, πού κατέληξε στὸ Χριστό. Μερικοὶ ἄλλοι βασιλεῖς ἔβη ἀπὸ τὸ σπέρμα τοῦ Ἰούδα ἦσαν ἢ ἀποτυχημένοι ἢ ἀποκαθαρμένοι ἀπ' τὸ Θεό. «Σκύνοντο λέοντες Ἰούδα!». «Λιοντάρια μου Ἰούδα!». Θυμιάζει τὸ μεγαλεῖός του — βλέπει βαθὺ στὸ μέλλον βέβαια — κι ἀναφωνεῖ καὶ ἐκδηλώνει τὴν ἐκπληξί· του. «Ἀπὸ μικρὸ βλασταράκι, γιὲ μου, φηλήωσες κι ἔγινες

δέντρο θεόρατο», ἀπὸ μιὰ οὐλογένεια ἕνα ἔθνος, ἀπὸ ἕναν τιποτένιο Ἰούδα ἔκας Χριστός, ἕνας Χριστιανισμὸς πού ἀπλώθηκε σ' ὅλη τὴ γῆ. «Ἐγείρες καὶ κοιμήθηκες σὰ λιοντάρι καὶ σὰ λιονταρόπουλο» κι ἀπευθύνοντας τὸ λόγο σὲ τρίτους ρωτᾷ: «Ποῖός ζυγώνει νὰ τὸν σηκώσῃ;». Ποῖός τολμάει; Σκιρτάει ὁ Ἰακώβ, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὰ λόγια του. Μέσα του βλέπει κάτι τὸ μεγαλόπρεπο, σὺν τὸ λιοντάρι τὸ βασιλικό. Εὐδατα τὸ λιοντάρι; Σαπλώνει καὶ κοιμάται, ἄφροδα, περήφανα, δὲν δίνει σημασία στὸ τί γίνεται γύρω του. Ἔχει πεποιθῇ στὴ δυνάμει του. Ποῖός θὰ τολμήσῃ νὰ τὸ πειράξῃ; Καὶ σ' αὐτοὺς πού τὸ ἐνοχλοῦν «ἐκ τοῦ ἀτραλοῦς» ἀνοίγει λίγο τὰ βλέφαρά του περιφρονητικά, ἀγέρωχα, μεγαλόπρεπα, τοὺς κοιτάζει λίγο «ἀπ' ὕψους», καὶ τὰ ξανακλείνει πάλι. Ἔτσι ἔγειρε καὶ κοιμήθηκε ὁ Χριστὸς νεκρὸς στὸν τάφο του, μὲ τὴν πεποίθησι· τοῦ λέοντος πού πλόηγε νὰ κοιμηθῇ. Βέβαιος γιὰ τὴν ἀνάστασι μὲ ὅτη θεσιότητα πέφτομε τὸ θράδν νὰ κοιμηθῶμε ἔξορνας· ὅτι τὸ πρῶτ θὰ σηκωθῶμε. Καὶ λιονταρίσια θεσιότητα μάλιστα. Ποῖός θὰ τολμοῦσε νὰ τὸν ἐνοχλήσῃ στὸν τάφο; νὰ τοῦ κἀνὴ ζημιὰ ἐπειδὴ ἦταν νεκρός; νὰ τοῦ μάταιωσῇ τὴν πεποίθησι; «Δὲν θὰ διακοπῇ ποτὲ ἡ σειρά τῶν βασιλειῶν πού θὰ θγαίνουν ἀπ' τὰ λαρόνια τοῦ Ἰούδα», πάντα θὰ βασιλεύῃ ὁ Ἰούδας. Πραγματικὰ ἀπὸ τότε πού βασιλεψε ὁ Δαυὶδ, ὅλοι οἱ βασιλεῖδες ἦσαν ἀπ' τὴ γενιά του, κατ' εὐθεῖαν ἀπόγονοί του. Δὲν διακόπηκε ἡ δυναστεία τοῦ Ἰούδα. Κι αὐτὸ «ὥσπου νάρθουν αὐτὰ πού ἐτοιμάζει ὁ Θεός γιὰ τὸν Ἰούδα». Αὐτὰ ποιά αὐτά; Ὁ προφήτης Ἰσραὴλ προχωρεῖ μὲ πῶς τολμηρὴ ἀποκάλυψι· «Καὶ αὐτὸς εἶνε ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν»· αὐτὸ πού λαχτάρησαν τὰ ἔθνη, αὐτὸ πού τὸ περιμένουν καὶ θὰ τὸ περιμένουν αἰῶνες· Αὐτό. Πῆραν συγκεκριμένη μορφή αὐτὰ τὰ «ἀποκαίμενα», πού τοῦ ἐτοίμασε ὁ Θεός, μ' αὐτὴ τὴν ἀντωνυμία· πρὸκειται γιὰ ἕνα πρόσωπο, γιὰ κάποιον ἄντρα· μὰ τί ἄντρα! ἕναν πού τὸν περιμένουν αἰῶνες μὲ λαχτάρια τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Αὐτὸς εἶνε ὁ Χριστός. Ὁ Ἰακώβ περιγράφει τὴ στιγμὴ αὐτὴ κάτι πού βλέπει· τὸ βλέπει μὲ τὰ μάτια τῆς καρδιάς του τὰ προφητικά, καθὼς ἀστραποβολοῦν ἀπὸ πίστι. Βλέπει μέσα στὸ «μυστήριο» τὸ σεσιγημένον, τὸ ἀποσκηρυχθέν ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ τῶν γενεῶν» (Ρω 14, 24 -

25· Έφ 3,9· Κλ 1,26). Προσπαθεί νά διακρίνη. Αυτό τό μυστήριο, τό μυστικό σχέδιο, ὁ Θεός τόκρυψε τόσο καλά, πού οὔτε ὁ διάβολος δέν μπόρεσε νά τό υποψιασθῇ, οὔτε οἱ ἄγγελοι τό ἀντιλήφτηκαν· εἶνε τό γεγονός ὅτι ἔχει καί Ἰὺδ καί θά τόν στείλῃ νά γίνῃ ἄνθρωπος, γιά νά συντρίφῃ τό σατανά καί νά σώσῃ τήν ἀνθρωπότητα. Θά μπορούσε νά μήν κάνῃ οὔτε ὑπαινιγμό ὁ Θεός γι' αὐτό τό σχέδιο. Καί ὅμως μερικῆς φορές, ὅπως ἐδῶ στόν Ἰακώβ, λές καί δέν τό ἀντέχει, καί τό μισολέει μέσ ἀπό τά δόντια του ὁ Θεός. Γιατί; Γιατί δέν ἀρκεῖ νά ἔχῃ ὁ Θεός σχέδιο νά σώσῃ τήν ἀνθρωπότητα πού ἔπεσε ἀπό τόν παράδεισο. Πρέπει νά τόν περιμένῃ καί ἡ ἀνθρωπότης, νά τόν περιμένουν μερικοί ἔστω ἄνθρωποι. Πῶς νά τοῦ διεγείρῃ τήν πίστι καί τήν προσδοκία, πῶς νά τοῦ ἔχῃ ἀναμμένη τή λαχτάρα; Ἔτσι μέ τέτοιες ἐκμυστηρεύσεις, αὐτές πού λέμε προφητείες, σάν αὐτή ἐδῶ τοῦ Ἰακώβ. Ἔτσι τοῦς δίνει κουράγιο στό πέρασμα τῶν αἰώνων. Ἔτσι τοῦς ἀναζωπυρῶναι τήν ἐλπίδα. Γιατί ἂν δέν τόν περιμέναν οἱ ἄνθρωποι τό Χριστό, δέν θά μπορούσε νά ἐνανθρωπήσῃ ὅπως ἂν ἕνας δέν πιστεύῃ, ἂν δέν παίρνῃ φωτιά, δέν μπορεῖ ὁ Θεός νά τόν σώσῃ. Ὁ Θεός λοιπόν ἀφήνει λίγο νά φανῇ τό μεγάλο μυστήριο, νά ξεστομηθῇ ἀπό τό στόμα τοῦ προφήτου Ἰακώβ. «Αὐτός προσδοκία ἔθνων». Καί λέγοντας αὐτό ὁ Ἰακώβ, νιώθει νά σκιρτᾷ διπλάσια, χορεῖται ἡ καρδιά του μέσα του· κάτι μεγάλο κοχλάζει μέσα του, κάτι τό πολύ μεγάλο πρεπο βλέπει, πολύ λαμπρό, πολλή χαρά, πολλή εὐγένεια, πολλή δύναμι. Καί ξεσπάει σ' ἕνα παραλήρημα θαυμασμοῦ, σέ ἀναφωνήσεις πού ἀκροοῦν ὅχι πιά στόν Ἰούδα, ἀλλά σ' Ἐκείνον πού βλέπει βασιλεῖ στό μέλλον, σ' Ἐκείνον πού εἶνε ἡ προσδοκία τῶν ἔθνων.

«Δένει τό ἄτι του σέ κληματαριά καί σά τέλεια τῆς τῶ πουλάρι του».

Τό κείμενο στόν πρῶτο στίχο ἐννοεῖ ἄλογο γεμάτο νιότη καί στό δεύτερο γαϊδούρι. Ἡ κληματαριά εἶνε εὐγενικό δέντρο, κάτι πού δύσκολα μεγαλώνει, δύσκολα καταστρέφεται, ὠρεῖται καρπούς κάνει, καλὸ ποτὸ δίνει· «ἐλικες» εἶνε τὰ τέλεια τῆς κληματαριάς, ἐκείνα τὰ σγουρά τὰ στριφογυρισμένα σύρματα πού θράζει στίς κορυφές τῶν ἀκροδλάστα-

ρων. Τί θέλει νά πῇ λέγοντας ὅτι ὁ μακρυνός ἐκείνος κῶδς τοῦ Ἰούδα, ὁ Χριστός, θά δένῃ τ' ἄλογό του στήν κληματαριά καί τό πουλάρι του σά τέλεια τῆς κληματαριάς; Οὔτε ὁ Χριστός ἦταν ποτέ του καβαλάρης καί ἵπποτης, οὔτε συνηθίζοταν ποτέ νά δένουν οἱ ἄνθρωποι σ' αὐτά τὰ πράγματα τ' ἄλογο καί τό γαϊδούρι τους. Πολλοί ἐρμηνεύται χάνονται μέσ στίς πιδ ἀπίθανες ἀλληγορίες. Νομίζω ὅτι τό νόημα εἶνε τό ἑξῆς. Καί σήμερα ὅταν θέλουμε νά ἐκφράσουμε μεγάλη στοργή κι ἀγάπη, μεγαλοπρέπεια καί πολυτέλεια, πλοῦτα καί δόξα, εὐγένεια καί ἀριστοκρατικότητα, λέμε δι' αὐτόν τόν ταίσουμε κάποιον «τοῦ πουλιοῦ τό γάλα» ἢ «ἀγέθον ἀγέθον» ἢ «σκωτάκι ἀπό καρδερῖνα», δι' αὐτόν φουσκῶμε νά κάθεται· τὰ δημοτικά τραγούδια λένε γιά τοῦς πολὺ δοξασμένους ἄντρες τῆς παλιᾶς ἐποχῆς ὅτι «καβάλα πᾶν στήν ἐκκλησιά» ἢ ὅτι «καβάλα παίρνουν τ' ἀντῶρο ἀπ' τοῦ παπᾶ τό χέρι». Σ' αὐτή τῇ γλώσσᾳ μιλάει ἐδῶ κι ὁ Ἰακώβ. Βλέπει τό Χριστό, κάτι τό πρωτόφαντο, τό ἀσύλληπτο, τό βασιλικό, τό εὐγενές, τό γεμάτο χαρὰ καί δόξα, κάτι τό ἀπερίγραπτο, καί μὴ μπορώντας ἁπλῶς νά ἐκφράσῃ αὐτό πού βλέπει, μιλάει σ' αὐτή τῇ γλώσσᾳ. Ὁ μεγάλος βασιλιάς, πού θά δένῃ τό ἄλογό του ὅχι σέ παλοῦκι, ἀλλά σέ κληματαριά, καί τό πουλάρι του στήν ἐλίκᾳ τῆς κληματαριάς, σ' ὅτι τρυφερότερο κι ἀπαλότερο ὑπάρχει. Θέλει νά ἐκφράσῃ τό ἄκρον ἄκρον τῆς βασιλικῆς πολυτέλειας. Μὲ τό ὅδιο πνεῦμα καί στήν ὅδια γλώσσα ἐξακολουθεῖ

«θά πλύνῃ στό κρασί τὰ ροῦχα του καί στοῦ σταφυλιοῦ τό αἷμα τῇ φορεσίᾳ του».

Ὅπως τὰ θρυλικά πρόσωπα κάνουν τό μπάνιο τους μέσα στό γάλα ἢ πλύνουν τὰ πόδια τους μέ κρασί, γιατί δέν καταδέχονται τό φτηνὸ νερό, δέν εἶνε τίποτε γι' αὐτούς· ἔτσι κι ὁ μεγάλος Ἐκείνος βασιλιάς· θά πλύνῃ τῇ λαμπρῇ φορεσίᾳ του στό κρασί.

«Λαυποκοποῦν τὰ μάτια του ἀπ' τό κρασί, τὰ δόντια του πιδ ἄσπρα ἀπὸ τό γάλα».

Στόν πρῶτο στίχο ἐννοεῖ τὴν κατάστασι πρὶν ἀπὸ τῇ μέθῃ, ὅταν ἔχῃ πιῇ κανεὶς μέτριο κρασί καί νιώθῃ· εὐχαριστημένος, ζωντάνος, χαρούμενος, εὐδιάθετος· καί λάμπει τό μάτι

του από εὐτυχία, γελάει τὸ πρόσωπό του. Ἔτσι βλέπει τὸ λυτρωτὴ Χριστό. Στὸ δεύτερο στίχο ἐννοεῖ τὴν ὁμορφίαν του καὶ τὴ νιότη του. Τὰ κάτασπρα δόντια εἶνε πάντοτε στοιχεῖο ὕψους, νεότητος καὶ ὁμορφίας. Τέτοιες ἐκφράσεις βρίσκει κανεὶς ἀφθονες στὸ Ἄσμα Ἀσμάτων, ὅπου ἐξυμνεῖται ἡ γυναικεῖα ὁμορφία σὺν ὁμορφίᾳ τῆς ἐκκλησίας τῶν ἔθνων καὶ ἡ ἀντρικὴ μεγαλοπρέπεια σὺν μεγαλοπρέπειᾳ καὶ ὁμορφίᾳ τοῦ Χριστοῦ. Ἐπίσης καὶ στὰ παλιὰ δημοτικὰ τραγούδια. Ἐνῶς χωρικοῦ καταλαβαίνει καλύτερα αὐτὴ τὴ γλῶσσα, γιατί ἡ χωριάτικη γλῶσσα εἶνε γεμάτη ἀπὸ τέτοιες ἐκφράσεις. Στὰ χωριά οἱ πλούσιοι τρῶνε μὲ χρυσὰ κοσμήματα, οἱ θυγατέρες τους δταν παντρεύονται φοροῦν γιὰ στολίδια τὸ φεγγάρι καὶ τ' ἀστέρια, τὰ παλληκάρια δταν παίζουσι, ρίχνουσι βότσια ἴσα μὲ λόφους, δένουσι τ' ἀλογό τους μὲ χρυσὴ ἀλυσίδα σὲ φιλιτισένια παχυνά. Σὲ μιὰ τέτοια γλῶσσα μιλάει καὶ ὁ Ἰακώβ, γιὰ νὰ ἐκφράσῃ τὸ μεγάλο ποῦ βλέπει. Αὐτὴ τὴ γλῶσσα δὲν μπόρεσαν νὰ καταλάβουν πολλοὶ Ἰουδαῖοι στὰ χρόνια τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐπλάσαν μὲ τὴ φαντασίαν τους ἕνα Μεσσία καθάαρην, πολεμιστὴ καὶ ἐπίγειο βασιλεῖα, καὶ τοὺς ἦταν ἀδύνατον νὰ παρῶντο, δτι ὁ φτωχὸς ἐργάτης τῆς Ναζαρέτ ἦταν ὁ βασιλεῖς ἐκεῖνος, γιὰ τὸν ὅποιο ἤλυνε στὴ διαθήκη του ὁ Ἰακώβ, δτι ἦταν ὁ «λέων τοῦ Ἰούδα».

ε'. Γιὰ τὸ Ζαβουλὼν λέει, δτι ἡ φυλὴ του θὰ κατοικήσῃ δίπλα στὴ θάλασσα, ἐννοῶντας τὴ Μεσόγειο, καὶ θὰ ἐπαισταθῇ μέγα: τὴ Σιδῶνα, τὴν τότε πωπεύουσα τῶν Φοινίκων.

ς'. Ὁ Ἰσάναρ σὲ φυλὴ εἶνε αὐτὸς ποῦ τοῦ ἔδωκε τὴν εὐλογίαν ζωῆς, ἡ δουλειὰ τῆς γεωργικῆς ζωῆς, οἱ γαιοικονιένες ἀπὸ τῆς ἀπολαύσεως τῆς, ἡ νοικοκυρσύνη.

ζ'. Ὁ Δάν θὰ ἔχῃ μιὰ προσωρινὴ ἀναλαμπὴ στὴν ἱστορίαν σὺν μικρογραφίᾳ τοῦ λιονταριστοῦ Ἰούδα. Κάποτε θὰ φέρῃ μεγάλη ἔθνηκὴ ἐνότητα στὶς δύοδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ καὶ θὰ τίς ἐκρίνῃ, θὰ τίς καθερνήσῃ δηλαδὴ ὡς κριτὴς. Ἐννοεῖ τὸν ἑνδοξο Σαμφὼν. Ἐπειτα λέει, δτι θὰ εἶνε φυλὴ ποῦ θὰ τὴν τρέμουν οἱ γείτονες· σὺν τὸ φόβῳ θὰ καιροφυλακτῇ καὶ θὰ καταπέρνῃ θανάσιμον χτύπημα σὲ πολὺ ἰσχυροτέρους τῆς. Ἐννοεῖ τὸ γεγονός ποῦ περιγράφεται στὸ διόλιον τῶν Κριτῶν μετὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Σαμφὼν (Κρ 18), τὸ πῶς δηλαδὴ ἡ φυλὴ Δάν κυριεύσε αἰφνιδίαιστα

μὲ φοινικικὴ πόλιν μὲ τὴν περιοχὴ τῆς καὶ τὴν ἔκανε κλῆρο τῆς.

η'. Γιὰ τὴ φυλὴ τοῦ Γὰδ λέει, δτι κάποτε στὴν ἱστορίαν τῆς θὰ τῆς ἐπιτεθῇ ἕνα ληστρικὸ ἔθνος, θὰ λαφυραγωγῇ, θὰ αἰχμαλωτίσῃ, καὶ θὰ φύγῃ. Οἱ Γαδίτες ὅμως θὰ τοὺς κυνηγήσουν ἀπὸ πίσω καὶ ὅχι μόνο θὰ πάρουν πίσω τὰ δικά τους, ἀλλὰ καὶ θὰ λαφυραγωγῇ τοὺς ληστές. Αὐτὸ νομίζω δτι εἶνε ἐκεῖνο ποῦ συνέβηκε, δταν ὁ Δαυὶδ ἦταν ἀκόμη ἐξόριστος, λῆρο πρὶν γίνῃ βασιλεῖς. Οἱ λησταὶ ἦσαν Ἀμυαλίτες· στὴν ἀντιπῆθεσι τῶν Γαδιτῶν ἐπὶ κεφαλῆς ἦσαν ὁ Δαυὶδ (Α' Βα 30).

θ'. Ἡ φυλὴ τοῦ Ἀσὴρ θὰ κατοικήσῃ σὲ χώρα πολὺ γόνιμη μὲ γλινὴ καὶ νόστιμα φαγώσιμα προϊόντα. Ἀπ' ἐκεῖ θὰ πραγματοποιῶνται τὰ ὑπόμνητά τους οἱ βασιλεῖδες.

ι'. Ἡ φυλὴ τοῦ Νεφθαλεμ «στέλεχος ἀνειμένον» δηλαδὴ «κομὸς δέντρου ξετιναγμένος πὲ ὕψος», «ψηλὸ δέντρο καὶ ρωμαλέο». Καὶ στοὺς καρπούς του θὰ δίνῃ καὶ ὁμορφίαν μὲ τὸ παραπάνω. Ἐννοεῖ μᾶλλον δτι ἡ φυλὴ θὰ εἶνε στὸν Ἰσραὴλ ἀξιόλογη καὶ θὰ ἔχῃ καλὰ γεωργικὰ προϊόντα. Ἰσως ἐννοοῦνται ἡ Δεδύρα καὶ ὁ Βαράκ, ποῦ ἦταν ἀπὸ τὴ φυλὴ αὐτὴ (Κρ 4 - 5).

ια'. Καὶ στὸν Ἰωσήφ μόλις φτάνῃ ὁ Ἰακώβ, ξεσπάει σ' ἐπιφωνήματα ἀγάπης καὶ θαυμασμοῦ, ὅπως καὶ στὸν Ἰούδα καὶ τοῦ ἀπευθύνεται ἐπίσης σὲ δεύτερο πρόσωπο. Μόνο ποῦ στὴν εὐλογία του δὲν ὑπάρχει ἡ μεγάλη ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ. Σ' ἔλα τ' ἄλλα εἶνε σὺν τὴν εὐλογίᾳ τοῦ Ἰούδα. Μικρὸ μου Ἰωσήφ, ξεκουστὲ καὶ δοξασμένε, θαυμαστέ καὶ ζηλευτέ, γύρνα καὶ κοίταξέ με νὰ σὲ κριαρώσω!.. Κάπως ἔτσι τοῦ μιλάει. Ἐπειτα ἀναφέρεται στὴ διαβολὴ καὶ στὸν κατατρεγμὸ ποῦ ὑπέφερε στὴ ζωὴ του. Τ' ἀδέρφια του τὸν διέβαλαν, ἔπειτα τὸν κακολόγησαν, ἔπειτα τὸν κακοποίησαν καὶ τὸν πούλησαν. Μὰ δὲν μόνον αὐτοὶ οἱ ὄντες· καὶ ἀνθρώποι ἰσχυροὶ μὲ σοφοὺς καὶ παθεῖς καὶ ἐξουσίες, ὁποιοί καὶ ποιητὴς καὶ ποιητῶν, ὅπως ὁ Πετεροῦς καὶ ἡ ἀνάστατη γυναῖκα του, τὸν συκοφάντησαν, τὸν ἔρριξαν σὲ πικρὰ πικρὰ, πῆγαν νὰ τὸν σκότουν ἀπ' τὸ πρῶτο τῆς γῆς. Ὅμως ἔλα τὸν συνέτωσε ὁ δυνάστης τοῦ οἴνου Ἰωνῆς, ὁ ἀτίττος ἐνείκως ποῦ πᾶλε τὸν Ἰακώβ σὲ πτόμα· κάποια νύχτα

και τοῦδωσε τὸ ὄνομα Ἰσραὴλ, ὁ Θεὸς τοῦ πατέρα του. Ὁ Θεὸς ποὺ κατέθηκε μαζί του στήν Αἴγυπτο. «Σὲ βοήθησε ὁ δικός μου Θεός», κράζει ὁ γέρος Ἰακώβ. Σ' εὐλόγησε μ' ὅλες τίς εὐλογίες τ' οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς· σοφία, καλωσύνη, ἀξιωσύνη, πίστι· κοσμικὴ ἐξουσία, ὀλικό πλοῦτο, παιδιὰ, δόξα. Κι αὐτὸ γιατί εἶσαι εὐλογημένος ἀπ' τὸ γάλα τῆς μάνας σου, ἀπὸ θυγατερικὸ μωρό, ἀπὸ ἐμβρυο. Γεννήθηκες μὲ λαχτάρες καὶ προσδοκίες, ἤσουν τὸ παιδί ποὺ ἀνέπαιες τοὺς γονεῖς σου· τοὺς ἐβγαλες ἀπ' τὰ δάθη τῆς καρδιάς των τὴν εὐλογία τους καὶ τὴν πῆρες πάντα σου. Γι' αὐτὸ σ' εὐλόγησε κι ὁ Θεός· τόσο πολὺ μὲ οὐράνια κι ἐπίγεια ἀγαθὰ. Ἡ εὐλογία τῶν γονέων σου πρὸ μεγάλης κι ἀπ' τὰ βουνά, ποὺ αἰῶνες τώρα κατακλύθονται μ' ὅλο τὸ θάρος τους· πάνω στὴν ἀγκυλιά τῆς γῆς. Στὸ τέλος προφητεύει, ὅτι ὅπως τώρα ὁ Ἰωσήφ εἶνε ὁ ἡγεμόνας τῶν ἀδερφῶν του καὶ τοὺς δίνει γῆ νὰ μένουν καὶ τροφὲς νὰ φᾶν, ἔτσι κάποτε κι ἡ φυλὴ του θὰ κοιμαντάρη ὅλο τὸ ἔθνος τοῦ Ἰσραὴλ. Ποικητικὰ ὁ δευτέρως μετὰ τὸ Μωϋσῆ, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ποὺ ἔμπασε τὸν Ἰσραὴλ στὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, ποὺ τὸν δέηγες σὲ τόσες νίκες καὶ κατακτήσεις, ποὺ τοὺς μοίρασε κλήρους κατὰ φυλές καὶ κατὰ δῆμους, ποὺ τοὺς τακτοποίησε ὅλους, ἦταν υἱὸς Ἰωσήφ, ἀπ' τὴ φυλὴ Ἐφραὶμ τοῦ βιαιοῦ γιοῦ τοῦ Ἰωσήφ. Καὶ ἀσκετοὶ κρίται ἦταν ἀπ' τὴ φυλὴ αὐτῇ, υἱοὶ Ἰωσήφ.

16'. Φυλὴ ἀντρεπωμένη ἡ φυλὴ τοῦ Βενιαμίν, σὰ λύκος ποὺ ἀρπάζει καὶ ἀρπάζει πολλὰ. Κάποτε σ' ἔβαν ἐμφύλιο πόλεμο ἡ φυλὴ τοῦ Βενιαμίν μὲν τῆς νικούσε συνεχῶς· ὅλες μαζί τίς ἄλλες ἔντεκα φυλές, καὶ τοὺς ἔκανε νὰ κλαῖν σὰ μικρὰ παιδιὰ (Κρ 20). Ἀλλὰ καὶ στοὺς ἐχθροὺς τοῦ Ἰσραὴλ ἡ φυλὴ τοῦ Βενιαμίν ἦταν πολὺ σιληρὸς ἀντίπαλος, φυλὴ μὲ νεῦρο.

Σ' ὅλους ὁ Ἰακώβ ἔδωσε εὐλογίες. Στους

τρεις ποὺ ἀμάρτησαν φοδερὰ ἔδωσε πυγχώρησι, εὐχή νὰ μὴν ξαναπέσουν σὲ χειρότερα, τιμωρίες πολὺ ἐπιεικεῖς σὰν τὴ διασπορὰ τῶν Λευιτῶν γιὰ τὰ ἱερατικὰ καθήκοντα. Σ' ὅλους ἔδωσε τὸ πρῶτο σκέλος τῆς γνωστῆς διπλῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ· ὅτι θὰ κυριεύσουν καὶ θὰ καρπωθοῦν τὴ γῆ Χαναάν. Στὸν Ἰούδα ἰδιαίτερα ἔδωσε καὶ τὸ δεύτερο σκέλος, τὸ μεγάλο, τὸ θεϊκό· ὅτι θὰ εὐλογηθοῦν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς μὲ τὸ σπέρμα του. Αὐτὰ εἶνε τὰ πρωτοτόκια, ποὺ λεγόταν «πρωτοτόκια» κατὰ τὴν παράδοσι τῶν ἀνθρώπων ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, μὰ στὴν οἰκογένεια τοῦ Ἀβραάμ σπάνια συνέπιπταν μὲ τὰ φυσικὰ καὶ νομικὰ πρωτοτόκια. Ὁ Ἀβραάμ ἔδωσε στὸ φυσικὸ πρωτότοκο Ἰσαὰκ, τὸν καὶ μονογενῆ, ὁ Ἰσαὰκ στὸ δευτερότοκο Ἰακώβ, ὁ Ἰακώβ στὸν τέταρτο Ἰούδα, κι ἀπ' τὸν Ἰούδα προκατοβουλικά κατευθύνθηκαν πρὸς τὸ δευτερότοκο Φαρές μὲ τὸν παράδοξο ἐκεῖνο τρόπο ποὺ εἶδαμε (Γε 38, 29 - 30). Οἱ ἄνθρωποι μποροῦν νὰ ἔχουν τὰ ἔθιμά τους, μὰ κι ὁ Θεός κάνει τὴν ἐκλογὴν του ὅπως ἔχει καὶ ὅπως θέλει. Τὰ ἀνθρώπινα ἔθιμα εὐνοοῦν τὴν τύχη, ἐνῶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ Θεοῦ εἶνε ἀπὸ τὴ βούλησί του. Αὐτὸ τὸ γεγονός ἐπρεπε νὰ διδάξῃ τὸν περιούσιο λαὸ τοῦ Θεοῦ νὰ μὴν ἐπαναπαύεται στὴ φυσικὴ καὶ νομικὴ ἰδιότητα τοῦ περιουσίου. Πρέπει νὰ μᾶς διδάξῃ κι ἐμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς.

Ἀξιοσημειώσεως καὶ πάλι, ὅτι ὅλ' αὐτὰ τὰ γράφει ὁ Μωϋσῆς ἀπ' τὴ φυλὴ τοῦ Λευὶ, σὲ καιρὸ ποὺ κυβερνάει σ' ὅλα ἡ φυλὴ τοῦ Λευὶ. Καὶ ὅμως σὰν τὸν προπάτορά του Ἰακώβ κι ὁ Μωϋσῆς, ἀποκαλύπτει ὅτι ἡ φυλὴ του ἔχασε τὰ πρωτοτόκια ἀπὸ ἀμαρτία τοῦ Λευὶ, κι ὅτι τὰ πῆρε ἡ φυλὴ τοῦ Ἰούδα, μὰ φυλὴ ἀσημητὴ στὰ χρόνια του. Τὰ ὄργανα τοῦ θεοπνεύστου λόγου τοῦ Θεοῦ δὲν λέν οὔτε γράφουν ὅτι τοὺς ἀρέσει, ἀλλ' ὅτι τοὺς ὑπαγορεύει ὁ Θεός.

Στέργιος Ν. Σάνκος

«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ» Μηνιαῖον ὁρθόδοξον χριστιανικὸν περιοδικόν.

Ἱδιοκτησία καὶ Ἐκδόσις Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, τηλ. 270.630 Θεσ/κη

Διευθυντῆς Συντάξεως: Σάββας Ν. Ξανθόπουλος, Πέλοπος 9, Θεσ/νίκη

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Α. Α. Καρακατσάνης, Μητροπόλεως 38, Θεσ/νίκη

Ἐτησίᾳ συνδρομή: Ἐσωτερικοῦ δεχ. 30 — Ἐξωτερικοῦ δολλ. 2

Ἐπιστολαὶ - συνδρομαὶ εἰς Περιοδικὸν «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, Θεσ/νίκη

ΤΥΠΟΙΣ: Α.Σ.Ε. — ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

Ἀντιαιρετική στήλη**ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ**

1Δ'

ΕΡΩΤ.: Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς Μ. Ἑβδομάδος θὰ ἐπιθυμούσαμε, κ. καθηγητά, ν' ἀκούσουμε τί διδάσκουν οἱ αὐτοκαλούμενοι μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά γιὰ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ.

ΑΠΑΝ.: Οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά δὲν ἐφορτάζουν πάσχα οὔτε ἐβδομάδα τῶν παθῶν. Τὸ χειρότερο ὅμως εἶνε ὅτι ξεκόπησαν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, καταπατοῦν τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ, καὶ διαστρεβλώνουν τὴν ἀλήθεια τῆς σωτηρίας.

ΕΡΩΤ.: Τί διδάσκουν γιὰ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ; Ποιά ἀλήθεια διαστρεβλώνουν;

ΑΠΑΝ.: Ὅλοι ξέρουμε γιατί ἦρθε ὁ Χριστὸς στὸν κόσμον καὶ γιατί θανατώθηκε. Ἡ Γραφή τὸ τονίζει συνεχῶς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔπαθε γιὰ τὶς ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων. Ἐπαθε γιὰ νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, τὴ φθορά καὶ τὸ θάνατο.

ΕΡΩΤ.: Τὸ ἀρνοῦνται αὐτοὶ οἱ μάρτυρες;

ΑΠΑΝ.: Φαίνεται ὅτι δὲν τὸ ἀρνοῦνται, ἀλλὰ τονίζουν ἄλλη αἰτία πρὸ σπουδαία κατὰ τὴ γνώμη τους. Στὸ διδῆλο τους πού ἀνέφερα πολλὲς φορές στίς συνομιλίες μᾶς «Ἀπὸ τὸν ἀπολεσθέντα Παράδεισον στὸν ἀποκαταστημένο Παράδεισον», στὴ σελίδα 142, § 19, γράφουν τὰ ἑξῆς: «Γιὰτὶ ὁ Ἰεχωβά Θεὸς ἄφησε τὸν ἀγαπητό του Υἱὸ νὰ πεθάνῃ; Γιὰ περισσοτέρους ἀπὸ ἓνα σοβαροὺς λόγους. Ἐνῶς λόγου ἦταν ἐξ αἰτίας τοῦ ἐρωτήματος, «Ποιὸς εἶναι ὁ ἀνώτερος ἄρχων ὅλης τῆς κτίσεως;» Ὁ Σατανᾶς εἶχε εἰπεῖ ὅτι ἀνθρώπινα πλάσματα δὲν μποροῦσαν νὰ παραμείνουν πιστὰ στὸν Θεὸ ὡς τὸν Ἀρχοντα ὅλης τῆς κτίσεως. Τὸ διδῆλο τοῦ Ἰωβ καταδεικνύει ὅτι ὁ Σατανᾶς ἐπίστευε πῶς θὰ μποροῦσε ν' ἀπομακρύνῃ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὁ Θεός μου, τί φέμματα εἶνε αὐτὰ πού γράφουν! Τί ἀπάτη! Συνδέουν τὸ θάνατο τοῦ Χριστοῦ μὲ ἓνα μῦθο τῆς νοσηρᾶς φαντασίας τους.

ΕΡΩΤ.: Καὶ σὲ ποιά χωρία τῆς Γραφῆς παραπέμπουν, γι' αὐτὰ πού γράφουν, κ. καθηγητά;

ΑΠΑΝ.: Σὲ κανένα χωρίο. Δὲν βρίσκουν οὔτε ἓνα. Αὐτὸ εἶνε πού μὲ στενοχωρεῖ πολύ. Διαβάζουν οἱ ὁπαδοὶ τῆς αἵρέσεως αὐτὸ τὸ

διδῆλο πού κυκλοφορεῖ σὲ ἑκατομμύρια ἀντίτυπα. Γράφεται μιὰ μεγάλη ἀνοησία, μιὰ φοβερὴ πλάνη, ὅτι ὁ Χριστὸς ἔπαθε γιὰ ν' ἀπαντήσῃ στὸ ἐρώτημα: «Ποιὸς εἶναι ὁ ἀνώτερος ἄρχων ὅλης τῆς κτίσεως;». Δὲν βλέπουν καμμιὰ παραπομπή στὴ Γραφή. Καὶ ὅμως οἱ φανατισμένοι ὁπαδοὶ τὸ δέχονται, τὸ «χαύτουν», καὶ μετὰ ἔχουν τὸ θράσος νὰ αὐτοκαλοῦνται: «σπουδαστὰί τῆς Γραφῆς»!

ΕΡΩΤ.: Αὐτὸ πού γράφουν γιὰ τὸν Ἰωβ, τί σημαίνει; Μήπως βρίσκουν καμμιὰ μαρτυρία στὸν Ἰωβ;

ΑΠΑΝ.: Ἀπολύτως καμμιὰ. Εἶνε πολὺ ἀπλή καὶ πολὺ σαφὴς ἡ μαρτυρία τοῦ διδῆλου τοῦ Ἰωβ. Ὁ σατανᾶς, ὁ κατήγορος, ἰσχυρίζεται μπροστὰ στὸ Θεόν, ὅτι ὁ Ἰωβ σέβεται: τὸ Θεὸ μόνο καὶ μόνο, γιὰτὶ τοῦ δίνει ὅλα τὰ ἀγαθὰ. Ὁ Θεὸς τότε ἐπιτρέπει στὸ σατανᾶ νὰ πειράξῃ τὴν περιουσία του, τὰ ἀγαθὰ του, ἀκόμα καὶ τὴν υἰεῖά του, ὅχι ὅμως τὴ ζωὴ του, γιὰ νὰ φανῇ ὅτι ὁ Ἰωβ εἶνε γνήσιος καὶ πιστὸς δοῦλος τοῦ Θεοῦ ἢ ὅχι. Καὶ ἡ συνέχεια εἶνε γνωστὴ. Ὁ Ἰωβ ἀπέδειξε μὲ τὴν ὑπομονὴν του τὴν ἀκλόνητη πίστιν στὸ Θεόν. Καμμιὰ σκλήτησι γιὰ ἀνώτατο ἄρχοντα.

ΕΡΩΤ.: Θὰ θέλατε, κ. καθηγητά, νὰ μᾶς ἀναφέρετε μερικὰ χωρία τῆς Γραφῆς πού νὰ μιλῶν ὅτι ἡ αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ εἶνε νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ὥπως τονίσατε στὴν ἀρχή;

ΑΠΑΝ.: Μὲ πολὺ χαρά. 1. Στὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιο 3,16: «Ὅστω γὰρ ἡγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον».

2. Ρω 4,25: «Ὁς (Χριστὸς) παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἡγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν». Ρω 5,6-8: «Ἐτι γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀποθνῶν κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ἀπέθανε. μολὶς γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθάνειται; ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. συνίστησι δὲ τὴν ἐλευθερίαν ἀνέστην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε». (Πρβλ. Α' Κο 15,3 «ὅτι Χριστὸς ἀπέθανε

γεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς»).

3. Α' Πε 2,21 - 25. «Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἑπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὅμιν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἰχνεσιν αὐτοῦ ὅς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ὅς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπαίλει, παραδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως ὅς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν» οὗ τῷ μύλωπι αὐτοῦ ἴσθητε».

4. Μθ 20,28. «Ὡςπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν».

5. Ἰω 11,49 - 52. «Εἰς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς ὅμοις οὐκ οἶδατε οὐδέν, οὐδὲ διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἰς ἀνθρώπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. τοῦτο δὲ ἀπ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου προσεφώνησεν ὅτι ἐμελλεν ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. Δὲν χρειάζεται ν' ἀναφέρω καὶ τὴν καταπληκτικὴν προφητείαν τοῦ Ἡσαίου (καρ. 53), γιὰ τὴν τὸ νόημά της τὸ χρησιμοποιοῖ ὁ Πέτρος στὸ χωρίο πού ἀνέφερα.

ΕΡΩΤ.: Σὰς εὐχαριστοῦμε, κ. καθηγητά· ὅλες αὐτὲς οἱ μαρτυρίες, πού τόσο πλούσια μᾶς χαρίζει ἡ θεία Γραφή, μιλοῦν πολὺ πειστικὰ γιὰ τὴν αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ δὲν εἶναι χρέος αὐτὰ μόνο γιὰ τὸν ἀντιχριστιανικὸ ἀγῶνα, ἀλλὰ γιὰ τὸν πνευματικὸ μᾶς καταγρισμό.

ΑΠΑΝ.: Στὴ σκέψι μου πάντα ἔχω τὴν πρῶτον σκοπὸ τῶν συνεντεύξεών μας τὸν κατωρτισμὸ τῶν πιστῶν. Τὸ ποίμνιο τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ δυναμώνει καὶ ἀγιάζεται μὲ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Ἐστὶ μὲ τίς ἀλλοθίας τοῦ Εὐαγγελίου οἱ Χριστιανοὶ ἐυδοκίχοντες· καὶ προσφυλάνονται ἀπὸ τὴν ἐπιδημίαν τῆς αἰρέσεως.

ΕΡΩΤ.: Τί ἄλλο ἀπὸ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ διαστρεβλώνουν οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά;

ΑΠΑΝ.: Τὸ σταυρὸ τοῦ Κυρίου. Στὰ διδάλια τους δὲν γράφουν πῶς «σταυρὸς», ἀλλὰ

πάσσαλος. Ἐπίσης καὶ στὶς ἐκδόσεις τῆς Κ.Δ. πὺς κάνουν οἱ ἴδιοι ἀφήρσαν τὴ λέξι σταυρὸς καὶ ἔβαλαν τὴ λέξι πάσσαλος. Παλαιότερα ὅχι μόνο ἔγραφαν τὴ λέξι σταυρὸς, ἀλλὰ καὶ εἰκόνες μὲ τὸν ἐσταυρωμένον Ἰησοῦ τίπωναν στὰ διδάλια τους. Τώρα ἔχουν στὶς εἰκόνες ἀντὶ γιὰ σταυρὸ ἕναν πάσσαλο. Νά, στὸ διδάλιο τους πὺς ἀνέφερα στὴ σελ. 141, ἔχουν μὲ τέτοια εἰκὼνα καὶ στὴ σελ. 140 § 16 γράφουν «Ὁ Ἰησοῦς τώρα ὠδηγήθη στὸν τόπον πὺς ἐλέγετο «Κρανίσον». Ἐκεῖ ἐσταυρώθη, δηλωθῇ, ἐκαρφώθη σ' ἕνα μεγάλο ξύλο (ἢ πάσσαλο) γιὰ νὰ πεθάνῃ. Καὶ λίγος πῶς κάτω στὴ σελ. 142 ἔχουν τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸ ληστὴ πὺς μετανόησε: «Θέλεις εἶσθαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ» (Λκ 23,43). Τί φοβεροὶ διαστρεβλωταί! Ἀποφεύγουν νὰ γράφουν τὸ Σήμερον πὺς τὸ τονίζει τόσο πολὺ ὁ Κύριός μας «Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ». Καὶ δὲν τὸ γράφουν τὸ σήμερον γιὰ τὸς διαλύει τὰ σχέδια καὶ τὴν πίστι τους. Αὐτοὶ πιστεύουν ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ ἀρχισε τὸ 1914 καὶ ὅχι τὴν ἡμέραν πὺς εἶπε ὁ Ἐσταυρωμένος στὸ ληστὴ «Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ». Ὅπως λοιπὸν διαστρεβλώνουν τὸ λόγο τοῦ Ἐσταυρωμένου εἶπαι διαστρεβλώνουν καὶ τὸ σταυρὸ. Δὲν θέλουν οὔτε τὸ ὄνομά του ν' ἀναφέρουν καὶ ἀλλάζουν τὸ σχῆμα του.

ΕΡΩΤ.: Καὶ γιὰ τοὺς ἐνοχλεῖ τόσο τὸ σχῆμα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ σταυροῦ, κ. καθηγητά;

ΑΠΑΝ.: Ἐχω τὴ γνώμη, ὅτι ἐπειδὴ ἐνοχλεῖται ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐσατανῶν ἀπὸ τὸ ὄνομα καὶ τὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ, πὺς ἐγίνε τὸ ὄπλο τῶν πιστῶν, ἡ ὠραιότης τῆς Ἐκκλησίας, ἐνοχλοῦνται καὶ αὐτοὶ τὰ ὄργανα τοῦ σατανᾶ.

ΕΡΩΤ.: Καὶ γιὰ μὲν τὸ ὄνομα σταυρὸς εἰμεθα δέδαιοι, τὸ ἀναφέρει τόσες φορὲς ἡ Κ. Διαθήκη. Γιὰ τὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ ἀπὸ ποῦ πληροφοροῦμεθα;

ΑΠΑΝ.: Τὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ τὸ παραλάβομε ἀπὸ τὴν πρώτη Ἐκκλησία. Τὸ διακρίνομε ὁμῶς καθαρά ἐμμεσα καὶ ἀμμεσα καὶ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Καινὴ Διαθήκην πὺς μᾶς περιγράφει τὸν τρόπο τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου μας. Ἡ σταύρωσι ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ εἶδη θανατικῆς ἐκτελέσεως. Ἐπαρμολόγουν μόνον στοὺς ὑποδοῦλους, καὶ ἀπαγορευόταν νὰ γίνῃ στοὺς ἐλευθέρους. Γι' αὐτὸ τὸν Παῦλο

τὸν ἔσφαξαν, ἐπειδὴ ἦταν Ρωμαῖος πολίτης, ἐνῶ τὸν Ἰησοῦ καὶ τὸν Πέτρο τοὺς σταύρωσαν, ἐπειδὴ ἦταν ὑπόδουλοι. Ὁ σταυρὸς μποροῦσε νὰ εἶνε ἕνα ἀπλὸ δοκάρι ἀπὸ κορμὸ δέντρου μπηγμένο στὴ γῆ, ὀρθιο, ἕνας πάσσαλος ὅπως λένε οἱ χιλιασταί, ἢ νὰ εἶνε ἐκτός ἀπὸ τὸ ὀρθιο δοκάρι κι ἄλλο ἕνα ὀριζόντιο καρφωμένο πάνω στὸ ὀρθιο ἢ σὲ σχῆμα Τ ἢ σὰν τὸ σταυρὸ ποὺ εἰκονίζουμε ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι. "Αν ἦταν ἕνας πάσσαλος τότε τὸν ἐσταυρωμένο τὸν κάρφωσαν μὲ τὰ χέρια καὶ τὰ δύο ἱσία πάνω σὲ ἀνάτασι, καὶ πέθαινε σὲ λίγα λεπτά. "Αν ἦταν σὲ σχῆμα Τ ἢ +, τότε ἢ τὸν κρεμοῦσαν δένοντας τὰ χέρια του σὲ ἔκτασι πάνω στὸ ὀριζόντιο δοκάρι καὶ τὰ πόδια του στὸ κατακόρυφο, ὁπότε πέθαινε σὲ πολλές μέρες ἀπὸ πείνα, δίψα, καὶ ἥλιασι, ἢ τὸν κάρφωσαν πάλι, ὁπότε πέθαινε σὲ 2 μέρες περίπου ἀπὸ αἱμορραγία καὶ τέτανο καὶ ἀσφυξία. Στὴν περίπτωσι ποὺ τὸν κάρφωσαν, πέθαινε ὡς ἐξῆς: Κάρφωσαν τὴς παλάμες του στὸ ὀριζόντιο μὲ καρφιά, ἕνα γιὰ τὴν κάθε μία, καὶ τὰ πέλματά του μὲ 1 ἢ 2 καρφιά.

Γιὰ νὰ ἐφαρμοστοῦν τὰ πέλματα πάνω στὸ κατακόρυφο δοκάρι καὶ νὰ καρφωθοῦν, ἔπρεπε τὰ γόνατα νὰ εἶνε πολὺ λυγισμένα, ὥστε νὰ πατάη ὁ σταυρωμένος στὸ ξύλο. Καθὼς τὸ σῶμα εἶνε βαρὺ, ὁ σταυρωμένος κρεμόταν κάπως. Τὰ χέρια του ἦταν σὰν Υ. Καὶ αἱμορραγοῦσε ῥέδαια, ἀλλὰ τὰ τέσσερα τραύματά του δὲν ἦταν καὶ τόσο βαρεῖα ὥστε νὰ πεθάνη γρήγορα. Ἔτσι τυραννιόταν 2 μέρες καὶ παραπάνω. Ἐμεῖνο ποὺ τὸν βασάνιζε πολὺ ἦταν ἡ ἀσφυξία. Καθὼς κρεμόταν μὲ τὰ χέρια σὰν Υ, τὸ στήθος του πιεζόταν ἀπὸ τὴς ὁμοπλάτες ἔτσι, ὥστε νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὸ φουσκώσῃ καὶ νὰ ἀναπνεύσῃ καλὰ. Ἔτσι κάθε λίγο, γιὰ νὰ ἀναπνεύσῃ, ἀναγκάζονταν νὰ πατάη καλὰ στὰ πόδια του, ἀντὶ νὰ κρέμεται ἀπ' τὰ χέρια, καὶ νὰ ἀνασηκώνεται ὀρθιος μὲ τὰ γόνατα τεταμένα, γιὰ νὰ φέρῃ τὰ χέρια σὲ κανονικὴ ἔκτασι καὶ νὰ ἀναπνεύσῃ βαθιά. Ἔτσι μὴ σιγαινόταν στὰ πόδια καὶ ἀνέπνεε, καὶ μὴ ἔπεφτε ἀπ' τὸν πόνο καὶ κρεμόταν ἀπ' τὰ χέρια. Σιγά - σιγά ἀπ' τὴν αἱμορραγία κι ἀπ' τὸν πόνο κι ἀπὸ τὴ διακοπτομένη ἀναπνοὴ ἐξαντλιόταν τόσο, ὥστε δὲν εἶχε τὴ δύναμι νὰ ἔαναρθωθῇ, καὶ τότε πέθαινε ἀπὸ ἀσφυξία. Πέθαινε κι ἀπὸ τέτανο. Ὅταν ἤθελαν τὸν σταυρωμένο νὰ τὸν πεθάνουν γρήγορα τοῦ ἔσπαζαν τὰ πόδια.

Ἔτσι δὲν μποροῦσε νὰ ἀνασηκωθῇ στὰ πόδια καὶ νὰ ἀναπνεύσῃ, καὶ πέθαινε ἀμέσως. Γι' αὐτὸ ὁ Πιλάτος διέταξε νὰ σπάσουν τὰ πόδια τῶν τριῶν σταυρωμένων, γιὰ νὰ τελειώσουν γρήγορα, διότι τὴν ἄλλη μέρα ἦταν πάσχα καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ ζοῦν οἱ σταυρωμένοι. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως ἦταν τόσο ἐξαντλημένος ποὺ πέθανε πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸ κανονικόν, μέσα σὲ 3 ὥρες (ἀπὸ τὴς 12 μέχρι τὴς 3). Γι' αὐτὸ δὲν τοῦ ἔσπασαν τὰ πόδια, ἐνῶ τῶν ληστῶν ποὺ θ' ἀργοῦσαν νὰ πεθάνουν τὰ ἔσπασαν. Ἐπειδὴ ὁ σταυρωμένος ζοῦσε δύο μέρες, πολλές φορὲς πηγαιναν οἱ συγγενεῖς του καὶ οἱ φίλοι του τὴν νύχτα καὶ τὸν ἐκάρφωσαν καὶ τοῦ θεράπευαν τὴς πληγές καὶ ζοῦσε. Ἔχρησαν πολλοὶ σταυρωμένοι. Γι' αὐτοὺς οἱ κρατικὲς ἀρχὲς ἔβαζαν σκοπία ποὺ φρουροῦσε τοὺς σταυρωμένους, μέχρι νὰ πεθάνουν. Αὐτὴ τὴ δουλειὰ ἔκαναν οἱ στρατιῶτες καὶ ὁ κεντυρίων (λοχαγός) δίπλα στὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὸ κάρφωμα. Γιὰ ν' ἀντέχῃ κάπως στοὺς πόνους ὁ σταυρωμένος τὸν νάρκωσαν λίγο μεθώντας τον μὲ κρασί πολὺ μπρούσικο ἢ ξύδι, μέσα στὸ ὁποῖο ἔβαζαν καὶ γολή ἢ ἄλλο πικρὸ (σιῦρα, κλπ.). Ἐπίσης ἐπειδὴ οἱ σταυρωμένοι διψοῦσαν ἀπὸ τὴν αἱμορραγία, τοὺς πότιζαν ἀπ' αὐτό. Γι' αὐτοὺς οἱ εὐαγγελισταὶ λένε ὅτι ἔδιναν στὸν Ἰησοῦ «οἶνον ἐσμυρνισμένον» ἢ «ξὺς καὶ γολήν». Εἶπε τὸ ἴδιον πρᾶγμα. Τοὺς σταύρωναν δὲ ὀλόγυμνους. Καὶ τὰ ροῦχα τοὺς τὰ μοιράζονταν οἱ στρατιῶτες σταυρωταί. Γι' αὐτοὺς ἦταν κελεπούρι. Γι' αὐτοὺς ἔρριξαν κλῆρο καὶ μοιράστηκαν τὰ ροῦχα τοῦ Ἰησοῦ. Οἱ ἀρχόντες δταν σταύρωναν ἕναν, ἤθελαν νὰ κάνουν καὶ παραδειγματισμό. Γι' αὐτὸ τὸν σταύρωναν σὲ μέρος ποὺ νὰ περνᾷ κόσμος, νὰ τὸν βλέπουν καὶ νὰ παραδειγματίζονται. Ἔτσι σταύωναν σὲ δημοσίους δρόμους ἢ σὲ σταυροδρόμια ἢ κοντὰ σὲ πόλες τῆς πόλεως. Τὸν Ἰησοῦ μὲ τοὺς 2 ληστὰς τοὺς σταύρωσαν κοντὰ σὲ μιὰ πύλη, ἔξω ἀπὸ τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, κι ἀπὸ καὶ περνοῦσαν πολλοί. Γι' αὐτὸ οἱ εὐαγγελισταὶ λένε ὅτι οἱ «παραπορευόμενοι» (= οἱ περαστικοί) κοροῦδεσαν τὸν ἐσταυρωμένο Ἰησοῦ. Στὴν ἐκτὴν τὴν ἑλληνικὴν ἔσαν ἐκτελοῦν ἕναν, λίγο πρὶν τὸν ἐπιτελοῦν ἕνα δικαστικὸς πλησιάζει τὸν κατάδικον καὶ τοῦ διαβάλλει τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστοῦ μετὰ τὸ κτετολογικόν. Στὴν Τουρκίαν ποὺ τοὺς θανατοποινίτας τοὺς κρεμοῦν, αὐτὸ τὸ δικαστικὸν ἐγ-

Τὸ διήγημά μας

Τὸ θαῦμα τῶν κύκλων

Ἕνα κομμάτι τ' οὐρανοῦ φαίνονταν μέσα ἀπ' τὸ μικρὸ σιδερόφρακτο παράθυρο. Μὰ ἡ σκοτεινιά τοῦ κελλιοῦ ἦταν μικρότερο κακὸ ἀπὸ κείνο ποὺ κάτεχε τὴν καρδιά τοῦ Πολύβιου. Ἡ μέρα τῆς Λαμπρῆς σίμωνε καὶ στὴ σκέψι τούτη, νὰ μείνῃ δηλαδὴ μιὰ τέτοια μέρα στὴ φυλακὴ ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ πληρώσῃ μερικά χρήματα, ἔνωσε βαθιὰ λύπη. Καταραμένη φτώχεια!

Ἀναγνώριζε τώρα πὼς δὲν εἶχε ἐνεργήσῃ πάντοτε ὅσο σωστὰ ἔπρεπε. Παραμελοῦσε τὴ δουλειά του καὶ τὴν οἰκογένειά του. Ὅσα χρήματα περνοῦσαν ἀπ' τὰ χέρια του φεύγανε γιὰ ὄχι τόσο ἠθικὲς δαπάνες. Οἱ ἀνάγκες στὸ σπίτι ἀμέτρητες, οἱ ἀπαιτήσεις τῆς γυναίκας καὶ τῶν παιδιῶν διαρκεῖς κι' ἀθεράπευτες. Κι' ἐκεῖνος πióτερο ἔβλεπε τὸν ἑαυτό του καὶ τὰ κέφια του παρὰ τὸ πρεπούμενο. Στὴν φυλακὴ ἄρχισε νὰ σκέφτεται ἀλλιώτικα. Ἀποροῦσε βλέποντας τοὺς περισσότερους κρατούμενους, ποὺ φέρονταν ἄπρεπα, σύμφωνα μὲ τὶς παρορμήσεις τῆς στιγμῆς. Δὲν μπόρεσε νὰ συνηθίσῃ στὴ στέρησι τῆς ἐλευθερίας καὶ στὴν ὑποχρέωσι νὰ ζῇ μέσα σὲ μιὰ κοινωνία μὲ μειωμένη συναίσθησι ἠθικῆς εὐθύνης. Οἱ περισσότεροι ἦταν μαθημένοι σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ, αὐτὸς ὅμως ἦταν ἀδύνατο νὰ προσαρμοσθῇ μὲ τὸ περιβάλλον. Καθόταν ἀμίλητος μὲ τὶς ὥρες ἀκουμπώντας τὸ κεφάλι στὰ χέρια του.

Γραφο τὸ κολλοῦν σὲ μιὰ πινακίδα καὶ τὸ κρεμοῦν ἀπὸ τὸ λαιμὸ τοῦ κρεμασμένου, γιὰ νὰ τὸ διαβάξῃ ὅποιος θέλει. Αὐτὴ τὴ σημασία ἔχει καὶ ἡ πινακίδα ποὺ κάρφωσε ὁ Πιλάτος πάνω στὸ σταυρὸ τοῦ Ἰησοῦ μὲ τὴν ἐπιγραφή: «Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων». Εἶνε τὸ αἰτιολογικὸ τῆς καταδίκης του, ποὺ σημαίνει: «Αὐτός εἶνε ὁ ἐπαναστάτης Ἰησοῦς, ποὺ ἐνῶ ἔχουμε βασιλέα μας τὸν Καίσαρα, αὐτὸς ἀνακηρύττει τὸν ἑαυτό του βασιλιά τῶν Ἰουδαίων, καὶ γι' αὐτὸ τὸν πιάσαμε καὶ τὸν ἐκτελέσαμε».

Τώρα τί λογῆς ἦταν ὁ σταυρὸς τοῦ Ἰησοῦ. πάσχαλος; ὅπως λένε οἱ γιλιεσταὶ ἢ σταυρὸς ὅπως λέμε ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι; Ἦταν ὅπως

Ξαφνικὰ μιὰ θροντερὴ φωνὴ ποὺ φώναζε τὰ ὀνόματα τῶν κρατουμένων ποὺ εἶχαν ἐπίσκεψι, φώναζε καὶ τὸ δικό του. Πετάρχτηκε ἐπάνω μὲ λαχτάρια κι' ἔτρεξε στὸ χωρὸ ποὺ ἦταν τὸ ἐπισκεπτήριο. Μὲ μιὰ ματιὰ ἀνακάλυψε τὴ γυναῖκα του, τὴν Ἀρετὴ. Ἐσπρωξε λίγο καὶ βρέθηκε μπρὸς στὸ πλέγμα, ἀπέναντί της.

— Ἀρετὴ, ἦρθες ἐπὶ τέλους;

— Ναὶ Πολύβιε, πὼς τὰ περνᾷς;

— Ρωτᾷς; Χάλια. Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ ζῇσω ἐδῶ μέσα. Βρῆκες τίποτε χρήματα;

— Πολὺ λίγα. Ποιὸς θὰ μᾶς ἔδινε, ἀφού χρωστάμε τόσα;

— Ἐχουν καὶ δίκαιο. Τί θὰ μπορούσε νὰ κάνῃ ἕνας ἀποφυλακισμένος γιὰ νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος του; Καλὰ νὰ πάθω, τέτοιος ποὺ ἤμουν. Δὲ φρόντισα ὡς τώρα, μὲ τιμιότητα γιὰ ἕνα καλὸ ὄνομα. Ὅμως, Ἀρετὴ, πρέπει, πρέπει νὰ βρεθοῦν χρήματα. Εἶναι μεγάλη ἀνάγκη νὰ βγῶ ἀπὸ ἐδῶ μέσα. Δὲν ἀντέχω ἄλλο.

— Ναὶ ἀλλὰ πὼς; ρώτησε μὲ ἀγωνία ἡ γυναῖκα.

Ἐγινε λίγη σιωπὴ.

— Τί κάνουν τὰ παιδιὰ; ρώτησε μετὰ ὁ Πολύβιος.

— Τί νὰ κάνουν τὰ καημένα. Στεροῦνται καὶ ὑποφέρουν. Πιὸ πολὺ τὰ πειράζει, ἔταν εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ ποῦν ὅτι ὁ πατέ-

λέμε ἡμεῖς, γιὰ τοὺς ἐξῆς λόγους. Στὸ ἐπόμενο κεφάλαιο τῆς ἀναστάσεως βλέπουμε ὅτι ὁ Χριστὸς ἔχει «σημῖδια καρφίων» στὰ πόδια καὶ στὰ χέρια. Ἐπίσης βλέπουμε ὅτι πῆγαν νὰ τοῦ σπάσουν τὰ πόδια, γιὰ νὰ ἀποτελειωθῇ ἀπὸ τὴν ἀσφυξία. Ἐπίσης ὅτι βάσταξε 3 ὥρες ζωντανὸς στὸ σταυρὸ. Ὅλα αὐτὰ δείχνουν ὅτι σταυρώθηκε μὲ καρφιὰ κι ὄχι μὲ σχοινιά, κι ὅτι πρέπει νὰ εἶχε τὰ χέρια σὲ ἔκτασι, γιὰ νὰ ἀνασηκωνετὰ νὰ ἀναπνεύσῃ (ἄλλιῶς δὲν θὰ πῆγαιναν νὰ τοῦ σπάσουν τὰ πόδια). Ἄρα λοιπὸν ὁ σταυρὸς τοῦ Κυρίου μας εἶχε καὶ ὀριζόντιο δοκάρι, καὶ ἦταν ὅπως τὸν παριστάνουμε ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι.

Στέργιος Ν. Σάμκος

ρας τους είναι στη φυλακή. "Εγιναν νευρικά και ευερέθιστα. Πότε - πότε κλαίνε άσταμά- τητα κι' άλλοτε βουβαίνονται.

— Τί έκανα, ό άνόητος! είπε θλιμμένα ό Πολύβιος. Πληρώνω πολύ άκριβιά τις άπε- ρισκεψίες μου. Κι' ή κοινωνία έκδικείται τό- σο άγρια με την άδιαφορία της στο δράμα μου.

— Τί νά σου κάνουν οί άνθρωποι. Ό καθένας έχει τά προβλήματά του και τις δυ- σκολίες του. "Η ζήση είναι δύσκολη, είπε με πίκρα ή "Αρετή.

— Σωστά, πρόσθεσε κι' ό Πολύβιος. "Αν σ' όν δέν φροντίζης γιά τις ύποθέσεις σου και παραμελās τόν έαυτό σου και την οί- κογένειά σου, τί ύποχρέωσι έχει ό άλλος;

Στάθηκε γιά λίγο άμίλητος και συνέχισε την κριτική του γιά την άπονιά της κοινω- νίας.

— Πού είναι λοιπόν εκείνοι οί καλοί χρι- στιανοί, οί δικοί σου έννοώ, πού μαζεψάσατε γιά νά διαβάσετε τά θεοτικά σας; Καθώς θυμάμαι ό Χριστός μίλησε γι' άγάπη. Μόνο λόγια είστε εκεί ;

— Μην τούς άδικείς, Πολύβιε. Σέ σκέ- φονται οί καλοί αύτοί χριστιανοί και μά- λιστα αύτό τó δέμα πού σουφερα, εκείνοι στο προσφέρουν με άγάπη πολλή.

— Τους εύχαριστώ, μά είναι πολύ λί- γο αύτό μπρός σ' εκείνο πού χρειάζομαι. Δέν θέλω καλύτερη τή φυλακή μου, μά λί- γα χρήματα γιά νά ξανάδρω την έλευθερία μου. Θέλω λίγη πιό άκριβοπληρωμένη άγάπη.

— Κι' αύτό μπορεί νά γίνη. "Η κυκλάρ- χισά μας ύποσχέθηκε νά μιλήσ η στον ύπεύ- θυνο τής κινήσεως και πιστεύει πώς πολ- λοί κύκλοι μαζί θά μπορούσαν νά βοηθή- σουν, είπε με θερμή ή "Αρετή.

"Αστράψαν τά μάτια τού Πολύβιου.

— "Αρετή, και δέν μου τώλεγες τόση ώρα πώς μου κουβάλησες έλπίδες γιά νά με καθησυχάσης;

— Δέν σου λέω φέματα, Πολύβιε. "Εχω δάσιμες έλπίδες πώς κάτι θά γίνη. Προαι- σθάνομαι μάλιστα, πώς πολύ γρήγορα οί καλοί αύτοί χριστιανοί, θά δείξουν την άγά- πη τους.

Σέ λίγο χτύπησε τó καμπανάκι. Σημείο περατώσεως τού έπισκεπτηρίου. Κάπως ά- νανεωμένος ό Πολύβιος πήρε τó δρόμο γιά τó κελλί, όταν τόν σταμάτησε ένας φύλακας.

— Είσαι ό Πολύβιος Π.;

— Ναι, τί συμβαίνει; ρώτησε άνήσυχος.

— "Ησύχασε, σέ θέλει ό κ. Διευθυντής.

Ποτέ δέν θά πίστευε ό Πολύβιος ότι ό Διευθυντής των φυλακών θά ήταν ένας πρ- ας και εύγενικός άνθρωπος. Τόν κάλεσε κοντά του και τόν μίλησε με καλωσύνη.

— Κάθισε, άγαπητέ μου, τού είπε. "Ε- μαθα πώς είσαι καλός άνθρωπος και συμ- πτωματικά βρέθηκες στη φυλακή. Οί φύλα- κες μου μίλησαν γιά την διαγωγή σου, και έρεύνησα την περίπτωσί σου. "Αν μπορού- σαν νά βρεθούν λίγα χρήματα θά ήταν δυ- νατό ν' άπολυθής. Σέ πληροφορώ λοιπόν ότι βρέθηκαν. "Εκπρόσωπος μιάς χριστιανικής κι- νήσεως μου έφερε πριν άπό λίγο τó ποσόν γιά νά διατεθή συγκεκριμένα γιά λόγου σου.

— Σας εύχαριστώ, κ. Διευθυντά. Δέν ξέρετε τί σημασία έχει γιά μένα αύτή ή πλη- ροφορία. Δόξα τώ Θεώ. Θά κάνω τó Πάσχα με την οίκογένειά μου;

— Αύριο θά κάνω τις δέουσες ένέργειες και είμαι σίγουρος πώς θά είσαι έλεύθερος. Κοίταξε όμως νά έπωφεληθής άπ' την άγά- πη των συνανθρώπων σου. Ποτέ πιά παρά- νομες πράξεις, είπε με χαμόγελο ό Διευθυ- ντής.

— Όσο γι' αύτό σάς τó ύπόσχομαι. Δέν λέω μεγάλο λόγο, άλλα πολλά άπ' τά λάθη πού έκαμα δέν θά τά έπαναλάβω.

Και τήρησε την ύπόσχεσί του ό Πολύ- βιος. Στά μέσα τής Μεγάλης "Εβδομάδος ήταν στο σπίτι του. "Αγκάλιασε με λαχτά- ρα τά παιδιά του και προσπάθησε νά τιά- σ η άμέσως δουλειά. Τό Πάσχα έφτασε γε- μάτο χαρές. Οί έλλείψεις σέ ρούχα και φα- γητά ήταν άνεπαίσθητες μπρός στο άγαθό τής έλευθερίας και τής ήθικής λυτρώσεως.

"Η "Εκκλησία πρόσφερε στον Πολύβιο πρωτόγνωρες χαρές. Νήστεψε, έξομολογήθη- κε και κοινώνησε τó θράδυ τής "Αναστάσεως.

— Πώς δέν είχα άνακαλύψει ως τώρα αύτή την ούράνια χαρά; άναρωτιότανε ό Πολύβιος. Ναι ήταν πιά εύτυχισμένος.

"Η "Αρετή έμαθε πού γίνεται ό κύκλος άν- δρών μελέτης τής "Αγίας Γραφής στην γειτο- νιά. Με την πρώτη συγκέντρωσι μετά τó Πά- σχα πρώτος και καλύτερος ό Πολύβιος. Τους διηγήθηκε την ιστορία του καταλεπτώς κι' ό- λοι θαύμασαν και εύχαρίστησαν τó Θεό γιά τó θαύμα των κύκλων.

Πρὸ τοῦ Ἑσταυρωμένου

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ ΔΥΣΜΑ

Γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ἄς ὁδηγήσουμε κι' ἐφείτος τὰ δῆματά μας σὶν Ἰολγοθά. Θὰ πῶμε ἐκεῖ γιὰ τὰ συνιροφρούουμε τὸν Νυμφίον τῆς Ἐκκλησίας, τὸν γλυκύτατο Ἰησοῦ, ὁ ὁποῖος περνᾷ τὶς τελευταῖες στιγμὲς τῆς ἐπιγείου ζωῆς Του.

Ἀπὸ ὥρα εἶναι ὑψωμένοι ἐπάνω σὶν Σταυρό. Οἱ φρικτοὶ πόνοι ἔχουν φθάσει σὶν κοπιώδικο. Οἱ δυνάμεις σιγὰ - σιγὰ τὸν ἐγκαταλείπουν. Τὸ αἷμα τρέχει συνεχῶς. Ἀπ' τὰ ξεσχίσματα τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδιῶν ξεκινοῦν τὰ αἱμάτινα ρυάκια. Κι' ἀπ' τὶς πληγὲς τοῦ φραγγελώματος ἀργὲς κοκκινωπὲς πέφτουν οἱ σιτάλες.

Μιὰ πικρία μεγάλη ἔχει καταλάβει τὴν ψυχὴ τοῦ Ἰησοῦ. Ἐνας ἀπ' τοὺς πῶ ἰδικούς Του τὸν ἐπρόδωσε γιὰ μερικὸς σίκλους καὶ πρὶν ἀπὸ λίγο ὁ φλογερὸς Πέτρος μὲ δροκὺς κι' ἀναθεματισμοὺς τὸν ἀρνήθηκε. "Ὅσοι γοητεύθηκαν κάποτε ἀπ' τοὺς λόγους Του καὶ τὰ θαύματά Του ἰώρα βρίσκονται πάλιν μακριὰ. Δὲν ὑπάρχουν πιά ἐδῶ παιδάκια πὺν νὰ ψάλλουν μὲ τὶς κρυσιάλλινες φωνές τους, οὔτε ἀπολοῖκοι ἀνθρωποὶ τὸν κοιτοῦν ἰώρα μὲ λαιρεία. Ἐμεινε ἔρημος.

Μονάχα δέπλα Του βρίσκονται δὺ δυνισχισμένες ὑπάρξεις. Εἶναι οἱ «νοισαυρωθέντες». «Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο λησιὰς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ ἐναντίων αὐτοῦ» (Μάρκ. 15, 27). Ποιοὶ νὰ εἶναι ἀραγε αὐτοὶ οἱ ἀνθρωποὶ πὺν συνέδεσαν τὸ ψυχορράγημά τους μὲ τὴ λυτρωτικὴ θυσία τοῦ Ἰησοῦ;

Μιὰ παλὴ παρὰδοση μᾶς διέκασε τὰ δόγματά τους. Ὁ ἕνας λεγόταν Γίσιος καὶ ὁ ἄλλος Διομάς. Ἦσαν καὶ οἱ δὺ τοὺς λησιές. Ἔτσι τοὺς παρουσιάζουν τὰ ἱερὰ κείμενα τῶν Εὐαγγελίων. Ἦσαν φαίνεται ἀπ' τοὺς λησιές ἐκείνους πὺν βρίσκονταν συμμορίες - συμμορίες κωδερπιοὶ σιτοὺς γύρω λόφους τῆς Ἰουδαίας καὶ πὺν εἶχαν γίνει ὁ φόβος καὶ ὁ τρέμος τῶν ταξιδιωτῶν. Ἦσαν κακοῦργοι. Μαῦρες κι' ἀνελεῆμονες καρδιές. Ἀνθρωποὶ μὲ ἀρεκτὰ βεβαρημένο παρελθόν.

Αὐτοὶ λοιπὸν οἱ δὺ λησιές, ὁ Γίσιος καὶ ὁ Διομάς, θὰ εἶναι οἱ σὺνιροφοὶ σὶν θάνατο. Δὺ ἀνδρες σκληροὶ καὶ ἀτίθασοι. Δὺ ψυχὲς ἀγριωπὲς κι' ἐπαναστατημένες. Ἀλ-

λοτε ζῶσαν πονιλὰ λεύτερα, κι' ἀπολάμβαναν τὶς χαρὲς τῆς ἐπικίνδυνης ζωῆς τῶν. Τώρα δὺως εἶναι ἀκίνητοι. Καρφομένοι πάνω σὶν ξύλο τοῦ σταυροῦ περνοῦν σιγμὲς φρικτῆς ἀγωνίας. Νιῶδουν κι' αὐτοὶ τὸ κεφάλι τους νὰ σφυροκοπιέται ἀπ' τὴ φοβερὴ πίεσι. Αἰσθάνονται τὴ δίψα καυτερὴ νὰ τοὺς φλογίξη τὰ χεῖλη, τὴ θολοῦρα τοῦ θανάτου ν' ἀπλώνεται σὶν μάτια τους, τὴν καρδιά τους βαρεὶα κι' ἔτοιμη νὰ σπάσῃ. Νομίζουν πὺς παῖνε πάνω σὲ φωτιές. Οἱ φλόγες τῆς ὁδνηρῆς σταυρώσεως ἀγκαλιάζουν τὸ κορμὶ τους. Ἀβάσιταγος πόνος!

Πὺς ν' ἀντιδρῶσουν; Τί τοὺς ἔμεινε πιά; Τίποτα. Γι' αὐτὸ ἀρχίζουν τὶς ἐλεγείες καὶ τοὺς θρήνους. Τὰ οὐραχιά καὶ τὶς κατάρες. "Ὅλους τοὺς θεωροῦν ἱπευθύνους. "Ὅλοι φταίνε. Καὶ πάνω σιτὴν τρέλλα τῆς ἀπελπισίας τῶν πιστεύουν πὺς κι' αὐτὸς ὁ ραβδί τῆς Γαλιλαίας, πὺν βρίσκεται ἐσταυρωμένος ἀνάμεσά τους, κάποια εὐδότη ἔχει γιὰ τὸν ἰδικὸ τους παιδεμό. Κι' ἀρχίζουν οἱ δὺ μαζί νὰ σιρέφουν τὰ δρωμερὰ κι' ἀπαλοῖα λόγια τους ἐναντίον τοῦ Ἰησοῦ.

Κι' ὦ! τὶ κατὰπληξ! Ἐνῶ αὐτοὶ καταριῶνται καὶ ὕβρίζουν, ἐνῶ ἀναθεματίζουν καὶ σαρκάζουν, αὐτὸς, ὁ μεσσις Ἑσταυρωμένος, μένει σιωπηλός, πὺν σιωπηλός. Ἀπ' τὴν κορυφὴ τοῦ Σταυροῦ Του τοὺς κοιτᾷ δλους θλιμμένα. Μὰ δὲν ξεσημαίξει παρὰπονο κανένα. Οὔτε ἀπαντᾷ καὶ σις ὕβρεις τῶν λησιῶν. Φαίνεται θυτισμένος σ' ἕναν ἄλλο κόμο. Μάλιστα σὲ μιὰ σιγμὴ τὸν ἀκούνε νὰ μιλᾷ. Προσεύχεται. Συγχωρεῖ τοὺς σταυρωτάς Του καὶ τοὺς ὕβρισιὰς Του. Μεσιτεύει σὶν οὐράνιο Πατέρα του καὶ ζητᾷ τὸ θεῖο ἔλεος γιὰ τοὺς ἐχθρούς Του. «Πάτερ, ἄρες αὐτοῖς...».

Ὁ Διομάς γνώρισε ἀνθρώπους πολλοὺς σιτὴ ζωὴ του. Καλοὺς καὶ κακοὺς. Κουβέντισσε μαζί τους. Ἦθε σὲ συναλλαγές. Μάλασε καὶ χόρεψε. Τὸς ἀγάπησε πὺν ἦ καὶ τοὺς μίσησε πὺν. Κανέναν δὺως δὲν τοῦ ἔκανε τόση ἐντύπωσι δσο αὐτὸς ὁ Ἑσταυρωμένος πὺν ἀργοπεθαίνει δέπλα του. Αὐτὸς πὺν διαφορετικὰ φροδῖαν! Τόση ὥρα εἶναι καρφομένος ἐκεῖ, καὶ λόγος πικρὸς ἀπ' τὸ σιτάμα του δὲν βγήκε. Τὸν ἀκούσε μάλιστα νὰ

προσεύχεται και γι' αὐτὸν και γιὰ τὸν Γί-
σια και γιὰ κείνους ποὺ συνετέλεσαν σὴν
στυγρῶσί Του.

Σωπαίνει λοιπὸν ὁ ληστής και κοιτᾷ τὸν
παράξενο σύντροφο. Παρατηρεῖ ἐπίμονα τὸν
Ἰησοῦ. Ἀντικρύζει τὴν ὀλόγλυκη ματιά Του
και βλέπει τὴν ἰλαρότητα ποὺναι χυμένη σὶ
πρόσωπό του. Ἀρχίζει νὰ ξεχνᾷ τὸν προσω-
πικὸ του πόνο ὁ Ἀνομᾶς. Τώρα σκέπτεται.
Τὸν ἀπασχολεῖ ἡ προσωπικότητα τοῦ Ἰησοῦ
και ἡ θαυμασιὴ συμπεριφορὰ του. Μπορεῖ
ποτὲ αὐτὸς ὁ μελλοθάνατος νᾶναι ἕνας συνη-
θισμένος τύπος; Ἐνας σὸν κι' αὐτόν; Ὁχι.
Δὲν εἶναι τοῦτο δυνατόν. Μιὰ ἀσπαστὴ ἔ-
λαμψε ξαφνικὰ μέσα σὶά φρένα του. Ἦταν
ἡ ὥρα τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ποὺ φώτιζε
μιὰ σκοτισμένη ψυχὴ. Ἀρχίζει τώρα νὰ κα-
ταλαβαίνει. Δίπλα του βρίσκεται ὁ Μεσσίας.
Ἐκανε αὐτὴ τὴ σκέψι και τρόμαξε. Μὰ εἴ-
ναι ποτὲ δυνατόν;

Ναι, εἶναι δυνατόν. Τώρα θυμᾶται πὼς
διαν ἦταν μικρὸ παιδάκι σὴν συναγωγὴ γέ-
ροντες τοῦ χωριοῦ του διαβάσανε τὶς προ-
φητεῖες γιὰ τὸν Μεσσία. Σὰ νᾶναι τώρα.
Πόσο ζωντανὴ μένει σὴν μνήμη του ἡ προ-
φητεία τοῦ Ἡσαΐα γὰ τὸ Ἀνιρωτὴ ποὺ θᾶρ-
θη και θὰ ὑποφέρει ἴσοα και ἴσοα. Ξανακού-
γεται μέσα σὴν ψυχὴ του σὸν λυγμὸς ὁ
προφητικὸς λόγος. «Ὅτι ἔστιν εἶδος αὐτῷ
οὐδὲ δόξα» και εἶδομεν αὐτόν, και οὐκ εἶχεν
εἶδος οὐδὲ κάλλος... οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡ-
μῶν φέρει και περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται... και
αὐτὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι οὐκ ἀνολέγει τὸ σὶό-
μα αὐτοῦ ὡς πρόσβατον ἐπὶ σφαγὴν ἡχθη...»
(Ἡσ. 53, 2-7).

Ἦλθε ἡ χάρι τοῦ Θεοῦ σὴν ψυχὴ τοῦ
Ἀνομά. Ἄνοιξαν τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του.
Εἶδε πράγματα ποὺ οἱ διδάσκαλοι τοῦ νόμου
δὲν μπόρεσαν ν' ἀντιληφθοῦν. Ἦ λίσι σὶόν
Χριστὸν γεννιέται σὴν καρδιά του.

Ἀρχίζει λοιπὸν ἀπ' τὴ στιγμή αὐτὴ μιὰ
νέα πορεία γιὰ τὸν ληστή. Ἀρχίζει ὁ δρό-
μος τῆς ἐπιστροφῆς. Μιὰ νέα περιπέτεια
ψυχῆς γιὰ τὸν Ἀνομά. Θὰ παρακολονθήσου-
με τοὺς σταθμοὺς και τὰ δῆματά τῆς.

Πρῶτα διαφωνεῖ μὲ τὸν ἄλλο κακοῦργο,
ὁ ὁποῖος συνεχίζει τὶς βλασφημίες και τὶς
ὑβρεῖς ἐναντίον τοῦ Ἰησοῦ. Ἐπεμβαίνει και
ἐπιτιμᾷ τὸν συγκατάδικό του. «Οὐδὲ φοβῇ
σὸν τὸν Θεόν; (Λουκ. 23, 40). Εἶναι σὰ νὰ
τοῦ λέγη: Ἐίστια, δὲν φοβάσαι σὸν τὸν Θεόν;
Δὲν ἐμεινε κανένα δέος μέσα σὴν ψυχὴ

σου; Κοίτα τὸν ραβδί μὲ πῶση ἀξιοπρέπεια
ἀντιμετωπίζει τοὺς ἐχθρούς Του. Τὸν ἀκου-
οες νὰ παραπονεθῇ, νὰ καταρασθῇ, νὰ βλα-
σφημήσῃ; Δὲν σὲ διδάσκει τὸ παράδειγμά
Του; Ἡ σιωπὴ Του δὲν σοῦ λέγει τίποτα;
Ἄφησε τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ νὰ μιλήσῃ και
σὴν δικὴ σου καρδιά. Κι' ἔλα νὰ πάρουμε
κι' οἱ δύο τὸν δρόμο τῆς μετανοίας και ἐπι-
στροφῆς». «Και ἡμεῖς μὲν δικαίως» ἄξια γὰρ
ὦν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν» (Λουκ. 23,
41).

Ἀρχίζει τώρα νὰ περνᾷ ἀπὸ προστά του
ὅλη ἡ παλὴά του ζωὴ. Μέρες ποὺ σπαιαλή-
θηκαν σὶὸ κινήγημα τῆς ἡδονῆς και ἁμαρ-
τίας. Χρόνος ποὺ κύλησε ὁ ἐγκλήματα, ἐκ-
βιασμούς, ἀρπαγὲς και διαφθορὰ μεγάλη.
Βλέπει πόσο χαμηλὰ ἔχει πέσει. Καὶ κατα-
δικάζει τὸ παρελθόν. Ἡ τιμωρία μας εἶναι
ἀνάλογη μὲ τὴν παλὴά μας ἁμαρτωλὴ ζωὴ.

Εἶναι κανεῖς ποὺ νὰ μὴ θαυμάσῃ τὴν ψυ-
χικὴ πορεία τοῦ ληστοῦ; Μὲ ἐσωτερικὸ πό-
νο. Μὲ διάλογο ψυχῆς πορεύεται γιὰ νὰ
συναντήσῃ τὴν σωτηρία.

Και κάνει κι' ἄλλο βῆμα. Μετὰ ἀπ' τὴν
ἀναγνώρισι τῶν πολλῶν του καμμάτων ἐλο-
έχεται σὶὸ θαυμασμό τῆς προσωπικότητος
τοῦ Ἰησοῦ. «Ὅστις δὲ σὺδὲν ἀποπον ἔπρα-
ξεν». Ἀπὸ ὑβριστῆς γίνεται ὁ ἀπολογητῆς
τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ αὐτάκαλτος μάρτυρας τῆς ὑ-
περασπίσεως τοῦ Κυρίου. Ἀντελήφθη πὼς
δίπλα του βρίσκεται κάποιος μὲ τὴν πιδ ὁ-
μορφῇ, τὴν πιδ ὑπέροχη ζωὴ. Εἶναι ὁ κα-
θαρός, ὁ ἀγνός, ὁ ἁμωμος.

Ὡ ἀδελφέ! Ρίξε και σὺ ἕνα βλέμμα γε-
μᾶτο λίσι σὶόν Ἰησοῦ. Παρακολούθησε τὰ
παιδικὰ και νεανικὰ Του χρόνια. Ἰδέ τὸ
ἔργον Του. Εἴτε μιὰ, εἴτε σιωπᾷ, εἴτε θαυ-
ματουργεῖ, εἴτε προσεύχεται, εἶναι ὁ Ὑπέρ-
οχος. Ὅσο ἀπενίξεις τὸν Κύριον, τόσο και
θὰ φουντώνῃ ὁ θαυμασμός, ἡ ἀγάπη σου και
ἡ λατρεία σου πρὸς Αὐτόν. Θὰ ὁμολογῆς και
σὺ μὲ τὸν ληστὴ πὼς «οὐδὲν ἀποπον ἔπρα-
ξεν» και θὰ τραγουδᾷς μαζὺ μὲ τὸν Προφή-
τη πὼς «ἡ ἀρετὴ Του ἐκάλυπεν οὐρανοῦς».

Και ἀπὸ τὸν θαυμασμό, τὴν ἀγάπη και τὴ
λατρεία προχωρεῖ σὴν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύ-
νη. Μέσα του δὲν ὑπάρχουν δισταγμοί, και
ἀμφιβολίες. Ὑπάρχει θεβαιότητα σὴν δύναμι
τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτὸ τολμᾷ νὰ ζητήσῃ μιὰ
χάρι. Δὲν ἤθελε σωματικὴ σωτηρία. Δὲν
γύρῃ νὰ κατέβῃ ἀπ' τὸ σταυρό. Δὲν ἐπε-
θύμησε μιὰ πρόσκαιρη σωτηρία. Ἀλλὰ ἐκτε-

ψε γιὰ καὶ τὸ μεγάλο. «Μνήσθητί μου», θυμήσου με. Τίποτε ἄλλο. Μονάχα νὰ μὲ θυμήθῃς. Νὰ μὲ γράψῃς σὴ σκέψῃ Σου καὶ σὴν ἀγάπη Σου πάνω. Τίποτε ἄλλο δὲν θέλω. Αὐτὸ μονάχα ζητῶ.

Ἀκούς, ἀδελφέ μου ἀναγνώστη; Βλέπεις τί διαγγεῖς ἐλπίδες εἶχε ὁ ληστής γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; Πιὸ ξεκαθαρισμένες κι' ἀπ' τὴς ἰδέες τῶν μαθητῶν. Ἐκεῖνος θέλει νὰ μὴ φύγῃ ἀπ' τὴ μνήμη τοῦ Θεοῦ. Εἶθε νὰ ζητούσαμε καὶ μεῖς καὶ τέτοιο. Μακάρι νὰ ἐπιδιώκαμε κάποιον, σὲ κάποια ἀνώμαλη γωνία τῆς μνήμης τοῦ Κυρίου νὰ γραφτῇ τὸ ὄνομά μας.

Ἡ ἀπάντησι δὲν ἄργησε νὰ ἔλθῃ. «Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ἅμην λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ». Μὴν ἀμαρτβάλλῃς διόλου. Πῆρες τὸ σωστὸ δρόμο. Ἐφθάσας σὺ τέρμα. Γίνεσαι ἀπὸ σήμερον ὁ πρῶτος πόλιτις τοῦ οὐρανοῦ. Κερδίζεις ἀπὸ

σήμερον τὴν αἰώνια ζωὴ. Τὸν αἰῶνα παρὸ δέωο. Τώρα μπορεῖς νὰ πεθάνῃς ἥσυχά.

Δουμᾶ, σὴν τυχοδιωκτικὴ ζωὴ σου ἀντιμετώπιζες πολλές περιπέτειες. Κυνηγητῶν ἀνθρώπων τῆς ἐξουσίας. Συγκρούσεις μὲ ἀντιπάλους. Παγίδες Ρωμαίων. Προδοσιές φίλων. Περιπέτειες ποὺ σὲ τρώμαζαν καὶ σὲ διασκέδαζαν. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ τελευταία σου ψυχικὴ περιπέτεια! Ξεκίνησες γιὰ τὸ βρῆς τὸ θάνατο κι' ἀντάμασες τὴν αἰώνια ζωὴ. Περιπατοῦσες σὶν δρόμο τῆς μεταμελείας καὶ τῆς ἐπιστροφῆς.

Εὐλογημένος εἶσαι, Δουμᾶ. Πίστευες σὺ Χριστῷ. Τὸν ἀγάπησες πολὺ. Τὸν ὡμολόγησες βασιλεῖα. Καὶ ζήτησες τὸ ἔλεός Του. Τὸ βρῆκες πλοῦσιο. Κοιμήσου ἥσυχά τώρα, Δουμᾶ. Κοιμήσου θὰ ξυπνήσῃς σὴ χαρὰ. Θὰ περπατήσῃς μαζί με τὸν Χριστὸ.

Μιχαὴλ Κ. Εὐθυμίου

(Συνέχεια ἐκ σελ. 49)

Ὁ ἐργάτης τοῦ εὐαγγελίου ἐξήγησεν εἰς τοὺς φίλους του τὴν σπουδαιότητα τοῦ περιεχομένου. Τοὺς ἐτόνισεν ὅτι ἰδανικὸν εἶναι κάθε γοητευτικὴ ἰδέα, ἡ ὁποία ἐλκύει τὴν ψυχὴν ὡς ὁ μαγνήτης τὸν σίδηρον, συγκεντρώνει τὰς σκέψεις, διεγείρει τοὺς πόθους καὶ κινητοποιεῖ τὴν βούλησιν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἀνθρώπος στρέφεται γύρω ἀπὸ τὰ ἰδανικά, ὅπως κάθε ἄστρον γύρω ἀπὸ τὸ κέντρον τοῦ συστήματός του.

Ἡ ἀνύψωσις καὶ ἡ πτώσις τῶν ἰδανικῶν εἶναι τὸ βαρόμετρον τῆς ἠθικῆς καταστάσεως τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν. Τὰ πραγματικὰ ἰδανικά τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτουν καὶ τὴν ὅλην ζωὴν του, τὸν χαρακτήρα, τὰς ἐπιδιώξεις του. Αὐτὰ χαρακτηρίζουν τοὺς ἥρωας καὶ τοὺς κόλακας, τοὺς εὐθεῖς καὶ ἄγνους ἐργάτας τῶν ὠραίων ἀγώνων, τοὺς κατὰλεινομένους τὰ ἱερὰ καὶ ὅσια, τοὺς ρυπαροὺς καὶ τοὺς ἠθικῶς συγκροτημένους, τοὺς θρησκευομένους καὶ πιστοὺς, τοὺς ἀρνητὰς καὶ τοὺς ὑλόφρονας.

«Εὐθραυστα» εἶναι τὰ ἰδανικά καὶ διακρίνονται διὰ τὴν εὐπάθειάν των. Δι' αὐτὸ καὶ ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ζήσουν τὴν ἰδανικὴν ζωὴν ὀρεῖσθαι νὰ δειχθῶν εὐαίσθητοι. Διαφορετικὰ γίνονται ὑπονομευτά. Ὅλοι ὁμιλοῦν διὰ ἰδανικά. Εἶναι τὸ ὠραῖον κιβώτιον μετὰ τὴν ἐλκυστικὴν ἐπιγραφὴν.

Κλείων τὴν ἐποπτικὴν αὐτὴν ὁμιλίαν τοῦ

ὁ πνευματικὸς ἀνθρώπος τοῦ Θεοῦ εἶπεν: — Ἀγαπητοὶ μου φίλοι, ἐάν θέλωμεν νὰ δημιουργήσωμεν κοινωνίαν ἠθικὴν καὶ μετ' ἐνδομυρῶμεν κοινωσίαν ὀρεῖσθαι νὰ ἀξιοποιήσωμεν ὅλας τὰς δυνατότητας. Νὰ καλλιεργήσωμεν ἀποφασιστικῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς τὰ ἰδανικά. Ὁ ἀγὼν εἶναι σκληρὸς καὶ ἀπαιτεῖ θυσίας. Χρεάζεται πνευματικὸς ἐξοπλισμὸς ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὴν πίστιν καὶ τὴν αὐταπάρνησιν. Ὁ εἰλικρινὴς ἀγωνιστὴς ἰσχυροποιεῖται καὶ γίνεται νικητὴς, διαμορφωτὴς καὶ θαυματουργός. Τὰ ἰδανικά ἐκρηγύχθησαν μετ' ἡρωϊσμόν καὶ τὰ πραγματικὰ παιδιὰ τοῦ Θεοῦ σημειώνουν πνευματικὴν ἄνοδον δταν διατηροῦν τὴν ἐπαρὴν των μετὰ τὸν Δημιουργόν. Ὅσοι δὲν ἀντιμετωπίζουν ἔτσι τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὰ ἰδανικά εἶναι ὑπονομευτά κάθε ἀξίας.

Οἱ ἀκροαταὶ ἔφυγαν ἄλλοι μετ' σκέψεις ἐνδεχομένως καὶ μετ' ἐπιφυλάξεις, ἄλλοι ἀποφασισμένοι νὰ ἀγωνισθῶν μετὰ δυνάμιν καὶ οἰονδήποτε μέσον εἶχον, ἄλλοι νὰ γίνων κήρυκες καὶ ἐργάται τῶν ἰδανικῶν, ἄλλοι νὰ διαλαλήσουν ὅτι οἱ ὑπονομευταὶ τῶν ἰδανικῶν θὰ ἐλεγχθῶν ἀπὸ τὸν δικαιοκρίτην καὶ ἄλλοι ἐπιστρέφοντες εἰς τὰς οἰκίας των ἐγονάτισαν καὶ μετὰ δάκρυα παρεκάλεσαν τὸν Θεόν νὰ φωτίσῃ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐντείνουν τὴν προσοχὴν των διὰ τὴν καλλιέργειαν, διατήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἰδανικῶν.

Δ. Β. Χ.

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἀπολύτρωσις » (Α' Κορ. 1, 30)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' - ΕΤΟΣ Δ'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Μάιος 1976

Ἀριθ. φύλλου 353

Η ΔΙΑΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

Θεωροῦν μερικοὶ ὑπερβολικὸν τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς ἐποχῆς μας ὡς περιόδου ἀποπροσανατολισμοῦ καὶ προσπαθοῦν νὰ μετριάσουν τὴν ἀγωνίαν αὐτῶν, οἱ ὅποιοι πονοῦν τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν. Ἐκδηλῶνεται ἓνα ἄλλο ἐνδιαφέρον στρεφόμενον πρὸς ἀναπροσανατολισμὸν τῶν ιδεολογικῶν κατευθύνσεων. Ἐχει ἀρχίσει μία σοβαρὰ διακίνησις τῶν ιδεῶν εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς κοινωνικοπολιτικῆς, ἐπαγγελματικῆς καὶ εκπαιδευτικῆς ζωῆς. Ἡ διακίνησις ὅμως αὐτὴ γίνεται εἰς περίοδον κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ ἀξίαι διέρχονται σοβαρὰν κρίσιν. Καὶ ἐὰν δὲν διακινήθωσιν αἱ ιδέαι μετὰ προσοχῆς καὶ πρὸς ὀρθὴν κατεύθυνσιν τότε τὸ συνεχῶς διευρυνόμενον χάσμα θὰ καταστῇ ἀγεφύρωτον καὶ ἡ γενεὰ μας θὰ ὑπερβάλῃ εἰς ἥθικὴν καὶ κοινωνικο-πολιτικὴν πῶσιν τὴν γενεάν τῶν χρόνων τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν Οὗτος ἀποκαλεῖ «γενεὰν ἀπιστον, ἀμαρτωλὸν, διεστραμμένην καὶ μοιχαλίδα» λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τὸ κορύφωμα τῆς διαφθορᾶς εἰς τὸ ὅποιον εἶχον φθάσει μορφωμένοι καὶ σοφοί, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ἡ σῆψις εἶχε τόσο πολὺ διαδρώσει τὰς συνειδήσεις, ὥστε οἱ περισσότεροὶ ἔγιναν θεοεμπῆκται χωρὶς θρησκευτικὴν καὶ κοινωνικὴν ιδεολογίαν καὶ χωρὶς πνευματικὸν περιεχόμενον.

Οἱ ἄνθρωποι τῶν χρόνων τῆς θείας ἐπιφανείας εἶχον θεοποιήσει τὰ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ, τοὺς θνητοὺς καὶ διεφθαρμένους αὐτοκράτορας. Ἐγκλήματα, ἀρπαγαί, παρανομίαι, διαστροφαι καὶ λοιπαὶ μορφαὶ τῆς κακίας συνέθετον τὴν κοινωνικὴν, θρησκευτικὴν, πολιτικὴν καὶ ἐπαγγελματικὴν ζωὴν. Εἰς ἓνα κόσμον μὲ σαθρὸν ιδεολογικὸν περιεχόμενον

ὁ ἀναπροσανατολισμὸς ἔπρεπε νὰ εἶναι δυναμικός. Ἐπρεπε νὰ τεθοῦν στερεὰ θεμέλια. Καὶ τοιαῦτα θεμέλια ἦσαν οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁλόκληρον τὸ ἐπίγειον ἔργον αὐτοῦ τὰ ἀποκαλυφθέντα διὰ τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας του.

Ἐπὶ τοῦ θεμελίου αὐτοῦ ἐστηρίχθησαν αἱ νέαι ιδεολογικαὶ κατευθύνσεις τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς πειθαρχίας καὶ ὑπακοῆς, τῆς ἐλπίδος, τοῦ ἀλληλοσεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγωνιστικότητος. Ἠρχισεν ἡ διακίνησις τῶν ιδεῶν αὐτῶν καὶ ἡ συγκρότησις τῆς νέας κοινωνίας ἔλαβε συγκεκριμένην μορφήν, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ σκληρὰν πάλην, καὶ σαφεῖς στόχους τοῦ ἐλληνοχριστιανικοῦ ιδεώδους.

Αἱ νέαι αὗται ιδεολογικαὶ κατευθύνσεις πρὸς ἐδραίωσιν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης, τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τῆς πνευματικῆς ζωῆς διεκινήθησαν μὲ ἀποφασιστικότητα καὶ πείσματα διαθέσιν ἐπικρατήσεως. Ἐτοί λῖαν συντόμως τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ ἐκηρύχθη εἰς ὁλόκληρον τὸν γνωστὸν κόσμον καὶ οἱ πιστεύσαντες εἰς τὸν Θεὸν δὲν ἠσύχασαν μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς τῆς ἐπιγείου πορείας των.

Ἡ σκληροκαρδία καὶ ἡ ἀποχαλίνωσις τῆς ἐποχῆς τῶν ὑπεχώρησαν καὶ τὸ μήνυμα τῆς λυτρώσεως καὶ τῆς σωτηρίας ἐθέρμανε τὰς ψυχὰς συνειδήσεις καὶ ἡ χριστιανικὴ ιδεολογία ἤρχισε νὰ ἐλκύη, νὰ συγκινή καὶ νὰ ἐπηρεάσῃ σοβαρῶς τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ χριστιανικὴ ιδέα, ὡς μήνυμα τοῦ οὐρανοῦ, ἔπρεπε νὰ φυτευθῇ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Ἀλλ' αἱ ιδέαι συναντοῦν ἐμπόδια, πολεμοῦνται καὶ ἔχουν τὰ θύματα τους. Ὅσο μεγάλη καὶ ὠραία εἶναι μία ιδέα τόσο περισσο-

τέρους ἐχθρούς καὶ θύματα ἔχει. Τοιαύτη μεγάλη ἰδέα καὶ ἡ μόνη, εἶναι ἡ χριστιανικὴ καὶ τὰ θύματά της ὑπῆρξαν καὶ θὰ ὑπάρξουν πολλά. Ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι πρῶτοι ἔδρασαν διὰ τὴν διάδοσιν της ἐτυμπαλίσθησαν, ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόβῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιδόμενοι, κακουχούμενοι» (Ἑβρ. 11, 35-37). Ἐπὶ αἰῶνας ἡ χριστιανικὴ ἰδέα ἐπολεμεῖτο δεινῶς. Εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ πολέμιοί της. Διότι ἀντὶ νὰ ἀποπροσανατολισθοῦν ἰδεολογικῶς οἱ πιστοί, ἐνεπνεύσθησαν περισσότερο, ἐνεθαρρύνθησαν, ἐνεδυναμώθησαν καὶ μετὰ χαρᾶς ἐρρίπτοντο εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ νὰ ἐκφράσουν μὲ θάρρος τὴν χριστιανικὴν ἰδεολογίαν τῶν. Ἡ χριστιανικὴ ἰδέα ἐλευθερῶνει ἀπὸ τὰ δεσμά τῆς ὕλης, τῆς δουλείας καὶ τῆς ἁμαρτίας, ἐνισχύει τὸν ἀδύναμον, φωτίζει τὸν νοῦν τοῦ ὀργίλου, χαρίζει πραότητα, καθαρίζει τὴν ψυχὴν καὶ ἀνυψώνει πνευματικῶς τὸν ἄνθρωπον. Οἱ χριστιανοὶ κατενόησαν καὶ πιστεύουν ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖται ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ κοινωνία ὅταν αἱ πράξεις τῶν δὲν ἐμπνέωνται καὶ δὲν κατευθύνωνται ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν ἰδέαν.

Ἄλλ' οἱ χριστιανοὶ διεκίνησαν, ἰδιαιτέρως κατὰ τὴν ἡρωϊκὴν ἐκείνην ἐποχὴν, τὴν χριστιανικὴν ἰδεολογίαν μὲ θάρρος καὶ ἀποφασιστικότητα. Περιήρχοντο τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία κηρύττοντες τὴν ἀλήθειαν. Συνεκέντρούντο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, μετέβαινον εἰς τὴν ἀγοράν, ἐπεσκέπτοντο τὰς οἰκίας, τὰς φυλακάς καὶ νοσηλευτήρια καὶ συνεχῶς ἀπεκάλυπτον τὴν ἀναγεννητικὴν δύναμιν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ὁ κάθε πιστὸς ἦτο καὶ ἕνας κῆρυξ τῆς χριστιανικῆς ἰδέας εἰς τὸν κύκλον τῶν δραστηριοτήτων καὶ ἐπαγγελματικῶν ἐνασχολήσεών του. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν καὶ μὲ ὅσα ἄλλα μέσα εἶχον εἰς τὴν διάθεσιν τῶν οἱ χριστιανοὶ διέδωσαν τὸν χριστιανισμόν ῥιπτοντες τὸ βάρος πρῶτον καὶ καλλιεργηθῇ τὸ πνεῦμα, ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ μετὰ τὸ σῶμα, διότι ἡ κυριώτερα αἰτία τῆς ἀσθενείας τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἑλλειψὶς πνευματικῶν ἰδανικῶν.

Ἀπ' οὗτο οἱ ἄνθρωποι ἐγκατέλειψαν τὰς πνευματικὰς ἀναζητήσεις καὶ περιορίσθησαν εἰς τὰς ὕλικας ἀπολαύσεις ἀπὸ τότε ἀκριβῶς ἤρchiσε καὶ ὁ ἰδεολογικὸς ἀποπροσανατολισμὸς καὶ ἡ ἀποπνευματοποιήσις τῶν. Δὲν γνωρίζουν τί πιστεύουν, οὔτε τί ζητοῦν καὶ δι' αὐ-

τὸ δέχονται ἰδεολογίας θυμικῶν διαταραχῶν ὑπὲρ τῶν ὁποίων πολὺ συχνὰ θυσιάζονται καὶ ὑποδουλώνονται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ὕλιστικοῦ φρονήματος. Ὅταν λείπῃ ἡ σωστὴ ἰδεολογικὴ κατεύθυνσις, ὁ ἄνθρωπος ἀδυνατεῖ νὰ συλλάβῃ τὸ βαθύτερον νόημα τῆς ζωῆς, ἀνταλλάσσει τὴν θεβαιότητα τῆς πίστεως μὲ τὰς ἐσκοτισμένας προσωπικὰς του γνώμας καὶ ὥς μὴ ἔχων συγκεκριμένην πνευματικὴν θεμελίωσιν παρασύρεται ἀπὸ τὰ ρεύματα τῆς ἐποχῆς του. Δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι προφήτης κανεὶς διὰ νὰ εἴπῃ μετὰ θεβαιότητος ὅτι θὰ καταστραφῶν καὶ πνευματικῶς καὶ ὕλικῶς ὅσοι δὲν ἔχουν καθαρὰς καὶ ἀνεγνωρισμένας ἰδεολογικὰς κατευθύνσεις. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι σαφὴς ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Εἰς παγκόσμιον κλίμακα γίνονται συζητήσεις περὶ τῆς ἡθικῆς σκοτοδίνης καὶ τῆς εἰρηνικῆς ἀθεβαιότητος. Καὶ παρὰ τὴν πρωτοφανῆ ἀνάπτυξιν ὅλων τῶν ἐνοποιῶν δυνάμεων ἐν ταῦτοις ὑπάρχει ὀλιγωτέρα πνευματικὴ ἐνότης ἀπὸ τὴν ἀναμενομένην. Εὗρίσκεται ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος εἰς βαθεῖαν ἡθικὴν κρίσιν. Συνεχῶς αὐξάνονται οἱ ἰδεολογικοὶ ἀποπροσανατολισμοί. Ὁ κοινὸς βίος προχωρεῖ πρὸς πλήρη ἀποδιοργάνωσιν. Ὁ ἐσωτερικῶς ἄνθρωπος πορεύεται εἰς ἕνα κατακερματισμὸν δηλητηριαζόμενος ἀπὸ τὴν πνευματικὴν ἀναρχικότητα καὶ τὴν ἀσεβῆ προκλητικότητα καὶ ἀπογυμνούμενος ἀπὸ ὅ,τι ὠραῖον τοῦ ἔδωκεν ἡ ζωσα χριστιανικὴ ἰδεολογία. Καὶ ὅσον ἡ πίστις εἰς τὸ χριστιανικὸν ἰδεῶδες μειοῦται, τόσοον αὐξάνουν αἱ προὑποθέσεις τοῦ ἀφρανισμοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ μαρasmus τοῦ ἀνθρώπου.

Συμβαίνει οἱ ἄνθρωποι νὰ συσχετίζωσιν ἢ νὰ ἐξαρτοῦν τὸν ἰδεολογικὸν προσανατολισμόν τους, ἀπὸ τὴν διαγωγὴν τῶν συνανθρώπων τῶν εἰς κρίσιμα στάδια τῆς σχηματικῆς ἱστορίας. Νὰ ἐπιηρεάζωνται δηλαδὴ ἀπὸ τὴν κατῆλειαν τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων καὶ τὴν ἀνάρμοστον συμπεριφορὰν φορέων ἐκκλησιαστικῆς, κρατικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐξουσίας. Αἱ δοθαὶ ὅμως ἰδεολογικαὶ ἀξίαι αἱ ἐκφραζόμεναι ὑπὸ τῆς δοθιδοῦς χριστιανικῆς πίστεως εἶναι ἀνεκτίμητος θησαυρός, θεμέλιον τῆς γνησίας ζωῆς, μοναδικὸς ὁδηγὸς εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ατόμου καὶ φάρος διὰ πάντα ὁδοιπόρον τῆς παρούσης ματαιότητος. Αἱ ἀξίαι αὗται ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ δημιουργήσουν συνθήκας τοιαύτας, ὥστε νὰ ἀπελευθερώσων τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς ψευδαισθήσεως

ΕΚ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

ΓΕΝΕΣΙΣ

94. Ὁ θάνατος τοῦ Ἰακώβ (49, 28-50,3)

«Ὅταν τελείωσε τὴ θεία διαθήκη τοῦ ὁ Ἰακώβ, ἔκανε καὶ τὴν ἀνθρώπινη, καὶ πέθανε. Εἶπε στοὺς γιούς του: «Ἐγὼ πάω σὸ λαὸ μου, στοὺς πατέρες μου. Θάψτε με μαζὶ με τοὺς πατέρες μου σὸ σπήλαιο πού εἶνε στὸν ἀγρὸ τοῦ Ἐφρών τοῦ Χετταίου, τὸ διπλὸ ἐκείνο σπήλαιο, ποῦνε ἀπέναντι σὸ δέντρο καὶ σὸ κτήμα τοῦ Μαμβρῆ, πού ἀγόρασε ὁ Ἀβραὰμ ἀπ' τὸν Ἐφρών τὸ Χετταίῳ, γιὰ νὰ τὸ κἀνὴ μνήμα. Ἐκεῖ ἔθαψε ὁ Ἀβραὰμ τὴ Σάρρα τὴ γυναῖκα του, ἐκεῖ θάφτηκαν καὶ ὁ Ἰσαὰκ μετὰ τὴ Ρεβέκκα, ἐκεῖ ἔθαψα καὶ τὴ γυναῖκα μου τὴ Λεία». Κι ἀφοῦ εἶπε αὐτά, σήκωσε τὰ πόδια του, τάβαλε σὸ κρεβάτι, ἔσπλυνε, καὶ πέθανε» καὶ μπῆκε καὶ αὐτὸς στοὺς προγόνους του. Μόλις ξεφύγῃς ἐπесе στὴν ἀγκαλιά του ὁ Ἰωσήφ καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ τὸν φιλᾷ. Μετὰ τὸ θρῆνο ὁ Ἰωσήφ διέταξε τοὺς δούλους του πού ἦταν

«ἐνταφιασταί», νὰ «ἐνταφιάσουν» τὸν πατέρα του καὶ τὸν «ἐνταφίασαν». Καὶ συμπλήρωσαν σαράντα μέρες κηδείας· σὲ τόσες μέρες γινόταν ἡ κηδεία. Καὶ πένθησε τὸν Ἰακώβ ὅλη ἡ Αἴγυπτος ἐβδομήντα μέρες.

***

Τὸ σπήλαιο γιὰ τὸ ὁποῖο μιλάει μετὰ τόσες λεπτομέρειες, εἶνε γνωστὸ. Καὶ τὸ νόημα πού ἔχει ἡ ἀγορὰ του καὶ ἡ κατοχὴ του, τὸ ἐξηγήσατο σὸ κεφάλαιο ἐκεῖνο πού ἱστορεῖται ὁ θάνατος τῆς Σάρρας.

Ὅταν μιλάει ἐδῶ γιὰ «ἐνταφιασμόν», δὲν ἐννοεῖ αὐτὸ πού λέμε σήμερα ταφή· γιατί τὸν Ἰακώβ δὲν τὸν ἔθαψαν καθόλου στὴν Αἴγυπτο. Τὸν ἔθαψαν γιὰ πρώτη καὶ μόνη φορὰ στὴ γῆ Χαναάν μετὰ ἐβδομήντα μέρες. «Ἐνταφιασταί» στὴν Αἴγυπτο λεγόταν τότε

τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἀπὸ τὰς ἀποπνευματοποιημένας κοινωνικο-πολιτικὰς ἐπιδιώξεις του. Ἐκπλησσομένα ἀπὸ τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς κοινωνικο-πολιτικὰς ἰδεολογίας τῶν συγχρόνων ἀνθρώπων. Συνεχῶς τρέχουν νὰ διακηρύξουν τὰς ἰδεολογίας τῶν αὐτῶν. Καὶ πολλάκις δὲν περιορίζονται ἀπλῶς εἰς τὴν ἔκφρασιν τῶν ἰδεῶν τῶν, ἀλλὰ δοῦν καὶ δυναμικὰ μετὰ στόχον τὴν βιαίαν ἐπιβολὴν τῶν. Κινοῦνται ὑπερὰ ἀπὸ ἐπιμελημένον σχεδιασμόν. Εἰς τὰς πλατείας, τὰς διακλαδώσεις καὶ διασταυρώσεις ὁδῶν, εἰς τὰ καφενεῖα καὶ προαύλια πνευματικῶν κέντρων, εἰς αἰθούσας εἰδικὰς καὶ εἰς οἰονόηποτε μέρος προβάλλουν οἱ ἄνθρωποι ἰδέας χωρὶς πνευματικὸν καὶ χριστιανικὸν περιεχόμενον. Ἡ κίνησις τῶν ἰδεῶν εἶναι δυναμικὴ διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ καὶ ὁ ἐπηρεασμὸς ἀποφασιστικὸς. Αἱ συζητήσεις ἔχουν μὲν διαλογικὴν μορφήν, ἀλλ' ἄνισον, διότι ἀντίθετος θέσις ἐνδέχεται νὰ προκαλέσῃ ἀντιδράσεις.

Πιστεύεται ὅτι ἡ κοινωνία τῆς ἐποχῆς μας θὰ εὗρεται τὴν ὀρθὴν πορείαν της, ἂν οἱ χριστιανοὶ εἰργάζοντο μετὰ παρομοίαν ἀφοσίωσιν καὶ μεθοδικότητα προβολῆς τοῦ ἰδεώδους

τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Ἄν ὁ κάθε χριστιανὸς ἔκαμεν ἰδικόν του πρόβλημα τὸ ἰδεολογικὸν περιεχόμενον τοῦ πολιτισμοῦ θὰ ἔλεγεν εἰς τὴν προσευχὴν του: Σὲ εὐχαριστῶ, Θεέ μου, διότι μοῦ ἔδωσες τὴν δύναμιν καὶ τὴν γαλήνην διὰ νὰ ἀντιμετωπίσω τὰς δυσκολίας· διότι μοῦ ἔδωσες τὴν τόλμην καὶ τὸ θάρρος νὰ ἀγωνισθῶ διὰ τὴν ἀλλαγὴν ὁσων δύναμαι· διότι μοῦ ἔδωσες τὴν λογικὴν νὰ διακρίνω αὐτά, τὰ ὁποῖα ἤμπορῶ νὰ πράξω, ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀδυνατῶ νὰ διεκπεραιώσω.

Ἡ διακίνησις τῶν ἰδεῶν εἶναι ἀποτελεσματικὴ, ὅταν κυριαρχῇ ἀπὸ τὴν ἀγάπην. Οὔτε τὸ μῖσος, οὔτε ἡ βιαιότης ὠφελοῦν. Ὁ Χριστὸς ὑποδεικνύει καὶ τρόπον καὶ μέσα διὰ τὴν ἐπιτυχὴ πνευματικὴν ἰδεολογικὴν κατεύθυνσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ διὰ τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως μετὰ τὸν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης. Οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουν νὰ ἐντείνουν τὴν προσπάθειαν, ὥστε ἡ χριστιανικὴ ἰδέα νὰ ἐμπνεύσῃ, νὰ φωτίσῃ καὶ νὰ ἐπηρεάσῃ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν δημιουργίαν ἀληθῶς πολιτισμένης κοινωνίας.

Α. Β. Χ.

οι ταριχευται, που ειχαν την τέχνη νά κάνουν τούς νεκρούς μούμιες, νά τούς θαλασμώνουν. Γι' αυτούς που ξέρουν λίγα γιά την ιστορία της Αιγύπτου αυτό εινε γνωστό. Ο Ίωσήφ ειχε πολλούς δούλους Αιγυπτίους, κι ανάμεσά τους υπήρχαν και ταριχευται. Αυτούς διέταξε νά ταριχεύσουν τόν πατέρα του Ίακώβ, και τόν ταρίχευσαν. Αυτό σημαίνει τὸ «ἐνεταφίσαν». Κι αυτό έγινε, γιά νά διατηρηθῇ ὁ νεκρός ἐβδομήντα μέρες ἀταφός στήν Αἴγυπτο και πολλές ἄλλες μέχρι νά πᾶν νά τόν θάψουν στή γῆ Χαναάν.

95. Ἡ ταφή τοῦ Ἰακώβ (50, 4-14)

Όταν πᾶς πέρασαν οἱ μέρες τοῦ πένθους, ὁ Ίωσήφ ζήτησε τήν ἄδεια τοῦ φαράω, νά θάψῃ τόν πατέρα του στή Χαναάν, κι ὁ φαράω τοῦ ἔδωσε. Μαζί μέ τόν Ίωσήφ τὸ νεκρὸ συνόδευσαν ὅλοι οἱ γιοὶ του και οἱ οἰκογένειές των και ὅλοι οἱ ἀδελκοὶ τοῦ φαράω μέ ἄρματα, ἵππικὸ, και μεγάλες ἀκολουθίες. Ἦταν ἓνα πελώριο στρατόπεδο. Ὅλοι αὐτοὶ ἦρθαν σὲ μέρος τοῦ τάφου και στρατοπέδευσαν σ' ἓνα ἀπλωτὸ μέρος, στήν «Ἀλώνα Ἀτάδ», κι ἐκεῖ ἔκαναν θρήνο μεγάλο και κοπετὸ ἐπὶ ἑπτὰ μέρες. Τὸ πρᾶγμα ἔκανε κατάπληξι στοὺς κατοίκους τῆς Χαναάν και εἶπαν «Μέγα πένθος θάνε αὐτὸ γιά τούς Αἰγυπτίους» πολὺ ἐπίσημος νεκρός». Κι ὀνόμασαν τὸ μέρος ἐκεῖνο οἱ ντόπιοι «Πένθος Αἰγύπτου». Ἐθα-

Πολὺ ἐνδοξος ὁ θάνατος τοῦ Ἰακώβ, που νεκρὸ παῦδι μέ μιὰ μαγκούρα μόνο στὰ χέρια πέρασε τὸν Ἰορδάνη, γιά νά κἀνῃ τῇ ζωῇ του ὁ μόνος του. Ἀλλ' ἦταν μαζί του ὁ Θεὸς που τοῦ παρουσιάστηκε ἐκεῖνο τὸ ἑρᾶδι στή Λουζᾶ, στήν ἐπειτα Βεθλὴλ. Τὸ μεγαλύτερο κράτος τῆς ἐπικουμένης στήν ἐποχὴ ἐκείνη τὸν πένθησε σὰ βασιλιά γιά ἐβδομήντα μέρες. Μὰ ἂν τόση ἦταν ἡ ἐξωτερικὴ δόξα του, ἀφάνταστα μεγαλύτερη ἦταν ἡ ἐσωτερικὴ και μυστικὴ.

φαν τὸν Ἰακώβ σὲ σπήλαιο που ζήτησε. Κι ἐπέστρεψαν ὅλοι στήν Αἴγυπτο.

***

Ὅλη αὐτὴ ἡ δόξα και ἡ ἐπιστημότης ὀφείλεται στὶς καλὲς σχέσεις τοῦ Ίωσήφ μέ τ' ἀνάκτορα και τήν αἰγυπτιακὴ ἀριστοκρατία, στή βαθεῖα ἐκτίμησι που τοῦ εἶχαν στήν Αἴγυπτο. Κι αὐτὸ ὀφείλεται σὲ ὅτι ἦταν καλὸς ἄνθρωπος και χαριτωμένος. Οἱ Αἰγύπτιοι πένθησαν τὸν Ἰακώβ μέ τὸν τρόπο τους. Μέχρι και τὰ χρόνια τοῦ Μ. Ἀθανασίου ἦταν περιδῶντοι γιά τούς πομπώδεις κοπετούς και θρήνους. Ὁ Μωϋσῆς ἀποκαλύπτει και τὴν αἰτία τῆς ὀνομασίας τοῦ τόπου ἐκείνου.

96. Ἡ φοβία τῶν ἀδερφῶν τοῦ Ίωσήφ (50, 15-21)

Μετά τὸ θάνατο τοῦ Ἰακώβ οἱ ἀδερφοὶ τοῦ Ίωσήφ φοβισμένοι εἶπαν μεταξύ τους «Μήπως τώρα μᾶς ἐκδικηθῇ ὁ Ίωσήφ γιά τὰ κακά που τοῦ κάναμε». Ἦρθαν λοιπόν στὸν Ίωσήφ και τοῦ λένε «Ὁ πατέρας σου, πρὶν πεθάνῃ σέ ἔδωκε μ' ἓναν ὄρκο, χωρίς νάσαι σὺ παρών, και εἶπε «Νὰ πῆτε στὸν Ίωσήφ Συγχώρησέ τους τὴν ἀδικία που σοῦ ἔκαναν». Γι' αὐτὸ τώρα δέξου νά μᾶς συγχωρήσης, γιά τὰ κακά που σοῦ κάναμε». Ὅσῃν ὥρα τοῦ τάλεγαν αὐτά, ὁ Ίωσήφ ἔκλαιγε, κι ὅταν σταμάτησαν συνέχισε νά κλαίῃ. Τοῦ λένε πάλι αὐτοὶ «Νά! εἴμαστε δοῦλοι δικοὶ σου». Τότε τοὺς λέει ὁ Ίωσήφ «Μὴ μέ φοβάστε, ἀφοῦ εἰμαι τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος. Σεῖς σκεφτήκατε και μού κάνατε κακό, ἀλλ' ὁ Θεὸς μού τὸ γύρισε σὲ καλὸ, γιά νά γίνῃ αὐτὸ που ἐγινε και νά τραφῇ και νά σωθῇ ἀπὸ τὴν πείνα λαὸς πολὺς. Νὰ μὴ φοβάστε καθόλου» ἐγὼ

θὰ θρέψω και σᾶς και τίς οἰκογένειές σας». Καὶ τοὺς εἶπε λόγια ἐνθαρρυντικά, ὥπου κατώρθωσε νά τοὺς καθησυχάσῃ.

***

Ἀξιολύπητη ἡ κουτοπονηριά τους και τὸ φέμμα που σκάρωσαν μέ τὸ ἔπθεν ὄρκο, γιά νά ὑπερασπίσουν τὸν ἑαυτὸ τους, ἐνῶ δὲν ὑπῆρχε κανένας φόβος. Ὁ Ίωσήφ τὰ εἶχε ξεχάσει: δλα ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή. Αὐτοὶ δὲ μὴ δὲν μπορούσαν νά νιώσουν τὸ ἐσωτερικὸ του μεγαλεῖο, νόμιζαν ὅτι μέσα του εἶνε ὁ πούλος σὰν αὐτούς, και προσπάθησαν νά τὸν δεσμεύσουν μέ παραμύθια. Φοβόταν τὴ δύναμι του. Αὐτοὶ ἦταν κτηνοτρόφοι κι ἐκεῖνος ἀντιδωσιλεύς. Πονηροὶ ἀλλὰ και κουτοί. Ἀνθρωπος που δὲν φοβάται τὸ Θεό, ποιούς ὄρκους φοβάται; Δὲν σκοτίστηκε κἀν, ἂν ὁ ὄρ-

κος εἶνε πραγματικός ἢ πλαστός· τοὺς ἔδωσε τὴν ἀπάντησι πού ἔπρεπε· «Ἐγὼ εἶμαι ἀνθρώπος τοῦ Θεοῦ». Νὰ ὁ καλὸς Θεσμός.

Μόλις ἀκούει νὰ τοῦ λένε γι' αὐτὸ τὸ θέμα, κλαίει. Γιατί ἄραγε; Αὐπάται γιὰ τὴ μικρὴ σκέψι τους, ἢ θυμάται τίς παλιές, πληγές του; Ἰσως καὶ τὰ δύο.

Πάλι βλέπει τὴν περιπέτειά του σὰν κάτι καλὸ πού σχεδίασε ὁ Θεός. Ἔτσι σώθηκε «λαὸς πολὺς». Σημασία δὲν ἔχει ἀν αὐτὸς ὁ πέφερε δουλεία καὶ μπουντρούμι, συκοφαντία καὶ κακία. Σημασία ἔχει ὅτι εὐεργετήθηκε τόσο λαός. Νὰ ἄνθρωπος πού δὲν εἶνε καθόλου ἐγωκεντρικός, ἀλλὰ ταπεινόφρων. Καὶ ὅμως ἡ ὑπόθεσις ἔχει ἄλλως. Ἀκριβῶς

γιὰ νὰ δικαιωθῇ καὶ νὰ δοξαστῇ ὁ Ἰωσήφ, ὁ Θεός ἔδωσε ἑπτὰ χρόνια πείνα στὴν Αἴγυπτο καὶ σ' ὅλες τίς γύρω χώρες κι ἔκανε ἔλο αὐτὸ τὸ σάλο, σὲ διεθνή σχεδὸν κλίμακα γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Εἶνε κάτι παρόμοιο μὲ τὸ νὰ σκεφτῇ κανεὶς, ὅτι γιὰ κάποιον ἄσχημο ἄνθρωπο, πού ἔζησε στὸ πρῶτο μισό τοῦ αἰῶνος μας, ἔκανε ὁ Θεός τοὺς δύο παγκοσμίους πολέμους· καὶ μερίμνησε ὁ Θεός νὰ γίνουν οἱ φοβεροὶ ἐκεῖνοι πόλεμοι, νὰ σκοτωθοῦν ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, νὰ ταλαιπωρηθοῦν δισεκατομμύρια, νὰ λιμοκτονήσουν ἑκατομμύρια, νὰ χαλάσουν ἔργα δεκαετιῶν καὶ αἰώνων, γιατί ἔτσι βολευόταν καλύτερα ὁ κατὰ κόσμον ἄσχημος ἐκεῖνος ἄνθρωπος! Κάτι τέτοιο συνέβη καὶ τὰ χρόνια ἐκεῖνα μὲ τὸν Ἰωσήφ.

97. Ὁ θάνατος τοῦ Ἰωσήφ (50, 22 - 26)

Ὁ Ἰωσήφ ἔζησε, ὅπως καὶ τ' ἄλλ' ἀδέρφια του, μέχρι τέλους στὴν Αἴγυπτο. Ἐζήσε δὲ ἑκατὸν δέκα χρόνια καὶ εἶδε δισέγγονα ἀπὸ τὸν Ἐφραὴμ καὶ χόρεψε στὰ γόνατά του ἐγγόνια ἀπὸ τὸ Μανασσῆ. Καὶ ὅταν ἔφτασε τὸ τέλος του, εἶπε στοὺς δικούς του, ἀδέρφια, παιδιά, κι ἀνέψια: «Ἐγὼ πεθαίνω· ὁ Θεός δὲν θὰ σᾶς ξεχάσῃ ἀλλὰ θὰ σᾶς ἐπισκεφτῇ κάποτε, θὰ σᾶς πάρῃ ἀπ' αὐτὴ τὴ χώρα καὶ θὰ σᾶς ὁδηγήσῃ στὴ γῆ πού ἔδωσε μὲ ὄρκιο στοὺς πατέρες μας Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ». Ἐπειτα τοὺς ὅρκισε καὶ τοὺς παρήγγειλε: «Ὅταν σᾶς ἐπισκεφτῇ ὁ Θεός καὶ σᾶς πάρῃ νὰ σᾶς πᾶν ἐκεῖ, θὰ πάρετε καὶ τὰ κόκαλά μου ἀπ' ἐδῶ μαζί σας». Καὶ πέθανε καὶ τὸν ἔθαψαν στὴν Αἴγυπτο.

***

Ἐδῶ τελειώνει ἡ Γένεσις. Εἶπα ὅτι ἡ Γένεσις εἶνε τὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ πέντε βιβλία τοῦ Μωυσέως, τὸ πρῶτο τῆς Π. Διαθήκης, τὸ πρῶτο ὅλης τῆς ἁγίας Γραφῆς, τὸ ἀρχαιότερο βιβλίον τοῦ κόσμου. Ἰστορεῖ τὴ γένεσι τοῦ σύμπαντος, τὴ γένεσι τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ τὴ γένεσι τοῦ λαοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ γιὰ νὰχοῦμε μιὰ ὁδὸ τῆς ἀναλογίας, στὰ 3 ἑκατοστὰ τῆς ἐκτάσεώς της· λέει γιὰ τὴ γένεσι τοῦ σύμπαντος, στὰ 17 γιὰ τὴ γένεσι τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ στὰ 80 γιὰ τὴ γένεσι τοῦ Ἰσραὴλ. Κι αὐτὸ γιὰ δύο λόγους· πρῶτα γιατί ὅσο ἀρχαιότερα, τόσο ἀτελέστερη ἡ γραφὴ καὶ τόσο λιγώτερες οἱ ἱστορικὲς πηγές πού εἶχε στὰ χέ-

ρια τοῦ ὁ Μωυσῆς, ὅταν ἔγραφε τὸ βιβλίον, καὶ δεύτερο γιατί τὰ γενεακὰ δὲν εἶνε τόσο ἐνδιαφέροντα ὅσο τὰ εἰδικὰ, ἡ ἱστορία τοῦ Ἰσραὴλ, ἀφοῦ ἡ Γένεσις σκοπὸ ἔχει νὰ εἶνε παγκόσμια ἱστορία, ἀλλὰ ἱστορία τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπο πού ἔπεσε ἀπὸ τὸν παράδεισο. Κι ὅλα τὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἔχουν, ἀλλ' ἡ Γένεσις εἶνε τὸ θεμέλιον καὶ ἡ βάση αὐτοῦ τοῦ σχεδίου. Γι' αὐτὸ εἶνε πολὺ σπουδαῖο τὸ βιβλίον καὶ ἀπαραίτητο, γιὰ νὰ καταλαβαῖν κανεὶς καλὰ τὰ Εὐαγγέλια καὶ τὴν Κ. Διαθήκη. Γράφτηκε δὲ ἡ Γένεσις ἀπὸ τὸ Μωυσῆ, δισέγγονο τοῦ Αβρὰμ, τὸ μεγαλύτερο προφῆτη τῆς Π. Διαθήκης, 1500 περίπου χρόνια πρὸ Χριστοῦ στὴν ἐβραϊκὴ γλῶσσα, καὶ μεταφράστηκε στὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ 300 περίπου χρόνια πρὸ Χριστοῦ, ὅπως καὶ ὅλα τὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης. Ἀπ' αὐτὴ τὴ μετάφρασις διαβάζεται μέχρι σήμερα στὴν Ἑκκλησίᾳ.

Στέργιος Ν. Σάκκος

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Ὁ κ. Λάμπρος Γυφταῖνης προσέφερεν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἀδελφότητος δραχμὰς (1.000) εἰς μνήμην τοῦ υἱοῦ του Χρήστου.

Ἐπίσης ὁ κ. Κωνσταντῖνος Λασκαρίδης δρχ. δύο χιλιάδες (2.000) εἰς μνήμην Ζωγραφίας Δεβίτου.

Τὸ Δ. Συμβούλιον εὐχαριστεῖ καὶ εὐχεται ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν αὐτῶν.

ΒΙΒΛΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ

ΠΩΣ ΚΟΙΝΩΝΕΙΣ;

«Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἔργου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω» (Α' Κορ. 11,28).

Πρέπει νὰ κοινωνοῦμε συχνά. Ὅσο πιὸ συχνὰ γίνεται. Ὁ Μέγας Βασιλεὺς φτάνει σὸ σημεῖο νὰ πῇ πῶς ἡ Θεία Κοινωνία πρέπει νὰ παίρνεται ὄχι μόνο κάθε μῆνα καὶ κάθε ἐβδομάδα, ἀλλὰ καὶ κάθε ἡμέρα. Ἀντιγράφουμε τὰ ἴδια του τὰ λόγια: «Καὶ τὸ κοινωνεῖν δὲ καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ μεταλαμβάνειν τοῦ ἁγίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, καλὸν καὶ ἐπωφελές...».

Πρέπει νὰ κοινωνοῦμε. Ἄν δὲν κοινωνοῦμε, τότε δὲν εἴμαστε χριστιανοί. Τότε, δὲν προκρίνεται νὰ προσκάνουμε σὴν πνευματικὴν, σὴν ἐνάρετην, σὴν χριστιανικὴν καὶ ἁγία ζωὴν. Αὐτὸ εἶπε ὁ Κύριος κάποτε. Εἶπε: «Ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῖνετε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς» (Ἰω. 6, 53). Καὶ ἂν δὲν προσκάνουμε σὴν πνευματικὴν ζωὴν, τότε, πῶς μπορούμε νὰ ἐλπίζουμε σὴν αἰώνια ζωὴ; Ὅταν κοινωνοῦμε, κοινωνοῦμε μετὰ ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον». Ἔτσι, ὅπως μᾶς τὸ λέγει ὁ λειτουργὸς ἱερεὺς τῆ στιγμῇ πού μᾶς κοινωνεῖ.

Τὸ ξαναλέμε: Πρέπει νὰ κοινωνοῦμε συχνά. Μαζὶ ὅμως μὲ αὐτὸ πρέπει νὰ ποῦμε καὶ κάτι ἄλλο. Κάτι πού δὲν τὸ ἔχουμε ξεκαθαρισμένο οἱ περισσότεροι. Κι' αὐτὸ τὸ ἄλλο εἶναι: Πῶς πρέπει νὰ κοινωνοῦμε; Μὲ ποιὲς προσηλυτισμένους;

***

★ Τὸ πρῶτο καὶ κύριο εἶναι ἡ Ἱερὰ Ἐξομολόγησις. Ἀλλὰ ἐδῶ εἶναι πού σκοπιάζουν οἱ περισσότεροι. Λύκοιο πρᾶγμα γι' αὐτοὺς ἡ ἐξομολόγησις. Συμφωνοῦν νὰ κοινωνοῦν, καὶ τὸ κάνουν, ἀλλὰ ὄχι καὶ νὰ ἐξομολογηθοῦν. Ἡ ἐξομολόγησις τοὺς φαίνεται βουρδ. Τοὺς πινοχωρεῖ. Καὶ τοὺς σιανοχωρεῖ. τὸ Μυστήριον αὐτό, γιατί προὔποδεται ταπεινώσει. Κι' αὐτοί, περισσότεροι οἱ ἄνδρες, καὶ λιγώτεροι οἱ γυναῖκες, δὲν μποροῦν νὰ ταπεινωθοῦν. Κάποτε παρουσιάζη-

κε ὁ Διάβολος σὸν Ἅγιον Μακάριο καὶ τοῦ εἶπε: «Ὁ, τι κάνεις, τὸ κάνω. Νηστεύεις; Κι' ἐγὼ δὲν τρώγω ποτέ. Κάνεις ἀγρυπνίες; Κι' ἐγὼ δὲν κοιμοῦμαι ποτέ. Μόνο ἓνα πρᾶγμα πού κάνεις δού δὲν μπορῶ νὰ τὸ κάνω ἐγώ. Ἀπόρησε ὁ Ἅγιος καὶ, μὲ ἀπορία, εἰπὼν: Ποιὸ πρᾶγμα εἶναι αὐτό πού δὲν μπορεῖς νὰ τὸ κάνης; Καὶ ὁ Διάβολος ἀπάντησε: Δὲν μπορῶ νὰ ταπεινωθῶ. Ἐ, αὐτό, τὸ ἴδιο, συμβαίνει καὶ μὲ αὐτοὺς πού δὲν ἐξομολογοῦνται. Δὲν μποροῦν νὰ ταπεινωθοῦν. Ὅλες οἱ ἄλλες οἱ προφάσεις τους εἶναι παραμύθια. Κι' ὅμως πρέπει νὰ ἐξομολογηθοῦν. Χωρὶς ἐξομολόγησι δὲν μποροῦν νὰ κοινωνήσουν».

Παρὰ ταῦτα πολλοὶ πάνε καὶ κοινωνοῦν ἀνεξομολόγητοι. Δυστυχῶς πάνε! Κάνουν ὅμως μεγάλο κακὸ σὸν ἑαυτοὺς. Ὁ Ἀπ. Παῦλος σημειώνει διὰς τῆς συνέπειας αὐτῶν πού κοινωνοῦν χωρὶς πρῶτα νὰ ἐξετάσουν τὸν ἑαυτοὺς. Π ρ ῶ τ η σ υ ν ε π ε ι α: «Ὁ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως κρῆμα ἑαυτοῦ ἐσθίει καὶ πίνει». Αὐτὸ τὸ «κρῆμα» σημαίνει καταδίκη. «Κατάκριμα καὶ κλάσιν ἑαυτοῦ ἐπιστάται», ὅπως σημειώνει ὁ ἐρμηνευτής. Α ε ὑ τ ε ρ η σ υ ν ε π ε ι α: «Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀποθνῄσκουσιν ἀνάξια ἀρροσισθῆναι». Τ ρ ί τ η σ υ ν ε π ε ι α: «Διὰ τοῦτο καὶ κοιμῶνται ἱκανοί». (Α' Κορινθ. 11, 28-30). Γιὰ τὸν ἴδιον λόγον καὶ πολλοὶ πεθαίνουν. Αὐτὸ θὰ πῇ ἡ λέξις «κοιμῶνται».

★ Τὸ δεῦτερο εἶναι ἡ πίστις. Πρέπει νὰ πιστεύουμε ἀγάθιστα σὸ Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας. Νὰ πιστεύουμε ἀπόλυτα διὰ αὐτὸ πού κοινωνοῦμε εἶναι σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ. Στὰ ἀπλᾶ στοιχεῖα τοῦ ἔργου καὶ οἶνου εἶναι μυστικῶς παρὼν ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς. Ὑπὸ τὰ εἶδη τοῦ ἔργου καὶ τοῦ οἶνου εἶναι αὐτὸ τὸ Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Ἀ' Ερωτῶν, λέγει, ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, πῶς ὁ ἄγιος καὶ ὁ οἶνος γίνεται σῶ-

μα και αιμα Χριστοῦ. Καὶ σοὶ λέγω: «Πνεῦμα Ἅγιον ἐπιφοιτᾷ καὶ ταῦτα ποιεῖν».

★ Τρίτο ἐρχεται ἡ ἀγάπη. Ἡ ὥρα τῆς θείας Κοινωνίας νὰ εἶναι γιὰ μᾶς μιὰ ἀγωνία. Μιὰ λαχτάρα. Μιὰ προσμονή. Ἡ πιὸ ὁμορφη προσμονή. Νὰ φλέγεται ἡ ψυχὴ μας, ἐγίονα, ἀπὸ τὸν πόθο καὶ τῇ νοσταλγίᾳ γιὰ τὴ μουσικὴ συνάντησι μετ' τὸν Νυμφίον τῆς Χριστοῦ. Νὰ παύεται ἡ καρδιά μας ἀπὸ τὴ φλόγα τῆς ἀγάπης μας σὲ τὸν Ἰησοῦ. Σὰν ἐκείνον τὸν μακάριο, τὸν Ἰγνάτιο τὸ Θεοφύρο. Ἀγαποῦσε πολὺ τὸν Κύριον ὁ ἅγιος ἐκεῖνος πατήρ. Ἐγραψε: «Ἐκείνον ζητῶ, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα» ἐκείνον θέλω, τὸν δι' ἡμᾶς ἀνασάντα... Ἀγίου Θεοῦ θέλω, ὃ ἐστὶ σὰρξ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ πῶμα θέλω τὸ αἷμα αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἀγάπη ἀρραβωνισμένη. Ἀπὸ μιὰ τέτοια ἀγάπη λείπουν ποτε τὰ δάκρυα; Γι' αὐτὸ ἔγραψε ὁ Συμεὼν ὁ Στουδίτης: «Ἀδελφέ, ἄνευ δακρύων μὴ κοινωνήσης ποτε». Ἔτσι πρέπει νὰ κοινωνοῦμε. Ἔτσι, ὅπως ἄλλωστε τὸ λέει καὶ μιὰ εὐχή: «Ἐδελφεας πόθῳ με, Χριστέ, καὶ ἡλιοκόσας τῷ θεῷ σου ἔρωτι...».

★ Τέταρτο ἀκολουθεῖ ἡ νηστεία. Ἀλλὰ νηστεία, ὅμως, ὄχι μόνο ἀπὸ κρέας καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἀρτύσιμα φαγητά, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα. Νηστεία ἀπὸ ἀσχημα θεάματα, ἀπὸ ἀρετὴ ἀκούσιμα, ἀπὸ κακὰς σκέψεις, ἀπὸ τὴ φλυαρία, ἀπὸ πειράγματα καὶ αλοχρόλογα. Νηστεία ολοκληρωτική. Ἐτάμε. Νηστεία ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα.

★ Καὶ τὸ τελευταῖον εἶναι ἡ σεμνότης. Εἶναι βασικὸ καὶ αὐτὸ τὸ πρῶμα. Καὶ μόνο τὸ εἶδος τῆς ἐνδυμασίας, θὰ λέγαμε, φανερώσει τί βαρύτητα δίδει ἕνας χριστιανὸς καὶ μιὰ χριστιανὴ σὲ Μυστήριον τῆς θείας Κοινωνίας. Σεμνοὶ πρέπει νὰ εἶναι οἱ νέοι καὶ οἱ ἄνδρες. Ἀλλὰ, ἰδιαίτερα, σεμνὸς πρέπει νὰ εἶναι οἱ νέες καὶ οἱ γυναῖκες. Ἀς τὸ καταλάβουν οἱ χριστιανὲς γυναῖκες ὅτι ἕνας καὶ μοναδικὸς πρέπει νὰ συνδυῇ ὅλες τὶς λεπτομέρειες τῆς ζωῆς τους. Καὶ αὐτὸς ὁ ἕνας εἶναι ὁ Κύριος. Ἄλλος κανεῖς, τὸ το-νίζω αὐτό. Ἄλλος κα ν ε ῖ σ.

***

Αὐτὰ πρὸς τῆς θείας Κοινωνίας. Ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ αὐτήν; Μετά! Τί κάνουμε διὰ μέ-σα σὲ σάτι μας ἔχουμε κάποιον ἐπίσημον ἐπισκέπτη καὶ φιλοξενούμενο; Τότε δὲν ἀ-

κούεται μιλιὰ σὲ σάτι. Τότε ἄνδρας, γυ-ναῖκα, παιδιὰ, νόφη, πεθερά, ὅλοι εἶναι μέ-λι καὶ γάλα. Τότε ὅλοι τους εἶναι γελᾶστοι, εὐγενεῖς, πρόθυμοι, ἐξυπηρετικοί. Ἀσπὴν ἡ συμπεριφορὰ τους σὲ ὅλα.

Ἀλλὰ τί εἶναι αὐτὸς ὁ ὁποιοσδήποτε ἐπί-σημος ἐπισκέπτης μπροστὰ σὲ τὸν Οὐράνιον ἐ-πισκέπτη, τὸ Χριστό, ποὺ παύουμε, μετ' τῇ Θεῇ Μετάλλῃ, καὶ τὸν φιλοξενοῦμε μέσα σὴν ψυχὴ μας; Ἔξερετε τί γινώμαστε μετ' τῇ Θεῇ Κοινωνίᾳ; Γινώμαστε Χριστοφύροι, Θεοφύροι. Γινώμαστε Ἅγιον Ποτήριον, ἀφοῦ μέσα μας ἔχουμε τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου. Γινώ-μαστε Ἅγιον Δικαίριον, ἀφοῦ μέσα μας πῆραμε τὸ σῶμα Του. Εἴμαστε ἕνα Ἀγιοφύ-ριον. Εἴμαστε Ἄγλα Τράπεζα. Εἴμαστε Νὰς Θεοῦ.

Ἐπειτα ὁ Ἰησοῦς δὲν ἐρχεται σὴν ψυ-χὴ μας γιὰ μιὰ καὶ δυὸ ὥρες, ὅπως ἕνας ἄνθρωπος ἐπισκέπτης. Ὁ Ἰησοῦς ἐρχεται καὶ γίνεται ἕνωσις τῆς ψυχῆς μας. Αὐτὸ λέμε σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς εὐχές τῆς Θείας Μετα-λήψεως, ποὺ πρέπει ὁποσοδήποτε νὰ διαβά-ζουμε προτοῦ κοινωνήσουμε. «... Γενομένην οἰκὸς σου τῇ τῶν μυστηρίων μεθέξει τῶν ἱε-ρῶν, ἕνωσιν σε ἔχων, σὺν Πατρὶ καὶ Πνεύ-ματι, εὐεργέτα πολυέλεος». Πρέπει νὰ νυνώ-μαστε, νὰ σκεπτόμαστε, νὰ μιλάμε, νὰ συμ-περιφερόμαστε μετὰξὺ μας, ὅπως τὸ θέλει ὁ Θεὸς Νουκάτης μας.

Ἀγαπήτῃ ἀναγνώστα,

Ἄν κοινωνῆς ἔτσι, ὅπως τὰ εἶπαμε, τότε πρέπει νὰ σὲ καύρασα μετ' ὅσα ἔγραψα. Συγ-χώρα με γι' αὐτό. Ἄν ὅμως δὲν κοινωνῆς ἔτσι, τότε ξαναδιάβασε αὐτὰ ποὺ γράψαμε καὶ θάλε σὲ ἐξῆς μιὰ καλὴ σειρὰ σὲ τῇ Θεῇ Κοινωνίᾳ. Μιὰ σειρὰ ὅπως τὴν διάβασες.

Ἀρχιμ. Γεωργίου Ραπτόπουλος

Εἰς τὸ βιβλιοπώλειον μᾶς (ΠΑΤΩΝΟΣ 2 - ΤΗΛ. 274.518)

Θὰ βρῆτε ὅλα τὰ βιβλία, ὅλων τῶν ὁμο-δόξων χριστιανικῶν ἐκδόσεων.

- Ἀγιογραφικά — Ἐποικοδομητικά
- Ἐρημηευτικά — Βιογραφικά ἁγίων
- Ἀντιαιρετικά — Διηγήματα παιδικὰ
- Πατερικά — Διηγήματα νεανικά
- Ἐκκλησιαστικά — Εἰκόνες διάφορες
- Λειτουργικά — Κασέτες βυζ. ὕμνων

Ἀντιαιρετική στήλη

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ

ΙΕ'

ΕΡΩΤ.: Θά θέλαμε, κ. καθηγητά, νά μᾶς πῆτε ποιά εἶνε ἡ πῶς βασική ἀλήθεια τῆς πίστεώς μας, τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, κί ἂν οἱ λεγόμενοι «μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά» πιστεύουν σ' αὐτή τήν ἀλήθεια. Ἄν ἔχουμε δηλαδή μετὰς μας κάτι κοινό ἔστω καί στά πῶς βασικά.

ΑΠΑΝ.: Ἡ πῶς βασική ἀλήθεια τῆς πίστεώς μας εἶνε ἐκείνη πού μέ ἰδιαίτερη δύναμι κηρύττεται καί στά Εὐαγγέλια καί στίς Πράξεις καί στίς Ἐπιστολές τῶν ἀποστόλων, καί πού τῇ διατυπώνει ἐπιγραμματικά ὁ Παῦλος στήν Α' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολή του· λέει ἐκεῖ ὅτι μέ τὸ κήρυγμά του μᾶς παρέδωσε αὐτό πού παρέλαβε, «ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν... καί ὅτι ἐτάφη, καί ἔτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ... καί ὅτι ὤφθη» (16, 3-4). Σ' αὐτὸ τὸ ἱστορικὸ γεγονός ἐκαστοὶ καί τὸ δόγμα τοῦ τριαδικοῦ Θεοῦ καί τὸ δόγμα τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ, καί ὅλα τὰ δόγματα τῆς πίστεώς μας. Ὁ Ἰησοῦς πέθανε καί ἀναστήθηκε. Ἀπόδειξι τοῦ ὅτι πέθανε εἶνε τὸ ὅτι θάφτηκε κί ἔμεινε στὸν τάφο τρεῖς μέρες. Εἶνε κί ἄλλες βέβαια, ἀλλὰ κυρίως τὸ ὅτι θάφτηκε. Ὁ θάνατός του μᾶς δείχνει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶνε ἄνθρωπος. Ἄνθρωπος πραγματικὸς καί ἔχι κατὰ δόκησιν ἢ κατὰ φαντασίαν, ὅπως ἔλεγαν ἀρχαῖοι αἰρετικοί. Διότι ὁ θάνατος εἶναι τὸ κυριώτερο γνώρισμα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἡ δὲ ἀνάστασις του εἶνε τὸ γνώρισμα τῆς Θεότητος, ἀπαδεικνύει ὅτι εἶνε καί Θεός· διότι ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἀδύνατος νὰ ἔχη τὴ δύναμι τῆς ἀναστάσεως. Καί ἀπόδειξι τοῦ ὅτι ἀναστήθηκε εἶνε ὅτι τὸν εἶδαν πολλοὶ ἄνθρωποι. Ὅπως ὑπάρχουν πολλὲς ἀποδείξεις ὅτι ἡ σελήνη εἶνε σφερέα, ἀλλὰ ἡ κυριώτερη καί ἡ ἀναμφίβολη εἶνε ὅτι οἱ ἄνθρωποι πῆγαν καί τὴν ἐπίασαν, ἔτσι καί ἀπόδειξι, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀναστήθηκε καί εἶνε ζωντανὸς μετὰ σῶμα καί ὡς ἄνθρωπος, εἶνε τὸ ὅτι οἱ μαθηταὶ τὸν εἶδαν ἀναστῆμενο καί τὸν ἐπίασαν. Τέλειος ἄνθρωπος λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς, ἀφροῦ καί πέθανε καί τὸν ἔθαψαν, καί τέλειος Θεός, ἀφροῦ καί ἀναστήθηκε καί τὸν εἶδαν καί τὸν ἐπίασαν.

ΕΡΩΤ.: Ὅποιαδήποτε ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν εἶνε τὸ γεγονός πού μᾶς παρηγορεῖ καί μᾶς διδάσκει ὅσο κανένα ἄλλο.

ΑΠΑΝ.: Ὁ Παῦλος λέει ὅτι τὸ κυριώτερο μάθημα τῆς πίστεώς μας στὸ Χριστό, εἶνε «τὸ γινῶναι αὐτὸν καί τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ» (Φι 3,10). Νὰ γνωρίσουμε τὸν Ἰησοῦ Χριστό, νὰ τὸν δοῦμε πού εἶνε Θεός καί ἄνθρωπος, νὰ νιώσουμε τὴ δύναμι τῆς ἀναστάσεώς του, ἡ ὁποία μαρτυρεῖ αὐτὰ τὰ πράγματα καί μᾶς ἀποκαλύπτει τὸ πρόσωπό του. Ἡ χριστιανικὴ πίστις εἶνε πίστις σὲ συγκεκριμένα ἀντικείμενα, ἓνα πρόσωπο καί ἓνα γεγονός· τὸ πρόσωπο εἶνε ὁ Θεός καί ἄνθρωπος Ἰησοῦς καί τὸ γεγονός ἡ ἀνάστασις του ἐκ νεκρῶν. Αὐτὸς εἶνε ὁ πυρῆνας τῆς πίστεώς μας.

ΕΡΩΤ.: Πολὺ σπουδαῖο αὐτό, κ. καθηγητά, καί πολὺ διδακτικὸ· ἓνα βεβαιωμένο γεγονός νὰ ἐμιλῇ μετὰ τὴ δύναμι του γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ.

ΑΠΑΝ.: Ξέρουμε δὲ ἀπὸ τὴν Κ. Διαθήκη, ὅτι στὸ πρῶτο κήρυγμα, τὸ ἀποστολικό, τὰ δοὺ αὐτὰ τονίζεταν τόσο πολὺ, ὥστε φαινόταν ὁλοφάνερα ὅτι εἶνε τὸ κέντρο τῆς νέας πίστεως. Ὅταν ὁ Παῦλος κήρυττε στοὺς Ἀθηναίους, «ἐδηγγελλίζετο αὐτοῖς τὸν Ἰησοῦν καί τὴν ἀνάστασιν», λέει συνοπτικὰ ὁ Λουκάς στίς Πράξεις τῶν ἀποστόλων (17,18). Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, πού ἤξερε καλὰ τὴν εἰδωλολατρικὴ νοοτροπία, κάνει πάνω σ' αὐτὸ μιὰ σπουδαία παρατήρησι. Σίγουρα, λέει, οἱ εἰδωλολάτρεις στήν Ἀθήνα θὰ συνδύαζαν τὸν Ἰησοῦ καί τὴν ἀνάστασί του μετὰ τὰ τόσα ζευγάρια τῶν θεῶν, γιατί οἱ εἰδωλολάτρεις ἔχαν πάντα τοὺς θεοὺς των ζευγαρωμένους, ἀρσενικὸ καί θηλυκὸ. Κι ἀπ' αὐτὴ ἀκόμη τὴ σφαλερὴ ἐντύπωσι τῶν εἰδωλολατρῶν φάνηκε πόσο ἐντονα φαινόταν καί στοὺς ἔξω τῆς πίστεώς μας, ὅτι τὸ κέντρο τῆς εἶνε τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ καί τὸ γεγονός τῆς ἀναστάσεως. Οἱ ἀπόστολοι, διὰν ἐγγήκαν νὰ κηρύξουν, δίδασκαν αὐτὰ πού ἀποτελοῦν τὸ περιεχόμενον ὁποιοῦδήποτε ἀπὸ τὰ τέσσε-

ρα Εὐαγγέλια. Κι: αὐτὰ περιέχουν θέβαια ὅλη τῇ διδασχῇ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ κυρίως γράφονται, γιὰ νὰ ἐκθέσουν καὶ νὰ μαρτυρήσουν τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνάστασί του· τὸ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς «ἀπέθανε καὶ ἐτάφη, ἀνέστη καὶ ὤφθη» σὰν Θεὸς καὶ ἄνθρωπος ποῦ εἶνε.

ΕΡΩΤ.: Οἱ λεγόμενοι «μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά», κ. καθηγητά, τί πιστεύουν γι' αὐτὸ τὸ γεγονός, ποῦ εἶνε, ὡς μᾶς εἶπατε ἡ πὺθ θαυσιὰ ἀλήθεια τῆς πίστεώς μας;

ΑΠΑΝ.: Πιστεύουν ἀκριθῶς, ὅτι δὲν ἔγινε, ὅτι δὲν εἶνε γεγονός, ὅτι τὸ νεκρὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἀναστῆθηκε. Καὶ κοιτάξτε ποῦ στηρίζουν αὐτὸν τὸν καταπληκτικὸ ἰσχυρισμὸ τους. Ὁ ἀπόστολος Πέτρος στὴν Α' Ἐπιστολῇ του λέγει γιὰ τὸν Ἰησοῦ· «Θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιήθει δὲ πνεύματι» (3, 18). Ἀφήνουν τόσες καὶ τόσο ἐκτεταμένες ἱστορικὰς ἐκθέσεις τῶν Εὐαγγελίων καὶ τῶν ἄλλων βιβλίων τῆς Κ. Διαθήκης, ὅπου βεβαιώνεται σαφῶς καὶ πλουσίως ἡ ἀνάστασι τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ πιάνονται μόνον ἀπ' αὐτῇ, ἀκριθῶς ἐπειδὴ δὲν τὴν καταλαβαίνουν, ἐπειδὴ φαντάστηκαν ὅτι εὐνοεῖ τὸν ἰσχυρισμὸ τους. Σ' ἓνα ἀπόρητο βιβλιαράκι ποῦ ἔχουν, καὶ ποῦ κυκλοφορεῖ ἐμπιστευτικὰ μόνον ἀνάμεσα στὰ στελέχη τους, μὲ τὴν ἐπιγραφή «Σχέδια ὁμιλιῶν», στὸ θέμα «Ἀνάστασις», πέμπτο στὴ σειρά, ἐρμηνεύουν αὐτὸ τὸ χωρίο ὡς ἑξῆς: «Ἀνεστῆκε πνεῦμα, ἄφησε σάρκα πίσω». Καὶ σχολιάζουν· «Τώρα πιά δὲν τὸν γνωρίζουμε ὡς σάρκα. Δὲν φτάνει ποῦ ξεκόβουν τὴ συνέχεια τοῦ χωρίου καὶ μᾶς τὸ ἀναφέρουν μισό, τὸ παρερμηνεύουν καὶ γλωσσικῶς, δείχνοντας πόσο δὲν ἔχουν ἰδέα ἀπὸ τῇ γλώσσῃ τῆς Γραφῆς.

ΕΡΩΤ.: Πολὺ θὰ θέλαμε νὰ ἀκούσουμε ὁλόκληρο τὸ χωρίο καὶ νὰ μάθουμε τὴ σωστὴ ἐρμηνεία του, κ. καθηγητά.

ΑΠΑΝ.: Ὁλόκληρο τὸ χωρίο ἔχει ὡς ἑξῆς: «Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιήθει δὲ πνεύματι· ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ἐλίχθη...» (Α' Πέ 3, 18-19). Κατ' ἀρχὴν ἐδῶ γίνεται λόγος μόνον γιὰ τὴν ἀνθρώπινη φύσιν τοῦ Χριστοῦ, ὅχι γιὰ τὴ θεοότητα του. Σὰρξ εἶνε τὸ σῶμα του ποῦ θάρτη-

κε νεκρὸ στὸν τάφο, καὶ πνεῦμα εἶνε τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα του, ἡ ψυχὴ ποῦ ἔχει κάθε ἀνθρώπος. Τὸ ρῆμα «ζωοποιῶ» (ὅπως καὶ τὸ «ζωογονῶ») σημαίνει στὴ γλώσσῃ τῆς Γραφῆς ὅχι «φέρειν κάποιον στὴ ζωὴ», ὅπως νομίζουν οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, ἀλλὰ «ἀφήνω κάποιον νὰ ζήσῃ», «ἐξαίρω κάποιον ἀπὸ τῇ θανάτῳ». Καὶ στὴ μέση φωνή, «ζωοποιῶμαι», σημαίνει ὅχι «ἔρχομαι στὴ ζωὴ», ὅχι «ἐναρξῶ», ἀλλὰ «ἐξακολουθῶ νὰ ζῶ», «παρμένω ζωντανός», «διαφεύγω τὸ θάνατον». Παραδείγματα. Στὸ βιβλίον τῶν Κριτῶν λέει: ὅτι κάποτε οἱ Ἰσραηλίτες καταδίκασαν σὲ θάνατον τοὺς κατοίκους μιᾶς πόλεως, τῆς Ἰαβίς, καὶ τοὺς ἐξετέλεσαν ὅλους, ἀλλὰ «ζωοποίησαν τετρακοσίας νεάνιδας» (Κρ 21, 12-14), δηλαδὴ τίς ἄφησαν ζωντανὰς. Ἀσφαλὸς κανεὶς δὲν ἐρμηνεύει ὅτι τότε τίς «γένησαν» ἢ τίς «ἀνέστησαν», ἐκτὸς ἂν εἶνε παράφρων. Στὸ Δ' Βασιλειῶν ἐπίσης, 5, 7, τὸ «ζωοποιήσαι» ἀντιδιαστέλλεται ἀπὸ τὸ «θανατώσαι», καὶ φυσικὰ σημαίνει «ἀφήνω κάποιον ζωντανό». Στὸς Ψαλμοὺς ἐπίσης λέει: «Ἔδειξάς μοι θλίψεις πολλὰς καὶ κακὰς, καὶ ἐπιστρέψας ἐξωποιοήσας με» (70, 20)· δηλαδὴ «μέ γλίτωσες ἀπὸ τὸ θάνατον», «ἔσωσες τὴ ζωὴ μου». Περιττὸν νὰ ἀναφέρω ἄλλα παραδείγματα. Ὡστε «ζωοποιῶμαι» σημαίνει «παρμένω ζωντανός», «διαφεύγω τὸ θάνατον». Ὅταν λοιπὸν ὁ Πέτρος λέη γιὰ τὸ Χριστὸ «θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιήθει δὲ πνεύματι», ἐννοεῖ: «νεκρωθεὶς μὲν στὸ σῶμα, παρμένειν δὲ ζωντανός στὸ πνεῦμα, δηλαδὴ στὴν ψυχὴ τὴν ἀνθρώπινή του». Καὶ μ' ἄλλα λόγια· Ὁ Χριστὸς «πέθανε στὸ σῶμα τὸ ὁποῖο θρυσκόταν κιόλας μέσα στὸν τάφο, ἀλλὰ παρέμεινε ζωντανός στὴν ψυχὴ του, στὸ πνεῦμα». Καὶ συνεχίζει: «ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξε». Δηλαδὴ «μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα, μὲ γυμνὴ τὴν ψυχὴ, χωρὶς σῶμα, πῆγε καὶ κήρυξε στὰ ἐν φυλακῇ πνεύματα, αἱς ψυχὰς ποῦ ἦταν στὸν ἄδη». Αὐτὲς οἱ ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων τοῦ παρελθόντος· εἶχαν τὰ σώματά τους νεκρά πάνω στὴ γῆ καὶ οἱ ἴδιες θρυσκόταν ζωντανές, σκέτες ψυχές, στὸν ἄδη. Κι: ὁ Ἰησοῦς λοιπὸν ἄφησε τὸ σῶμα του νεκρὸ στὸν τάφο, καὶ μὲ γυμνὴ τὴν ψυχὴ του ποῦ διέφυγε τὸ θάνατον καὶ παρέμεινε ζωντανή, κατέβηκε στὸν ἄδη νὰ κηρύξῃ αἱς γυμνὰς ψυχὰς. Ὡστε ὁ Πέτρος ἐδῶ δὲν μιλάει γιὰ τὴν

Τὸ διήγημά μας

ΤΑ ΣΥΝΤΡΙΜΜΙΑ

Ἡ μέρα ποὺ πλήρωσε καὶ τὸ τελευταῖο γραμματίο γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ σπιτιοῦ, ἦταν μιὰ ἀπ' τὶς πιὸ ὠραϊότερες τῆς ζωῆς του. Εἶχε ὀνειρευθῇ ἓνα ἐξοχικὸ σπιτάκι κοντὰ στὸ ἄλσος τῆς πόλεως, περιτριγυρισμένο ἀπὸ κῆπο καὶ δέντρα. Καὶ νὰ τώρα ποῦ ἦταν ὅλο δικό του. Εἶχε πέντε δωμάτια καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀπαραίτητους χώρους, ποὺ ἀπαιτοῦσε μιὰ μοντέρνα κατοικία.

Ἡ γυναίκα του συμμερίσθηκε τὴ χαρὰ του ἀπόλυτα. Νοικοκύρεψε τὸ κουκλίστικο σπίτι ἔτσι, ὥστε ὅλα νὰ λάμπουν ἀπὸ καθαριότητα καὶ καλλιτεχνικὴ ὁμορφιά. Μπαινόβγαине στοὺς διάφορους χώρους πετώντας ἀπὸ χαρὰ.

Τὴ χαρὰ ὅμως τῶν γονέων τοὺς δὲν συμμερίζονταν καὶ τὰ παιδιὰ τους. Ἡ κόρη τους, μιὰ εἰκοσάχρονη φοιτήτρια τῆς Νομικῆς σπάνια καθόταν μέσα στὸ σπίτι. Κι' ὁ γιός, ἓνας δεκαεξαετής ὑποψήφιος τοῦ Πολυτεχνείου, μόνον ποὺ κοιμότανε στὸ σπίτι. Ἐρχότανε γιὰ ὕπνο μετὰ τὰ μεσάνυχτα καὶ ξυπνοῦσε τὴν ἄλλη μέρα τὸ μεσημέρι.

— Τώρα τελευταία δὲν μοῦ καλοφαίνονται τὰ παιδιὰ, Μελέτη. Δὲν φαίνονται νὰ ἐνδιαφέρονται γιὰ ὅ,τι μᾶς συγκινῇ. Ὁ Πέτρος μάλιστα δυσανασχέτησε, ποὺ μπήκαμε στὸ χρέος καὶ τοῦ περιώρισες τὴν ἐπιχορήγησι.

— Τί σοῦ εἶναι τὰ σημερινὰ παιδιὰ, εἶπε μурμουρίζοντας ὁ Μελέτης. Δὲν ξέρουν τὸ πραγματικὸ τους συμφέρον. Λὲς καὶ τὸ ὠραῖο αὐτὸ σπίτι θὰ τὸ πάρω μαζί μου καὶ δὲν θὰ τὸ κληρονομήσουν αὐτοί.

Ἦταν Κυριακὴ πρωΐ, ὅταν γινόταν ἡ συζήτησι. Ἡ λειτουργία κόντευε νὰ τελειώσῃ κι' ἡ οἰκογένεια τοῦ ὁμορφου σπιτιοῦ ἦ-

ταν ὅλη στὸ σπίτι. Ὁ πατέρας ξεκοκκάλιζε τὶς κυριακάτικες ἐφημερίδες, ἡ μητέρα χανόταν κυριολεκτικὰ μέσα στὶς φροντίδες τοῦ νοικοκυριοῦ καὶ μπαινόβγαине στὸ σαλόνι μурμουρίζοντας τὰ παράπονά της.

— Μέρους εἶμαι κλεισμένη ἐδῶ μέσα σὰν σὲ φυλακή, στὴν ἄκρη τῆς πόλεως σ' αὐτὴν τὴν ἐρημιὰ καὶ δὲ λὲς νὰ μὲ θγάλης σὲ κανένα κέντρο ἢ θέατρο.

— Καὶ σὺ παραπονιέσαι, ἐρε γυναίκα; Σοῦ χάρισα τέτοιο παλατάκι, ποῦ ὅλοι τὸ θαυμάζουν καὶ μᾶς μακαρίζουν καὶ σὺ μιλάς ἔτσι; εἶπε μὲ ἀγανάκτησι ὁ Μελέτης.

— Ναί, δὲ λῶ, ὠραῖο εἶναι τὸ σπίτι. Ἀλλὰ μᾶς στοίχισε πάρα πολύ. Ζοῦμε σὰν καλόγεροὶ καὶ τὰ παιδιὰ μας παραπονοῦνται ὅτι τοὺς ἀπομακρύνουμε ἀπ' τὶς παρέες καὶ τοὺς στεροῦμε τὴν κοινωνικὴ ζωὴ.

Κεῖνη τὴν ὥρα μπήκε ἀγουροξυπνημένος στὸ σαλόνι ὁ γιός.

— Γιατὶ εἶσαι τόσο κατσούφης τώρα τελευταία, παιδί μου; ρώτησε ἡ μητέρα.

Πραγματικὰ τὰ μάτια του ἦταν κατακόκκινα καὶ ἐξωγκωμένα καὶ μιὰ χλωμάδα ἀπλωμένη στὸ λίγο πρόσωπο, ποῦ ἄφηναν τὰ πολλὰ σγουρὰ μαλλιά καὶ τὸ γένεια.

— Θέλω λεφτά. Ἐχω καταντήσει ὁ παρίας τῆς παρέας. Ντρέπομαι νὰ πάω μὲ τοὺς φίλους μου μὲ τσέπη ἀδειανή, εἶπε ὁ Πέτρος μὲ ὕφος ἀγανακτισμένου.

— Σοῦ δίνω ὅσα χρειάζεται ἓνας νέος τῆς ἡλικίας σου, ποῦ ἐτοιμάζεται μὲ ἀγχος, νὰ πετύχῃ στὸ Πανεπιστήμιο κι' ὄχι νὰ γλεντοκοπᾷ διαρκῶς. Κάθισε νὰ στρωθῇς στὴ μελέτη, ἐδῶ στὸ τόσο προνομιοῦχο ἀπὸ ἀπόψεως ἡσυχίας σπίτι μας κι' ὅφησε τὰ παράπονα. Φοβοῦμαι πῶς ἐγὼ θὰ παραπονιέ-

ἀνάστα: τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ γιὰ τὴν κάθοδο τῆς ἀσώματης ψυχῆς του στὸν ἄδη, κατὰ τίς τρεῖς μέρες ποῦ τὸ σῶμα του θρῆσκόταν νεκρὸ στὸν τάφο. Οὔτε μιλάει γιὰ τὴ θεότητά του, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ του. Πᾶσι περὶπατο τὸ φαντασιώκοπτημα τῶν χιλιαστῶν, ποῦ πῆγαν ἀπ' αὐτὸ τὸ χωρίο ποῦ δὲν καταλαβαίνουν, νὰ θγάλουν, ὅτι τοῦ Χριστοῦ ἀνα-

στήθηκε μόνον τὸ πνεῦμα, κι' ὄχι τὸ σῶμα. Πῶς γίνεται; ν' ἀναστηθῇ τὸ πνεῦμα, ἀφοῦ δὲν πεθαίνει; Ἡ πλάνη του; αὐτὴ συνδέεται μὲ τὴν ἄλλη πλανεμένη τους θεωρία ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε θνητὴ. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ θὰ μιλήσουμε ἄλλη φορὰ.

Στέργιος Ν. Σάνκος

μαι, όταν βγούν τὰ ἀποτελέσματα τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων, ὅπως τὸν περασμένο χρόνο.

— “Ἄσε με καὶ σὺ τώρα μὲ τὰ κηρύγματα σου. Ἄν δὲν μοῦ δώσης λεφτά, θὰ ἀναγκασθῶ νὰ βρῶ ἀπὸ ἀλλοῦ.

— Ἀπὸ ποῦ;

— Δὲν ξέρω, μурμουρίσε νευριασμένος κι' ἐκλείσε τὴν πόρτα πίσω του.

Ἐγινε γιὰ λίγο ἡσυχία. Ὁ πατέρας φάνηκε νὰ θυβίζεται στὸ διάβασμα τῆς ἐφημερίδος κι' ἡ μητέρα σκοπούζε διαρκῶς ἓνα μέρος, ποῦ καὶ πρὶν τὸ εἶχε καθαρίσει. Πρῶτος ἔλυσε τὴ σικωπὴ ὁ Μελέτης.

— Ἀποτύχαμε, γυναίκα, στὴν διαπαιδαγώγησι τῶν παιδιῶν μας.

— Καὶ μήπως τὰ διαπαιδαγωγήσαμε κι' ὅλας; Ὅταν ἦταν μικρότερα καὶ τὰ μάλωνα, ἔπαιρνες τὸ μέρος τους. Ἦσουν πολὺ ἐπιεικῆς.

— Μὰ τ' ἀγαποῦσα.

— Φαίνεται πῶς ἡ πολλὴ ἀγάπη καταστρέφει.

Κεῖνῃ τῇ στιγμῇ κτύπησε ἡ πόρτα καὶ ἓνα παλληκάρι ἔκαμε τὴν ἐμφάνισί του στὸ ἀνοιγμα τῆς πόρτας.

— Οἱ γονεῖς μου σὰς προσκαλοῦν γι' ἀπόψε τὸ βράδυ σὲ μιὰ γιορταστικὴ θραυὰ στὸ σπίτι μας. Θὰ χαροῦμε πολὺ ἂν ἔρθετε, μὲ τὰ παιδιά.

— Εὐχαριστοῦμε, παιδί μου, θὰ προσπαθήσουμε νὰ μὴ λείψουμε, εἶπε ἡ μητέρα.

Ὅταν ἔφυγε τὸ παιδί ἡ κόρη ποῦ μόλις ἔκανε τὴν ἐμφάνισί της, ἔκανε μιὰ δῆλωσι.

— Ἐγὼ πάντως ἀποκλείεται νὰ πάω. Ἐκεῖ θὰ εἶναι συγκεντρωμένη ὅλη ἡ ἀφρόκριμα τοῦ κατηχητικοῦ.

— Πάψε νὰ ἐκφράζεσαι ἔτσι γιὰ μιὰ οἰκογένεια, ποῦ θάπρεπε νὰ τὴν καμαρώνη καὶ τῶνα καλύτερο ἀπ' τ' ἄλλο. Αὐτὸ τὸ Κατηχητικὸ ποῦ κατηγορεῖς, φαίνεται πῶς κάνει θαύματα, ἀφοῦ κατάρθωσε νὰ φτιάξῃ τέτοια ἄξια παιδιὰ, φώναξε ἡ μητέρα.

— Οὐφ, σιγὰ τὸ θαῦμα. Νὰ μοῦ λέιπουν τέτοια θαύματα. Θαύματα ποῦ ἀποβλακώνουν ...

— Ἐνῶ ἐμεῖς φτιάξαμε τὰ ἐξυπνότερα παιδιά, εἶπε πικρόχολα ὁ πατέρας.

Τὸ ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ οἱ δυὸ γονεῖς δρέθηκαν σ' ἓνα ἰδανικὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον.

Γιὰ πρώτη φορὰ συναντήθηκαν μ' ἀνθρώπους σοβαροὺς καὶ μετρημένους, μὲ παιδιὰ γεμάτα χάρι καὶ ζωντάνια. Συζητοῦσαν γιὰ θέματα ποῦ ὅλους ἐνδιαφέρουν μὲ βάσι τὶς ἀρχὲς ἐκεῖνες, ποῦ δίνουν τὶς καλύτερες λύσεις. Ὁ Χριστός, ἦταν τὸ πρόσωπο ποῦ κυριαρχοῦσε στὰ λόγια, στὰ τραγούδια τους καὶ στὸ περιβάλλον μὲ τὶς ὁμορφες εἰκόνες. Τὰ παιδιὰ εἶχαν ἐτοιμάσει ἓνα πλούσιο διασκεδαστικὸ πρόγραμμα, ποῦ ἔκανε τοὺς θεατὰς νὰ γελάσουν μὲ τὴν καρδιά τους μὲ ἀστεία λεπτὰ καὶ ἔξυπνα. Τὰ τραγούδια τους μὲ συνοδεία ὀργάνων, ἦταν ὡραιότατα.

— Ἀπόψε νομίζω πῶς βρίσκομαι ἀνάμεσα σ' ἓναν ἄλλο κόσμον, μурμουρίσε ὁ Μελέτης, στὴν γυναίκα του.

— Καὶ νὰ σκεφθῇς ὅτι τὰ παιδιὰ μας ἔχουν τὴν γνώμη ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι ὀπισθοδρομικοὶ καὶ ἀποβλακωμένοι. Τί ἀνόητη διαπίστωσι, Θεέ μου! εἶπε κι' ἡ γυναίκα του.

Δὲν τοὺς ἔκανε καρδιά νὰ φύγουν καὶ μείνανε ὡς τὸ τέλος. Τοὺς ἀποχαιρέτησαν οἱ γείτονες μὲ εὐγένεια καὶ καλωσύνη καὶ τοὺς δῆλωσαν πῶς θὰ ἦταν χαρὰ τους νὰ τοὺς ἔδλεπαν τακτικὰ στὸ σπίτι τους. Ἐφυγαν μὲ τὴν ψυχὴ ἱκανοποιημένη καὶ τὴν ἐσωτερικὴ πληροφορία, πῶς δὲν σκότωσαν ἄδικα καὶ ἐλαβερὰ τὸν καιρὸ τους.

Ὅπως ἦταν φυσικὸ ὅταν γύρισαν στὸ σπίτι τους δὲν βρῆκαν τὰ παιδιὰ. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα ἤρθε ἡ κόρη τους καὶ, καθὼς ἦταν συνηθισμένοι ἔπρεσαν νὰ κοιμηθοῦν, χωρίς νὰ περιμένουν τὴν ἀφιξὶ τοῦ Πέτρου.

Τὸ πρωτὶ τῆς ἄλλης μέρας, ἡ μητέρα ἀνεκοίνωσε στὸν ἀγαυροζυτηνέμον πατέρα μὲ φανερὴ ἀγωνία:

— Ἀπόψε ὁ Πέτρος δὲν κοιμήθηκε στὸ δωμάτιό του.

— Τὸ παλιόπαιδο, ποῦ νὰ κοιμήθηκε ἄραγε; Τὸ παράκανε τώρα τελευταῖα.

Ὅταν ἤρθε τὸ μεσημέρι, ἀκόμη δὲν εἶχε κάνει τὴν ἐμφάνισί του ὁ ἐξαφανισμένος. Ἦρθε ὁμως ἓνας ἄνδρας ποῦ δῆλωσε πῶς ὁ γιός του ἦταν κλεισμένος στὰ κρατητήρια τῆς Ἀστυνομίας. Γεμάτος ἀνησυχία τὸν ἀκολούθησε καὶ δρέθηκε σὲ λίγο μπρὸς σ' ἓνα θέαμα ἀπαίσιο.

Ὁ γιός του ἀναμαλλιασμένος καὶ ἀγριεμένος σὲ ἐξάλλη κατὰστασι, φώναζε καὶ ἀπειλοῦσε τοὺς πάντες.

ΟΙ ΚΑΛΩΣ ΑΘΛΗΣΑΝΤΕΣ:

Ἡ Ἁγία Μάρτυς ΓΛΥΚΕΡΙΑ

13 Μαΐου

ΝΕΑ ΖΩΗ

Αἱ ἱκανότητες τοῦ ἀνθρώπου

Ὁ ἄνθρωπος κρύπτει μέσα του ἰσχυρὰς δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἐκδηλοῦνται τὸν ἀναδεικνύουν σπουδαίαν προσωπικότητα. Ὅταν μάλιστα αἱ δυνάμεις αὐταὶ κινούνται ἀπὸ πνευματικὸν περιεχόμενον τὸν ἀναβιδάζουν εἰς μεγάλα ὕψη πνευματικότητας. Ἀντιθέτως ὅταν χάσῃ τὸ ἄτομον τὴν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς πνευματικὰς του ἱκανότητας ὀπισθοδρομεῖ ἢ παραμένει εἰς στασιμότητα. Διὰ νὰ εὐρίσκεται εἰς διαρκὴ κινητικότητα χρησιμοποιοῦν τὰς ἱκανότητας του ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει συνεχῶς νὰ ἀγωνίζεται μὲ ὁδηγὸν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸ ἱερὸν βιβλίον περιγράφονται γεγονότα καὶ θαύματα τὰ ὁποῖα ἐνθαρρύνουν τὸν πιστὸν καὶ τὸν ὁδηγοῦν εἰς τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον τοῦ ἁγιασμοῦ. Ὁ ἀγωνιστὴς καλεῖται νὰ βαδίσῃ τὸν δρόμον, ὁ ὁποῖος ἀρχίζει ἀπὸ τὴν καρδίαν του καὶ τελειώνει εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ.

Ὁ μελετῶν τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καλλιεργεῖται πνευματικῶς, διακηρύττει τὴν ἀλήθειαν εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν καὶ συνεχῶς ἀφοσιώνεται εἰς τὸν Θεόν.

Οἱ πιστοὶ γνωρίζουν ὅτι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶναι καὶ θὰ παραμείνῃ τὸ μοναδικὸν πνευματικὸν κίνημα, τὸ ὁποῖον ἤρχισε χωρὶς ἀνθρωπίνην σοφίαν καὶ διεδόθη ἀπὸ ἀνθρώπους ἄνευ διαπιστευτηρίων κοσμικῆς γνώσεως. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία

ὑπῆρξε κίνημα τοῦ ὁποῖου ἡ ἀποδοχὴ προϋποθέτει ἀπλότητα παιδικῆς καρδίας. Ἀγράμματοι ψαράδες ἦσαν οἱ πρῶτοι κήρυκες, ἀλλὰ καὶ ἀγράμματοι κατὰ τὸ πλεῖστον ἦσαν καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν μαρτυρησάντων ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Συνέπεια τῆς πίστεως εἰς τὸν Θεὸν εἶναι ἡ πνευματικὴ ἀναγέννησις, ἡ ὁποία εἶναι ἓνα δῶρον τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον δυνατόν εἰς φῶς, πλούσιον εἰς ἔλεος, τέλειον εἰς ἀγάπην. Δι' αὐτῆς ἀνοίγονται οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ διακρίνει μὲ σαφήνειαν τὴν πορείαν τὴν ὁποίαν θὰ ἀκολουθήσῃ.

Εἶναι γνωστὸν πόσον ἀνήσυχον εἶναι τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπέτυχεν ἀλλεπαλλήλους ἐφευρέσεις καὶ συνεχίζει τὰς ἀναζητήσεις. Αἱ ἐντὸς του δυνάμεις τίθενται πολυάκις εἰς δράσιν. Ἄν διὰ τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας τονώσῃ τὰς ἐσωτερικὰς δυνάμεις του ὁ ἄνθρωπος θὰ εὕρῃ τὸν ὀρθὸν στόχον τοῦ προορισμοῦ του. Θὰ γίνῃ ἀποφασιστικὸς ἀγωνιστής. Καὶ ὅσον ἀδύναμος καὶ ἂν εἶναι θὰ δυνηθῇ νὰ ἀντιδράσῃ εἰς πᾶσαν ἀντίδρασιν. Θὰ δυνηθῇ νὰ εἴπῃ ὅτι ἐπράξε τὰ καθήκοντά του εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὅτι εἰς τὸν Θεὸν πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἐμπιστοσύνην. Ἄλλως τε αἱ ἀνταμοιβαὶ τοῦ κόσμου εἶναι κεναὶ καὶ ἐλαττωματικαί, ἄκυροι καὶ φθαρταί· ἐνῷ αἱ ἀνταμοιβαὶ τῶν ἀγίων εἶναι αἰώνιοι, ἀναλλοίωτοι. Εἶναι ὁ στέφανος τῆς νίκης καὶ τῆς μακαριότητος.

Αἱ ἐσωτερικαὶ δυνάμεις κατευθυνόμεναι

— Δὲν θὰ ἡσυχάσῃ ἂν δὲν τοῦ χορηγηθῇ ἡ ἀπαιτούμενη δόσις ναρκωτικοῦ. Τὸν πιάσαμε μαζὺ μὲ ἄλλους σὲ ὑποπτο μέρος, ὅπου συγκεντρώθηκαν γιὰ χρῆσιν ναρκωτικῶν. Ὁ προμηθευτὴς πιάστηκε ἐπ' αὐτοφῶρῳ, τὴν ὥρα ποὺ τοὺς πουλοῦσε τὸ ἀκριβὸν προϊόν. Ναί, κύριε, ὁ γιὸς σας εἶναι ναρκομανής, εἶπε ὁ συνοδός του.

— Πέτρο, ἀγόρι μου, τί ἀκούω γιὰ σένα; σπάραξε ὁ πατέρας.

Ἐνα μουγκρητὸ ἀκούστηκε πίσω ἀπὸ

τὴν καγκελλόπορτα, λὲς καὶ κεῖ μέσα δὲν ἦταν ἄνθρωπος, ἀλλὰ ζῶο.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ ἐξοχικοῦ ἐκείνου σπιτιοῦ ποὺ χτίστηκε μὲ τὸν κόπο ὁλόκαιρης ζωῆς εἶχε στὴν ἐξώπορτα μιὰ κόκκινη ἐπιγραφή: «ΠΩΛΕΙΤΑΙ».

Τὸ σπῆτι ἄλλαξε κυρίου κι' ἡ οἰκογένεια μετακόμισε σ' ἓνα ἄλλο ξένο σπῆτι, γιὰ νὰ κλάψῃ γιὰ τὰ συντρίμια, ποὺ ἐπισώρευσε μιὰ ζωὴ χωρὶς Χριστό.

Σάββας Ν. Σανθόπουλος

ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου γίνονται τόσον ἰσχυραὶ ὥστε ὁ πιστὸς δὲν ὑπολογίζει οὔτε τὸν θάνατον οὔτε ἄλλους κινδύνους, ἰδιαίτε-
 ρως δταν πρόκειται νὰ διακηρύξη τὰς θρη-
 σκευτικὰς τοῦ πεποιθήσεις. Ἡ χριστιανικὴ
 πίστις ἐκηρύχθη ἀπὸ πιστοῦς, οἱ ὅποιοι ἔ-
 δρασαν εἰς ἓνα κόσμον μὲ πολλὰς ἀντιθέ-
 σεῖς καὶ ἀντεμετώπισαν πολλοὺς ἐχθροὺς.

Ἄν φαίνεται ὁ ἄνθρωπος ἀδύναμος πρὸ
 τῶν ἐμποδίων τῆς καθημερινῆς ζωῆς τοῦτο
 ὀφείλεται εἰς τὴν ἀδράνειαν τῶν ἐσωτερικῶν
 δυνάμεων τῶν. Ἐν τούτοις ὑπάρχουν πολ-
 λοι καὶ ἀπλοὶ τρόποι διεγέρσεως τῶν ἐσω-
 τερικῶν δυνάμεων. Εἶναι ἡ προσευχή, ἡ λα-
 τρεία, ὁ ἐκκλησιασμός, ἡ ἀσκήσις εἰς ἔργα
 ἀλτροῦσμου καὶ ἀγάπης, ἡ μελέτη τοῦ λό-
 γου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ ἐντύπου,
 ἡ συμμετοχὴ εἰς ὁμαδικὰς κοινωνικὰς ἐκδη-
 λώσεις, ἡ ἀξιοπρεπὴς συμπεριφορὰ καὶ γε-
 νικῶς ὁ ἐνάρετος χριστιανικὸς βίος.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ καλλιεργοῦν τὰς
 δυνάμεις τῶν αὐτὰς μετὰ προσοχῆς, ὅπως
 τὸ ἔπραξαν ὅλοι οἱ καλῶς ἀθλήσαντες. Ἀ-
 πὸ τὸ μαρτυρολόγιον τῆς Ἐκκλησίας ἀπο-
 σπῶμεν τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν τῆς ἀ-
 γίας μάρτυρος ΓΛΥΚΕΡΙΑΣ, τῆς ὁποίας
 τὴν μνήμην τιμᾷ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ
 τὴν 13ην Μαΐου.

Ἡ ἁγία Γλυκερία ἔζησε κατὰ τοὺς χρό-
 νους τοῦ ρωμαίου βασιλέως Ἀντωνίνου καὶ
 τοῦ ἡγεμόνος Τραϊανουπόλεως Σαδίνου.
 Ἀπὸ τὰ ὀλίγα στοιχεῖα τῆς νεανικῆς τῆς
 ζωῆς, τὰ ὁποῖα διεδόθησαν, συμπεραίνεται
 ὅτι ἡ Γλυκερία διακρίνεται διὰ τὴν ἀφοσίωσιν
 τῆς εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Ναζωραίου. Εἰρ-
 γάζετο μετὰ ζήλου διὰ τὴν διάδοσιν τῆς δι-
 δασκαλίας τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς εἰδωλολά-
 τρας τῆς περιοχῆς. Ἡ καρδιά τῆς ἐφλέγετο
 ἀπὸ τὸν πόθον τοῦ μαρτυρίου ὑπὲρ τῆς χρι-
 στιανικῆς ἰδέας. Τὸ χριστιανικὸν αἷμα ἐχύ-
 νετο συνεχῶς ἐκ τῶν πληγῶν τῶν χριστια-
 νῶν μαρτύρων καὶ τὰ βασανιστήρια τῶν χρι-
 στιανῶν ἐπληθύνοντο συνεχῶς.

Οἱ εἰδωλολάτραι αὐτοκράτορες καὶ ἡγε-
 μόνες μὲ σκληρότητα ἐδασάνιζον τοὺς χρι-
 στιανούς.

Καὶ ὅσον ἡ θαναυσότης τῶν εἰδωλολατρῶν
 ἡγεμόνων ἤβησε, τόσον καὶ οἱ μάρτυρες τῆς
 χριστιανικῆς ἰδεολογίας ἐπολλαπλασιάζον-
 το. Δὲν παρίεχοτο σχεδὸν ἡμέρα χωρὶς νὰ
 ὑπάρξη καὶ μία ὁμολογία ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὴν δραστηκὴν ἐνέργειαν τῶν ἡγεμό-
 νων πρὸς καταπολέμησιν τῆς χριστιανικῆς ἰ-
 δέας ἀποφασιστικὴ προβάλλεται ἡ ἀντίδρα-
 σις τῶν χριστιανῶν. Ὁμολογοῦν μετὰ παρ-
 ρησίας ὅτι εἶναι χριστιανοί. Ἡ ὁμολογία αὐ-
 τῇ ἦτο ἡ ἔκφρασις τῶν ἐσωτερικῶν πνευμα-
 τικῶν δυνάμεων τῶν πιστῶν. Ἦτο μία ὁμο-
 λογία ἀφοσίωσεως εἰς τὸν Θεόν, ἀγάπης καὶ
 ὑπακοῆς εἰς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Γλυκερία κυριευμένη ἀπὸ τὰς ἐσωτε-
 ρικὰς δυνάμεις ἐκφράζει τὴν πίστιν τῆς πρὸς
 ὅλους αὐτοὺς οἱ ὅποιοι ἦσαν οἱ πολέμιοι.

Τὸ πνευματικὸν περιεχόμενον τῶν ἐσω-
 τερικῶν δυνάμεων ἐκδηλώνεται μὲ θαρραλέας
 δραστηριότητος καὶ ἡ Γλυκερία ἐμφανίζεται
 ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν
 ὁποίαν οὗτος ἐπέβαλεν εἰς τὸν λαὸν νὰ προσ-
 φέρου θυσίαν καὶ προσευχὰς εἰς τὰ εἰδῶλα.
 Διαμαρτύρεται καὶ ὁμολογεῖ ὅτι εἶναι χριστι-
 ανή. Ὁ ἡγεμὼν προσπαθεῖ νὰ τὴν μεταπίσῃ
 καὶ νὰ τὴν ἀναγκάσῃ νὰ θυσιάσῃ εἰς τὰ εἰ-
 δῶλα. Τὸ ἐθεώρει μεγάλην προσβολὴν μία
 νεαρὰ παρθένος νὰ ἀντιτάσσεται εἰς τὰς
 προσταγὰς τοῦ καὶ εἰς τὰς ἐπιθυμίας τοῦ.
 Εἰς μάτην ὅμως ἐκοπίασε, διότι ἡ Γλυκερία
 ὄχι μόνον δὲν ὑπεχώρει, ἀλλ' ἔσπευσεν εἰς τὸ
 κέντρον τοῦ εἰδωλολατρικοῦ ναοῦ καὶ συν-
 ἔτριψε τὸ ἄγαλμα τοῦ Διὸς. Ὁ ἡγεμὼν καὶ
 οἱ εἰδωλολάτραι πρὸς στιγμὴν ἔμειναν ἀκί-
 νητοι.

Ἐκφράσεις τῶν ἐσωτερικῶν δυνάμεων

Ὅταν ἡ καρδιά τοῦ πιστοῦ κυριευθῇ ἀ-
 πὸ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν
 ὁμοιάζει μὲ ὑφαίστειον ἐν ἐνεργείᾳ. Ἐξέρ-
 χεται δυνατὴ φωτιά, ἡ ὁποία ἔχει τὴν δύνα-
 μιν νὰ κατακαύσῃ ὅ,τι ὑπάρχει γύρω τῆς.
 Ἔτσι ἀκριβῶς συμβαίνει μὲ τὸν πιστόν. Αἱ
 ἐσωτερικαὶ δυνάμεις τὸν παρακινοῦν νὰ γο-
 νατῖση καὶ νὰ προσευχηθῇ ἐπαναλαμβάνων
 ὕμνους εὐχαριστηρίους, δοξολογίας καὶ ἱκε-
 σίας. Εἰς τὴν προσευχὴν διαχέεται ὅλη ἡ
 ἐγκαρτέρησις κάθε εὐγενικῆς ὑπάρξεως καὶ
 τὸ θάρρος εἰς τὰ δεινὰ τῆς ζωῆς. Ὁ ἐνθου-
 σιασμός καὶ ἡ ἀγάπη μετριάξουν καὶ ἐξαφαι-
 νίζουν τὰς συμφορὰς, ὅσον τρομακτικὰ καὶ
 ἂν εἶναι αὐταί, πολλάκις δὲ τὰς μεταβάλ-
 λουν εἰς εὐτυχεῖς συμπτώσεις διὰ πνευματι-
 κὴν καλλιέργειαν. Κατὰ τὴν προσευχὴν ὁ

άνθρωπος αισθάνεται δοθείαν ἀνακούφισιν, διότι ἐπικοινωνεῖ μετὰ τὸν δυνατόν, ἀποφασίζει νὰ γίνῃ ἐλεῆμων, δέχεται νὰ ἀποκαθάρσῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀπὸ παντὸς εἶδους ἀτυχεῖς σκέψεις καὶ πράξεις, σχεδιάζει τρόπους καὶ μέσα ἀγωνιστικότητος.

Παρακινεῖται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὰς ἐσωτερικὰς τοῦ δυνάμεις νὰ ἐνδυσθῇ τὸν Χριστὸν καὶ νὰ βαδίσῃ ἐν Χριστῷ. Πείθεται ὅτι, ἂν κάθε βῆμά του κατευθύνεται ἀπὸ τὸν Χριστόν, προχωρεῖ σταθερῶς τὴν ἀνοδικὴν πορείαν τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ ἀποδυναμούνται κάθε ἄλλη ἀντίθετος δύναμις, ἡ ὁποία ἐμφωλεῖται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ὁποία ἀναζητεῖ εὐκαιρίας νὰ ἐκδηλωθῇ ὁδηγοῦσα τὸν ἄνθρωπον νὰ πράξῃ αὐτὸ τὸ ὁποῖον δὲν τὸν ὠφελεῖ πνευματικῶς.

Μετὰ τὴν δυνάμιν αὐτὴν, τὸν Χριστόν, πρέπει νὰ ὁμιλῇ ὁ ἄνθρωπος. Τότε πληροφορεῖται τί εἶναι σωτηρία, νέα ζωὴ καὶ ποία εἶναι ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου.

Αἱ ἱκανότητες τοῦ ἀνθρώπου μένουσι ἀδρανεῖς ὅταν δὲν θερμαίνονται ἀπὸ τὸ εὐαγγελικὸν φῶς. Γίνεται ὁ ἄνθρωπος ἀνήσυχος, ὅπως ἡ τρικυμισμένη θάλασσα, σκληρός, ἀδιάφορος, ψυχρός, σκοτεινός. Ἐκπληροσώμεθα διὰ τὰς ἐγκληματικὰς ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων, δὲν εὐρίσκομεν αἰτιολογικὸν τῆς σκληρότητος. Δὲν κατανοοῦμεν διὰ τί τοιαύτην σκληρότητα ἐπέδεικνυν οἱ ἡγεμόνες τῶν εἰδωλολατρῶν κατὰ τῶν χριστιανῶν. Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀπλή. Τὴν δίδει ἡ μάρτυς τῆς χριστιανικῆς πίστεως Γλυκερία. Αὐτὴ εἶπεν εἰς τὸν ἡγεμόνα: "Ἀνθρώπε, ὁ Χριστὸς καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν του, ἂν πιστεύσῃς εὐκρινῶς, θὰ σοῦ χαρίσῃ ψυχικὴν ὑγείαν. Τὸ μαστίγιόν σου θὰ γίνῃ τότε δείκτης σωτηρίας καὶ ἡ ἡγεμονικὴ σου ἐξουσία δύναμις ὁδηγητικὴ. Οἱ ὑπῆκοοί σου δὲν θὰ σὲ φοβοῦνται, ἀλλὰ θὰ καταφεύγουν πλησίον σου ὡς φίλον, ἀδελφὸν καὶ ὁδηγόν. Αἱ σκοτεινὰ ἐσωτερικὰ σου δυνάμεις θὰ μετατραποῦν εἰς δυνάμεις δράσεως πρὸς τὸ ἀγαθόν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλήθειαν.

Ὁ ἡγεμὼν ἔκλεισε τὴν καρδίαν τοῦ πεισματικὰ καὶ ἄφησε τὰ πάθη του νὰ κυριαρχήσουν. Τὰ πάθη ὅμως εἶναι τυφλά. Ἐχουν ὡς ὁδηγὸν τὸ μῖσος, τὸν ἐγωϊσμόν καὶ τὴν σκληρότητα. Μετὰ αὐστηρότητα διέταξε τοὺς στρατιώτας του νὰ φυλακίσουν τὴν παρθένον Γλυκερίαν, νὰ τὴν μαστιγώσουν καὶ νὰ

τὴν βασανίσουν. Διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ περισσότερο τὰ πάθη του διέταξε νὰ τὴν ρίψουν εἰς πυρακτωμένην κόμινον. Συνεχῶς δὲ τὴν προέτρεπε νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν. Ἐκείνη ὅμως ἐν ἡρεμίᾳ ἔψαλλεν ὕμνους εὐχαριστηρίους. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ τὴν ἐνίσχυσε. Πολλοὶ ἐκ τῶν εἰδωλολατρῶν ἐπίστευσαν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὁμολογήσαντες τὴν πίστιν τῶν ἑμαρτύρησαν μετὰ τῆς ἁγίας μάρτυρος Γλυκερίας. Τέλος ὁ ἡγεμὼν διέταξε νὰ τὴν ρίψουν εἰς τὰ θηρία, ὅπου ἡ ἁγία παρέδωσε τὸ πνεῦμά της. Τὸ ἅγιον λείψανόν της ἐνεταφιάσθη εἰς τὴν Ἡράκλειαν. Ἐκεῖ εὐρίσκετο, κατὰ τὸν Δοσίθεον, χαλκὴν λεκάνην εἰς τὴν ὁποίαν συνεκεντροῦτο τὸ ἀναδύζον ἐκ τοῦ τάφου τῆς ἁγίας μύρον. Πολλὰ θαύματα ἐτελέσθησαν κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Θεοφυλάκτου.

Ὁ ἄνθρωπος ταξιδεύει εἰς τὸν ὠκεανὸν τῆς ἐπιγείου ζωῆς. Τὸ πλοῖον μετὰ τὸ ὁποῖον ταξιδεύει συναντᾷ τρικυμίας συχνά. Ἡ ἔγκυρα τῆς πίστεως εἶναι τὸ βασικὸν μέσον ἀσφαλείας. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ θράχος ἐπὶ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ἀσφαλίζῃ τὴν ζωὴν του. Ἡ ἀσφάλεια εἶναι ἐπιτυχής, διαρκὴς καὶ ἀκλόνητος ὅταν εἶναι προῖον εὐκρινούς μετανόας. Τότε ὁ ἄνθρωπος γίνεται δυνατός, ἀποφασιστικὸς, συνετός, δίκαιος, ἀγαθός. Αἱ ἐσωτερικαὶ αὐταὶ δυνάμεις ὁδηγοῦν εἰς μίαν νέαν ζωὴν, τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν. Ἐνδεχομένως νὰ ταξιδεύσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς νέας χώρας, νὰ γνωρίσῃ πρόσωπα, πράγματα καὶ καταστάσεις. Νὰ ἀποκτήσῃ κοσμικὴν δυνάμιν, φήμην καὶ πλοῦτον. Ἄν ὅμως ἀφήσῃ ἐντὸς του νὰ κυριαρχήσουν τὰ κατώτερα ἐνστικτὰ οὐδέποτε θὰ χαρῇ τὴν ἀληθινὴν χαρὰν καὶ οὐδέποτε θὰ γνωρίσῃ τὸ πραγματικὸν νόημα τῆς ζωῆς, οὔτε πρόκειται νὰ γεμίσῃ ἡ καρδιά του ἀπὸ γνησίαν τροφήν.

Ἡ ἁγία μάρτυς Γλυκερία δίδει τὸ μέτρον τῆς νέας ζωῆς. Νὰ δεχθῇ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἐντὸς τοῦ τὸν Χριστόν, διότι τότε ἀλλάσσουν σκέψεις, συναισθήματα, ἀναζητήσεις, στόχοι καὶ τρόπος ζωῆς. Τότε παίρνουν νόημα ἐκδηλωτικὰ καὶ ἐνεργειακά, αἱ ὁποῖαι εἰς ἄλλην περίπτωσιν χλευάζονται ἢ περιφρονοῦνται. Τότε ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἰσχυρὸς, φωτισμένος, δραστήριος. Ἡ καρδιά του μετὰ τὰς νέας σκέψεις δουλεύει ὅπως τὸ μελίσσι εἰς τὴν κηρήθραν καὶ εἰς τὰς φλέβας του κυκλοφορεῖ τὸ γλυκύτερον

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ἡ ἐξιδανίκευσις τῆς ἀτιμίας

Ἡ στήλῃ αὐτῇ καθ' ὅλον τὸ σάβδιον τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ ἀγωνίζεται νὰ γίνῃ συνειδήσις τοῦ λαοῦ ὅτι πᾶν τὸ ἁμαρτωλὸν προβαλλόμενον εἴτε ἀπὸ τὰ μέσα ψυχαγωγίας εἴτε δι' ἄλλων ἐξωτερικῶν ἐποδηλώσεων φθεύρει καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. Γι' αὐτὸ καὶ κατ' ἐπανάληψιν ἠλεγξε τὸ θέαμα, τὸ ὅποιον δι' ἐπιχειρησιακοὺς σκοποὺς προέβαλε τολμηρὰς καὶ ἀκανθάλινδεις διὰ τοὺς μικροὺς καὶ μεγάλους σκηναὶς καὶ εἰκόνας, καὶ τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι εἶχον οἰανδήποτε ἀνάμειξιν εἰς τοιοῦτον εἶδους ἐκδηλώσεως μὲ ἀποτέλεσμα νὰ κατακριθῇ καὶ νὰ πολεμηθῇ δι' αὐτὴν τὴν δραστηριότητά της ὡς σεινόντυφος. Δὲν ἔπαυσεν ἐπίσης νὰ ἐπαινῇ καὶθε προσπάθειαν ἀνατροπῆς ἢ ἀναχατήσεως προβολῆς σκηνῶν καὶ ἔργων φθοροποιῶν. Τὸν ἔπαινον ἀπονέμει καὶ εἰς τὸν εἰσαγγελέα Ἀθηνῶν κ. Λαμπρόπουλον διὰ τὴν ἀσκηθεῖσαν δίωξιν κατὰ τῶν ὑπευθύνων τῆς προβολῆς τῆς κινηματογραφικῆς ταινίας «Ἐμμανουέλα». Ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὸ ποῖα εἶναι ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου ἕνα εἶναι τὸ ἀξιοπρόσεκτον. Ὅτι ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι δὲν ἀνέχονται: νὰ προσβάλλωνται τὰ χρηστὰ ἥθη καὶ νὰ διαβρώνεται ἡ σύγχρονος γενεά, ἡ ὁποία ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ τόσο πολλὰς ἐξωτερικὰς ἐπιδράσεις. Δίδεται ἀνάμνη ἡ εὐχαιρία νὰ προβληματισθοῦν πολλοί, καὶ ἰδιαίτερα αὐτοὶ οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀναλάβει τὸν ἔλεγχον τοῦ θεάματος, διότι ἡ μικρὰ παραχώρησις συνεπάγεται σοβαρὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἠθικοποιήσεως τῆς συγχρόνου κοινωνικῆς ζωῆς.

Τὸν τελευταῖον καιρὸν τὸ ἄσπεμον θέαμα ἀναπτύσσει ἀνησυχητικὴν δραστηριότητα.

Δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς κατὰ τὸν ὅποιον εἶχον γεμίσει ἀπὸ φωτογραφίας, γυμνῶν γυναικῶν οἱ τοῖχοι μὲ τὰς ὁποίας διασημιζόντο ἐσώρουχα γυναίκατα. Πολλοὶ Χριστιανοὶ διεμαρτυρήθησαν, ἀλλὰ ἡ ἐπίδρασις εἰς τοὺς νέους ἦτο μεγάλη. Σημβαίνει εἰς τὰς ἡμέρας μας αὐτὸ τὸ ὅποιον ἐτόνισε μάρτυς εἰς τὴν δίκην τῆς ταινίας «Ἐμμανουέλα» ὅτι τὸ σύγχρονον θέαμα δὲν περιλαμβάνει καλλιτεχνικὰ στοιχεῖα, ἀλλὰ καλλιεργεῖ τὰς αἰσθησιακὰς τάσεις τοῦ ἀνθρώπου μὲ δυσαρέστους συνεπείας. Εἶναι μία ἐξιδανίκευσις τῆς ἀτιμίας καὶ τῆς προστυχίας.

Ἀπελευθέρωσις ἢ ὑποδούλωσις;

Εἰς τὴν δίκην τῆς ταινίας ἐτονώθησαν πολλὰ ἐνδιαφέροντα ἀπὸ τοὺς μάρτυρας. Ἐπεσημάνθη ὅτι τὰ θεάματα καὶ τὰ βιβλία ἀσκοῦν τεραστίαν ἐπίδρασιν. Αὐτὸς ἄλλως τε εἶναι καὶ ὁ λόγος ποὺ πολλοὶ διὰ κερδοσκοπικὰς ἐπιδιώξεις προβάλλουν ἄσπενα θεάματα ἢ μὲ σκοποὺς διαβρώσεως τῆς κοινωνίας ἐνισχύουν καὶ ὑπεραμύνονται τῆς θέσεως αὐτῶν. Ἔτσι ἕνας ἐκ τῶν μαρτύρων ὑπερασπίσεως ἐπεχείρησε νὰ δικαιολογήσῃ ὅτι τὰ ἄσπενα θεάματα θὰ ἐπιφέρουν τὸν κορεσμόν καὶ οἱ θεαταὶ θὰ παύσουν νὰ παρακολουθοῦν τὰς κινηματογραφικὰς προβολὰς. Καὶ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς θέσεως αὐτῆς εἶπεν ὅτι εἰς χώρας ὅπου παλῶνται ἀνήθηκα ἔργα καὶ τὰς ἐπεσκέφθη δὲν εἶρε νέους εἰς αὐτά. Δὲν ἐξηγεῖ ὅμως τὸ γιὰτί διότι ἐνδεχομένως οἱ νέοι νὰ μὴ γίνωνται δεκτοὶ εἰς τὰ ἔργα αὐτά, ἐνδεχομένως ὅμως καὶ νὰ καταφεύγουν οἱ νέοι εἰς κέντρα μεγαλυτέρας διαφθορᾶς. Ὅσοι ἐπισκέπτονται διαφόρους χώρας δὲν ἐμιλοῦν μὲ κολακευτικὰς λόγους διὰ τὴν διαφθοράν

μέλι, ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ.

Ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία τῆς ἀγίας μάρτυρος Γλυκερίας, τονίζουν ὅτι ἡ νέα ζωὴ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν στιγμήν πού ὁ πιστὸς ἐμπιστεύεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ εἰς τὸν Θεόν. Ἀπὸ τότε καλλιεργοῦνται ὅλαι αἱ ἐσωτερικαὶ δυνάμεις μὲ πνευματικὸν περιεχόμενον καὶ ἐκ-

δηλώνονται μὲ τὴν πίστιν, τὴν πραότητα, τὴν φρόνησιν, τὸν δαμασμόν τῶν ἀδυναμιῶν, τὴν ἀλήθειαν, τὴν εὐσέβειαν, τὴν ἀγάπην, τὴν ὑπομονὴν καὶ μὲ τὴν θυσίαν χάριν τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Δημήτριος Β. Χαρίσης

των νέων και διά την υπερβολικήν χρήσιν ναρκωτικών. Μήπως πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν ἐπιθυμῇ ὁ κύριος μάρτυς τῆς στραφῆς ἢ σύγχρονος νεότητος καὶ τῆς πατρίδος μας;

Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀπελευθέρωσις τοῦ ἀνθρώπου ὅπως νομίζουσι ἔσοι πιστεύουσι διὰ τὴν προβολὴν τοῦ ἀσέμνου θεάματος θὰ ἐπιφέρῃ τὸν κορεσμὸν καὶ τὴν ἀηδίαν. Ἀντιθέτως εἶναι ὑποδούλωσις εἰς τὰ πάθη, τὰς ἀδυναμίας καὶ εἰς τὴν διαφθοράν. Ὅταν ἐπέλθῃ ἡ διαφθορὰ τῶν ὡραίων ἡθικῶν ἀρχῶν, τότε ὁ ἀνθρώπος θὰ χάσῃ τὴν ἐλευθερίαν του. Τότε θὰ καταλάβουν καὶ οἱ ὑποστηρικταὶ τῶν ἐλευθέρων σεφουαλικῶν σκηρῶν διὰ τὴν ἐργασίαν συνεργοὶ εἰς τὴν πτώσιν καὶ καταστροφὴν τοῦ συνανθρώπου των.

Ἀφύπνις ἀρμοδίων

Ἐπὶ τέλους, ἀφύπνισθησαν μερικοὶ ἐκ τῶν ἀρμοδίων καὶ ἐπεθύνησαν διὰ τὴν καταστρεπτικὴν καταλίωσιν τοῦ ἀνηθικοῦ θεάματος. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 4535)21.3.75 Ἐγκυκλίου τοῦ Εἰσαγγελέως Πρωτοδικῶν Θεσσαλονίκης κ. Στυλιανοῦ Παπαδέλλη πρὸς τὰς ἀστυνομικὰς ἀρχὰς περὶ ἐπαγρυπνήσεως των ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν κειμένων νόμων περὶ ἀσέμνου θεάματος κλπ. δέκα πέντε ἀγαναώσεις τῆς Θεσσαλονίκης ἀπέστειλαν τὸ κάτωθι τηλεγράφημα:

Ἐξοχώτατον κ. Πρόεδρον Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων

Ἐπικρατὸν δικαιοσύνης

Ἐπικρατὸν Προεδρίας Κυβερνήσεως

Ἐπικρατὸν Δημοσίας ἱερέας

Ἐπικρατὸν Ἐπιστημῶν καὶ Πολιτισμοῦ

Ἐπικρατὸν Σύνδοκον Ἐκκλησιαστικῆς Ἑλλάδος.

Ἀθήνας

Ἐμεγίστην πλειονότης οἰκογενειῶν Θεσσα-

λονίκης ἡσθάνθη βαθυνταίην ἱκανοποίησιν ἀπὸ σθεναρὰν ἐγκρίσιν Εἰσαγγελέως Πρωτοδικῶν Θεσ/νίκης περὶ ἀπαγορεύσεως προβολῆς πορνογραφικῶν ταινιῶν εἰς τὴν πόλιν μας STOP. Φρονοῦμεν διὰ ἐπιβάλλεται ἐπέκτασις τῆς περιλαμβανομένης μάλιστα καὶ τὰ συναφῆ πορνογραφικὰ ἐντυπα εἰς ὅλα τὰ διαμερίσματα τῆς χώρας πρὸς ἀποτροπὴν καταιστροπικῶν ἐπιρροῶν ἐπὶ ἡθους πολιτῶν καὶ ἰδίᾳ νεολαίας καὶ διατηρητοῦν ἡθικῶν ἀρχῶν, δι' ὧν καὶ μόνον δύναται τὸ ἔθνος ν' ἀντιμετωπίσῃ ἑξάσθεν ἐπερχομένην λαίλαπα ἡθικῆς ἀποσυνθέσεως καὶ ἐπιβίωσιν κατὰ τοὺς κρισίμους τοὺτους καιροὺς, καθ' οὓς ἀπειλεῖται αὕτη αὕτη ἡ ὑπόστασις τοῦ STOP».

Ἐποιοὶ αἱ ὑπογραφαὶ τῶν προέδρων καὶ αἱ σφραγίδες τῶν σωματείων τῆς Θεσσαλονίκης.

- 1) Ἐνωσις γονέων «Χριστιανικὴ Ἀγωγή», 2) Ὁρθ. Χριστ. Ἀδελφότης «Ἀπολύτρωσις», 3) Χριστ. Ἐνωσις γονέων Θεσ/νίκης, 4) Σύλλογος «Ἀπόστολος Παῦλος», 5) Σύλλογος «Μέγας Βασίλειος», 6) Χριστ. Φοιτητικὴ Δράσις, 7) Χριστ. Ἐνωσις Ἐκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν, 8) Χριστ. Ἐνωσις Ἐργαζομένης Νεολαίας, 9) Τοπικὸν Παράρτημα Πανελ. Ἐνώσεως Θεολόγων, 10) Χριστ. Ἐνωσις Ἐπιστημόνων, 11) Ὁρθόδ. Χριστ. Ἀδελφότης «Σύλλας καὶ Τιμῆς», 12) Ποιτικὸς Σύλλ. «Θεόδωρος Γαβρᾶς», 13) Χριστ. Ἀδελφότης «ἡ Ἑλπίς», 14) Σύλλογος Σερβικῶν Θεσ/νίκης, 15) Χριστιανικὴ Φοιτητικὴ Ἐνωσις.

«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ» Μηνιαῖον ὁρθόδοξον χριστιανικὸν περιοδικόν.

Ἰδιοκτησία καὶ Ἐκδόσις Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, τηλ. 270.630 Θεσ/κη

Διευθυντής Συντάξας: Σάββας Ν. Σαρθόπουλος, Πέλοπος 9, Θεσ/νίκη

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Α. Α. Καρακατσάνης, Μητροπόλεως 38, Θεσ/νίκη

Ἐπὶ συνδρομῇ: Ἐσωτερικοῦ δελτ. 30 — Ἐξωτερικοῦ δολλ. 2

Ἐπιστολαὶ - συνδρομαὶ εἰς Περιοδικὸν «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, Θεσ/νίκη

ΤΥΠΟΙΣ: Α.Σ.Ε. — ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγίασμός καὶ ἀπολύτρωσις » (Α' Κορ. 1, 30)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' - ΕΤΟΣ Δ'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Ἰούnius 1975

Ἀριθ. φύλλον 354

Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

Ἐκκλησιόμεθα ἀπὸ τὸ ἠθικὸν μεγαλεῖον τῶν χριστιανικῶν φυσιογνωμιῶν τῆς ἱστορίας. Ἀπὸ τὴν φωτεινὴν ἀκτινοβολίαν τῶν φωτίζονται ὅσοι ἐπιλέγουν τὴν πορείαν αὐτῶν καὶ ἀπὸ τὴν ἀνωτερότητα τοῦ ἡθους τῶν ἐμπνέονται ὅσοι ἀποφασίζουν νὰ διώσουν τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν.

Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος συνεχῶς εὐρίσκεται ἐν ἐγρηγόρει διὰ τῆς καλλιέργειας ἠθικῆς ζωῆς κατὰ τὰς ὑποδείξεις καὶ προτροπὰς τῶν πατέρων τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ γίνεται κατὰ συνείδησιν μελετητῆς, φορεὺς καὶ ἐρμηνευτῆς τῆς ἠθικῆς ζωῆς ὅλων τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου. Ἰδιαίτερος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἡ στραφὴ αὕτη πρὸς τὴν μελέτην τοῦ ἠθικοῦ μεγαλείου τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀναγκασιότατη ὀφειλὴ καὶ ὑποχρέωσις. Ἔτσι μόνον εἶναι δυνατὸν νὰ διώσουν οἱ σύγχρονοι πιστοὶ τὴν πληρότητα τοῦ ὁρθοδόξου πνεύματος καὶ νὰ μεταφέρουν τὴν ὁρθὴν πίστιν ὡς πνοὴν καὶ ὡς παρόρμησιν δυναμικὴν διὰ τὴν ἀναζήτησιν τοῦ καταλλήλου τρόπου ἠθικῆς ἀνασυγκροτήσεως τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ἡ ἠθικοποίησις τοῦ ἀνθρώπου ὡς μονάδος καὶ κοινωνικοῦ συνόλου ἀποτελεῖ τὸν κυριώτερον στόχον τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴν διαθήκην μεταξὺ τῶν πατέρων καὶ μαρτύρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν πιστῶν. Συνεπῶς πᾶν τέκνον τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύεται ἀνάξιος χειριστῆς αὐτῆς τῆς διαθήκης, ἐκπίπτει καὶ ἀποδοκιμάζεται.

Πρὸς τὴν ἠθικοποίησιν τοῦ ατόμου εἶναι ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη νὰ στραφῇ τὸ ἐν-

διαφέρον ὅλων τῶν ἀνθρώπων εἰς τὰς ἡμέρας μας. Ἰδιαίτερος οἱ Ἕλληνες χριστιανοὶ ὀφείλομεν νὰ ἐργασθῶμεν διὰ τὴν ἠθικὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς πατρίδος μας διὰ νὰ ἀκτινοβολήσῃ τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν μεγαλεῖον εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου.

Ἀπὸ τὰ συνεχῶς ἐρχόμενα εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος στοιχεῖα αἱ διαπιστώσεις δὲν εἶναι τόσο ἐυχάριστοι. Ἡ σύγχρονος γενεὰ ὑφίσταται ἐντόνους ἐπιδράσεις καὶ ἰδεολογικὰς καὶ ἠθικο-κοινωνικὰς. Πρὸς τὴν πίεσιν αὐτὴν πρέπει νὰ προβληθῇ ἀνάλογος ἀντίδρασις διὰ νὰ ἀναχαιτισθοῦν οἱ κίνδυνοι ἠθικῆς καὶ ἰδεολογικῆς πτώσεως. Εἶναι ἀναγκαῖος ἕνας συντονισμὸς ὅλων τῶν σκέψεων καὶ τῶν προσπαθειῶν πρὸς διατήρησιν καὶ περιφρούρησιν τῆς ἠθικῆς υποδομῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ θεμελιωθῇ ἡ κοινωνία διὰ νὰ ἐπιτελέσῃ τοὺς ἐπιγίους σκοποὺς τῆς.

Ὅλοι ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι μία κοινωνία διὰ νὰ εὐημερήσῃ ἔχει ἀνάγκην πρωτίστως ἀπὸ ἠθικὴν ἀνασυγκρότησιν. Ἐν τούτοις πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν τὸ ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἀναιμικότητα καὶ χαλαρότητα. Περισσότερον ἀπασχολοῦνται οἱ ἄνθρωποι μὲ τὴν ὕλικὴν ἀνασυγκρότησιν. Ἀκούονται γινῶμαι εἰδικευμένων, γίνονται εἰσηγήσεις πολλὰ καὶ ποικίλλαι, ἐνισχύονται ὑποδομαὶ ἀναπτυξιακοῦ φάσματος, κατοχυροῦνται δραστηριότητες νομοθετικῶς ὑπὸ τῆς πολιτείας, καλλιεργοῦνται ἐντόνως ὑλιστικαὶ κατευθύνσεις καὶ προβάλλεται σχεδὸν μονομερῶς ἡ ἀξία τῆς ὕλικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀπορρόφησις αὕτη τῆς σκέψεως καὶ τῆς δυναμικότητος τῆς πλειονότητος καὶ μάλιστα

ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἔχουν καὶ ὑποχρέωσιν καὶ εὐθύνην διὰ τὴν ἠθικοποίησιν τοῦ ἀτόμου, ἔστρεψε τὴν προσοχὴν εἰς τὴν ὕλιστικὴν καὶ τεχνικὴν ἀνάπτυξιν τῆς συγχρόνου κοινωνίας μας. Τὰ προμηνύματα ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου δὲν εἶναι τόσο ἐνθαρρυντικά, διότι εἶναι ματαιοπονία κάθε προσπάθεια ὕλικῆς ἀναπτύξεως χωρὶς τὴν ἠθικὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς ἠθικῆς ζωῆς.

Εἶναι δίδαγμα τῆς ἱστορίας ὅτι τὰ ἄτομα καὶ αἱ κοινωναὶ εὐμεροῦν, ὕφιστανται, ἐπιβιοῦν, ἀκμάζουσιν καὶπραγματίζουσιν τὴν ἀποστολὴν των μόνον ὅταν στηρίζουν τὴν ὁργάνωσιν των ἐπὶ τοῦ βάθρου τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς θρησκευτικότητος. Κύριον συστατικὸν αὐτῆς τῆς βάσεως καὶ ὑποδομῆς εἶναι τὸ ἦθος, τὸ ὅποῖον φανερώνει τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀτόμου καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἔκφρασιν τῆς τιμότητος, τῆς εἰλικρινείας, τῆς ἀγνότητος, τοῦ πνεύματος συνεργασίας καὶ αὐτοθυσίας, τῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὸ καθῆκον καὶ τῆς εὐσυνειδήτου δραστηριότητος. Αὐτὸ τὸ ἦθος εἶναι ἡ πρωταρχικὴ προϋπόθεσις τῆς ἀτομικῆς, κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς εὐμερείας ἰδιαίτερος εἰς τὸν ἑλλαδικὸν χώρον. Χωρὶς αὐτὸ τὸ ἦθος ὁδηγεῖται εἰς ἀσάφειαν, ἀποσύνθεσιν καὶ καταστροφὴν τὸ ἀτομικόν, οἰκονομικόν καὶ κοινωνικόν καὶ ἐθνικόν οἰκοδόμημα. Ἐδῶ πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἰδικοῦ μας χρόνου καὶ χώρου, οἱ ὅποιοι διακρίνονται καὶ ὡς πρὸς τὰς ἱστορικὰς παραδόσεις καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀποστολὴν των ἐπὶ τοῦ πλανήτου, ὀφείλουν νὰ καλλιέργησιν καὶ εἰς βάθος καὶ εἰς ἔκτασιν αὐτὴν τὴν βασικὴν προϋπόθεσιν τῆς ἠθικῆς συγκροτήσεως τῆς κοινωνίας μας. Δὲν πρέπει νὰ εἶναι σχῆμα λόγου ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι Ἕλληνες χριστιανοὶ εἶναι ὁ πυρὴν τῆς ἠθικῆς ἀκτινοβολίας εἰς τὴν οἰκουμένην· ἀλλ' ἐπιβάλλεται νὰ ἀκτινοβολοῦν καὶ οἱ Ἕλληνες χριστιανοὶ καὶ ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ Ἑλλὰς διὰ τὸ ἦθος. Τὰ ἑλληνοχριστιανικά ἰδεώδη θεμελιωμένα ἐπὶ τοῦ ἦθους καὶ τῆς ἠθικῆς, ἐπὶ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης ἀποτελοῦν δυναμικοὺς παράγοντας διὰ τὴν πραγματοποίησιν ὑψηλῆς πνευματικῆς ποιότητος σκοπῶν. Αὐτοὶ εἶναι καὶ ὁ λόγος ὁ ὅποιος ἐπιβάλλει τὴν καλλιέργειαν καὶ προβολὴν τῶν ἑλληνοχριστιανικῶν ἰδεωδῶν τόσο ἐντὸς τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου, ὅσον καὶ πέραν τῶν ὁρίων τῆς χώρας μας.

Πολλοὶ χριστιανοὶ παραπονοῦνται ὅτι τὸ

ἦθος τῶν συγχρόνων ἀνθρώπων χαρακτηρίζεται διὰ τὴν ἀναμικτότητα εἰς τὰς σκέψεις, τὰ αἰσθήματα, τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰς πράξεις των. Διακρίνουν μίαν ἔντονον παραφωτισμὸν καὶ ἀποξένωσιν των εἰς πολλὰς ἐκδηλώσεις καὶ εἰς εὐρείαν κλίμακα ἀπὸ τὰ πλαίσια τῶν ἑλληνοχριστιανικῶν παραδόσεων. Διαπιστώνουν ἓνα ἐκτροχιασμὸν ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς του γραμμῆς καθὼς πληροφοροῦνται ὅτι φορεῖς προβολῆς τοῦ χριστιανικοῦ ἦθους ἀγωνίζονται νὰ ἀντικατασταθῇ ὁ ὅρος ἑλληνοχριστιανικὸν ἰδεώδες μὲ ἄλλους ὁρους! Οἱ παραπονοῦμενοι λησμονοῦν ἓνα βασικὸν στοιχεῖον διατηρήσεως καὶ ἐξαπλώσεως τοῦ χριστιανισμοῦ. Ὅτι δηλαδή ἡ Ἐκκλησία πολεμουμένη ἀνδροῦται, οἱ χριστιανοὶ διωκόμενοι ἀγωνίζονται μὲ περισσότερον ζῆλον καὶ τὰ ἰδεώδη περιφρονούμενα κυριαρχοῦν, διότι ὅσοι πιστεύουν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἀγαποῦν τὰ ἰδανικά γίνονται κήρυκες καὶ ἀγωνισταί. Βάσις τοῦ ἀγῶνος των εἶναι ἡ ἠθικὴ ὑποδομὴ καὶ ἀντικειμενικὸς στόχος των ἡ ἠθικοποίησις τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ χριστιανοὶ πρέπει νὰ ἐνθυμοῦνται πάντοτε ὅτι τὸ χριστιανικὸν ἦθος μεταδίδεται ἀπὸ αὐτοὺς οἱ ὅποιοι κυριαρχοῦνται ἀπὸ τὸ ἦθος. Συνεπῶς ὁ κάθε χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἐλέγξῃ τὸν ἑαυτὸν του ὡς πρὸς τὸ ὕψος τῆς ἠθικῆς συγκροτήσεώς του, νὰ βελτιώσῃ τὸν χαρακτήρα του, νὰ ἐργασθῇ ὑστερα συστηματικῶς καὶ μὲ ἀποφασιστικότητά διὰ τὴν καλλιέργειαν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τοῦ χριστιανικοῦ ἦθους. Ἐπὶ θὰ διατηρηθοῦν αἱ βάσεις τῆς ἠθικῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἀντηρώσεως τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου.

Τὸ ὅτι ἐπιβάλλεται σύντομος προγραμματισμὸς ἠθικῆς διαπλάσεως τῆς συγχρόνου γενεᾶς εἶναι γενικὴ διαπίστωσις, διότι θὰ περιορισθῇ ἡ ἀσυνέπεια καὶ ἀποχαλίνωσις ἰδιαίτερος τῶν νέων καὶ θὰ προληφθῇ ἡ διάβρωσις ἀπὸ τὰς ἀποσυνθετικὰς ἐπιδράσεις ἰδεῶν καὶ κατευθύνσεων ἐξωχριστιανικῶν καὶ ἐξω-ελληνικῶν πραγματικοτήτων. Εἰς τοὺς χριστιανοὺς ἀνεξαρτήτως θέσεων κοινωνικῶν, μορφώσεως, οἰκονομικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς δυναμικότητος στηρίζονται πολλαὶ ἐλπίδες. Οἱ χριστιανοὶ μὲ τὴν ἀγάπην τους, τὸν ἐνθουσιασμόν, τὴν πίστιν, τὴν ἀγωνιστικότητα καὶ μὲ τὸ ἦθος εἶναι τὸ ὑγιέστερον κῦτταρον διὰ τὴν καλλιέργειαν εἰς ἔκτασιν καὶ βάθος τοῦ χριστιανικοῦ ἦθους. Αὐτοὶ θὰ ἐπιτύχουν περισσότερα ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἐμφανίζονται ὡς ὁδηγοὶ μὲ τὴν προβολὴν ἰδεῶν καὶ ἀρ-

Ἀντιαιρετικὴ στήληΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑΙΣ'

ΕΡΩΤ.: Ἐκτός ἀπὸ τὸ χωρίο αὐτὸ χρησιμοποιοῦν, κ. καθηγητά, καὶ ἄλλα χωρία;

ΑΠΑΝ.: Ἄλλο χωρίο ἀπ' τὸ ὁποῖο πιάνονται, γιὰ νὰ ὑποστηρίξουν ὅτι τὸ νεκρὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀναστήθηκε, εἶνε τὸ Μρ 16,12, ὅπου ὁ Μάρκος λέει γιὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀναστημένου Χριστοῦ πρὸς τοὺς μαθητάς· πού πήγαιναν στὴν πόλιν Ἐμμαούς, ὅτι τοὺς φανερώθηκε «ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ», ὥστε νὰ μὴν τὸν γνωρίζουν, ὅπως μᾶς λέει καὶ ὁ Λουκᾶς (24, 13-36). Οἱ χιλιασταὶ λοιπόν λένε ὅτι τὸ «ἑτέρα μορφή» σημαίνει ἄλλο σῶμα, ὅχι ἐκεῖνο πού πέθανε. Γιὰ κεῖνο λένε ὅτι ἐξαφανίστηκε. Γιὰ τὸ Χριστὸ λένε ὅτι ἔμεινε μόνο πνεῦμα, τὸ ὁποῖο ὅποτε θέλει παίρνει σῶματα, γιὰ νὰ γίνῃ ὁρατό. Γιὰ νὰ κατοχυρώσουν δὲ τὸν ἰχυρισμὸν τοὺς καταφεύγουν στὸν ἐξῆς μῦθος, πού δὲν ὑπάρχει· στήν ἁγία Γραφή. Ὅτι πρὶν ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸν τοῦ Νῶε μερικοὶ ἄγγελοι εἶδαν κάτω στὴ γῆ ἄμορφες γυναῖκες, καὶ τὶς ἐπιθύμησαν. Καὶ κατέβηκαν κάτω στὴ γῆ, πήραν σῶματα ἀνθρώπινα, καὶ ἔκαναν γυναῖκες τοὺς τὶς ἄμορφες πού εἶδαν. Αὐτὸς ὁ σαχλὺς μῦθος πού ἀποδίδει στοὺς ἀσωμάτους ἀγγέλους ἀνθρώπινες ἐπιθυμίες, ἐνῶ ξέρουμε ὅτι οὔτε καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ δαίμονες δὲν ἔχουν τέτοιες ἐπιθυμίες, ἀφοῦ δὲν ἔχουν σῶμα, αὐτὸς ὁ μῦθος εἶνε

γραμμένος σ' ἓνα ἑλεεινὸ ἀπόκρυφο, πού δὲν τὸ εἶχε ποτὲ οὔτε ὁ Ἰσαάκ, οὔτε ἡ Ἐκκλησία, καὶ πού ἐπιγράφεται Ἀπόκρυφον τοῦ Ἐνώχ. Στὴ Γραφή λέει τὸ ἐξῆς. Ὅτι πρὶν ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸν ὑπῆρχαν ὄσο φυλὲς ἀνθρώπων, ἡ μία ἀπὸ τὸν Κάιν καὶ ἡ ἄλλη ἀπὸ τὸν Ἄδερφ τοῦ τῷ Σὴθ. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σὴθ ἦταν ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ τοῦ Κάιν ἦταν ἀποστάτες καὶ διεφθαρμένοι. Κάποτε ὅμως οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ παραστράτησαν καὶ πήραν γυναῖκες ἀπὸ τὴ γενεὰ τοῦ Κάιν. Αὐτὲς τὶς γυναῖκες τὶς λέει ἡ Γραφή «θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων», ἐνῶ τὴ φυλὴ τοῦ Σὴθ τὴ λέει «παιδιὰ τοῦ Θεοῦ», «υἱοὺς τοῦ Θεοῦ». Αὐτὸς πού ἔγραψε τὸ ἑλεεινὸ ἀπόκρυφο τοῦ Ἐνώχ φαντάστηκε τὸ μῦθος πού εἶπα, καὶ οἱ χιλιασταί, πού κόβονται γιὰ τὴ Γραφή, στὸ θέμα αὐτὸ προτιμοῦν τὸ ἀπόκρυφο καὶ παραβλέπουν τὴ Γραφή. Καὶ ἀπορρίπτουν τὴν ἁγία ἐρμηνευτικὴ παράδοσι, γιὰ νὰ δεχθοῦν τὴν εἰδωλολατρικὴ παράδοσι· πού εἶνε γεμάτη ἀνοησίες. Καὶ ὅλο αὐτό, γιὰ νὰ ὑποστηρίξουν, ὅτι νὰ ἔτσι καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὸ θάνατό του παίρνει διάφορα σῶματα.

ΕΡΩΤ.: Πολὺ φοβερό. Αὐτὸ δὲν εἶνε ἀπλῶς δογματικὴ πλάνη, ἀλλ' εἶνε σάπισμα τῆς ἀνθρωπίνης νοημοσύνης. Μὰ πῶς εἶνε δυνατόν, κ. καθηγητά, νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι μὲ τέτοιες

χων, αἱ ὁποῖαι ὁδηγοῦν εἰς ἠθικὸν ἐκτραχηλισμὸν καὶ μαρασμόν.

Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐπισημαίνει ὅτι οἱ πιστοὶ ὀφείλουν νὰ ἀγρυπνοῦν, ὥστε νὰ διατηρῇται συνεχῶς ἡ ἠθικὴ ὑποδομὴ διὰ τὴν θεμελίωσιν τῆς θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ πιστὰ τῆς τέκνα ἀντιμετώπισαν ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ὁργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας τὰ φθονερὰ καὶ ἐγωϊστικά πάθη τῶν ἐχθρῶν. Οὗτοι ἔθεσαν ὡς στόχους τῶν τὸν κρημνισμόν τοῦ ἔργου τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν γενναίων ἀγωνιστῶν τῆς πίστεως διὰ πρᾶξεων διαβρωτικῶν. Ἀπέτυχεν ὅμως ἡ προσπάθειά των, διότι ἡ ζωντανὴ καὶ συνε-

χῆς πίστις εἰς τὸν ἐσταυρωμένον Ἰησοῦν, ἡ ὁποία μεταφέρει εἰς τὴν καρδίαν τοῦ πιστοῦ τὰς πραγματοποιούσας τὸν ἁγιασμόν τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεις τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, κραταίωει τοὺς ἀγωνιζομένους χριστιανούς. Οἱ πιστοὶ οἱ ὁποῖοι ζοῦν εἰς ἀπόλυτον ἐξάρτησιν ἀπὸ τὸν Κύριον ὀφείλουν συνεχῶς νὰ ἀγωνίζονται διὰ τὴν θεμελίωσιν τῆς ἐναρέτου ζωῆς ἐπὶ τοῦ βάθρου τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς θείας διδασκαλίας. Δι' αὐτῶν τῶν δραστηριοτήτων ἡ αὐξανομένη καθ' ἐκάστην ἡθικὴ κρίσις θὰ περιορισθῇ καὶ θὰ ἀναζωογονηθῇ ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ καὶ θὰ τονωθῇ ὁ ζῆλος διὰ πνευματικὸς ἀγῶνας καὶ ἀσκήσεις.

Α. Β. Χ.

ἀντιλήψεις; Δὲν ἔχουμε στὸ Εὐαγγέλιο ἐκφράσεις ποὺ νὰ μᾶς λένε ὁλοκάθαρα ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ τὸ ἴδιο ἐκεῖνο ποὺ νεκρώθηκε καὶ θάφτηκε, τὸ ἴδιο ἀναστήθηκε; Μήπως ἡ Γραφή λέει μὲν σαφῶς ὅτι ὁ Χριστὸς ἀναστήθηκε, ἀλλὰ δὲν ξεκαθαρίζει, ὅτι ἀναστήθηκε μὲ τὸ σῶμα του τὸ ἴδιο, καὶ οἱ διηγήσεις σηκώνουν παρερμηνείες;

ΑΠΑΝ.: Ὁχι. Τὰ σχετικὰ χωρία τῆς Γραφῆς εἶνε καὶ σ' αὐτὸ τὸ θέμα σαφεῖ καὶ κατηγορηματικά. Μᾶς πληροφοροῦν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀναστήθηκε μὲ τὸ σῶμα του θάνατος, τὸ ἴδιο τὸ σῶμα ποὺ τρυπήθηκε ἀπ' τὰ καρφιά στὸ σταυρὸ καὶ θάφτηκε νεκρὸ στὸν τάφο. Ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατό του, σὲ μιὰ ζωηρὴ συζήτησι μὲ τοὺς Ἰουδαίους, τοὺς εἶπε: «Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον (καὶ ἔδειξε τὸ κορμί του), καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν». Μερικοὶ τὸν παρεξήγησαν ὅτι ἐγγονεῖ τὸ ναὸ τοῦ Σολομῶντος. Ἀλλ' ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀμέσως ἐξηγεῖ: «Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι τοῦτο ἔλεγε, ...» (Ἰω 2, 19-22). Ὡστε τὸ σῶμα ἐκεῖνο ἀναστήθηκε ποὺ εἶχε ὅταν μιλοῦσε τότε μὲ τοὺς Ἰουδαίους, προτοῦ νὰ πεθάνῃ.

ΕΡΩΤ.: Πολὺ σαφὴς μαρτυρία τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴν ἀνάστασι τοῦ σώματός του. Αὕτη εἶνε προφητικὴ. Λέχθηκε πρὸ τῆς ἀναστάσεως. Μετὰ τὴν ἀνάστασι τί λέγουν οἱ ἀπόστολοι;

ΑΠΑΝ.: Αἰγες μέρες μετὰ τὴν ἀνάστασι, ὁ Πέτρος μιλώνοντας στὰ πλήθη τῶν Ἰουδαίων χρησιμοποίησε ἓνα χωρίο τοῦ Δαυὶδ, καὶ μετὰ εἶπε: Ἄνδρες ἀδελφοί, μποροῦμε νὰ ποῦμε ἄφοβα γιὰ τὸν πατριάρχη Δαυὶδ, ὅτι καὶ πέθανε καὶ θάφτηκε καὶ τὸ μνῆμα του ἀκόμα τὸ βλέπουμε. Αὐτὸς ὁ Δαυὶδ εἶπε γιὰ τὸ Χριστό, ὅτι «οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾧδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν» (Πρξ 2,29 - 32). Τί ἄλλο σαφέστερο; Ἡ ψυχὴ τοῦ Χριστοῦ, λέει ὁ Πέτρος, δὲν ἔμεινε στὸν ᾠδὴ, καὶ ἡ σὰρξ του δὲν γνώρισε σάπισμα, δὲν φθάρηκε. Καὶ συνεχίζει ὁ Πέτρος: «Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὐ πάντες ἡμεῖς ἐσμέν μάρτυρες». Νὰ τί «μάρτυρες» εἶνε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ Χριστιανοί. Μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀναστημένου σωματικῶς. Ἐνῶ οἱ λεγόμενοι «μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά» εἶνε «μάρτυρες ὅτι ὁ Χριστὸς πέθανε καὶ τὸ νεκρὸ σῶμα του δὲν ἀναστή-

θηκε». Καταλάβατε ποιὰ εἶνε ἡ διαφορὰ μας; ΕΡΩΤ.: Ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ἀκούμε εἶνε ὁλοφάνερα ὅτι διαφέρουμε. Διαφέρουμε ὅσο ἡ ζωὴ ἀπὸ τὸ θάνατο, ἡ ἀνάστασις ἀπὸ τὸν ἀφανισμό, ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τὴ γῆ.

ΑΠΑΝ.: Καὶ ὅταν ὁ Πέτρος κήρυξε γιὰ πρώτη φορὰ στοὺς μὴ Ἰουδαίους, στὴ βάπτισι τοῦ Ρωμαίου Κορνηλίου, εἶπε πάλι τὴν κεντρικὴ ἀλήθεια τῆς πίστεώς μας, λέγοντας: καὶ ἡμεῖς οἱ ἀπόστολοι εἴμαστε μάρτυρες ὅλων ὅσα ἔκανε ὁ Ἰησοῦς στὴ χώρα τῶν Ἰουδαίων: «ὅν καὶ ἀνείλον (οἱ Ἰουδαῖοι) κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. Τοῦτον ὁ Θεός ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, οὐ παντὶ τῇ λαῷ, ἀλλὰ σὲ ὁρισμένους ποὺ ἀπὸ πρὶν τοὺς διάλεξε γιὰ μάρτυρες, δηλαδὴ σὲ μᾶς, κολλίνας συνεφάγοιμεν καὶ συνεπίσμεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστήναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν» (Πρξ 10,39 - 41). Νὰ λοιπὸν ποῖος ἀναστήθηκε: αὐτὸς ποὺ τὸν κρέμασαν οἱ Ἰουδαῖοι στὸ σταυρὸ. Τὸ ἴδιο τὸ σῶμα ποὺ καρφώθηκε, τὸ ἴδιο ἀναστήθηκε. Καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασι οἱ μαθηταί, ὅπως μαρτυρεῖ ὁ Πέτρος, ἔφαγαν καὶ ἤπιαν μαζί του. Τί εἶνε αὐτὸ ποὺ τρῶει καὶ πίνει; τὸ πνεῦμα; ἡ ψυχὴ; ἡ τὸ σῶμα;

ΕΡΩΤ.: Ὅπωςδήποτε τὸ σῶμα.

ΑΠΑΝ.: Καὶ ὁ Λουκᾶς στὸ Εὐαγγέλιό του (24,37 - 40) μᾶς ἱστορεῖ, ὅτι ὅταν ὁ ἀναστημένος Ἰησοῦς πῆγε γιὰ πρώτη φορὰ στοὺς μαθητάς ὅλους μαζί, ἐκεῖνοι δὲν τὸ πίστευαν στὰ μάτια τους, καὶ «ἐδόχουν πνεῦμα θεωρεῖν», νόμιζαν ὅτι βλέπουν μιὰ ψυχὴ, ἓνα ἀσώματο πνεῦμα. Κι ὁ Χριστός, γιὰ νὰ τοὺς δώσῃ νὰ καταλάβουν τοὺς εἶπε: «Ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδατε, ὅτι πνεῦμα, σὰρξ καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐγὼ θεωρεῖτε ἔχοντα». Δηλαδή: «Τὸ ἀσώματο πνεῦμα δὲν ἔχει σὰρξ καὶ ὀστά: ἐμένα πιάστε με, καὶ θὰ ὀῆτε ὅτι ἔχω σὰρξ καὶ ὀστά, δὲν εἶμαι πνεῦμα ὅπως νομίζατε». Τί ἄλλο θέλουμε, γιὰ νὰ πιστέψουμε ὅτι ἀναστήθηκε μὲ τὸ σῶμα; Τί σαφέστερο, τί τετραγωνικώτερο, τί πιὸ χε:ρο:πιστό; Καὶ ἀμέσως παρακάτω ὁ Λουκᾶς μᾶς λέει ὅτι ὁ Ἰησοῦς κάθησε καὶ ἔφαγε μπροστά τους ψᾶρι καὶ μέλι.

ΕΡΩΤ.: Πολὺ πειστικὰ καὶ ἀναντίρρητα, κ. καθηγητά, ὅτι ὁ Χριστὸς ἀναστημένος εἶχε σῶμα. Ἦταν ὅμως τὸ σῶμα αὐτὸ τὸ ἴδιο ποὺ εἶχε πρὸ τῆς ἀναστάσεως;

ΑΠΑΝ.: Μάλιστα. Ὅτι δὲ ἦταν τὸ ἴδιο

τὸ σῶμα πού καρφώθηκε στὸ σταυρό, μᾶς τὸ λέει πάλι ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς, ὅταν παρουσιάζεται στὸν ἄπιστο Θωμᾶ. Ὁ Θωμᾶς πού εἰλεπε ἀπὸ τὴν πρώτη ἐμφάνισι στὴν ομάδα τῶν μαθητῶν, εἶπε ὅτι «ἂν δὲν θάλω τὸ δάχτυλό μου στοὺς τύπους τῶν ἡλῶν, δηλαδή στὰ σημάδια τῶν καρφῶν, καὶ στὴν πληγὴ πού ἔκανε ἡ λόγχη στὰ πλευρά του, δὲν πιστεύω». Κι ὁ Ἰησοῦς, ὅταν ξαναῆρθε, εἶπε στὸ Θωμᾶ. «Ἐλα ἔδω Θωμᾶ, «φέρε τὸν δάχτυλό σου ὧδε (δηλαδή στὰ σημάδια τῶν καρφῶν) καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός» (Ἰω 20,25-27). Ὡστε τὸ ἀναστημένο σῶμα τοῦ Ἰησοῦ εἶχε τὰ σημάδια ἀπ' τὰ τραύματα πού τοῦ ἔκαναν τὰ καρφία καὶ τὸ ξίφος, ἦταν τὸ ἴδιο πού καρφώθηκε στὸ σταυρό, καὶ λογχίστηκε ἀπὸ τὸ στρατιώτη. Καὶ τὰ σημάδια ἦταν χειροποιαστά. Διέφερε βέβαια τὸ ἀναστημένο σῶμα ἀπὸ τὸ προηγούμενο μόνο στὸ ὅτι ἔγινε ἀθάρτο, ἀπαθές, εὐκίνητο καὶ εἶχε τὴ δύναμι νὰ περνᾷ ἀπὸ κλειστὲς πόρτες κλπ. Πού εἶνε λοιπὸν οἱ ἰσχυρισμοὶ τῶν χιλιαστῶν, ὅτι «ἀνεστήθη πνεῦμα, ἄρρησε σάρκα πίσω», κι ὅτι τὸ σῶμα τὸ νεκρὸ ἐξαφανίστηκε, δὲν ἀναστήθηκε, ἀλλὰ τὸ ἀσώματο πνεῦμα τοῦ Ἰησοῦ παῖρνει κατὰ καιροὺς ἄλλα σῶματα; Βέβαια, ἂν κανεὶς δὲν πιστεύῃ στὴν ἁγία Γραφὴ καὶ τὴν ἀπορρίπτῃ, μπορεῖ νὰ λήῃ καὶ νὰ πιστεύῃ, ὅτι θέλει. Ἄν ὅμως λήῃ ὅτι πιστεύει στὴ Γραφὴ, δὲν μπορεῖ νὰ λήῃ κάτι πού δὲν τὸ λέει ἡ Γραφὴ, οὔτε μπορεῖ νὰ πείσῃ τοὺς ἀνθρώπους πού ἔχουν τὰ μυαλά τους στὴ θέσι τους, ὅτι τάχα τὰ Εὐαγγέλια λένε, ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀναστήθηκε. Εἰδὼμε τί λένε τὰ Εὐαγγέλια καὶ τί λένε οἱ Πράξεις καὶ οἱ Ἐπιστολὲς τῶν ἀποστόλων.

ΕΡΩΤ.: Μὰ ἂν ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα στὴ Γραφὴ, κ. καθηγητά, τότε πῶς τολμοῦν οἱ λεγόμενοι «μάργιτες τοῦ Ἰεχωβά», καὶ ὑποστηρίζουν αὐτὰ πού ὑποστηρίζουν;

ΑΠΑΝ.: Ἐχω κι ἐγὼ τὴν ἴδια ἀπορία μὲ σᾶς. Πάντως δὲν στηρίζονται στὴν ἁγία Γραφὴ. Τὴ Γραφὴ, ἂν τὴ διαβάσουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς, ἔλα τὰ δισεκατομμύρια τοῦ πλανήτου μας, μὲ τὴν πρώτη ἀνάγνωσι, ὡς πρὸς τὸ θέμα αὐτὸ τῆς ἀναστάσεως, θὰ θγάλουν ὅλοι τὸ ἴδιο συμπέρασμα. Αὐτὸ πού θγάλλει κι ἕνας πού τὴ μελέτησε πολλὰ χρόνια, πολλὰς φορές, μὲ πολλὰ ἐπιστημονικὰ ὅτι ἀναστήθηκε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἄλλο θέμα

ἂν τὸ πιστεύῃ κανεὶς ἢ ὄχι. Ἐδῶ λέμε τί λένε τὰ Εὐαγγέλια. Νὰ π.χ. οἱ Ἀθηναῖοι πού δὲν πίστεψαν στὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου γιὰ τὸν Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀνάστασι. Δὲν πίστεψαν. Δικαίωμά τους. Κατάλαβαν ὅμως ὅτι μιλάει γιὰ ἀνάστασι σῶματος. Γιατὶ τὴν ἀθανασία τοῦ πνεύματος τὴν πίστευαν, ἀφοῦ ἦταν στοῖκοι φιλόσοφοι, ὅπως μᾶς λέει ἡ Γραφὴ. Αὐτὸ λοιπὸν πού κατάλαβαν κι ἐκεῖνοι οἱ ἄπιστοι, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, τὸ ἀμφισβητοῦν οἱ χιλιασταί. Ὑποστηρίζουν ὅτι καὶ ὁ Παῦλος καὶ οἱ εὐαγγελισταὶ δὲν μιλοῦν γιὰ ἀνάστασι σωμάτων. Μπορεῖ ἄλλα χωρία, γιὰ ἄλλα θέματα, νὰ εἶνε δυσνόητα καὶ νὰ σηκώνουν ἀμφιβολίες ἐρμηνεῖες. Ἀλλὰ τὸ γεγονός τῆς ἀναστάσεως εἶνε ἀπόλυτα σαφές. Ὅλα τὰ σχετικὰ χωρία, ἀλόκληρες ἱστορικὲς διηγήσεις, εἶνε σαφῆ, σαφέστατα, μακροσκελῆ, δυνατά, πλούσια, γεμάτα ἐπαναλήψεις. Καὶ ὅμως οἱ χιλιασταὶ δὲν πιστεύουν στὴν ἀνάστασι τοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ. Αὐτὸ ἀκριβῶς, τὸ ὅτι δὲν μποροῦν ν' ἀντιληφθοῦν κάτι πού τὸ ἀντιλαμβάνονται ὅλοι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τῆς γῆς, μὲ κάνει νὰ πιστέψω, ὅτι τοὺς ἔχει κυριεύσει πνεῦμα πονηρὸ, πού μιλάει γιὰ λογαριασμὸ τους. Δὲν πρόκειται γιὰ ἀπλὴ παρερμηνεία καὶ δογματικὸ παραπάτημα. Στὴ νοοτροπία τους, στοὺς ἰσχυρισμοὺς τους, στὸν τρόπο πού ἀντιδροῦν ὅταν στριμώχνονται στὴ συζήτησι ἀπὸ τὴ δύναμι τῆς ἀλήθειας δείχνουν πολὺ ἔντονα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κυριευμένου ἀπὸ πνεῦμα πονηρὸ. Ἄλλα διαβάξουν κι ἄλλα καταλαβαίνουν. Δὲν πρόκειται γιὰ ἀπλὴ ὀλιγοπιστία, ἢ γιὰ ἀπιστία. Πρόκειται γιὰ ἕνα φαινόμενο δαιμονικόν. Κι ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος, πῶς μπορεῖ νὰ διαβάσῃ σωστὰ τὸ καίμενο τῆς ἁγίας Γραφῆς, ἢ ὅποια μᾶς μιλάει τόσο καθαρὰ γιὰ τὴν ἀνάστασι τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Στέργιος Ν. Σάκκος

**ΕΙΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΜΑΣ
(ΠΑΛΑΤΩΝΟΣ 2 - ΤΗΛ. 274.518)**

Θὰ βρῆτε ὅλα τὰ βιβλία, ὅλων τῶν ὁρθοδόξων χριστιανικῶν ἐκδόσεων.

- Ἀγιογραφικά — Ἐποικοδομητικά
- Ἐρμηνευτικά — Βιογραφικά ἁγίων
- Ἀντιαιρετικά — Διηγήματα παιδικὰ
- Πατερικά — Διηγήματα νεανικά
- Ἐκκλησιαστικά — Εἰκόνες διάφορες
- Λειτουργικά — Κασέτες βυζ. ὕμνων

“ΚΗΠΟΣ ΜΕΘΥΩΝ.;

Ἡ Ἁγία Γραφή, ἀγαπητοί μας ἀναγνώσται, ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι βιβλίο γεμάτο μὲ εἰκόνες. Θὰ μπορούσαμε νὰ χαρακτηρίσουμε τὴν Βίβλον ὡς τὴν κατ' ἐξοχὴν πινακοθήκην, στὴν ὁποία ὁ χρωστήρας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ζωγράφισε ὑπέροχες συνθέσεις. Καὶ δὲν ἀφθονοῦν μονάχα οἱ ἅγιες προσωπογραφίες στὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη, ἀλλὰ καὶ οἱ «νεκρὸς φύσεις», οἱ θαλασσογραφίες καὶ οἱ εἰδυλλιακὲς ποιμενικὲς σκηνές. Ὁ Θεὸς μας ἀρέσκειται νὰ μιλᾷ στοὺς ἀνθρώπους ἐποπτικῶς. Ὁ προφητικὸς λόγος μάλιστα εἶναι κατὰμεσιος ἀπὸ εἰκόνες. Οἱ πρὸ ἀφηρημένους ἰδέες, τὰ πρὸ πνευματικὰ μηνύματα ζωντανεύουν μὲ τὶς προσωποποιήσεις, τὶς μεταφορές, τὰ σύμβολα καὶ τὶς εἰκόνες ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ ἱεροὶ συγγραφεῖς.

Στὸν Ἑσαΐα ἰδιαίτερος γίνεται πυκνὴ χρῆσις τῆς ἐποπτείας. Ὁ μεγαλοφρονότατος προφήτης παίρνει εἰκόνες ἀπ' τὴ γύρω φύσι, ἀπ' τὴ γύρω ζωὴ, γιὰ νὰ μιλήσῃ γιὰ τὶς ἀόρατες πραγματικότητες τοῦ οὐρανοῦ. Μιὰ τέτοια ὁμορφὴ εἰκόνα ἀπ' τὸν Ἑσαΐα θὰ πάρουμε σήμερα γιὰ ν' ἀναπτύξουμε στοὺς ἀγαπητοὺς μας ἀναγνώστας.

«Καὶ ἔση ὡς κήπος μεθύων καὶ ὡς πηγὴ ἦν μὴ ἐξέλιπεν ὕδωρ» (Ἑσ. 58, 11). Ὁ προσκήτης διιλεῖ ἔδω γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ πιστοῦ. Γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐκεῖνου, ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ ἀληθινὰ τὸ Θεό. Ὁ Κύριος θὰ εὐλογῇ μιὰ τέτοια πηγὴ. Θὰ στείλῃ οὐράνια δῶσα σὲ μιὰ ἕσπερ, ἡ ὁποία ἔνει οὐσιαστικὸν πόνδεσιν οὐ τοὺς κόσμους τοῦ πνεύματος. «Τότε ἀνταλεῖ ἐν τῷ σκότει τὸ πᾶς σου, καὶ τὸ σκότος σου ὡς μεσημβρία» (Ἑσ. 58, 10). Μιὰ τέτοια ἀψία ζωὴ παρουσιάζεται ἀπ' τὸν Ἑσαΐα μὲ κήπο καὶ μὲ πηγὴ ποὺ ἀδιάσπαστα κελαιοῦν. Εἶδατε ἀκριβῶς τὴν προσκητικὴν εἰκόνα; Κήπος. Κι' ἐνὶ σπητιομένος. Ὁχι ἕνας κήπος ποὺ περιμένει τὴ δροσιὰ ἀπ' τὶς σιᾶδες τῆς βροχῆς τοῦ φθινοπώρου. Ὁχι ἕνας κήπος μὲ λιποθυμισμένα ἀπ' τὴ δίψα λουλούδια. Ἀλλ' ἕνας κήπος «μεθύων». Τόσο πολλὰ θᾶνε τὰ νερά, ποὺ θὰ τὸν διατρέχουν καὶ θὰ τὸν ποτίζουν, ὥστε

«Καὶ ἔση ὡς κήπος μεθύων καὶ ὡς πηγὴ ἦν μὴ ἐξέλιπεν ὕδωρ» (Ἑσ. 58, 11).

θὰ μοιάζῃ σὺν μεθύωνος. Νερά κρυστάλλινα καὶ μέσα στὴ λάβα τοῦ καλοκαιριοῦ. «Καὶ ἔση ὡς κήπος μεθύων καὶ ὡς πηγὴ ἦν μὴ ἐξέλιπεν ὕδωρ»!

Αὐτὴ εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ πιστοῦ. Τοῦ πραγματικοῦ πιστοῦ. Μὴ δὲν ἰώπε ὁ Κύριός μας; «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεῖουσιν ὕδατος ζωῆς» (Ἰωάν. 7, 38). Ὁ Ἰησοῦς εἶνε μυστικὴ πηγὴ, ἡ ὁποία ἀρδεύει τὴν ζωὴ τοῦ χριστιανοῦ. Ὅποιος ζῇ κοντὰ σ' Ἐκεῖνον, εἶνε ὁ «μεθύων κήπος». Εὐγενικὰ αἰσθήματα, ὡραία ὄνειρα γεμίζουν τὴν καρδιά του. Καὶ σπάνιες ἀρετές, πνευματικὰ πιά ἀνθῆ, στολίζουν τὴ ζωὴ του. Τουλῖπες, γαρύφαλλα, ιουκκέρες νεραγκούλως, πανσέδες, σπάνιες ὀρχιδέες, βεγκόνιες, γλαδίοι, χιονάτες γαρδένιες, καμέλλιες, νιροπαλοὶ μενεξέδες, σεμνὲς μιούζες! Ἐνα θέαμα ἀπολαυστικόν. Καὶ μιὰ εὐωδιὰ μεθυστικὴ. Αὐτὴ εἶναι ἡ ζωὴ τῆς ἀγιότητος. Ὅλα δμορφα. Ὅλα μυρίπνοα. Αὐλουδισμένος κόσμος.

«Καὶ ἔση ὡς κήπος μεθύων καὶ ὡς πηγὴ ἦν μὴ ἐξέλιπεν ὕδωρ». Ἡ ζωὴ μακρὰ ἀπ' τὸ Χριστὸ εἶναι μιὰ ἀγαθὴ ζωὴ. Αὐτὴ εἶναι μιὰ γιλοσιτωμένη ἀλήθεια. Τὴ βεβαιώνει ἡ καθημερινὴ πεῖρα. Πικρὰ καὶ ἀπογοητευαὶ δέοντι τὶς καοδιὰς ποὺ δὲν ζοῦν ἔντονα τὴ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς χάριτος. Σέρονον κυριολεκτικὰ τὴν ὑπαρξίαν. Κουραμένοι ἀπ' τὸ βάρος τῆς μεγάλης θλίψεως πεοιεύουν ληρωτὴ τὸ θάνατο ποὺ θὰ ρέξῃ τὴν σὺλατα γιὰ νὰ δοθῇ ἕνα τέλος στὴν τραγωδίαν. Ἀκοῦστε τοὺς πεκοιμένους σίγους τοῦ Κ. Χατζόπουλου. Κι' αὐτοὺς γιὰ κάποια ὁδὰ, γιὰ κάποιο κήπο διιλεῖ. Γιὰ τὴν καοδιὰ του, γιὰ τὴ ζωὴ του. Μὰ πόσο διαφορετικὴ εἶναι ἡ γλῶσσα του ἀπ' τὴ γλῶσσα τοῦ Ἑσαΐα! Σκιὰ θανάτου πλανᾶται πάνω ἀπ' τὸν κήπο τοῦ λογοιέγγου.

Ἔνω τὰ μάρανα τὰ ὁδὰ,
Ἔγὼ τὸ σῶπασα τ' ἀηδόνι
μὰ ἡ συγνεφιά μὲ πνίγει τώρα,
ὦ! πέστε μου, ποῦ ξεμερῶνει;

.....

Ἐγὼ τὸν ρήμαξα τὸν κῆπο,
Ἐγὼ τὸν ξύπνησα τὸ γκιώνη·
μὴ ἡ συγγραφὴ μὲ πνίγει τὴν
ὦ! πέστε μου, ποῦ ξημερώνει;
Μιὰ καρδιά γεμάτη πόνο κι' ἀπελπισία.
Ρίχνει βλέμμα κι' ἀντικρύζει μὲ τρόμο τὰ
ρημάδια πὺν μέσα τῆς καρδίας. Ἀδύνατος
καρμύς: Κι' ὁμοῦς κάποιε...

Κι' ἦτανε κάπου ἓνα παλάτι
κι' εἰν' τὴν κάπου ἓνα ρημάδι..
Ὡ τὴν ψυχὴ πόχει κλεισμένο
στὰ εἴδη τῆς τὸν μαῦρον Ἀδῆ!

Ἀδῆ τὴν ψυχικὴ περιπέτεια ἔζησε κι'
ἄλλος εὐαίσθητος ἀνθρώπος τῶν ἡμερῶν
μας, ὁ Τόμ Ἑλλιοτ. Μὲ τὴ δύναμι τὴν σκι-
τοῦσε! Ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου μακρὰ
ἀπ' τὸ Χριστὸ εἶναι μιὰ «ἐρημὴ γῶρα». Καί
θὰ μένη πάντα ἐρημὴ δὸς δὲν θὰ κἀν τὸ
σωτήριο βῆμα τῆς μετανοίας. Ἀν κάποια
ὥρα ἀποφασίσῃ νὰ κινήσῃ πὸς τὸν Ἑσπαι-
ρωμένο, τότε, ὦ τότε, θ' ἀντίσυν «οἱ πα-
σαλὲς μέσα ἀπ' τὴ νεκρὴ γῆ». Θὰ λουσιθῇ
ἡ καρδιά ἀπ' τὴς ζωογόνες πῶδες τοῦ Ἀγί-
ου Πνεύματος. Θὰ γίνῃ «ἡσυχία μεθ' ὡς».
Προσδόντωσα αἰσθηματὰ θὰ γεννηθῶν σὴν
ψυχῇ. Καὶνολογίαι ἀποπλάσεις θὰ ληρθῶν.

«Καὶ ἔση ὡς κῆπος μεθ' ὡς καὶ ὡς πηγὴ
ἦν μὴ ἐξέλειπεν ὕδωρ». Οἱ ἀγαπῶντες τὴν
ἀναγνώσει θὰ μᾶς ἐπιτρέψουν νὰ κλείσουμε
τοῦτο τὸ βιβλίον μὲ τὴν δημοσίαν ἐνὸς ἀνθρώ-
που, ὁ ὁποῖος ἐγγνώρισε τὴν πείρα τῆς ἀνεν
Θεοῦ ζωῆς. Κάποια μέρα θυμὸς ἔκανε τὸ
σωτήριο βῆμα. Τότε ἡ καρδιά τὸν μεθ' ὡς.
Περὶβόλι ἔγινε. Λουλούδιος ἡ ψυχὴ του.
Κι' ἀνδρόνια ἦλθαν καὶ φώλιασαν μέσα του.
Πρόκειται γιὰ τὸ μεγάλο Πῶλ Κλωντὲλ.
Ἀκούστε τὸ τραγούδι τοῦ λυτρωμένου. «...Ὡ
Θεέ μου, ἡ ὑπαρξὶς μου θεορὰ ποθεῖ τὴ δι-
κή σου! Λευτέρωσέ με ἀπ' τὸν θανάτῳ μου!...
Λευτέρωσέ με ἀπ' τὸ χρόνον, καὶ πάρε τὴν
καρδιά μου τὴν ἀξιολύπητη, πάρε, Θεέ μου,
αὐτὴ τὴν καρδιά πὺν χιτῶν!... Μεγαλύνει ἡ
ψυχὴ μου τὸν Κύριον... Ὡ; πόσο εἶναι θα-
ρεῖα ἀπὸ ἐγκώμια ἡ καρδιά μου καὶ μὲ πό-
σο κόπο ὑψώνεται πρὸς Ἑσέ, σὺν τὸ θαρρὺ
λιθαισιθῆρι τὸ χρυσό, τ' ὀλόγιον ἀπὸ θρό-
να καὶ λιθάνι, πὺν μιὰ στιγμὴ πετώντας
σὴν ἄκρη τῆς ξεινολύμενης ἀλυσίδας του,
ξανασκατεβαίνει, ἀρήνοντας σὴν θέσι του ἓνα
μεγάλο σύννεφο πυκνοῦ καπνοῦ μέσα σὴν
ἡλιαχτιδαί!... Ἀς εἶσαι εὐλογημένος, Θεέ
μου, πὺν μὲ λευτέρωσες ἀπ' τὰ εἰδῶλα, καὶ

κάμνεις νὰ μὴ λαιρεῖς παρὰ Ἑσένα μονά-
χα, κι' ὅχι τὴν Ἰοῖδα καὶ τὸν Ὀσίρι, ἡ τὴν
Δικαιοσύνη καὶ τὴν Πράδο, ἡ τὴν Ἀνθρω-
πότητα, ἡ τοὺς Νόμους τῆς φύσεως, ἡ τὴν
Τέχνη καὶ τὴν Ὀμορφιά, καὶ δὲν ἐπείρεες
νὰ ὑπάρχῃ αὐτὰ δὲλα αὐτὰ τὰ πράγματα τὰ μὴ
θῶτα, παρὰ μονάχα τὸ Κενὸ πὺν μένει διαν
λείπης Ἑσέ... Ὅλοι αὐτοὶ οἱ λογάδες μὲ τὰ
παρεῖα λόγια, ἔχουνε γίνῃ μὲ τὰ μολύβια
ἐπίθειά τοὺς ἀνισόστατα τέρατα πὺν κούφια
κι' ἀπ' τὸν Μολώχ, τέρατα πὺν τρώνε τὰ
μικρὰ παιδιὰ, πὺν σκληρὰ καὶ πὺν ἀποτρο-
παια κι' ἀπ' τὸν Μολώχ... Ἀς εἶο εὐλο-
γημένος, Θεέ μου, πὺν μὲ λευτέρωσες ἀπ'
τὸν θανάτῳ μου. Ἀς εἶο εὐλογημένος, Θεέ
μου, πὺν μὲ λευτέρωσες ἀπ' τὸν θάνατον. Ἀς
εἶο εὐλογημένος, γιὰτὶ δὲ μ' ἐγκατέλειπες
σὸν θανάτῳ μου, ἀλλὰ μὲ δέχτηκες σὸν ἓνα
πράγμα πῶναι γοήσιμον καὶ καλὸ γιὰ τὸ σκο-
πὸ πὺν ἔχεις θέλει. Μείνε μαζί μου, Κύ-
ριε, γιὰτὶ ζυγώνει τὸ θρόνον, καὶ μὴ μ' ἐγ-
καταλείπης!...».

Ἀδελφέ μου! Θέλεις καὶ σὺ σὸν ἴδιο τό-
πο χάσας νὰ πάλῃς τοὺς ὕμνους τῶν λυτρω-
μένων: Ἐλα κοντὰ σὸν Χριστό. Γονάτισε
ταπεινὰ ἔμπροσθεν σὸν Ἑσπαιρωμένο. Τὸ αἶμα
τοῦ Θεανθρώπου ἄς αὐτὸ καθαρίσῃ. Καὶ τότε
ἡ καρδιά σου θ' ἀντίσυν. Θὰ γίνῃ ἀληθινὰ
«ἡσυχία μεθ' ὡς». Πιστεύε με.

Μιχαὴλ Κ. Ἐδθνιμίον

Ἀνέκδοτον

ΑΔΙΚΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ

Ὁ ἱερεὺς μᾶς Ἐνορίας συζητοῦσε κάποια
μέρα μὲ τὸν Ἐπίσκοπὸ του, καὶ τοῦ ἔλεγε μὲ πα-
ράπονον ὅτι τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας του δὲν τοῦ
φέρονται καλά. Ὁ Ἐπίσκοπός του τότε τοῦ ἔκα-
νε τὴς ἑξῆς ἐρωτήσεις:

- Σὲ ἔφτυσαν σὸ πρόσωπο;
- Ὅχι δὲ, δὲν ἐφθασαν ὡς ἐκεῖ.
- Σὲ ἐράπισαν ποτέ;
- Ποτέ.
- Σοὺ ἐφόρεσαν ποτὲ κανένα ἀκάνθινον στε-
φάνι;

Στὴν τελευταία αὐτὴ ἐρώτησι δὲν μποροῦσε
νὰ ἀπαντήσῃ. Χαμήλωσε τὸ κεφάλι του ντροπι-
σμένος, ἐνῶ ὁ Ἐπίσκοπος προσέθετε:

— Ὁ Κύριός μας τὰ ἔπαθε δὲλα αὐτὰ καὶ οἱ
μαθηταὶ του τὸν ἐγκατέλειψαν στὰ χέρια τῶν πο-
νηρῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁμοῦς δὲν ἀνέβη τὸ στό-
μα του νὰ παραπονεθῇ.

Τὸ διήγημά μας

ΤΟ ΠΕΙΡΑΜΑ

Δὲν εἶχα κανένα παράπονο ἀπὸ τὴν ζωὴ. Εἶχα ἐπιτύχει μιὰ καλὴ καριέρα στὴν ὑπαλληλικὴ ἱεραρχία, ἓνα καλὸ ὄνομα, μιὰ καλὴ ἀμοιβὴ καὶ τελευταῖα μιὰ ἀνέλπιστη τύχη, ὅταν κέρδισα τρία ἑκατομμύρια ἀπὸ ἓνα λαχεῖο. Δὲν μ' ἐνδιέφερε λοιπὸν τίποτε στὴ ζωὴ παρὰ ἡ ἱκανοποίησι τῶν ὑπολοίπων μικροεπιθυμιῶν μου.

Ἐνα τελευταῖο σκαλοπάτι ἀπέμεινε ν' ἀνέβω γιὰ νὰ φτάσω στὴν κορυφὴ. Ἐτοιμαζα μιὰν εἰσήγησι, ποὺ μοῦ ἀνέθεσε τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Ἑταιρίας, πάνω σ' ἓνα θέμα πολὺ λεπτὸ καὶ πολὺ σοβαρὸ γιὰ τὴν πρόοδο τῶν συμφερόντων τῆς Ἑταιρίας, ἀπὸ τὴν ὁποία θὰ ἐξαρτιόταν βασικὰ ἡ ἀνοδὸς μου στὴν θέσι τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ.

Γι' αὐτὸ καὶ γιὰ νὰ βρῶ τὴν ἡσυχίαν μου, μόλις κλείσανε τὰ σχολεῖα γιὰ τὸ καλοκαίρι, ἔστειλα τὴν γυναῖκα μου καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ μου στὴν θερινή μας κατοικίαν καὶ ἔμεινα τὰ βράδια μόνος στὸ μοναχικὸ μας σπιτάκι, ποὺ μοῦ πρόσφερε ἰδανικὴ ἡσυχία γιὰ δουλεῖα.

Τὴν τελευταῖαν βραδυά, ποὺ ἡ εἰσήγησι θὰ ἔπαιρνε τὴν τελικὴ τῆς μορφῆς, κάθησα μέχρι ἄργα στὸ ἡσυχον γράφειόν μου καὶ ἐργαζόμουν ἐντατικά. Διάβαζα καμαρώνοντας τὸ ἔργο μου, μὲ τὸ ὁποῖο θὰ ἔφταναν στὸ τέρμα τοῦ ὀνείρου τῆς ζωῆς μου. Ἦμουν σίγουρος, πὼς ἔκανα τὴν τελειότερη δουλειὰ ποὺ θὰ μπορούσε νὰ κάνῃ ἓνας ἄνθρωπος. Ἐνα αἶσθημα αὐτοϊκανοποιήσεως καὶ αὐτοθαυμασμοῦ μὲ κατέλαβε.

Ἐνα σιγανὸ καὶ παρατεταμένο γέλιο μὲ διέκοψε.

Μπροστὰ μου βρισκόταν ἓνας νέος ἄνδρας μ' ἓνα πιστόλι στὸ χέρι καὶ μοῦ ἔδειχνε τὰ κατάσπρα δόντια του μ' ἓνα εἰρωνικὸ χαμόγελο.

— Ποιὸς εἴσθε καὶ πὼς μπήκατε ἐδῶ μέσα; ρώτησα ἀνήσυχος.

— Κι' ἂν σὰς λύσω αὐτὴν τὴν ἀπορία τί θὰ καταλάβετε; Ἄλλο ἔπρεπε νὰ ρωτήσετε, κίσιε Ξυπνίδη.

— Τί;

— Γιατί μπήκα ἐδῶ μέσα.

— Ναί, ἔχεις δίκαιο. Γιατί λοιπὸν;

— Εἶμαι δραπετὴς, ἀλλὰ καὶ ἓνας μεγάλος ἐρευνητής.

Τὸν κοίταξα καλύτερα. Μὲ τὰ πλούσια μαλλιά του καὶ τὸ μούσι του ἔμοιαζε μὲ φιλόσοφο. Τὰ ρούχα του ἦταν τῆς ἐποχῆς. Μιά πουκαμίσσα μὲ στάμπες ἐτερόκλητες κι' ἓνα ξεθωριασμένο παντελόνι. Στὰ πόδια λαστιχένιες παντούφλες. Τρελλὸς εἶναι, σκέφθηκα καὶ φοβήθηκα περισσότερο.

— Δὲν φαίνεστε γιὰ κακοποιὸς, τόλμησα νὰ πῶ γιὰ νὰ τὸν καλοπιάσω.

— Δὲν θ' ἀσχοληθοῦμε μὲ μένα, ἀλλὰ μὲ σὰς, κ. Ξυπνίδη.

— Ὅπως ἐπιθυμεῖτε, τραύλισα, βλέποντας τὸ πιστόλι νὰ ἀνεμίζῃ στὰ χέρια του.

— Κάνω μιὰ ἐρευνα πάνω στοὺς ἀνθρωπίνους χαρακτῆρες καὶ αὐτὴ τὴν στιγμή κάνω μὲ σὰς ἓνα πείραμα.

— Μήπως θὰ μπορούσατε νὰ μοῦ δώσετε τὴν διεύθυνσί σας νᾶρθω στὸ γράφειόν σας νὰ τὰ ποῦμε;

— Σιωπῇ. Φαίνεται πὼς δὲν ἀντιληφθήκατε τὴν ὀδυνηρὴν θέσιν σας. Θὰ σὰς σκοτώσω. Ἀλλὰ προηγουμένως θὰ καταγράψω ὅλες τῆς ἀντιδράσεις σας μπροστὰ στὸ φάσμα τοῦ θανάτου.

Φοβήθηκα πολὺ, γιατί κατάλαβα ὅτι ἔχω μπροστὰ μου ἓναν ἐπικίνδυνον τρελλό.

— Σὰς παρακαλῶ, θὰ σὰς δώσω ὅ,τι θελήσετε, ἀφήστε με, μὴ μὲ σκοτώνετε.

— Πρὸς τὸ παρὸν τὸ καλὸ ποὺ σὰς θέλω εἶναι νὰ ἀπαντᾶτε μὲ εἰλικρίνεια, σ' ὅ,τι σὰς ρωτῶ. Πῆτε μου, λοιπὸν. Πιστεύετε στὸ Θεό;

— Καὶ βέβαια πιστεύω στὸ Θεό.

— Σὲ ποιὸν Θεό; Στὸν Χριστό, στὸν Μωάμεθ, ἢ στὸν Ἀρχιτέκτονα τοῦ Σύμπαντος;

— Εἶμαι Χριστιανός.

— Καὶ Τέκτων. Λέγετε, ναὶ ἢ ὄχι;

— Ἐ, ναί.

— Ἄν σὲ βάλῃ νὰ προσευχηθῇς σὲ ποιὸν Θεὸ θὰ προσευχηθῇς; Ἐδῶ πρόκειται γιὰ τὴν ζωὴ σου, γιὰ τὴν ψυχὴ σου, ἤθελα νὰ πῶ. Ποιὸς σοῦ χρειάζεται αὐτὴ τὴ στιγμή; Ὁ τεκτονικὸς σοῦ εἶναι ἀχρηστος. Ὡς τώρα σὲ βοήθησε μὲ τὰ ὄργανά του. Ἀλλὰ μέχρις ἐδῶ. Τώρα σοῦ εἶναι ἀχρηστος. Τώρα σοῦ

χρειάζεται ὁ ἄλλος, πού θά σέ κρίνῃ. Σ' αὐτὸν νὰ προσευχηθῇς. Ἐμπρὸς γονάτισε, φώναξε δυνατά.

Τρέμοντας ὑπήκουσα στὴν διαταγὴ τοῦ καὶ ἄθελά μου παρακάλεσα τὸ Θεὸ νὰ μὲ λυτρώσῃ ἀπ' αὐτὸ τὸ μαρτύριο.

— Προσευχῆσου μέχρι νὰ πάρω ἓνα ποτὸ καὶ τὰ ξαναλέμε, εἶπε πηγαίνοντας πρὸς τὸ μικρὸ μπαράκι μὲ τὰ ποτά. Ἦπτε ἓνα δυὸ ποτηράκια κονιάκ καὶ ξαναῆρθε κοντά μου.

— Ἐκανες τὴν προσευχή σου, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἔχει καμμιά ἀξία. Ἦταν ἀπὸ ἀνάγκη. Δὲν ἔχεις καμμιά σχέσι μὲ τὸ Θεό. Ἐσὺ ἀγαπᾷς τὴν ὕλη, τὴ δόξα, τὴ ματαιότητα. Τί ζητᾷς τώρα ἀπὸ τὸ Θεό; Γιατί τὸν κοροϊδεύεις; Ποτέ σου δὲν τὸν πίστεψες σὰν ἀγάπη. Τὸν ἤθελες μόνο ὅταν ἐξυπηρετοῦσε τὰ σχέδιά σου. Λέγε δὲν εἶναι ἔτσι;

— Ἔτσι εἶναι, τραύλισα.

— Πήγαινες στὴν ἐκκλησία; ρώτησε πησιάζοντας τὸ πιστόλι στὸν κρόταφό μου.

— Τακτικά. Ἐχτισα καὶ μιὰ ἐκκλησία. Τῶχα τάμα.

— Γιατί πήγαινες; Γιατί ἔχτισες τὴν ἐκκλησία; Λέγε. Ἀπὸ πίστι καὶ ἀγάπη στὸ Θεὸ ἢ ἀπὸ συμφέρον;

Κατάλαβα ὅτι θὰ τὸν εὐχαριστοῦσε ἂν ἀπαντοῦσα ὅτι πήγαινα ἀπὸ συμφέρον. Ἀλλὰ μήπως καὶ δὲν ἦταν ἀλήθεια;

— Ἀπὸ συμφέρον, ἀπήντησα.

Οἱ ἐρωτήσεις πέφτανε βροχή. Κι' οἱ ἀπαντήσεις ξεσκέπαζαν τὴν ἀμαρτωλὴ ζωὴ μου. Ποτέ δὲν θ' ἀποφάσιζα νὰ ἐξομολογηθῶ τόσο εἰλικρινᾶ τὰ ἀμαρτήματά μου μὲ τὴ θέλησί μου. Τώρα μὲ τὴν ἀδιόρατη ἐλπίδα πὼς θὰ ἔσωζα τὴν ζωὴ μου, ξετύλιξα τὴν ψυχὴ μου μπρὸς σ' ἓνα τρελλό, πού ἔπαιζε τὸν ρόλο τοῦ ἐξομολογητοῦ μου.

Ὅταν τελείωσαν οἱ ἐρωτήσεις δὲν ὑπῆρχε ἀμαρτία πού νὰ μὴν ὡμολόγησα. Ὁ τρελλὸς αὐτὸς εἶχε μιὰ εὐρύτητα στὶς σκέψεις καὶ γνώριζε τὰ μυστικά τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, πού μὲ ἐξέπληξε. Ὅταν τελείωσε τὶς ἐρωτήσεις, τὸν κοίταξα ἀπὸ πάνω μέχρι κάτω μ' εὐγνωμοσύνη καὶ τοῦ εἶπα:

— Σ' εὐχαριστῶ, ἀνθρωπὲ μου, γιὰ ὅ,τι μοῦ χάρισες.

— Τί; ρώτησε ἀπορημένος.

— Μιὰν ἀνείπωτη ἀνακούφισι. Εἶπα τὰ

ἀμαρτήματά μου καὶ ξαλάφρωσα. Νοιώθω πὼς ἂν μ' ἀφήσης νὰ ζήσω θὰ γίνω καλύτερος.

Ἀστραψαν τὰ μάτια τοῦ τρελλοῦ. Κοίταξε τὸ πιστόλι μὲ γουρλωμένα μάτια καὶ εἶπε:

— Χαίρομαι πού πέτυχε τὸ πείραμά μου. Δὲν ἀμφέβαλα ἄλλως τε γι' αὐτό. Δὲν φτάνει ὅμως πού κατάρθωσα νὰ σέ φέρω σὲ αὐτογνωσία. Χρειάζεται νὰ σέ ὀδηγήσω στὴν λύτρωσι.

— Πὼς θὰ γίνῃ αὐτό;

— Ἄν βρῆς μιὰ Ἀγία Γραφὴ στὴν διβλιοθήκη σου, ἔσωσες τὴ ζωὴ σου.

Βάλθηκε μὲ πυρετικές κινήσεις νὰ ἀνακαλύψω ἀνάμεσα στ' ἀναρίθμητα βιβλία μου τὸ σωτήριο βιβλίο. Ἄν τῷδρισκα θὰ σωζόμουν. Κάκιζα τὸν ἑαυτό μου πού δὲν εἶχα ἀγοράσει ἀρκετά, ὥστε νὰ τῷδρω ἀμέσως τώρα. Ἐπὶ τέλους τὸ βρῆκα καὶ ἀνέπνευσα.

— Δὲν φέρθηκες τόσο κουτὰ στὴ ζωὴ σου, ἀφοῦ εἶχες τὴν ἔμπνευσι νὰ προμηθευθῇς ἓνα τόσο πολύτιμο βιβλίο. Καὶ τώρα θέλω νὰ μοῦ ὑποσχεθῇς κάτι καὶ θὰ σοῦ χάρισω τὴ ζωὴ σου.

— Ὅ,τι θέλεις νὰ ὑποσχεθῶ.

— Νὰ διαβάζης κάθε μέρα ἓνα κεφάλαιο ἀπὸ τὴν Ἀγία Γραφὴ.

— Τὸ ὑπόσχομαι, εἶπα δυνατὰ καὶ ἀποφασιστικά.

Γέλασε δυνατὰ ὁ τρελλὸς καὶ ἐξαφανίστηκε. Γέλασα κι' ἐγὼ μὲ τὴν καρδιά μου κι' εὐχαρίστησα τὸ Θεὸ πού μ' αὐτὸ τὸν τρελλὸ τρόπο μὲ ἔφερε κοντά Του.

Σάββας Ν. Ξανθόπουλος

Ἀνέκδοτον

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

— Ἀκουσα ἓνα ὁραῖο κήρυγμα τὴν περασμένη Κυριακὴ, ἔλεγε μιὰ γυναῖκα πού κρατοῦσε ἓνα μικρὸ παντοπωλεῖο.

— Τί θέμα εἶχε τὸ κήρυγμα; ρώτησε ἡ φίλη της.

— Δὲν θυμοῦμαι καλά. Τοῦτο πού ξέρω μόνο εἶναι πὼς σὰν τελείωσε γύρισα τρέχοντας στὸ μαγαζί μου καὶ πέταξα ὅλα τὰ λειψὰ ζύγια.

Ἡ ἐκδοκίμηση τῆς χριστιανῆς γυναίκας

ΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

Ἡ κοσμεὶς ἐαυτῆς...

7. Ο ΟΙΚΟΣ

«Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω» (Α' Κορ. 14, 40)

Ὁ οἶκος, τὸ σπίτι, μαρτυρεῖ τὸν ψυχικὸ κόσμον τῆς γυναίκας, τῆς οἰκοδόμου. Κι' διὰ τὴν λέμε σπίτι, ἐννοοῦμε τρία πράγματα. Πρῶτα, ἐννοοῦμε, τὴν τάξιν. Ὑπάρχει μιὰ ἀρχὴ ποὺ λέει: «Γιὰ κάθε πρᾶγμα μιὰ θέσις καὶ κάθε πρᾶγμα στὴ θέσιν του». Αὐτὴ τὴν ἀρχή, ἡ χριστιανὴ γυναίκα, μέσῃ στὸ σπίτι τῆς, τὴν ἐφαρμόζει στὸ ἀκέραιο. Ἡ τάξις εἶναι ἀρετὴ. Χριστιανικὴ ἀρετὴ. Ὁ ἀπ. Παῦλος σ' αὐτὴ τὴν ἀρετὴ ἀναφέρεται, διὰ γράφει πρὸς τοὺς Κορινθίους, «Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω». (Α' Κορινθ. 14, 40). Σὰν ἀρετὴ ἡ τάξις ἔχει θέσιν στὴ ζωὴ τῆς γυναίκας. Εἶναι, πράγματι, μεγάλο πρᾶγμα νὰ θέλῃς δι. θέλεις, καὶ διὰ τὸ θέλεις, στὴ θέσιν του. Αὐτὴ ἡ εὐκολία, αὐτὴ ἡ ἀνεσις, νὰ θέλῃς ἀμέσως αὐτὸ ποὺ σοὺ χρειάζεται, ἔχει μιὰ ἁρμογὴν ἐπιδόσει σὲν ψυχικὸ μας κόσμον. Ὅσο κοινάξει ψυχικὰ τὸν ἄνθρωπον ἡ ἀταξία, ἄλλο τόσο τὸν ξεκουράζει ἡ τάξις. Ἡ παραδειγματικὴ τάξις σ' ἓνα σπίτι προδίδει τὴν ἐργατικότητα, τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν ψυχικὴ μόρφωσιν τῆς οἰκοδόμου. Ἔτσι εἶναι. Ὅποια ἔχει τάξιν στὴ ζωὴ τῆς, αὐτὴ θὰ ἔχῃ τάξιν καὶ στὸ σπίτι τῆς.

Δεύτερο, ἐννοοῦμε, τὴν καθαριότητα. Ἡ καθαριότητα εἶναι μιὰ λέξις ποὺ ἡλεκτρίζει τὴν γυναίκα, καὶ μάλιστα τὴν χριστιανὴν γυναίκα. Τὴν συγκλονίζει κυριολεκτικὰ. Ἡ γυναίκα εἶναι σχολαστικὴ. Τὰ θέλει ὅλα καθαρά, ὅλα νὰ λάμπουν καὶ ὅλα ν' ἀστράφουν. Δὲν ἀνέχεται οὔτε τὴν παραμικρὴ ἀκαθαρσίαν, οὔτε τὴν ἐλάχιστην σάνην. Δὲν ἀφήνει τίποτε, πεισμένο, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Τὰ μάτια τῆς εἶναι σὰν τὰ μάτια τοῦ αἵτου. Καὶ ὅπως ἐκεῖνος ἀπὸ τὰ δυσθεώρητα ὕψη ἀνιχνεύει τὴ γῆ γιὰ θηρόματα, ἔτσι, κι' αὐτὴ, ἀνιχνεύει κάθε γωνιά τοῦ σπιτιοῦ τῆς γιὰ νὰ δῇ, δι. δι. πρᾶγμα ποὺ λερώνει τὸ ὅλον. Ἡ σκούρα, τὸ φτερό καὶ τὸ σφονγγαρόπανο,

εἶναι κάθε τόσο στὰ χέρια τῆς. Ἡ χριστιανὴ γυναίκα, ὅπως ἀγαπᾷ τὴν καθαριότητα σὲν ἐαυτῇ, ἔτσι ἀγαπᾷ καὶ τὴν καθαριότητα σὲν σπiti τῆς.

Τρίτο, ἐννοοῦμε, τὴν καλαισθησία. Πάντοτε ἡ χριστιανὴ γυναίκα εἶναι καλαισθητικὸς τύπος. Πάντοτε ἀγαπᾷ τὸ καλὸ καὶ τὸ ὡραῖο. Ἀνάλογα μὲ τὴν οἰκονομικὴν δυνατότητα φροντίζει γιὰ τὸν διάκοσμον τοῦ σπιτιοῦ τῆς. Ὅχι τὸν ὑπερβολικὸν διάκοσμον, ἀλλὰ τὸν μέτριον. Ὁ ὑπερβολικὸς διάκοσμος εἶναι σπατάλη. Καὶ ἡ σπατάλη δὲν εἶναι ἀρετὴ. Τὰ χρήματα, ἂν ἔχῃ πολλὰ χρήματα, δὲν εἶναι δικὰ τῆς. Τὰ χρήματα δὲν ἀνήκουν ὅλα σ' αὐτήν, ἔτσι καὶ ἂν αὐτὰ εἶναι καρπὸς τῆς ἐργασίας τῆς, τῆς προσωπικῆς τῆς ἐργασίας. Μιὰ χριστιανὴ γυναίκα ἔχει συναισθητοὶν ὅτι τὰ χρήματά τῆς ἀνήκουν καὶ στοὺς φτωχοὺς, στοὺς ἀνθρώπους ποὺ στεροῦνται τὰ ἀπαραίτητα καὶ τὰ ἀναγκαῖα εἶδη τροφῆς καὶ ἱατισμοῦ. Δὲν μπορεῖ ὁ ἄλλος νὰ πεινᾷ καὶ νὰ κοιμῇ, κι' αὐτὴ νὰ διακοσῇ τὸ σπίτι τῆς ὑπερβολικά. Ἐνας ἀπλὸς διάκοσμος, ἀλλὰ ἐπιμελημένος καὶ προσεγμένος, εἶναι ἀκριβὴς. Καὶ ἀκριβὴς ὁ ἀπλὸς καὶ ἀπειροὺς αὐτὸς διάκοσμος ἀποτελεῖ ἔκφρασιν τῆς ψυχικῆς τῆς καλαισθησίας.

Ἀλλὰ σπίτι, δὲν εἶναι ὁ μόνος οἶκος τοῦ νοῦ. τὰ δαιμόνια, τὰ σαλόνια καὶ οἱ διδάσκαλοι. Σπίτι εἶναι καὶ οἱ ἄνθρωποι. Σπίτι γιὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ὁ σῶζων τῆς, τὰ παιδιὰ τῆς, οἱ νοεῖς τῆς, τὰ πνευματικά τῆς. Σπίτι γιὰ τὴν κτλ. εἶναι οἱ νοεῖς τῆς, τὰ ἀλλήτρια τῆς, ὁ παπῆς καὶ ἡ γυνὴ. Καὶ ὅπως σὲν ἄνθρωπον σπίτι, ἡ χριστιανὴ γυναίκα, ἐπιδιδώκει τὴν τάξιν, τὴν καθαριότητα καὶ τὴν καλαισθησία, τὸ ἴδιον ἐπιδιδώκει νὰ ἐπιτύγῃ καὶ σὲν ἄνθρωπον σπίτι, στοὺς ἀνθρώπους ποὺ διαμένουν

ὁ αὐτό. Κι' ἐδῶ κάνει τὸ θαῦμα της. Μὲ τὴ θέλησί της καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἐπιτυγχάνει κι' ἐδῶ τὰ ἴδια πράγματα.

Ἐπιτυγχάνει:

* **Τ ἡ ν τ ἰ ἄ ξ ι** σιὸν ἀνθρώπους της. Τὴν τάζει στὴ ζωὴ τους, τὴν χριστιανικὴν ζωὴν τους. Καθορίζει ἓνα πρόγραμμα πὺν μόνο σὲ ἑκτακτὸς περιπτώσεις παραβιάζεται. Ἔτσι, εἶναι ὅλα προγραμματισμένα σὺν σπλί της. Προγραμματισμένη ἡ ὥρα τῆς προσευχῆς τὸ πρωτὶ καὶ τὸ βράδυ. Προγραμματισμένη ἡ ὥρα τοῦ φαγητοῦ πρωτὶ, μεσημέρι καὶ βράδυ. Προγραμματισμένη ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου. Προγραμματισμένη, ἰδιαίτερα καὶ μὲ ἐπιμέλεια, ἡ ὥρα τῆς συμμελέτης τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Προγραμματισμένη σὲ ὥρα πὺν νὰ μποροῦν νὰ συμμετάσχουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ της. Κι' αὐτὴ ἡ ὥρα εἶναι ἡ πὺν ὥρα ὥρα γιὰ τὸ σπλί της, ὅτε ἀπὸ τὴν ὥρα τῆς κοινῆς, κατὰ κανόνα, προσευχῆς. Σ' αὐτὴ τὴν ὥρα ὅλοι μελετοῦν τὸ Λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὅλοι στοχάζονται τὰ σωτήρια νοήματά του. Καὶ ὅλοι τὸν ἐνσαρκώνουν, γιὰ νὰ καρποφορήσῃ στὶς καρδιὰς τους τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀρετὴν.

* **Τ ἡ ν ἡ θ ι κ ῆ κ α θ α ρ ό τ η τ α.** Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι πάντα καθαρὸς ἡθικά. Ἔνα σὸν πρᾶγμα μολύνουν τὴν ψυχὴν του. Ἄλλοτε ἓνα ψέμμα. Ἄλλοτε μιὰ κακαλογία καὶ κατὰκρίσις. Ἄλλοτε μιὰ μικροκλοπή. Ἄλλοτε μιὰ ἀνυπακοή. Ἄλλοτε μιὰ ἀπρεπὴ κουβέντα. Ἄλλοτε τὸ ἓνα καὶ ἄλλοτε τὸ ἄλλο μολύνουν τὸν χριστιανό. Καὶ τρόπον νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὸν μολυσμὸν αὐτὸ εἶναι τὸ μυστήριον τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως. Ἡ χριστιανὴ γυναῖκα μὲ ὅλη τὴν εὐγένεια καὶ τὴν καλωσύνην της παρακινεῖ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ της γιὰ τὸ δεῖν λουτρὸ τῆς ψυχῆς, τὴν Ἐξομολόγησιν. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο της ἐπιτυγχάνει τὴν ἡθικὴν, τὴν ψυχικὴν, καθαρότητα τῶν ἀνθρώπων της.

* **Τ ἡ ν ἡ θ ι κ ῆ κ α λ α ι ο θ η σ ι α.** Παραπάνω μιλήσαμε γιὰ τὸν διάκονον, γιὰ τὸν σπολισμὸν τοῦ σπιτιοῦ, μὲ δ.τι ἀπαράιτητο, ἀπλὸ καὶ σεμνὸ διακοσμητικὸν ἀντικείμενον. Παράλληλα δμως μὲ τὴν καλαισθησίαν αὐτήν, ἡ χριστιανὴ γυναῖκα, φροντίζει καὶ γιὰ τὴν πνευματικὴν, τὴν ψυχικὴν καλαισθησίαν τῶν ἀνθρώπων της. Ἄν εἶναι σύζυγος γίνεται μιὰ Ἀνδρῶσα, μιὰ Νόννα, μιὰ Ἐμμέλεια, μιὰ Μόνικα πὺν ἡ καθε μιὰ

ἀπὸ αὐτὲς στέκονται πλάι ὁ ἓνα ἱερὸ Χουδοισμο, ὁ ἓνα Ἀγιο Γρηγόριον, ὁ ἓνα Μέγα Βασίλειον καὶ ὁ ἓνα ἱερὸν Ἀθουσιον. Ἄν εἶναι νέα, κόρη, ἀδελφή, γίνεται μιὰ Μακρίνα πὺν μοχθεῖ καθημερινὰ γιὰ τὸν πνευματικὸν καθαρισμὸν τῶν ἀδελφῶν της. Ἡ χριστιανὴ γυναῖκα ἐπιδιώκει ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ της νὰ γίνωνται ὅλοι καλότεροι. Καὶ τὸ ἐπιτυγχάνει. Τὸ ἐπιτυγχάνει μὲ τὴν εὐγένειάν της, μὲ τὴν καλωσύνην της, μὲ τὴν ἐξυπηρευτικότητά της, μὲ τὰ καλά της λόγια, μὲ τὴν προσευχὴν καὶ πολλὰς φορὰς, μὲ τὰ δάκρυά της. Τὰ δάκρυα μαλακώνουν καὶ τὶς πὺν σκληρὰς καρδιὰς. Τὰ δάκρυα ἐξευγενίζουν καὶ τὸν πὺν βάρβαρον ἄνθρωπον.

..

Ἡ χριστιανὴ γυναῖκα ἔχει καὶ μιὰ ἄλλην ὥρα φιλοδοξία γιὰ τὸ σπλί της. Φιλοδοξεῖ, ἐν Κυρίῳ, νὰ τὸ κάνει ὅπως ἔκανε τὸ δικὸν της σπλί ἡ Ἀγία Πρίσκιλλα στὴν Ἐφεσον, καὶ ὅπως ἐπίσης ἔκανε καὶ ἡ Ἀγία Ἀπρία τὸ δικὸν της σπλίς Κολοσσός: «Καὶ οἶκον ἐκκλησίαν». Τί θὰ πῇ αὐτό; Ὅπως ἡ κοσμικὴ γυναῖκα μαζεύει σὺν σπλί της φίλους καὶ γνωστὸς της καὶ τὸ κάνει ἄλλοτε χαρισταιχικὴν λέσχην, ἄλλοτε χορευτικὸν στίβον καὶ ἄλλοτε καπνιστήριον, ἔτσι καὶ ἡ χριστιανὴ γυναῖκα μαζεύει σὺν σπλί της χριστιανὲς φίλες καὶ ὅλες μαζί μελετοῦν μὲ εὐλάβειαν καὶ προσοχὴν τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ οἰκοδομοῦνται πνευματικὰ. Ἐκεῖ, στὴ συνάξει αὐτῇ, βοηθεῖ ἡ μιὰ τὴν ἄλλην σὺν πνευματικῷ της ἀγῶνι καὶ ὅλες μαζί προχωροῦν ἀποφασιστικὰ σὺν δρόμῳ πὺν ὁδηγεῖ στὴν ἀγιότητα καὶ σὺν οὐρανῷ.

Γυναῖκες καὶ Νέες,

Φιλάξτε τὰ σπλία σας ὅπως εἶπαμε. Σπλία μὲ τάζει σὺν πρᾶγματα καὶ στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων σας. Σπλία καθαρὰ, πὺν ἡ καθαρότης νὰ ἀντιανακλᾷ καὶ στὶς καρδιὰς τῶν ἐνοίκων. Καὶ σπλία καλαισθητικὰ, ὅπως ἐπίσης καὶ ψυχρὸς καλαισθητικὸς πνευματικὰ. Σπλία «καὶ οἶκον ἐκκλησίαν». Σπλία Πρίσκιλλης καὶ Ἀπρίας. Σπλία Μάρθας καὶ Μαργίας. Σπλία σὺν τὸ σπλί τῆς Παναγίας. Σπλία σὺν ὅλοις νὰ ἀναπαύεται τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Ἀδὴ τὰ σπλία, τέτοια σπλία, θὰ εἶναι τὰ κομμημένα σας πὺν θὰ μαρτυροῦν τὴν ψυχικὴν σας δημοσίαν καὶ τὴν ψυχικὴν σας ὡραιότητα.

Β. Αχ. Ψ.

Οἱ καλῶς ἀθλήσαντες:

Ἡ μνήμη τῶν Ἀγίων Πάντων

Κυριακὴ τῶν

Ἀγίων Πάντων

Ἡ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΩΝ ΕΚΛΕΚΤΩΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Τὸ ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν κεφάλαιον τῆς δυνάμεως τῆς Ἐκκλησίας

Συγκινεῖται ὁ ἀναγνώστης ὅταν διαβά-
ζη διὰ τὴν ἀγωνίαν τοῦ ὁδοιπόρου ἐκείνου,
ὁ ὁποῖος διψασμένος καὶ ἀποκαμωμένος ἀ-
πὸ τὴν καυστικότητα τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων
διασχίζει τὴν ἔρημον με σκοπὸν νὰ φθάσῃ
εἰς τὸν προορισμὸν του. Νوستαλγεῖ ὁ ὁδοι-
πόρος τῆς ἐρήμου μίαν ἄσιν διὰ νὰ ἀνα-
παυθῇ ὀλίγον καὶ νὰ σῆσῃ τὴν δίψαν του.
Ζητεῖ ἕνα ὁδηγὸν διὰ συντροφίαν καὶ βοή-
θον. Καὶ καθὼς ἀντικρύζει τὰς ὁάσεις παίρ-
νει δυνάμιν καὶ θάρρος διὰ νὰ συνεχίσῃ τὴν
ὁδοιπορίαν του.

Κουρασμένος ὁδοιπόρος εἶναι ὁ ἄνθρω-
πος καθὼς βαδίζει εἰς τὴν ἔρημον τῆς ζωῆς
μέσα εἰς τὴν σύγχυσιν, τὸν πόνον καὶ τὴν
ἀγωνίαν ποῦ καθημερινῶς δημιουργοῦν αἱ ἀν-
τιξοότητες τῆς ζωῆς καὶ αἱ ἀλλοπρόσαλλοι
δραστηριότητές του. Στρέφει τὴν προσοχὴν
τοῦ ἀναζητῶν ὁάσεις διὰ νὰ ἡρεμήσῃ τὸ
πνευμά του, νὰ εὐφραυθῇ ἡ καρδιά του, νὰ
ἱκανοποιήσῃ τὰς ἐπιθυμίας του. Νομίζει ὅ-
τι ἀποτελοῦν ὁάσεις ἡ ἐπιστήμη, ἡ τέχνη,
τὸ χρήμα, ἡ ὕλη, αἱ ἡδοναὶ καὶ ἀπολαύσεις.
Δίδει εἰς αὐτὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ περιφρο-
νεῖ τὰ πνευματικά. Οἱ ἀγῶνες του ἔχουν ὡς
στόχους τὴν φτωκινότητα τῆς ἐπιστήμης, τὴν
μαγικότητα τῆς τέχνης, τὴν μέθην τῶν ἡ-
δονῶν καὶ τὴν ἐλκυστικότητα τοῦ χρήματος
καὶ τῆς ὕλης. Ἀλλ' αὐτὰ ὅλα δὲν ἱκανοποι-
οῦν τὴν πνευματικότητα καὶ οὔτε ὁδηγοῦν
εἰς τὴν ἀληθινὴν ἄσιν με τὴν δροσερότητα
τῆς αἰωνιότητος τὸν στρατοκόπον τῆς ζω-
ῆς. Ὅσον περισσότερο ἐπιμένει ὁ ἄνθρω-
πος νὰ ἐμπιστεύεται εἰς αὐτὰς τὰς ὁάσεις,
τόσον διαρκέστερον θὰ περιπλανᾶται εἰς τὰς
ἀχανεῖς ἐκτάσεις τῆς ἐρήμου. Οὔτε ἡ εὐω-
δία τῆς ἀγάπης, οὔτε ἡ λυτρωτικὴ δύναμις
τῆς πίστεως, οὔτε ἡ ὠραιότης τῆς δικαιοσύ-
νης, οὔτε ἡ παρηγορία τῆς ἐλπίδος, οὔτε ἡ
χαρὰ τῆς ἀρετῆς, οὔτε ἡ ἀποφασιστικότης

τοῦ ἀγῶνος θὰ ἐγγίσουν τὴν ψυχὴν διὰ νὰ
τῆς χαρίσουν τὴν ἡρεμίαν, τὴν σοφίαν καὶ
τὴν συγκίνησιν. Θὰ μένουν οἱ ἄνθρωποι σαρ-
κικοὶ με ταπεινὰ αἰσθήματα, με μίση καὶ
πάθη. Θὰ εἶναι χωρὶς πνευματικὰ σκιρτή-
ματα, ἐφ' ὅσον θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ θεωροῦν
ὁάσεις ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὴν ὕλην. Δὲν
συμβαίνει ὅμως τὸ ἴδιο με τοὺς ἥρωας τῆς
πίστεως καὶ τοὺς ὁμολογητὰς τῆς ἀληθείας.
Αὐτοὶ ἔσπευσαν νὰ χαροῦν τὰς ὁάσεις τῆς
ζωῆς ὕστερα ἀπὸ κοπιώδη ὁδοιπορία καὶ νὰ
χορτάσουν τὴν δίψαν καὶ τὴν πείναν ὕστε-
ρα ἀπὸ ἀποφασιστικὴν ὑπομονὴν καὶ ἐπι-
μονὴν ἀποτελέσαντες με τὸν βίον καὶ τὴν
πολιτείαν των τὸ ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν κε-
φάλαιον τῆς δυνάμεως τῆς Ἐκκλησίας. Ὅ-
λοι αὐτοὶ ἀποτελοῦν τὴν χορείαν τῶν ἐκλε-
κτῶν καὶ γενναίων τέκνων τοῦ Θεοῦ. Εἶναι
οἱ Ἅγιοι Πάντες τῶν ὁποίων ἡ Ἐκκλησία
τοῦ Χριστοῦ τιμᾷ τὴν μνήμην κατὰ τὴν Κυ-
ριακὴν μετὰ ἀπὸ τὴν Πεντηκοστήν, ἡ ὁποία
μᾶς εἶναι γνωστὴ ὡς Κυριακὴ τῶν Ἀγίων
Πάντων.

Ἡ Κυριακὴ τῶν Ἀγίων Πάντων εἶναι ἡ
ἐπέτειος τῆς μνήμης ὄλων τῶν ἐργατῶν τοῦ
ἀμπελῶνος τοῦ Θεοῦ. Εὐστόχως ἡ Ἐκκλη-
σία τοῦ Χριστοῦ ὥρισε τὴν ἐπέτειον αὐτὴν
διὰ νὰ ὑπενθυμίξῃ εἰς τοὺς χριστιανοὺς τὸ
ἀγωνιστικὸν πνεῦμα τῶν ἐργατῶν τῆς χρι-
στιανικῆς πίστεως διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν
τῶν θυελλῶν καὶ καταιγίδων τὰς ὁποίας ἀν-
τιπαρήλθον διὰ νὰ κληρονομήσουν τὸν οὐρα-
νὸν Προφῆται, Ἀπόστολοι, Ἱεράρχαι, Μάρ-
τυρες, Ὅσιοι, Ὁμολογηταὶ καὶ Δίκαιοι ἐρ-
γάται τῆς ἀρετῆς. Ὅλοι αὐτοὶ ἀποτελοῦν
τὴν θριαμβεύουσαν ἐκκλησίαν καὶ εἶναι τὸ
ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν κεφάλαιον τῆς δυνά-
μεως τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον καλοῦνται
οἱ πιστοὶ νὰ ἐπιθυμήσουν διὰ νὰ ἀνέλθουν
καὶ αὐτοὶ πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς.

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΕΚΛΕΚΤΩΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Όταν ο άνθρωπος θέσῃ στόχους δράσεως καὶ ἐπιδιώξεως πνευματικῆς καὶ ἡθικῆς ἀναπτύξεως καὶ μετ' ἐπιμονῆς ἀγωνισθῇ θὰ ἐπιτύχῃ ὅπωςδήποτε τὸ ποθοῦμενον. Αὐτὸ διαπιστοῦται μὲ τὴν δραστηριότητα τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ, οἱ ὅποιοι θέτοντες ὡς στόχους τὴν κατάκτησιν τῆς ἀρετῆς καὶ δι' αὐτῆς τὸν οὐρανὸν ἐπέτυχον νὰ περιληφθοῦν εἰς τὴν μεγάλην χορείαν τῶν ἐκλεκτῶν καὶ ἁγίων τοῦ Θεοῦ. Εἶναι συγκινητικοὶ οἱ ὕμνοι οἱ ὅποιοι ἀναφέρονται εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνωτερότητα, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἀγωνιστικότητα τῶν Ἀγίων Πάντων. Ἡ δυνατὴ ἀκτινοβολία τῆς ἀφοσίωσεώς των εἰς τὸν Θεὸν διεγείρῃ συναισθήματα εἰς τοὺς πιστοὺς. Ἀνθρώποι τοῦ Θεοῦ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἔδωσαν ὁλόκληρον τὸν ἑαυτὸν των εἰς τὸν Θεόν, τὸν ἠγάπησαν εἰλικρινά, τὸν ὑπηρέτησαν πιστά, τὸν ἐλάτρευαν συνειδητά, τὸν ἐμιμήθησαν μὲ ἀπλότητα, τὸν ὑπερησπίσθησαν μὲ αὐτοθυσίαν, τὸν ἐδοξολόγησαν παρὰδειγματικὰ ἄλλοι ὡς Προφῆται, ἄλλοι ὡς Ἀπόστολοι, ἄλλοι ὡς Μάρτυρες, ἄλλοι ὡς Ἱεράρχαι, ἄλλοι ὡς Ὅσιοι καὶ ἄλλοι ὡς ἄπλοϊ Ἐργάται τῆς ἀληθείας. Γνωστοὶ καὶ ἄγνωστοι ἐργάται τῆς ἀληθείας τιμῶνται κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Ἀγίων Πάντων καὶ οἱ χριστιανοὶ καλοῦνται νὰ τοὺς μιμηθοῦν.

Οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ φροντίζουν ὥστε κάθε πρᾶξις των νὰ γίνεται ὅσον τὸ δυνατόν τελειότερα διὰ νὰ ὁμολογῆται καὶ δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Καὶ διὰ νὰ τὸ ἐπιτύχουν αὐτὸ προσεπάθουν νὰ ἀπομακρύνουν τὰ ἐμπόδια ὁποθενδήποτε καὶ ἂν προήρχοντο.

Ἡ ἀγιότης τοῦ βίου, ἡ σύνεσις κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, ἡ ταπείνωσις εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις, ἡ πίστις εἰς τὸν Θεόν, ἡ ἀγάπη πρὸς ὅλους καὶ ἡ ὁμολογία τῆς χριστιανικῆς ἰδιότητος ἦσαν οἱ βασικοὶ στόχοι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐπιγείου πορείας των.

Κατενόουν ὅτι «τοῦτο γὰρ ἔστι θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀγιασμός ὑμῶν» (Α' Θεσσ. 4, 3), καὶ ἐστρέφοντο πρὸς ἔργα καλὰ καὶ τέλεια· ὅτι ὁ Χριστὸς χαίρεται ὅταν αἱ πράξεις γίνωνται μὲ πιστότητα, ἀκρίβειαν καὶ ἀφοσίωσιν· ὅτι χαρὰ μεγάλη γίνεται εἰς τὸν

οὐρανόν, ὅταν ἓνας ἁμαρτωλὸς γνωρίζῃ τὴν ἀλήθειαν, μετανοῇ καὶ ἀποφασίξῃ νὰ ἀγωνισθῇ πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ, ὥστε καὶ αὐτὸς καὶ οἱ συνάνθρωποί του νὰ ἀπολαύσουν εἰς τὴν αἰωνιότητα τὴν χαρὰν τοῦ οὐρανοῦ.

Στόχους πνευματικοὺς θέτουν οἱ προφήται καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ τῆς παλαιᾶς διαθήκης. Διδάσκουν, νοθετοῦν, πιστεύουν, ἀγαποῦν, ὁμολογοῦν, ἀγωνίζονται καὶ θυσιάζονται οἱ ἄνθρωποι τῆς παλαιᾶς διαθήκης διὰ νὰ προετοιμάσουν τὴν ἀνθρωπότητα νὰ δεχθῇ τὸ μήνυμα τῆς σωτηρίας.

Ἐρχονται οἱ Ἀπόστολοι καὶ Μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ οἱ ὅποιοι ἀγράμματοι ἄλιεῖς ὁδηγοῦν εἰς τὸν Χριστὸν Ἰουδαίους καὶ Ἑθνικούς. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι ὁ ἀπ. Ἀνδρέας καλεῖ πλῆσιόν τοῦ Χριστοῦ τὸν ἀδελφόν του Πέτρον. Δὲν περιωρίσθη ἀπλῶς εἰς τὸ νὰ ἀναγγείλλῃ ὅτι εὗρεν τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ «ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν».

Διὰ τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον δὲν ἔχρησθησαν οἱ πρῶτοι αὐτοὶ ὁπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ, θεολογικὰς σπουδὰς καὶ ἰδιαίτερα προσόντα διὰ νὰ ὁδηγήσουν τοὺς ἀδελφούς των εἰς τὸν Χριστόν. Ἐνήργησεν ἡ ἀγάπη των ἡ ὅποια συνδέει τοὺς ἀδελφούς καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ φροντίζει νὰ γνωστοποιῇ πρωτίστως εἰς αὐτοὺς ὅτι καλὸν ἀπολαμβάνῃ ὁ ἓνας. Ὅπως ὁ διψασμένος ὁδηγεῖ εἰς τὴν δροσερὰν πηγὴν, τὴν ὅποιαν ἀνακαλύπτει, τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του, ἔτσι καὶ ὁ πιστὸς ὀφείλει νὰ τοὺς ὁδηγῇ πρὸς τὸν Χριστόν. Ἡ φυσικὴ ἀγάπη ἡ ὅποια πηγάζει ἀπὸ τὴν φυσικὴν συγγένειαν ἔχει καὶ δύναμιν νὰ ἐμπνέῃ καὶ νὰ παρακινήτῃ τοὺς συγγενεῖς νὰ γνωρίσουν τὴν ἀλήθειαν. Εἶναι ἓνα καθήκον κάθε πιστοῦ νὰ δρᾷ εἰς τὸν συγγενικόν του κύκλον παρὰ τὰς δυσκολίας καθ' ὅσον τὸ συγγενικὸν περιβάλλον ἀντιδρᾷ πολλάκις ἐχθρικῶς.

Χαρακτηριστικὰ τῆς δράσεως τῶν ἁγίων

Γεμάτη εἶναι ἡ κοινωνία μας ἀπὸ ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι διέρχονται τὰς ἡμέρας μὲ θλίψεις, μὲ πόνους, μὲ διωγμούς, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀγωνιστικότητα κατὰ τοῦ πονηροῦ. Ὑπάρχουν χριστιανοὶ οἱ ὅποιοι μὲ τὴν παρουςίαν των καὶ μὲ τὴν αὐτοθυσίαν των ὁδηγοῦν ἄλλας ψυχὰς εἰς τὸν Θεόν. Τὸ κο-

σμικόν καὶ ὕλιστικόν πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας δυστυχῶς παρασύρει εὐκόλως τὸν ἄνθρωπον εἰς πράξεις, αἱ ὁποῖαι ἀντιστρατεύονται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καλλιιεργεῖται ἓνα πνεῦμα ἀντιχριστιανικὸν καὶ ἀντιθρησκευτικόν. Ἡ θρησκευτικὴ ἀδιαφορία αὐξάνει καὶ ἐνῶ ἀκούονται πολλὰ διὰ τὰς ἐπιτυχίας τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν τεχνικόν, ἐπιστημονικόν καὶ πολιτικόν τομέα, ἀντιθέτως διὰ θρησκευτικὴν καὶ χριστιανικὴν συγκρότησιν καὶ καλλιέργειαν δὲν γίνεται λόγος. Ἀξιόλογος δραστηριότης ἀναπτύσσεται νὰ δοθηθῇ ὕλικῶς καὶ οἰκονομικῶς ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἀνεπαίσθητος εἶναι ἡ πνευματικὴ καὶ ψυχικὴ του καθοδήγησις. Οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ διαφορετικὰ ἔδρασαν. Πέραν τῶν ὕλικῶν ἀγαθῶν εἶχον θέσει ὡς προϋπόθεσιν τῆς προόδου τοῦ ἀνθρώπου τὴν χριστιανικὴν του κατάρτισιν. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ δρᾶσις ὅλων τῶν ἁγίων νὰ προβάλουν ἐνώπιον τῶν συνανθρώπων των πρώτον τὸν Χριστὸν καὶ τὴν οὐράνιον ζωὴν, τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ Φίλιππος ὅταν συναντᾷ τὸν φίλον του τὸν Ναθαναὴλ σπεύδει νὰ τοῦ ἀνακοινῇ τὴν γνωριμίαν του μὲ τὸν Κύριον διὰ νὰ μεταδώσῃ καὶ εἰς τὸν φίλον του τὴν μεγάλην εὐεργεσίαν, προσκαλῶν αὐτὸν νὰ συνδεθῇ μὲ τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς καὶ τῆς εὐτυχίας, τὸν Χριστόν. Καὶ εἶναι γνωστὸν μὲ ποῖον ἀκαταμάχητον ἐπιχείρημα κατέρριψε τοὺς δισταγμοὺς καὶ τὰς ἀντιρρήσεις τοῦ Ναθαναὴλ «Ἐρχου καὶ ἴδε». Ὁ Φίλιππος ἐπίστευεν ὅτι ὁ Ναθαναὴλ θὰ ἔδεχτο νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Χριστόν μόλις τὸν ἐγνώριζε. Τὴν αὐτὴν πειθοὴν πρέπει νὰ ἔχουν οἱ χριστιανοὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἱεραποστολικοῦ τους ἔργου. Ὅτι κάθε ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος πλησιάζει τὸν Χριστόν καὶ γνωρίζει τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἁγιαστικὴν του δύναμιν ὡς καὶ τὴν ἀγάπην του προσκολλάται εἰς αὐτόν καὶ κατατάσσεται εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐκλεκτῶν του.

Οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ ἐπολέμησαν τὸ κακὸν καὶ ἐνίκησαν. Ἡ σωματικὴ των ἀδυναμία πολλάκις ἔγινε πηγὴ δυνάμεως διὰ τὴν ἀνατροπὴν τῶν σχεδίων τῶν ἐχθρῶν τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἡ ἀνωτερότης τοῦ δίου, ἡ ἠθικὴ των καὶ θρησκευτικὴ συγκρότησις, ἡ ἀποφασιστικότης κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως καὶ ἡ ἀφοσίωσις των πρὸς τὸν Θεὸν εἶναι δυναμικὸν δίδαγμα πρὸς μίμησιν

ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς πάσης ἐποχῆς.

Ἡ ἐποχὴ μας ἔχει ἀνάγκην προβολῆς τοῦ ἔργου τῶν ἁγίων διὰ νὰ ἀντλήσῃ διδάγματα, ὥστε νὰ καταπολεμηθῶν τὸ ψεύδος, ἡ ἀδικία, τὰ πάθη, ἡ θρησκευτικὴ ἀδιαφορία, ἡ αἰσθησιακὴ ζωὴ καὶ ὅλαι αἱ κακαὶ ἔξεις αἱ ὁποῖαι συνεχῶς αὐξάνουν. Εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἀναδειχθῶν καὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας, κατὰ τὰς ὁποίας τὸ ἄγχος τῆς ἀφθονίας βασανίζει τοὺς ἄνθρώπους, ἐκλεκτοὶ ἐργάται τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ ὁμολογήσων μὲ παρρησίαν τὴν χριστιανικὴν των πίστιν, νὰ συγκρουσθῶν μὲ τοὺς ἰσχυροὺς διὰ τὴν χριστιανικὴν ἰδέαν, νὰ ἀντιδράσων ἀποφασιστικῶς πρὸς τὴν χαλαρότητα τῶν ἡθῶν, νὰ διακηρύξων μὲ θετικὰς ἐνεργείας τὰς ἀντιθέσεις των πρὸς ὅσους ταλανίζουν τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας, νὰ καυχῶν διὰ τοὺς στιγματισμοὺς τοῦ ἀναχρονισμοῦ καὶ ἀπηρχαιωμένου καὶ νὰ θυσιάσων τὰ συμφέροντά των χάριν τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἀληθείας. Ἄν ἔτσι δὲν ἐργασθῶν οἱ σύγχρονοι χριστιανοὶ καὶ δὲν περὶφρονήσων τοὺς χλεαυσμοὺς τῶν συνανθρώπων των δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀκούσων τὸν δίκαιον ἔπαινον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν κατὰ τὴν μέλλουσαν κρίσιν.

Δημήτριος Β. Χαρίσης

Ὑπόδειξις

Καθὼς εἶναι γνωστὸν τὸ περιοδικόν μας δὲν διαθέτει περιοδεύοντα ἀντιπρόσωπον, ὁ ὁποῖος νὰ ἐπιμελῇται τὴν εἰσπραξίν των συνδρομῶν. Μόνον εἰς μερικὰς πόλεις πρόθυμοι ὑποστηρικταὶ τοῦ γραπτῷ θεῖου λόγου μεριμνῶν διὰ τὴν εἰσπραξίν αὐτῶν. Ρίπτομεν τὸ σύνθημα εἰς κάθε πόλιν ἢ χωρίον νὰ φιλοτιμηθῇ ἓνας ἢ μία νὰ ἀναλάβῃ μὲ θέρεμν καὶ ζωντάνια τὴν ἐργασίαν αὐτὴν καὶ νὰ γίνῃ ἔτσι συνεργὸς εἰς τὸ πνευματικὸν ἔργον, ποὺ διὰ τοῦ περιοδικοῦ ἐπιτελεῖται. Ὅπου ὅμως δὲν ὑπάρχει τοιαύτη δυνατότης καὶ οἱ ἐκεῖ συνδρομηταὶ δὲν ἔχουν ἀκόμη ἀνανεώσει τὴν ἐκ 30 δρχ. συνδρομὴν των, παρακαλοῦνται νὰ μᾶς τὴν ἐμβάσουν τὸ συντομότερον, εἴτε διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς, εἴτε εἰς γραμματόσημα εἰς τὴν κατωτέρω διεύθυνσιν:

Περιοδικὸν «Ἀπολύτρωσις» - Πέλοπος 7 - Θεσσαλονίκην.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οί επιμνημόσυνοι και ἐπικήδειοι λόγοι

Τὸν τελευταῖον καιρὸν εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς τῆς ἐπικρατείας, οἱ ἐπιμνημόσυνοι καὶ ἐπικήδειοι λόγοι πολιτικοῦ περιεχομένου προσέκλεισαν δυσμενῆ σκόλια μεταξὺ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Λαϊκοὶ ὁμιλεῖται ἐκ τῶν ὁποίων πολλοί, ἴσως ἅπαξ τοῦ ἔτους καὶ μάλιστα κατὰ τὰς ἐπισήμους τελετάς, δὲν ἐκκλησιάζονται, οὔτε παρακολουθοῦν κηρύγματα ἢ ἄλλας ἐκκλησιαστικὰς ἐκδηλώσεις, εἰς τὰς ἐπιμνημοσύνας τελετάς ἢ κηδείας εὐρίσκουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφωνήσουν πολιτικοὺς λόγους εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς. Αὐτὸ δὲν οἰκοδομεῖ, διότι οἱ ναοὶ εἶναι τόποι προσευχῆς καὶ λατρείας. Οὔτε εἶναι ὀρθόν νὰ ἀναμένουν οἱ πιστοὶ νὰ τελειώσῃ ὁ μακροσκελὲς πολιτικὸς λόγος διὰ νὰ κοινωνήσουν καὶ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς οἰκίας των. Διὰ τοὺς τοιοῦτους λόγους ὑπάρχουν αἱ αἰθουσαὶ ἢ ἄλλοι χώροι ὅπου οἱ ὁμιλεῖται ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξηγήσουν τὰ κατορθώματα τῆς πολιτικῆς κατεστρώσεως τῶν πολιτικῶν. Ἐπ' αὐτοῦ καλὸν εἶναι νὰ λάβῃ συγκεκριμένην θέσιν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος. Θὰ εἶναι μία καλὴ προσπάθεια ρυθμίσεως τοῦ θέματος τῶν πολιτικῶν λόγων εἰς τὰς κηδείας καὶ τὰ μνημόσυνα.

Τὸ πρόβλημα θὰ γίνῃ δξύτατον

Εἰς ὅλους εἶναι γνωστὸν τὸ πόσον δξύ εἶναι τὸ θέμα τῆς ἀνυπατάτου κληρικῶν ἱαγῶν νὰ ἀναλάβουν τὸ ἔργον τῆς διαποιμάνσεως τοῦ λαοῦ. Μέσα εἰς αὐτὸν τὸν σπαρασσόμενον ἀπὸ τὰς συγχρόνους ὀλισθητικὰς καὶ ἀντιχριστιανικὰς ἰδέας κόσμον κάμνουν τὴν ἐμφάνισίν των νέοι οἱ ὁποῖοι ἀποφασίζουν νὰ ὑπηρετήσουν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν λαόν. Εἶναι οἱ νέοι τῶν Ἱερατικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν. Ἐχουν βεβαίως καὶ αὐτοὶ τὰ προβλήματα καὶ τὰς ἀνησυχίας των. Καὶ ὅσον εἰσέλπουν τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας

νὰ ἀσχολῆται μὲ ἕτερα θέματα καὶ οὐχὶ μὲ τὰ καυτὰ προβλήματα τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος, τόσον περισσότερον προβληματίζονται. Ἔτσι πρέπει νὰ ἴδῃ ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀγωνίαν τους καὶ τὰς τυχόν διαμαρτυρίας των. Οἱ ἀναγκαστικῶς ἐκθρονισθέντες μητροπολίται θὰ ἐμπνέουν τὸ ἀγωνιστικὸν φρόνημα τῶν νέων, διότι ἡ ἀφαίρεσις τοῦ δικαίωματος προσφυγῆς εἰς τὰ ἔνδικα μέσα θὰ ἀποτελῇ ἐρέθισμα διὰ προσγενομένην ἀδικίαν. Οἱ νέοι οἱ ὁποῖοι σπουδάζουν εἰς τὰς Ἱερατικὰς Σχολὰς μὲ ἐπιφύλαξιν ἔντονον ἐλέπουν αὐτὴν τὴν κατάστασιν καὶ ἀναλογίζονται ἂν θὰ δυνηθῶν νὰ ἀνταποκριθῶν εἰς τὸ ὑψηλὸν λειτουργημα τοῦ κληρικοῦ κάτω ἀπὸ αὐτὰς τὰς συνθήκας, ὅπως ἐμφανίζον τὴν κατάστασιν οἱ διοικοῦντες τὴν Ἐκκλησίαν.

Εἶναι καιρὸς νὰ δοθῇ ἕνα καλὸ παράδειγμα πνευματικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς μορφώσεως εἰς τοὺς σπουδαστὰς τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν καὶ νὰ λυθοῦν τὰ προβλήματα τους, διότι συντόμως θὰ ἀντιμετωπισθῇ δξύτατον πρόβλημα ἐξευρέσεως ἱερέων.

Ἔως πότε θὰ συνεχισθῇ ἡ ἀδιαφορία;

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ κρίσις συνεχίζεται καὶ ἀπὸ τὴν παρατηρουμένην ἀδιαφορίαν τῶν διοικούντων σήμερον τὴν ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως φαίνεται, θὰ συνεχισθῇ. Ἔως πότε ἔτις θὰ ἐμφανίζεται ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία κλυδωνιζομένη καὶ χωρὶς νὰ δρᾷ ἡγετικῶς; Εἰς περίοδον ἐντόνου διακινήσεων ἰδεῶν συγκρουομένων πρὸς τὸν ἑλληνοχριστιανικὸν πολιτισμὸν ἡ παρουσία τῆς ἡγεσίας τῆς ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ μοναδικὴν δύναμιν ὀρθοῦ προσανατολισμοῦ. Δὲν ἀρκούν πυροβολισμοὶ ἐλαφρῶν τυφεκίων, ἀλλ' ἀπαιτοῦνται πυροδοτήσεις πυραύλων διὰ νὰ συνεδιοποιηθῇ ὅτι ὁ ἑλληνισμὸς ἐτρέφη, καθωδηγήθη καὶ ἐμεγαλοῦργησε χάριν τῆς δυναμικῆς καὶ ἀποφασιστικῆς παρουσίας ἐλοῦ τοῦ δυναμισμοῦ τῶν πιστευόντων εἰς τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν Ἰησοῦν Χριστόν. Δὲν εἶναι ἀρκε-

τὸν ἕνα ὑπόμνημα (ἢ ἔστω καὶ μία χλιαρὰ διαμαρτυρία) τῆς Διοικήσεως. Ἡ Ἐκκλησία πάντοτε ἔδωκε τὸ «παρὼν» προκειμένου νὰ διασφαλισθοῦν τὰ ἑλληνοχριστιανικά ἰδεώδη. Καὶ εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίοδον, καθ' ἣν ἐδέχθη ραπίσματα καὶ διευτυπώθησαν σοβαρὰ κατὰ τῆς διοικήσεως αὐτῆς κρίσεις, δύνανται νὰ ἀναλάβῃ πρωτοβουλίας καὶ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ κλύδωνος αὐτοῦ, ἀφ' ἑνὸς διὰ τῆς ρυθμίσεως τῶν ἐσωτερικῶν τῆς θεμάτων καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς προβολῆς τῆς θέσεώς τῆς ἔναντι τῶν προβλημάτων τοῦ λαοῦ. Πρέπει νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸν ὅτι ὁ διαμελισμὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν δυνάμεων ἐνισχύει τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπογομῶναι αὐτὴν ἀπὸ τὴν δύναμιν νὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τῶν διαδρωτικῶν ἰδεῶν καὶ ἀντιλήψεων, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὰ φαινόμενα ἔχουν εἰσρεῦσαι εἰς τὸν ἑλλαδικὸν χώρον. Οἱ πιστοὶ ἀνακινεῖται τοὺς θρησκευτικοὺς καὶ ἐκκλησιαστικοὺς παράγοντας νὰ δράσουν ἀποφασιστικὰ πρὸς πᾶσαν κατεπύθυνσιν χωρὶς συμβιβασμοὺς καὶ υποχωρήσεις. Ἀγωνία συνέχει τὴν καρδίαν τῶν πιστῶν καθὼς παρατηροῦν τὴν ἀπουσίαν τῶν διοικούντων τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ ἐκδηλώσεις διὰ τὴν διατήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ πλαισίου διακινήσεως τῶν ἑλληνοχριστιανικῶν ἰδανικῶν. Ἀλλ' ἔως πότε ἡ ἀδιαφορία θὰ συνεχισθῇ; Ἐως ὅτου ἔμως ἀναλάβῃ τοιαύτας πρωτοβουλίας ὁ θρησκευτὸν ἑλληνικὸς λαὸς ὡς δραστηριοποιηθῇ κινούμενος εἰς τὰς δυνατότητας τῶν θρησκευτικῶν ὁργανώσεων διὰ νὰ περισωθῇ ὅ,τι εἶναι δυνατόν.

Ἀπαιτεῖται συνεχὴς ἐπαγρύπνησις

Ἦδη ἀπὸ τῆς 11ης Ἰουνίου ἐ.ε. τὸ νέον Σύγ-

ταγμα ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ὡς ὁ Καταστατικὸς τῆς Πολιτείας Χάρτης. Οἱ πόθοι τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ τοὺς ὁποίους δι' ἄλλεπαλλήλων προφορικῶν καὶ γραπτῶν ἐπικλήσεων καὶ διαμαρτυριῶν διετύπωσε, ἔμειναν ἀνικανοποίητοι. Ἡ φωνὴ τοῦ θρησκευόντος χριστιανικοῦ λαοῦ τῆς χώρας προσκρούσασα εἰς τὴν ἀκαμπτον ἀδιαφορίαν, σιωπὴν καὶ δυσμενῆ στάσιν ἀντιμετώπισε τὴν περιφρόνησιν. Οἱ πιστοὶ μὲ πόνον ψυχῆς διαπιστώνουν ὅτι αἱ πνευματικαὶ παραδόσεις ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν συμπίεσιν τοῦ ὕλιστικοῦ καὶ ἀντιορθόδοξου πνεύματος τῆς ἐποχῆς μας. Αὐτὸ ἔμως δημιουργεῖ τὴν υποχρέωσιν τῶν πιστῶν νὰ ἐντείνουν τὴν ἐπαγρύπνησιν, ὥστε νὰ περισωθῇ ὅ,τι εἶναι δυνατόν. Ἡ ἀποκοπὴ ἀπὸ τὴν πνευματικὴν παράδοσιν καὶ ἡ χαλαρότης τοῦ ὀρθόδοξου πνεύματος ὅπως διωχτεῖσθαι εἰς τὰ οἰκεία κεφάλαια τοῦ Συντάγματος ἐνισχύουν τὸν ἀποπροσανατολισμὸν ἀπὸ τὰ ἰδανικά μὲ τὰ ὁποῖα ἀνέτρεφθησαν γενεαὶ καὶ ἐμεγαλουργήσε τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα. Ὡς διαγράφονται αἱ προϋποθέσεις εἰς τὸ Σύνταγμα συντόμως οἱ αἱρετικοὶ θὰ δραστηριοποιηθοῦν καὶ ἡ διάδωσις τῶν ἡθικῶν ἀρχῶν καὶ ὀρθόδοξων κατευθύνσεων μὲ τὰ κηρύγματα καὶ μὲ ἄλλα μέσα, θὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν. Ἡ εὐθύνη θὰ ἐκρύνῃ ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι συνέειργησαν εἰς τὴν ἀποδυνάμωσιν τοῦ πατριστατικοῦ πνεύματος ἐπωφεληθέντες τῆς ἐκκλησιαστικῆς κρίσεως. Ἀλλὰ καὶ οἱ ὑπεύθυνοι διαχειρισταὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἔχουν τὸ μερῶδες τῆς ἐνοχῆς, διότι εἰς σοβαρὰς στιγμὰς, καθ' ὅς ἡ παρουσία των ἦτο ἀναγκαία, ἔμειναν ἀδρανεῖς καὶ χωρὶς ἀγωνίαν καὶ προβληματικότητα. Οἱ χριστιανοὶ ἀπελθόντες νὰ συνεχίσουν τὴν ἐπαγρύπνησιν, ὥστε τὸ ὀρθόδοξον χριστιανικὸν πνεῦμα νὰ εἶναι ὁ ὁδηγὸς εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ» Μηνιαῖον ὀρθόδοξον χριστιανικὸν περιοδικόν.

Ἰδιοκτησία καὶ Ἐκδόσις Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, τηλ. 270-630 Θεσ/κη

Διευθυντὴς Συντάξεως: Σάββας Ν. Σανθόπουλος, Πέλοπος 9, Θεσ/νίκη

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Α. Α. Καρακατσάνης, Μητροπόλεως 38, Θεσ/νίκη

Ἐτησία συνδρομή: Ἐσωτερικοῦ δεχ. 30 — Ἐξωτερικοῦ δολλ. 2

Ἐπιστολαὶ - συνδρομαὶ εἰς Περιοδικὸν «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, Θεσ/νίκη

ΤΥΠΟΙΣ: Α.Σ.Ε. — ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγισμὸς καὶ ἀπολύτρωσις » (Α' Κορ. Ι, 30)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' - ΕΤΟΣ Δ'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Ἰούλιος 1975

Ἀριθ. φύλλον 355

ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ [Α']

Ἀκολουθοῦμεν εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν σκέψεών μας τὴν πορείαν ἐκείνου τοῦ πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ λειτουργοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπέδωκε δι' ἐποπτικοῦ τρόπου νὰ καταρτίσῃ τὰ πνευματικά του τέκνα. Ὁ πνευματικὸς αὐτὸς ἐργάτης τῆς ἀληθείας προσεπάθησε νὰ συγκεντρώσῃ ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἀπλοὺς ἀκροατὰς του καὶ ἓνα μεγάλο ποσοστὸν τῆς ἡγετικῆς τάξεως εἰς τὴν αἰθούσαν διαλέξεων καὶ ἐκεῖ ἐπεχείρησε νὰ ἐξηγήσῃ ποῖα εἶναι τὰ θεμέλια τοῦ μέλλοντος τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ὅπως ἔκανε εἰς ἐκάστην ὁμιλίαν του, ἔτσι καὶ εἰς αὐτὴν, ἤρχισε μὲ ὕμνους καὶ παρακλήσεις πρὸς τὸν τριαδικὸν Θεόν. Ἐξήτησε τὸν φωτισμὸν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὥστε αὐτὸς μὲν νὰ ἐξαγγείλῃ τὴν ἀλήθειαν, οἱ δὲ ἀκροαταὶ του νὰ τὴν δεχθῶν, νὰ τὴν πιστεύσουν καὶ νὰ τὴν διώσουν. Ἐν συνεχείᾳ ἐπεξήγησεν, ἐρμηνεύων τὸν τίτλον τοῦ θέματος «Τὰ θεμέλια τοῦ μέλλοντος τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου», διατὶ ἐπροτίμησεν αὐτὸ τὸ θέμα, καὶ ἀνοίγων τὴν αἰθλαίαν παρουσίασεν ἐνώπιον τῶν θεατῶν - ἀκροατῶν του ἓνα καταπληκτικὸν σκηنيκὸν εἰς συνδυασμοὺς καὶ συμβολικὰς παραστάσεις. Εἶχε ζωγραφίσει μικρὰς καὶ μεγάλας λίμνας μὲ ἐνδιάμεσα γεμᾶτα ἀπὸ δένδρα καὶ λουλούδια. Αἱ λίμναι, ἅλλαι μὲ σχετικὴν καθαρότητα καὶ ἅλλαι μὲ βρώμικα νερά, ἦσαν γεμᾶται ἀπὸ ἀνθρώπους. Ἀπὸ τὰς λίμνας αὐτὰς ἰδιαιτέρω - ἐντυπωσιακὴ ἦτο ἐκεῖνη εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν νέοι καὶ μὲ ἀπλωμένα χέρια προσεπάθουν ἄλλοι νὰ ἀναρριχθῶν, ἄλλοι νὰ στηριχθῶν εἰς τὰ δένδρα καὶ ἄλλοι νὰ κόψωιν τὰ ὠραῖα λουλούδια. Πολλοὶ ὁμῶς ἀπὸ τοὺς νέους, οἱ ὁποῖοι κατῴρθωναν νὰ ἀνέλθουν εἰς τὰ ἐνδιάμεσα καὶ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ προχωρήσουν ἐρ-

ρίπτοντο καὶ πάλιν εἰς τὰ βρώμικα νερά τῆς λίμνης ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐτάχθησαν ὡς φύλακες καὶ ὁδηγοὶ τῶν ἀπαγγιστρωμένων ἀπὸ τὰ θολὰ νερά τῆς ταρασσομένης ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς ἀνέμους λίμνης. Τὸ θέαμα ἦτο ἀκόμη δραματικόν, ὅταν εἰς μίαν λίμνην ἀλλήλοεσπαράσσοντο νέοι καὶ ἡλικιωμένοι. Εἶχε τὴν ἐπιγραφὴν: Τὸ χάσμα τῶν γενεῶν.

Ἀγωνία κατέλαβε τοὺς θεατὰς - ἀκροατὰς τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου καὶ μὲ συγκρατημένην τὴν ἀναπνοὴν ἀνέμενον τὴν ἐξήγησιν ἀπὸ τὸν πνευματικὸν τοὺς ὁδηγόν.

— Αὕτη εἶναι, φίλοι μου, ἡ κατάστασις τῆς συγχρόνου ἐποχῆς μας, εἶπεν ὁ πνευματικὸς διδάσκαλος εἰς τοὺς ἀκροατὰς του. Αὐτοὶ εἶναι οἱ νέοι τῆς ἐποχῆς μας, οἱ ὁποῖοι ἀναζητοῦν ὁδηγοὺς καὶ στηρίγματα διὰ τὴν ἐπίγειον πορείαν των. Ζητοῦν γονεῖς διὰ πνευματικὴν τροφήν, διδασκάλους διὰ ὁρθὴν καθοδήγησιν, ἡγετικὴν τάξιν διὰ ἰδανικὸν προσανατολισμὸν. Ζητοῦν τομεῖς διὰ κοινωνικὴν, ἰδεολογικὴν, ἐπαγγελματικὴν καὶ πολιτιστικὴν ἀναμέτρησιν καὶ προβολὴν τῆς δυναμικότητός των. Αὐτοὺς εἶναι καὶ ὁ λόγος τῆς στροφῆς τῶν νέων ἀνθρώπων πρὸς κατενθύνσεις ὅπου τὰ συνθήματα εἶναι ἐλευστικά. Διευκρύνῃ ὅτι οἱ νέοι ἀποτελοῦν τὴν βασικὴν ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος. Ἀπὸ αὐτοὺς θὰ ἀναδειχθῶν οἱ ἡγέται, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀναλάβουν τὰ ἥνία τῆς ἐξουσίας καὶ μὲ τὴν υλοποίησιν τῶν εὐγενικῶν ἀρχῶν καὶ ἰδεωδῶν θὰ δημιουργήσουν τὸ καλλίτερον μέλλον. Αὐτοὶ θὰ ἀποτελέσουν τὰ θεμέλια τοῦ μέλλοντος. Εἶναι μεγάλη ἡ ἀλήθεια διὰ τὴν φυσικὴν πορείαν τῆς ζωῆς τῆς ἀνθρωπότητος ὅτι ἐπὶ μέλλον ἀπορρέει ἀπὸ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν ὁ χαρακτήρ καὶ ἡ ποιότης τῶν αὐριανῶν ἀν-

θρώπων και χρόνων εξαρτώνται ἐν μέρει ἐκ τῶν ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι ζοῦν σήμερον· ἀν τὸ σήμερον εἶναι καλλίτερον ἀπὸ τὸ χθές, ἀσφαλῶς και τὸ αὔριον πρέπει νὰ εἶναι καλλίτερον ἀπὸ τὸ σήμερον». Διαφορετικὰ ἀντὶ διὰ πρόοδον θὰ ἔχωμεν ὑπισθοδρομήσιν και καθυστέρησιν. Ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ εἰς τὸ σύνολόν του μοναδικήν και ἀνεπανάληπτον προσωπικότητα ἀνεξαρτήτως χρονικῆς ἡλικίας μὲ δυνατότητας πορείας και προαγωγῆς εἰς τὰς διαφόρους βαθμίδας ὠριμότητος και καταρτισμοῦ. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος διέρχεται στιγμὰς ἀγχώδους ζωῆς πιεζόμενος ἀπὸ τὴν ἔντασιν τοῦ τεχνοκρατικοῦ πολιτισμοῦ. Παρεχόμενος σημαντικώτατον χῶρον τοῦ εἶναι του εἰς τὰς ὕλιστικὰς ἐπιδιώξεις και τοῦτο εἰς βάρος τῶν πνευματικῶν και ψυχικῶν ἐνδιαφερόντων του. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἀνέχεται τὴν ἐξασθένησιν τῶν πνευματικῶν προβληματισμῶν του και κρατᾷ τὰς φανταχτεράς εἰκόνας τῶν τεχνικῶν ἐκπλήξεων μὲ ζηλότυπον διάθεσιν παρατάσεώς του. Συντρίβει τὰ ἀγνὰ σκιρτήματα τῆς ψυχῆς και ζωντανεῖ τὸν αἰσθησιασμόν τῆς σαρκὸς μὲ ἀποτελεσματὰ νὰ μειώνεται ἡ εὐαισθησία τῆς καρδίας, νὰ ἐλαττώνεται ἡ εὐσυγκινησία τῆς ψυχῆς και νὰ ὑπερτονώνεται ὁ ἐπιφανειακὸς ἐρεθισμὸς τοῦ δέρματος και τῶν ἄλλων αἰσθήσεων· τῆς ἀκοῆς εἰς τοὺς ἔντονους και διεγερτικούς ἤχους, τῆς ἀφῆς εἰς τοὺς ὑπερερεθισμοὺς τοῦ δέρματος, τῆς ὁράσεως εἰς τὴν ἀπλησίαν τοῦ γυμνοῦ, τῆς γεύσεως εἰς τὴν ἀδηφάγον διάθεσιν και τῆς ὁσμώσεως εἰς τοὺς ἰσχυροὺς ἀρωματισμοὺς. Ἐστὶ καταστρατηγεῖται ἡ ἔννοια τοῦ μέτρου, χάνεται ἡ εὐχαρίστησις τῆς χρήσεως και γενικεύεται ἡ κατάχρησις, ἡ ὁποία μετὰ ἀπὸ τὴν ὑπέρβασιν τῆς εὐαισθησίας ἐγγίζει τὰ πλαίσια τῆς ἀναισθησίας και συνεχῶς ἀναζητοῦνται νέαι μορφαὶ ἐρεθισμῶν διὰ νὰ συνεχισθῇ ὁ φαῦλος κύκλος τῶν συνεχῶς ἀμβλυνομένων αἰσθήσεων.

Ὁ συνετὸς ἄνθρωπος βλέπων τὴν πορείαν αὐτὴν τῶν συγχρόνων νέων κυριεύεται ἀπὸ σκέψεις μὲ ἀπογοητευτικὰς προεκτάσεις και συγκρίνων τὰ γεγονότα μὲ τὰ τοιαῦτα ἄλλων ἱστορικῶν περιόδων ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν τρικυμιώδη τάσιν διὰ καταχρήσεις τῶν νέων και κατέχεται ἀπὸ σύγχυσιν καθὼς παρακολουθεῖ βουδὸς πολλὰκις τὰς διαφορὰς ἀσυνεπείας και σκανδαλώδεις δραστηριοτήτας τῶν νέων και τῶν «νεανιζόντων». Δὲν πρόκειται περὶ αὐστηρὰς κρίσεως τῶν δραστηριοτήτων

τῶν νέων· οὔτε περὶ χάσματος τῶν γενεῶν. Ἔχουν και οἱ νέοι τὰ προβλήματα τῶν τὰς ἀνησυχίας των, τοὺς ἐνδομύχους φόβους, τοὺς ἐκνευρισμούς, τὰς ἐκρηκτικότητάς των. Ἐδῶ πρόκειται διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς παρουσίας τῶν δυναμένων και ὑποχρεωμένων νὰ βοηθήσουν εἰς τὴν ὀρθὴν προσαρμογὴν τῶν νέων πρὸς ἐποικοδομητικὰς κατακτήσεις εἰς δόλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος.

— Ποῖος ἀπὸ δλους μας, συνέχισεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἀνεξαρτήτως ἡλικίας, οἰκονομικῆς δυνατότητος, μορφωτικῆς ὑπεροχῆς, κοινωνικῆς ὑπευθυνότητος, ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ και ἰδεολογικοῦ φρονήματος ἀνησύχησεν, ἐπρόβληματίσθη, ἡγρῦνησεν, ἐκοπίασε, προσηυχῆθη και ἐκινήτοποιήθη διὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς συγχρόνους του ἰδιαιτέρως τοὺς μικρὰς ἡλικίας νὰ κατανοήσουν, ὅτι κάθε δραστηριότης των εἶναι ἐπιτρεπτή, ὅταν συμφωνῇ μὲ ὅσα παραγγέλλει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· και ὅτι δύνανται νὰ χρησιμοποιοῦν τρόπους και μεθόδους κινητικότητος ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴν ἐνοχλοῦν τὸν διπλανόν τους και νὰ μὴ βλάπτουν τὸ σύνολον και τὸν ἑαυτὸν τοὺς; Δηλαδή πόσοι ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἐργάζονται μὲ ὑπευθυνότητα διὰ τὸ ἔργον αὐτό, ὥστε νὰ μάθουν οἱ ἄνθρωποι νὰ διακρίνουν τὰς ἐξωχριστιανικὰς φθοροποιούς θεωρίας, αἱ ὁποῖαι μεταστρέφουν εἰς «ἀνάθεμα» διὰ τὴν ἀποκτίνωσιν τὸν ἄνθρωπον μὲ δέλεαρ τὸν προσωρινὸν εὐδαιμονισμόν και τὴν ματαιότητα τοῦ ἡδονισμοῦ τοῦ κόσμου αὐτοῦ;

— Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι συνωθοῦνται εἰς αὐτὴν τὴν «ερῶμικη καταδόρυα», εἶπε δεικνύων μίαν παράστασιν, εἶναι τέκνα τοῦ Θεοῦ, τὰ ὁποῖα ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἀλλὰ δὲν ἐγνώρισαν τὸν Σωτῆρα Χριστόν, διότι δὲν εὐρέθησαν ὁδηγοὶ μὲ φῶς Χριστοῦ, μὲ πόθον διὰ τὸν Χριστόν νὰ τοὺς ὁμιλήσουν διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς και διὰ τὸν προορισμόν τοῦ ἀνθρώπου νὰ κληρονομήσῃ τὸν οὐρανόν.

Πόσον μεγάλο εἶναι τὸ βάρος τῆς μερίδος ἐκείνης τῶν ἀνθρώπων τῆς περασμένης και τῆς συγχρόνου γενεᾶς ποὺ ἔχουν περιφρονησεῖ ἀνεξέλεγκτα ἀξίας και ἱβανικά, γνῶσιν και ἀρετὴν, καθήκοντα και αὐστηρότητα ἡθῶν, ἐφόδια μὲ τὰ ὁποῖα ἐδοξάσθησαν και ἔμειναν ἀληθινὰ πρόσωπα, καταστάσεις και ἐποχαί! Ἄλλ' ἡ εὐθύνη βαρύνει και τοὺς

συγχρόνους νέους οι οποίοι, ενώ έχουν τόσο υψηλήν αποστολήν, να παρασκευάσουν την βελτίωσιν τῆς κοινωνίας, ἀμελοῦν ἢ καὶ ἀδιαφοροῦν διὰ τὸ καθήκον αὐτό, ἂν καὶ αὐτὸ εἶναι ἰδικόν των συμφέρον, διότι ἡ καλλιτέρευσίς τῶν συνθηκῶν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου ἐνδιαφέρει ἀμέσως καὶ τοὺς ἰδίους.

Ἀσφαλῶς ἡ κακοδαιμονία καὶ ἡ ἀπαθλῶσις τῆς κοινωνίας μὲ τὴν τραγικότητα ποὺ παρουσιάζεται εἰς τὰς ἡμέρας μας, ἂν τὴν ἐπρόσεξαν οἱ σύγχρονοί μας, πρέπει νὰ ἐλύσουν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν προσοχὴν ὧν. Καὶ ἂν δὲν θέλουν τὰ παθήματα τῶν ἄλλων νὰ τοὺς γίνουν μαθήματα, τότε ἐπιβάλλεται νὰ σκεφθοῦν ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ἀναγκασθῶν νὰ προσανατολισθῶν πρὸς τὸν δρόμον τοῦ προορισμοῦ των, διότι ἡ πείρα τῆς ζωῆς, ὁ πικρὸς αὐτὸς δρόμος τῆς γνώσεως, πολλὰ θὰ τοὺς διδάξῃ.

Εἶναι ὁμορφον καὶ ὠφέλιμον διὰ κάθε ἄνθρωπον νὰ θεμελιώσῃ τὴν ζωὴν του ἐπάνω εἰς τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὰς ὁρθὰς ὑποδείξεις τῶν συνανθρώπων του. Οἰκοδομεῖ τὸ ἀσάλευτον πνευματικὸν οἰκοδόμημα τῆς ζωῆς του. Καὶ ἂν συμβαίῃ αὐτὸ νὰ καθυστερήσῃ, ποτὲ δὲν εἶναι ἀργά. Δύναται ὁ ἄνθρωπος ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν νὰ ἀπομακρύνῃ, διὰ τὸν βαρύνει. Γνώσεις ἀνωφελεῖς, θελήσεις ἀπαιτητικαί, πεποιθήσεις ἐπιβλαβεῖς, ἰδέαι ἐξωχριστιανικαί, ὅσον «φανταχτεრაὶ» καὶ ἂν εἶναι, ἐπ' ὅσον δὲ συμβιβάζονται μὲ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν θεῖαν διδασκαλίαν πρέπει τὸ δυνατόν συντομώτερον νὰ πεταχθοῦν εἰς τὸν κάλαθον τῶν ἀχρήστων. Εἶναι ὕλικὸν ἀχρηστον καὶ ἐμποδίζει εἰς τὴν καλλιέργειαν ὕγιων θεμελιῶν πνευματικότητος.

— Φίλοι μου, ἐσυνέχισεν ὁ κοινωνικὸς αὐτὸς ἐργάτης, βασικὸν θεμέλιον τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ εὐκρινής, ἡ ἀνόθεντος, ἡ ἀνυποχώρητος πίστις εἰς τὸν Θεόν. Ἄν οἱ ἱππότες τοῦ μεσαίωνα ἠκόνιζαν τὰ ξίφη των εἰς τοὺς στύλους τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅσκις ἀνεχώρουν διὰ τὸν πόλεμον, διὰ νὰ ἐκδηλώσουν τὴν ἐμπιστοσύνην των εἰς τὸν Θεόν, σκεφθῆτε πόσον ἀναγκαῖα εἶναι ἡ πίστις εἰς τὸν Θεόν ἰδιαιτέρως διὰ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται εἰς διαρκῆ καὶ σκληρὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν δυνάμεων τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἁμαρτίας. Ἡ ἐμπιστοσύνη εἰς τὴν θεϊκὴν δύναμιν σφυρηλατεῖ τὸν χαρακτή-

ρα, χαλυβδώνει τὴν θέλησιν, ζωογονεῖ τὸ θάρρος καὶ ἔτσι δυνατόν ὁ ἄνθρωπος ἀντιμετωπίζει ἡρωϊκὰ κάθε δοκιμασίαν. Ἡ πίστις αὐξάνει τὰς ἀσθενεῖς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, φωτίζει διὰ τὴν ἐξέυρεσιν τῆς ὁρθῆς λύσεως εἰς πᾶσαν δυσκολίαν, διαλύει τὰς θλίψεις, ἱκανοποιεῖ τὴν πνευματικὴν πείναν καὶ δίψαν. Ἡ πίστις πρέπει διαρκῶς νὰ κινητοποιῆται, διότι ἡ ἀδιαφορία τὴν μαραίνει, αἱ ἀμφιβολαὶ τὴν ἀδρανοῦν, αἱ ἀπροσεξίαι τὴν ἀπομακρύνουν. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος μένει ἀδύναμος καὶ τυκλὸς μὲ ἀποτέλεσμα νὰ πίπῃ εἰς τὴν «βρώμικην καταδόθρα».

Δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ λέγῃ ὁ ἄνθρωπος ὅτι ἔχει πίστιν. Ὁρεῖται καὶ νὰ τὴν ζῇ καὶ νὰ τὴν ἐξασκῇ ἐμπράκτως καὶ νὰ τὴν διακηρύττῃ. Ἡ πίστις ὅταν δὲν μεταμορφοῦται εἰς πρακτικὴν βίωσιν, ὁμοιάζει μὲ τὸ αὐτοκίνητον χωρὶς τροχούς καὶ τιμόνι. Συνεχῶς πρέπει νὰ ἐνισχύεται μὲ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὰς λατρευτικὰς ἐκδηλώσεις, μὲ τὴν προσέλευσιν εἰς τὴν μυστηριακὴν ζωὴν καὶ μὲ τὴν δραστηριοποίησιν εἰς πᾶν πνευματικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ ὠφελήσῃ τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς. Θαυμάζομεν τὴν δραστηριότητα καὶ τὸ πνευματικὸν ὕψος τῶν ἁγίων πατέρων. Ἀλλὰ τὸ μεγαλεῖόν των τὸ ὀρεῖται εἰς τὸ ὅτι θεμέλιον τῆς πνευματικῆς των πορείας ἔθεσαν τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Δὲν ποδοῦνται τοὺς ἰσχυρούς, διότι πιστεύουν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Ἐπιδύουν τὰ κοινωνικὰ προβλήματα, διότι θέτουν ὡς βάσιν τὴν χριστιανικὴν πίστιν. Κηρύττουν συνεχῶς, διότι πιστεύουν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ λόγου.

Οἱ ἀκροαταὶ του ἔφυγαν μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ δυναμώσουν τὴν πίστιν των εἰς τὸν Θεόν μὲ τὴν ἀσκήσιν πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἔργου.

Δ. Β. Χ.

**Εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον μας
(ΠΛΑΤΩΝΟΣ 2 - ΤΗΛ. 274.518)**

Θὰ θεῇτε ὅλα τὰ βιβλία, ὧν τῶν ὁρθοδόξων χριστιανικῶν ἐκδόσεων.

- Ἀγιογραφικά — Ἐποικοδομητικά
- Ἐργηγευτικά — Βιογραφικά ἁγίων
- Ἀντιαιρετικά — Διηγήματα παιδικὰ
- Πατερικά — Διηγήματα νεανικά
- Ἐκκλησιαστικά — Εἰκόνες διάφορες
- Λειτουργικά — Κασέτες βυζ. ὕμνων

Ἀντιαιρετική στήλη

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ

ΙΖ'

ΕΡΩΤ.: Μὰς μιλήσατε, κ. καθηγητά, στίς δύο προηγούμενες συνεντεύξεις μας γιά τήν ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ. Τά ἐπιχειρήματα καί οἱ μαρτυρίες πού ἀναφέρατε ἀπό τήν Καινή Διαθήκη πείθουν τόν καθένα μιλητή τῆς Γραφῆς ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἀναστήθηκε μέ ἀφθαρτο καί ἀθάνατο σῶμα. Τά ἐπιχειρήματα τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά εἶνε δ' πωσδήποτε σαβρά, ἀδόσιμα καί δέν ἐρμηνεύουν, ἀλλά διαστρεβλώνουν μᾶλλον τίς ἀλήθειες τῆς Γραφῆς.

Σήμερα γιά τί θά μάς μιλήσετε, κ. καθηγητά:

ΑΠΑΝ.: Θά ἀφιερῶσω καί τή σημερινή μας συνέντευξι στό ἴδιο θέμα, ὅχι μόνο γιὰτί τὸ θεωρῶ πολὺ σπουδαῖο, ἀλλὰ καί διότι καί τὰ ἄλλα ἐπιχειρήματα πού χρησιμοποιοῦν οἱ λεγόμενοι μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά ἀποδεικνύονται πολὺ ἀντίθετα ἀπὸ τίς μαρτυρίες τῆς Καινῆς Διαθήκης. Καί ἕνα ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματά τους εἶνε τὸ χωρίο Α' Κορινθίους 15,50. Σὰς τὸ διαβάζω: «Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὔδ' ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖν. Καί τονίζουν οἱ αὐτοκαλούμενοι σπουδασταὶ τῆς Γραφῆς ὅτι, πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ἀναστήθῃ ὁ Χριστὸς μέ σῶμα, ἀφοῦ ὁ Παῦλος γράφει: σὰρξ καὶ αἷμα δέν μποροῦν νὰ κληρονομήσουν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ;

Τὸ ἐπιχείρημά τους αὐτὸ φανερώνει ἢ ὅτι δέν μποροῦν οὔτε καί νὰ διαβάσουν ἀπλῶς τὴν ἀγία Γραφή, ἢ ὅτι ἐπίτηδες κακὴν πίστι καὶ θεληματικὰ διαστρεβλῶνουν τὸ χωρίο γιά νὰ πιαστοῦν ἀπὸ αὐτό, ἀφοῦ δέν ἔχουν ἄλλο στήριγμα. Καί πρῶτα-πρῶτα θά ἤθελα νὰ ρωτήσω τοὺς χιλιαστὰς: Τί σημαίνει: σὰρξ καὶ αἷμα; δέν εἶνε μία ἰδιόζουσα συνεχφορὰ τῆς ἐδρανήχης γλώσσης πού σημαίνει: πρῶτον ἀπλῶς τὸν ἄνθρωπο, τὸν παθητό, τὸ θνητό, τὸ ὁροτὸ ὅπως μαρτυροῦν τόσα χωρία τῆς Γραφῆς; (πρβλ. Μθ 16,17 Γαλ 1,16 Ἐφ 6,12). Καί δεύτερον τὸν ἄνθρωπο τὸν σαρκικό, τὸν ἐμπαθῆ, τὸν δέσμο στὴν ἁμαρτία στὴ φθορὰ καὶ στὸ θάνατο, ὅπως φαίνεται ἀ-

πὸ ἄλλα χωρία; Ἀκόμη ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά πιστεύουν καὶ διδάσκουν ὅτι μετὰ τὸν Ἀρμαγεδῶνα καὶ μετὰ τὸ τέλος «τοῦ παρόντος συστήματος πραγμάτων», θά ἀναστήθουν ὅλα τὰ μέλη τῆς ὁργάνωσης τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά, γιά νὰ ζήσουν χίλια χρόνια στὴ γῆ, ὅπου θά ἐγκαθιδρυθῇ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ τότε θά εἶνε μέ σῶματα πού θά τρῶνε, θά πίνουν, θά παντρεύονται καὶ θά νυμφεύονται: καὶ θά ἀπολαμβάνουν ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς: πλοῦσια καὶ ἀνενόχλητα. Σάν ἄνθρωποι θά ἔχουν σὰρκα καὶ αἷμα, πεπτικό σύστημα κλπ. Πῶς ὁμως συμβιβάζουν τὸ χωρίο αὐτὸ πού ξεκάθαρα κηρύττει: ὅτι: σὰρκα καὶ αἷμα δέν θά κληρονομήσουν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; Τὴ σωστὴ ἐρμηνεία στό χωρίο μάς τὴ δίνει ἡ ἴδια ἡ συνάφεια. Ὅλο τὸ κεφάλαιο, τὸ 15 τῆς Α' Κο, χωρίζεται σὲ τρία μέρη. Τὸ πρῶτο μέρος ὁμιλεῖ γιά τὴν ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ, τὸ δεύτερο γιά τὴν ἀνάστασι τῶν νεκρῶν σωματίων τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὁποία ἐσθαιώνεται μέ τὴν ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ τρίτο μέρος εἶνε ἀπάντησι στὸ ἐρώτημα πῶς ἔγείρονται οἱ νεκροί, ποίῳ δὲ σῶματι ἔρχονται; Στὸ ἐρώτημα αὐτὸ ὁ Παῦλος ἀπαντᾷ μέ παραδείγματα ἀπλὰ καὶ πρακτικά.

Πρῶτον ὅτι στό γνωστὸ μας κόσμο ὑπάρχει ποικιλία σαρκῶν: οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σὰρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἑρπύων, ἄλλη πετεινῶν» (στχ. 39). Ὑπάρχει ἐπίσης καὶ ποικιλία σωματίων: «καὶ σῶματα ἐπουράνια, καὶ σῶματα ἐπίγεια: ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἢ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἢ τῶν ἐπιγείων, ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων: ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ» (στχ. 40-41). Ἐπὶ πλέον ἡ ἀνάστασι πού συμβαίνει: στὴ φύσι: μάς δίνει πολλὰ παραδείγματα: πῶς ἕνα σπέρμα σιταριοῦ, ἢ ἄλλων φυτῶν, σπέρνεται στὴ γῆ, θάπτεται, καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ σπέρμα θγαίνει ἕνα καινούργιο σῶμα; Σῶμα ὀνομάζει ὁ Παῦλος τὸν κόκο τοῦ σιταριοῦ, σῶμα καὶ τὸ σῶμα πού βλασταίνει.

Μετά από τὰ παραδείγματα αὐτὰ ὁ Παῦλος θνῄσκει τὸ συμπέρασμά του· «οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν» σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα ψυχικόν ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν· ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν· οὕτω καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδάμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδάμ εἰς πνεῦμα ζωοποιόν, ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν· ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ· ὅλος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ ὅλος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ» (στχ. 49), δηλαδή τὸ σῶμα μὲ τὰ πάθη καὶ τὴν ἀδυναμίαν, τὸ σῶμα τὸ φθαρτὸ καὶ θνητὸ, ἔτσι μετὰ τὴν ἀνάστασις θὰ φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ δηλαδή τὸ πνευματικὸ σῶμα ποῦ δὲν θὰ ἔχῃ πάθη καὶ ἀδυναμίας, ἀλλὰ θὰ εἶνε ἀφθαρτο, ἐνδοξο καὶ ἀθάνατο. Ὑστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ὁ Παῦλος ρονίζει· «Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ» (στχ. 50). Ἀκριβῶς τὸ χωρίο ποῦ χρησιμοποιοῦν οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Ἀλλὰ τὸ χωρίο αὐτό, ὅπως φανερώνει ἡ συνάφεια καὶ ἡ σωστὴ ἐρμηνεία, εἶνε δίκαιο μαχαίρει ἐναντίον των. Καὶ μὲ τὴν μὲν κόψιν ἀποκεφαλίζει τὴ θεωρίαν τῶν χιλιαστῶν περὶ ἐπιγείου βασιλείας τοῦ Θεοῦ μὲ φαγοπότια καὶ συνουσίαι, σὺν τῇ βασιλείᾳ ποῦ διδάσκει τὸ Ταλμουδ καὶ τὸ Κοράνιο, καὶ μὲ τὴν ἄλλην κόψιν ἀποκεφαλίζει τὴν πλάνην τῶν αὐτοκαλοσμένων σπουδαστῶν τῆς Γραφῆς γιὰ τὸ θέμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Μὲ ἀπλὰ λόγια ὁ Παῦλος λέει· ἀδελφοί μου, σὰρξ καὶ αἷμα, δηλαδή θνητοὶ ἄνθρωποι δὲν μποροῦν νὰ κληρονομήσουν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ οὔτε φθαρτοὶ τὴν ἀφθαρσίαν. Βέβαια μὴ τέτοια κατέσταις ξεπερνάει τὴν ἀνθρώπινη σκέψιν καὶ τὴν ἀνθρώπινη λογικὴν, γι' αὐτὸ καὶ ὁ Παῦλος στὴ συνέχεια συμπληρῶνει· «Ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω» (στχ. 51). Καὶ ποῦ εἶνε τὸ μυστήριον, δηλαδή τὸ μυστικὸ τοῦ Θεοῦ, ποῦ φανερώνει ὁ θεόπνευστος ἀπόστολος; Ἀπλούστατα καὶ μὲ δυὸ λόγια εἶνε ὅτι· ὅσοι θὰ ζοῦν κατὰ τὴ δευτέρα παροιμία δὲν θὰ εἰσέλθουν στὴ βασιλείαν τοῦ Θε-

μα τὸ πήραμε ἀπὸ τὸν πρῶτον γενάρχη μας, τὸν Ἀδάμ, ἔτσι τὸ πνευματικὸ σῶμα θὰ τὸ πάρουμε ἀπὸ τὸν νέον γενάρχη μας τὸν Ἰησοῦ Χριστό, τὸν ὁποῖο ὁ Παῦλος στὴν περικοπή αὐτὴ ὀνομάζει ἔσχατον Ἀδάμ. Ὁ πρῶτος Ἀδάμ ἦταν χωματένιος· καὶ γίναμε κι ἐμεῖς χωματένιοι· ὁ δεύτερος Ἀδάμ, ὁ Κύριός μας, εἶνε οὐράνιος καὶ θὰ γίνουμε καὶ ἐμεῖς ἐπουράνιοι, δηλαδή μὲ πνευματικὰ σῶματα.

ΕΡΩΤ.: Τὸ «ἐπουράνιοι», κ. καθηγητά, σημαίνει ὅτι θὰ εἴμαστε μὲ πνευματικὰ σώματα;

ΑΠΑΝ.: Μάλιστα. Καὶ τὴν ἐξηγήσει αὐτὴ μᾶς τὴ δίνει ὁ ὁσῖος ὁ Παῦλος· γράφει ἐπὶ λέξει· «καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ» (στχ. 49), δηλαδή, ὅπως στὴ γῇ αὐτὴ ἡ ψυχὴ μας φόρεσε τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ Ἀδάμ, δηλαδή τὸ σῶμα μὲ τὰ πάθη καὶ τὴν ἀδυναμίαν, τὸ σῶμα τὸ φθαρτὸ καὶ θνητὸ, ἔτσι μετὰ τὴν ἀνάστασις θὰ φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ δηλαδή τὸ πνευματικὸ σῶμα ποῦ δὲν θὰ ἔχῃ πάθη καὶ ἀδυναμίας, ἀλλὰ θὰ εἶνε ἀφθαρτο, ἐνδοξο καὶ ἀθάνατο. Ὑστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ὁ Παῦλος ρονίζει· «Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ» (στχ. 50). Ἀκριβῶς τὸ χωρίο ποῦ χρησιμοποιοῦν οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Ἀλλὰ τὸ χωρίο αὐτό, ὅπως φανερώνει ἡ συνάφεια καὶ ἡ σωστὴ ἐρμηνεία, εἶνε δίκαιο μαχαίρει ἐναντίον των. Καὶ μὲ τὴν μὲν κόψιν ἀποκεφαλίζει τὴ θεωρίαν τῶν χιλιαστῶν περὶ ἐπιγείου βασιλείας τοῦ Θεοῦ μὲ φαγοπότια καὶ συνουσίαι, σὺν τῇ βασιλείᾳ ποῦ διδάσκει τὸ Ταλμουδ καὶ τὸ Κοράνιο, καὶ μὲ τὴν ἄλλην κόψιν ἀποκεφαλίζει τὴν πλάνην τῶν αὐτοκαλοσμένων σπουδαστῶν τῆς Γραφῆς γιὰ τὸ θέμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Μὲ ἀπλὰ λόγια ὁ Παῦλος λέει· ἀδελφοί μου, σὰρξ καὶ αἷμα, δηλαδή θνητοὶ ἄνθρωποι δὲν μποροῦν νὰ κληρονομήσουν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ οὔτε φθαρτοὶ τὴν ἀφθαρσίαν. Βέβαια μὴ τέτοια κατέσταις ξεπερνάει τὴν ἀνθρώπινη σκέψιν καὶ τὴν ἀνθρώπινη λογικὴν, γι' αὐτὸ καὶ ὁ Παῦλος στὴ συνέχεια συμπληρῶνει· «Ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω» (στχ. 51). Καὶ ποῦ εἶνε τὸ μυστήριον, δηλαδή τὸ μυστικὸ τοῦ Θεοῦ, ποῦ φανερώνει ὁ θεόπνευστος ἀπόστολος; Ἀπλούστατα καὶ μὲ δυὸ λόγια εἶνε ὅτι· ὅσοι θὰ ζοῦν κατὰ τὴ δευτέρα παροιμία δὲν θὰ εἰσέλθουν στὴ βασιλείαν τοῦ Θε-

Πρῶτον ὅτι τὰ σώματα τῆς ἀναστάσεως θὰ προέλθουν ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ θάφτηκαν, ἀλλὰ θὰ εἶνε διαφορετικὰ καὶ θὰ διαφέρουν ἀπὸ τὰ σώματα ποῦ ἔχομε τώρα μὲ τρία χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα. Τὰ σώματα ποῦ ἔχομε καὶ θὰ πεθάνουν εἶνε φθαρτὰ, δὲν ἔχουν πραγματικὴ ἀξία καὶ ἔχουν ἀδυναμίας. Τὰ σώματα ποῦ θὰ πάρουμε μετὰ τὴν ἀνάστασις θὰ εἶνε ἀφθαρτα, ἐνδοξα καὶ χωρὶς ἀδυναμίας. Τὸ σῶμα ποῦ πεθαίνει καὶ θάπτεται ὀνομάζεται σῶμα ψυχικόν, ποῦ σημαίνει· χωματένιο, μὲ ζωὴ προσωρινή, ὅπως ἦταν καὶ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὁ Ἀδάμ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον κατάγονται καὶ ὅλα τὰ σώματα ποῦ πεθαίνουν καὶ σαπίζουν στὴν χάσιν τῆς ζωῆς. Τὸ σῶμα ποῦ θὰ προκύψῃ μετὰ τὴν ἀνάστασις θὰ εἶνε σῶμα πνευματικόν, δὲν θὰ εἶνε ἀπλῶς πνεῦμα, ἀλλὰ σῶμα πνευματικόν. Τὸ τονίζει αὐτὸ πολὺ καθαρὰ ὁ ἀπόστολος· «σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν· ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν» (στχ. 44). Δὲν λέγει οὔτε ὅτι ἀνασταίνεται ὁ ἄνθρωπος σὺν πνεύμα, ὅπως διδάσκουν οἱ μάρτυρες γιὰ τὴν ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, οὔτε ἀπλῶς σὺν σῶμα ὅπως περιμένουν τὴν ἀνάστασις τοὺς τὰ μέλη τῆς ὀργάνωσης τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά, ἀλλὰ λέγει, καὶ τὸ τονίζει ξεκάθαρα αὐτό, ὅτι θὰ ἀναστήθουμε μὲ σῶμα πνευματικόν. Καὶ ὅπως τὸ φθαρτὸ σῶ-

Τὸ διήγημά μας

Η ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Τὸ καλοκαίρι κι' ἡ κάψα του δὲν ἐπηρεάζαν τὸ μικρὸ σπιτάκι. Ἦταν κυριολεκτικὰ χωμένον σὲ μιὰ καταπράσινη συστάδα δένδρων. Τὰ μόνα ποὺ ἀπόμειναν στὴν περιοχὴ ἀπὸ τὸν ἄλλοτε πράσινο συνοικισμό, ἦταν αὐτὰ στὴν αὐλὴ τοῦ κυρ - Παντούλα μὲ τὰ πέντε παιδιὰ του. Ὅλα τ' ἄλλα στὸν προσφυγικὸ συνοικισμό ἀπὸ μισὸ στρέμμα περίπου, παραδόθηκαν στοὺς ἐργολάβους καὶ τσιμεντοποιήθηκαν. Κατοικίες πάνω στὶς κατοικίες, κόσμος πολὺς μαζεύτηκε στὸν ὁμορφὸ συνοικισμό κι' ἡ γραφικότητα καὶ ἡ

ἡσυχία κι' ἡ ὑγεία χάθηκαν ἀπ' τὸν ἐξοχικὸ ἐκεῖνο τόπο.

Μὰ καὶ τὸ ἡσυχὸ σπιτάκι, ἡ δασὶ αὐτὴ ἀνάμεσα στὰ μεγαθήρια ποὺ κατασπάραξαν τὸ πράσινο, δὲν εἶχε πιά τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ ἡσυχία. Ἡ γκρίνια κυριαρχοῦσε ἐκεῖ μέσα. Ἡ γυναίκα τοῦ κυρ - Παντούλα, οἱ δύο γιοὶ τους κι' οἱ τρεῖς κόρες, τοῦ τριβέλιζαν καθημερινὰ τὸ νοῦ μὲ τὰ παράπονά τους.

— Δώστο ἐπὶ τέλους τὸ ρημάδι. Τί τὸ κρατᾷς; Θὰ πάρουμε πέντε διαμερίσματα, τοῦλεγαν ὅλοι ἐν χορῷ.

οὐ μὲ τὰ σώματα αὐτὰ ποὺ θὰ ἔχουν, ἀλλὰ μὲ ἀλλαγμένα, μεταμορφωμένα ἀπὸ θνητὰ σὲ ἀθάνατα καὶ ἀπὸ φθαρτὰ σὲ ἀφθαρτα. Καὶ ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ θὰ γίνῃ ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ. Ὅσοι πάλι θὰ εἶνε νεκροὶ κατὰ τὴ δευτέρα παρουσία καὶ τὴν ἀνάστασι, θὰ ἀναστηθοῦν μὲ σώματα ἀφθαρτα καὶ ἀθάνατα· «πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοί, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γάρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν» (στχ. 51 - 53). Καὶ στὸ χωρίο αὐτὸ ὅπως βλέπετε, τὸ λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος πολὺ καθαρά καὶ τὸ τονεῖ πολὺ δυνατὰ. Δὲν θὰ ἐξαφανισθοῦν τὰ σώματα ἀλλὰ θὰ ἀλλαγοῦν, θὰ μεταμορφωθοῦν, θὰ ντυθῇ τὸ φθαρτὸ σῶμα τὴν ἀφθαρσία καὶ θὰ γίνῃ ἀφθαρτο. Θὰ ντυθῇ τὸ θνητὸ σῶμα τὴν ἀθανασία καὶ θὰ γίνῃ ἀθάνατο. Ὅστε θὰ ἀναστηθοῦν οἱ ὅσοι ἄνθρωποι πραγματικά· οὔτε ὅπως εἶνε τώρα γιὰ νὰ ἀπολαύσουν ὀλικά ἀγαθὰ οὔτε σὺν πνεύματι, ἀλλὰ σὺν οἱ ὅσοι ἄνθρωποι, μὲ τὸ ὅσο ἐγὼ καὶ αὐτοσυνηδηρία καὶ μὲ σώματα πνευματικά, ἀφθαρτα, ἀθάνατα, ἐνδοξα.

ΕΡΩΤ.: Πολὺ σωστά ὅλα αὐτά, κ. καθηγητά, γιὰ τὴν ἀνάστασι τῶν σωμάτων τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ τὸ θέμα μας εἶνε γιὰ τὸ ἀναστημένο σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

ΑΠΑΝ.: Ἄν προσέξετε πρὸ πάνω, ὁ Παῦλος μᾶς ἔδωσε τὴν ἐξηγήσει ὅτι τὰ σώματα τὰ πνευματικά ποὺ θὰ λάβουμε μετὰ τὴν ἀνάστασι θὰ εἶνε σὺν τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ

πνευματικὸ καὶ ἐπουράνιο. Μὲ καταπληκτικὰς ἰδιότητες καὶ ἀπερίγραπτα προσόντα. Ὅπως τὰ τωρινὰ σώματά μας ἔχουν τὶς ἰδιότητες τοῦ Ἀδάμ· εἶται τὰ σώματα τῆς ἀναστάσεως θὰ ἔχουν τὶς ἰδιότητες τοῦ σώματος ποὺ εἶχε ὁ Χριστὸς μας μετὰ τὴν ἀνάστασίν του. Αὐτὸ τὸ γράφει ὁ Παῦλος καὶ ἄλλοι. Φι 3, 20-21· «Ἡμῶν γάρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὃς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτόν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα». Τί πρὸ σαφέστερο ἀπ' αὐτὸ γὰ ζήτησουμε ἀπὸ τὴν ἁγία Γραφή; Ἐδῶ λέγονται ὅλα μαζί καὶ τόσο ἀπλά. Ἡ ζωὴ μας εἶνε στὸν οὐρανόν. Ὅτι θὰ ἔχουμε ἐκεῖ σώματα σὺν τὸ σῶμα ποὺ πῆρε ὁ Χριστὸς μετὰ τὴν ἀνάστασι. Καὶ ἐπὶ θὰ εἶνε αὐτὰ σώματα ἐνδοξα.

ΕΡΩΤ.: Μὰ τί παθαίνουν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, κ. καθηγητά; Δὲν τὰ βλέπουν, δὲν τὰ διαβάζουν αὐτά;

ΑΠΑΝ.: Καὶ τὰ βλέπουν καὶ τὰ διαβάζουν ἀλλὰ τὰ διαστρεβλώνουν γιὰ νὰ εἶνε σύμφωνα μὲ τὶς θεωρίες των καὶ ὅχι αἱ θεωρίες των σύμφωνα μὲ τὴν ἁγία Γραφή. Καὶ ἡ πιὸ βασικὴ θεωρία τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά εἶνε ὅτι ὁ Χριστὸς μὲ 144.000 θὰ εἶνε σὺν πνεύμα στὸν οὐρανὸ καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ὁπαδοὶ τῆς ὁργανώσεως θὰ εἶνε μὲ ὀλικά καὶ γήινα σώματα στὴ γῆ. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ τὸ μῦθο τῶν χιλιαστῶν μιλῆσαμε, ὅπως θημιᾶστε παλαιότερα.

Στέργιος Ν. Σάκκος

‘Αλλά ὁ Παντούλας ἀθεράπευτα ρωμαντικός ἀπαντοῦσε:

— Ξέρετε τί μοῦ ζητάτε; Αὐτὸ τὸ οἰκόπεδο καὶ τὸ σπίτι, λιθαράκι λιθαράκι, δραχμὴ στὴ δραχμὴ τὰ μάζευα γιὰ νὰ τὸ χτίσω. Κι’ ὕστερα ἀπὸ τοὺς κόπους καὶ τὸν ἰδρώτα ἐνὸς μεροκαματιάρη δέκα ὀλόκληρων χρόνων, ἔγινε ὅ,τι ὄνειρεύτηκα. Αὐτὸ ἦταν τὸ ὄνειρό μου. Ἐνα σπιτάκι ἀνάμεσα στὰ λουλούδια καὶ τὰ δέντρα νὰ βάνω τὴ χαρὰ τοῦ γάμου μου, τὴ γυναῖκα καὶ τὰ παιδιὰ μου.

— Μὰ τώρα αὐτὸ θὰ γίνῃ πέντε, θάχωμε ὁ καθ’ ἓνας κι’ ἡ κάθε μιὰ ἀπὸ ἓνα διαμέρισμα. Ἰσως μάλιστα καὶ ἓνα ἀκόμη, ὅπως πρότεριν τελευταῖα ἓνας ἐργολάβος, γιὰ νὰ μείνετε κι’ ἐσεῖς στὰ γεράματά σας, τοῦπε ἡ μεγάλη κόρη του.

— Κι’ ἔπειτα ἐγὼ ξώφλησα ἀπ’ τὴ ζωὴ. Στὸ καφενεῖο δὲν πάτησα ποτὲ καὶ ἄλλες συνήθειες ἔξω ἀπ’ τὴ δουλειά μου δὲν ἔχω. Ἄν χάσω τὸ σπιτάκι μου καὶ πρὸ πάντων τὴν αὐλή μου πῶς θὰ ζήσω; Ἀπὸ κεῖ μετὰ θγάζουμε τὰ λαχανικά μας καὶ τὰ φρούτα μας.

— Μὰ πατέρα τί λογικὴ εἶναι αὕτη; Ἀπὸ τὰ ἐνοίκια τῶν διαμερισμάτων θ’ ἀγοράζουμε ὅ,τι θέλουμε. Δὲν καταλαβαίνεις ἐπὶ τέλους τὸ πραγματικό σου συμφέρον; Γι’ αὐτὸ ἔμεινες φτωχὸς καὶ θὰ μείνεις μέχρι νὰ πεθάνω, εἶπε ὁ μεγάλος του γιός.

— Ἐμείνα φτωχὸς γιατί ἦμουν τίμιος. Μόνο γι’ αὐτό. Αὐτοὺς ποὺ βλέπεις γύρω σου καὶ ποὺ μοῦ τοὺς δείχνεις σὰν ὑπόδειγμα προοδευτικῶν ἀνθρώπων, πούλησαν τὴν ψυχὴ τους, παιδί μου, στὸ διάβολο καὶ ἀνέβηκαν τὰ εἰσοδήματά τους.

— Ὅχι δά, τὰ παραλές, πατέρα. Φταῖνε πολλὲς φορὲς καὶ τὰ μυαλά μας καὶ μένουμε φτωχοί. Παραεῖναι φτωχὰ καὶ ἐπιτείνουν τὴ φτώχεια, δήλωσε ὁ ἄλλος γιός.

— Μὲ βρίζεις, παιδί μου. Σὰ νὰ λέμε μὲ κατηγορεῖς γιὰ κουταμάρα. Ἰσως δὲν εἶμαι τόσο ἔξυπνος ὅσο μερικοὶ ἄλλοι, ἀλλὰ τίμιος εἶμαι.

— Ὅσο κανεῖς ἄλλος. Αὐτὸ εἶναι σίγουρο, εἶπε μιὰ ἄλλη κόρη. Ὅμως, πατέρα δὲν παραβαίνεις καμμιά ἀρχὴ ποὺ νὰ θέτῃ σὲ κίνδυνο τὴν τιμιότητά σου, δίνοντας τὸ οἰκόπεδο γιὰ ἀνοικοδόμησι.

— Ναί, τὸ παραδέχομαι. Μόνο τὰ γούστα μου τσαλαπατῶ. Ὑποκύπτω στὴ σκοπιμότητα

καὶ γκρεμίζω τὰ ὄνειρά μου. Ἄς εἶναι, ἔσας δὲν σὰς κακολογῶ. Δὲν νοιώθετε τίποτε ἀπ’ ὅσα νοιώθω ἐγώ. Εἴστε ἄλλως τε δικαιολογημένοι. Μὰ νά, σὰς τὸ λέω. Θὰ μαρμαζώσω ἂν δὲν βρῶ νὰ βάλω κατὶ ἀξιόλογο στὴ θέσι ὧν θὰ χάσω.

— Δηλαδή τ’ ἀποφάσεις; Θὰ τὸ δώσουμε; Σηκώθηκαν μὲ μιὰς ὅλοι ὄρθιοι.

— Τί νὰ κάνω; Ἐσὰς σὰς βάζω πρὸ πάνων ἀπ’ ὅλα τὰ ψυχὰ ποὺ ἀγάπησα κι’ ἀπὸ τὸν ἴδιο ἀκόμα τὸν ἑαυτό μου. Θὰ τὸ δώσουμε κι’ ὁ Θεὸς βοηθός.

Ἡ συγκίνησι ἦταν ἀπερίγραπτη σὰν ἦρθε ἡ ὥρα νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ ὁμορφο σπιτάκι. Ὁ κυρ - Παντούλας ἔκλαιγε σὰν μωρὸ παιδί μπρὸς σὲ κάθε τι ἀγαπημένο. Καθόταν μπρὸς σὲ κάθε δέντρο καὶ φυτὸ καὶ τὰ μιλοῦσε σὰν νὰ καταλάβαιναν. Ἐνοιώθε πῶς ἡ ψυχὴ του κομματιάστηκε καὶ μπήκε στὸ καθένα ἀπ’ αὐτά.

Ὅταν μετὰ ἀπὸ μέρες μπήκαν οἱ χαλαστὲς κι’ ἄρχισαν τὸ γκρέμισμα, ἄρρώστησε βαριά. Ἐπῆσε στὸ κρεβάτι ἀνίκανος νὰ σηκωθῇ καὶ μιὰ μελαγχολία κυρίεψε τὴν καρδιά του. Τὴν κατάστασι τὴν χειροτέρεψε μιὰ παρεξήγησι ποὺ εἶχε στὴν ἐκκλησιὰ μὲ τὸν παπὰ. Τοῦ ἄρρεσε νὰ ψάλλῃ καὶ τακτικά ἀνέβαινε σι’ ἀναλόγι καὶ βοηθοῦσε τὸν ψάλλτη. Ἦτανε κι’ ἐπίτροπος. Ἀνθρώπος δεμένος μὲ τὴν ἐκκλησιὰ καὶ τὴ λατρεία δὲν ἄντεξε στὴν ἀναγκαστικὴ ἀποχὴ τοῦ ἀπ’ τὸ ναό. Εἶχε συχαθῇ, ὅπως ἔλεγε, τὸν ἀνάξιο κληρικὸ καὶ ἔπαψε νὰ πηγαίνῃ στὶς ἀκολουθίες. Τὰ δυὸ του χόμπυ, ἡ κηπουρικὴ κι’ ἡ ἐκκλησιὰ ποὺ ἔχασε μαζὺ κι’ ὁ κλονισμὸς τῆς ὑγείας του τὸν κατέστησαν ἓνα ράκος.

Μιὰ μέρα ἦρθε ἓνας ἀπ’ τοὺς καινούργιους γείτονες νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ. Τοῦδειξε συγκινητικὴ ἀγάπη. Ἦταν ἓνας ξωμάχος τοῦ λιμανιοῦ.

— Ἐμένα ποὺ μὲ βλέπεις, ἀδελφέ μου, τοῦ δήλωσε, φόρτωσα καὶ ξεφόρτωσα τόσα καράβια, ὅσα εἶναι ὁ στόλος τῆς Ἑλλάδος. Ὅσο δάρος σήκωνα, τόσες βλαστήμιες πατοῦσα. Δὲν ἄφηνα ἱερὸ καὶ ὀσιο ποὺ νὰ μὴν ἐβρίζα. Καὶ ἀκόμη ἓνα μεγάλο μέρος ἀπ’ τὸ μεροκάματό μου ἐξανεμίζονταν στὸ καφενεῖο, στὰ χαρτιά καὶ τὸ τάβλι. Ἐνα θεριὸ ἀνήμερο ἦμουν, ἓνα χαμίνι. Μὰ τώρα, δόξα τὸν Ἅγιο Θεό, βρῆκα τὸ δρόμο μου, εἶδαν τὰ μάτια τὸ φῶς, ἀνοίξαν οἱ οὐρανοί.

8. Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

«Αγαθός μοι ὁ νόμος τοῦ στόματός σου ὑπὲρ χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου». «Τὰ κρίματα Κυρίου ἐπιθυμητὰ ὑπὲρ χρυσίου καὶ λίθων τιμίων πολλῶν» (Ψαλ. 118, 72· 18, 11). «Χρείσων γὰρ σοφία λίθων πολυτελῶν» (Παρ. 8, 11).

Ὁ Δαβίδ, σιχνά, συνέκρινε τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ μὲ τὰ κοσμήματα, τὰ ὁποῖα ἐπιζητοῦν μὲ λαχίστρα οἱ ματαιόδοξοι ἄνθρωποι, καὶ μάλιστα οἱ ματαιόδοξες γυναῖκες. Βασιλιάς αὐτός, καὶ προφήτης τοῦ Θεοῦ, ἤξερε ποιά χαρὰ καὶ ποιά ἐδινχία μποροῦν νὰ δώσουν σιὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου τὰ «κρίματα τοῦ Κυρίου», καὶ ποιά τὰ χρυσὰ καὶ τὰ ἀσημένια κοσμήματα. Ποιά ὁμορφιά μποροῦν νὰ προσδώσουν σὶν ἄνθρωπο τὰ πρῶτα, καὶ

ποιά τὰ δεύτερα. Ἔτσι, σιὴ σύγκρισι αὐτῇ, ἔβλεπε τὴν καταπληκτικὴ ὑπεροχὴ τῶν λόγων τοῦ Θεοῦ, ἐπέναντι οὐδὲν ὅλα τὰ ἔλικτα σιολίδια καὶ τὰ κοσμήματα τῶν ἀνθρώπων. Γεμῆτος θαυμασμό, λοιπόν, σιὸν ἀγαθὸ νόμο τοῦ στόματος τοῦ Κυρίου, σιὰ «ἐπιθυμητὰ κρίματα τοῦ Κυρίου», σιὴ «σοφία» τοῦ Θεοῦ, ἀναφανεῖ μὲ τὸ συνήθη του τρόπο, καὶ λέγει: Κύριε, ὁ νόμος πὸν θγαίνει ἀπὸ τὸ δικὸ σου σιόμα εἶναι ἀγαθός, πολύτιμος,

— Μὰ πῶς; πῶς, ρώτησε ὁ κυρ - Παντούλας.

— Μοῦ μιλάει ὁ Θεὸς καὶ τοῦ μιλῶ κι' ἐγώ.

— Μὴ μοῦ πῆς ὅτι εἶσαι ὁραματιστής;

— Ὅχι, ἀδελφέ μου. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ δῇ τὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου καὶ νὰ ναι ζωντανὸς ἀκόμη.

— Μὰ τότε πῶς σοῦ μιλά; Ποῦ τὸν βρίσκεις;

— Στὸ λόγο του. Στὴν Ἀγία Γραφή. Τὴ διάβασες τοῦ λόγου σου;

— Δὲν τὴν καταλαβαίνω. Κι' ἐκεῖνος ποῦ μοῦ τὴν ξηγοῦσε ἦταν ἓνας ψεύτης. Δὲ δίνω βάσι στὰ λόγια του.

— Ἀκουσε, ἀγαπητέ μου, ἂν θῆς θὰ σὲ βοηθήσω νὰ ἀνακαλύψης τὸ χρυσάφι ποῦναι κρυμμένο μέσα στὸ Εὐαγγέλιο. Σήκω αὐριο κι' ἔλα μαζί μου σὶν κύκλο μελέτης καὶ θὰ δῇς μόνος σου τί ἄλλαξε τὴ ζωὴ μου.

— Ἐξάρθω. Ἴσως ἀνακαλύψω κάτι ποῦ θὰ μπορούσε νὰ ἀντικαταστήσῃ τὶς καλὲς μου συνήθειες.

Πῆγε καὶ ξαναπῆγε καὶ δὲ σταμάτησε νὰ πηγαίνει σ' ὅλες τὶς συνάξεις. Πῆρε βιβλία ποῦ ἐξηγοῦσαν τὴ Γραφή, διάβασε ἐντατικά, ἄλλαξε κυριολεκτικά.

— Πῶς δὲν ἔβλεπα ὡς τώρα αὐτὸν τὸν ἀνεκτίμητο θησαυρό; Τώρα ἔμαθα τί θὰ πῇ ἀλήθεια, ἀγάπη, φῶς πνευματικὸ, ὁμολογοῦσε στὴ γυναῖκα καὶ τὰ παιδιὰ του. Διαβάστε, παιδιὰ μου, τὸ Λόγο τοῦ Θεοῦ. Ὅλα τὰ ἐρωτηματικά σου τὰ λύνει. Ὅλες τὶς θλίψεις τὶς σκεπάζει, κάθε κούρασι καὶ κάθε φορτὶο τὸ ἀφαιρεῖ.

Μετὰ ἓνα χρόνο ποῦ μπῆκαν σὶν καινούργιο σπίτι σὶν μεγάλο διαμέρισμα ποῦ διάλεξαν γιὰ τὴν μεγάλη ἀικογένεια τοῦ κυρ - Παντούλα, ἰδρύθηκε μιὰ ἀκόμη κατ' οἶκον ἐκκλησία, ἓνας κύκλος μελέτης Ἀγίας Γραφῆς. Κι' ὁ ἀπαρηγόρητος πατέρας κατάλαβε πῶς ὅπου κατοικεῖ ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ παράδεισος, εἴτε εἶναι χαμόσπιτο εἴτε πολυκατοικία.

Σάββας Ν. Σανθόπουλος

πὸν ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ χιλιάδες τεμάχια χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ. Τὰ κρίματά σου εἶναι πῶς ἐπιθυμητὰ ἀπὸ ὅλο τὸ χρυσάφι τοῦ κόσμου καὶ ἀπὸ ὅλες τὶς πολυτίμες πέτρες. Καὶ ἡ σοφία σου εἶναι ἀσύγκριτα ἀνώτερη ἀπὸ ὅλα τὰ διαμάντια τῆς γῆς.

*Εἶτοι εἶναι. Ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ εἶναι πνευματικὸν χρυσάφι, ἀσῆμι καὶ διαμάντι. Κι' ἂν τὰ χρυσαφικά, ἀσημένια καὶ διαμαντένια κοσμήματα κάνουν ὥραία τὴν γυναῖκα, ἐξωτερικά, τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ τὴν κάνουν ὥραία ἑσωτερικά, ὥραία στὴν ψυχὴ. Συνεπῶς ἡ Ἁγία Γραφή, Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη, μὲ τὰ κριτήρια τοῦ Κυρίου, εἶναι γιὰ τὴν χριστιανὴν γυναῖκα μιὰ κοσμηματοθήκη.

Ἡ γυναῖκα πὸν ἀγαπᾷ τὴν Ἁγία Γραφὴν ὡς τὸ πῶς πολυτίμο πρᾶγμα στὴ ζωὴ τῆς, καὶ τὴν μελετᾷ καθημερινὰ μὲ προσοχὴν, προσευχὴν καὶ ἐλπίδα, αὐτὴ ἡ γυναῖκα, ὅποιαδήποτε κι' ἂν εἶναι, θὰ ἀναδειχθῇ ἐξαιρετικὰ ὥραία στὴν ψυχὴ καὶ σὺν χαρᾷ καὶ ἡσυχίᾳ, ἀλλήθι καὶ ὁ νόμος σου θὰ κομῇ τὸ περιβάλλον μέσα σὺν ὅποιον θὰ ζῇ. Εἶναι γεγονὸς ἀναμφισβήτητο διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀνέδειξε τὶς πῶς ὑπέροχες γυναῖκες. Ὅλες οἱ ἅγιες πὸν τιμοῦμε καὶ γιορτάζουμε κάθε χρόνο, ἔγιναν τέτοιες γιατί ἐπέδρασε στὴν ψυχὴ τους ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀγαθὸς νόμος τοῦ στόματος τοῦ Κυρίου. Ἄν ἡ Παναγία ἐφθάσε σὲ ἓνα τέτοιο ἔθνος ἀρετῆς καὶ ἀγιοσύνης, πὸν ἐφθάσε, ἓνας λόγος πὸν συνετέλεσε σ' αὐτό, ἦσαν καὶ τὸ γεγονός δι' ἦσαν γέννημα καὶ θρόνον τῆς Ἁγ. Γραφῆς. Ὅλοι οἱ Πατέρες οὐλοῦν μὲ θαυμασμὸν γιὰ τὴν καταπληκτικὴ γνῶσις τῆς Ἁγίας Γραφῆς πὸν παρουσιάζει ἡ ἁγία Κόρη τῆς Ναζαρέτ. Ὁ ἱερός Δαμασκηνὸς ἀναφερόμενος στὴν πεῖνα τῆς Ἁγίας Παρθένου τῶν λόγων τοῦ Θεοῦ, γράφει: «Εἶχε πολλὴν ὁρεξίαν νὰ τρέφεται μὲ τὰ θεῖα λόγια καὶ ν' ἀναπνέεται πνευματικὰ καὶ νὰ γίνετο ὡς τὴν ἐλπίαν τὴν κατακαρπο μέσα εἰς τὸ σπῆν τοῦ Θεοῦ, ὡς τὸ δένδρον τὸ φυτευμένο ἐκεῖ πὸν τρέχουν ἄφθονα νερά».

*Ὡς τὸ ξαναποῦμε. Ἡ Ἁγ. Γραφή, μὲ τὰ θεῖα ῥήματα, ἀσκεῖ τεραστία ἐπιδόρασι στὴν ψυχὴ τῆς γυναῖκας καὶ τὴν κάνει τόσο ὥραία, ὥστε νὰ ἀποτελῇ καὶ ὁ νόμος σου στὴν κοινωνία. Κάτω, λοιπόν, ἀπὸ τὴν ἐπιδόρασι τῶν κρυμμάτων τοῦ Θεοῦ ἡ γυναῖκα, ἀναδεικνύεται, ὅπως ἀναφέρει ὁ σοφὸς Σολομών, σὺν τελευταῖο κεφάλαιο τῶν Παροι-

μιῶν του:

☆ Γυναικα ἀνδρεῖα. Ἡ γυναῖκα, σὲ σύγκρισιν μὲ τὸν ἄνδρα, εἶναι «ἀσθενέστερον σκεῦος» (Α' Πέτρ. 3, 7). Κι' ὁμῶς ἀναδεικνύεται ἀνδρεία καὶ γενναία. Κατορθώνει καὶ κυριαρχεῖ πάνω σὺν ἑαυτῶν τῆς, σὲ σημείον πὸν νὰ ξεπερνᾷ, πολλὰς φορὰς, καὶ τὸν ἄνδρα. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐμπνέει τὴν γυναῖκα καὶ τὴν κάνει ἀποφασιστικὴ στὴν πίστιν τῆς καὶ σὲ ἀρχὴς τῆς. Ἐχοῦμε γυναῖκες πὸν ἐφθάσαν νὰ ἐμφυλῶνουν τοὺς ἄνδρες. Μιὰ τέτοια γυναῖκα, εἶναι ἡ Δεβδόρα, τὴν ὁποία ἀναφέρει ἡ Ἁγ. Γραφή σὺν διβλίῳ τῶν Κριτῶν, σὺν τῷ τῷ κεφάλαιον. Στὴν προσπάθειά τῆς νὰ παρακινήσῃ τὸν σιραηγὸν Βαρὰν νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν ἀρχισιραηγὸν Σισάρα τῆς Χαναὰν σὺν Ὄρος Θαδὼρ, τὸν ἐνεθάρρυνε μὲ τὰς εἰρησυχίας λόγια: «Πορευομένη πορεύσομαι μετὰ σου» (Κριτ. 4, 9). Καὶ εἶτοι μόνο ὁ Βαρὰν ἐπολέμησε τὸν Σισάρα. Μὲ τὸ θάρρος πὸν τοῦ ἔδωκε ἡ ἡρωίδα ἐκεῖνη Δεβδόρα. Ἡ Ἁγία Γραφή ἀναδεικνύει τὶς γυναῖκες ἡρώιδες σὺν πόλεμον, σὲς δυσκολίας τῆς ζωῆς, σὲς θλίψεις καὶ σὲς θάνατον, καὶ στὴν ἀρετὴν. Μπροστὰ σὲ τέτοιες γυναῖκες ἡ ἀξία ἔχουν τὰ χρυσαφένια κοσμήματα, τὰ ἀσῆμια καὶ τὰ διαμάντια; Ἡ ἀνδρεία γυναῖκα εἶναι «τιμιωτέρα λίθων πολυτελῶν».

☆ Γυναικα ἐμπιστοῖη. Ἡ γυναῖκα πὸν τρέφεται πνευματικὰ μὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀναδεικνύεται γυναῖκα ἐμπιστοσύνης. Σπάνιον πρᾶγμα ἡ ἐμπιστοῖη γυναῖκα. Σπάνιον σὺν κόσμον πὸν δὲν ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή. Σὺν κόσμον ὁμῶς πὸν μελετᾷ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι σπάνιον. Εἶναι κάτι τὸ συνηθισμένο. Γυναῖκα ἐμπιστοῖη εἶναι ἐδόξα τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ὁμοθυμῶν. Εἶναι κόσμημα. Εἶναι εὐτυχὴς ὁ σύζυγος πὸν ἔχει μιὰ τέτοια ἐμπιστοῖη γυναῖκα. Μπορεῖ σ' αὐτὴν νὰ ἐμπιστευθῇ τὸ σπῆν του, τὴν περιουσίαν του, τὰ παῖδιά του, τοὺς γονεῖς του, τὰ πάντα. Ἡ ἐμπιστοῖη γυναῖκα δὲν ἀπατᾷ ποτὲ τὸν σύζυγον. Δὲν τὸν προσβάλλει καὶ δὲν τὸν ἐκθῆκει μὲ κανένα τρόπο. Δὲν τοῦ δίδει ποτὲ ἀφορμὴν γιὰ ποιοιδήποτε παράπονον. Στὴν ἐμπιστοῖη γυναῖκα «παρεῖ» ὁλος ὁ κόσμος. Εἶναι ὥραία ἡ ἐμπιστοῖη γυναῖκα. Κι' αὐτὴ τὴν ὡραιότητα τὴν δίδει ἡ «σοφία» τοῦ Θεοῦ. Τὰ κριτήρια τοῦ Κυρίου. Ἡ Ἁγ. Γραφή.

☆ Γυναικα σὺννετή. Ἡ γυναῖκα τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἶναι πάντοτε συνετὴ γυ-

ναῖα. Ποιτὲ δὲν μιλάει, ἂν πρῶτα δὲν σκεφτῇ καλὰ αὐτὸ πὺν θὰ μιλήσῃ. «Στόμα αὐτῆς διήνοιξε προσεχόντως». Ἔτοι, πάντα, ἀνοίγει τὸ στόμα της νὰ πῇ διωθήσῃ. «Προσεχόντως». Μὲ πολλή προσοχή καὶ περισκεψί. Πάντα δικαιοδικῶς σὰ λόγια της. Πάντα εὐγενῆς. Ποιτὲ φλύαρη. Ποιτὲ φιλοκατήγορη. Ἄν ποιέ, πάλι, θέλησῃ νὰ κάνῃ κάτι σὴ ζωῇ της, πρῶτα θὰ τὸ μελετήσῃ, θὰ τὸ σκεφθῇ πολὺ καὶ ὑστερὰ θὰ ἀποφασίσῃ νὰ τὸ κάνῃ. Ὅταν χρειασθῇ νὰ ἀγοράσῃ ἕνα κτῆμα γιὰ τὸ σπίτι της αὐτὸ θὰ τὸ κάνῃ μὲ πολλή περίσκεψι. Θὰ ἐξετάσῃ ὅλα τὰ ἐνδεχόμενα, ὅλες τὶς περιπτώσεις, κάθε κέρδος πὺν μπορεῖ νὰ ἐπιφέρῃ αὐτὸ τὸ κτῆμα καὶ κάθε ζημιά. «Θεωρήσασα» ὅλα αὐτά, ὑστερὰ προχωρεῖ στὴν ἀγορά. Καὶ δτι ἀγοράζει δὲν τὸ ἀγοράζει μὲ ξένα χρήματα, ἀλλὰ μὲ δικὰ της. «Ἀπὸ καρπῶν χειρῶν αὐτῆς κατεφύτευσε κτῆμα». Τὸ ξαναλέμε. Ἡ γυναῖκα πὺν ὅαν κόσμημά της ἔχει τὴν Ἁγία Γραφή δὲν εἶναι ποτὲ ἐπιπόλαια γυναῖκα, ἀλλὰ πάντοτε συνετὴ.

☆ **Γ υ ν α ῖ κ α ἀ φ ρ ο σ ι ω μ ἔ ν η.** Ἐνα ἄλλο γνώρισμα πὺν παρουσιάζει ἡ γυναῖκα πὺν κοσμεῖ τὴ ζωῇ της μὲ τὴν Ἁγ. Γραφή, εἶναι ἡ ἀφροσιωσις. Ἄν εἶναι μοναχὴ ἀφροσιώνεται σὰ μοναχικὰ της καθήκοντα. Ἄν εἶναι ἱεραπόστολος, ἀφροσιώνεται σὰ ἱεραποστολικὰ ἐνδιαφέροντα. Ἄν εἶναι μὲ ἐργασία δίδει τὴν προσοχή της στὴν ἐργασία. Ἄν εἶναι δασκάλα καὶ καθηγήτρια, ἀπορροφᾶται κυριολεκτικὰ ἀπὸ τοὺς μαθητὰς της γιὰ νὰ τοὺς ἀναδείξῃ χρησικοὺς πολίτας. Κι' ἂν εἶναι σύζυγος καὶ μητέρα δίδει ὅλη της τὴ ζωῇ, «πάντα τὸν ὅλον» σὺν σύζυγος καὶ σὰ παιδιὰ της. «Ἐνεργεῖ ἀγαθόν, ἐργάζεται σκληρὰ πῶς νὰ κάνῃ εὐνυχεῖς τοὺς ἀνθρώπους πὺν βρῶσκονται κοντά της. Ἡ ἀφροσιωμένη γυναῖκα εἶναι πάντα καλὴ, πάντα εὐγενῆς, ὅλο ἀγάπη καὶ σιοργή, ὅλο ἀνοχή καὶ ὁπαμονή. Καὶ ἀποδίδει πάντοτε ὅ' ὅποιον καθήκον κι' ἂν ἀφροσιωθῇ. Ἡ ἀφροσιωμένη γυναῖκα εἶναι μεγαλεῖο.

☆ **Γ υ ν α ῖ κ α ὀ λ κ ο δ ὅ ο π ο ι ν α.** Ἡ γυναῖκα πὺν ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή, ἀναδευκνύεται μὲ παραδειγματικὴ οὐκοδόσποινα. Γίνεται ὁ ἄγγελος τοῦ σπιτιοῦ της. Αὐτὴ δὲν γνωρίζει ἀνάπανσι. Πρῶτὴ σηκώνεται τὸ πρωῒ. Ἐκ νυκτῶν ἀνίσταται. Πρὶν ἀκόμη φανῇ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας αὐτὴ ἀρχίζει τὶς δουλειὰς ποῦ, κα-

τὰ κανόνα, εἶναι ἀτέλειωτες σὺν στίτι. Αὐτὴ νὰ σκουπίσῃ, αὐτὴ νὰ τινάξῃ, αὐτὴ νὰ σφουγγαρίσῃ, αὐτὴ νὰ ξεσκονίσῃ, αὐτὴ νὰ εἰσιμάσῃ τὸ πρωῒν, αὐτὴ νὰ ντύσῃ τὰ παιδιὰ γιὰ τὸ σχολεῖο, αὐτὴ νὰ τὰ κάνῃ ὅλα. Κι' εἴαν ἡ ἡμέρα προβάλλῃ καὶ μείνῃ μόνη σὺν στίτι, ἄλλες τότε δουλειὰς. Νὰ πλύνῃ, νὰ ῥάψῃ, νὰ σιδερῶσῃ, νὰ μαγειρέψῃ. Καὶ μέσα οὐ ὅλες αὐτὲς τὶς δουλειὰς ποτὲ δὲν ξεχνάει καὶ τὰ πνευματικὰ της καθήκοντα. Ἡ προσεσχὴ θὰ γίνῃ στὴν ὥρα της. ἡ μελέτη τῆς Ἁγ. Γραφῆς, τὸ ἴδιο. Τὰ προσπαίνει ὅλα, καὶ στὴν ὥρα τους. Καὶ τὸ βράδν αὐτὴ εἶναι πὺν κατακλίνεται ἱερνταία. Ἀλλὰ καὶ τότε ἔχει τὸ «κόν» της γιὰ κάθε ἐνδεχόμενον πὺν εἶναι δυνατὸ νὰ συμβῇ σὺν στίτι της. Ἐνας θρόνος, μὲ φωνή, ἕνα κλῆμα, τὴν βρῶσκον σὺν πόδι, εἰσιμη νὰ κάνῃ δτι μπορεῖ, καὶ δτι χρειασθῇ. Γυναῖκα οὐκοδόσποινα, μὲ τέτοια οὐκοδόσποινα, μόνον ἡ Ἁγ. Γραφή, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀναδευκνύει, αὐτὸ τὸ πολῆιμο πνευματικὸν κόσμημα.

☆ **Γ υ ν α ῖ κ α ὀ λ κ ο ν ὀ μ α.** Γυναῖκα θὰ πῇ σπατάλη. Ἀλλὰ ὅχι ἡ χριστιανὴ γυναῖκα. Ἡ χριστιανὴ γυναῖκα εἶναι οὐκοδόμα. Αὐτὴ μισεῖ θανάσιμα τὴν σπατάλη. Ἡ χριστιανὴ γυναῖκα ὅλα τὰ μετράει, ὅλα τὰ ζυγίζει, γι' αὐτὸ καὶ σπάνια νὰ βρεθῇ στὴν ἀνάγκη νὰ ζητήσῃ ὁποιοδήποτε πράγμα ἀπὸ τὴν γειτόνισσα. Μὲ καλὴ γυναῖκα τὰ ἔχει ὅλα, γιὰτὶ φροντίζει γιὰ ὅλα. «Ἡ τοιαύτη καλῶν σκέλων (= ὀλκῶν ἀγαθῶν) οὐκ ἀπορήσει». Μὲ τέτοια καλὴ, οὐκοδόμα, γυναῖκα δὲν θὰ σιεγηθῇ ποτὲ ἀπὸ τίποτε. Μὲ νοικοκυρεμένη γυναῖκα, μὲ συνετὴ, μὲ μετρημένη, μὲ λογικὴ, μὲ κοσμή, ὅπως τὴν ὀνομάζει ὁ Παρομιαστής. κίττει στίτι, ἐνῶ μὲ ἀμναλῃ, μὲ σπάταλη, τὸ παραμελεῖ καὶ τὸ πωλεῖ, γιὰ νὰ ντύνεται, νὰ δάφεται, νὰ πλύνῃ, νὰ καπνίσῃ, νὰ χαρισπαίξῃ, νὰ διασκεδάξῃ καὶ νὰ ἀσυνετῶν ἀπὸ κέντρο οὐ κέντρο. Ἀς ἀκούσουμε τὴν φωνὴν τοῦ Παρομιαστοῦ: «Σοφαὶ γυναῖκες ἀκοδόμησαν οἴκους, ἡ δὲ ἄφρων κατέσκαψε ταῖς χερσὶν αὐτῆς» (Παγ. 14, 1).

☆ **Γ υ ν α ῖ κ α ἐ ρ γ α τ ι κ ῇ.** Ἡ πὺν ἀσχνη γυναῖκα εἶναι ἡ ὀκνητὴ γυναῖκα, ἡ «τεμπέλα» γυναῖκα. Αὐτὴ πὺν ὅτε ξέρει, ἀλλὰ ὅτε καὶ θέλει νὰ κάνῃ τίποτε. Καὶ ὅχι μόνον γιὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ ὅτε καὶ γιὰ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ της. Ἡ χριστιανὴ ὅμως γυναῖκα εἶναι ἄλλος ἀνθρώπος. Εἶναι ἐργα-

ΟΙ ΚΑΛΩΣ ΑΘΛΗΣΑΝΤΕΣ:
Ὁ Ὅσιος ΠΑΜΒΡ

18 Ἰουλίου

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΑΠΛΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Αἱ ἀνωμαλῖαι τῶν παρεκκλίσεων

Θὰ ἦτο μακράν τῆς πραγματικότητος ἐκείνος ὁ ὁποῖος θὰ παρεγνώριζε τὴν δύναμιν τῶν συγκινήσεων, τῶν συγκρούσεων, τῶν ἀντιδράσεων καὶ τῶν κραδασμῶν τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς μας. Διερχόμεθα μίαν περίοδον κατὰ τὴν ὁποίαν σημαντικὸν ποσοστὸν ἀνθρώπων ἀγωνίζεται νὰ σηματοποιήσῃ ἓνα περιβάλλον σνομπισμοῦ μὲ κυρίας μορφὰς ἐκδηλώσεως: τὰς διαίας συγκρούσεις, τὰς ἀγωνιώδεις ἀντιδράσεις καὶ τοὺς ἐξάλλους κορυθαντισμούς. Θέλουν νὰ φανοῦν ὅτι εἶναι εὐαίσθητοι εἰς τὴν εἰλικρίνειαν καὶ συνεπεῖς εἰς τὰς πεποιθήσεις των. Αὐτὸ θὰ ἦτο ἐξαιρετικὰ εὐχάριστον, ἐὰν συνωδεύετο καὶ μὲ ἓνα ὀρθὸν προσανατολισμόν, ὅποτε ὁ λόγος θὰ ἐστρέφετο πρὸς τὸν ἔπαινον τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν. Δυστυχῶς ὅμως ἡ συνέπεια αὕτη εἶναι ὁ καπνὸς μὲ τὸν ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος προσπαθεῖ νὰ καλύψῃ τὰ πάθη καὶ τὰς παραβάσεις θεοῦ καὶ ἀνθρωπίνου νόμου. Διότι οἱ σύγχρονοι ἄνθρωποι δὲν ἐκπληρώνουν τὰς ὑποχρεώσεις των

οὔτε πρὸς τὴν οἰκογένειαν, οὔτε πρὸς τὴν κοινωνίαν, οὔτε πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ πολὺ περισσότερον πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν χριστιανικὴν πίστιν.

Ἀκόμη καπνοὶ τοῦ διαλύονται εἶναι καὶ τὰ πιπιλιζόμενα περὶ τῶν νέων περὶ ζωῆς ἀντιλήψεων. Προσπαθοῦν νὰ ὀχυρωθοῦν κάτω ἀπὸ τὴν σκιάν μιᾶς «ελαστωμένης αὐταπάτης, ἀντικατοπτριζομένης εἰς τὰ λιμνάζοντα ὕδατα τῶν νέων συνθημάτων τῆς ζωῆς», καὶ μὲ τὰς δῆθεν προοδευτικὰς ἐπινοήσεις καὶ ἀναζητήσεις ἔρχονται εἰς σύγκρουσιν πρὸς τοὺς κοινωνικοὺς καὶ ἠθικοὺς νόμους. Εἶναι οἱ τιτλοφορούμενοι ὡς σύγχρονοι, μοντέρνοι, προοδευτικοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι τρέχουν εἰς μίαν πορείαν χωρὶς σαφεῖς στόχους ἐπιδιώξεων. Ἐπιδιώκουν τὴν προσαρμογὴν μὲ τὴν ἀσυδοσίαν καὶ αἱ παρεκκλίσεις ἐκ τοῦ ὀρθοῦ κοινωνικοῦ προσανατολισμοῦ γίνονται περισσότερον ἐμφανεῖς. Ἔτσι ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος γίνεται ἀνυπάκοος, ἀπειθαρχος, σαδιστής, φίλαυτος,

κὴ γυναῖκα. Ὅσα γράμματα κι' ἂν ξέρῃ αὐτή, ὅποια θέοι κι' ἂν κατέχῃ, δὲν ἀνέχεται κανένας νὰ τὴν ὑπηρετῇ. Τὰ κάνει διὰ μόνῃ της, μὲ τὰ δικά της τὰ χέρια. Ὅχι γιὰ λόγους οἰκονομίας, ἀλλὰ γιὰ λόγους ἀξιοπρεπείας. Φιλοδοξεῖ κι' αὐτὴ νὰ λέγῃ σὶν καθένα, ἐκεῖνο πού εἶπε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «Ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς ὁδοῖς μετ' ἐμοῦ ὑπηρετήσαν αἱ χεῖρες αὐτῶν» (Πράξ. 20, 34). Ναι. Μὲ τὰ δικά της χέρια καὶ αὐτὴ, ὅπως ὁ Ἀπόστολος, ὑπηρετεῖ τὸν ἐαυτὸν της καὶ τοὺς δικούς της. Αὐτὴ εἶναι καθαρσίτεια, αὐτὴ πλύσιον, αὐτὴ ῥάπτειρα, αὐτὴ πλέκτρα, αὐτὴ σιδερώτρια, αὐτὴ καρικώτρια, αὐτὴ κομμώτρια, αὐτὴ μαγειρίσσα. Αὐτὴ διὰ.. Ὅλα «ταῖς χερσὶν αὐτῆς». Ἐργατικὴ, ὅπως εἶναι, δὲν διστάζει νὰ γυρίσῃ ὅλη τὴν ἀγορὰ νὰ βρῇ τὸ καλλίτερον καὶ τὸ φθηνότερον πράγμα γιὰ τὸ σπῆτι της, «ὥστε καὺς ἐμπορευομένη μακροῦν».

☆ Γυναικα ἐλεήμων. Ἡ χριστιανὴ γυναῖκα πού μελετᾷ τὴν Ἀγία Γραφή ἐμπνέεται, ἀπὸ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ἐλεημοσύνην. Γίνεται μιὰ Ταβιδά, ἡ ὁποία, «ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν» (Πράξ. 9, 36). Ἡ ἐλεήμων γυναῖκα μοιράζεται μὲ τὴ φωχὴ διὰ τὰ ὑπάρχοντά της. Ἡ καρδιά της ποτε δὲν ἀναπαύεται, διὰ γνωρίζῃ δι' ὑπάρχον πεινασμένους, γυμνοὺς καὶ ἄρρωστοι. Δίδει, τότε, ψωμὶ τοὺς πεινασμένους, ροῦχα τοὺς γυμνοὺς καὶ φάρμακα τοὺς ἀρρώστους. Ἄχειρας αὐτῆς διήνοιξε πένημι, καρπὸν δὲ ἐξέτεινε πτωχῶν.

Γυναῖκες καὶ Νέες,

Ἐχετε πάντοτε μαζί σας τὸ πνευματικὸν μας κόσμημα, τὴν Ἀγία Γραφή. Μελετεῖτε τὴν μὲ εὐλάβεια καὶ προσεσχῇ. Καὶ τότε θὰ γίνωμε καλὰς καὶ ὠραίας, ὅπως ἀναγράφεται.
B. Αχ. Ψ.

φθονερός, επιδεικτικός, άγενής, άναιδής, αίσθησιακός και συνεχώς απομακρύνεται έκουσίως ή άκουσίως από την ήμαλην ζωήν παρουσιάζων πτώσιν ήθικοπνευματικήν. Αί άντινομίαί και άνωμαλίαί τών ήμερών μας καθιστούν συνεχώς δυσκολωτέραν την ζωήν τών ανθρώπων, ενώ είναι τόσον άπλή και χαρούμενη, όταν τό τέκνον του Θεού την αντιμετώπιση με τάς άρχάς και τά δεδομένα του χριστιανικού φωτός.

Πώς λοιπόν θα συγκροτηθή πνευματικά, ήθικά και κοινωνικά ο άνθρωπος διά να φθάση εις την σφαίραν του ωραίου, του άληθινού, του καλού, του αγαθού, του άγιου; Την άπάντησιν την δίδουν οί άθληταί της χριστιανικής πίστεως. Ο βίος και ή πολιτεία των είναι οί σηματοδότηι διά τόν άγωνιζόμενον άνθρωπον πάσης έποχής και ήλικίας. Καί είναι αύτοί πολλοί οί όποιοι τό πρώτον που έπέδωξαν ήτο να γίνουν πολίται του ούρανού. Έβάδισαν την πορείαν της ζωής με άπλότητα, με ειλικρίνεια και χωρίς παρεκκλίσεις από τόν όρθον δρόμον. Έζησαν χαρούμενοι με στερήσεις ύλικών αγαθών, ήγωνίσθησαν χωρίς να ζητήσουν τόν έπαινον του κόσμου, έβοήθησαν τόν συνάνθρωπόν τους χωρίς να ζητήσουν ανταπόδοσιν, ύμνησαν τόν Θεόν διότι τούς έδωσε την ευκαιρίαν να δράσουν και εις την έρημον άκόμη. Αύτην την άπλότητα της ζωής, την όποιαν όφείλει να επιδιώκη κάθε άνθρωπος, μάς προβάλλει ή Έκκλησία του Χριστού, καθώς τιμά την μνήμην του όσίου πατρός ήμών ΠΑΜΒΩ την 18ην Ιουλίου.

Ο όσιος Παμβώ υπήρξεν ένας έκ τών μεγάλων άσκητών του όρους της Νιτρίας. Έπεθύμησε να άκολουθήση την άπλότητα της ζωής εις όλον τό πλάτος και τό ύψος από της νεαρής ήλικίας. Ο πόθος αύτός τόν ώδήγησεν εις την έρημον διά να γυμνάση και τό σώμα και τό πνεύμα. Έτσι τό όρος της Νιτρίας τόν έδέχθη ως πολίτην και έθεσεν εις την διάθεσιν του τά σπήλαια, τά δένδρα, τά χόρτα, τούς θράχους, τά άφθονα καθαρά νερά, τά χιόνια, την βροχήν, τά άγρια ζώα, τά πουλιά και πάν άλλο αγαθόν. Έκει έστησε την κατοικίαν του διερχόμενος τάς ήμέρας με προσευχήν, νηστείαν, μελέτην, εργασίαν και πνευματικούς συλλογισμούς. Η πνευματική συγκρότησις και άκτινοβολία του ήσαν μεγάλαι. Πολλοί άσκηται

έδέχθησαν την πνευματικήν έπιρροήν, πολλοί άμαρτωλοί ευρον τόν όδηγόν και πολλοί κουρασμένοι συνεκινήθησαν από την άπλότητα της ζωής του. Από τό άσκητήριόν του ο όσιος Παμβώ γίνεται σπουδαίος διδάσκαλος του άληθινού νοήματος της ζωής του ανθρώπου και κήρυξ ότι πάσα παρέκκλισις έκ της άπλότητος της ζωής δημιουργεί άνωμαλίας και άντινομίας. Από εκεί έγινε διδάσκαλος του έπισκόπου Διοσκόρου, του Άμμωνος και του Ιωάννου του άνεσιού του θαυμασίου Δρακοντίου, οί όποιοί ίδιαιτέρως συνεκινήθησαν από την άγωνιστικότητα και την άπλότητα της ζωής του όσίου και άνεδείχθησαν και αύτοί άθληταί του χριστιανικού άγώνος.

Η άπλότης έκφράζει άνθρωπιάν

Γνώρισμα της άπλότητος είναι ο σύνδεσμός της με την βαθείαν άνθρωπιάν, με την πίστιν εις τό πνεύμα, με την ούσιαστικήν και άληθινήν μόρφωσιν. Η άπλότης δίδει εις τόν άνθρωπον την δύναμιν να έκφράζεται άνεπιτήδευτα την άδολον χαράν του και να έκδηλώνη τόν άληθινόν έαυτόν του. Είναι γεγονός ότι αύτην την άπλότητα τών έκδηλώσεων δέν έχει ο άνθρωπος. Παρεκκλίνων από τόν όρθον δρόμον προσπαθεί κατ' έπιφάνειαν να δείξη ότι είναι χαρούμενος με ύποκριτικάς και ψευδεείς έκφραστικότητας και άγωνίζεται συνεχώς να άφιέρωνη τό μεγαλύτερον μέρος της κοινωνικής του ζωής με έξωτερικήν έπιτήδευσιν με σκοπόν να καλύπτη όλα τά έσωτερικά κενά και τάς άδυναμίας του.

Η άπλότης γίνεται φοβαρόν γνώρισμα του χαρακτήρος και σπουδαία έκφρασις της ψυχικής και πνευματικής συγκροτήσεως του ανθρώπου. Αυτό είναι και τό φιλοσοφικόν νόημα της άπλότητος.

Είναι προΐον της πείρας κάθε άτομου ότι έπιτηδεύει κάθε έκφρασιν και έκδήλωσιν διά να καλύψη έσωτερικάς συγκρούσεις και σωματικές άδυναμίας. Αύτός άλλως τε είναι και ο λόγος του καλλωπισμού άμφοτέρων τών φύλων. Καί όσον περισσότεραι είναι αι ψυχοπνευματικάί και σωματικάί άδυναμιαί, συγκρούσεις, συγχύσεις και ίδιοτελείς άναζητήσεις του ανθρώπου, τόσον μεγαλυτέραν αισθάνεται την ανάγκην του έξωτερικού

καλλωπισμού καὶ τόσο ἐντονιώτερα γίνεται ἡ παρέκκλισις ἐκ τῆς ἀπλότητος καὶ τῆς φυσικότητος τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σώματος. Δὲν εἶναι ὀλίγαι αἱ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας αἱ παρεκκλίσεις παίρνουν δραματικὴν μορφήν καὶ κάμνουν ἀγχώδη τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι ἀναγκαῖον νὰ κατανοήσῃ κάθε ἄτομον ὅτι εἰς τὴν ἀπλότητα εὐρίσκεται ἡ ὁμορφία τῆς ζωῆς καὶ μὲ τὴν ἀπλότητα ἀκτινοβολεῖ ἡ προσωπικότης καὶ ὄχι μὲ τὰς ἐπιτηδευμένας ἐξωτερικὰς ἐμφανίσεις. Θὰ ἦτο ἐξαιρετικῆς σημασίας ἡ δραστηριότης τοῦλάχιστον τῶν χριστιανῶν νὰ καταρτίσουν τοὺς συνανθρώπους των περὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς ἀπλότητος τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς των. Αὐτὸ θὰ ἀπέφερεν ἐπιφέλῃ ἀποτελέσματα, διότι θὰ ἐμείωνε τοὺς τύπους καὶ τὰς συνηθείας ἐκείνας τῆς κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς, αἱ ὁποῖαι καλλιεργοῦν καὶ ἐνισχύουν τὴν κενοδοξίαν καὶ ματαιοδοξίαν τοῦ ἀνθρώπου. Θὰ ἐπῆρχετο σαφὴς καὶ ἀμεσος σύνδεσις τῆς ζωῆς μὲ τὴν πραγματικότητα, θὰ ἐνεδυναμούτο ἡ πίστις καὶ ὁ ἐνθουσιασμός πρὸς τὴν ἀξίαν καὶ τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ θὰ ἐλάμβανεν οὐσιαστικὸν περιεχόμενον ἡ αἰσιοδοξία διὰ τὴν μελλοντικὴν πορείαν τῆς ζωῆς.

«Κύριε, δός μου ἀπλότητα καὶ βάθος» ἦτο αἶτημα τοῦ ὁσίου Παμβῶ καθ' ὅλην τὴν πορείαν τῆς ζωῆς του. Καὶ ὁ Κύριος ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀπλότητα. Ἀπλοὺς εἰς τοὺς τρόπους τῆς ζωῆς, ἀπλοὺς εἰς τὰς ἐξωτερικεύσεις. Μὲ ἀπλότητα διαμοιράζει τὰ ἱδικὰ του πλούτη. Μὲ ἀπλότητα ἐμοίρασε τοὺς θησαυροὺς, τοὺς ὁποίους τοῦ προσέφερον ἡ ἐκ Ρώμης πλουσία μετέπειτα ἁγία Μελάνη, εἰς ὅλα τὰ μοναστήρια καὶ ἡσυχαστήρια τῆς Λιβύης χωρὶς νὰ κρατήσῃ οὐτε δεκάρα. Ἡ ἁγία Μελάνη, ἡ ὁποία ἠξιώθη νὰ παρευρίσκεται ἐκεῖ κατὰ τὴν ὥραν τῆς παραδόσεως τῆς ψυχῆς του εἰς Κύριον, διηγεῖται τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ 70ετοῦς γέροντος ὁσίου Παμβῶ, τὰ ὁποῖα μὲ ἀπλότητα εἶπε καὶ μετ' ὀλίγον ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον.

— Ἦλθον εἰς τὴν ἐρημον, ἔκτισα τὸ κελίον καὶ κατώκησα. Ποτὲ δὲν ἔλλειψε τὸ ἐργόχειρον ἀπὸ τὰ χέρια μου. Καὶ ἔως τώρα

ὁσάκις ὠμίλουν ποτὲ δὲν μετενόησα. Καὶ τώρα ὑπάγω πρὸς τὸν Θεὸν μὲ λογισμὸν ὅτι δὲν ἔβαλον ἀρχὴν εἰς τὴν ἀρετὴν, ὅπως ἤθελεν ὁ Θεός. Τέκνα μου, μὲ ἀπλήν ζωὴν νὰ ὑμνῆτε τὸν Θεόν.

Ἡ ἀπλότης ἀνοίγει εὐρεῖς ὁρίζοντας καὶ ὁ πιστὸς κατανοεῖ τὸ ὕψος τῆς ἀρετῆς καὶ ἀναγνωρίζει ὅτι συνεχῶς ἀγωνιζόμενος εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀρχὴν. Μένει εὐχαριστημένος διότι ἀγωνίζεται καὶ ἀφήνει εἰς τὸν Θεὸν νὰ κρίνῃ, νὰ βαθμολογήσῃ καὶ νὰ ἀποδώσῃ τὴν ἀμοιβὴν εἰς ἕκαστον ἀγωνιστὴν τῆς γῆς.

Ἡ φιλοσοφία τῆς ἀπλότητος τῶν ἐκδηλώσεων παρέχει καὶ ἓνα ἄλλο διδάγμα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Διδάσκει ὅτι καὶ οἱ λόγοι τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ διακρίνονται διὰ τὴν ἀπλότητα. Νὰ ἀποφεύγεται ἡ ἐπιτηδευσίς. Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις νὰ εἶναι ἀπλᾶι, λογικαί, ὀρθαί, σύμφωνα πρὸς τὴν παραγγελίαν τοῦ Κυρίου «ἄλατι ἡρτυμέναι». Ἐτσι ὠμίλει ὁ ὁσιος Παμβῶ. Κάθε ἀπόκρισίς του εἰς ἐρωτήσεις τῶν συμμοναστῶν καὶ συζητητῶν του διὰ νοήματα τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ διὰ πρακτικὰς ἀρετὰς ἐδίδετο κατόπιν συλλογισμοῦ καὶ ἐπικλήσεως τοῦ θείου φωτισμοῦ. Αὐτὸ ἰδιαίτερος ἐντυπωσίαζε τοὺς συνομιλητάς του. Ἄν καὶ βαθὺς γνώστης τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ τοῦ πρακτικοῦ βίου, ἐν τούτοις οὐδέποτε ἄφηνε τὸν ἀπλοὺν τρόπον νὰ ἐκδηλώσῃ τὰς σκέψεις του καὶ τὴν πίστιν του. Δίδαγμα σπουδαῖον διὰ κάθε ἄνθρωπον.

Δημήτριος Β. Χαρίσης

Ἀνέκδοτον

Ἡ ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Στείλανε σὲ κάποιο φυλακισμένο μία Ἀγία Γραφή. Στὴν μοναξιά του ἀρχισε νὰ τὴν διαβάξῃ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν μέχρι τὸ τέλος. Ὄταν τὴν τελείωσε, ἔγραψε στὸ ἐξώφυλλο. «Ἄν αὐτὸ τὸ βιβλίο λέγῃ τὴν ἀλήθειαν, τότε ἐγὼ ἔχω ἄδικον». Στὸ λίγο καιρὸ ξαναδιάβασε πάλι τὸ βιβλίο καὶ θὰν τὸ τελείωσε ἔγραψε πάλι στὸ ἐξώφυλλο. «Ἄν αὐτὸ τὸ βιβλίο λέγῃ τὴν ἀλήθειαν, τότε ἐγὼ εἶμαι ἁμαρτωλός, χαμένος γιὰ πάντα».

Δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς καὶ ξαναθυμήθηκε τὸ βιβλίο. Ἀρχισε νὰ διαβάξῃ. Ὄταν τελείωσε, ἔγραψε κάτω ἀπὸ τὰ γραμμένα. «Ἄν αὐτὸ τὸ βιβλίο λέγῃ τὴν ἀλήθειαν, τότε εἶμαι σωσμένος γιὰ πάντα».

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ἡ ἀδράνεια τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ κρίσις συνεχίζεται καὶ ὅπως δεικνύουν τὰ πράγματα θὰ παραταθῇ. Ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν χριστιανῶν πρὸς τὴν Διοικήσαν Ἐκκλησίαν συνεχῶς κλονίζεται, διότι θεωροῦν ἀνεξήγητον τὴν ἀντιδραστικότητά της διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ προβλήματος. Ἔτσι ψυχραίνεται ἡ διάθεσις τῶν πιστῶν καὶ μειοῦται τὸ κύρος τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τῷ μεταξύ οἱ αἵρετικοὶ εὐρίσκουν γόνιμον ἔδαφος νὰ δράσουν μὲ τὸ ἐντυπον, τὸν προφορικὸν λόγον, τὴν φημιολογίαν καὶ τὴν ὀργάνωσιν συνεδρίων διὰ τὴν διάδοσιν τῶν αἱρετικῶν διδασκαλιῶν των. Κατὰ δημοσιευθείσας πληροφορίας 16.000 χιλιάσται συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ χιλιαστικὸν συνέδριον τῆς Ριζουπόλεως. Ἐκεῖ θὰ εἶδον τὴν εὐκαιρίαν νὰ μεθοδεύσουν τὸν τρόπον τῆς δράσεως διὰ τὴν διάδωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ φρονήματος τῶν πιστῶν. Ἐνῶ ἡ Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία θὰ συσκέπτεται διὰ διχοτομήσεις καὶ τριχοτομήσεις τῶν Μητροπόλεων. Ἡ ἀδράνεια αὕτη τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας θὰ ἔχῃ σοβαρὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς πορείας τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Ἀλλὰ τί λόγον θὰ δώσουν εἰς τὸν Θεὸν ὁ ὁποῖος τοὺς ἐκάλεσε νὰ ποιῶνουν τὸν λαὸν του καὶ αὐτοὶ ἐπέτρεψαν εἰς τοὺς λύκους νὰ ἀφανίσουν τοὺς χριστιανούς; Πῶς θὰ «διαδραματίσῃ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πρωτεύοντα ρόλον διδάσκουσα τὴν ἀληθὴ καὶ ἀνυπόκριτον ἀγάπην εἰς ἓνα κόσμον ἀλληλοσπαρσσόμενον καὶ ἀλληλοὑποβλεπόμενον», ὅπως ἐτόνισεν εἰς συνέντευξίν του ὁ Μακαριώτατος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, ὅταν ἐπὶ μῆνα τώρα ἡ Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία μένῃ εἰς ἀδράνειαν κινουμένη ἀπλῶς ἀπὸ τὴν μίαν συνεδρίαν μέχρι τὴν ἄλλην ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος χωρὶς νὰ προχωρήσῃ εἰς ἀποφασιστικὰς λύσεις;

Αἱ μολύνσεις

Δὲν εἶναι μόνον ἡ μόλυνσις τοῦ περιβάλλοντος

ἐκ τῶν καυσαερίων ἢ ὁποῖα πρέπει νὰ καταπολεμηθῇ. Εἶναι καὶ αἱ φοβεραὶ μολύνσεις ἐκ τῶν ἀφροδισίων νοσημάτων. Ἀνησυχητικά εἶναι αἱ διαστάσεις τῆς ἀξέχσεως καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν ἀφροδισίων νοσημάτων, ὅπως ἀνεκοινώθη διὰ τοῦ τύπου. Κατὰ τὰς δημοσιευθείσας πληροφορίας ἐπὶ τὸ πλεῖστον νέοι ἄνθρωποι σπεύδουν νὰ διαμαρτυρηθοῦν εἰς τὰ τμήματα ἡθῶν, διότι μὲ τὸν ἀγοραῖον ἔρωτα ἐδέχθησαν καὶ τὸ ἀφροδισίον νόσημα. Ὑπάρχει καὶ μεγάλος ἀριθμὸς ἀτόμων τὰ ὁποῖα ἔκαμαν ἀργὰ τὴν διάγνωσιν ἢ ἀφέθησαν εἰς τὴν θεραπευτικὴν ἀγωγὴν τῶν ὀλίγων ἀντιδραστικῶν, ἐνῶ ἡ μόλυνσις ἐξακολουθεῖ νὰ κατατρύχῃ τὸν ὄργανισμὸν τοῦ ἀτόμου καὶ νὰ εἶναι ἡ θανατηφόρος ἐστία, ἢ ὁποῖα θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν καταστροφὴν ἄτομα, οἰκογενεῖας καὶ ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν. Αἱ μεγάλα διακινήσεις τῶν μαζῶν ἐντός καὶ ἐκτὸς τοῦ χώρου δράσεώς των, ἡ χαλάρωσις τῶν ἡθῶν καὶ ἠθίμων, ἡ διαφοροποιήσις τοῦ ἰδεολογικοῦ περιεχομένου τῆς ἠθικῆς καὶ παραδόσεως, ἡ τάσις τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἀποδέσμευσίν του ἐκ τοῦ συντηρητικοῦ περιβάλλοντος, ἡ ἀδιαφορία διὰ τὸν θρησκευτικὸν κατάρτισμόν, ἡ τάσις μνησέων ἄλλων ἀνθρώπων χωρὶς ἰδεολογικὴν συγκρότησιν, ἡ καλλιέργεια πνεύματος ἀντιδράσεως πρὸς ὅτι ὠραῖον καὶ ἡθικὸν παρουσίασε τὸ παρελθόν, αἱ προβαλλόμεναι δῆθεν ἐκσυγχρονισμέναι ἀντιλήψεις περὶ γάμου, οἰκογενεῖας καὶ ἠθικῆς εἶναι μερικαὶ βασικαὶ αἰτίαι τῆς χαλάρωσεως τῶν ἡθῶν. Τὸ κακὸν ὅμως πρέπει νὰ καταπολεμηθῇ. Ἡ ἀντίδρασις ἐπιβάλλεται νὰ εἶναι δυναμικὴ καὶ ἀνυποχώρητος παντὸς ἐχόντος ἀποφασιστικὴν δύναμιν. Ἀλλὰ καὶ οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουν νὰ μὴ ἀδρανῇσουν. Νὰ ἀναλάβουν πρωτοβουλίας διαφωτισμοῦ καὶ ἐλέγχου ἰδιαιτέρως κατὰ τὴν περίοδον τοῦ καλοκαιριοῦ, ὅπου ὁ φιλελευθερισμὸς ἐμφανίζει ἑξαρσιν. Ἐπιβάλλεται νὰ διαφωτισθῇ ὁ λαὸς περὶ τῶν κινδύνων. Διότι δὲν θὰ εἶναι πρόβλημα μόνον ἡ ὑπογεννητικότητα, ἀλλὰ καὶ αἱ μολύνσεις αὐτῶν ποὺ θὰ ἔρχωνται εἰς τὴν ζωὴν. Προσοχὴ λοιπόν! ὁ κίνδυνος εἶναι μεγάλος.

Θέλει και ἡ ψυχὴ τροφήν

Εἰς Ἀθήναις τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν κατὰ δημιουργεῖται διὰ τοῦ τύπου ἀνακοινώσιν δημιουργεῖται ὑπὸ τοῦ Δήμου Πνευματικῶν Κέντρον δι' ἐλευθέρας συζητήσεις, διὰ τὴν ὀργάνωσιν θεατρικῶν ὁμίλων, ὁμίλου λαϊκῶν χορῶν, κινηματογραφικῶν προβολῶν, καλλιτεχνικῶν ἐκδηλώσεων, θεάτρου σκηνῶν, πινακοθήκης καὶ διὰ τὴν συγκέντρωσιν λαογραφικοῦ ὕλικου. Ὁραία ἀπόφασις τοῦ Δήμου αὐτοῦ. Θὰ δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν καὶ εἰς ἄτομα νὰ παρουσιάσουν τὸ τάλαντόν του καὶ εἰς τοὺς δημότας νὰ ψυχαγωγηθοῦν. Εἰς πολλοὺς φίλους τῆς Ἀπολυτρώσεως προσεκάλεσεν ἐντύπωσιν ἡ ἀποσιώπησις ὑπὸ τοῦ Δήμου τῆς δημιουργίας καὶ ὁμίλου θρησκευτικῆς ἀγωγῆς τῶν δημοτῶν. Τὸ ἐνδιαφέρον στρέφεται πρὸς ἐκανοποίησιν τῶν αἰσθητικῶν καὶ παραμελεῖται ἡ τροφοδοσία τῆς ψυχῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ θέλει τροφήν καὶ ἰδιαίτερα κατὰ τὴν ἐποχὴν μας καθ' ἣν ἡ διακίνησις τῶν ἰδεῶν παρουσιάζει ἔντασιν. Ἡ θρησκευτικὴ διαπαιδαγώγησις τοῦ λαοῦ, ἔργον πρωτίστως τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀπασχολήσῃ σοβαρῶς τὴν αὐτοδιοίκησιν. Καλοὶ εἶναι καὶ οἱ δρόμοι καὶ τὰ πεζοδρόμια καὶ αἱ γέφυραι καὶ τὰ πάρκα καὶ αἱ καλλιτεχνικαὶ ἐκδηλώσεις καὶ ὁ φωτισμὸς καὶ ἡ καθαρὴ ἀλήθεια, ἀλλὰ ἡ ψυχικὴ καθαρὴ εἶναι ἡ βάση καὶ ἐπ' αὐτῆς θὰ θεμελιωθῇ ὁλόκληρον τὸ ἥθικόν καὶ πνευματικόν οἰκοδόμημα. Οἱ αἰρετοὶ δημοτικοὶ καὶ κοινοτικοὶ ἄρχοντες ἐξελέγησαν καὶ ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς καὶ ὀφείλουσαν νὰ ἀκούσουν καὶ τὸν ἰδικόν τους παλμόν. Ἄς εὐχηθῶμεν ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκησις νὰ διαδραματίσῃ σοβαρὸν ρόλον εἰς τὴν θρησκευτικὴν συγκρότησιν τῶν δημοτῶν. Ἄν πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν, δηλαδὴ πρὸς τὴν θρησκευτικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ λαοῦ, δὲν στραφῇ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως λίαν συντόμως οἱ ἄνθρωποι θὰ δεχθοῦν ἐπιβράσεις τοιοῦτου εἶδους ποῦ δὲν ταιριάζουν εἰς τὰς παραδόσεις καὶ τὰ ἥθη τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου.

Μήπως δὲν πταίουν τὰ 15χρονα παιδιὰ;

Ἀνησυχητικὰ κρούσματα κλοπῆς καὶ βανδαλισμῶν ἐσημειώθησαν εἰς Θεσ/νίκην ἀπὸ

15 - 16χρονους μαθητὰς κατὰ τοὺς δύο μῆνας Μάϊον καὶ Ἰούνιον ἐ.ε. Οἱ νεαροὶ μαθηταὶ διέρρηξαν ἐκκλησίας, κυλικεῖα, βιοτεχνίας καὶ ἔθραυσαν ὁλοπίνακας σχολείων. Τὰς πράξεις τῶν δέ, κατὰ τὰς πληροφωρίας, ὁμολόγησαν χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται φόβον ἢ ἐνοχλήν. Αὐτὸ εἶναι δυσάρεστον φαινόμενον. Μαρτυρεῖ ἀσέβειαν, σκληροκαρδίαν καὶ ἀντικοινωνικότητα. Καὶ δὲν πρόκειται περὶ μεμονωμένης περιπτώσεως. Εἶναι μικραὶ - μικραὶ σπεῖραι μὲ τάσεις πρὸς τὸ ἐγκλημα. Τὸ φαινόμενον πρέπει νὰ προβληματούσῃ καὶ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς διδασκάλους καὶ ὅλους τοὺς ὑπευθύνους διὰ τὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν νέων. Εἶναι ἀναγκαῖον νὰ δραστηριοποιηθοῦν ἡ Ἐκκλησία διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν κατηχητικῶν τῆς σχολείων καὶ ἡ πολιτεία διὰ τὴν δημιουργίαν ὁργανισμῶν καὶ ταμείων ἀπασχολήσεως τῶν νέων μὲ σκοποὺς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν καλλιέργειαν. Πολλοὶ φίλοι τῆς Ἀπολυτρώσεως ἀποδίδουν τὰ κρούσματα αὐτὰ εἰς τοὺς ἐπηρεασμοὺς τοὺς ὁποίους δέχονται τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὰ ἀκατάλληλα τηλεοπτικὰ καὶ τηλεακουστικὰ προγράμματα, ἀπὸ τὰ σκανδαλώδη θεάματα, ἀπὸ τὴν δημιουργίαν εἰς τοὺς σχολικοὺς χώρους ἀνευθύνων κοινωνικο-πολιτικῶν διμάδων, καὶ ἀπὸ τὰς προτροπὰς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας διὰ τῶν διευθυντῶν τῶν σχολείων πρὸς τοὺς μαθητὰς νὰ μελετοῦν ἀναγνώσματα διὰ τὰ ὅποια ὁμῶς δὲν ἔχουν ἀκόμη οἱ μαθηταὶ τὴν δυνατότητα νὰ διακρίνουν τὸ ὠφέλιμον ἀπὸ τὸ ἐπιβλαβές. Ποία θὰ εἶναι ἡ ὠφέλεια ἀπὸ τὴν μελέτην τοῦ Α. Ζορμπὰ τοῦ Καζαντζάκη διὰ τὸν 13, 14, 15 καὶ 16 ἐτῶν μαθητὴν διὰ τὰ ἀναφερόμενα ἐνδεικτικῶς ἔνα ἀπὸ τὰ ὑποδειχθέντα ὑπὸ τῶν διευθυντῶν τῶν σχολείων νὰ μελετήσουν οἱ μαθηταὶ; Μήπως λοιπὸν δὲν πταίουν τὰ 15χρονα παιδιὰ; Ὅλοι οἱ ὑπεύθυνοι ὀφείλουσαν νὰ περιβάλουν μὲ στοργὴν καὶ κατανόησιν τὴν σύγχρονον νεότητα, διότι θὰ εἶναι ἀργὰ μετ' ὀλίγον. Χρειάζεται ἐπαφὴ μὲ τὴν πραγματικότητα, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ ἀναζήτησις μεθόδων δράσεως πρὸς ὠφέλειαν τῶν νέων. Ὁ σχολικὸς χρόνος ὁ ὁποῖος ἐπέρασε φαίνεται ἐτι δὲν ἀπησχόλησε τοὺς ὑπευθύνους πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. Φυσικὰ δὲν εἶναι ἀνεύθυνοι καὶ οἱ γονεῖς καὶ οἱ κηδεμόνες.

ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΗΣ ΕΚΚΟΣΜΙΚΕΥΣΕΩΣ

Από συζητητήν τῆς δημοσίας συζητήσεως τῆς 22ας Ἀπριλίου 1975 εἰς Ἀθήνας διὰ τὸ πρόβλημα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας» διετυπώθη ὅτι μεγάλο μέρος τῆς ἐλληνοκῆς κοινωνίας, ἀσχετῶς θέσεως ἑναντι τῆς θρησκείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας ζητεῖ ἐπιμόνως τὴν προσαρμογὴν ὁρισμένων ἀστικῶν σχέσεων (γάμος, διαζύγιον κλπ.). Ἐπιδιώκει δηλαδὴ ἢ μερὶς αὐτῆς τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας τὴν ἐκκοσμικεύσιν αὐτῶν τῶν ἀστικῶν σχέσεων ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπιμεδᾶναι ἐνεργῶς ἡ Ἐκκλησία. Αὐτὴν τὴν ἐκκοσμικεύσιν ἀποκρούει ὁ θρησκευτικὸς λαὸς εἰς τὴν πλειονότητά του καὶ δι' αὐτὸ ἐξέφρασε τὴν ἀντίθεσίν των ἐπὶ τῶν σημείων αὐτῶν τοῦ νέου Συντάγματος. Ἐχει ἰσχυρὰς ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὴν δραστηριότητα τῆς ἀποκαλουμένης «προηγμένης Ἑλληνικῆς Κοινωνίας» διὰ τὴν ἐκκοσμικεύσιν τῶν ἐποπτευομένων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀστικῶν σχέσεων. Καὶ δὲν ἔχει ἄδικον ὁ λαὸς νὰ ἀντιδρᾷ, διότι ἤδη ἤρχισαν αἱ πρῶται ἐνέργειαι διὰ τὴν «ἐκκοσμικεύσιν» τοῦ διαζυγίου. Εὐρέως διαδίδεται ὅτι ἐπεξεργάζεται νομοσχέδιον τροποποιήσεως τῶν σχετικῶν περὶ διαζυγίου διατάξεων τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐπιτρέπεται ἡ θέσπισις τοῦ αὐτομάτου διαζυγίου, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιδιώκεται ἀνευ πταίσματος ἑνὸς τῶν συζύγων. Τὸ θέμα ἴσως φαίνεται ἀπλοῦν, ἀλλ' εἰς τὸ βάθος ἐγκυμονεῖ πολλοὺς κινδύνους διὰ τὴν ἐλληνικὴν οἰκογένειαν καὶ κοινωνίαν, διὰ τὰ ἐλληνοχριστιανικὰ ἥθη καὶ ἔθιμα καὶ διὰ τὴν ἐλληνικὴν παράδοσιν καὶ πραγματικότητα. Χρειάζεται ἐντονος ἐπαγρύπνησις, ὥστε νὰ προληφθῇ ἐνέργεια ἡ ὁποία θὰ κλονίσῃ τὸν οἰκογενειακὸν βίον τῆς χώρας. Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ ἐπιβάλλεται ὁ καταρτισμὸς τῶν μελλόντων νὰ ἔλθουν εἰς γάμον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐγγράμων διὰ

νὰ ἐπιλύουν τὰς διαφορὰς ἀλληλοκαταχρῶντες τὰ προβλήματα τῶν.

Ἡ δραστηριοποίησις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα

Εἰς τὴν πόλιν Νιτρμπέργκεν τῆς Ὀλλανδίας 150 νέοι ἐκπρόσωποι 18 χωρῶν συνεζήτησαν γύρω ἀπὸ τὴν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας ἑναντι τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν θεμάτων. Κατὰ τὴν συζήτησιν ἐτονίσθη ἰδιαίτερως ἡ ἀναγκαιότης τῆς δραστηριοποιήσεως τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα. Εἶναι μία ὀρθὴ τοποθέτησις τοῦ θέματος. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μείνῃ οὐδετέρως καὶ ἀδιάφορος ὡς πρὸς τὴν ζωτικότητα τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων τοῦ πληρώματος. Ἀπεναντίας ἐφείλει νὰ πρωτοστατῇ διὰ τὴν ἐπικράτησιν κοινωνικῆς δικαιοσύνης καὶ ἡθικῆς τάξεως καὶ νὰ συμπάρισται εἰς τοὺς ἀγῶνας τῶν χριστιανῶν (κληρικῶν καὶ λαϊκῶν), οἱ ὅποιοι γίνονται διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀρετῆς καὶ διὰ τὴν πνευματικὴν, κοινωνικὴν καὶ πολιτιστικὴν ἀνύψωσιν τοῦ θρησκευόντος λαοῦ. Ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ εἶναι ζῶσα, δυναμικὴ, συνεχὴς, διότι αὐτὴ ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου νὰ ἐλέγξῃ, νὰ διαφωτίσῃ, νὰ καθοδηγήσῃ, νὰ βοηθήσῃ ἀνυποστάτως. Αὐτὴ θὰ ἀποδώσῃ «τὰ τοῦ Καίσαρος...». Αὐτὴ θὰ ἀνοίξῃ τὰς ἀποθήκας, ὡς ὁ Μ. Βασίλειος διὰ νὰ θρέψῃ τοὺς πεινασμένους, θὰ ἀνεγείρῃ ἰδρύματα διὰ νὰ περιθάλψῃ ἀδυνάτους, θὰ δημιουργήσῃ ἐστίας διὰ νὰ καθοδηγήσῃ πεπλανημένους καὶ αὐτὴ θὰ ὁδηγήσῃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ψυχὰς ὑπὲρ ὧν Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐσταυρώθη. Ἐκκλησία περιοριζομένη εἰς τυπικὰς λατρευτικὰς ἐκδηλώσεις καὶ ἀδιαφοροῦσα διὰ τὰ κοινωνικά, ἡθικά καὶ ἀτομικὰ προβλήματα τοῦ ποιμνίου τῆς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συγκινήσῃ.

«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ» Μηνιαῖον ὁρθόδοξον χριστιανικὸν περιοδικόν.

Ἰδιοκτησία καὶ Ἑκδόσις Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, τηλ. 270-630 Θεσ/κη

Διευθυντὴς Συντάξεως: Σάββας Ν. Σανθόπουλος, Πέλοπος 9, Θεσ/νίκη

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Α. Α. Καρακατσάνης, Μητροπόλεως 38, Θεσ/νίκη

Ἔτησίς συνδρομή: Ἑσωτερικοῦ δρχ. 30 — Ἑξωτερικοῦ δολλ. 2

Ἐπιστολαὶ - συνδρομαὶ εἰς Περιοδικὸν «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, Θεσ/νίκη

ΤΥΠΟΙΣ: Α.Σ.Ε. — ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγισμὸς καὶ ἀπολύτρωσις » (Α' Κορ. 1, 30)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' - ΕΤΟΣ Δ'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Αὐγουστος 1976

Ἀριθ. φύλλου 356

ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ [Β']

Ὅλοι ὁμολογοῦν ὅτι ἡ ἐποχὴ μας χαρακτηρίζεται διὰ τὴν ἀφθονίαν ἀγαθῶν καὶ τὴν πολυochιδῆ δραστηριότητα τοῦ ἀνθρώπου. Παρὰ ταῦτα ὁ ἄνθρωπος ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν πηγὴν τῆς ἡθικῆς τροφῆς του. Ἐχει δημιουργηθῆ μία ἐπικίνδυνος κατάστασις διὰ τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ἂν κρίνωμεν ἀπὸ ὅσα συμβαίνουν γύρω μας, εἰς μίαν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ρυθμὸς τῆς ζωῆς καὶ αἱ ἀνθρώπιναι σχέσεις ἐπηρεάζονται συνεχῶς ἀπὸ τὰς προόδους καὶ ἀνακαλύψεις εἰς πολλοὺς τομεῖς τῆς λατρικῆς, τῆς ψυχικῆς ὑγιεινῆς, τῆς ψυχολογίας καὶ τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν. Αἱ ἐκδηλώσεις τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν πολιτικὴν μέχρι τὴν σεξολογίαν καὶ ἀπὸ τὰς φιλετικὰς διακρίσεις μέχρι τὴν ἐγκληματικότητα διαφοροποιοῦνται βαθύτατα καὶ εἶναι δυνατόν νὰ κριθοῦν καὶ νὰ κατανοηθοῦν μόνον ὅταν εὐρεθῇ τις ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν βαθυτέρων κινήσεων των. Καὶ ἡ προβληματικότης τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου γίνεται συνεχῶς ἐντονωτέρα. Ἀληθὲς ἀνθρωπότης σημαίνει κατανόησις τῆς φύσεως καὶ κατανόησις τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ὅσον διευρύνεται τὸ χάσμα τῆς ἀποκρίσεως τῆς σοφίας καὶ τῆς καλωσύνης ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀγάπης, τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης θερμότητος, τόσο ὀξύτερον θὰ ἀποβαίνει τὸ πρόβλημα τῆς ἡθικοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρχει — πρέπει πάντα νὰ ὑπάρχῃ — ἓνα ἡθικὸν ἔρεισμα καὶ μία ἡθικὴ προϋπόθεσις διὰ τῶν ὁποίων δίδεται περιεχόμενον εἰς τοὺς κόπους, εἰς τὴν φροντίδα, εἰς τὴν ὑπομονήν, εἰς τὴν ταπεινώσιν, εἰς τὸν χρόνον ποὺ ἐξοδεύεται διὰ νὰ πραγματοποι-

ποιηθοῦν αἱ ἐπιδιώξεις αὐταί. Ἀδυνατοῦν πολλοὶ νὰ κατανοήσουν τὴν θυσίαν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὰς ἡθικὰς ἀρχὰς ἀνθρώπων εἰς περιόδους μάλιστα ἐντόνου χαλαρότητος τῶν ἡθικῶν ἀξιών. Ἡ ἀδυναμία κατανοήσεως αὐτῆς τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἀφοσίωσεως ἀτόμων εἰς παραδοσιακά δεδομένα θὰ μεγαλῶνῃ, ἐφ' ὅσον οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ γεύωνται τὴν χαρὰν τῆς ἡθικῆς δράσεως. Ὁ ἐγκλωβισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς σχήματα ἐπηρεαζόμενα ἀπὸ ιδέας καὶ ἀρχὰς μακρὰν τῆς ἡθικῆς θὰ ἐπιφέρῃ τὸν μαρασμὸν καὶ τὸν πνευματικὸν θάνατον.

Ἰσχυρὰν ἡθικὴν καταπίεσιν δέχεται ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἀπὸ τὰ ἀλλοτρουομένη καὶ χωρὶς ἡθικῶν περιεχόμενον ρεύματα τῆς ἐποχῆς. Εὐρίσκεται εἰς δεινὴν κατάστασιν ἀπὸ ἀπόψεως ἡθικοῦ προσανατολισμοῦ, διότι ὡς ὁμολογεῖται ὑπὸ πάντων ὑπάρχει μεγάλη κρίσις τῶν ἡθῶν καὶ τῆς ἡθικῆς ζωῆς. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ὑφίσταται ἡθικὴ κρίσις, ἡ ὁποία διαφέρει ἀπὸ ὁμοίαν ἄλλων — παλαιότερων — ἐποχῶν. Ἐχομεν σήμερον διασάλευσιν καὶ περιφρόνησιν τῶν ἡθικῶν ἀρχῶν μὲ τὰς ἀκραίως φιλελευθέρους ιδέας ἀπὸ τὰς ὁποίας κατέχεται τὸ αὐτομόν, καθὼς νομίζει ὅτι ἀπελευθερώνεται ἀπὸ τὰς σεξουαλικάς ἀπαγορεύσεις καὶ τοὺς περιορισμούς. Καὶ εἶναι μεγάλο τὸ ποσοστὸν τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι χειρακροτοῦν αὐτὴν τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τὴν ἀποδέσμευσιν ἐκ τῆς παραδοσιακῆς ἡθικῆς. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Φρικτὸν! Ἐχει ὑποστῆ φοβεράν καθίζησιν ἡ προσωπικότης. Ἡδὲ ἤθησαν τὰ ἀφροδίσια νοσήματα, αἱ ἐγκληματικαὶ πράξεις, αἱ ἀπειθεῖαι, αἱ ψυχονευρώσεις, οἱ ναρκομανεῖς, αἱ γυμνότητες. Ἐπλείουν ὀλίγον - κατ' ὀλίγον αἱ

αλτρουϊστικά πράξεις των ανθρώπων, ή συνεργατικότητας, ή τιμιότητας. Μαραζώνει, δ.τι, ωραϊον ανυψώνει τον άνθρωπον.

Είναι γεγονός ότι και επί της σύγχρονης ήθικης κρίσεως δεν έλλειψαν οι φωτειναι προσωπικότητες οι οποίαι αντίδρουν. Είναι οι πιστοι εκείνοι οι οποίοι συγκινημένοι και ανήσυχοι δια τον ήθικόν εκτραχηλισμόν θεωρούν επιτακτικόν καθήκον να εναντιωθούν και να αντιδράσουν. Θεωρούν αναγκαίον να προύσουν τον κόδωνα του κινδύνου και να αναγκαιώσουν την επεκτεινομένην ανηθικότητα. Έπιτιδιώκουν να άρπυνίσουν τους ψυχρούς και άδιαφόρους δια να ίδουν τον κίνδυνον, ο οποίος άπειλεί τον άνθρωπον και να βοηθήσουν, ώστε να γίνει αντιληπτόν ότι είναι καιρός, να έγκυαταλείψη ο άνθρωπος τους πειραματισμούς των κατωτέρων ένστίκτων του, της άρεσκείας του κόσμου και της άλλοπροσάλλον σύγχρόνου ιδεολογικής άπαιτήσεως και να επανέθρουν τας άρχάς εκείνας του Εύαγγελίου, οι οποίαι έντως άπολυτρώνουν τον άνθρωπον και τον οδηγούν καθαρόν ένώπιον του άγίου Θεού. Είναι αναγκαίον να επανέθρουν οι άνθρωποι τον δρόμον της άληθινής αγάπης προς την ήθικήν άποκρούοντες συγχρόνως πάσαν άναρχίαν των ένστίκτων.

Την άναρχίαν της ήθικης και τους φοβερους ήθικους εκτραχηλισμούς παρουσιάζουν έντόκως έρευναι δημοσιογράφων κατά τους τελευταίους μήνας. Αί έρευναι αύται «εις τας λεωφόρους και τα πάγκα και εις τους κλειστούς χώρους της άμαρτίας» έφεραν εις τó φώς της δημοσιότητας την τραγικήν κατάστασιν του έμφύχου δυναμικού όλολήρου αύτου του καλλάματος, τó όποϊον κινείται κάτω από την πίεσιν της ανηθικότητας.

«Από την σεξουαλικήν άπαιλευθέρωσιν έπεράσαμεν εις την σεξουαλικήν άποχαλίνωσιν». Αί περιστάσεις επιβάλλον έντονον δραστηριότητα αύτών, οι οποίοι αγαπούν τον άνθρωπον και θέλουν να τον βοηθήσουν όχι απλάς με νοθεσίας περί των κινδύνων εκ της ήθικης άποχαλινώσεως, αλλά με δυναμικάς επεμβάσεις και συστηματικήν αντίδρασιν προς περιορισμόν τουλάχιστον της ανηθικότητας. Η ύγιής και θεησκοπούσα μερίς άπείλει να δείξη άνυποχώρητον στάσιν έναντι του προβλήματος της ήθικης κρίσεως και του σεξουαλισμού και με οδηγόν την διδασκαλίαν της Έκκλησίας και κατά τας επιταγάς του

Εύαγγελίου να άγωνισθή, ώστε να υπερπηδήθουν αι δυσκολίαι και να τηρηθούν οι εύαγγελικαι άπαιτήσεις, οι οποίαι έλευθερώνουν και λυτρώνουν τον άνθρωπον. Είναι άναγκαίον να επανέθρη ο σύγχρονος άνθρωπος έν τώ συνόλω του την όδόν της άληθινής ζωής άπολυτρωμένος από την άναρχίαν και την όποιανδήποτε καταπιεστικήν δύναμιν των ένστίκτων και του αισθησιασμού. Έτσι θα τεθούν στερεά θεμέλια δια την οικοδόμησιν της ζωής του μέλλοντος και θα άποβή άπιννοβόλος ήθική προσωπικότης ο άνθρωπος.

Η κοινωνική συμβίωσις άπαιτεί άτομικήν και συλλογικήν υπευθυνότητα των άτόμων. Η άτομική μάλιστα ευθύνη είναι στάδιον ώριμώτερον και περισσότερον υπεύθυνον, διότι ένισχύει τó άτομον εις τó να διώση την παράδοσιν και την διδασκαλίαν της Έκκλησίας και να δώση τó «παρών» εις την πρόσκλησιν του Εύαγγελίου με ζωήν πνευματικήν και όχι σαρκικήν. Άλλά και η συλλογική ευθύνη ζητεί ψυχραμίαν, όρθήν κρίσιν, πνεύμα συμμετοχής εις ό,τι θα συντελέση εις την θεμελίωσιν του μέλλοντος. Δηλαδή σήμερα έχει ο κάθε άνθρωπος, ο κάθε χριστιανός, ευθύνην άτομικήν και συλλογικήν να αντιμετώπιση την ήθικήν κρίσιν θαρραλέα και συνειδητά. Η ήθικότης είναι άσάλευτον και του παρόντος και του μέλλοντος θεμέλιον, διότι οδηγεί τον άνθρωπον εις σκέψεις και πράξεις συμφώνους με τας άπαιτήσεις της πίστεως και της αγάπης. Δια της ήθικότητας ανηψύεται η κατακορημνίζεται η προσωπικότης, άποσπάζ τον σεβασμόν, οδηγεί εις την άλληλοεκτίμησιν και την έμπιστοσύνην, ένισχύει τας προσωπικάς και κοινωνικάς καταστάσεις, βοηθεί εις τó να άπερασθή ο ένας τον πόνον και τά προβλήματα του άλλου. Τό Εύαγγέλιον άμιλεί δια την άγνότητα και παρήκει όλα εκείνα τα στοιχεία δια των οποίων οικοδομείται η ήθική ζωή. Υποδεικνύει εις τον άνθρωπον ότι δια να γίνει ήθική προσωπικότης πρέπει να κατανοήση τον Χριστόν, όπως η Σαμαρείτις και η μοιχαλίσ ένάπιον του Χριστού. Από όσα μās λέγει τó Εύαγγέλιον κατανοούμεν ότι την κρίσιν των ήθών δυνάμεθα να άποκαταστήσαμεν με την καλώςήν, με την αγάπην και με την άλήθειαν. Δυνάμεθα να μεταστρέψωμεν την χαλάρωσιν εις έμβάθυνσιν. Και έδώ ακριβώς εύρίσκαται τó λεπτόν σημείον δράσεως του κάθε ανθρώπου. Υπενθυμίζεται έδώ ότι οι χριστιαν

Ἀντιστασιακὴ στήλη**ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ****ΙΗ'**

ΕΡΩΤ.: "Όλα ὅσα πιστεύει ἡ Ἐκκλησία μας γιὰ τὴν 6' παρουσία καὶ γιὰ τὴ μέλλουσα κρίσι εἶνε στὴν ἁγία Γραφή;

ΑΠΑΝ.: Καὶ βέβαια. Ἀπολύτως τίποτα δὲν προσθέτει ἡ Ἐκκλησία μας. Ἡ Ἐκκλησία μας μόνο ἐξηγεῖ στὰ μέλη της, ὅτι μερικὲς φορὲς ἡ Γραφή χρησιμοποιοῦν συμβολικὰ ἀνθρώπινα παραδείγματα καὶ ἀνθρώπινες ἐκφράσεις καὶ εἰκόνες, γιὰ νὰ μᾶς διδάξῃ τίς μεγάλες ἀλήθειες, γιὰ τὴ 6' παρουσία, γιὰ τὸ τέλος τοῦ κόσμου, γιὰ τὴν ἀνάστασι, γιὰ τὴν κρίσι, γιὰ τὸν παράδεισο, γιὰ τὴν κόλασι. "Αν ἐνδιαφερόσθε νὰ διαπιστώσετε, ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀπὸ τὴν ἁγία Γραφή σὰς δίνω τίς παραπομπές καὶ μπορεῖτε, ὅπου ὅρα θέλετε, ν' ἀνοίξετε τὴν Καινὴ Διαθήκη καὶ νὰ ἐλέγξετε. "Όλα ἀπὸ τὴ θεία ἀποκάλυψι. (Μθ 13, 30) ἡ παραβολὴ τοῦ σίτου καὶ τῶν ζιζανίων, (13, 47—49) ἡ παραβολὴ τῆς σαγῆνης. (Μθ κεφ. 24 καὶ 25) καὶ τὰ παράλληλα Μάρκου καὶ Λουκᾶ, ὅπου μεγάλος λόγος τοῦ Κυρίου γιὰ τὴ 6' παρουσία καὶ τὴ μέλλουσα κρίσι, ὁμοίως (Λκ 17, 20—18, 14). Ἐπίσης (Β' Θε 1, 5—10. Α' Θε κεφ. 4, 13—18). Σὰς διαβάξω μιὰ περιεκτικὴ ἀπὸ τὸ Μθ 24, 29—31. «Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ἀλευθήσονται καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς, καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἅκρων οὐρανῶν ἕως ἅκρων αὐτῶν». Ἀπὸ τὴν περιεκτικὴ αὐτὴ μαθαίνουμε, ὅτι θὰ φανῇ τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ

ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ οἱ ἀνθρώποι θὰ δοῦν τὸ Χριστόν. «ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ». Θὰ τὸν ἴδουν πιστοὶ καὶ ἄπιστοι. Ἡ Ἀποκάλυψι μάλιστα γράφει: «Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμός καὶ οἱ τινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Ναί, ἰμὴν» (Απ 1, 7). Τελευταία προσθέτω καὶ τὴ μαρτυρίαν τῶν Πράξεων. "Όταν ὁ Κύριος ἀνέβαινε μετὰ τὸ ἀναστημένο σῶμα στὸν οὐρανὸν καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ ἔδωκαν σαστισμένοι, παρουσιάσθηκαν δύο ἄγγελοι καὶ εἶπαν, ὅτι ὅπως ἀνέβαινε, ἔτσι θὰ κατεβῇ κατὰ τὴν 6' παρουσία. Σὰς διαβάξω ὅλη τὴν περιεκτικὴν γιὰ νὰ δῶτε πόσο συμφωνοῦν καὶ στὸ σκηνικὸ καὶ στὶς λέξεις καὶ σ' ὅλα ὁ Ματθαῖος, καὶ ὁ Ἰωάννης μετὰ τὴν Ἀποκάλυψι, καὶ ὁ Λουκᾶς μετὰ τὶς Πράξεις. «Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλῃ ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρεστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ, οἱ καὶ εἶπον ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀπ' ἡμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται, ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν (Πρξ 1, 9—11).

ΕΡΩΤ.: Ἀπίστευτο μᾶς φαίνεται νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ δέχονται, ὅτι ἔγινε ἡ 6' παρουσία, ἔπειτα ἀπὸ τὰ τόσα ποὺ μᾶς διδάσκει ἡ Καινὴ Διαθήκη. Τί κρίμα! Καὶ τὸ φερερώτερο νὰ θέλουν νὰ λέγουναι σπουδασταὶ τῆς Γραφῆς καὶ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Αὐτοὶ πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ εἶνε μάρτυρες τοῦ σατανᾶ.

ΑΠΑΝ.: Δυστυχῶς ὑπάρχουν τέτοιοι ἄνθρωποι ποὺ διαβάξουν τὴ Γραφή, νὰ δοῦν τί γράφει, γὰρ γὰρ διδάξουν τὰ ἀντίθετα. Καὶ

νοὶ ἔχουν τὴν δυνατότητα, καὶ τὴν ὑποχρέωσιν, νὰ ἀντιμετωπίσουν εὐλαβικῶς τὴν ἠθικὴν κρίσιν τῆς συγχρόνου ἐποχῆς οδηγούντες τὸν πλησίον, ὅπως καὶ τὸν ἑαυτὸν τους,

εἰς τὸν Εὐαγγελικὸν δρόμον διὰ τὴν θεμελίωσιν τῆς ἀληθινῆς ζωῆς εἰς τὸ παρὸν καὶ εἰς τὸ μέλλον.

A.B.X.

αυτό δὲν τὸ κάνουν ἀσφαλῶς ἐπίτηδες. "Οχι! Ἐνεργεῖται καὶ κατευθύνονται ἀπὸ πνεῦμα σατανικῶ, πνεῦμα πλάνης. Ἀλλιώδῃ δὲν ἐξηγούνται αὐτὰ πού πιστεύουν, πού γράφουν καὶ διδάσκουν. Ὁ καθένας μπορεῖ νὰ κρίνῃ καὶ μόνο ἀπὸ αὐτὸ τοὺς μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Πλούσια καὶ σαφέστατα ἡ Καινὴ Διαθήκη διδάσκει, ὅτι ὁ Κύριος θὰ ἔρθῃ ἀλλὰ ἀγνωστο πότε. Θὰ ἔρθῃ ξαφνικά, θὰ ἔρθῃ προσωπικά, θὰ ἔρθῃ δηλ. μὲ τὸ ἀναστημένο σῶμα πού ἀναλήφθηκε στοὺς οὐρανοὺς, ἡ παρουσία του θὰ εἶνε ὀφθαλμοφανής καὶ θὰ τὸν δοῦν πιστοὶ καὶ θὰ χαροῦν, ἄπιστοι καὶ θὰ τρομάξουν, ὅτι θὰ ἔρθῃ μὲ δόξα, μὲ δύναμι, μὲ ἀγγέλους. Θὰ συγκλονιστοῦν τὰ σύμπαντα, θὰ πάψῃ νὰ ὑπάρχῃ τὸ ὀλικὸ σύμπαν. Ἀντίθετα ἀπ' ὅλα αὐτὰ οἱ χίλιαστὰ γράφουν «Ἔτσι, στὸ ἔτος 1914 ἔλαβε χώραν ἡ δευτέρα «ἐλευσις» τοῦ Χριστοῦ στὴ βασιλεία, ἀόρατη στοὺς ἀνθρωπίνους ὀφθαλμούς. Ἡ ἁγία Γραφή συνδέει τὴ δευτέρα «ἐλευσις» ἢ «παρουσία» τοῦ Ἰησοῦ στὴ βασιλεία του μὲ τὴ «συντέλεια τοῦ αἰῶνος». Καὶ τὰ δύο συμβαίνουν ταυτόχρονα. Μήπως σημαίνει αὐτὸ ὅτι ὁ κόσμος ἐτελείωσε στὸ ἔτος 1914; "Οχι, βέβαια. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶπε ὅτι ὁ κόσμος θὰ ἐτελείωνε μὲ καταστροφή στὸ ἔτος 1914. Τί νοεῖται, λοιπόν, μὲ τίς λέξεις «συντέλεια τοῦ αἰῶνος;» (Ἀπὸ τὸν Ἀπολεσθέντα Παράδεισο σελ. 28) Ἀποκαταστημένο Παράδεισο σελ. 174 28). Παρακολουθεῖτε παρακαλῶ τὴ σκέψι: καὶ τὴν ἐπιχειρηματολογία τῶν σπουδαστῶν τῆς Γραφῆς.

Ἡ Γραφή συνδέει τὴν 6' παρουσία τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν συντέλεια τοῦ αἰῶνος. Προφητεύουν ὅτι τὸ 1914 θὰ γίνῃ ἡ 6' παρουσία. Δὲν γίνεται: τὸ 1914 καμμιὰ παρουσία. Ἀντὶ νὰ μετανοήσουν γιὰ τὴν ἀπάτη τους, ἱσχυρίζονται: ἔτι ἔγινε ἡ 6' παρουσία. Ἀλλὰ τότε πού ἡ «συντέλεια τοῦ αἰῶνος»; Ἀφοῦ ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ — πού δὲν ἔγινε, ἀρα «συντέλεια τοῦ αἰῶνος» δὲν θὰ πῇ τέλος τοῦ κόσμου ἀλλὰ μιὰ μικρὴ χρονικὴ περίοδος! Πόση; διαρκείας; Ὅσο θὰ διαρκῇ ἡ ζωὴ τους. Ἄν καὶ τότε δὲν γίνῃ τίποτε; θὰ ἔχουν πεθάνῃ καὶ δὲν ἔχουν νὰ δώσουν λογαριασμὸ σὲ κανένα. Καὶ ὅμως τοὺς περιμένει ὁ Jahve νὰ λογαριασθοῦν!

ΕΡΩΤ.: Ἀπὸ τίς προηγούμενες συνεντεύξεις μας διεπίστωσα, κ. καθηγητά, ὅτι ὑπάρχει μεγάλη σύγχυσι στοὺς μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Πολὺ θὰ ἐπιθυμούσαμε ν' ἀκούσουμε τὴ διδασκαλία τῆς Γραφῆς γιὰ τὸ

σπουδαῖο αὐτὸ θέμα.

ΑΠΑΝΤ.: Μὲ πολὺ χαρὰ δέχομαι νὰ μιλήσω γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Εἶνε τὸ προσφιλέστατο θέμα τοῦ Εὐαγγελίου. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ Εὐαγγέλιο ὀνομάζεται «Εὐαγγέλιο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ». Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννου βαπτιστοῦ συνοψίζεται σὲ μιὰ πρότασι, σὲ ἓνα μήνυμα: «Μετανοεῖτε» ἤρχυκε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ὅταν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀρχισε τὸ κήρυγμά του, διὸ θέματα κήρυττε σὺ λαό. Τὴ μετάνοια καὶ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἢ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ὁ Ματθαῖος γράφει χαρακτηριστικά. «Ἀπὸ τότε (ὅταν παραδόθηκε ὁ Ἰωάννης βαπτιστής) ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν: Μετανοεῖτε» ἤρχυκε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

ΕΡΩΤ.: κ. καθηγητά, βασιλεία Θεοῦ καὶ βασιλεία οὐρανῶν σημαίνουν τὸ ἴδιο πρᾶγμα;

ΑΠΑΝ.: Ἀκριβῶς τὸ ἴδιο. Καὶ μάλιστα ἡ διπλῇ αὐτῇ ὀνομασία μᾶς δίνει ἓνα σπουδαῖο ἐπιχείρημα ἐναντίον τῆς πλάνης τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά. Οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ εὐλάβεια ἢ ἀπὸ παρεξήγησι τῆς ἐντολῆς νὰ μὴ χρησιμοποιοῦν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ γιὰ μικροπράγματα, πολλὰς φορὲς ἀντὶ νὰ λένε βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλεγαν βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ὁ Ματθαῖος πού γράφει σὲ χριστιανούς τῆς περιτομῆς, δηλ. Ἑβραίους, προτιμᾷ τὴν ὀνομασίαν βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἐχει ὅμως καὶ τὴν ἄλλην ὀνομασίαν, βασιλεία τοῦ Θεοῦ (Μθ 12, 28· 19, 24· 21, 31· 43). Οἱ ἄλλοι εὐαγγελιστὰ καὶ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα εὐβλία τῆς Κ. Διαθήκης χρησιμοποιοῦν τὴν συνεικονομασίαν «Βασιλεία τοῦ Θεοῦ». Τὸ ὄνομα «Θεός» στὴν Κ. Διαθήκῃ σημαίνει ὅτι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ Jahve. Ἐπίσης ὀνομάζεται καὶ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀποδεικνύεται ἀπ' αὐτὸ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, εἶνε Θεός καὶ τὸ ὄνομά του εἶνε ἰσοδύναμο μὲ τὸ Jahve, καὶ γι' αὐτὸ οἱ μαθηταὶ τῆς νέας πίστεως δὲν ὀνομάσθησαν μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά ἀλλὰ μάρτυρες τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Χριστιανοί. Τὴ βασιλεία αὐτῇ τοῦ Θεοῦ περιέμεναν μὲ ἀγωνία καὶ λαχτάρα οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ. Σ' αὐτὴν εἶχαν στηρίξει ὅλες τοὺς τίς ἐλπίδες.

ΕΡΩΤ.: Πῶς περιέμεναν αὐτὴ τὴ βασιλεία οἱ Ἑβραῖοι;

ΑΠΑΝ.: Ὅπως περιέμεναν καὶ τὸ Μεσσία. Ἐπίγειο βασιλεὺς μὲ ἐπὶ γῆς βασιλεία. Γι' αὐτὸ οἱ εὐλαβεῖς ἄνθρωποι ὀνομάζονταν «προσδεχόμενοι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Λκ 23, 51) ἢ «προσδεχόμενοι παράκλησιν τοῦ Ἰσρα-

ήλ», ἢ «λύτρωσιν Ἱερουσαλὴμ» (Λκ 2, 25. 33). Περιμέναν δηλαδὴ νὰ ἐρθῇ ὁ Μεσίας, νὰ ὑδρώσῃ τὴ βασιλεία τοῦ ἀπελευθερώοντος τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ δοξάζοντας τὸν Ἰσραήλ. Σαλαβιά 7 αἰώνων κάτω ἀπὸ Ἀσσυρίους, Βαβυλωνίους, Μηδοπέρας, Ἑλλήνας, Ρωμαίους συνετέλεσε νὰ πάθουν μεγάλη σύγχυσι· καὶ διασάλευσι στὶς ἐλπίδες των καὶ τὶς προσδοκίαις των. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὅμως τοὺς ἐξήγησε πολλὰς φορὰς, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ δὲν εἶνε ἐγκόσμια καὶ ἐπίγεια ἀλλὰ οὐράνια καὶ πνευματικὴ. Μὲ διδασκαλίαι καὶ παραβολὰς, μὲ ἔργα καὶ παραδείγματα τοὺς ἔδωκε νὰ καταλάβουν, ὅτι ἔπασαν ἐξω στὶς προσδοκίαις τοὺς γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀναφέρω ἰδιαίτερα ὁρισμένους σπουδαιότατους μαρτυρίες γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

1. Ὁ διάλογος τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸ σοφὸ ραββίνο Νικόδημο. Λέγει ὁ Κύριος στὸ Νικόδημο· «Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ». Ὁ Νικόδημος νόμισε, ὅτι ὁ Χριστὸς τοῦ εἶπε νὰ εἰσέλθῃ καὶ πάλι στὴν κοιλίᾳ τῆς μητέρας του, καὶ τοῦ φάνηκε ἀδύνατον. Ὁ Χριστὸς ὅμως ἐννοοῦσε τὸ βάπτισμα, τὴν πνευματικὴ ἀναγέννησι. Καὶ ὅμως ὁ Νικόδημος, ἂν καὶ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραήλ, δὲν γινώριζε τίποτα ἀπ' αὐτὰ ποὺ τοῦ εἶπε ὁ Ἰησοῦς. Φαντασθῆτε τί γινώριζε καὶ τί πίστευε ὁ λαός.

2. Ὁ Κύριος προφητεῖει τὸ πάθος του καὶ ἐξηγεῖ στοὺς μαθητάς του, ὅτι θὰ σταυρωθῇ καὶ ὅτι τὴν τρίτῃ μέρᾳ θ' ἀναστῇ. Αὐτοὶ νόμιζαν, ὅτι ὅσα λέει γιὰ τὰ βασανιστήρια του, ἀναφέρονται στὰ βασανιστήρια τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι μὲ τὴν ἀνάστασι ἐννοεῖ τὴ δόξα ποὺ περιμένει τὸν Ἰσραήλ. Γι' αὐτὸ δὲν μαθηταί, ὁ Ἰσάκωχος καὶ ὁ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου, βάλλουν μπροστὰ τὴ μάνα τους, ποὺ ἦταν καὶ αὐτὴ μαθήτρια τοῦ Ἰησοῦ, καὶ παρακαλοῦν τὸ Διδάσκαλο, τὸν αὐριανὸ ἐνδοξο βασιλεῖα, νὰ τοὺς ἐξασφαλίσῃ τὶς δυὸ καλλίτερες θέσεις κοντὰ στὸ θρόνον του. Ἐνῶς στὰ δεξιά καὶ ἑνῶς στὰ ἀριστερά. Ὁ Κύριος τοὺς ἔδωκε τὴν ἀπάντησι· «Ὅσα οἰδατε τί αἰτεῖσθε». Τόσο καταλάβετε γιὰ τὸ θάνατό μου καὶ τὴν ἀνάστασί μου, ὅσο καὶ γιὰ τὴ βασιλεία μου. Δὲν μὲ καταλάβετε καὶ δὲν ξέρετε τί ζητάτε.

3. Ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ Ἰησοῦ στὰ Ἱεροσόλυμα. Θέλετε βασιλεῖα; Περιμένετε θρόνον; ἀπελευθερώσι ἀπὸ τὸν κατακτητὴ; Νὰ ὁ βασιλεὺς σας. Χωρὶς μαχαίρι, χωρὶς στρατό, χωρὶς ἀ-

μαξες, καθάλλα σ' ἔνα γαϊδουράκι. Τί τραγικὴ εἰρωνία! Ἐστὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνέτρεψε τὶς ψεύτικας καὶ χιμαιρικές προσδοκίαις γιὰ ἐπίγειο βασιλεῖα.

4. Ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ ρίχνει πλούσιο φῶς στὸ θέμα μας. Δέχτηκε τὸ θάνατο, γιὰ νὰ θάψῃ ἔτσι ὅλες τὶς λανθασμένες προσδοκίαις γιὰ ἐπίγειο βασιλεῖα. Δὲν γελοιοποιήθηκε ὁ Ἰησοῦς μὲ τὴ χλαμύδα, τὸ καλὸν, τὸ ἀκάνθινο στεφάνι. Γελοιοποιήθηκαν οἱ ψεύτικες μεσοειστανικές ἀντιλήψεις τῶν Ἰουδαίων. Ἐστὶ ἀναγκάσθηκαν κραυγαλέα νὰ ὁμολογήσουν «οὐκ ἔχομεν βασιλέα, εἰ μὴ Καίσαρα». Βασιλεῖς τοὺς ὁ Καίσαρας, ὁ κατακτητὴς. Ἀλλὰ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὸ θάνατο ἀναστήθηκε γιὰ νὰ μείνῃ ὁ αἰώνιος βασιλεὺς στὴν πνευματικὴ τοῦ βασιλεία, ποὺ σπάρθηκε μὲ τὴ διδασκαλία του, τὸ μυστικὸ δεῖπνο, τὸ αἷμα του, καὶ φύτευσε, γεννήθηκε, μὲ τὴν ἐπιφοίτησι τοῦ ἁγίου Πνεύματος τὴν Πεντηκοστή. Μὲ τὸ βάπτισμα οἱ πιστοὶ παίρνουν Πνεῦμα ἅγιο καὶ ἀναγεννοῦνται καὶ γίνονται μέλη τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

ΕΡΩΤ.: Ὁλοκάθαρα φαίνεται, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ δὲν ἔχει ἐπίγειο χαρακτὴρ καὶ ἀκόμη ὅτι ἀρχισε ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Χριστοῦ. Ποῦ ὅμως στηρίζονται οἱ χιλιασταί, γιὰ νὰ πιστεύουν καὶ νὰ διδάσκουν ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέλαβε βασιλεία στὰ 1914;

ΑΠΑΝ.: Στὴν Κ. Διαθήκῃ ὅπως καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκῃ ἡ καὶ στὴ γενικὴ γραμματεία μιὰ λέξι· ἔχει· δυὸ, τρεῖς ἢ καὶ περισσότερες σημασίες. Ἡ ψυχὴ π.χ. σημαίνει καὶ τὴ ζωὴ, ὅποτε παρουσιάζεται στὴ Γραφὴ θνητὴ, καὶ τὸ αὐλο μέρος τοῦ ἀνθρώπου, ὅποτε παρουσιάζεται ἀθάνατη. Ἡ λέξι· πνεῦμα σημαίνει τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τὰ ἀγγελικὰ πνεύματα, τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ τὰ πονηρὰ πνεύματα. Ὁ εἰλικρινὴς μελετητὴς καὶ σπουδαστὴς τῆς Γραφῆς μὲ προσοχὴ συλλέγει ὅλες τὶς μαρτυρίες, τὶς ἐξηγεῖ ἀνάλογα μὲ τὴ συνάφεια ὅπου ὁρίζονται καὶ μετὰ θγάξει· συμπεράσματα καὶ ἔτσι κατέχει τὴν ὀρθὴ πίστι.

Γιὰ τὸ θέμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἔχομε πάρα πολλὰς μαρτυρίας στὴν Κ. Διαθήκῃ. Σ' ἄλλας περικοπὲς καὶ χωρὶα παρουσιάζεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ σὺν παρούσῃ πραγματικότης· ἄλλοτε ὅμως σὺν μελλοντικῷ γεγονότι. Δὲν ἔχομε δικαίωμα νὰ διαλέξουμε τὴ μία ἀποφ. καὶ ν' ἀπορρέψουμε τὴν ἄλλην, ὅπως

κάνουν οι χιλιασταί. Είμεθα υποχρεωμένοι να δεχτούμε αυτό που μάς αποκαλύπτει και μάς προσφέρει ο λόγος του Θεού, ή θεία αποκάλυψη και όχι εκείνο που εξυπηρετεί τη θεωρία μας και τα δικά μας σχέδια. Η Καινή Διαθήκη διδάσκει συνεχώς, ότι ή βασιλεία του Θεού άρχισε με τον έρχομό του Χριστού στον κόσμο, συνεχίζεται στη γη με τη στρατευομένη Έκκλησία του και στον ούρανό με τη θριαμβεύουσα Έκκλησία του. Τη στρατευομένη Έκκλησία αποτελούν όλοι οι πιστοί που ζούν σύμφωνα με το Εὐαγγέλιο και αγωνίζονται στον κόσμο, να ξαπλώση ή βασιλεία του Θεού, και τὸ θεῖο θέλημα νὰ κατευθύνῃ τοὺς ἠνθρώπους. Τὴ θριαμβεύουσα Έκκλησία τὴν ἀποτελοῦν στὸν οὐρανὸ οἱ ἄγγελοι· καὶ οἱ φυγῆς τῶν λυτρωμένων, τὰ μακάρια πνεύματα. Νὰ πῶς καὶ στὴ γῆ καὶ στὸν οὐρανὸ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶνε παρούσα πραγματικότητα. Ἦνε ὁμοῦ καὶ μελλοντικὸ γεγονός, γιατί ὁ Κύριος θὰ ἔρθῃ καὶ πάλι ὁπότε θὰ ἀναστηθῶν οἱ νεκροὶ καὶ θὰ γίνῃ ἡ τελικὴ κρίσις, ἡ μέλλουσα κρίσις ὅπως λέγεται. Τότε θὰ συντεθῇ δολοκλήρωτικὰ ὁ σατανᾶς, τὰ μέλη τῆς βασιλείας δὲν θὰ ἔχουν κανέναν ἐχθρό· καὶ δὲν θὰ εἶνε μόνο φυγῆς, ἀλλὰ μαζὶ καὶ ἀθάνατα καὶ ἄφθαρτα σώματα κατὰ τὸ πρότυπο τοῦ ἀναστημένου Ἰησοῦ. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ λοιπὸν ἄρχισε μετὰ τὸ Χριστό, προχωρεῖ μετὰ τὴν Έκκλησίαν του, καὶ ἀναμίνεται ἡ μεγάλη τῆς δόξας καὶ ὁ τελικὸς τῆς θριαμβῆς στὸ μέλλον.

ΕΡΩΤ.: *Ἔχετε τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς ἀναφέρετε μερικὲς γραφικὲς μαρτυρίες γιὰ ὅλ' αὐτά;*

ΑΠΑΝ.: Εὐχαρίστως. Ὁλόκληρος ἡ Κ. Διαθήκη εἶνε μιὰ μαρτυρία, ὅτι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ «ἤρριξε», πού θὰ πῇ «ἔφτασε». Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος τὸ τονεῖ αὐτὸ ἐπὶ λέξει: «Ἄρα ἔφθασεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμᾶς» (Μρ 12, 28 καὶ Λκ 11, 20). Ὁ Κύριος ξεχωρίζει μετὰ πολλὰς διαφορὰς τὴ βασιλεία του ἀπὸ τὴ βασιλεία τῶν ραββίνων. Ἡ βασιλεία του εἶνε πνευματικὴ, δὲν ἔχει καμμιά σχέση μετὰ γήινα ἀγαθὰ καὶ μετὰ τὴ λάμπη καὶ δόξα τῶν κρατῶν τοῦ κόσμου αὐτοῦ. «Δὲν εἶνε ἐκ τοῦ κόσμου τούτου». Τὰ μέσα διαδόσεως εἶνε ὁ λόγος καὶ ἡ θυσία, καὶ ὅχι στρατοὶ καὶ τὰ ὅπλα. Τὰ χορηγούμενα ἀγαθὰ εἶνε ἡ ἄφρασι τῶν ἁμαρτιῶν, ἡ υἰεθ-σία, καὶ οἱ καρποὶ τοῦ Πνεύματος. Καὶ ἡ πρὸ σπουδαία διαφορὰ εἶνε,

ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι τὴν περιμένουν καὶ ὁ Χριστὸς κηρύττει ὅτι ἤρθε. Ἦρθε καὶ ἄρχισε, ἐγκαινιάστηκε, μετὰ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Χριστοῦ, τὸ ἔργο του, διδασκαλία του, τὸ θάνατο καὶ τὴν ἀνάστασι, καὶ συνεχίζεται, ὅπως εἶπαμε, μετὰ τὴν Έκκλησίαν του. Στὶς περισσότερες παραβολὰς πού ἔχουν ὡς θέμα τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ θεωρεῖται: σὰν παρὸν ἀγαθόν, τὸ μέγιστο ἀγαθόν. Ἀναφέρω τίς παραβολὰς τοῦ κρυμένου θησαυροῦ, τοῦ πολυτίμου μαργαρίτου, τῆς σαγηνῆς, τῆς ζύμης. Στὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον δὲν ἀναφέρεται συχνὰ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, γιατί ἐκεῖ λέγεται τὸ ἴδιο μετὰ τὴν αἰώνια ζωὴ. Σαφῶς καὶ κατηγορηματικῶς ὁμοῦ τονίζεται καὶ δρᾶζεται, ὅτι ἡ αἰώνια ζωὴ εἶνε παρούσα πραγματικότης (Ἰω 5, 24 17, 3). Τέλος ἀναφέρω ἐπὶ λέξει ἄλλα δύο χωρία «Ἀπὸ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν διάζεται, καὶ διασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν» (Μθ 11, 11). Καὶ «Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν (Μθ 33). Πῶς λοιπὸν ὁ Κύριος θὰ μᾶς προκήγγελλε νὰ ζητοῦμε πρῶτα τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ μετὰ τὰ ἄλλα, ἂν δὲν ἦταν παρούσα πραγματικότης;

ΕΡΩΤ.: *Πολύ σωστά, κ. καθηγητά. Εἴπατε ὁμοῦς ὅτι ἡ ἴδια ἡ Καινὴ Διαθήκη παρουσιάζει τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ σὰν μελλοντικὸ γεγονός.*

ΑΠΑΝ.: Ἀμέσως θ' ἀναφέρω μαρτυρίες καὶ γιὰ τὴ δεύτερη αὐτὴ φάσις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Οἱ μακαρίσμοι π.χ. ὁμιλοῦν γιὰ ἀγῶνες καὶ προσπάθειες, μετὰ τίς ὁποῖες θὰ ἀξιωθοῦμε νὰ γίνουμε κληρονόμοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, πού εἶνε ἕνα προσδοκώμενο ἀγαθόν. Οἱ παραβολὰς τοῦ γάμου, τοῦ δαίπνου, τοῦ συμποσίου, μᾶς προτρέπουν νὰ ἐτοιμαστοῦμε γιὰ νὰ λάβουμε μέρος στὴ μεγάλη χαρὰ τοῦ Κυρίου, στὴ μεγάλη ἡμέρα. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος πολλὰς φορὰς γράφει, ὅτι θὰ κληρονομήσουν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μόνο ἐκεῖνοι πού θὰ ζήσουν ἐδῶ σύμφωνα μετὰ τὸ θέλημά του (Α' Κο 6, 10· 15, 50 Κολ 3, 21 κλπ.). Μὲ ἀπλὰ λόγια μόνο ὅσοι εἶνε ζωντανὰ καὶ γνήσια μέλη τῆς Έκκλησίας, πού εἶνε ἡ παρούσα βασιλεία τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμῳ, μόνο αὐτοὶ θὰ γίνουν κληρονόμοι καὶ τῆς μελλούσης βασιλείας.

Στέργιος Ν. Σάκκος

Τὸ διήγημά μας:

ΑΝ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΔΟΥΝ ΟΛΟΙ!

Τὸ σούρουπο ἔφτασε καὶ ἡ ὥρα τῆς δουλειᾶς πῆρε τέλος. Οἱ ὑπάλληλοι καληνύχτιζαν τὰ ἀφεντικά τους, ἐνῶ ἐκεῖνοι σκυμμένοι στὸ ταμεῖο τους μετροῦσαν τὸν τζίρο τους. Κεῖνη τῇ στιγμή δὲν μπορούσε κανεὶς νὰ ξέρι ἀν θάπρεπε νὰ τοὺς οἰκτῆρῃ ἢ νὰ τοὺς μακαρίζῃ. Χούφτες τὰ χρήματα μπροστά τους, ποὺ ὅμως δὲν ξέρανε πόσα ἦταν ὀλοδικὰ τους καὶ μπορούσαν νὰ τὰ ξοδέψουν κατὰ τὸ κέφι τους. Μπορούσαν κι' ὅλα νὰ τὰ ξοδέψουν, ἀλλὰ περιωρίζονταν στὸ ἐλάχιστο γιὰ νὰ μὴ κλονιστῇ οἰκονομικὰ ἡ ἐπιχείρησι. Εἶναι τὸ δράμα τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἐμπορίου. Εἶναι ἡ δύναμι ποὺ σκλαβώνει τὴν ψυχὴ. Τόσα ἔδωσα τόσα πῆρα, τόσα θὰ δώσω, ἀν πουληθῇ τόσο κι' ὅλο τὸ πρᾶμα θὰ ἀφήσῃ τόσα... Τί θὰ γίνῃ μὲ τὸ ἀπούλητο πρᾶμα, θὰ φύγῃ στὶς ἐκπτώσεις; Τέτοια ἐρωτήματα βροχῇ μαστίζουν τὴ σκέψῃ τοῦ ἐμπόρου καὶ τὴν ὥρα ἀκόμῃ τῆς σκόλης.

Ὅμως ὁ Παναγιώτης εἶχε ξεπεράσει ὀλίγελα αὐτὸν τὸν πειρασμό. Ὁ δεσμός του μὲ τὸ Χριστό, ποὺ τὸν γνώρισε προσωπικὰ μέσῳ μιᾶς χριστιανικῆς κινήσεως, τοῦ ἡρέμησε τὴν σκέψῃ καὶ τοῦ χάρισε μιὰ σιγουριά, ποὺ μόνο ὅσοι ἔχουν ἀποθέσει τὸν ἑαυτό τους καὶ τὶς ὑποθέσεις τους στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Θεοῦ ἀπολαμβάνουν. Τακτικὰ παρακολουθοῦσε τὶς συνάξεις στὴν εὐρύχωρη αἴθουσα τῆς ἀδελφότητος καὶ ρουφούσε κυριολεκτικὰ τὴν πνευματικὴ τροφή. Ἔμαθε νὰ διαβάξῃ καὶ νὰ ἐξηγῇ τὴ Γραφή, κι' ἀνακάλυψε ἔτσι τὸν τρόπο νὰ ἀκούῃ τὸν Θεὸ νὰ τοῦ μιλά. Ἀγνωστοὶ ὀρίζοντες ἀνοίχτηκαν μπροστά του καθὼς ἀνακάλυψε τὸν τρόπο νὰ μιλά σωστὰ μὲ τὸ Θεὸ του μὲ τὴν προσευχὴ καὶ πρὸ πάντων καθὼς ἀνακάλυψε τὸ μέσο τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπ' τὴν ἐνοχλή τῆς ἁμαρτίας καὶ καθαρὸς ἀπ' τὸ ρῦπο νὰ παίρῃ μέσα του τὸν ἴδιο τὸν Κύριο νοιώθοντας ἔτσι τὴ θέωσι τοῦ ἑαυτοῦ του. Ναί, ἦταν εὐτυχισμένος, δὲν τ' ὡμολογοῦσε μονάχα στὸν ἑαυτό του μὰ καὶ στοὺς γύρω του. Ὅπου σταθῇ, ὅπου βρεθῇ, τὴ χαρὰ του, τὴν ἀνακάλυψί του μαρτυρεῖ κι' ὅλοι τὸν ἤξεραν

στὴν ἀγορὰ σὰν ἓναν θρησκευόμενο ἄνθρωπο. Μὰ λίγοι τὸν καταλάβαιναν καὶ ἐκτιμοῦσαν τὴν ἀρετὴ του. Πολλοὶ τὸν κακολογοῦσαν καὶ σκέφτονταν πονηρὰ πράγματα γιὰ τὴν ἠθικὴ του ὑπόστασι.

Ὁ γείτονάς του, ὁ Φάνης, συχνὰ τὸν πείραζε γιὰ τὶς πεποιθήσεις του καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὸν ἀποσπάσῃ, ἀπ' τὴν ἀδελφικὴ παρέα καὶ νὰ τὸν παρασύρῃ στὴ δική του.

— Παναγιώτη, ἀκόμῃ νὰ κλείσῃς ταμεῖο; Σὰν πολὺ τὸ ἔρριξες στὴν ὕλῃ. Προδίνεις τὶς ἀρχές σου, φίλε μου. Ἄς τὰ νὰ πᾶνε στὸν ἔξω ἀπὸ δῶ κι' ἔλα μαζί μου νὰ διασκεδάσουμε, τοῦπε χαμογελώντας.

— Ἐγώ, Φάνη, ἔχω διασκεδάσι ποὺ ἐσὺ δὲν καταλαβαίνεις. Τὴν ξέρω τὴν δική σου. Μόνο στιγμιαία ἀπόλαυση σοῦ προσφέρει. Νομίζεις πὼς γλιτώνεις ἀπ' τὸν κλοιὸ τῆς ἁμαρτίας, ἀπ' τὴ θλίψι τοῦ πεσμένου Ἀδάμ καὶ ξεγελᾷς τὸν ἑαυτό σου γελώντας προσωρινά, μὰ ἔρχεται διπλὰ μετὰ ἡ ὑποδούλωσις καὶ τὸ ἄγχος τῆς ἀλύτρωτης ψυχῆς. Ἐλα σὺ μαζί μου νὰ δῆς διασκεδάσι. Ν' ἀκούσης τὸ Θεὸ νὰ σοῦ μιλά γιὰ ἀγνωστες μόνιμες χαρές, ἀναφαίρετες στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου.

— Δὲν σὲ καταλαβαίνω, βρὲ Παναγιώτη. Αὐτὰ ποὺ λὲς θὰ τὰ δῆς καὶ θὰ τ' ἀκούσης τὶς πρώτες μέρες. Μετὰ τί θὰ κάνῃς, τὰ ἱδια πάλι θ' ἀκούσης; Τί πᾶς καὶ κάνεις ἐκεῖ μέσα; Ἐλα, μεταξύ μας, πόσα βγάζεις ἀπὸ κεῖ; Γιατὶ καθὼς καταλαβαίνω τὸ χρήμα μόνο σ' ἐνδιαφέρει ἐσένα, ἀφοῦ τὸ βγάζεις καὶ δὲ σὲ βλέπω νὰ τὸ ξοδεύῃς, καθὼς ὅλος ὁ κόσμος.

— Τὸ χρήμα ποτὲ δὲν κυρίεψε τὴν καρδιά μου, ἀγαπητέ μου. Τὸ βλέπω σὰν μέσο ἐξυπηρετήσεως. Πρέπει δὲ νὰ ξέρῃς πὼς ἐκεῖ μέσα ὅλοι ἐργάζονται δωρεὰν καὶ προσφέρουν τὶς συνδρομὲς τους ἀνάλογα μὲ τὴ διάθεσί τους καὶ τὴν ἱκανότητά τους τὴν οἰκονομική. Ἐκεῖνοι ποὺ πέρνουν δὲν βρίσκονται ἐκεῖ μέσα, ἀλλὰ σὲ νοσοκομεῖα φυλακές, χαμόσπιτα. Κι' ἀκόμῃ τὰ χρήματα ποὺ μαζεύονται γίνονται ἐντυπα κι' ὅ,τι ἄλλο γιὰ νὰ διδαχθῇ τὸ εὐαγγέλιο σὲ χαμένες ψυχές,

πού δὲν γνώρισαν τὴ σωτηρία ἢ πήραν λα-
θεμένο δρόμο καὶ πέσανε στὰ δίχτυα τῶν αἰ-
ρετικῶν. Κατάλαβες τώρα;

— Δὲν σὲ καταλαβαίνω, ἄσε με. Μὲ περι-
μένει ἡ παρέα μὲ τὴ ρετσίνα καὶ τὸ μωσοχο-
μύριστο μεζέ, αὐτὰ εἶναι ζωή. Κι' ὅσα μοῦ
λὲς τ' ἀκούω θερεσέ.

— Ἴσως μὲ καταλάβεις μὲ τὸν καιρὸ, ὅ-
ταν θὰ πάρης μήνυμα ἀπ' τὸν οὐρανὸ, ὅπως
ἐγώ, ὅταν ἀρρώστησε ἡ γυναίκα μου καὶ κόν-
τεψα νὰ τὴ χάσω. Τότε ἦταν ἡ ὥρα τῆς χά-
ριτος, τότε τὸν ἀνακάλυψα τὸν Κύριό μου.
Δὲν σὲ ἀδικῶ πού δὲν μὲ καταλαβαίνεις. Ἔ-
τσι ἤμουν κι' ἐγώ.

Ἀποχαιρετήθηκαν καὶ πῆγε ὁ καθένας
στὸν παράδεισό του. Ὁ Παναγιώτης ὅλο καὶ
πρόκοβε στὴν πνευματικὴ ζωή. Ἐγινε κυ-
κλόρχεις καὶ ἐξηγοῦσε τὴ Γραφή καὶ σὲ μιὰ
ὁμάδα διψασμένων γιὰ ἀλήθεια ἀνθρώπων.
Ὁ Φάνης μὲ τὶς διαρκεῖς διασκεδάσεις, πού
μὲ τὸ καιρὸ ἔγιναν καταχρήσεις ἐφθειρε τὴν
ὕγεια του. Μιὰ μέρα ἔγινε ἐκεῖνο πού φο-
βάται κάθε ἄνθρωπος. Εἶδε μὲ τὰ μάτια του
τὸ χάρο. Ξαπλώθηκε φαρδὺς - πλατὺς στὸ
πάτωμα τοῦ μαγαζιοῦ του, καὶ τὸν πῆγανε
στὸ Νοσοκομεῖο.

Ὁ Παναγιώτης βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ τὸν
πλησιάσῃ ψυχικά. Πῆγε σκορπίζοντας αἰσιο-
δοξία μὲ τὴν παρουσία του καὶ τὸν βρῆκε.
Τακτικά ἦταν κοντά του.

— Παναγιώτη, ἀδερφέ μου, ἐσὺ εἶσαι κα-
λός. Παρακάλα νὰ γίνω καλά. Λαμπάδα σὰν
τὸ μπόι μου θ' ἀνάψω στὴν Παναγία τὴ Δε-
ξιά, ἀν σηκωθῶ ἀπ' τὸ κρεβάτι.

— Τὸν βρῆκες τὸ Θεό, Φάνη;

— Τὸν ἔχω ἀνάγκη, Παναγιώτη.

— Γιὰ νὰ σοῦ χαρίσῃ τί, Φάνη;

— Τὴν ὑγεία μου.

— Μόνο αὐτό;

— Τί ἄλλο;

— Τὴν σωτηρία, ἀδελφέ μου. Τὴν αἰωνιό-
τητα. Ὅχι μόνο τὸ ἐφήμερο, τὸ ὕλικό.

— Πάλι δὲν καταλαβαίνω. Τί ἄλλο θὰ
θὰ μπορούσα νὰ τοῦ ζητήσω; Αὐτὸ ἔχω ἀ-
νάγκη, αὐτὸ ζητῶ. Τὴν ὑγεία μου. Τί ἄλλο;

— Ἐσὺ τί τοῦ δίνεις τοῦ Θεοῦ;

— Τί θέλει ἀπὸ μένα;

— Τὴν καρδιά σου, τὶς ἀμαρτίες σου, ὅ-
λα σου.

— Καὶ ὕστερα;

— Θὰ σοῦ χαρίσῃ τὰ πάντα. Λύτρωσι
ψυχῆς, χαρὰ καὶ μακαριότητα, οὐράνια εὐ-
φροσύνη.

Τὸν κοίταξε καλὰ στὰ μάτια ὁ ἄρρωστος.
Δὲν εἶναι κουτὸς ἄνθρωπος ὁ Παναγιώτης,
σκέφτηκε, γιὰ νὰ μιλήῃ ἔτσι, κάτι θὰ ξέρη.

— Ξέρεις, Παναγιώτη, ἀν γίνω καλά μα-
ζὺ μὲ τὴν λαμπάδα πούτάξα στὴν Παναγία
θάρθω καὶ στὴν παρέα σου. Ἴσως, ποιὸς
ξέρει, μπορέσω νὰ ἀποκτήσω μάτια σὰν τὰ
δικά σου. Πρὸς τὸ παρὸν πάρε αὐτὰ τὰ τρία
χιλιάρικα γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ ἀγώνος σας,
εἶπε ἀποφασιστικά, καὶ τὸ πρόσωπό του
ἐλαμψε ἀπὸ χαρὰ, καθὼς πρόσφερε τὰ χρή-
ματα.

Σὲ λίγες μέρες καθόταν κι' αὐτὸς στὰ ἑ-
δρανα τῆς αἰθούσης κι' ἀκούγε τὸ λόγο τοῦ
Θεοῦ. Ἀπορούσε μὲ τὸν ἑαυτό του. Ἐνοιω-
θε μιὰ μεταμόρφωσι μέσα στὴν ψυχὴ του.
Τί σκέψεις, τί ἐμπειρίες ἦταν αὐτές! Ρου-
φοῦσε κυριολεκτικὰ τὰ λόγια τοῦ ὁμιλητοῦ.

— Λοιπόν; ρώτησε ὁ Παναγιώτης, καθὼς
ἔδβαιναν.

— Δὲν πρόκειται νὰ σταματήσω ποτὲ νὰ
ἀπολαμβάνω τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. Πάρε μου
μιὰ Ἀγία Γραφή μὲ μετάφρασι. Βρῆκα κι'
ἐγώ τὸ χρυσάφι πού εἶχες πρὸ πολλοῦ ἐσὺ
ἀνακαλύψει. Σ' εὐχαριστῶ, Παναγιώτη.

Σάββας Ν. Ξανθοπούλος

ΑΠΟΛΥΤΩΣΙΣ

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Ἡ κ. Μαρία Θ. Παπαδοπούλου προσέφερεν
εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἀδελφότητος δεχ. πεντακο-
σίας (500) ἀντὶ διατοῦς μνημοσύνου τοῦ συζύ-
γου της Θεοδώρου.

Ἐπίσης οἱ ἀδελφοὶ Δένδρου προσέφερον δεχ.
χιλίας (1.000) εἰς μνήμην τῆς περὶ ἑτους ἀπο-
βιώσεως ἀδελφῆς των Μαρίας.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον εὐχαριστεῖ καὶ
εὐχεται ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν αὐτῶν.

ΟΙ ΚΑΛΩΣ ΑΘΛΗΣΑΝΤΕΣ :
 Ἡ Ὁσιομάρτυς ΕΛΕΣΑ

1 Αὐγούστου

ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ ΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

«Δανείζει Θεὸς ὁ ἐλεῶν...»

Εἰς πολλὰ ἑκατομμύρια, 70 — 80 ἑκατομμύρια, ὑπολογίζουν ὅτι θὰ ἀνέλθουν οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀφήσουν τὸν πλανήτην καὶ θὰ ἀπέλθουν εἰς Κύριον, κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος ἀπὸ τὴν πείναν, καὶ ὅτι ἤδη πλέον τῶν 600 ἑκατομμυρίων ἄνθρωποι ὑποσιτίζονται εἰς ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Ἴσως ἀποροῦν μερικοὶ διὰ τὸ ὕψος αὐτὸ ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὴν καταπληκτικὴν πρόοδον τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ ὁμως ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα. Οἱ ἄνθρωποι ἐφευρίσκουν τρόπους καὶ μέσα νὰ κατακτήσουν ἄλλους πλανήτας, ἀλλ' ἐγκαταλείπουν τοὺς συνανθρώπους των καὶ ἀδιαφοροῦν διὰ τὴν ζωὴν των. Εἶναι ἓνα θλιβερόν σύμπτωμα διὰ τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν νὰ ἀποθνήσκουν ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν πείναν καὶ τὸν ὑποσιτισμὸν.

Τὸ φαινόμενον αὐτὸ τῆς ἀδυναμίας τῶν ἀνθρώπων νὰ ἀπολαμβάνουν τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς εἶναι παλαιόν. Δὲν θὰ τερματίσωμεν, ὅσον καὶ ἂν θελήσωμεν νὰ ἀναζητήσωμεν τὰ αἷτια. Ἐπ' αὐτῶν ἐγένοντο συζητήσεις, διευτυώθησαν θεωρίαι, ἀλλὰ τὸ πρόβλημα ἐξακολουθεῖ καὶ νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ λαμβάνῃ διαστάσεις. Διὰ τοὺς πιστοὺς χριστιανοὺς τὸ θέμα αὐτὸ πρέπει νὰ ἀποτελῇ σοβαρὸν προβληματισμὸν. Παρέχεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκδηλώσουν ἐμπράκτως τὴν ἀγάπην τους πρὸς τὸν συνάνθρωπόν τους. Νὰ σπεύδουν εἰς βοήθειαν ὑλικὴν καὶ νὰ συμπαρίστανται ἠθικῶς πρὸς πάντα πτωχόν, ἀσθενή, ἀδύναμον, πλανημένον.

Δὲν ἀγνοοῦν οἱ χριστιανοὶ ὅτι ἡ ἀληθινὴ ζωὴ διὰ τὰ ἐκπληρώσει βασικούς τῆς στόχους χρειάζεται νὰ μετασχηματίσῃ τὰς ἰδέας εἰς πραγματικότητα. Καὶ ὅτι ὁ μετασχηματισμὸς αὐτὸς ἀπαιτεῖ φρόνημα ἀγωνιστικόν, πίστιν εἰς τὴν προσφορὰν ἔργου, ἐσωτερικὴν διάθεσιν καὶ ἀγάπην πρὸς ὅτι ὡραῖον ἐδημιούργησε ὁ Πλάστης, τὸν ἄν-

θρωπον. Εἶναι δεδομένον διὰ τὸν χριστιανὸν ὅτι καὶ ὡς μονὰς καὶ ὡς σύνολον ὀφείλει νὰ μεταβάλλῃ τὰς ἰδέας, ὅπως αὐταὶ τοῦ ἀποκαλύπτονται κατὰ τὴν μελέτην τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, εἰς κοινωνικὴν πραγματικότητα ἐντέινων διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ τοῦ στόχου τὴν ἀγωνιστικότητα διὰ τῆς θυσίας, χωρὶς νὰ φεισθῇ κόπου, χρόνου καὶ ὑλικῶν καὶ πνευματικῶν δυνάμεων του. Ἐὰν ἡ Χριστιανικὴ κοινωνία δὲν προσφέρῃ ἀγωνιστὰς διὰ τὴν δημιουργίαν συνθηκῶν εὐνοϊκῶν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, τότε σημαίνει ὅτι αἱ ἐξαγγελθεῖσαι ἰδέαι διέρχονται κρίσιν, οἱ χριστιανοὶ εὐρίσκονται εἰς ἀδράνειαν καὶ τὸ ἀγωνιστικὸν φρόνημα παρουσιάζει κάμψιν. Ἐδῶ ἀκριδῶς ὑπάρχει καὶ τὸ κρίσιμον στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ προβληματίσῃ τοὺς χριστιανούς. Πρέπει νὰ ἐξετάσουν τὸν βαθμὸν τῆς ἐνοχλίας των διὰ τὸ ὅτι ὑπάρχουν εἰς ἐποχὴν τεραστίας τεχνικο-οικονομικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου ἑκατομμύρια ἄτομα ὑποσιτιζόμενα καὶ ἀποθνήσκοντα ἐκ τῆς πείνης. Ποῦ εἶναι ὁ ἀγὼν των; Ἀλλ' ὁ ἀγὼν προϋποθέτει θυσίας. Δὲν πρόκειται περὶ σπὸρ ἢ χόμψυ κυρίων ἢ κυρίων καὶ δεσποινίδων διὰ νὰ περνοῦν αἱ ὥραι εὐχάριστα. Ὁ ἀγὼν εἶναι συμφιλίωσις μετὰ τὸν ἀγωνιστικὸν θάνατον. «Ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ πολὺν καρπὸν φέρει». Ὅταν ὑπάρχῃ ἀκριδῶς αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας, τότε οὐδεμία ἄλλη δύναμις ἡμπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν χριστιανὸν ἀπὸ τὸ νὰ δράσῃ κοινωνικῶς πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ συνανθρώπου του περιφρονῶν τὸν θάνατον. Ὁ Χριστιανὸς ἀγωνίζεται ὄχι διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ «ἐγώ» του, ἀλλὰ διὰ τὰς ἀφιερώσεις εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τοῦ συνόλου. Δὲν ζηλεῖ τὴν διαγωγὴν τοῦ ὑλιστοῦ καὶ συμφεροντολόγου. Ἀντίθετα καὶ ἀπὸ τὸ ὑστέρημά του προσφέρει πρὸς

ἀνακούφισιν τοῦ πλησίον. Ἐχει κατανοήσει ὅτι ὁ ἐλεῶν δανεῖζει Θεῶ.

Ἡ ἀσκήσις τῆς ἐλεημοσύνης ἀπὸ κάθε χριστιανὸν εἶναι ἐντολὴ σαφὴς τοῦ Κυρίου. «Ἐλεημοσύνας ποιήσω ἐν τῷ ἔθνος μου καὶ προσφορὰς ἦλθον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τινίζει ὁ ἅπ. Παῦλος. Ἐλεημοσύνην προσέφερον οἱ ἀθληταὶ τῆς πίστεως πρὸς τοὺς πᾶσχοντας. Δὲν εἶναι ὀλίγοι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι διεμοίραζον ὀλόκληρον τὴν περιουσίαν των εἰς τοὺς πτωχοὺς.

Ἀντήλλασσον τὸν πλούτον των μὲ τὴν πτωχείαν τοῦ πλησίον μὲ χαρὰν καὶ ἐνθουσιασμόν. Ἐντυπωσιακὴ εἶναι ἡ ἀνιδιοτελὴς διάθεσις ἀσκήσεως τῆς ἐλεημοσύνης κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην τὴν πορείαν τοῦ βίου τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξαν συγκινητικὰ τὰ παραδείγματα ἀσκήσεως τῆς ἐλεημοσύνης τῶν πιστῶν τέκνων.

Τὸ ἐνδιαφέρον ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἤσκησαν συνειδητὰ τὴν ἐλεημοσύνην, εἶναι ὅτι τὴν ἐλεημοσύνην προσέφερον ἀπὸ εἰλικρινῆ ἀγάπην, ἐν ἀντιθέσει ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνην τὴν ὁποίαν κάμνουν πολλοὶ εἴτε ἀπὸ ὑποχρέωσιν, εἴτε διότι θέλουν νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὰς ἐνοχλήσεως τῶν ζητούντων ἐλεημοσύνην. Ἀντικειμενικὸς των στόχος ἦτο πῶς θὰ εὐχαριστήσουν τὸν πτωχόν, πῶς θὰ σταματήσουν τὰ δάκρυα τοῦ ὀρφανοῦ, τῆς χήρας, τοῦ θλιμμένου καὶ πῶς θὰ μετριάσουν τὸν πόνον τοῦ δυστυχισμένου. Ἐτσι ἤσκησαν τὴν ἐλεημοσύνην ὅλοι οἱ ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν Θεὸν ἐργάται τῆς χριστιανικῆς ἰδέας. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μᾶς προβάλλει πλῆθος ἀγωνιστῶν τῆς πίστεως, οἱ ὅποιοι ὡς κύριον στόχον των εἶχον τὴν ἐλεημοσύνην. Θὰ ἀναφέρωμεν τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν τῆς τιμωμένης τὴν Ἰην Αὐγούστου ὁσιομάρτυρος καὶ ἀθλοφόρου τοῦ Χριστοῦ ΕΛΕΣΗΣ, ἡ ὁποία ἤβλησεν εἰς τὴν νῆσον τῶν Κυθήρων.

Ἡ Ἐλεσα τιμᾶται ἰδιαίτερως εἰς τὰ Κύθηρα ὅπου φυλάσσεται καὶ ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν της. Εἶναι τοπικῶς εἰς Κύθηρα γνωστὴ ὡς μάρτυς καὶ ἐκεῖ τελεῖται καὶ ἡ μνήμη της. Αὕτη καταγομένη ἐκ Πελοποννήσου ἦτο θυγάτηρ πλουσίας καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας γεννηθεῖσα κατόπιν ἐπιμόνων προσευχῶν καὶ δεήσεων τῆς μητρὸς της Εὐγενίας.

Ἡ μήτηρ της ἐφρόντισε νὰ τὴν ἀναθρέψῃ χριστιανοπρεπῶς συνεργαζομένη μετὰ ἐκπροσώπου τῆς χριστιανικῆς πίστεως παρὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἐτελέσθη τὸ βάπτισμα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ὁ πατήρ της, ὡς ἀσεβής, ἐταράχθη ὅταν ἐπληροφορήθη τὸ βάπτισμά της, ἀλλὰ συνεκρατήθη καὶ δὲν ἐξεδήλωσε τὴν ὀργὴν του ἀπὸ τὴν μεγάλην ἀγάπην του πρὸς τὴν μοναχοκόρην Ἐλεσαν. Ἡ μήτηρ της εἰργάσθη δραστηρίως διὰ νὰ μύσῃ εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν τὴν Ἐλεσαν. Καὶ ἐκείνη ὑπακούουσα εἰς τὰς νοουθεσίας κατηρτίζετο συνεχῶς πνευματικῶς διὰ τῆς συμμετοχῆς της εἰς λατρευτικὰς ἐκδηλώσεις τῶν χριστιανῶν καὶ εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Ἐμεινεν ὀρφανὴ ἀπὸ μητέρα εἰς νεαρὰν ἡλικίαν πλὴν ὅμως εἶχε σταθερὰς βάσεις διὰ νὰ συνεχίσῃ τὸ πνευματικὸν της ἔργον. Ἡ ὅλη ἐξωτερικὴ ὡραιότης ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸν ἐσωτερικὸν πλούτον τὴν κατέστησαν περίφημον καὶ ἀξιόλογον νέαν ἐντυπωσιάζουσιν τοὺς μετ' αὐτῆς συναλλασσομένους καὶ συζητούντας. Ὁ πατήρ της ἐπεδίωξε νὰ τὴν ὑπανδρεύσῃ μὲ πλουσίους νέους, ἀλλ' ἐκείνη ἀπέκρουε πάντας πρότασιν, διότι ἐπιθυμία της ἦτο νὰ μείνῃ νύμφη τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον τῆς ἐλεημοσύνης, τὸ ὁποῖον ἤδη ἐκ παιδικῆς ἡλικίας εἶχεν ἀρχίσει. Πτωχαὶ νεάνιδες, ὀρφανὰ παιδιὰ, χήραι γυναῖκες, γέροντες ἀδύνατοι, φυλακισμένοι, διωκόμενοι, ἀσθενεῖς καὶ πάσης κατηγορίας ἄνθρωποι χριστιανοὶ καὶ εἰδωλολάτραι εὗρον ἀνακούφισιν ἀπὸ τὰς ἐλεημοσύνας τῆς Ἐλέσης, τὰς ὁποίας ἐμφανῶς — ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον κρυφίως — ἔκαμεν αὕτη, οὔτε δὲ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης, ἀλλ' ἀπὸ εἰλικρινῆ ἀγάπην πρὸς τὸν συνάνθρωπόν της.

Τὴν ἰδέαν τῆς θυσίας ὑπὲρ τοῦ πλησίον καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου τὴν μετασχηματίζει ἡ Ὁσιομάρτυς Ἐλεσα εἰς κοινωνικὴν πραγματικότητα.

Τρόποι μετασχηματισμοῦ τῶν ἰδεῶν

Ἐνδεχομένως μερικοὶ ἄνθρωποι νὰ προσφέρουν ἐλεημοσύνας εἴτε ὑστερόβουλα, εἴτε ἀπὸ οἶκτον, πιεζόμενοι ἀπὸ ἐσωτερικὰς ψυχικὰς καταστάσεις, εἴτε ἀπὸ ματαιοδοξίαν καὶ φιλοδοξίαν κατὰ φαρισαϊκὸν τρόπον διὰ

τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις, εἴτε ἀπὸ διάθεσιν προβολῆς τοῦ ὀνόματός των. Ὑπάρχουν καὶ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐλεημοσύνη ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς φιλανθρωπίας γίνεται μὲ τὴν ὀργάνωσιν χορευτικῶν ἐκδηλώσεων. Εἶναι ἡ ἀποκληθεῖσα «χορεύουσα ἐλεημοσύνη καὶ φιλανθρωπία» διὰ τῆς ὁποίας οἱ ἔχοντες ἀποδίδουν κυρίως εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν αἰσθήσεων των καὶ τῶν παθῶν καὶ ὀλιγώτερον ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν δυστυχούντων. Εἶναι μία τραγικὴ εἰρωνεία διὰ τοὺς πάσχοντας καὶ ἀγωνιῶντας ἀπὸ τὴν δυστυχίαν καὶ τὰς στερήσεις.

Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν ὀρίζεται ὁ τρόπος τοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς ἰδέας διὰ τὴν ἀσκησιν τῆς ἐλεημοσύνης εἰς κοινωνικὴν πραγματικότητα κινούμενος ὁ ἐλεῶν ἀπὸ εὐχαρίστησιν, ἐλευθερίαν, συμπάθειαν καὶ πνευματικὴν ἀναγκαιότητα. Αὐτὸς ὁ μετασχηματισμὸς ἀπεικονίζει τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἐλεούντος πρὸς τὸν Θεὸν δι' ὅσα πλουσίως ἀγαθὰ παρέχει εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν δωρεῶν τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν τέκνων αὐτοῦ. Ὅσοι κατανοοῦν τὴν μεγάλην σπουδαιότητα τῆς ἐλεημοσύνης σπεύδουν ἀμέσως νὰ ἀποκαταστήσουν καὶ δλας τὰς ἀδικίας πρὸς τοὺς ἀδικηθέντας, ὅπως ἀκριβῶς ἔπραξε καὶ ὁ Ζακχαῖος. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ ἡμίσεος τῶν ὑπαρχόντων εἰς τοὺς πτωχοὺς ἀποτελεῖ δυναμικὸν μετασχηματισμὸν μιᾶς νέας καὶ ἀληθοῦς ἰδεολογίας.

Αὐτὸς ὁ μετασχηματισμὸς εἶναι ἀποφασιστικὸς διὰ τὴν ὁσιομάρτυρα Ἐλεσαν, ἡ ὁποία δὲν περιορίζεται ἀπλῶς εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς ἐλεημοσύνης, ἀλλὰ διεμοίρασεν ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν της εἰς τὰ ὀρφανὰ, τὰς χήρας, τοὺς πτωχοὺς καὶ ἱεροὺς τόπους καὶ ἀνεχώρησε κρυφίως διὰ τὴν μεγάλην ἀσκησιν διαπεραιωθείσα ἐκ Πελοποννήσου εἰς Κύθηρα. Ἀφῆσε συγγενεῖς, ἰδιαίτερον περιβάλλον καὶ περιφρόνησε πλοῦτη καὶ δόξαν διὰ νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὸ νόημα τῆς ἐπιγείου δράσεως μὲ τὴν προσευχήν, τὴν νηστείαν, τὴν μελέτην καὶ τὴν διαρκῆ ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ μονάζουσα εἰς τὰ ὄρη τῶν Κυθῆρων. Ὁ πατὴρ της ὀργισθεὶς διὰ τὴν γενναίαν ἀπόφασιν τῆς θυγατρὸς του τὴν ἀνεζήτησε καὶ τὴν εὗρε προσευχομένην εἰς τὸ ἀσκητήριόν της. Ἐπεδίωξε διὰ παρακλήσε-

ων νὰ τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν, ἀλλ' ἀπέτυχε. Ἐκείνη τοῦ ἐξήγησεν ὅτι ἡ ἀγάπη της πρὸς τὸν Θεὸν τὴν παρακινεῖ νὰ ἀρνηθῇ τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου ὡς καὶ τοὺς οἰκείους καὶ νὰ μείνῃ εἰς τὸ ἀσκητήριον. Ὁ πατὴρ της θυμωθείς τὴν ἤρπασεν ἀπὸ τὰ μαλλιά, τὴν ἔσυρε κατὰ γῆς καὶ ἤρχισε νὰ τὴν κτυπᾷ μὲ ράβδον δυνατὰ προξενήσας εἰς αὐτὴν βαρείας πληγὰς. Τόσον ἐξήφθη μίσος καὶ ὀργὴ κατ' αὐτῆς, ὥστε ἔφθασε εἰς τὸ σημεῖον νὰ τὴν βασανίσῃ σκληρά. Ἡ ὁσιομάρτυς προσήχετο καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν, διότι διὰ τὸ ὄνομά του ὑφίσταται τοὺς βασανισμοὺς. Τέλος παρέδωκε τὸ πνεῦμά της εἰς χεῖρας Θεοῦ ζώντος τὴν 1ην Αὐγούστου τοῦ 375 μ.Χ. Ἐκτοτε πολλὰ θαύματα ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς ὁσιομάρτυρος, καθὼς ἀναφέρεται εἰς τὴν παράδοσιν τῶν Κυθῆρων. Εἰς τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου ἐκτίσθη ναὸς.

Ἡ ὁσιομάρτυς Ἐλεσα ἥσκησε τὴν ἐλεημοσύνην ἀνευ ἀναβολῶν. Δίδαγμα σπουδαῖον διὰ τοὺς χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι πολλάκις ἀναβάλλουν διὰ τὴν ἐπομένην τὴν ἐλεημοσύνην, τὴν ὁποίαν πρέπει καὶ ἡμποροῦν νὰ κάνουν ἐκείνην τὴν στιγμὴν.

Ἡ ἐλεημοσύνη δὲν εἶναι φυσικὰ μόνον χρηματικὴ παροχὴ. Εἶναι καὶ κάθε θετικὴ συμπαράστασις καὶ προσφορὰ ἔργου. Ὡς ἱατρός νὰ ἐπισκεφθῇ ἀνιδιοτελῶς ἀσθενεῖς. Νὰ φροντίσῃ δι' ἐργασίαν εἰς ἀνεργον. Ὡς τεχνίτης καὶ ἐπαγγελματίας νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἔχοντας ἀνάγκας. Ἐπισκέψεις εἰς ἀσθενεῖς καὶ θλιμμένους, συνδρομὴ εἰς πλανημένους, διαφώτισις τῶν παρεκτρεπομένων εἶναι θετικὴ προσφορὰ, ἔργου ἐλεημοσύνης εἰς τὸν συνάνθρωπον. Τὸ ζήτημα τῆς ἐλεημοσύνης εἶναι θέμα σοβαρὸν διὰ κάθε πιστὸν χριστιανόν. Ἰδιαίτερος εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν. Σήμερον ὁ ἀτομισμὸς καὶ ἡ ἀδιαφορία ἀπομακρύνουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ ὅ,τι πρέπει νὰ ἴδῃ κατὰ πρόσωπον. Εἰς τὰς ἡμέρας μας πρέπει νὰ θυμᾶται ὁ πιστὸς τὸ τετραστιχόν :

«Ἐνα δάκρυ ἂν στεγνώσῃς
Ἐχει πιδὸ πολλὴ ἀξία
Ὅσῃν οὔτε ἀφθονία
ἀπ' τὸ αἷμα σου ἂν δώσῃς.

Αὐτὸς ὁ μετασχηματισμὸς κάθε ἀγαθῆς καὶ ὀρθῆς ἰδέας εἰς κοινωνικὴν πραγματικότητα

Ἀντιχιλιαστικά

ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΑ ΦΙΔΙΑ

«Γεννήματα ἐχιδῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης δεγῆς;» (Ματθ. 3, 7). «Τὸς ἀσπιδῶν ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν» (Ψαλμ. 139, 4)

Ὅλοι τρομάζουμε τὰ φίδια. «Φίδι», ἂν φωνάξῃ κάποιος, ὅλοι τὸ δαΐζουμε στὰ πόδια. Εἶναι παλὶς ὁ φόβος αὐτός. Εἶναι ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Διᾶβολος, σὰν φίδι, ξεγέλασε καὶ παρέσυρε τὴν Ἐβὰ στὴν ἁμαρτία τῆς παρακοῆς πρὸ Θεοῦ. Ὑστερα εἶναι καὶ φαρμακερὸ ἔρπετό τὸ φίδι. Τὸ φαρμάκι τοῦ πεθαίνει τὸν ἄνθρωπο. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ προσέχουμε τὰ φίδια.

Καλὰ αὐτὰ τὰ φίδια. Αὐτὰ τὰ προσέχουμε. Τὰ ἄλλα θῶς; Τὰ ἄλλα ποὺ μᾶς κάνουν μεγαλύτερο κακό; Ἐκεῖνα δὲν τὰ προσέχουμε. Καὶ δὲν τὰ προσέχουμε γιατί; δὲν φαίνονται. Δὲν διακρίνονται. Δὲν ἔρπουν ἐκεῖνα. Δὲν περπατοῦν μὲ τὴν κοιλιὰ. Ἐκεῖνα περπατοῦν ὀρθὰ γιατί εἶναι ἄνθρωποι. Ἀνθρωποι; Ἐξωτερικὰ ἄνθρωποι. Ἐσωτερικὰ εἶναι αὐτὸ ποὺ λέμε. Εἶναι φίδια, ὅπως φίδια ἦταν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι (Ματθ. 3, 7).

Τὸ ξαναλέμε. Ἐξωτερικὰ εἶναι ἄνθρωποι. Καὶ τί ἄνθρωποι! Διαβολεμένοι ἄνθρωποι. Παρουσιάζονται ὡραῖοι, εὐγενεῖς, λεπτοί, διακριτικοί καὶ πάντα μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη. Μένεις κατάπληκτος μὲ τὸν τρόπο ποὺ σοῦ μιλοῦν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι. Γιὰ νὰ κάνουν, μάλιστα, μεγαλύτερη ἐντύπωση, στοὺς θρησκευτικούς ἄνθρώπους, κρατοῦν στὰ χεῖρα τους τὴν Ἀγία Γραφή καὶ ἓνα δυὸ θρησκευτικὰ περιοδικὰ μὲ ἐντυπωσιακοὺς τί-

τλους. Δείχνουν ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ προβλήματα σου, τίς στενοχώριες σου, τίς ἀνάγκες, γιὰ ὅλα. Σὲ τόσο «καλοῦς» ἄνθρωπους, πῶς νὰ μὴ ἀνοῖξῃς τὴν πόρτα; Πῶς νὰ μὴ τοὺς πῇς «ῥίστε» γιὰ ἓνα νερό;

Ἐπαναλαμβάνουμε: Ἐξωτερικὰ εἶναι ἄνθρωποι. Ἐσωτερικὰ εἶναι φίδια. Κάτω ἀπὸ τὰ ὡραῖα καὶ τὰ γλυκά τους λόγια, «ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν», ὅπως παρατηρεῖ, εὐστοχα, ὁ Προφῆτης Δαβὶδ, κρύβεται «ὁς ἀσπιδῶν», φαρμάκι, δηλητήριο φιδιῶν. Ἀκοῦστε τί λένε. Ἀκοῦστε τὴ διδασκαλία τους, καὶ μόνοι σας θὰ καταλάβετε ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι:

«Ὁ ἄνθρωπος εἶναι προὶν τῆς ἐξελίξεως. Μὲ ἄλλα λόγια, γιὰ νὰ καταλαβαῖνουμε ὅλοι, ὁ ἄνθρωπος προήλθε ἀπὸ τὰ ζῶα. Κτῆνος καὶ ἄνθρωπος εἶναι τὸ ἴδιο πρᾶγμα. Ἰδιαίτερα. Μόνο σὲ ἓνα διαφέρει: ὁ ἄνθρωπος: Στὴ σωματικὴ διασκευή. Ἐχει καλλίτερο ὄργανισμὸ ὁ ἄνθρωπος καὶ «κέντηται ἱκανότητα πρὸς ὑψηλότεραν νόησιν». Τίποτε ἄλλο.

Ἐρωτῶ: Ὑπάρχει μεγαλύτερο φέμα ἀπὸ αὐτό; Ὅλοι μας ξέρουμε, ὅπως ξέρουμε τὴν ἄλφα—ῥῆτα, ὅτι τὸν ἄνθρωπο τὸν ἐπλασε ὁ Θεός. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι θεοπρόητος καὶ ἔχει «προὶν ἐξελίξεως» ἀπὸ τὸ ἓνα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο κτῆνος. Στὸ πρῶτο κιόλας διδῆται τῆς Ἀγ. Γραφῆς, ὁ Μωυσῆς γράφει: «Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον» (Γεν. 1, 26). «Καὶ ἐπλασεν ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπον» (Γεν. 2, 7). Καὶ στὴ σειρά ἔρχεται ὁ Δαβὶδ νὰ μᾶς πῇ καὶ αὐτός μὲ δικὰ του λόγια, αὐτὸ ποὺ ἔ-

εἶναι βασικὴ προϋπόθεσις πνευματικῆς ἀνάδου. Ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς πρέπει νὰ εἶναι διαρκῆς πομπὸς ἰδεῶν, διότι εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν ἰδεολόγος καὶ ἄνθρωπος κοινωνικὸς μὲ ἐλευθερίαν δράσεως, τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ μετασχηματίζῃ εἰς κοινωνικὴν πραγματικότητα. Ἀποστρεφόμενος πᾶν τὸ ἐλαττωματικὸν καὶ ἐπιβλαβὲς ἐργάζεται σταθερὰ διὰ τὴν ἐδραίωσιν τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου, ὅσον φυσικὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτὸν. Δίδει μαρτυρίαν

τῆς παρουσίας τοῦ μὲ ὅ,τι ὡραῖον λέγει καὶ πράττει. Αὐτὸν τὸν προσανατολισμὸν ἠκολούθησεν ἡ ὁσιομάρτυς Ἑλεσα καὶ τὸ ἔργον τῆς ἔμεινε ὡς παράδειγμα πρὸς μίμησιν. Ἔτσι πρέπει νὰ δράσουν καὶ οἱ πιστοί, ὥστε τὸ αἷτημα τῆς ὁλλαγῆς, ἀνανεώσεως, ἐκσυγχρονισμοῦ νὰ ἐντάσσεται εἰς τὸ σχῆμα: «Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται».

Δημήτριος Β. Χαρίσης

γράψε ὁ Μωϋσῆς: «Αἱ χεῖρες σου ἐποίησάν με καὶ ἐπλασάν με» (Ψαλμ. 118, 73). Ἀλλὰ καὶ ὁ μεγάλος Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος, τὸ ὅτι οὐκ ὁμολογεῖ καὶ αὐτός. «Αὐτοῦ γὰρ ἐσμέν ποίημα», γράφει πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἐφέσου (Ἐφεσ. 2, 10).

Ποῖός, λοιπόν, λέγει τὴν ἀλήθεια; Ὁ Μωϋσῆς, ὁ Προφήτης Δαβὶδ, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἢ οἱ γλυκομίλητοι αὐτοὶ ἄνθρωποι;

Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει ψυχὴ. Ἡ λέξις ψυχὴ, λένε, σημαίνει: πνοή, ζωοποιός πνοή. Ὅπως, όταν φωστήξῃ ἀέρας σθῆναι τὴ φλόγα τοῦ καρποῦ, ἔτσι καὶ μὴ ἀρρώστια σθῆναι καὶ ἐξαφανίζεαι τὴν ψυχὴν. Τότε ὁ ἄνθρωπος πεθαίνει καὶ δοθίζεται στὴν ἀνυπαρξία, ὅπως καὶ τὰ κτήνη. Σὲ ἔνα τους βιβλίον, γράφουν: «Ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς εἶναι τὸ πρῶτο ψεύδος, τὸ ὁποῖον εἶπε ὁ διάβολος. Ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκει καὶ ἡ ψυχὴ ἀποθνήσκει».

Ἄλλο φέμα καὶ αὐτό. Ἄλλο φιδίσιον δηλητήριο. Ἄν δὲν ὑπάρχῃ ψυχὴ, ὅπως λένε, καὶ εἶναι ἀέρας ἡ ψυχὴ, τότε γιατί ἦλθε ὁ Χριστός; στὴν κόσμον; «Οὐκ ἦλθε ψυχὰς σώσαι»; (Λουκ. 9, 56). Καὶ ποῖο νόημα ἔχουν τὰ λόγια πού εἶπε: «τί ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ;» (Ματθ. 16, 26). Πῶς, λοιπόν, πεθαίνει ἡ ψυχὴ, ἀφοῦ ὁ Κύριος εἶπε στοὺς μαθητάς νὰ μὴ φοβηθοῦν τοὺς ἐχθρούς τους γιατί αὐτοὶ δὲν μποροῦν νὰ σκοτώσουν τὴν ψυχὴ τους; «Τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτείνει» (Ματθ. 10, 28).

Οἱ γλυκομίλητοι ἄνθρωποι μας χύνουν δηλητήρια ὄχι μόνο στὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου, ὄχι μόνο στὴν ψυχὴ του, ἀλλὰ καὶ στὸ Σωτήρα μας Χριστό. Ἀρνοῦνται τὴ Θεότητα του. «Ὁ Ἰησοῦς, λένε, δὲν εἶναι ἴσος με τὸ Θεό».

Αὐτὸ λένε. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν εἶναι ἀλήθεια, ὅπως δὲν εἶναι ἀλήθεια τίποτε ἀπὸ ὅλα, ὅσα λένε. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἴσος με τὸν πατέρα του. Εἶναι Θεός. Ὅταν ὁ ἀσπίστης Θωμᾶς ἐφηλάφησε τὸν ἀναστημένο Ἰησοῦ, φώναξε: «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου» (Ἰωάν. 20, 28). Ὁ Κύριος δέχτηκε τὴν ὁμολογία αὐτὴ τοῦ Ἀποστόλου του γιατί ἀκριβῶς ἦταν ἀληθινή.

Ἄλλο φέμα τώρα. Ἄλλο δηλητήριο. Πνεῦμα Ἅγιον δὲν ὑπάρχει. Τὸ «Ἅγιον

Πνεῦμα, γράφουν, δὲν εἶναι πρόσωπον ἢ ὑπαρξίς, καὶ οὐδὲν ἐδάφιον ὑπάρχει εἰς τὰς γραφάς, τὸ ὁποῖον νὰ ἐξουσιοδοτῇ τοιοῦτον τι συμπέρασμα».

Πῶς μεγάλη συκοφαντία ἀπὸ αὐτὴ ὑπάρχει; Ἀκοῦστε τί γράφει ὁ Εὐαγγ. Λουκᾶς στὶς πράξεις: «Εἶπεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἀφορίσατε δὴ μοι (ἐσχωρῶστε μου) τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προστάλονται αὐτοῖς» (Πράξ. 13, 2). Εἶναι ἢ δὲν εἶναι τὸ Ἅγ. Πνεῦμα πρόσωπο, ἀφοῦ προσκαλεῖ τοὺς Ἀποστόλους στὸ ἔργο τῆς ἱεραποστολῆς; Κι' ὅμως αὐτοὶ συνεχίζουν τὸ βιολεῖ τους: Ἅγιον Πνεῦμα δὲν ὑπάρχει.

Ἄλλη συκοφαντία. Κηρύττουν: «Ἡ περὶ τῆς τριᾶδος διδασκαλία δὲν στηρίζεται πνευμάτως εἰς τὴν Γραφήν».

Πόσο ὅμως τοὺς διαψεύδει ἡ Ἅγ. Γραφή! Λίγο πρὸ τῆς ἀναλήψεώς του ὁ Κύριος εἶπε τὸ ἕξῃς στοὺς μαθητάς: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. 28, 19).

Ἀρνοῦνται τὴν Κόλασι, τὸν Παράδεισον, τοὺς Νεούς, τὰ Μυστήρια, τοὺς Ἁγίους, τίς Εἰκόνας, τὸ Σταυρό, τὴν Κυριακὴν, τίς γιορτές. Μὲ λίγα λόγια δὲν ὑπάρχει τίποτε στὸ ὁποῖο νὰ μὴ ρίχνουν τὸ δηλητήριό τους.

Καὶ καὶ ἄλλο. Ἀρνοῦνται τὴ στρατεύσει. Καὶ ἂν στρατευθοῦν δὲν παίρνουν ὅπλο. Δὲν πολεμοῦν. Δὲν ὑπερασπίζονται τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Πατρίδος μας. Συνεπῶς δὲν εἶναι μόνο ἀντίχριστοι, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἀνθέλληνες. Ἄν ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶχαν τὰ δικὰ τους φρονήματα, τότε ἡ Ἑλλάς θὰ εἶχε σθῆσαι ἀπὸ τὸν χάρτη τῆς γῆς. Οἱ ἐχθροὶ τῆς θὰ τὴν κατελάβαναν ἀνὰ πᾶσα στιγμήν, χωρὶς καμμιὰ ἀντίστασι καὶ θύμω.

Ἀγαπητὴ ἀναγνώστα,

Οἱ ἄνθρωποι γιὰ τοὺς ὁποίους κάναμε λόγο εἶναι οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Ἄν εἴσαι ἕνας ἀπὸ αὐτούς, εἶναι καὶρός νὰ σωθῇς ἀπὸ τὰ δίκτυα τους. Ἄν εἴσαι ὀρθόδοξος πρόσχευε τὰ φέδια αὐτά. Κάνουν κακὴ στὴν Ἐκκλησίαν, κακὴ καὶ στὴν Πατρίδα.

Ἀρχιμανδρίτης

π. Γεωργίου Ραπτόπουλος

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οί πρώτοι καρποί

Όταν κατετέθη τό σχέδιον τοῦ νέου Συντάγματος εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ψήφισιν ἐπεσημάνθησαν ὑπὸ τῆς στήλης αὐτῆς μερικαὶ ἀτελεῖς διατάξεις αὐτοῦ, ὡς τὸ θέμα τοῦ προσηλυτισμοῦ ἐκ μέρους τῶν αἰρετικῶν καὶ ἐτονόωθησαν αἱ συνέπειαι διὰ τὴν θρησκευτικὴν συγκρότησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐφ' ὅσον θὰ ἐκυριάρχει ἡ ἀντίληψις ὅτι ὁ προσηλυτισμὸς δὲν πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζεται ὡς δουλεία ἐνέργεια στρεφόμενη κατὰ τῆς ὑποστάσεως τοῦ ἔθνους καὶ τῆς συνειδήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ πολίτου. Δὲν ἐπρόκειτο φυσικὰ περὶ προφητικῶν λόγων. Ἦτο ἀπλῶς ὑπόμνησις ὅτι οἱ αἰρετικοὶ συντόμως θὰ ἀνελάμβανον ὑπὸ τὴν συνταγματικὴν κάλυψιν δραστηριότητος διαδρώσεως τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τοῦ ἀπλοῦ καὶ ὑλόφρονος ἀνθρώπου. Οἱ αἰρετικοὶ ἐκμεταλλευόμενοι ἀκόμη καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κρίσιν προσπαθοῦν νὰ διεκδύσουσιν εἰς ἔκτασιν ἐντὸς τῆς ἑλληνικῆς οἰκογενείας καὶ νὰ καλλιεργήσουν πνεῦμα δυσπιστίας πρὸς τὴν διοικούσαν Ἐκκλησίαν. Τὸ πλεον ἀπλοῦν παράδειγμα τῆς δράσεως τῶν αἰρετικῶν εἶναι τὰ δύο χιλιαστικά συνέδρια Ριζουπόλεως Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης. Σεβαστὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν μετασχόντων εἰς τὰ συνέδρια αὐτά. Ἐκεῖ ἐκηρύχθησαν φανερά πλέον αἱ αἰρετικαὶ τῶν διδασκαλίαι. Ἀρνοῦνται τὴν τριαιδικότητα τοῦ Θεοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν, τὰ μυστήρια καὶ πᾶν, ὅ,τι ἀκριθῶς ἀποτελεῖ πίστιν διὰ τὸν ὁρθόδοξον χριστιανικὸν λαόν. Καὶ ὅλα αὐτὰ εἰς τὴν πηγὴν τῆς ὁρθοδοξίας. Παραλείπομεν νὰ τονώσωμεν τὴν προκλητικότητα καὶ τὴν ἐπιθετικότητα τῶν χιλιαστῶν κατὰ τῆς χριστιανικῆς πίστεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἰδοὺ λοιπὸν οἱ πρώτοι καρποὶ τῆς ἀνεκτικότητος τῶν συνταγματικῶν διατάξεων. Οἱ πιστοὶ ὁμῶς δὲν πρέπει νὰ μείνουν ἀδρανεῖς. Ὁπου πλεονάζει ἡ ἁμαρτία ὑπέρπερισεύει ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Ὅλοι οἱ ὁρθόδοξοι Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ ἡ ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἀντιδράσουν μὲ στόχον τὴν ἐνημέρωσιν τοῦ λαοῦ ἐκ τῶν κινδύνων τῶν αἰρετικῶν καὶ ἰδιαίτερος τοῦ χιλιασμοῦ.

Καλλιέργεια ἐθνικο - θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ φρονήματος

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι πέραν τῶν μορφωτικῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ἐπιδιώκει τὸ σχολεῖον, πρέπει νὰ τοποθετῆται ὡς βασικὸς στόχος καὶ κύριος σκοπὸς ἡ καλλιέργεια εἰς τοὺς Ἕλληνας μαθητὰς ἀγαθίου ἐθνικοῦ, θρησκευτικοῦ, ἠθικοῦ καὶ ὁρθοδόξου χριστιανικοῦ φρονήματος, οὕτως ὥστε οὗτοι ἐξέρχόμενοι ἐκ τῶν ἐκπαιδευτηρίων πάσης βαθμίδος, ἰδίᾳ ἐκ τοῦ Γυμνασίου καὶ τοῦ ἱδρυθρομένου Λυκείου, νὰ ἔχουν τὸν ἀπαραίτητον ἐφοδιασμὸν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν παντὸς κινδύνου προερχομένου ἐκ τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος καὶ ἐκ τῶν διαδρωτικῶν ἐνεργειῶν ἀτόμων μικρᾶς ἡθικῆς δυνάμεως καὶ ποικίλων διαστροφῶν. Ὅσοι ἐν γνώσει ἡ καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἐνεργούν διὰ τὸν ἐξοδελισμὸν ἐκ τῶν νομικῶν παισίων τῶν «περὶ γενικῆς ἐκπαιδεύσεως» κατευθυντηρίων γραμμῶν, ὡς δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τοῦ δημοσιευθέντος εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον σχεδίου νόμου περὶ γενικῆς ἐκπαιδεύσεως, διὰ τὴν καλλιέργειαν θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς συνειδήσεως κατὰ τὴν ὁρθόδοξον Ἑλληνοχριστιανικὴν Παράδοσιν καὶ ἀντ' αὐτῆς νὰ περιορισθῇ ἡ καὶ νὰ χαλαρωθῇ ὁ ἑλληνοχριστιανικὸς σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς διαπράττουν θαυμάσιον ἀνοσιούργημα κατὰ τῆς νέας ἑλληνικῆς γενεᾶς, ἥτις εἰς περίοδον ἐντόνου διακινήσεως ἰδεῶν καὶ ἀντιθέτων ρευμάτων ἔχει ἀνάγκην συστηματικῆς ἐθνικο - θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς διαπαιδαγωγίσεως. Ἐλπίζεται ὅτι τοιαύτη ἀπροσεξία δὲν θὰ ἐμφιλοχωρήσῃ εἰς τὸν νέον καταστατικὸν περὶ γενικῆς ἐκπαιδεύσεως χάρτην καὶ θὰ διευκρινισθῇ εἰς τὰ σχετικὰ ἄρθρα διὰ τῆς σαφοῦς περιγραφῆς ὅτι τόσο τὸ γυμνάσιον, ὅσον καὶ τὸ λύκειον ἐπιδιώκουν τὴν καλλιέργειαν καὶ ἐμπέδωσιν ἀγαθίου καὶ σαφοῦς ἐθνικοῦ, θρησκευτικοῦ, ἠθικοῦ καὶ ὁρθοδόξου χριστιανικοῦ φρονήματος τῶν μαθητῶν. Τὸ θέμα αὐτὸ δὲν εἶναι αἴτημα μόνον τῶν χριστιανῶν ὁλοκλήρου τῆς χώρας, ἀλλ' ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν τῆς πνευματικῆς καὶ θεολογικῆς

συγκροτήσεως τῆς νέας γενεᾶς καὶ ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Διὸ καὶ πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ πάντα Ἑλληνα - Χριστιανὸν εἴτε οὗτος εὐρίσκεται εἰς τὴν Βουλὴν, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ ἑλληνικοῦ - χριστιανικοῦ λαοῦ, εἴτε εἶναι φορεὺς ἐξουσίας τινος, εἴτε εἶναι ἀπλοῦς Ἑλληνα - Χριστιανός. Προσοχὴ καὶ ἐπαγρύπνησις, ὥστε νὰ τεθοῦν εἰς τὰ νομικὰ πλαίσια οἱ σκοποὶ τῆς ἀγωγῆς τῶν Ἑλληνοπαίδων πρὸς ἀποτροπὴν κινδύνων ἀπὸ τοὺς караδοκούντας ἐχθροὺς τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος.

Ἡ γαλήνη ἰσότητος μὲ τὴν Ἐλευθερίαν

Ἡ τάξις ἡ ὁποία ἀξίζει πάσης συμπαραστάσεως καὶ ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ εἶναι: «Τὰ Σώματα Ἀσφαλείας». Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ὀφίστανται τὰς μεγαλυτέρας ταλαιπωρίας καὶ δοκιμασίας καθ' ἑλὴν τὴν διάρκεια τοῦ 24ώρου, ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ ἰδιαιτέρως εἰς ὅλας τὰς κοινωνικο - πολιτικὰς μεταβολὰς τῆς χώρας. Καὶ ἐνῷ ἀγρυπνοῦν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ κάθε ἀτόμου καὶ ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ δέχονται πολλὰκις ὕβρεις καὶ εἰρωνικὰς κρίσεις καὶ ἐπιτιμώσεις. Εἶναι λυπηρὸν νὰ περιφρονῇται τὸ ὄργανον τὸ ὁποῖον ἀντιμετωπίζει συνεχῶς τὸν κίνδυνον ἐκ μέρους τῶν κακοποιῶν στοιχείων τῆς κοινωνίας, ἀπὸ τοὺς ἐν ἀσφαλείᾳ ἡσυχάζοντας πολίτας. Ἀγνοοῦν οὖν «ἡ γαλήνη εἶναι ἰσότης μὲ τὴν ἐλευθερίαν», ὅπως τόσοον χαρακτηριστικὰ ἐτόνισαν αἱ σύζυγοι τῶν ἀστυνομικῶν εἰς πρόσφατον διαμαρτυρίαν. Ἡ διαμαρτυρία τῶν συζύγων ἀστυνομικῶν πρέπει νὰ τύχῃ τῆς δεούσης προσοχῆς παντὸς φορέως κρατικῆς ἐξουσίας. Εἶναι ἡ ἐκφρασις τῆς αγωνίας καὶ τοῦ πόνου ὁλοκλήρου τῆς Τάξεως τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας ἡ ὁποία πρέπει νὰ συγκινήσῃ καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν. Ὅφειλουν ὅλοι νὰ ἐκδηλώνουν λόγῳ καὶ ἔργῳ τὴν ἀγάπην τοὺς πρὸς αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι ὑπὸ ποικίλας συνθήκας διασφαλίζουν τὴν ἡσυχίαν, τὴν γαλήνην καὶ τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν ἀνεξαρτήτως κοινωνικῆς, πολιτικῆς, ἐπαγγελματικῆς καὶ θρησκευτικῆς τοποθετήσεως. Ἐπιβάλλεται νὰ ὀργανωθῇ συστηματικὴ διαφύττισις τοῦ λαοῦ περὶ τῆς ὑποχρεώσεώς του νὰ ἀγαπᾷ, νὰ ἐκτιμᾷ, νὰ πεῖθαρχῇ, νὰ διευκολύνῃ καὶ νὰ συνεργάζεται μὲ τὰ ὄργανα τῆς τάξεως πρὸς ἐπιτυ-

χῇ διεκπεραίωσιν τοῦ δυσκόλου ἔργου των. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπίλυσις τῶν δικαίων αἰτημάτων των θὰ βοηθήσῃ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν ὀρθὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀναλαμβανομένων ὑπ' αὐτῶν ὑποχρεώσεων των. Ἡ Ἀπολύτρωσις ἐκτιμῶσα ἰδιαιτέρως τὴν μεγάλην προσφορὰν πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας προτρέπει τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστας νὰ βοηθοῦν τὰ ὄργανα τῆς τάξεως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου των διὰ τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως καὶ τῆς γαλήνης εἰς ὅλοκληρον τὸν Ἑλληνικὸν χώρον. Ἐπηγέσαμεν κατ' ἐπανάληψιν τὴν δραστηριότητα τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως διὰ τὴν καταβίωσιν τῶν παραβατῶν τοῦ ἡθικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ ποινικοῦ νόμου καὶ θὰ συνεχίσωμεν νὰ ἀξιῶνωμεν ὅπως ἐνταθῶν τὰ προληπτικὰ καὶ κατασταλτικὰ μέτρα διὰ τὴν προφύλαξιν ἀπὸ πολλοὺς ἡθικοὺς κινδύνους ἰδίᾳ τῶν νέων. Καλοῦμεν ὅμως τοὺς ἀγαπητοὺς φίλους καὶ ἀναγνώστας τοῦ περιοδικοῦ νὰ ἐκδηλώνουν ἐμπράκτως τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν πρὸς τὰ Σώματα Ἀσφαλείας καὶ παρέχωμεν τὴν δεβαιότητα ὅτι οὕτω ἐπιτελοῦν ἕνα σπουδαῖον καθήκον διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου μας.

Τὸ Θρησκευτικὸν κίνημα εἰς τὴν Ρωσίαν

Ὡς ἰσχυρὸν κοινωνικὸν κίνημα χαρακτηρίζεται ἡ θρησκευτικὴ κίνησις εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν. Τὰ τμήματα ἀθεϊσμοῦ τῶν διαφόρων Πανεπιστημίων καὶ Σχολῶν ὡς καὶ τῶν ὑπουργείων ἤρχισαν νὰ ἀνησυχοῦν ὕστερα ἀπὸ ἀποτελέσματα σφυγμομετρήσεως τῆς θρησκευτικότητος ἰδιαιτέρως τῶν νέων. Καὶ ἀν' ληφθῶν ὑπ' ὄψιν τὰ καταπιεστικὰ μέτρα τὰ ὁποία χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τὰ εἰδικὰ τμήματα τοῦ ἀθεϊσμοῦ ἡ ἀνησυχία ἔχει βάσιν. Πολλοὶ ρῶσοι νέοι ἀναζητοῦν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸν Θεόν. Οἱ πιστοὶ ὀφείλουν νὰ προσευχηθῶν ὥστε ὁ Θεὸς νὰ δείξῃ εἰς αὐτοὺς τὸν δρόμον πρὸς τὴν ἀληθινὴν πίστιν. Εἰς πᾶσαν δὲ εὐκαιρίαν νὰ τονῶνουν τοὺς ἀναζητοῦντας τὸν Χριστὸν μὲ δτι ὑπάρχει εἰς τὴν διάθεσιν των μέσον. Τὸ θαῦμα δὲν θὰ ἀργήσῃ νὰ συντελεσθῇ, ὥστε τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου νὰ καταυγάσῃ τὴν καρδίαν τῶν κατοίκων τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως.

«Παρακαλῶ, δεχθῆτέ το θὰ σὰς χαροποιήσῃ»

«Παρακαλῶ, δεχθῆτέ το θὰ σὰς χαροποιήσῃ» ἦσαν τὰ λόγια ἐνὸς ἀπλοῦ χριστιανοῦ καθὼς ἔδιδεν ἕνα θρησκευτικὸν ἔντυπον εἰς διερχόμενον βλέπων αὐτόν κατὰ πρόσωπον. Τὸ ἴδιον ἐπανελάβε καὶ εἰς ἕτερον διαβάτην ἐξάγων ἀπὸ τὴν τσέπην του ἄλλο ἔντυπον.

Καὶ οἱ δύο διερχόμενοι τὸ ἐπῆραν μὲ εὐγενικὸν τρόπον. Ὁ ἕνας ἤρχισεν ἀμέσως νὰ τὸ περιεργάζεται καὶ μετὰ τὸ ἔθεσεν εἰς τὴν τσέπην του, ἀφοῦ τὸ ἐδόκλωσε προσεκτικὰ.

Πόσον θὰ μελετηθοῦν τὰ ἔντυπα αὐτὰ ἀπὸ τοὺς παραλήπτας ἐκεῖνοι καὶ ὁ Θεὸς γνωρίζουν. Ἕνα εἶναι τὸ ἀξιοσημείωτον ὅτι ὁ ἀπλοῦς ἐκεῖνος χριστιανὸς ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν καὶ ἀπὸ ἐνδιαφέρον διὰ νὰ γνωρίσουν οἱ συνάνθρωποι του τὴν ἀλήθειαν εὗρεν ἕνα ἐπίσης ἀπλοῦν τρόπον διαδόσεως τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀληθείας μέσῳ τοῦ χριστιανικοῦ ἔντυπου. Ὅτι ὥραιο εὗρεν εἰς τὸ χριστιανικὸν ἔντυπον ἠθέλησε νὰ τὸ γνωστοποιήσῃ εὐγενικὰ, ἀθόρυβα, ἀπλὰ καὶ μὲ ἀγάπην καὶ εἰς τὸν πλησίον του. Δὲν χρειάζεται λοιπὸν νὰ εἶναι κανεὶς κληρικὸς, θεολόγος, κατηχητὴς ἢ καὶ γνώστης τῶν θεολογικῶν προβλημάτων διὰ νὰ ἐξαγγείλῃ τὴν ἀλήθειαν.

Ἄρκει νὰ πιστεῦῃ εἰλικρινὰ, νὰ ἀγαπᾷ ἀνδιστοτελῶς τὸν συνάνθρωπόν του καὶ νὰ ἐπιθυμῇ τὴν σωτηρίαν θὰ ἐξευρίσκη τότε τρόπους καὶ δυνάμειν νὰ γίνεταί ἀληθὴς κήρυξ τῆς ἀληθείας. Ἔτσι μὲ τὴν προσευχὴν, μὲ τὴν διάδοσιν τοῦ θρησκευτικοῦ ἔντυπου καὶ μὲ τὴν ἀπλὴν χριστιανικὴν ζωὴν θὰ διδάσκη εἰς μικροὺς καὶ μεγάλους, μορφωμένους καὶ σπουδαίους ὅτι ὁ Θεὸς κάμνει διὰ τὰ πλάσματά του. Καὶ σὺ, φίλε ἀναγνώστα, ἔχεις τὴν δυνατότητα νὰ διαδώσῃς τὸ περιδοικὸν «Ἀπολύτρωσις» εἰς συνανθρώπους. Θὰ τοὺς χαρο-

ποιήσῃ. Εἶναι δυνατόν νὰ δηγγήσῃς εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν πλανημένους ἀδελφούς καὶ μαζί τους καὶ σὺ θὰ πάρῃς τὴν θέσιν ποῦ πρέπει εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν.

Λυπήσου τὴ γενιά μας, Κύριε!

«Λυπήσου τὴ γενιά μας, Κύριε, τούτῃ τῇ δύστυχῃ γενιᾷ τὴν ὀργισμένην... Οἱ πρῶτοι ἡχοί ποῦ ἀκουσάν τ' αὐτιά μας ἦταν τρομαγμένα οὐρλιαχτά, βροντὲς καὶ θρήνοι...» ἔτσι ἀρχίζει τὴν δέσιν τῆς σύγχρονης ἀγωνιζομένης ψυχῇ, καθὼς ἀντικρύζει τὰ ἡθικὰ ναυάγια τῆς ἐποχῆς μας. Εἶναι ὄντως ἀπελπιστικά τὰ ὅσα ἔρχονται εἰς τὴν δημοσιότητα ὅτι γίνονται ἀπὸ τὴν σύγχρονον γενεά. Οἱ ἄνθρωποι δταν δεθοῦν εἰς τὸ ἄρμα τοῦ διαδόλου στρέφουν τὴν προσοχὴν των πρὸς τοὺς συνανθρώπους των, οἱ ὅποιοι ἐμμένουν εἰς τὰς ἡθικὰς ἀρχάς.

Τί νὰ εἴπωμεν διὰ τὴν θρασυτείαν των αὐτῶν; Εἶναι διαπίστωσις ὅτι ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος πάσχει ἐκ τῆς μικρᾶς τοῦ ἡλικίας ἀπὸ βαρεῖαν ἡθικὴν ἀσθένειαν. Ἡ ἐπαγρύπνησις πρέπει νὰ ἐνταθῇ. Ὅλοι οἱ φορεῖς ὀφείλουν νὰ αὐξήσουν τὴν προσπάθειαν ἐξυγιάνσεως τῆς κοινωνίας. Οἱ Χριστιανοὶ οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς τὴν δυνάμειν τοῦ Θεοῦ ἐπιβάλλεται νὰ γονατίσουν πολλὰκις καὶ μετὰ δακρύων νὰ ζητήσουν τὴν θεῖαν ἐπέμβασιν. «Καὶ εἶναι νὰ μᾶς λυπᾶται κανεὶς στὴ συνοφρυωμένη αὐτὴ καὶ ἐναγώνια καὶ δίχως νόημα πορεία μας. Γιὰ τοῦτο, Κύριε, σπλαχνίσου τὴ γενιά μας, τούτῃ τὴν ἁμοιρὴ καὶ ἀπόκληρῃ γενιά μας, ποῦ γεννήθηκε σ' ἕνα κόσμον γεμάτον ἐρείπια καὶ πασχίζοντας νὰ τὰ χτίσῃ ἐρειπώθηκε μέσα της, ποῦ κάθε ἄνθρωπος σὲ τούτῃ τὴ γενιά μας εἶναι δράμα δλόκληρο, εἶναι μιὰ τραγικὴ ἱστορία».

«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ» Μηνιαῖον ὁρθόδοξον χριστιανικὸν περιοδικόν.

Ἰδιοκτησία καὶ Ἑκδόσις Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, τηλ. 270.630 Θεσ/κη

Διευθυντὴς Συντάξεως: Σάββας Ν. Σανθόπουλος, Πέλοπος 9, Θεσ/νίκη

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Α. Α. Καρακατσάνης, Μητροπόλεως 38, Θεσ/νίκη

Ἑτησίᾳ συνδρομή: Ἑσωτερικοῦ δεχ. 30 — Ἑσωτερικοῦ δολλ. 2

Ἐπιστολαὶ - συνδρομαὶ εἰς Περιοδικὸν «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, Θεσ/νίκη

ΤΥΠΟΙΣ: Α.Σ.Ε. — ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγέννηθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγισμὸς καὶ ἀπολύτρωσις » (Α' Κορ. 1, 30)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' - ΕΤΟΣ Δ'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Σεπτέμβριος 1975

Ἀριθ. φύλλου 357

ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ (Γ')

Εἶναι δικαιολογημένη ἡ ἀνησυχία τῶν συντετῶν ἀνθρώπων καθὼς γίνονται αὐτάτται καὶ αὐτήκοι μάρτυρες θλιβερῶν, σχεδὸν εἰς τὸ σύνολον ἐκδηλώσεων τῆς συγχρόνου νεολαίας ἔργῳ καὶ λόγῳ. Εἶναι ὄντως ἀποκαρδιωτικαὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις. Λαμβάνουν αἱ διάφοροι ἐκδηλωτικαὶ πράξεις καὶ ἐκφράσεις τῶν νέων τοιαύτην καὶ τοσαύτην ἀρνητικὴν ἔκτασιν, ὥστε ὁ θεατὴς καὶ ἀκροατὴς αὐτῶν νὰ σχηματίζῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὰ θεμέλια τοῦ κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος, παρόντος καὶ μέλλοντος, ἔχουν διασαλευθῇ. Καλλιεργεῖται μία περίεργος νοοτροπία εἰς τοὺς νέους, τῆς ὁποίας ὅμως τὸ περιεχόμενον πηγάζει ἀπὸ θολὴν πηγὴν, διότι αἱ δυνάμεις τοῦ πονηροῦ ἐπιδιώκουν τὴν ἀπόσπασιν τῶν ἐκ τῆς ὀρθῆς πορείας καὶ ἐκ τοῦ θρησκευτικοῦ προσανατολισμοῦ. Ἔτσι ἡ ἀδιαφορία τῶν νέων διὰ χριστιανικὴν μόρφωσιν διενεργεῖται, ἡ ἀδιάντροπος συμπεριφορὰ τῶν ἐπικροτεῖται, ἡ περιφρόνησις τῶν ἡθικῶν καὶ οἰκογενειακῶν παραδόσεων αὐξάνει καὶ τὸ ὀλισθικὸν πνεῦμα μορφοποιεῖ ἕνα νέον τύπον ἀνθρώπων, ὁ ὁποῖος τὰς σαδιστικὰς τάσεις καὶ διαστροφὰς του προσπαθεῖ νὰ τὰς νομιμοποιήσῃ.

Ἐνῷ λοιπὸν ἡ κατάστασις τῶν συγχρόνων νέων παίρνει δραματικὴν μορφήν, πολλοὶ εἶναι αὐτοί, οἱ ὁποῖοι, ἂν καὶ ὑπεύθυνοι, ἀθροῦν, διότι δὲν ἐκτιμῶν, ὅσον αἱ περιστάσεις τὸ καλοῦν, τὴν χρησιμότητα τῆς καταστάσεως. Ἀρκοῦνται εἰς τὸ νὰ μεταθέτουν τὸ βάρος τῆς εὐθύνης εἰς τοὺς ἄλλους, ἢ ἀκόμη εἰς τὸ νὰ ἐπαναπαύονται μὲ τὴν σκέψιν ὅτι οἱ ἐκδηλώσεις αὐταὶ εἶναι δραστηριότητες τῆς ὀρμικότητος τῶν νέων. Ὅπως παρουσιάζεται ἡ κατάστασις σήμερον εὐρισκό-

μεθα πρὸ νέου τύπου ἀνθρώπων, τοῦ ὁποίου ὅμως αἱ ἐκδηλώσεις προκαλοῦν ἀνησυχίας. Ἡ ἀναζήτησις τοῦ ὑπευθύνου καὶ ἐνόχου διὰ τὴν κατάστασιν αὐτὴν δὲν θὰ ὀδηγήσῃ εἰς θετικὸν ἀποτέλεσμα διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, ὅτι ὅλοι εἴμεθα ὑπεύθυνοι καὶ ἔνοχοι κατὰ τὸ μέτρον τῆς κοινωνικῆς, ἐπαγγελματικῆς, πνευματικῆς καὶ μορφωτικῆς θέσεως ἐκάστου.

Ὁ χριστιανός, ὡς καὶ πᾶς ἄνθρωπος, ὅταν τοποθετήσῃ τὸν ἑαυτὸν του ἐνώπιον τῶν εὐθυνῶν, κατανοεῖ ὅτι εἶναι ὑπεύθυνος δι' ὅσα ἔπρεπε νὰ πράξῃ καὶ ἔχει ἀδιαφορήσει. Αὐτὸ θὰ τοῦ ὑπενθυμίξῃ ὅτι ὡς μέλος τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλει νὰ δρᾷ μὲ ζήλον καὶ ἀγάπην διὰ τὸν ἀδελφόν του.

Τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα τῶν πρώτων χριστιανῶν, τὸ ὅποιον τόσον βαθῶς ἐπέδρασεν εἰς τὸν εἰδωλολατρικὸν κόσμον, εἶναι θεμελιώδες στοιχεῖον διὰ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἡθικὴν ἀνέστησιν τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουν νὰ συνεδητοποιήσουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία πολεμουμένη νικᾷ καὶ ὅτι οἱ πιστοὶ διακείμενοι θριαμβεύουν. Ἄν αὐτὸ ἀποτελέσῃ τὴν βάσιν τῆς δράσεώς των, τότε οἱ θρίαμβοι εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ζωῆς των θὰ εἶναι ἀλλεπάλληλοι, ὅτι ἀκριβῶς καὶ ὁ πιστὸς θὰ ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἰδικήν του πνευματικὴν συγκρότησιν καὶ διὰ τὴν συμπαράστασιν του εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ συνανθρώπου του.

Ἀναφερόμεθα εἰς τὴν κατάστασιν τῆς συγχρόνου νεολαίας διότι αὕτη ἔχει τὴν ἀνάγκην ἀμέσου καὶ θετικῆς συμπαράστασεως. Οἱ νέοι μας αὐτοί, οἱ ὁποῖοι θὰ καθήσουν εἰς τὰ θρανία καὶ τοῦ δημοτικοῦ καὶ τοῦ γυμνασίου καὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν καὶ τεχνικῶν

σχολῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ Πανεπιστημίου, ἔχουν ἀνάγκη ἐπιτακτικὴν νὰ βοηθηθοῦν. Ἐκπέμπουν ἀπεγνωσμένα μηνύματα διασώσεως ἐκ τῶν φοβερῶν κυμάτων τοῦ ὕλιστικοῦ φρονήματος τῆς ἐποχῆς καθὼς εἰσέρχονται εἰς τὰ σχολεῖα κατὰ τὸ τρίτον δεκαήμερον τοῦ Σεπτεμβρίου. Ζητοῦν ὕλικόν στερεόν διὰ νὰ θεμελιωθῇ τὸ μέλλον τὸ ἰδικόν των καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Καὶ ὅσοι ἀπὸ τοὺς νέους δὲν ἔχουν ξεκαθαρίσει τὴν προσανατολιστικὴν τοὺς κατεύθυνσιν πρέπει νὰ εὑρουν τοὺς αὐτοκλήτους ὁδηγοὺς καὶ συμπαραστάτας.

Δὲν εἶναι κατὰ τὸ νέον, ὅταν λέγωμεν ὅτι οἱ νέοι μας πρέπει νὰ ὀδηγηθοῦν εἰς ὁρθοὺς προσανατολισμούς. Ἀπλῶς ὑπενθυμίζομεν μίαν ὑποχρέωσιν πρὸς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐνδεχομένως ἀπορροφημένοι ἀπὸ πολλὰς καὶ ποικίλας ἀσχολίας ἢ ἐπιρρεαζόμενοι ἀπὸ ἰδέας δῆθεν προοδευτικὰς λησμονοῦν τὴν βασικὴν ἀλήθειαν ὅτι αἱ γνώσεις οἰκοδομοῦν καὶ ἀνυψοῦν, ὅταν ὀδηγοῦνται ἀπὸ τὴν πίστιν εἰς τὴν χριστιανικὴν Ἀλήθειαν. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀφοσίωσις πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸν ἄνθρωπον δίδουν περιεχόμενον εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ εἰς τὴν ζωὴν. Ἡ χριστιανικὴ πίστις καὶ καθοδήγησις θὰ διαμορφώσουν τὴν προσωπικότητα, ὥστε ὁ νέος νὰ ἀγαπᾷ ἐλκυστῇ, νὰ ἔχῃ τὸ θάρρος τῆς γνώμης νὰ ἐγκρίνῃ ἢ νὰ ἀρνῆται ὅ,τι εἶναι ὀρθόν ἢ ἐσφαλμένον, νὰ διορθῶνῃ ἢ νὰ συμπληρῶνῃ ὅ,τι εἶναι ἀναγκαῖον καὶ νὰ ἀγωνίζεται, ὥστε ἡ δικαιοσύνη, ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἐλευθερία νὰ κυριαρχοῦν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Τὸ τρίπτυχον αὐτὸ αἶτημα τῆς ἐποχῆς μας διὰ εἰρήνην, δικαιοσύνην καὶ ἐλευθερίαν δὲν πρέπει νὰ ἀρεθῇ ἀπλῶς ὡς σύνθημα τῶν νέων ἐκμεταλλευόμενον ἀπὸ τὰς σκοτεινὰς δυνάμεις τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νὰ ἐκφρασθῇ, ὅπως ἀκριβῶς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ τὸ ἐκάλεσεν: «εἰρήνην ἀφήνι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν διδομι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ἡμῖν» (Ἰωάν. 14. 27). Νὰ διδαχθοῦν οἱ σύγχρονοι νέοι ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀρτίκε τὴν εἰρήνην Του ὡς σύνδεσμον τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ μετὰ τοῦ συνανθρώπου του καὶ ὡς εὐλογίαν πραγματικὴν. Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει συνεχῶς νὰ καλλιεργῇ ἐντὸς του τὴν εἰρήνην καὶ δι' αὐτῆς νὰ συνεργάζεται μετὰ τοῦ πλησίον. Ἡ εἰρήνη εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ. Οἱ νέοι

εἶναι ἀναγκαῖον νὰ διδαχθοῦν ὅτι αἱ ἐπιτυχίαι εἰς τὸν τεχνικὸν τομέα πρέπει νὰ τεθοῦν εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου καὶ ὅτι αὐτοὶ καλοῦνται νὰ ἐγκολπωθοῦν τὸ κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ διὰ εἰρηνικὴν συμβίωσιν τῶν ἀτόμων. Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὰς ἀκολουθίας εἵχεται ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σῶπαντος κόσμου.

Ἡ διατήρησις τῆς εἰρήνης περιέχει καὶ περικλείει καὶ τὴν ἐννοίαν τῆς δικαιοσύνης. Ἡ ἰδέα τῆς δικαιοσύνης ὅταν καλλιεργηθῇ ἐπαμειῶς θὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἐνότητα τῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ συνδέσμου τῆς ἀγάπης. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ τὼνίζει: «δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς».

Ἄλλ' ἡ εἰρήνη καὶ ἡ δικαιοσύνη διατηροῦνται καὶ ἐπιδροῦν εὐμενῶς ὅταν οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐλεύθεροι. Ἡ ἐννοία τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀτομικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς εἶναι σαφής. Εἶναι ἀγνωστα ὁ φόβος καὶ ἡ ἀνάγκη εἰς τὸν ἐλεύθερον ἄνθρωπον. Οἱ νέοι πρέπει νὰ διακρίνουν τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ τὴν αὐτοδοσίαν. Εἶναι ξένη ἀπὸ τὴν πραγματικὴν ἐλευθερίαν ἡ συμπεριφορὰ πολλῶν νὰ παρεμποδίζουσιν τὴν δραστηριότητα τῶν συνανθρώπων τοὺς εἶτε δι' αἰρετικῶν διδασκαλιῶν εἶτε δι' ἀνελευθέρων μέτρων. Εἶναι μεγάλη ἡ εὐθύνη αὐτῶν, οἱ ὅποιοι ἐκμεταλλεύονται τὴν φιλελευθέραν διάθεσιν τῶν νέων προσπαθοῦν νὰ τοὺς ὀδηγοῦν εἰς πράξεις βίας καὶ ἀπιστίας. Καλλιεργοῦν τὸ μῖσος πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν ἀλήθειαν. Καὶ εἶναι τόσο ἀποκαρδιωτικὸν νὰ βλέπῃ κανεὶς νέους, οἱ ὅποιοι μὲ τὴν δουλικότητα ἐξυπηρετοῦν συμφέροντα τῶν ἐνδοῶν τῆς γοιστιανικῆς πίστεως καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Πατριδος.

Οἱ νέοι τῆς ἐποχῆς μας εἶναι τὸ μέλλον τῆς φυλῆς μας. Αὐτοὶ εἶναι καὶ ὁ βασικὸς λόγος προσφορᾶς ὑγιεῖς διδασκαλίας πρὸς αὐτοὺς, ὥστε οὗτοι νὰ ἀποκτήσουν στερεὰ θεμέλια. Εἶναι ἀναγκαῖον ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ νέου διδασκτικοῦ ἔτους νὰ ὑπάρξῃ αἰσθητὴ ἡ παρουσία τοῦ σχολείου εἰς τὴν ἡθικὴν καὶ πνευματικὴν καλλιέργειάν των. Ὑποχωρητικότης καὶ ἀλλοπροσβαλλὸς ἰδεολογικὴ καθοδήγησις ὁπωσδήποτε ἀρνητικὴν ἐπίδοσιν θὰ ἔχουν διὰ τὸ μέλλον τῆς νεολαίας. Ἐπίσης καὶ πᾶσα ἀπόπειρα ἀπομακρύνσεως ἐκ τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς ἰδεολογικῆς βάσεως θὰ ἔχῃ δυσάρεστα ἀποτελέσματα διὰ τὸ μέλλον τῆς νέας γενεᾶς.

Ἀντιαιρετική στήλη

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ

15'

ΕΡΩΤ.: Ἀπὸ τίς προηγουμένες συνεντεύξεις μας διεπίστωσα, κ. καθηγητά, ὅτι ὑπάρχει μεγάλη σύγχυση στοὺς μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Πολλοὶ θὰ ἐπιθυμοῦσαμε ν' ἀκούσουμε τὴ διδασκαλία τῆς Γραφῆς γιὰ τὸ σπουδαῖο αὐτὸ θέμα.

ΑΠΑΝ.: Μὲ πολὺ χαρὰ δέχομαι νὰ μιλήσω γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Εἶνε τὸ προσφιλέστατο θέμα τοῦ Εὐαγγελίου. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ὀνομάζεται «Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ». Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννου βαπτιστοῦ συνοψίζεται σὲ μιὰ πρόταση, σ' ἓνα μήνυμα: «Μετανοεῖτε» ἤγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Ὅταν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀρχίσει τὸ κήρυγμά του, δυὸ θέματα κήρυττε στὸ λαό. Τὴ μετάνοιαν καὶ τὴ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἢ βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ Ματθαῖος γράφει χαρακτηριστικά: «Ἀπὸ τότε (ὅταν παραδόθηκε ὁ Ἰωάννης βαπτιστής) ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν: Μετανοεῖτε» ἤγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

ΕΡΩΤ.: κ. καθηγητά, βασιλεία Θεοῦ καὶ

βασιλεία οὐρανῶν σημαίνουν τὸ ἴδιο πρᾶγμα;

ΑΠΑΝ.: Ἀκριβῶς τὸ ἴδιο. Καὶ μάλιστα ἡ διπλὴ αὐτὴ ὀνομασία μᾶς δίνει ἓνα σπουδαῖο ἐπιχείρημα ἐναντίον τῆς πλάνης τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά. Οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ εὐλάβεια ἢ ἀπὸ παρεξήγησι τῆς ἐντολῆς νὰ μὴ χρησιμοποιοῦν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ γιὰ μικροπράγματα, πολλὰς φορές ἀντὶ νὰ λένε βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλεγαν βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ὁ Ματθαῖος ποὺ γράφει σὲ χριστιανούς τῆς περιτομῆς, δηλ. Ἑβραίους, προτιμᾷ: τὴν ὀνομασίαν βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἐχεῖ ὁμοίαν καὶ τὴν ἀλλή ὀνομασίαν, βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. (Μθ 12, 28· 19, 24· 21, 31. 43). Οἱ ἄλλοι εὐαγγελιστὰι καὶ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα βιβλία τῆς Κ. Διαθήκης χρησιμοποιοῦν τὴν συνεκφορὰ «Βασιλεία τοῦ Θεοῦ». Τὸ ὄνομα «Θεός» στὴν Κ. Διαθήκην σημαίνει, ὅτι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ Jahve. Ἐπίσης ὀνομάζεται καὶ βασιλεὺς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀποδεικνύεται ἀπ' αὐτό, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε Θεός καὶ τὸ ὄνομα του εἶναι ἰσοδύναμο μὲ τὸ Jahve, καὶ γι' αὐτὸ οἱ

Ἕνας ὁπλοῦς τρόπος διαφυλάξεως τῶν ἐκπαιδευμένων ὅλων τῶν τύπων τῶν σχολείων ἀπὸ τὰς ἐξωελληνικὰς καὶ ἐξωχριστιανικὰς ἰδεολογικὰς ἐπιδράσεις εἶναι ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ ὀρθὴ κατεύθυνσις, ὡς καὶ ἡ ἔντονος θρησκευτικὴ διαπαιδαγώγησις. Διότι οἱ νέοι δεχόμενοι τὸ μήνυμα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἐπιδιώκοντες τὴν πραγμάτωσιν του θὰ γίνουν οἱ φορεῖς τοῦ ὀρθοῦ ἐλληνοχριστιανικοῦ ἰδεώδους καὶ θὰ συντελέσουν ἐνεργῶς εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ βάθους τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Οἱ νέοι θὰ κατανοήσουν διὰ τῆς ἐντατικῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς καλῶν εἰς τὴν πίστιν τοὺς νέους δὲν ἀγνοεῖ τοὺς στοχασμοὺς καὶ οὐτε εἶναι μόνον ὑπόθεσις τῶν ἀγραμμάτων καὶ ἀφελῶν ἀνθρώπων. Τονίζων ὁμοῦς τὴν ἀγάπην παροτρύνει τοὺς νέους νὰ δέχωνται καὶ τὸν λησὴν καὶ τὸν ψεύστην, ὅπως ὁ Κύριος. Διὰ νὰ φθάσουν ὁμοῦς μέχρις αὐτοῦ τοῦ βαθμοῦ προόδου πρέπει νὰ ἀρχίσουν ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τοῦς καὶ ἀπὸ τὸ στενὸν περιβά-

λον τοῦς.

Βασικὸν ρόλον εἰς τὴν θεμελιώσιν ὀρθοῦ προσανατολισμοῦ τῆς συγχρόνου γενεᾶς θὰ διαδραματίσῃ τὸ σχολεῖον μὲ παράλληλον συμπαραστάσιν τῆς κοινωνίας καὶ τῆς οἰκογενείας. Αὐτοὶ οἱ παράγοντες θὰ διευρύνουν τὴν ἔννοιαν τοῦ «πληθίσον» ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ περιληφθοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι. Ὅλοι αὐτοὶ θὰ κατευθύνουν τὴν ἐνεργητικότητα, τὰς ἐπιθυμίας, τὰς ἀναζητήσεις καὶ τὰς σκοπεύσεις τῶν νέων εἰς δρόμους οἱ ὅποιοι θὰ ὀδηγοῦν εἰς ἠθικὰς ἀξίας καὶ εἰς τὴν πραγματικὴν ζωὴν. Θὰ ὀδηγοῦν κοντὰ εἰς τὸν Θεὸν χωρὶς νὰ φοβοῦνται τὰς δυσκολίας καὶ τὰς ξένας ἐπιρροίας. Ἡ ζωὴ των θὰ θεμελιωθῇ ἐπὶ τοῦ Βράχου τῶν αἰώνων. Θὰ ἀκούσων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, θὰ τὸν ἐφαρμόσων καὶ θὰ στηριχθῶν εἰς αὐτόν. Εἶναι ὁ μοναδικὸς τρόπος νὰ μείνῃ ἀρραγὲς τὸ οἰκοδόμημα: ἡ θεμελιώσις του ἐπὶ τὴν πέτραν.

Δ. Β. Χ.

μαθηταί της νέας πίστεως δὲν ὀνομάστηκαν μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά ἀλλὰ μάρτυρες τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Χριστιανοί. Τῇ βασιλείᾳ αὐτῇ τοῦ Θεοῦ περίμεναν μὲ ἀγωνία καὶ λαχτάρα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ. Σ' αὐτὴν εἶχαν στηρίξει: ὅλες τους τίς ἐλπίδες.

ΕΡΩΤ.: Πῶς περίμεναν αὐτὴ τὴ βασιλεία οἱ Ἑβραῖοι;

ΑΠΑΝ.: Ὅπως περίμεναν καὶ τὸ Μεσσία. Ἐπίγειο βασιλεῖα μὲ ἐπίγεια βασιλεία. Γι' αὐτὸ οἱ εὐλαβεῖς ἄνθρωποι ὀνομάζονταν «προσδεχόμενοι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Λκ 23,51) ἢ «προσδεχόμενοι παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ», ἢ «λύτρωσιν Ἱερουσαλὴμ» (Λκ 2,25. 33). Περίμεναν δηλωθῇ νὰ ἔρθῃ ὁ Μεσσίας, νὰ ἰδρῶσιν τὴ βασιλεία του ἀπελευθετώνοντας τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ δοξάζοντας τὸν Ἰσραὴλ. Σκληδιά 7 αἰώνων κάτω ἀπὸ Ἀσσυρίους, Βαβυλωνίους, Μηδοπέρσας, Ἕλληνας, Ῥωμαίους συνετέλεσε νὰ πάθουν μεγάλη, σύγχυση καὶ διασάλευσις στὶς ἐλπίδες των καὶ τίς προσδοκίαις των. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός ὅμως τοὺς ἐξηγήσας πολλές φορές, ὅτι ἡ βασιλεία του δὲν εἶνε ἐγκόσμια καὶ ἐπίγεια ἀλλὰ οὐράνια καὶ πνευματικὴ. Μὲ διδασκαλίαι καὶ παραβολάς, μὲ ἔργα καὶ παραδείγματα τοὺς ἔδωκε νὰ καταλάβουν, ὅτι ἔπρεσαν ἔξω στὶς προσδοκίαις τους γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀναφέρω ἰδιαιτέρως ὁρισμένες σπουδαίους μαρτυρίες γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

1. Ὁ διάλογος τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸ σοφὸ ραββῖνο Νικάνδημο. Λέγει ὁ Κύριος στὸ Νικάνδημο: «Ἀμὴν ἄμην, λέγω σοι, ἐάν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ». Ὁ Νικάνδημος νόμιζε, ὅτι ὁ Χριστός τοῦ εἶπε νὰ εἰσέλθῃ καὶ πάλι στὴν κοιλίᾳ τῆς μητέρας του, καὶ τοῦ φάνηκε ἄδύνατο. Ὁ Χριστός ὅμως ἐννοοῦσε τὸ βάπτισμα, τὴν πνευματικὴ ἀναγέννησι. Καὶ ὅμως ὁ Νικάνδημος, ἂν καὶ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, δὲν γινώριζε τίποτα ἀπ' αὐτὰ ποὺ τοῦ εἶπε ὁ Ἰησοῦς. Φαντασθῆτε τί γινώριζε καὶ τί πίστευε ὁ λαός!

2. Ὁ Κύριος προφητεύει: τὸ πάθος του καὶ ἐξηγεῖ στοὺς μαθητάς του, ὅτι: θὰ σταυρωθῇ καὶ ὅτι τὴν τρίτη μέρα θ' ἀναστῇ. Αὐτοὶ νόμιζαν, ὅτι ὅσα λέει: γιὰ τὰ βασανιστήριά του, ἀναφέρονται στὰ βασανιστήρια τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι μὲ τὴν ἀνάστασις ἐννοεῖ τὴ

δόξα ποὺ περιμένει: τὸν Ἰσραὴλ. Γι' αὐτὸ δὲν μαθηταί, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου, δάζουν μπροστὰ τὴ μάνα τους, ποὺ ἦταν καὶ αὐτὴ μαθήτρια τοῦ Ἰησοῦ, καὶ παρακαλοῦν τὸ Διδάσκαλο, τὸν αὐριανὸ ἐνδοξο βασιλεῖα, νὰ τοὺς ἐξασφαλίσῃ τίς δὲν καλύτερες θέσεις κοντὰ στὸ θρόνο του. Ἐνας σὲ δεξιὰ καὶ ἕνας σ' ἄριστέρα. Ὁ Κύριος τοὺς ἔβλεπε τὴν ἀπάντησι. «Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε». Τότε καταλάβατε γιὰ τὸ θάνατό μου καὶ τὴν ἀνάστασί μου, ὅσο καὶ γιὰ τὴ βασιλεία μου. Δὲν μὲ καταλάβατε καὶ δὲν ξέρετε τί ζητάτε.

3. Ἡ εἰσοδος τοῦ Ἰησοῦ στὰ Ἱεροσόλυμα. Θέλετε βασιλεῖα; Περίμενετε θρίαμβο; Ἀπελευθερώσι ἀπὸ τὸν κατακτητὴ; Νά ὁ βασιλεῖας σας. Χωρὶς μαχαίρι, χωρὶς στρατό, χωρὶς ὅπλα, καθάλλα σ' ἕνα γαϊδουράκι. Τί τραγικὴ εἰρωνία! Ἔτσι ὁ Ἰησοῦς ἀνέτρεψε τίς φεύτικες καὶ χιμαιρικές προσδοκίαις γιὰ ἐπίγειο βασιλεῖα.

4. Ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ ρίχνει: πλούσιο φῶς στὸ θέμα μας. Δέχτηκε τὸ θάνατο, γιὰ νὰ θάψῃ ἔτσι ὅλες τίς λανθασμένες προσδοκίαις γιὰ ἐπίγειο βασιλεῖα. Δὲν γλοιοποιήθηκε ὁ Ἰησοῦς μὲ τὴ χλαμύδα, τὸ καλάμι, τὸ ἀκάνθινο στεφάνι. Γλοιοποιήθηκαν οἱ φεύτικες μεσιανικὲς ἀντιλήψεις τῶν Ἰουδαίων. Ἔτσι: ἀναγκάστηκαν κραυγαλέα νὰ ὁμολογήσουν: «Οὐκ ἔχομεν βασιλεῖα, εἰ μὴ Καίσαρα». Βασιλεῖας τους: ὁ Καίσαρας, ὁ κατακτητὴς. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὸ θάνατο ἀναστήθηκε, γιὰ νὰ μείνῃ ὁ αἰώνιος βασιλεῖας στὴν πνευματικὴ του βασιλεία, ποὺ σπάρθηκε μὲ τὴ διδασκαλία του, τὸ μυστικὸ δαίπνο, τὸ αἷμα του, καὶ φύτευσε. γεννήθηκε, μὲ τὴν ἐπιφοίτησι τοῦ ἁγίου Πνεύματος τὴν Πεντηκοστή. Μὲ τὸ βάπτισμα οἱ πιστοὶ παίρνουν Πνεῦμα ἅγιο καὶ ἀναγεννιοῦνται καὶ γίνονται μέλη τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

ΕΡΩΤ.: Ὅλοκάθαρα φαίνεται, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ δὲν ἔχει ἐπίγειο χαρακτῆρα καὶ ἀκόμη ὅτι ἀρχισε ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Χριστοῦ. Ποὺ ὅμως στηρίζονται οἱ χιλιастαί, γιὰ νὰ πιστεύουν καὶ νὰ διδάσκουν ὅτι ὁ Χριστός ἀνέλαβε βασιλεία στὰ 1914;

ΑΠΑΝ.: Στὴν Κ. Διαθήκῃ ὅπου καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκῃ ἢ καὶ στὴ γινικὴ γραμματεία μιὰ λέξι: ἔχει: δὲν, τρεῖς, ἢ καὶ περισσότερες σημασίες. Ἡ ψυχὴ π.χ. σημαίνει: καὶ τὴ ζωὴ, ὅποτε παρουσιάζεται: στὴ Γραφῇ

θνητή, και τὸ ἄλλο μέρος τοῦ ἀνθρώπου, ὁπότε παρουσιάζεται ὁ θάνατος. Ἡ λέξις πνεῦμα σημαίνει: τὸ ἀγ.ο Πνεῦμα, τὰ ἀγγελικὰ πνεύματα, τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ τὰ πονηρὰ πνεύματα. Ὁ εὐλικρινὴς μελετητὴς καὶ σπουδαστὴς τῆς Γραφῆς μὲ προσοχὴ συλλέγει ὅλες τὰς μαρτυρίας· τις ἐξηγεῖ ἀνάλογα μὲ τὴ συνάφεια, ὅπου ὁρίζονται, καὶ μετὰ ὀγάζει: συμπεράσματα καὶ ἔτσι κατέχει τὴν ὁρθὴν πίστιν.

Γιὰ τὸ θέμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἔχουμε πάρα πολλὰς μαρτυρίας στὴν Κ. Διαθήκην. Δ' ἄλλες περικοπὲς καὶ χωρία παρουσιάζεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὡς παρούσα πραγματικότητα· ἄλλοτε ὅμως ὡς ὅταν μελλοντικὸ γεγονός. Δὲν ἔχουμε δικαίωμα νὰ διαλέξουμε τὴ μίαν ἂποψιν καὶ ν' ἀπορρίψουμε τὴν ἄλλη, ὅπως κάνουν οἱ χιλιασταί. Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ δεχτοῦμε αὐτὸ πού μᾶς ἀποκαλύπτει καὶ μᾶς προσφέρει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ θεία ἀποκάλυψις καὶ ὅχι ἐκεῖνο πού ἐξυπηρετεῖ τὴ θεωρίαν μας καὶ τὰ δικὰ μας σχέδια. Ἡ Καινὴ Διαθήκη διδάσκει συνεχῶς, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἄρχισε μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον, συνεχίζεται στὴ γῆ μὲ τὴ στρατευομένη Ἐκκλησίαν του καὶ στὸν οὐρανὸ μὲ τὴ θριαμβεύουσα Ἐκκλησίαν του. Τὴ στρατευομένη Ἐκκλησίαν ἀποτελοῦν ὅλοι οἱ πιστοὶ πού ζοῦν σύμφωνα μὲ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἀγωνίζονται: στὸν κόσμον, νὰ ξαπλώσῃ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ θεῖον θέλημα νὰ κατευθύνῃ τοὺς ἀνθρώπους. Τὴ θριαμβεύουσα Ἐκκλησία τὴν ἀποτελοῦν στὸν οὐρανὸ οἱ ἀγγέλαι καὶ οἱ ψυχὰς τῶν λυτρωμένων, τὰ μακάρια πνεύματα. Νὰ πῶς καὶ στὴ γῆ καὶ στὸν οὐρανὸ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶνε παρούσα πραγματικότητα. Εἶνε, ὅμως καὶ μελλοντικὸ γεγονός, γιατί ὁ Κύριος θὰ ἔρθῃ καὶ πάλι: ὁπότε θ' ἀναστήθουν οἱ νεκροὶ καὶ θὰ γίνῃ ἡ τελικὴ κρίσις· ἡ μέλλουσα κρίσις: ὅπως λέγεται.

Τότε θὰ συντριβῇ ὁλοκληρωτικὰ ὁ σατανᾶς, καὶ μέλη τῆς βασιλείας: δὲν θὰ ἔχουν κανέναν ἐχθρόν· καὶ δὲν θὰ εἶνε μόνο ψυχές, ἀλλὰ καὶ ἀθάνατα καὶ ἀφθάρτα σώματα κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ ἀναστημένου Ἰησοῦ. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ λοιπὸν ἄρχισε μὲ τὸ Χριστόν, προχωρεῖ μὲ τὴν Ἐκκλησίαν του, καὶ ἀναμένεται ἡ μεγάλη τῆς· ὁδὸς καὶ ὁ τελικὸς τῆς θρίαμβος στὸ μέλλον.

ΕΡΩΤ.: Ἔχετε τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς ἀναφέρετε μερικὲς γραφικὰς μαρτυρίας γιὰ ὅλ' αὐ-

τά;

ΑΠΑΝ.: Εὐχαρίστως. Ὁλόκληρος ἡ Κ. Διαθήκη εἶνε μιὰ μαρτυρία, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ «ἤρριξε», πού θὰ πῇ «ἔφτασε». Ὁ Ἰδοῦς ὁ Κύριος τὸ τονίζει αὐτὸ ἐπὶ λέξει: «Ἄρα ἔφθασεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμᾶς» (Μρ 12,28 καὶ Λκ 11,20). Ὁ Κύριος ξεχωρίζει μὲ πολλὰς διαφορὰς τὴ βασιλείαν τοῦ ἀπὸ τῆς βασιλείας τῶν σαββῶνων. Ἡ βασιλεία του εἶνε πνευματικὴ, δὲν ἔχει καμμιὰ σχέσιν μὲ τὰ γήινα ἀγαθὰ καὶ μὲ τὴ λάμπη καὶ ὁδὸς τῶν κρατῶν τοῦ κόσμου αὐτοῦ. «Δὲν εἶνε ἐκ τοῦ κόσμου τούτου». Τὰ μέσα διαδόσεως εἶνε ὁ λόγος καὶ ἡ θυσία, καὶ ὅχι οἱ στρατοὶ καὶ τὰ ὅπλα. Τὰ χορηγοῦμενα ἀγαθὰ εἶνε ἡ ἄφαστι τῶν ἁμαρτιῶν, ἡ υἱοθεσία, καὶ οἱ καρποὶ τοῦ Πνεύματος. Καὶ ἡ πρὸ σπουδαία διαφορὰ εἶνε, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι τὴν περιμένουν καὶ ὁ Χριστὸς κηρύττει: ὅτι ἤρθε. Ἦρθε καὶ ἄρχισε, ἐγκαταστάθηκε, μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Χριστοῦ, τὸ ἔργο του, τὴ διδασκαλίαν του, τὸ θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν, καὶ συνεχίζεται, ὅπως εἶπαμε, μὲ τὴν Ἐκκλησίαν του. Στὶς περισσότερες παραβολὰς, πού ἔχουν ὡς θέμα τὴ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ θεωρεῖται ὡς παρὼν ἀγαθόν, τὸ μέγιστον ἀγαθόν. Ἀναφέρω τὶς παραβολὰς τοῦ κρυμμένου θησαυροῦ, τοῦ πολυτίμου μαργαρίτου, τῆς σαγῆνης, τῆς ζύμης. Στὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον δὲν ἀναφέρεται: συχνὰ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, γιατί ἐκεῖ λέγεται: τὸ Ἰδοῦς μὲ τὴν αἰώνια ζωὴ. Σαφῶς καὶ κατηγορηματικῶς ὅμως τονίζεται καὶ ὀρίζεται, ὅτι ἡ αἰώνια ζωὴ εἶνε παρούσα πραγματικότητα. (Ἰω 5,24 17,3). Τέλος ἀναφέρω ἐπὶ λέξει: ἄλλα δύο χωρία «Ἀπὸ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἔω: ὅτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν διὰκειται, καὶ βιάσται ἀποδάξουσιν αὐτήν» (Μθ 11,11) καὶ «Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ τούτα πάντα προστεθήσονται ὑμῖν» (Μθ 6,33). Πῶς λοιπὸν ὁ Κύριος θὰ ἡς προσηγγεῖ νὰ ζητοῦμε πρῶτα τὴ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ μετὰ τὰ ἄλλα, ἂν δὲν ἦσαν παρούσα πραγματικότης;

ΕΡΩΤ.: Πολὺ σωστά, κ. καθηγητά. Εἶπατε ὅμως ὅτι ἡ ἴδια ἡ Καινὴ Διαθήκη παρουσιάζει τὴ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς μελλοντικὸ γεγονός.

ΑΠΑΝ.: Ἀμέως θ' ἀναφέρω μαρτυρίας καὶ γιὰ τὴ δεύτερην αὐτὴν φάσιν τῆς βασιλείας:

ΠΟΙΟΝ ΒΛΑΣΦΗΜΕΙΣ:

«Πᾶσα... βλασφημία ἀρεθῆται ἀφ' ὑμῶν» (Ἑφεσ. 4,31).

Εἶναι μερικὲς φορές πού δὲν ξέρουμε οὔτε τί λέμε, οὔτε τί κάνουμε. Δυστυχῶς, πολλοί, δὲν καθόμασινε νὰ σκεφτοῦμε καλὰ αὐτὸ πού θὰ ποῦμε ἢ αὐτὸ πού θὰ κάνουμε.

Αὐτὸ ὁ συμβαίνει καὶ μετὰ τὴ βλασφημία. Πολλοὶ ἄνδρες, νέοι, μεσήλικες καὶ γέροι, βλασφημοῦν, χωρὶς νὰ σκέπτονται τί κάνουν με αὐτὸ. Ἔτσι, ἀσκεφία, παραινόμενοι ἀπὸ τὸ πάθος τοῦ θυμοῦ, ἀνοίγουν τὸ στόμα τους καὶ ἀφήνουν τὴ γλῶσσα νὰ χύνη τὸ φαρισαϊκὸ τῆς βλασφημίας.

Ὁ βλάσφημος εἶναι ὁ ἀνθρώπος. Γιατί, ἂν σκεφτοῦν ποῖον βλασφημεῖ, δὲν θὰ βλασφημοῦσε με κανένα ἱερό. Δὲν θὰ βλασφημοῦσε κι' ἂν τοῦ δίνανε ὅλο τὸ ἀσπύρι, κι' ὅλο τὸ χρυσάφι τοῦ κόσμου. Δὲν θὰ βλασφημοῦσε κι' ἂν τοῦ ἀπειλοῦσαν τὴν ἰδία του τὴν ζωὴ. Θὰ προτιμοῦσε, χίλιες φορές, τὸ θάνατο, ἀκόμα καὶ τὸν μαρτυρικὸ θάνατο, παρὰ ν' ἀνοίξη τὸ στόμα του καὶ νὰ βλασφημήσῃ.

Ὁ βλάσφημος:

★ Βλασφημεῖ τὸν Δημιουργὸ του. Βλασφημεῖ τὸ Θεὸ πού ἔπλασε ἐκεῖνον καὶ ἡμᾶς. «Καὶ ἔπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον» (Γέν. 2,7). Καὶ μᾶς ἔπλασε με πολλὴ ἐπιμέλεια καὶ με πολλὴ ἀγάπη. Σὲ ὅλη τὴν πλάσι δὲν ὑπάρχει τίποτε πρὸ ὥραϊο ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο. Τί τὸ πρῶτο νὰ θαυμάσῃ κανεὶς στὸν ἄνθρωπο, καὶ τί τὸ δεύτερο; Τὰ μάτια μετὰ τὰ ὁποῖα βλέπει ὅλα τὰ ὥραϊα τῆς γῆς; Τὰ αὐτιά, μετὰ τὰ ὁποῖα ἀκούει τὰ πονηριὰ νὰ κεληδοῦν; Τὸ μυαλό, μετὰ τὸ ὅποιο σκέπτεται; Τὴ γλῶσσα μετὰ τὴν ὁποῖα ἐκφράζει αὐτὰ πού σκέπτεται; Τὸ σῶμα, σὰν σῶ-

μα, μετὰ τὴν πρὸ μικρὴ του λεπτομέρεια, ἢ τὴν ἀθάνατη ψυχὴ, μετὰ τὴν ὁποία συγγενεύει μετὰ τὸ Θεό; Κι' ὅμως αὐτὸν τὸν καλὸ Θεὸ ὁ βλάσφημος τὸν βλασφημεῖ!

★ Βλασφημεῖ τὸ Θεὸ πού μᾶς ἔδωσε τὸν ἥλιο. Τὸν ἥλιο πού μᾶς φωτίζει. Τὸν ἥλιο πού μᾶς θερμαίνει. Τὸν ἥλιο πού ζωογονεῖ τὸ πᾶν. Ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν ἥλιο. «Ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν φωστὴρα τὸν μέγαν». (Γέν. 1,16). Ὁ Θεὸς ἀναφερὶ τὸν ἥλιο, κι αὐτὸς πάλι, μπορεῖ νὰ τὸν σβήσει. Μιὰ φορὰ τὸν ἔσβησε στὴν Αἴγυπτο τρεῖς ἡμέρες γιὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸν Φαραὼ νὰ ἀφήσῃ τοὺς Ἰσραηλῖτας νὰ πάνε στὴ χώρα τους. «Ἐγένετο σκότιος, κρύφος τρεῖς ἡμέρας» (Ἑξοδ. 10,22). Ἀλλὴ μιὰ φορὰ τὸν ἔσβησε στὴν Παλαιστίνη τρεῖς ὥρες, διὰ τὸ Ἰησοῦς ἐβρόντοκετο ἐπάνω στὸ σταυρό. «Ἀπὸ δὲ ἐκείνης ὥρας σκότιος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης» (Ματθ. 27,45). Μπορεῖ καὶ τώρα νὰ σβήσει τὸν ἥλιο ὁ Θεός. Δὲν τὸν σβήνει ὅμως γιατί μᾶς ἀγαπᾷ. Κι' ὅμως ὁ βλάσφημος τὸ Θεὸ πού μᾶς δίδει τὸν ἥλιο τὸν βλασφημεῖ!

★ Βλασφημεῖ τὸ Θεὸ πού μᾶς δίδει τὴ βροχή. Μικρό, μεγάλο, ἀγαθὸ εἶναι ἡ βροχή; Ἄν ὁ Θεὸς μᾶς ἀρνῆθῃ τὴ βροχή, πού θὰ βροῦμε, τότε, νερὸ νὰ πιοῦμε; Πῶς θὰ φτυγώσουν τὰ χορτάρια καὶ τὰ λουλούδια; Τί οἰάρι, τότε, θὰ θερίσουμε, καὶ τί γωμὶ θὰ φάμε;

Κάποτε ὁ Θεός, στὰ χρόνια πού ζοῦσε ἕνας ἀσεβὴς βασιλεὺς στὸ Ἰσραήλ, ὁ Ἀχαάβ, «οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ» (Ἰακ. 5,17). Τρία

τοῦ Θεοῦ. Οἱ μακαριστοὶ π.χ. ὁμιλοῦν γιὰ ἀγῶνες καὶ προσπάθειες, μετὰ τίς ὁποῖες θ' ἔξωθοῦμε νὰ γίνουμε κληρονόμοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, πού εἶνε ἕνα προσδοκώμενο ἀγαθόν. Οἱ παραβολὲς τοῦ γάμου, τοῦ θείου, τοῦ συμπόσιου, μᾶς προτρέπουν νὰ ἐτοιμασθῶμε, γὰρ νὰ λάβουμε μέρος στὴ μεγάλη γιορτὴ τοῦ Κυρίου, στὴ μεγάλη ἡμέρα. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος πολλὰς φορές γράφει, ὅτι:

Θὰ κληρονομήσουν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μόνο ἐκεῖνοι πού θὰ ἔχησιν ἔδω σύμφωνα μετὰ τὸ θέλημά του. (Α' Κο 6,10· 16,50· Κλ 5,21 κλπ.). Μετὰ ἀπλὰ λόγια μόνον ὅσοι εἶνε ζωντανὰ καὶ γνήσια μέλη τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶνε ἡ παρούσα βασιλεία τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον, μόνον αὐτοὶ θὰ γίνουν κληρονόμοι καὶ τῆς μελλούσης βασιλείας.

Στέργιος Ν. Σάκκος

χροῖνα καὶ ἔξη μῆνες δὲν ἔπρεπε σιαγόνα βροχῆς στὴν Παλαιστίνη! Διήρασαν τότε οἱ ἄνθρωποι καὶ πέθαναν. Καὶ θὰ πέθαιναν ὅλοι, ἂν ὁ Προφήτης Ἡλίας δὲν ἔκανε θερμὴ προσευχὴ σὺν Θεῷ. «Ἡλίας πάλιν προσήυξαιτο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς». Θὰ μπορούσε νὰ ἀρτηρῇ καὶ σὲ μᾶς, ὁ Θεός, τὴ βροχὴ γιὰ τὶς χίλιες διὸ ἁμαρτίες πὺν διαπράττει ὁ κόσμος. Δὲν τὸ κάνει ὅμως γιατί ἀκούει μᾶς ἀγαπᾷ. Ὁ ἄσκητος ὅμως βλάσφημος ἀπὸ τὴν εὐχαριστή τὸ Θεὸ γιὰ τὴν ἀγάπην του αὐτῇ, τὸν βλάσφημεῖ!

★ Βλασφημεῖ τὸ Θεὸ πὺν μᾶς δίδει τὸν ἄέρα καὶ ἀναιτῶνμε. Ἀναγκαῖος εἶναι καὶ ὁ ἥλιος γιὰ νὰ ζῶμε. Ἀναγκαῖα εἶναι καὶ ἡ βροχὴ. Ἀλλὰ ὁ ἄερας εἶναι χίλιες φορές πὺν ἀναγκαῖος. Λίγα μόνο δευτερόλεπτα νὰ σιαματῇ τὸν ἄέρα ὁ Θεός καὶ ἀμέσως ἡ γῆ μὲ τὰ δυσκατομύρια τῶν κατοίκων της θὰ γίνῃ ἓνα ἀπέραντο νεκροταφεῖο. Μεγάλῃ εὐεργεσίᾳ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο ὁ ἄερας. Ὑψίστη ἀγάπη. Γι' αὐτὸ γεμάτος εὐγνωμοσύνη ὁ ἐκκλησιαστικὸς ποιητὴς πρὸς τὸ Θεὸ, γιὰ τὴ μεγάλη του αὐτῇ δωρεά, ἀναφωνεῖ: «Σὺ πρὸς ἀναπνοῆς τὸν ἄέρα ἐξέχεας». Αὐτὸ ἀναφωνεῖ ὁ ποιητής. Ἀλλὰ ὁ ἄσκητος βλάσφημος δὲν ἀναφωνεῖ τὸ ἴδιον. Αὐτὸς βλασφημεῖ τὸ Θεό!

★ Βλασφημεῖ τὸ Θεὸ πὺν γιὰ χάριν ἀποκλειστικὴ δική μας σκότισε τὴ γῆ, στὴν ὅποιά κατοικοῦμε, μὲ τὰ ὠραιότερα πράγματα. Μὲ τὰ ὠραῖα καὶ ἀρωματικὰ λουλούδια. Μὲ τὰ μελωδικὰ πούλια. Μὲ τοὺς κάμπους, τὰ βουνὰ καὶ τὰ δάση. Μὲ τὰ ρυάκια, τὰ ποτάμια, τὶς λίμνες καὶ τὴ θάλασσα. Μὲ χίλια διὸ ὠραῖα. «Ὅλοι μᾶς τὸ λέμε, ὅτι εἶναι ὠραῖα ἡ γῆ. Ὁραῖα τὸ θέρος, ὠραῖα τὸ ρθινόπωρο, ὠραῖα τὸ χειμῶνα, ἀλλὰ περισσότερο ὠραῖα τὴν ἀνοιξή. Πάντοτε ὠραῖα καὶ ὅλα ὠραῖα... Καὶ δημιουργὸς ὅλων αὐτῶν, τῶν ὠραίων ὁ Θεός. «Σὺ Κύριε, ἐποίησας πάντα τὰ ὠραῖα τῆς γῆς: θέρος καὶ ἔαο, σὺ ἐπλάσας αὐτά» (Ψαλμ. 137, 17). Κι' ὅπως αὐτὸν τὸν Δημιουργὸ καὶ Πλάστη τῶν ὠραίων τῆς γῆς ὁ βλάσφημος τὸν βλασφημεῖ!

Ὁ Θεὸς μᾶς ἐδημιούργησε. Μᾶς ἐπλάσε. Μᾶς ἔδωσε τὸν ἥλιο. Μᾶς δίδει τὴ βροχὴ. Μᾶς δίδει τὸν ἄέρα. Πέρα ὅμως ἀπ' αὐτά, καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ὠραῖα τῆς γῆς, μᾶς ἔδωσε

τὸν μονογενῆ τὸν Υἱό. «Ὅτιον γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπολήται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. 3, 16). Παρέδωσε, ὁ Θεός, τὸν Υἱὸ του σὺν στανρικὸ θάνατο γιὰ νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὴν αἰώνια ἀπώλεια καὶ νὰ μᾶς χαρίσῃ τὴν αἰώνια ζωὴ καὶ μακαριότητα. Μιὰ τέτοια ἀγάπη ποῖος ἄλλος ἔδειξε σὺν κόσμῳ; Ποῖος ἀρχοντίας, ποῖος δυνατός, ποῖος πλούσιος, ποῖος φιλόσοφος, ποῖος ποιητής, ποῖος ἄλλος, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Θεό; Ἐν τοῦτοις ὅμως ὁ βλάσφημος βλασφημεῖ καὶ πάλι τὸ Θεό. Βλασφημεῖ τὸ Σωτήρα μας Χριστό!

Βλασφημεῖ τὸ Θεὸ ὁ ὁποῖος δὲν θὰ παύσῃ ποτὲ νὰ μᾶς ἀγαπᾷ, ὅσο κι ἂν ἡμεῖς θὰ τὸν προκαλοῦμε μὲ τὶς ἁμαρτίες μας καὶ μὲ τὶς ποικίλες «θεωρίες» μας. «Μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τινος ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι» (Β' Πέτρ. 3, 9). Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι καταπληρωτικὴ. Δὲν θέλει οὔτε καὶ ἐλάχιστοι νὰ κολασθοῦν. «Μὴ βουλόμενός τινος ἀπολέσθαι». Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ παγκόσμιος Πατέρας πὺν δὲν θέλει οὔτε ἓνα ἀπὸ τὰ παιδιά του νὰ χαθοῦν, ὅσο δύστροπο κι' ἂν εἶναι αὐτὰ τὰ παιδιά του. Τὰ ἀλλωμένα χέρια τοῦ Ἰησοῦ ἐπάνω σὺν στανρό, αὐτὸ ἀκροβῶς λένε. Αὐτὸ πὺν γράφουμε. Αὐτὸ πὺν σημειώνει ὁ ἀπ. Πέτρος στὴν Καθολικὴ του ἐπιστολή. Τὸ ξαναλέμε. Δὲν θέλει ὁ Θεὸς κανέναν μᾶς νὰ κολασθῇ, γι' αὐτὸ μακροθυμεῖ καὶ δὲν μᾶς καταστρέφει μὲ τοὺς κεραυνούς του. Καὶ μᾶς καλεῖ κάθε φορὰ στὴ μετάνοια. «Πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι». Αὐτὸν τὸν Θεὸ βλασφημεῖ ὁ βλάσφημος! Τὸν μακροθύμιο Θεό.

Ἀγαπήτῃ ἀγαπήτοια.

Βλασφημεῖς τὸ Θεό; Ἄν τὸν βλασφημῆς, σὲ παρακαλῶ, κάθῃς λίγο μόνος καὶ σκέψου πολὺ αὐτὰ πὺν διάβασες. Σκέψου ποῖον βλασφημεῖς. Αὐτὴ ἡ σκέψις θὰ σὲ βοηθήσῃ νὰ κόψῃς πὺν τὴ βλασφημία. Καὶ τότε θὰ χαροῦν οἱ ἄγγελοι. Θὰ χαροῦν οἱ γονεῖς σου. Θὰ χαρῇ ἡ γυναῖκα σου, καὶ θὰ πανηγυρίσουν τὰ παιδιά σου, ἂν εἶσαι πατέρας. Θὰ χαροῦν ὅλοι, ὅσοι σὲ ἀγαποῦν εἰλικρινά, καὶ θὰ σὲ εὐλογῇ ὁ Θεός.

Ἀρχιμ. Γερεσίμος Ραπτόπουλος

Τὸ διήγημά μας

“ΩΡΑ ΕΞ ΥΠΝΟΥ ΕΓΕΡΘΗΝΑΙ..

Σηκώθηκε ἀπ’ τὸν ἀπογευματινὸ ὕπνο καὶ καθόταν θυσιζόμενος σὲ μιὰ μαλακὴ πολυθρόνα συνεπαρμένος ἀπὸ σκέψεις. Ὁ καπνὸς τοῦ τσιγάρου τοῦ ἀνέβαινε πρὸς τὰ πάνω σχηματίζοντας πολλὰς φορὰς κύκλους. Ἡ διάθεσί του ἦταν κακὴ, χωρὶς ὁ ἴδιος νὰ καταλαβαίνει τὸ λόγο. Δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε ἀπ’ ὅσα κάνουν ἕναν ἄνθρωπο σκεπτικὸ καὶ δύσθυμο. Τὸ ἐργαστάσιό του τοῦ ἔδωσε ὁ πεθερὸς του γιὰ προίκα, πῆγαινε περίφημα. Τὰ σπίτια του, τὸ κανονικὸ καὶ τὸ θερινό, ἦταν σωστὰ παλάτια, ἀφογὰ ἐπιπλωμένα. Εἶχε στὴ διάθεσί του τὴν εὐχέρεια γιὰ ταξίδια ἀναφυκῆς γιὰ διασκεδάσεις καὶ ἄλλες ἀπαγορευμένες ἐπαφές, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ ἡ γυναίκα του ποὺ δὲν τὸν τραβοῦσε πιά, ἀλλὰ τὴν κρατοῦσε ἐπειδὴ πῆρε τὴν προίκα της.

Τὸν τελευταῖο καιρὸ μὲ τὸν φίλο του τὸν Κώστα καὶ τὴν παρέα τους κάμανε χαρούμενες τρέλλες, ποὺ ὅμως τοῦ ἄφησαν μιὰν ἀηδία μᾶλλον παρὰ μιὰ μόνιμη χαρά. Ὅλα τὰ δοκίμασε. Ὅλα ὅσα νόμισε πὼς θὰ τοῦ γεμίσουν τὴ ζωὴ. Καὶ τώρα ποὺ δὲν βρίσκει μὲ τί καινούργιο νὰ διασκεδάσῃ τὴν ἀνία τοῦ, ἀδείασαν ὅλα μέσα του.

Ξαφνικὰ ἡ ματιά του ἔπεσε σ’ ἕνα φύλλο χαρτιοῦ ποὺ ἦταν ἀφημένο πάνω στὸ τραπέζι. Ἦταν ἕνα φυλλάδιο μὲ ἕνα κήρυγμα. Ἡ προσοχή του συγκεντρώθηκε σ’ ἕνα ἐδάφιο τῆς Καινῆς Διαθήκης: «ὦρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι... ἡ νύξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν· ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός· ὥς ἐν ἡμέρᾳ εὐσημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμας καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἐριδι καὶ ζήλῳ, ἀλλ’ ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίαν» (Ρωμ. 13, 11-14).

Οἱ σκέψεις του κινήθηκαν μὲ ἀντίστροφη σειρὰ καὶ θυτίστηκε στὸ παρελθόν. Αὐτὲς οἱ γραμμὲς γιὰ μένα γράφθηκαν παραδέχτηκε μέσα του. Διάβασε ὅλο τὸ φυλλάδιο. Τί περίεργο! Ἐνῶ τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα τὰ ἀπεχθάνονταν καὶ θὰ πετοῦσε ἄλλοτε τὸ φυλλάδιο, τώρα τὸ διάβαζε καὶ

τὸ ξαναδιάβαζε καὶ ξεκουράζονταν ἡ ψυχὴ του. Ἀποροῦσε κι’ ὁ ἴδιος μὲ τὸν ἑαυτὸ του. Κάτι ἄλλαξε μέσα του, κάτι τὸ ἀκαθόριστο τοῦ δημιούργησε μιὰ λυτρωτικὴ ἀναζήτησι. Τὸ «ἀποθώμεθα τὰ ἔργα τοῦ σκότους» τὸ καταλάβαινε πολὺ καλά· ἐκεῖνο ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ καθορίσῃ ἦταν τὸ «ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός». Ποιὸς θὰ τὸν ὁδηγοῦσε στὴ σωτηρία;

Κεῖνῃ τῇ στιγμῇ κτύπησε τὸ κουδούνι. Ἦταν αὐτὸς ποὺ περίμενε, μὰ δὲν χάρηκε αὐτὴ τῇ φορὰ ποὺ τὸν εἶδε.

— Γιὰ σου Σωτήρη, τοῦ εἶπε ἐκεῖνος.

— Γιὰ σου Κώστα, ἀπάντησε ἄτονα.

— Τί ἔχεις; Δὲν σὲ βλέπω στὰ κέφια σου.

— Ναὶ δὲν ἔχω καλὴ διάθεσι, ἀπάντησε ξερὰ ὁ Σωτήρης.

— Κρίμα, κι’ ἦρθα νὰ σοῦ ἀναγγεῖλω ὅτι κανόνισα γιὰ ἀπόψε ἕνα γλέντι ἀπ’ τὰ λίγα. Ἀπόψε θὰ χαρῆς ὅσο ποτὲ ἄλλοτε. Κάλεσα καὶ τὸν Μίμη, ποὺ δὲν χωνεύεις, γιὰ νὰ τὸν γελοιοποιήσουμε καὶ νὰ πάρῃς ἐκδίκησι γιὰ τὴν προσβολή, ποὺ σοῦ εἶχε κάμει. Ἄκου τὸ σχέδιό μου: Θὰ τοῦ πασάρουμε τὴν φίλη σου τὴ Νίνα, ποὺ πάνω στὸ κέφι, ὅταν τὸν ζαλίσῃ μὲ τὰ ποτὰ ποὺ βὰ τὸν προσφέρῃ μὲ τὸν τρόπο ποὺ αὐτὴ ξέρει στὴν κατάλληλῃ στιγμῇ, θὰ θυμώσῃ καὶ θὰ τοῦ ἀδειάσῃ στὰ μούτρα ἕνα ποτήρι σαμπάνια. Καταλαβαίνεις τί γλέντι ἔχει νὰ γίνῃ, ἔ; Μετὰ θὰ πᾶμε γιὰ τὸ γνωστὸ πανηγύρι...

— Πᾶψε, πᾶψε Κώστα. Μὲ κάνεις καὶ ἀηδιάζω, δῆλωσε ὁ Σωτήρης μὲ σφιγμένες τὶς γροθιές.

— Τί ἔπαθες Σωτήρη; Εἶσαι στὰ καλά σου; Αὐτὸ δὲν μοῦ ζήτησες; Πᾶμε λοιπὸν καὶ ἄσε τὶς ἀηδίες. Οἱ ἄλλοι περιμένουν. Σήκω, ντύσου.

— Δὲν θάρθω Κώστα μαζί σου, οὔτε ἀπόψε, οὔτε ποτὲ πιά. Βαρέθηκα αὐτὴ τὴ ζωὴ.

— Τρελλάθηκες; Καὶ τί θὰ κάνῃς δηλαδή ὁλομόναχος;

— Δὲν ξέρω ἀκόμη, μὰ κάτι θὰ βρῶ νὰ κάνω, νᾶσαι σίγουρος. Κάτι καλύτερο ἀπ’ ὅ,τι ἔκανα ὡς τώρα. Γιὰ μένα πέρασε ἡ

νύχτα κι' αρχίζει ἡ μέρα. Κι' ὅταν εἶναι μέρα βλέπει καλύτερα ὁ ἄνθρωπος.

— Ὅσο μιλοῦσε σὰν νὰ μονολογοῦσε ὁ Σωτήρης, ὁ ἄλλος πρόσεξε τὸ φυλλάδιο στὸ τραπεζάκι.

— Τί εἶναι αὐτό; ρώτησε.

— Διάβασέ το. Δὲ θὰ σὲ πειράξῃ.

— Μὴ μοῦ πῆς πὼς ἐπηρεάστηκες ἀπ' αὐτὸ τὸ γελοῖο χαρτί;

— Κι' ὅμως, μὲ συγκλόνισε Κώστα.

— Δὲν σὲ καταλαβαίνω. Μάλλον πρέπει νὰ πᾶς σὲ κανέναν γιατρό.

— Ναὶ ἔχεις δίκαιο. Γιατρὸ χρειάζομαι. Γιατρὸ τῆς ψυχῆς, γιὰ νὰ μοῦ ἐξηγήσῃ τὸ κομμάτι αὐτό: «ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός». Ὅλα τᾶλλα μοῦ ταιριάζουν στὸ πὼς εἰμαι. Ποιὸς θὰ μὲ ὁδηγήσῃ ὅμως στὸ φῶς;

— Ὅχι πάντως ἐγώ, παλαβιάρη, εἶπε ὁ Κώστας καὶ ἔφυγε προσθέτοντάς του κοντὰ στὴν πόρτα. Ἄν σου περάσῃ ἡ τρέλλα, πάρε με τηλεφῶνο. Καὶ δρόντηξε πίσω του τὴν πόρτα.

Ἀπόκοψε ἔτσι τὸ παρελθόν, ἀπόθεσε τὰ ἔργα τοῦ σκότους». Ἦταν μιὰ δύσκολη ἀρχή. Τώρα ἔπρεπε νὰ ἐνεργήσῃ θετικά. Τὸ πρῶτο δῆμα ἦταν νὰ ἀποκαταστήσῃ τὶς σχέσεις του μὲ τὴ γυναῖκα του. Τοῦ εἶχε πῇ τὸ μεσημέρι φεύγοντας πὼς θὰ πήγαινε στὴν μητέρα της. Ἀρπάζε λοιπὸν τὸ τηλεφῶνο καὶ σχημάτισε τὸν ἀριθμὸ. Μιὰ γυναίκεῖα φωνὴ ἀπάντησε. Ἦταν ἡ πεθερὰ του.

— Καλοσπέρα μητέρα, τί κάνεις; εἶσαι καλά;

— Σωτήρη ἐσύ εἶσαι; Πὼς ἔτσι μᾶς θυμήθηκες παιδί μου; Καὶρὸ ἔχω ν' ἀκούσω τὴ φωνή σου, τοῦπε σὰν νὰ τὸν μάλωνα.

— Ἐχετε ἀπόλυτα δίκαιο ὅτι καὶ νὰ πῆτε. Μὰ θὰ σᾶς ἀποζημιώσω. Τὴν Κυριακή θὰ σᾶς ἐπισκεφθῶ. Τώρα δώσε μου σὲ παρακαλῶ τὴ Μαρία εἶναι ἀνάγκη νὰ τῆς μιλήσω.

Σὲ λίγο ἐκπληκτικὴ καὶ ἐλαφρὰ ἀνίσχυρη ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τῆς γυναίκας του.

— Μαρία, σὲ παρακαλῶ νὰ ἔλθῃς τώρα ἀμέσως στὸ σπίτι, σὲ χρειάζομαι.

— Μὰ θάβγαίνεις ὅπως πάντα μὲ τὴν παρέα σου.

— Δὲν θὰ βγῶ ἀπόψε, ἀλλὰ οὔτε πο-

τέ. Μαζὺ θὰ βγαίνομε, ὅταν θέλῃς ἀπὸ τώρα. Ἔλα σὲ παρακαλῶ.

— Ἐρχομαι ἀμέσως, εἶπε γεμάτῃ χαρὰ χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν στάσι καὶ τὰ λόγια τοῦ ἄντρα της.

Σὰν ἔφτασε στὸ σπίτι βρῆκε ἕναν Σωτήρη νὰ τὴν περιμένῃ ἀλλοιῶτικον. Δὲν πίστευε στ' αὐτιά της.

— Μαρία, κατ' ἀρχὴν θὰ ἤθελα νὰ σοῦ ζητήσω νὰ μὲ συγχωρήσῃς γιὰ ὅσα πικρὰ πότηρια σὲ πότισα. Ἐκανα ὅλες τὶς τρέλλες τοῦ κόσμου ψάχνοντας γιὰ εὐτυχία. Τὸ μόνο ποῦ κέρδισα ἦταν μιὰ ἀηδία γιὰ τὸν ἑαυτό μου. Καὶ πάνω ποῦ ἐνοιῶθα αὐτὰ τὰ αἰσθήματα, εἶδα αὐτὸ τὸ χαρτί. Ἄνοιξαν τὰ μάτια μου ξύπνησα ἀπὸ τὸν λήθαργο τῆς ἁμαρτίας καὶ εἶδα καθαρά ποιὸς εἰμαι.

— Τὸ χαρτί ποῦ μοῦ ἔδωσε ἡ γειτόνισσά μας ἡ κυρία Ἀγάπη. Γιὰ φαντάσου, Σωτήρη. Μὲ πλησίασε προχθὲς καὶ μοῦ τὸ ἔδωσε παρακαλώντας με νὰ πᾶω μαζὺ της σὲ μιὰ πνευματικὴ συντροφιά, ὅπου διαβάζουν καὶ ἐρμηνεύουν τὴν Ἀγία Γραφή. Πήγα καὶ μοῦ ἄρεσε πολὺ τόσο, ποῦ ὑποσχέθηκα νὰ ξαναπᾶω.

— Τί ὥρα εἶναι; Νωρὶς εἶναι ἀκόμη δὲν τὴν καλεῖς λίγο νὰ πάρω μερικὲς πληροφορίες;

Λίγο μετὰ ἡ καλὴ κυρὰ - Ἀγάπη, ἡ γειτόνισσα ἔγινε ὁ μεσάζων, ποῦ ὡδήγησε τὸ ζεῦγος στὸν κυκλάρχη καὶ στὴ συνέχεια στὸν πνευματικόν.

Τὸν ἐπόμενο χρόνο τὸ εὐτυχισμένο ζεῦγάρι ἀπέκτησε ἕνα παιδάκι καὶ ἔτσι ὠλοκληρώθηκε ἡ εὐτυχία τους.

Σάββας Ν. Ξανθόπουλος

Εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον μας (ΠΛΑΤΩΝΟΣ 2 - ΤΗΛ. 274.518)

Θὰ βρῆτε ὅλα τὰ βιβλία, ὅλων τῶν θεολογικῶν χριστιανικῶν ἐκδόσεων.

- Ἀγιογραφικά — Ἐποικοδομητικά
- Ἑρμηνευτικά — Βιογραφικά ἁγίων
- Ἀντιαιρετικά — Διηγήματα παιδικὰ
- Πατερικά — Διηγήματα νεανικὰ
- Ἐκκλησιαστικά — Εἰκόνες διάφορες
- Λειτουργικά — Κασέτες βυζ. ὕμνων

Αντιχιλιστικά

Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ (Λκ 17, 20 - 37)

Σε διάφορες συνεντεύξεις μου για τις κακοδοξίες των χιλιαστών ήμουν υποχρεωμένος να αναφέρω διάφορα χωρία της Γραφής, για να ανατρέψω τις αστηρικτές θέσεις των μαρτύρων του 'Ιεχωβά για το τέλος του κόσμου. Στο άρθρο μου αυτό θα περιοριστώ στη μελέτη μιας μόνο περικοπής. Είναι η περικοπή Λκ 17, 20 - 37. 'Η ανάλυση της περικοπής θα μας βοηθήσει άδίστατα και άπλα να κατανοήσουμε την αλήθεια.

Κάποτε οι φαρισαίοι ρώτησαν τον Κύριο «Πότε έρχεται η βασιλεία του Θεού», και ο Κύριος τους απάντησε: «Ούκ έρχεται η βασιλεία του Θεού μετά παρατηρήσεως, ουδέ έρουσιν ιδού ήδε ή ιδού εκει' ιδού γάρ η βασιλεία του Θεού εντός υμών έστιν». 'Η έρρητησι των φαρισαίων είναι για την πρώτη παρουσία του Χριστού, αυτή που έγινε. 'Ηξεραν δε όλοι οι τότε μελετητά της Γραφής και των Προφητών, ότι ο Χριστός θα φέρη πάνω στη γή τη βασιλεία του Θεού. Αυτό το προείπαν οι προφήτες. 'Ηταν γεγονός που το περίμεναν να γίνει, και έγινε. 'Αλλο αν άλλως το περίμεναν, κι άλλως έγινε. Οι φαρισαίοι και οι γραμματείς, και γενικά όλοι οι 'Ιουδαίοι, περίμεναν τον έρχομό του Χριστού ή Μεσσία, που θα έφερε τη βασιλεία του Θεού, μ' έναν τρόπο πολύ εθνικιστικό και εγωκόσμιο.

Νόμιζαν ότι ο Μεσσίας θαρθεί ν' αναστήση την επίγεια θύξ του μεγάλου βασιλιά Δαυίδ, να άρχηγούση στον ταπεινωμένο 'Ισραήλ, να εκδικηθή όλα τα έθνη της γής που τον ταπεινώσαν, να ιδρύση ένα σιωνιστικό κράτος, στο οποίο όλοι οι κάτοικοι της γής θα είναι δοδλοι, οι 'Ιουδαίοι θα είναι αλώνιοι κυρίαρχοι, ο Μεσσίας επίγειος τρισέξδοξος βασιλιάς. Περίμεναν ν' ανατρέξουν και ν' αντικαταστήσουν τη ρωμαϊκή εξουσία και κοσμοκρατορία. 'Ο Χριστός, ο υιός ο Μεσσίας που ήρθε πολύ διαφορετικά άπ' ότι τον περίμεναν, προσπαθεί να διορθώση αυτή τη φαντασιολόγο προσδοκία των φαρισαίων. 'Οχι μόνο τέτοια δεν θα είναι η βασιλεία του Θεού που έρχεται, άλλ' έρχεται και «άνευ παρατηρήσεως». Έρχεται με τρόπο που δεν θα την πάρουν χαμπάρι αυτοί που την περιμένουν, έρχεται άπαρατήρητη. Θα είναι μπροστά στα

μάτια τους και δεν θα την καταλαβαίνουν. Κι αυτό γιατί δεν είναι τέτοια που την περιμένουν. Έχουν πλάσει με τη φαντασία τους ένα υλιστικό υποκατάστατο έντελως διαφορετικό άπ' την πραγματικότητα, που ο διάβολος τους το έκανε, μόνο και μόνο για να τους παραπλανήση μακριά από την πραγματική βασιλεία του Θεού που ήρθε κιόλας. 'Ετσι ο πραγματικός Χριστός, η πραγματική βασιλεία του Θεού ήρθε ίνχόγνιτο. Γι' αυτό ο Χριστός συνεχίζει: «Στον έρχομό της πραγματικής βασιλείας του Θεού που έρχεται άπαρατήρητη, κανείς δεν θα σάς έντυπωσιάση με τις συνηθισμένες πομπώδεις έπισημάνσεις που προκαλούν τη λαϊκή ύστερία και φρενίτιδα». «Νάτος νάτος ο Χριστός»! «Νά από θω ο Χριστός». «Νάτη, νάτη η βασιλεία του Θεού». Σκιαγμένες και ξεπασμένες έπισημάνσεις που κάνουν τα μπουλούκια να όρμουν κατά κει που κάποιος δείχνει, κατά κει που κάποιο έντυπωσιακό γεγονός τα παρασέρνει καθώς σκάει σάν πυροτέχνημα. 'Οχι' η πρώτη παρουσία του Χριστού κι ο έρχομός της βασιλείας του Θεού δεν έχουν καμιά σχέση με τέτοια πράγματα. Και στο τέλος τους λέει ο Χριστός: «Νά η βασιλεία του Θεού, είναι ανάμεσά σας. 'Ηρθε κιόλας, την κοιτάξετε μπροστά σας, αλλά δεν βλέπετε ότι αυτή είναι, γιατί τα μάτια σας είναι τυφλωμένα από τις χίμαιρες της φαντασίας σας». Και έννοει άσφαλώς τον έαυτό του και το κήρυγμά του που βάζει τα θεμέλια της βασιλείας του Θεού. «Μπροστά σας είμαι και δεν με βλέπετε, δεν με νιώθετε ότι είμαι ο Μεσσίας που περιμένετε. Δέν βλέπετε, ότι το ευαγγέλιό μου και το κίνημα το πνευματικό που οργανώνω είναι η βασιλεία του Θεού για την οποία ρωτάτε. Με βλέπετε σάν ένα χωρικό, ένα φτωχό τεχνίτη, έναν άσπουδαστο, άξιοκαταφρόνητο εκ μέρους σας, γιατί δεν άνήκω στη φατρία σας και στην τάξ σας, ούτε έχω καμιά σχέση με τη βασιλεία του Θεού που φαντάζεστε. Σεις που νομίζετε ότι είστε οι όξυθερκαίς έρμηνευτά των προφητών, δεν βλέπετε μπροστά σας αυτό που προαναγγέλλουν οι προφήτες». Αυτό θα πη ότι η βασιλεία του Θεού, η πρώτη δηλαδή παρουσία του Κυρίου,

«οὐκ ἔρχεται μετὰ παρατηρήσεως», ἀλλ' ἔρχεται ἀπαρατήρητη, μὲ τὸν πῶ ἀπίθανο τρόπο, μὲ τὸ πῶ ἀπίθανο πρόσωπο. Ἀπίθανα, ὅχι· γιατί ὁ Θεὸς ἐξαπάτησε τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ γιατί ὁ διάβολος καὶ τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων τοὺς θόλωσαν τὰ μυαλὰ καὶ τοὺς πόθους μὲ ἐπιγίαιες δόξας καὶ ἀπολαύσεις καὶ προσδοκίες, καὶ τοὺς ἔκαναν ἔτσι νὰ μὴν μποροῦν νὰ διακρίνουν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὴν ὁποία τοὺς προσεδοκίησαν τόσο προφητεῖς, ἡ ὁποία ἐρίσκεται ἀνάμεσά τους, μπροστά στα μάτια τους. Γιατί ἐσοί ἦταν ἀπαλλαγμένοι ἀπ' αὐτά, τὴν εἶδαν, τὴν παρατήρησαν, τὴν πῆραν εἰδησι καὶ τὴν ἀκολούθησαν. Εἶνε ὁ Ζαχαρίας, ἡ Ἐλισάβετ, ὁ πρεσβύτερος Σιμεὼν, ἡ Ἄννα τοῦ Φανουήλ, ὁ Ἰωσήφ ὁ μνηστήρας τῆς μητέρας τοῦ Κυρίου, ἡ Ὑδρα ἡ μητέρα τοῦ Κυρίου, ὁ βαπτιστής Ἰωάννης, οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, οἱ γυναῖκες ποὺ τὸν ἀκολούθησαν καὶ τὸν διακονοῦσαν, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποὺ τὸν πίστεψαν. Καὶ σ' αὐτοὺς ποὺ εἶχαν τὰ μάτια τους καθαρὰ καὶ διέκριναν τὸν ταπεινὸ ἐρχομὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, σ' αὐτοὺς ὁ Κύριος ἔδειξε τὴ δόξα του. Ἐνῶ οἱ ἄλλοι μὲ τὸ ξεπιασμένο μυαλὸ ποὺ περῆμεν ἐπιγίαι δυνεῖρα, νόμισαν κάποια μέρα ὅτι εἶδαν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ στὸ πρόσωπο ἐνὸς ἐπαναστάτη, ἔκαναν ἐπανάστασι, ἔφαγαν τὰ κεφάλια τους καὶ προκάλεσαν τὴν καταστροφὴ τῆς Ἱερουσαλὴμ.

Αὐτὰ λοιπὸν εἶπε ὁ Κύριος γιὰ τὴν πρώτη παρουσία του στοὺς φαρισαίους, γιὰ νὰ τοὺς ἀνοίξῃ τὰ μάτια. Ἐνῶ στοὺς μαθητάς του, ποὺ δὲν χρειάζεσταν τέτοιο πρᾶγμα, γιατί πῆραν εἰδησι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, εἶπε γιὰ τὸ δεύτερο ἐρχομὸ τῆς βασιλείας του, γιὰ τὴ δεύτερα παρουσία του.

Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· «Ἐλεύσονται ἡμέραι· ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὀφείθε». Αὐτὸ τὸ λέει· γιὰ τὸ διάστημα ποὺ θὰ μεσολαβήσῃ ἀνάμεσα στίς δύο παρουσίες. Τότε θὰ νοσταλγῇσιν πολὺ μὴ ἀπὸ τῆς ἡμέρας αὐτῆς, ποὺ περνοῦν συντροφικὰ μὲ τὸ Χριστό, καὶ τότε θὰ ἐκτιμῇσιν κατὰ τὴν ἀξία αὐτῶν τῶν ἡμερῶν. Μέρους στίς ὁποῖες ἡ Ἐκκλησία θὰ περὶ κή θλίψι, ἀγῶνα, ἀγωνία. Ἐπειτα τοὺς λέει· «Καὶ ἐροῦσιν ἑμὶν· Ἰδοὺ ὧδε, Ἰδοὺ ἐκεῖ» μὴ ἀπέλθῃτε, μὴ δὲ διωχθῇτε· ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται καὶ ὁ Υἱός

τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ». Πάλι θὰ παρουσιαστοῦν οἱ σκιαγμένοι καὶ οἱ ξεπιασμένοι καὶ οἱ φαντασιόπληκτοι, ποὺ θὰ ξεσηκώνουν τὸν κόσμον λέγοντας· «Νάτη, νάτη ἡ ὁ παρουσία», «Νάτος, νάτος ὁ Χριστός». Μὴν τοὺς δώσετε σημασία, μὴ σὰς γελάσουν καὶ τοὺς περάσετε γιὰ σοδαρούς. Ἡ δευτέρα παρουσία δὲν θὰ χρειάζεται δειξίμο, γιατί θὰ εἶνε ἐντελὴς ἀντίθετη ἀπὸ τὴν πρώτη, ποὺ εἶχε ἔρθῃ ἰνκόγνωστα. Αὐτὴ θὰ ἔρθῃ σάν τὴν ἀστραπή. Τόσο ἀπότομα, τόσο φανερά. Χρειάζεται νὰ δειξῇ κανεὶς τὴν ἀστραπή, γιὰ νὰ τὴν πάρουν εἰδησι οἱ ἄλλοι; χρειάζεται νὰ τοὺς καθοδηγῇ στὸ φάσμα ἀνάμεσα στὰ σύννεφα, γιὰ νὰ τὴ διακρίνουν; Ὁχι· ἀλλ' ἀστράφτει καὶ τυφλώνει τὰ μάτια ὅλων. Δὲν εἶναι σὲ κανένα τὴν εὐκαιρία καὶ τὸ δικαίωμα νὰ πῇ στοὺς ἄλλους· «Γιὰ κοιτάξτε πρὸς τὰ καὶ καὶ προσέξτε ἀνάμεσα σ' ἐκεῖνα τὰ δύο σύννεφα»· λίγο πρὶν πάνω ἀπὸ τὸ δεξιό, βλέπετε κάτι ποὺ γυαλίζει; πιστέψτε με, εἶνε ἀστραπή». Ὁχι· ἔτσι ποτέ, ἀλλ' ἀστράφτει· μιὰ καὶ τοὺς στράβωνει ὅλους. Ἔτσι θὰ εἶνε καὶ ἡ δευτέρα παρουσία τοῦ Κυρίου, ὅπως μᾶς τὸ λέει ὁ ὁ Θεός. Δὲν θὰ χρειαστῇ π.χ. νὰ ἔρθουν οἱ χίλιασταὶ καὶ οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰαχωδά, νὰ μᾶς κάνουν τὸν ἐξῆμνο, νὰ μᾶς ἀνοίξουν τὰ μάτια, καὶ νὰ μᾶς ποῦν· «Ἐέρτε; ἡ δευτέρα παρουσία ἔγινε τὸ 1914. Ἀλλὰ δὲν τὴν προσέξατε. Ἐμεῖς οἱ ἀνοιχοματῆρες τὴν προσέξαμε, καὶ ἤρθαμε νὰ σὰς τὸ ποῦμε. Κι ἂν θέλατε νὰ πεισθῇτε, ὅτι πραγματικὰ ἀστράφει ἡ δευτέρα παρουσία, σκεφθῇτε ὅτι, ἂν στὰ 606 χρόνια, ποὺ τόσα χρόνια πρὸ Χριστοῦ, ἔγινε ἡ καταστροφὴ τῆς Ἱερουσαλὴμ, (καὶ ἂς μὴ ἔγινε τότε), ἂν προσθέσουμε δύο χιλιάδες τόσα, ποὺ θαῖνουν ἀπὸ τὸν τότε καὶ τότε ἀριθμὸ, φάνομε στὰ 1914, ὅποτε πρέπει νὰ ἀστράφει, ἀλλὰ δὲν σὰς στράβωσε! Λοιπὸν ἐμεῖς ἐρχόμεστε νὰ σὰς ποῦμε, ὅτι ἀστράφει, ἀλλὰ δὲν φάνηκε!». Εἶνε γελοῖοι ἀλγῆθαι. Ὁ Χριστὸς λοιπὸν μᾶς εἶπε· «Μὴν πιστεύετε σὲ τέτοιους γελοίους καὶ ξεπιασμένους. Δὲν θὰ χρειαστῇ κανεὶς νὰ σὰς πῇ, ὅτι ἦρθε ἡ δευτέρα παρουσία. Ὅταν θάρθῃ, θὰ τὴν πάρουν εἰδησι ὅλοι, θέλουν δὲν θέλουν, εἴτε τὴν περιμένουν εἴτε ὄχι, εἴτε τὴν πιστεύουν εἴτε κοροιδεύουν αὐτοὺς ποὺ τὴν πιστεύουν».

Ἐπειτα ἀπ' αὐτὰς τίς ἐξηγήσεις γιὰ τὴν μιὰ καὶ τὴν ἄλλη παρουσία του, ὁ Κύριος

ρίχνει: ἀνάμεσα στὶς δυὸ ἕνα πολὺ σαφές καὶ αὐδιόκριτο σύνορο. Εἶνε τὸ πάθος τοῦ. Ἡ πρώτη παρουσία ἔγινε κιόλας. Μετὰ ἀπ' αὐτὴν καὶ πρὶν νάρθῃ ἡ δευτέρα ὁ «κύριος τοῦ ἀνθρώπου» θὰ πάθῃ πολλά, θὰ περιφρονηθῇ καὶ θὰ ποδοπατηθῇ σὰν περιφρονημένο σκουπίδι, θὰ ὑποστῇ βασανιστήρια ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀπιστὴ γενιὰ τῶν ἡμερῶν τοῦ. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶνε μόνον σύνορο. Εἶνε καὶ κάτι ποῦ κάνει: νὰ σωρικτῇ ὅλο τὸ φαντασιωσκόπημα τῶν φαρισαίων γιὰ ἕναν ἐγκόσμιον Μεσσία μετὰ πάθος καὶ κατακτήσεις καὶ θόρυβος ἐπιγείας. Ἡ πρώτη παρουσία τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ πλευρὰ ἐπίγειας καὶ ἐγκόσμιας ὅχι μόνον δὲν ἔχει καμμιὰ θόρυβον, ἀλλὰ συνδέεται μετὰ κατὰφρόνια καὶ μετὰ ταπεινώσεως χωρὶς προηγούμενον.

Καὶ μετὰ ἀπ' αὐτὸ ὁ Κύριος δίνει: στοὺς μαθητάς του τὰ γνώρισμα τῆς ἐποχῆς ποῦ θὰ προηγηθῇ ἀπ' τὴν δευτέρα παρουσία. Δὲν θὰ μοιάξῃ μετὰ τὴν παραμονὴν τῆς πρώτης παρουσίας, ἀλλὰ μετὰ τὴν παραμονὴν τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν Σοδόμων. Στὴν ἐποχὴ τοῦ Νῶε, λίγο πρὶν τὸν κατακλυσμὸ οἱ ἄνθρωποι ἐτρωγαν, ἐπιναν, παντρεύονταν ἕξοικοι. Καὶ ἦρθε ξαφνικὰ ὁ κατακλυσμὸς καὶ τοὺς σκέπασε ὕδωρ. Τὰ ἴδια καὶ στὴν ἐποχὴ τοῦ Λῶε μετὰ τὰ Σόδομα ἐτρωγαν, ἐπιναν, ἐμπορευόταν, φύτευαν, ἐκτιζαν οἰκοδομὰς: ἔτσι ἕξοικοι: τοὺς ὁρῆκε ἡ φωτιὰ καὶ τοὺς σκέπασε. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ παρουσιαστῇ καὶ ὁ Χριστὸς στὴ δευτέρα παρουσία του. Σὰ γνώρισμα τῆς δευτέρας ἐποχῆς: τῶν Σοδόμων ὁ Χριστὸς δὲν ἀναφέρει: καὶ τὸ ὅτι παντρεύονταν ὅπως καὶ ἐπὶ Νῶε, γιατί: ὅσοι διαβάξουν τὴν Γραφήν, ξέρουν ὅτι τὸ ἀντίστοιχο σεξουαλικὸ ἐνδιαφέρον δὲν ἦταν πρὸς τὸ ἴδιον, ἀλλὰ ἡ δημοφιλία. Ἡ φωτιὰ ὁρῆκε τοὺς Σοδομίτες πᾶν ὅτι δημοφιλολογία τῶν ὁργίων.

Ὅσοι λοιπὸν ἐνῶ τῆς ἐποχῆς τῆς πρώτης παρουσίας γνώρισμα εἶνε ἡ διαστροφή τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς προσδοκίας τῆς, τῆς ἐποχῆς τῆς δευτέρας παρουσίας γνώρισμα εἶνε ἡ ἔλλειψις καθὲς ἐνδιαφέροντος καὶ ἡ νέκρωσις καθὲς προσδοκίας. Τὴν πρώτην παρουσίαν οἱ ἄνθρωποι τὴν περιέμεναν μετὰ μεγάλο ἐνδιαφέρον, μετὰ υπερβολικὰ νευρικὴ ἀναμονή: ἀλλὰ τὴν περιέμεναν ἄλλως: καὶ τοὺς ἦρθε ἄλλως. Τὸ τέχνασμα τοῦ διαδόλου τότε ἦταν νὰ κἀνῃ τοὺς ἄνθρώπους νὰ περιέμενον ἄλ-

λα ἀντ' ἄλλων, ὥστε νὰ μὴν προσέξουν τὴν ταπεινὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου. Ασφαλῶς τὴ δευτέραν φορὰ δὲν θὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ἴδιον τέχνασμα, γιατί: εἶνε ἐξυπνός καὶ ξέρει: ὅτι «πέταξε τὸ πούλακι». Μόνον ἀνόητοι ἄνθρωποι: σὰν τοὺς πλανημένους χιλιастὰς ἢ κατὰ ἄλλους, ἐτοιμάζονται ν' ἀντιμετωπίσουν τὸ ἴδιον τέχνασμα. Τὴ δευτέραν φορὰ μιὰ ποῦ ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου θὰ εἶνε παταγώδης, ὁ διάβολος τραβάει τοὺς ἄνθρώπους ἄλλου: στὴν ἀδιαφορία καὶ ἀπιστία. Τοὺς τυφλώνει: ἔτσι, ὥστε κανεὶς νὰ μὴν τὴν περιέμενη, κανεὶς νὰ μὴ τὴν πιστεύῃ, νὰ κοροϊδεύουν ὅλοι: μετὰ τὸ ἄκουσμα τῆς φράσεως «δευτέρα παρουσία» καὶ νὰ γελοῦν σὰν μετὰ τὴν πρὸ γραμμῆς χαζομάρα. Καὶ ν' ἀσχολοῦνται μετὰ πράγματα ποὺ νὰ δείχνουν ἐμπράκτως, ὅτι δὲν τὴν περιέμενον ἀκόμη. Μετὰ φαγοπότι, μετὰ ἐμπόριο ἢ μπιζνεζ, μετὰ οἰκοδομὰς καὶ αἰωνόβιες ἐγκαταστάσεις, μετὰ σαρκικὰς ἀπολαύσεις, μετὰ δημοφιλολογία. Καὶ πάνω σ' αὐτὸ τὸ ὄργιο θ' ἀστράψῃ ἡ ἀστραπή. Πότε; Κανεὶς δὲν τὸ ξέρει. Οὔτε οἱ σοφοὶ ἐρμηνεύονται τῶν Γραφῶν, οὔτε οἱ ἄγιοι ποὺ εἶνε στὸν οὐρανόν, οὔτε ἡ μητέρα τοῦ Κυρίου, οὔτε οἱ προφῆται, οὔτε οἱ ἄγγελοι. Κανεὶς. Μόνον ὁ Θεός.

Στὴν πρώτη παρουσία ὁ διάβολος: ἀλλὰ καὶ ἄγγελοι ἤξεραν πότε θὰ παρουσιαστῇ, ἀλλὰ δὲν ἤξεραν τί εἶνε αὐτὸς ποῦ θὰ παρουσιαστῇ. Ὁ Δανιὴλ εἶχε πῆ μετρημένα καὶ ὁποιοῦσιν τὰ χρόνια ποῦ μένουν, γιὰ νὰ γίνῃ ἡ πρώτη παρουσία. Ἀλλ' οὔτε αὐτός, οὔτε ἄλλοι προφῆται, οὔτε ἄλλη ὑπαρξὴ ἐκτός: ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἤξερε ὅτι ὁ Χριστὸς ποῦ θὰ παρουσιαστῇ, Θεὸς εἶνε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἤξεραν κἀν ἂν ὁ Θεός: ἔχει: Υἱὸ καὶ Πνεῦμα: ἄγγελοι, δαίμονες, ἄνθρωποι: δὲν φαντάστηκαν κἀν ὅτι ὁ Θεός: δὲν εἶνε ἕνα ἀλλὰ τρία πρόσωπα. Στὴ δευτέρα παρουσία ὅλοι: ξέρουμε ὅτι αὐτὸς ποῦ θὰ παρουσιαστῇ εἶνε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Υἱὸς ὁ Κύριος ποῦ παρουσιάστηκε τὴν πρώτην φορὰ. Ἀλλὰ τὴν φορὰ αὐτὴ δὲν ξέρουμε πότε θὰ γίνῃ. Ὅσοι πρὸ Χριστοῦ ἄγνοοσαν ποιὸς εἶνε αὐτός: ποῦ θὰ παρουσιαστῇ, οἱ ἴδιοι ἀκριβῶς καὶ τώρα ἄγνοοῦν πότε θὰ ξαναπαρουσιαστῇ. Σήμερα ἡ αὔριο: Στὸ ἐπάμενον δευτερόλεπτον ἢ μετὰ ἑκατομμύρια καὶ δισεκατομμύρια χρόνια: Κανεὶς δὲν τὸ ξέρει, οὔτε ἄνθρωποι: κοινὸι, οὔτε προφῆται, οὔτε δαίμονες, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε χιλιастὰς ἑσθιαί. Μόνον ξέρουμε ὅτι: θὰ γίνῃ.

Πρόσωπα τῆς Βίβλου

Ο ΑΒΕΣΣΑΛΩΜ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ σημερινή νεολαία. Ἴδου ἓνα πρόβλημα. Ἴδου ἓνα δράμα, μιὰ τραγωδία συγκλονιστική, πού δίνει μας τή ζωή μας. Δίπλα μας κινούνται τὰ παιδιά μας. Τά παρακολουθοῦ-

με καί δέν ἀνακαλύπτουμε πιά οἱ τίς τάξεις τῶν τίς ρεανικῆς ἐκείνης ψυχῆς μέ τήν ἀδολή ἀπλότητα, τήν ἀγνή αἰσθητικότητα, τοῦς ἐνθουσιασμούς γιά τὰ μεγάλα καί τὰ ἱερά.

Στή συνέχεια ὁ Κύριος λέει στούς μαθητάς του τί θά γίνη τότε, τί θά κάνη ὁ ἴδιος καί τί θά κάνουν οἱ ἄνθρωποι. Δέν πρέπει νά κάνη κανεῖς ἐνέργειες, πού κάνουν οἱ ἄνθρωποι, δὲν θέλουν νά σωθοῦν ἀπὸ μιὰ καταστροφή μεγάλη. Διότι δέν θά προλάβη νά κάνη τίποτε. Οὔτε ἀπ' τὸν ἀγρό νά καταφυγῇ στὸ σπῖτι, οὔτε ἀπ' τὸ σπῖτι νά σηκώσῃ τὰ πολυτιμὰ του πράγματα, γιὰ νά τὰ σώσῃ. Οὔτε πίσω νά γυρίσῃ νά δῇ κανεῖς δέν θά προλάβῃ, σάν τῇ γυναῖκα τοῦ Λώτ. Αὐτὸς πού θ' ἀποπειραθῇ νά σώσῃ τῇ ζωῇ του, θά τῇ χάσῃ, κι αὐτὸς πού μ' ἐμπιστοσύνη θά τὴν ἀφήσῃ, αὐτὸς θά τὴν κερδίσῃ. Ἐκείνη τῇ νύχτῃ ἡ τῇ μέρᾳ θά διαλεχτοῦν οἱ ἄνθρωποι μ' ἓνα κριτήριο ἐντελὲς ἀνεπηρέαστο καὶ ἀσχετο ἀπὸ τὰ κριτήρια, τίς συνήθειες καὶ τίς καταστάσεις πού ἐπικρατοῦν πάνω στὴ γῆ. Ἀπὸ δυὸ ἀνθρώπους πού εἶναι ἀντρόγυνοι καὶ κοιμοῦνται πάνω σ' ἓνα κρεβάτι, ὁ ἓνας θά παραληφθῇ κι ὁ ἄλλος θά ἐγκαταλειφθῇ. Ἀπὸ δυὸ στενοὺς φίλους καὶ συνεργάτες, πού δουλεύουν μαζί, στὸν ἀγρό ἢ στὸ χειρόμυλο, ὁ ἓνας θά παραληφθῇ, κι ὁ ἄλλος θά ἐγκαταλειφθῇ. Στὸ χειρόμυλο οἱ δούλες τότε μαζί ζοῦσαν μέρα νύχτα σ' ὅλη τους τῇ ζωῇ, μαζί ξυπνοῦσαν, μαζί ξεκουραζόταν, μαζί ἐτρωγαν, μαζί δούλευαν, τὸν ἴδιο ἀκριβῶς κόπο ἔκαναν ταντώνοντας ἢ τραβώντας τὸ χέρι ἐναλλάξ, τὰ ἴδια δάσκαλα εἶχαν δέν ὑπάρχει τελειότερο παράδειγμα κοινῆς ζωῆς· κι ὅμως στὴ δευτέρα παρουσία τοῦ ὁ Κύριος τῇ μία τὴν παίρνει, τὴν ἄλλη τὴν πετάει. Δέν ὑπάρχει πῶς στενὴ συγγένεια ἀπὸ τοὺς συζύγους, ἀφοῦ δέν εἶνε ἅν συγγενεῖς ἀλλὰ «τὰρξ μία», ἓνας ἄνθρωπος· κι ὅμως τὸν ἓναν τὸν παίρνει τὸν ἄλλο τὸν πετάει. Τέτοιο ἀδέκαστο κριτήριο θά ἀπαρμολῇ. Γεμάτοι ἀγωνία οἱ μαθηταὶ καὶ σάν λίγο νά δυσκολεύ-

ονται νά παρακολουθοῦν, ρωτᾶνε· «Ποῦ, Κύριε;». Ποῦ θά τοὺς πάrouν; Καὶ λέει ὁ Κύριος· «Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ ἐπισυναχθήσονται καὶ οἱ ἀετοί». Σ' ἄλλὰ Εὐαγγέλια λέει «πτῶμα». Πρὶν ἐξηγήσω τὸ νόημα τῆς παροιμίας, πρέπει νά πῶ τὸ ἐξῆς· Οἱ ἀρχαῖοι καὶ γενικά δλοὶ οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι, ποτὲ δέν σοκάρονται ἀπὸ χοντροκαμμένες λέξεις ἢ θάνατους παροιμώσεις, γιατί παρακολουθοῦν τὸ βαθύτερο νόημα καὶ δέν γυρίζουν καθόλου νά προσέξουν τὸ ἐξωτερικὸ νόημα τῶν παροιμιῶν καὶ τῶν λέξεων. Ἐδῶ τὸ σῶμα, δηλαδὴ τὸ πτῶμα, εἶνε ὁ Κύριος. Καὶ γυπαστοί, ὄρνια πού ὀρνοῦν κατὰ καὶ πού μυρίζει τὸ πτῶμα, εἴμαστε οἱ ἄνθρωποι πού τὸ ἐνδιαφέρον μας εἶνε στρωμένο στὸ Χριστό. Τὸ «σῶμα» ἢ «πτῶμα» εἶνε αὐτὸ πού σήμερα τὸ λέμε «τὸ ψητό», τὸ κέντρο τοῦ ἐνδιαφέροντος. Γιὰ ἄλλους τὸ πτῶμα εἶνε τὸ χρῆμα καὶ χυμοὺν στὸ χρῆμα σὰ γυπαστοί, καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τους εἶνε στὸ ἐμπόριο καὶ στὸ κέρδος. Γιὰ ἄλλους «πτῶμα» εἶνε τὸ ἀντικείμενο τῆς σεξουαλικῆς ἀπολαύσεως, καὶ ὀρνοῦν σ' αὐτό, καὶ ρωτοῦν γιά ἓνα κινηματογραφικὸ ἔργο ἂν ἔχει γυμνῶ. Λοιπὸν κι ὁ Χριστὸς λέει, ὅτι ὁ καθένας θά πάη τότε κατὰ καὶ πού τοῦ μυρίζει τὸ πτῶμα. Ὅσοι ἔχουν τὴ λατῶν τους στὸ Χριστό, θά πᾶν μέ τὸ Χριστό· αὐτοὶ εἶνε ἐκαῖνοι· πού θά «παραληφθοῦν». Οἱ ἄλλοι θά πᾶν σ' ἐκείνους πού τοὺς πρότρεπε σ' αὐτὸν τὸν κόσμον τὰ ἄλλα ἐνδιαφέροντα. Αὐτὸ ἄλλως τε ἔγινε καὶ στὴν πρώτη παρουσία. Ὅσοι προσηλώθηκαν στὸ Χριστό ταῦτισαν οἱ ἱδιοὶ τὴν τύχη τους μέ τὴ δόξα του· ὅσοι προσηλώθηκαν τὰ κατὰ ἐπαναστάτες Ἰουδαίους πού τοὺς πίστεψαν γιά Μεσσία, ὁδηγήθηκαν μαζί μ' ἐκείνους στὴν καταστροφή.

Στέργιος Ν. Σάκκος

Οί σημερινοί νέοι είναι διαφορετικοί, ἴσως πολλὸν διαφορετικοί ἀπ' τοὺς νέους περασμένων καιρῶν. Ἐχασαν τὸ δρόμο τους. Βγῆκαν ἀπ' τὴν τρυχιά τῆς χεισιαντικῆς ζωῆς καὶ τὰ αἰσθηματικά τους, οἱ σκέψεις τους, ἡ ζωὴ τους ἐλόβληθη σκορπίζεται καὶ χάνεται χωρὶς σίγχο, χωρὶς ἄγιο σκοπὸ. Οἱ ὁραματισμοὶ τοὺς ἐσθίον καὶ δὲν ἐλπίζουν σὲ τίποτα, ἀφοῦ ἐπαφαν τὰ πιστεύουν θαθεῖα σὶδ Θεὸ μας, ἐπαφαν τ' ἀγαποῦν τὸ Χριστὸ καὶ τὰ συγκινοῦνται ἀπ' τὸ ὄνομά Του καὶ τὰ μεγαλεῖα Του. Ἡ ἔπαρξή των ἔγινε γι' αὐτοὺς ἓνα πρόβλημα καὶ γιὰ μᾶς ἓνας καημός...

Ρίψετε μιὰ ἐρευνητικὴ ματιὰ γύρω σας. Τὰ κατηχητικὰ σχολεῖα φτιοζωοῦν. Ἀραιώνουν τὰ κατηχητόπουλα. Τὰ πιδ ζωντανὰ πνεύματα, οἱ πιδ ἀνιόνυχες ψυχὲς φεύγουν μακριὰ ἀπ' τὴν ὁμορφῇ αἰμόσφαιρα τοῦ ἱεροῦ σχολεῖου. Στὰ γυμνάσια, καὶ ἰδιαίτερα σὶς ἀνώτερες τάξεις, παρατηρεται μιὰ ἀδιαφορία γιὰ κάθε ἀγνὸ καὶ ἠθικὸ ἥρωισμό. Ἡ θρησκεία τοῦ Ναζωραίου καὶ ἡ ἠθικὴ τοῦ Εὐαγγελίου θεωροῦνται ὡς μορμολόχεια ἀπ' τοὺς πολλούς. Κάποτε εἶχαν κάποια ἀξία. Καλὰ ἦταν γιὰ τὶς πωροχημένες ἐποχές. Ἐνῶ σήμερα; Τοὺς συγκινεῖ ὁ ποδοσφαιρικὸς ἀγὼνας, ὁ ἐξωφρενικὸς χορός, τὸ ἐξεζητημένο ντύσιμο, τὸ ἔκτοπτο φίλμ. Ἀντὺς μένει καιρὸς γιὰ ἰδεαλισμὸ καὶ προσπάθειες νὰ ξεπεράσουν τοὺς ἐανιούς των καὶ νὰ ὑποβῶν σὶν σφαῖρα τῆς ἠθικῆς ζωῆς.

Κατὰτήσαν οἱ περισσότεροὶ νέοι μας οἱ ἀμπλάξεν ἐκεῖνοι τύποι, πὺ ἀλλοτε τοὺς συναντούσαμε μόνο σὶνὸς ψεύτικους κόβρους τῶν μυθολογημάτων. Ἐγίναν τὰ παιδιὰ μας αἱ νέοι βάσβαροι, τὰ ὠργισμένα νεῖα, πὺ σήκωσαν τὸ λάβαρο τῆς ἐπαραστάσεως καὶ ἀπειλοῦν νὰ σπάσουν, νὰ γκρεμίσουν κάθε παλαιὸ καὶ ὁμορφὸ, κάθε αἰώνιο καὶ καθιερωμένο.

Πῆσαν τὰ παιδιὰ μας σὶνὸς ὤμους τοὺς τὸ τραντιστοράκι, ἄφσαν μεγάλες φασορίτες καὶ μ' ἀκούρεντα μαλλιά γυρνοῦν σὶνὸς δρόμους καὶ δὲν σέβονται οὔτε τοὺς ἱερεῖς μας, οὔτε τοὺς διδασκάλους των, οὔτε τὰ γρηγορεῖα, οὔτε κτ' αὐτοὺς τοὺς γονεῖς των. Καὶ πρωτίστως θέβαια δὲ σέβονται τοὺς ἐανιούς των. Προσπαθοῦν νὰ μνηθοῦν καὶ σὶς πιδ μικρὲς λεπτομέρειες τῇ συμπε-

ριμορὰ τῶν διαφόρων «Χάλιγκανς» καὶ «Μπῆλς».

Εἶναι δὲ πρόθυμοι νὰ γελοιοποιήσουν κάθε τι πὺ σεδάσθηκε ἀκώμη καὶ αὐτὸς ὁ χρόνος καὶ ἡ ζωὴ. Ἡ μαρία τοῦ ἐξωφρενισμοῦ των πολλὰς φορὲς δὲν ἔχει ὅρια. Φθάνει σὶν ἄκρη. Ἀπ' τὴν πιδ παρρηϊὰ ἀδιαφορία γιὰ τὰ συμβαίνοντα γύρω των μέχρι τὴν πιδ ἐξωργιστικὴ ἀντικοινωνικὴ συμπεριφορὰ.

Ἀντιγράφω πιστὰ κάποιο θλιβερὸν γεγονός πὺ συνέβη πρὸ ἀλίγων εἰῶν σὶν γέγοντα νευροψυχίατρο κ. Καταραῶ. Φανερώνει σὲ τί ἀπαράδεκτες στάσεις ζωῆς κατρακυλὰ ἡ ἐπαναστατημένη νεολαία μας. «Ὅταν κάποια μέρα θρόθηκε σὶν Ἐθνικὸ κῆπο καὶ εἶδε παιδιὰ Γυμνασίου νὰ τριγυρίζουν κοπέλλες καὶ ν' ἀδειάζουν ἐπάνω τους λεκιτικὲς χυδαῖότητες, ρύμισε διτὴ ἡ προχωρημένη του ἡλικία, ἔχι μόνο τοῦ ἔδινε τὸ δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐπέβαλλε ν' ἀπευδύνη μερικὲς παραινέσεις σὶν νεότητα πὺ ἀσχημονοῦσε. Καὶ γιὰ νὰ μὴ εἶναι ἀνώνυμα κτ' ἀνεύθυνα τὰ λόγια του, παρουσιάσθηκε μὲ τ' ὄνομά του καὶ τὴν ἰδιότητά του. Μετὰ τὴν παρουσίαν αὐτῇ, εἶπε σὶν παιδιὰ πῶς ζημιώνονταν μὲ τὴν συμπεριφορὰ τους... Ἡ ἀπάντησις ἦτο μὲ μορφὴ πρόγας. Τὸ ὄνομα ἐνὸς προσέβη μὲ παιδιὰ καὶ ἐργόνια ἔγινε σύνθημα, πὺ ἀνιηχοῦσε σὶνὸς δρομῖκους τοῦ κῆπου.

— Κα—τα—ράς, Κα—τα—ράς...

Πικραμένος ὁ ἄνθρωπος σκέφθηκε σὲ πιδ ζοῦγκλα ζοῦμε... σκέφθηκε τὸ Ἑλληνικὸ σῆμα, ἀναρωτήθηκε γιὰ τὸ αὔριο, εἶδε τὸν ἐανὸ του σίγχο τῆς ἀδθάδειας καὶ δάκρυσε...

Καὶ πραγματικά. Ὅσοι εἰλικρινὰ ἀγαποῦν τὰ νεῖα, βλέπουν τὸ σῆμα, φαντάζονται τὸ αὔριο, καὶ δακρύζουν καὶ κλαῖνε. Ὑπάρχουν εὐτυχῶς ἄνθρωποι πὺ ποροῦν καὶ σκέπτονται καὶ ἐργάζονται γιὰ τὴν νεότητα. Παιδαγωγοὶ μὲ ἐνθεο ζῆλο, κατηχηταὶ μὲ ἱεραιοστολικὴ φλόγα, δημοσιογράφοι σοβαροὶ καὶ ἐντιμοὶ πὺ ἀπλώνουν τὶς κεραῖες τῆς ψυχῆς καὶ συλλαμβάνουν ὅλη τὴν προβληματικότητα πὺ δημιουργεῖ ἡ σύγχρονη νεολαία, ἡ μεταπολεμικὴ γενιά. Καὶ καθένας ἀπ' τὴ δικὴ του σκοπιά βλέπει καὶ ἀντιμετωπίζει τὸ πρόβλημα τῆς σημερινῆς νε-

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Σχετικῶς μὲ τὸ θρυλούμενον αὐτόματον διαζύγιον, ἀπὲς ἡμετέρον σχολίου, ἀναδημοσιεύσαμεν ὑποσπάσματα ἀπὸ τὸ κυκλοφορήσαν φεῖγ βολάν τῆς «Οἰκογενειακῆς Ἑστίας» Ἀθηνῶν, Ἀγ. Βασιλείου 25 Ν. Ἰωνία.

Ὅχι εἰς τὸ αὐτόματον διαζύγιον

Καταγγέλλομεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν ἐπιχειρούμενον ἀνοσιούργημα. Γίνεται ἐπίσημος ἀπόπειρα νὰ εἰσπαθῇ τὸ αὐτόματον διαζύγιον, μεταδραπυνοῦν εἰς «προποποιηθεῖς ἄρθρων τοῦ Ἀστ. Κώδικος».

Προσβάλλονται τὰ ἑκατομμύρια τῶν Ἑλληγνίδων συζύγων, μητέρων καὶ πατέρων κοριτσιῶν, δι' ἑνὸς προκλητικῶν, ἀντισημαγματοῦ καὶ προσωπικοῦ εἰς τὴν οὐσίαν νόμον, προκειμένον νὰ νομιμοποιηθῶν παράνομοι συμβιώσεις ἐνδιαφερομένων, μεταξὺ τῶν ὁποίων, ἀτυχῶς καὶ 4 - 5 ὑπουργοὶ καὶ βουλευταί.

Αὐτόματον διαζύγιον σημαίνει, ὅτι ὁ ἔχων νόμιμον σύζυγον καὶ νόμιμα τέκνα δύναται ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν νὰ ἀποκτήσῃ ἐλευθέρως παλλακίδα, νὰ κάμῃ ἢ νὰ μὴ κάμῃ νόθα τέκνα μαζί της, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν νόμιμον σύζυγόν του καὶ τὰ νόμιμα τέκνα του καὶ νὰ ὑπανδρευθῇ τὴν παλλακίδα. Ἀρκεῖ νὰ παραμετῇ μακρὰν τῆς συζύγου του 5 ἔτη.

Τὸ παρασκευαζόμενον ἀνοσιούργημα, τὸ ὁποῖον οὐτε ἡ γούνα ἐτόλμῃς νὰ διαπράξῃ, καίτοι τὸ ἐπεχείρησε, ἀντιπνέει εἰς τὸν ἀέρα τὸν θεσμὸν τῆς οἰκογενείας. Διότι, ἂν ἀ-

νοίξῃ ἡ θύρα τοῦ «αὐτομάτου», τότε, ὅποιος θαρσέθηκε τὴν σύζυγόν του, θὰ φεύγῃ ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ θὰ περιμένῃ νὰ περάσουν 5 χρόνια. Καὶ τότε θὰ παίρνῃ διαζύγιον. Δὲν θὰ χρειάζεται καὶ κοινὴ συναίνεσις. Εἰς τὴν πράξιν τοῦτο θὰ καταλήξῃ εἰς τὸ ἀκαριαῖον διαζύγιον, διότι πῶς θ' ἀποφύγῃ ἡ νόμιμος σύζυγος τὸν ἐκδιαισμόν; (Ὡς τώρα μοῦ ἔκανες. Τώρα μοῦ κάνει μιὰ νέα, σὲ ἐγκαταλείπω. Ἐγὼ μπορῶ νὰ περιμένω 5 χρόνια, ἐσὺ ὅμως σὰν γυναῖκα σκέφρον ἀν μπορέσῃς μετὰ 5 χρόνια νὰ ἐναπατισθεύῃς. Δώσε μου τώρα τὸ διαζύγιον).

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Πάρος, ἡ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κορυφαῖοι καθηγηταί (οἱ κ.κ. Α. Τοιγινιάνης, Γ. Ράμος, Π. Ζέππος, Α. Ζαβιτσιάνος κ.ἄ.) ἀπέρριψαν τὸ αὐτόματον διαζύγιον, ὡς ἀνῆθικον, ἄδικον καὶ καταστροφικὸν διὰ τὴν οἰκογένειαν, τὴν κοινωνίαν, τὸ κράτος. Εὐδικώτερον ἢ Ἐκκλησία, δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱεραρχίας τῆς 30.10.65, ἀπέρριψεν κατηγορηματικῶς καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιφυλάξεως τὸ διαζύγιον λόγῳ «ἀντικεμενικοῦ κλονισμοῦ ἢ υποκαταστάσεως». Ἐπὶ πλέον ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, εἰς ἐρώτησιν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ κατόπιν ἀποφάσεώς της τῆς 29.2.72, τὸν παρέπεμψεν εἰς τὴν προαναφερθεῖσαν ἀπόφασιν τῆς Ἱεραρχίας. ....

Τέτοιος νόμος θὰ ἐσπεύετο ἡθικῆς βάσεως καὶ θὰ ἐξετέθητο εἰς δεινὴν, ἀλλὰ δικαίαν κόβειν, ὅτι ἐθεσπίσθη διὰ τὰς ἀνέκτους ὁρέξεις ὀλίγων (τῶν πλείστων ἑτερο-

δίητος.

Θὰ δοῦμε καὶ μεῖς τὴ νεότητα ἀπ' τὴ σκοπιὰ τῆς Βίβλου, ἀπ' τὴν αἰώνιαν σκοπιὰ.

Πολλὰ διδάγματα γιὰ τὴν νεότητά μας δίνει ἡ Βίβλος. Μποροῦμε νὰ πῶμε μάλιστα ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν νεότητά, ὅπως παρουσιάζεται στὴ Βίβλο, εἶναι ἰδιαίτερο. Καὶ γι' αὐτὸ σὲ σεῖρά ἄρθρων ποὺ θ' ἀκολουθήσουν θὰ προσπαθήσουμε νὰ παρουσιάσουμε μέσα ἀπὸ τὴν Βίβλο ἕνα τύπο

νέου ἀντιπροσωπευτικὸν κακίῶν καὶ ἐλαττωμάτων καὶ πολλῶν σημειῶν νέων. Θὰ παρουσιάσουμε τὸν Ἀβεσαλώμ, τὸν ἐπαναστάτη γιὸ τοῦ προφητᾶναβία. Ἐμπρὸς λοιπόν! Ἀς ἀρεθοῦμε στὴ σκοπιὰ τῆς Βίβλου καὶ ἄς σκεθῶμε στὸ βιβλίον Β' Βασιλειῶν γιὰ νὰ δοῦμε τὸν ἐπαναστάτη νέο. Ἡ διαγωγή του καὶ τ' ἀποτελέσματα τῆς διαγωγῆς του ἔχουν νὰ μᾶς ποῦν πολλά...

Μιχαὴλ Κ. Εὐθυμίου

εξηκοντούτηδων, τῶν ὁποίων ὁ θίος καὶ ἡ πολιτεία εἶναι γνωστὰ εἰς τὴν Ἀθηναϊκὴν κοινωνίαν). Παρόμοιον μέτρον θὰ ἐξηγητέλιξε τὰς ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων. Εἶναι δυνατόν ἡ υπαίτιότης τοῦ παισίου νὰ ἀποτελῇ λόγον τιμωρίας τοῦ ἀναίτιου;

Τὸ αὐτόματον διαζύγιον δὲν θὰ εἶναι μόνον χωρισμὸς τῶν συγκεκριμένων ἐν διαστάσει οἰκογενειῶν, θὰ εἶναι ἀνατίναξις εἰς τὸν ἀέρα τοῦ θεομοῦ τῆς οἰκογενείας καὶ ἐνθάδρουσις πρὸς μοιχείαν.

Καὶ σὺ πατέρα, ποὺ παῖρνεις ἀπὸ τὸ χέρι τὴν κόρη σου καὶ τὴν φέρεις εἰς τὸν θωμόν τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, πρέπει νὰ ξέρης διὰ δὲν ἐξηκολίσεις τὸ μέλλον τῆς κόρης σου, ὅσοιδήποτε ἐποδευματικῶς καλὴ καὶ ἄσπρος καὶ ἂν εἶναι. Μόλις εἰς τὸν γαμβρόν σου γυναικὴ μιᾶ ἄλλῃ, θὰ περιμένη τὴν κόρη σου ἡ ἀσπίς καὶ κλειδαῖον...

Οἱ βασανισμοὶ

Οἱ χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν μελέτην τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ τῆς ἱστορίας τῶν βίων μαρτύρων καὶ τῶν ἀγωνιστῶν τῆς χριστιανικῆς πίστεως γνωρίζουν διὰ τὸ δένδρον τῆς χριστιανικῆς θρησκείας εἶναι ποτισμένον ἀπὸ τὸ αἷμα καὶ τὰ δάκρυα τῶν ἀθλητῶν καὶ μεγαλωμένων ἀπὸ τοὺς ἀναστεναγμοὺς καὶ τοὺς πόνους τῶν ἐκλεκτῶν ἐργατῶν. Γνωρίζουν διὰ προφηταί, ἀπόστολοι, πατέρες, πατριάρχαι, ἱερεῖς, διάκονοι καὶ ἅπλοὶ ἄνθρωποι παρέδωκαν τὸ πνεῦμά τους κάτω ἀπὸ φοβερὰ βασανιστήρια ἀκολονδρύντες τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου, τὸν δρόμον ἐθάδισεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς πίστεως Ἰησοῦς Χριστός. Ἀνατριχιάζει ὁ μελετῶν τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας καθὼς διαβάζει τὰ βασανιστήρια τῶν χριστιανῶν τὰ ἑποῖα ὑπέστησαν ἐν μέρους τῶν ἰσχυρῶν. Ἔτσι οἱ χριστιανοὶ σα-

φῶς καὶ ἐκ προοιμίου ἀντιτάσσονται καὶ μετ' ἀγανακτικῆς ἀποκρούουσιν τὰς μεθόδους τῶν βασανισμῶν ὁποδενδήποτε καὶ ἂν προσέρχονται. Ἡ θέσις τῆς Ἀπολυτρώσεως ὑπῆρξεν ἐπ' αὐτοῦ κοινοταλλίῃ ἀνέκαθεν καταδικάζουσα πᾶσαν καταπιεστικὴν διὰθεσιν φορέων πολιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, διότι πιστεύει διὰ μὲ τοὺς βασανισμοὺς προσβάλλεται ἡ προσωπικότης τοῦ ἀνθρώπου ὑπὲρ ἧς Κύριος ἐσταυρώθη. Ἄλλως τε ὁ Κύριος ἀγῆκε παρὰδειγμα μὲ θῶα εἶπε πρὸς τὸν Πέτρον, δταν οἷτος ἀπέκοιρε τὸ αἶτι τοῦ δούλου τοῦ ἀρχιερέως κατὰ τὴν σύλληψίν του.

Ἀποτριπτικῶν ὅπως ἠδοκίμησαν οἱ πῖστοι ἀπὸ θῶα ἐνόρκως κατετέθησαν ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης ἐκ μέρους βασανισθέντων διὰ πολιτικὰ καὶ ἰδεολογικὰ τοποθετήσεις των. Ἀὐτὸν ἐξετάζομεν ἐν προκειμένῳ τοὺς λόγους τοῦ βασανισμοῦ καὶ τῶν κακοποιήσεων. Διότι ἐκεῖνο τὸ ὅπου ὅν ἔχει σημεῖον εἶναι διὰ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἄφειλον νὰ σεβασθοῦν τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα τὰ κατεπάτησαν κατὰ θάνατον τρόπον, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ προκαλέσουν μεγαλυτέρας ἀκόμη ἀντιδράσεις. Εἶναι βεβὺς ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ βασανιστοῦ καὶ στιγματίζεται ὁ πολιτισμὸς. Ἀλλὰ καὶ τὸ σύστημα τῶν βασανιστηρίων διὰ τὴν ἀπόσπασιν πληροφοριῶν εἶναι σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον. Ἔτσι προσβάλλεται ὡς ὁ μόνος τρόπος ἀποκαλύψεως τῆς ἀληθείας ἡ πνευματικὴ καὶ χριστιανικὴ καλλιέργεια τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν πιστεύῃ ὁ ἄνθρωπος ὅτι γνωρίζει νὰ ἀγαπᾷ τὰ ἰδιαιτέρως, νὰ σέβεται τὰς ἀξίας καὶ νὰ πορεύεται ἐν εὐθείᾳ ὁδῷ. Πόσον διάφορος θὰ ἦτο ἡ κατάσταση τῶν καταδικασθέντων βασανιστῶν, ἐὰν ἀντὶ τοῦ μαστιγίου καὶ τῆς κακοποιήσεως ἐχρησιμοποιοῦν τὴν πειθῶν, τὴν ἀγάπην καὶ ἐσθόοντο τὴν προσωπικότητα αὐτῶν οἱ ὅποιοι ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των!

«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ» Μηνιαῖον δοθέμενον χριστιανικὴν περιοδικόν.

Ἰδιοκτησία καὶ Ἐκδόσις Ο.Χ.Α.-ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ, Πέλοπος 7, τηλ. 270.630 Θεσ/κη

Διευθυντὴς Συντάξιος: Σάββας Ν. Σανθόπουλος, Πέλοπος 9, Θεσ/νίκη

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Α. Α. Καρακατσάνης, Μητροπόλεως 38, Θεσ/νίκη

Ἔτησίαν συνδρομή: Ἐσωτερικοῦ δεχ. 30 — Ἐξωτερικοῦ δολλ. 2

Ἐπιστολαὶ - συνδρομαὶ εἰς Περιοδικὸν «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, Θεσ/νίκη

ΤΥΠΟΙΣ: Α.Σ.Ε. — ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις » (Α' Κορ. 1, 30)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' - ΕΤΟΣ Α'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Ὀκτώβριος 1975

Ἀριθ. φύλλου 358

ΟΙ ΑΔΕΣΜΕΥΤΟΙ

Αἱ ἐπέτειοι τῶν μεγάλων ἐθνικῶν γεγονότων εἰς τὸν ἑλληνικὸν κῶρον προβάλλουν μὲ μεγαλοπρέπειαν καὶ ἐκτυφλωτικὴν ἀνταύγειαν τὴν ἀξίαν τῆς ἀποδεσμεύσεως τοῦ ἀτόμου σωματικῶς καὶ πνευματικῶς. Ἡ ἀποδέσμευσις τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ ἀντικειμένους δυνάμεις ἰδιαίτερος ἐπισημαίνεται ὑπὸ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, διότι ἔτσι καθίσταται ἐλεύθερος ὁ πιστὸς νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἡ ἀποδέσμευσις του ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὰς ἀδυναμίας ἀποτελεῖ ἕνα σιθαρὲς ὁδηγὸν πρὸς κατανόησιν τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ πνεύματος τῆς ἐλευθερίας. Ὁ γνωρίζων τὴν ἀλήθειαν ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴν ἀμφιβολίαν καὶ τοὺς παντὸς εἶδους φόβους. Μόνον ἕνας φόβος πρέπει νὰ διατηρῆται ἔντονος εἰς τὴν καρδίαν τοῦ πιστοῦ. Εἶναι ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ὁ φόβος τοῦ πιστοῦ μήπως διὰ τοῦ ἀτάκτου βίου του προσβάλῃ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἶναι ἀναγκαῖος ὁ φόβος αὐτός.

Τὸ φῶς τῆς ἀληθείας καταρρίπτει τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας, τὰ ὁποῖα τόσον πνευματικῶς δεσμεύουν τὸν ἄνθρωπον. Ὁ πιστός, ὁ ὁποῖος ἐμβαθύνει εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας, ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὸ ψεῦδος, ἀπὸ τὴν πλάνην, ἀπὸ ἐσφαλμένους ἰδεολογικοὺς προσανατολισμοὺς καὶ κυριαρχεῖ εἰς τὸν ἑαυτὸν του διὰ τῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὸν Θεόν. Αἰσκήσεις του φωτίζονται καὶ αἱ ἀποφάσεις του ἐλευθεραὶ καὶ σταθεραὶ τὸν ὁδηγοῦν εἰς τὸν ἀληθινὸν προορισμόν· διότι οἶπου ὑπάρχει τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου, ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ ἡ ἐλευθερία.

Ἰδιαίτεραν σημασίαν ἔχουν διὰ τὸν ἑλληνιστὴν αἱ ἐθνικαὶ ἐπέτειοι, διότι ὑπενθυμίζουν τὸ αἵματοποτισμένον μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος μας, τὴν ἰδεαλιστικὴν πανανθρώπινον σύνθεσίν της, τὴν αἰωνίαν καὶ σταθερὰν βάσιν τῶν ἰδεῶν καὶ ἰδανικῶν της, τὴν μεγαλωσύνην της, τὰς υποχρεώσεις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν χριστιανικὴν πίστιν. Ἀκόμη αὐταὶ διατηροῦν τὴν ἐνότητα καὶ συνοχὴν τοῦ ἑλληνισμοῦ, τοῦ ὁποῖου τὸν διχασμὸν ἐπιδιώκουν, ὅσοι δὲν γνωρίζουν τὸ φῶς καὶ τὴν ἀλήθειαν.

Ὅλοι μας εὐρισκόμεθα ἐνώπιον τοῦ παγκοσμίου σκηνικοῦ τῆς συνεχοῦς, ἀγρίας καὶ τρομακτικῆς ἐναλλαγῆς εἰκόνων καὶ μορφῶν. Ἀντικρύζομεν τὴν τρικυμισμένην θάλασσαν καθὼς αἱ ἀστραπαὶ τῆς καταιγίδος τὴν νύκτα τὴν φωτίζουν. Οἱ ἥρωες τοῦ ἀνθρωπίνου δράματος συνεχῶς πολλαπλασιάζονται. Προβλήματα ἄλυτα, πνευματικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ στοιβάσσονται εἰς τὸ ἱστορικὸν προσκήνιον. Τοπικαὶ κρίσεις μεγαλώνουν τὴν ἀλυσίδα τοῦ διχασμοῦ. Εἰς ἕνα φοβερὸν σιρόβιλον καταστροφῆς κλιμακώνεται τὸ ρεῦμα τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ἀποστασίας. Στόχος ὅλων τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως εἶναι νὰ φυγαδεύσουν ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Εἰς αὐτὰς τὰς τάσεις ὀφείλουν οἱ Χριστιανοὶ νὰ ἀντιδράσουν διὰ νὰ ἀπομακρύνουν τὸν πνευματικὸν θάνατον. Πρέπει νὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι αἱ διαβρωτικαὶ σατανικαὶ μέθοδοι, αἱ ὁποῖαι δραστηριοποιοῦνται συνεχῶς, ἂν δὲν τεθοῦν ὑπὸ ἑλεγχον θὰ ὁδηγήσουν εἰς σο-

βαράς κρίσεις. Πρέπει νὰ προλάβουν τὴν δημιουργίαν ἡθικῶν κρίσεων καὶ νὰ βοηθήσουν, ὥστε νὰ διατηρηθῇ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθέρας πνευματικῆς δράσεως τοῦ αἵματός.

Ἡ κατανόησις, ὅτι ὁ ἀγὼν διὰ τὴν ἀποδέσμευσιν τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ ψεῦδος εἰσέρχεται εἰς ἀποφασιστικὴν φάσιν, εἶναι ἀναγκαία. Τὸ καθήκον κάθε Χριστιανοῦ εἰς περίοδον ρευσιτότητος τῆς ἰδεολογικῆς ζυμώσεως εἶναι νὰ στρέψῃ καθ' ὁλοκληρίαν τὴν προσοχὴν του πρὸς τὴν πηγὴν τῆς ἀληθείας, τὸν Θεὸν καὶ ἀπὸ τὸν λόγον του νὰ ἀντλήσῃ δύναμιν, διδάγματα καὶ ἐφόδια διὰ τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα. Αὐτὸ ἀποτελεῖ δυναμικὸν βήμα ἀποδέσμευσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι ἀναγκαῖον νὰ κατανοηθῇ ὅτι ἡ διαμορφωμένη κατάστασις εἰς παγκόσμιον κλίμακα προσφέρει ἕνα σπουδαῖον διδάγμα εἰς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον. Εἶναι αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀποκαλύπτει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ: «Μὴ πεποιθατέ ἐπὶ υἱοῦς ἀνθρώπων, ἐν οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία». Μόνον ὁ Θεὸς εἶναι ὁ σωτὴρ. Εἶναι ὁ ὁδηγός. Εἶναι ὁ λυτρωτής. «Ὅλαι αἱ ἄλλαι ἐμπιστοῦναι καὶ δεσμεύσεις εἰς πρόσωπα καὶ καταστάσεις εἶναι παγίδες θανάτου. Ἡ ἀποδέσμευσις αὐτὴ θὰ διατηρήσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς κατάστασιν εἰρηνευτικὴν, θὰ τὸν παροτρύνῃ εἰς συνεργασίαν καὶ ἐνότητα καὶ θὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ὑψηλοῦ ἐπὶ τῆς γῆς προορισμοῦ του νὰ ἐπιτύχῃ τὸ καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ.

Οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ τὴν ἀξίειαν τὴν προσπάθειαν καὶ τὴν μέριμναν διαφόρων φορέων ἐξουσίας διὰ ἐπιτυχίας εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν καὶ τεχνικὸν τομέα. Αὐτὴ ὅμως ἡ προσπάθεια δὲν ἐξυπηρετεῖ τὸν ἄνθρωπον πλήρως καὶ ὁλοκληρωτικῶς. Διότι δὲν εἶναι ἀρκετὴ μόνον ἡ ἐπιστημονικὴ καλλιέργεια. Χρειάζεται πρωτίστως ψυχικὴ καλλιέργεια. Ὅσον περισσότερο καλλιεργεῖται πνευματικῶς ὁ ἄνθρωπος, τόσο ἀδέσμευτος εἰς τὴν σκέψιν, εἰς τὴν πολιτικὴν, εἰς τὰς ἰδεολογικὰς πεποιθήσεις καὶ εἰς τὰς σχέσεις του πρὸς τὸν συνάνθρωπόν του γίνεται.

Τὸ γεγονός, ὅτι πολλοὶ σύγχρονοι ἄν-

θρωποι ὑπολείπονται εἰς ἐκδηλώσεις φιλανθρωπίας καὶ συμμετοχῆς εἰς τὸν ἀνθρώπινον πόνον, καὶ συμπεριφέρονται βάναισα καὶ σαδιστικὰ χωρὶς ἀνθρωπιστικὰ συναισθήματα, μαρτυρεῖ τὴν ἀσυνείδητον καὶ τὴν ἀνευθυνότητα τῆς ἐποχῆς μας καὶ τὴν δέσμευσιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ λεγόμενον «πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας».

Δοῦλοι σχεδὸν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς δροῦν, σκέπτονται καὶ ἐκφράζονται μὲ δουλικότητα. Ἡ δέσμευσις αὐτὴ ὁδηγεῖ εἰς μιμητικὰς ἐνεργείας ἀγρίων φυλῶν μὲ ὅλας τὰς τρομακτικὰς συνεπείας διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὁλοκληρῶν. Χαρακτηριστικὸν αὐτῆς τῆς δεσμεύσεως εἶναι ἡ ἀκαλίνωτος ἐξωτερικευσις σκέψεων καὶ ἰδεῶν, αἱ ὁποῖαι ὁδηγοῦν εἰς ἀλλοπρόσβαλλον συμπεριφορὰν. Ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν ἐκδηλώσεων εἶναι ἡ ἰδιοτέλεια, ἡ ἄρνησις τῶν ἡθικῶν ἀξιών, ἡ ἀλλοίωσις καὶ διαφοροποίησις μορφῶν τοῦ πολιτιστικοῦ πεδίου καὶ ἡ στροφὴ πρὸς κολασίμους πράξεις. Ἔτσι τὸ ψυχικὸν κενὸν διευρύνεται ἀπὸ τὴν νοσηρὰν πνευματικὴν κατάστασιν τῆς ἐποχῆς μας.

Ἡ προσπάθεια τῶν σύγχρονων ἀνθρώπων πρέπει νὰ στραφῇ πρὸς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἔρευναν τοῦ βάθους της. Νὰ ἀγωνισθῇ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὴν ἀποδέσμευσίν της ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Διότι δι' ἀγάπην ὁμιλοῦν, ὅσοι δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ ἀγαπήσουν, διὰ εἰρήνην, ὅσοι προετοιμάζονται διὰ πόλεμον καὶ διὰ ὑπακοήν, ὅσοι ἀρέσκονται εἰς τὴν ἀναρχίαν. Ἀλλ' ὁ ἀδέσμευτος ὁμῶς ἄνθρωπος ἀγωνίζεται ἐναντίον τοῦ κακοῦ καὶ ἀναλαμβάνει ὅλον τὸ βάρος τῶν εὐθυνῶν του. Στρέφει τὴν συνείδησίν του πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ ἀξιοποίησιν ὅλων τῶν ψυχικῶν του δυνάμεων θρησκευεῖ, διότι αἰσθάνεται ἐλεύθερος. Ἀγαπᾷ, διότι εἶναι ἐλεύθερος. Ἀγωνίζεται, διότι εἶναι ἐλεύθερος. Πιστεύει, διότι εἶναι ἐλεύθερος. Αὐτὴ ἡ ἐλευθερία ὡς θεῖον δῶρον δίδεται εἰς τὸν ἄνθρωπον. Μόνον ὁ πιστὸς κατανοεῖ τὸ ὕψος αὐτῆς τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν δίδει ὁ Χριστὸς εἰς ὅσους τὸν δέχονται μὲ εἰλικρίνειαν καὶ μὲ ἀφοσίωσιν ἐκτελοῦν τὴν διδασκαλίαν του. Ὁ πιστεύων εἰς τὴν

Ἀντιστασιακή στήλη

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ

Κ'

ΕΡΩΤ.: Θέλουμε κ. καθηγητά, νά μᾶς μιλήσετε σήμερα γιά τή διδασκαλία τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά γιά τή βασιλεία τῶν 1000 ἐτῶν, γιά τὸ χιλιασμό.

ΑΠΑΝ.: Τὸ πρῶτο ὄνομα ποὺ πήραν αὐτοί, ποὺ σήμερα ὀνομάζονται «μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά» ἢ «σπουδασταὶ τῆς Γραφῆς», ἦταν τὸ ὄνομα «χιλιασταί». Πήραν τὸ ὄνομα αὐτὸ ἀπ' τὸ 20 κεφάλαιο τῆς Ἀποκαλύψεως, σὲ ὁποῖο γίνεται λόγος γιά μιὰ χιλιετία. Πίστεψαν οἱ χιλιασταὶ καὶ κήρυξαν στὸν κόσμο, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀρχισε μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ θ' ἀρχίσῃ μετὰ ἀπὸ μιὰ καταστροφή ποὺ θὰ γίνη, στὴν ὁποία θὰ χαθοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καὶ θὰ μείνουν μόνο οἱ χιλιασταί, καὶ θὰ βασιλεύσουν μαζί μὲ τὸ Χριστὸ πάνω στὴ γῆ γιά 1000 χρόνια. Στὴν ἀρχὴ προφήτευαν ὅτι τὸ τέλος τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου θὰ γίνη τὸ 1914 καὶ τότε θὰ ἀρχίσει ἡ χιλιετής βασιλεία. Μετὰ ἄλλαξαν τὴ θεωρίαν τους, ἀφοῦ τὸ 1914 δὲν ἔγινε τίποτε, ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε. Ἡ θεωρία ὅμως γιά τὸ χιλιασμό παραμένει ἀλλὰ μὲ νέα μορφή.

ΕΡΩΤ.: Καὶ ποῦ εἶνε ἡ νέα μορφή;

ΑΠΑΝ.: Ὁ Χριστὸς ἦρθε τὸ 1914 μυστικά καὶ ἀνέλαβε τὴ βασιλείαν του. Τώρα ὅπου νᾶνε ἔρχεται καὶ ὁ Ἀρμαγεδών, ἡ τελικὴ καταστροφή. Μετὰ τὸν Ἀρμαγεδὼνα θὰ ἀρχίσουν νὰ ζοῦν οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά 1000 χρόνια πάνω στὴ γῆ μὲ δία καὶ ἀγαθὰ καὶ ὅλες τίς ἀνέσεις. Καὶ ἐνῶ οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, οἱ χιλιασταί, θὰ ζοῦν στὴ γῆ, οἱ ἐκλεκτώτεροι, οἱ 144.000, θὰ ζοῦν στὸν οὐρανόν. Μετὰ ἀπὸ 1000 χρόνια θὰ λυθῇ πάλι ὁ διάβολος καὶ θὰ ἐρθῇ στὴ γῆ καὶ θὰ πλανήσῃ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς χιλιαστὰς καὶ τότε θὰ γίνη καὶ ἄλλη καταστροφή στὴ γῆ.

♦♦♦♦♦
δύναμιν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἀπελευθερώνεται ἀπὸ τὴν σύγχυσιν τῆς ἐποχῆς καὶ πορεύεται τὴν ὁδὸν τῆς ὀρθῆς κατευθύνσεως ἐπὶ τῆς γῆς.

Α.Β.Χ.

Μετὰ ἀπὸ αὐτὴν ὅσοι μείνουν πιστοὶ στὸ ὄνομα τοῦ Ἰεχωβά, θὰ ζοῦν αἰῶνια εὐτυχισμένοι πάνω στὴ γῆ, ἐνῶ οἱ 144.000 θὰ ζοῦν πῶς καλὰ, ἀνενόχλητοι στὸν οὐρανόν. Αὐτὴ εἶνε ἡ νέα μορφή τοῦ χιλιασμοῦ.

ΕΡΩΤ.: Καὶ ποῦ τὰ στηρίζουν ὅλ' αὐτά;

ΑΠΑΝ.: Ὅπως σᾶς εἶπα στὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Ἰωάννου, κεφ. 20.

ΕΡΩΤ.: Λέγει τέτοια πράγματα ἡ Ἀποκάλυψις;

ΑΠΑΝ.: Ἀσφαλῶς ὅχι. Ὅλ' αὐτὰ δὲν στηρίζονται στὴν ἐρμηνεία ἀλλὰ σὲ παρερμηνείες τοῦ 20οῦ κεφ. τῆς Ἀποκαλύψεως. Τὸ κεφάλαιο αὐτὸ ὅπως καὶ τὸ διβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως εἶνε συμβολικόν. Στους πρώτους αἰῶνες ἔπесαν καὶ ἄλλοι στὴν πλάνη τοῦ χιλιασμοῦ παρερμηνεύοντας τὸ νόημα τοῦ κεφαλαίου.

ΕΡΩΤ.: Ὡστε ἔχει καὶ ἱστορία τὸ θέμα;

ΑΠΑΝ.: Βέβαια. Ἡ ἐρμηνεία τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ ἔχει μιὰ ἱστορία. Ὁ Χριστὸς εἶχε πῆ, πρὶν σταυρωθῇ ἀκόμη, ὅτι δὲν θὰ περάσῃ ἡ γενιὰ ἡ σύγχρονή του, καὶ θάχῃ ἐρθῇ κιόλας ἡ βασιλεία του «ἐν δυνάμει», ὅτι πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ τὸν ἀκοῦν θὰ τὴ δοῦν σ' ὅλη τῆς τῆς δόξας καὶ τῆς δυνάμει. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς τόσο ἀπὸ τὸν μεγάλο πόθο ποὺ εἶχαν νὰ δοῦν τὸ Χριστό, ὅσο κι ἀπ' τὸν κατατρεγμὸ καὶ τοὺς διωγμοὺς ποὺ ὑπέφεραν στοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνες, περίμεναν τὸν ἐρχομὸ του μὲ πολλὴ λαχτάρα. Πάνω σ' αὐτὸ ἀκριβῶς μερικοὶ ἔπесαν στὴν ἀδυναμία τῶν Ἰουδαίων, ποὺ κι ἐκεῖνοι κατατρεγμένοι 600 χρόνια ἀπὸ ἀλεπαλλήλους κατακτητὰς, Ἀσσυρίους, Βαβυλωνίους, Μήδους, Πέρσες, Ἕλληνες, Ρωμαῖους, περίμεναν ἕνα Μεσσία μὲ ἐγκόσμια δύναμι καὶ ἐπίγεια βασιλεία. Πίστεψαν δηλαδὴ καὶ οἱ Χριστιανοὶ ποὺ ἔπесαν σ' αὐτὴ τὴν ἀδυναμία, ὅτι θάρθῃ ὁ Χριστὸς νὰ κἀνὴ πάνω στὴ γῆ μιὰ ἐπίγεια βασιλεία. Σ' αὐτὸ δέχτηκαν καὶ τὴν ἐπίδοσιν τῶν Ἰουδαίων, γιατί οἱ κυριώτεροι ἀπ' αὐτοὺς ἦταν πρώην Ἰουδαῖοι. Ἔτσι παρερμήνευσαν τὸ 20 κεφάλαιο τῆς Ἀποκαλύψεως, κι ἔβγαλαν τὸ σφα-

λερὸ συμπέρασμα, ὅτι ἀναμένεται μὴ χίλιε-
της βασιλεία τοῦ Χριστοῦ πάνω στὴ γῆ, στὴν
ὁποία δὲν θὰ ὑπάρχει οὔτε ἁμαρτία οὔτε πό-
νος, καὶ στὴν ὁποία θὰ συμβασιλεύσουν μὲ
τὸ Χριστὸ οἱ πιστοὶ του. Αὕτῃ ἡ ἀντίληψις
ὀνομάστηκε χίλιασμός, κι ἐμφανίστηκε κατὰ
τὰ μέσα τοῦ δευτέρου αἰῶνος.

ΕΡΩΤ.: Καὶ πῶς εἶνε πλάνη ἀφοῦ στηρίχτη-
καν στὰ λόγια τοῦ Κυρίου καὶ στὴν 'Αποκάλυψι
τοῦ 'Ιωάννου;

ΑΠΑΝ.: 'Αλλ' οὔτε ὁ Χριστὸς ἐννοῦσε τέ-
τοιον πράγμα, ὅταν μιλοῦσε γιὰ τὸ φούντωμα
τῆς βασιλείας του, πρὶν περάσει ἡ γενιά του,
οὔτε ὁ εὐαγγελιστὴς 'Ιωάννης στὸ κεφάλαιο
αὐτὸ τῆς 'Αποκαλύψεως μιλάει γιὰ ἕνα τέτοιον
χίλιασμό. 'Η 'Εκκλησία ἔλαβε τὰ μέτρα τῆς
καὶ καταδίκασε τὸ χίλιασμό. Πολλοὶ ἀπ' τοὺς
χίλιαστὰς κατάλαβαν τὸ λάθος τους καὶ ἄλ-
λαξαν γνώμη. 'Αλλοὶ ξεκόπηκαν ἀπὸ τὴν
'Εκκλησία καὶ ἔσβησαν. 'Απὸ τὸ λάθος αὐτὸ
καὶ τὸ πάθημα τῶν χίλιαστῶν πολλοὶ πῆραν
τέτοιον φόβο, πὺν νόμισαν ὅτι πρέπει νὰ ἁ-
πορρίψουν τὴν 'Αποκάλυψι ἀπ' τὸν κανόνα
τῆς Κ. Διαθήκης. Γι' αὐτὸ δημιουργήθηκαν
κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα ἀμφισβητήσεις γύρω ἀπ'
τὸ βιβλίο αὐτό. 'Ομως ἡ 'Εκκλησία τὸ κρά-
τησε πάντα σὰν θεόπνευστο καὶ σεβάσιμό δι-
βλίο τῆς ἁγίας Γραφῆς τῆς. Γιὰ τὸ χίλιασμό
δὲν ἔφταιγε τὸ βιβλίο ἀλλὰ ἡ παρερμηνεία
τῶν χίλιαστῶν. Μετὰ τὸ 200 πρὶν πού δὲν ἐμ-
φανίστηκαν Χριστιανοὶ μὲ χίλιαστικὴ ἀντί-
ληψι.

ΕΡΩΤ.: Πολὺ ἐνδιαφέροντα καὶ πολύτιμα αὐ-
τὰ πὺν ἀκοῦμε. Γνωρίζουν ὅραγε οἱ σύγχρονοι
χίλιασταὶ τὸ πάθημα καὶ τὸ κατάντημα τῶν προ-
γόνων τους;

ΑΠΑΝ.: Εἶνε τόσο αὐθαίρετοι διαστρε-
βλωταί, ὥστε ἀπὸ κανέναν δὲν διδάσκονται,
οὔτε καὶ ἀπὸ τὴν ἁγία Γραφή. Οὔτε καὶ ἀ-
πὸ τὸ Θεό. Αὐτοὶ διδάσκουν τὴ Γραφή, δὲν
διδάσκονται. 'Αν εἶχαν πνεῦμα ταπεινὸ καὶ
πόθο σπουδῆς θὰ μάθαιναν πολλὰ ἀπὸ τὴν
ἱστορία τοῦ ἀρχαίου χίλιασμοῦ. Δὲν εἶνε εὐ-
κολο ὁ καθένας νὰ ἐρμηνεύῃ τὴ Γραφή. 'Απ'
αὐτὰ μάλιστα καταλαβαίνει κανεὶς πόσο
δύσκολο εἶνε νὰ ἐρμηνεύσῃ κανεὶς τὴν 'Απο-
κάλυψι καὶ εἰδικὰ στὸ 20 κεφάλαιο πὺν μᾶς
ἐνδιαφέρει ἐδῶ. Γι' αὐτὸ ἀπέφυγαν νὰ τὸ
ἐρμηνεύσουν πολλοὶ σπουδαῖοι ἐρμηνευταὶ
τῆς ἀρχαιότητος. Διότι ἐνῶ ἡ ἐρμηνεία δλων

τῶν ἄλλων βιβλίων τῆς Κ. Διαθήκης εἶνε
ζήτημα προσοχῆς, ἐμπειρίας καὶ πίστεως, ἡ
ἐρμηνεία τῆς 'Αποκαλύψεως εἶνε κυρίως ζή-
τημα καιροῦ. 'Η 'Αποκάλυψι, σὰν προφητικὸ
βιβλίο πὺν εἶνε, εἶνε ἀλληγορικὸ καὶ κρυπτο-
γραφημένο. Πρὶν γίνουν τὰ γεγονότα πὺν
προφητεύει, εἶνε ὅχι δυσερμηνεύτα, ἀλλ' ἁ-
κατανόητα. 'Οταν γίνουν, θὰ τὰ ἐρμηνεύῃ
κι ἕνα μικρὸ παιδί. Δὲν εἶνε ἐδῶ ἡ ὥρα νὰ
ἐξηγήσω γιατί τὸ κάνει αὐτὸ ὁ Θεός. Μόνο
πρέπει νὰ ξέρουμε ὅτι μὲ τὰ προφητικὰ δι-
βλία ὁ Θεός ἐπιδιώκει ἄλλους σκοπούς, καὶ
ὅχι τοὺς ἰδίους μὲ τ' ἄλλα βιβλία.

ΕΡΩΤ.: Τί τὸ ἰδιαίτερο ἔχει ἡ 'Αποκάλυψι;

ΑΠΑΝ.: Σὰν ἀλληγορικὸ βιβλίο εἶνε γε-
μάτο σύμβολα. Δὲν πρέπει νὰ ἐννοῆται κατὰ
γράμμα. 'Οταν π.χ. μιλάῃ γιὰ ἑπτὰ σφρα-
γίδες πὺν σφραγίζουν ἕνα ἔγγραφο, ἐννοεῖ
κάτι τὸ ἄκρως ἀπόρητο, κάτι τὸ ἀνεξιχνία-
στο κι ἀπ' τοὺς ἀγγέλους ἀκόμη, κάτι πὺν
ξέρει μόνο ὁ Κύριος. 'Οταν μιλάῃ γιὰ 144.
000 ἐκλεκτούς, μὲ τὸν ἀριθμὸ αὐτὸ συμβο-
λίζει τὴν πληρότητα ἑνὸς πλήθους ἐκλεκτῶν,
γιατὶ ἄλλιως μόνο οἱ ἅγιοι πὺν μαρτύρησαν
γιὰ τὸ Χριστὸ εἶνε γύρω στὰ 10 ἢ 11 ἑκα-
τομύρια. 'Ο ἀριθμὸς 12 στὴν ΙΙ. Διαθήκη
σήμαινε τὴν πληρότητα καὶ τελειότητα, ὁ δὲ
ἀριθμὸς τῆς 'Αποκαλύψεως 144.000 εἶνε τὸ
τετράγωνο τοῦ 12 ἐπὶ χίλια. 'Ο καθένας κα-
ταλαβαίνει ὅτι αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ εἶνε μόνο
συμβολικοὶ καὶ δὲν ἐννοοῦνται κατὰ γράμμα,
ὅπως νομίζουν οἱ σημερινοὶ χίλιασταί. Δὲν
μποροῦν νάχουν σχέσι μὲ τίς προαίρεσεις
τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖες ρυθμίζουν τὴ σω-
τηρία τους.

ΕΡΩΤ.: Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ συμβολικὴ γλῶσσα τί
ἄλλο χαρακτηριστικὸ γνώρισμα ἔχει ἡ 'Αποκάλυ-
ψι;

ΑΠΑΝ.: Ἐπίσης πρέπει νὰ ξέρουμε, ἱ-
δικὰ γιὰ τὴν 'Αποκάλυψι, ὅτι δὲν προφη-
τεύει μόνο τὰ μέλλοντα, ὅπως κακῶς νομί-
ζεται, ἀλλὰ μιλάει καὶ γιὰ τὰ παρελθόντα
καὶ τὰ παρόντα. Εἶνε ἡ 'Αποκάλυψι ἕνα τε-
ράστιο δράμα, τοῦ ὁποῦ οἱ πέντε ἀπὸ τίς
ἑπτὰ πράξεις ἔγιναν πρὶν νὰ τὸ δῇ ὁ 'Ιωάν-
νης καὶ νὰ τὸ γράψῃ, ἡ μία εἶνε αὐτὴ πὺν
ζοῦσε ὁ 'Ιωάννης στίς μέρες του, καὶ ἡ ἑβ-
δόμη μόνον εἶνε τὸ μέλλον. 'Αλλ' οὔτε πάλι
οἱ ἑπτὰ αὐτές πράξεις ἔχουν σχέσι μὲ τὸ
ποσὸν τοῦ χρόνου. Εἶνε ἡ 'Αποκάλυψι ἡ Ι.

Πρόσωπα τῆς Βίβλου

Ο ΑΒΕΣΣΑΛΩΜ

1. ΤΟ ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΝΔΡΟΝ

«Καὶ ἐτέχθησαν τῷ Δαυὶδ υἱοὶ ἐν Χεδρών... καὶ ὁ τρίτος Ἀβεσσαλὼμ υἱὸς Μααχά...» (Β' Βασιλ. 3, 2-3).

Τὸ δένδρο δὲν εἶνε μόνον ὁ κορμός, τὰ κλαδιὰ καὶ τὰ φυλλώματα. Ὅλα αὐτὰ εἶνε ἡ ἐξωτερικὴ ὄψη, ἡ ἐμφάνιση. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ οἱ ρίζες. Αὐτὲς ἀποτελοῦν τὴν ἀθέατη ὑπαρξὴ τοῦ φυτοῦ. Αὐτὲς ἀγκαλιάζουν τὴ γῆ καὶ πίνουν ἀπ' τὸ κῶμα τῆ δροσιᾶ καὶ τῆ δύναμὴ του. Οἱ ρίζες εἶνε ἐκεῖνες ποὺ στηρίζουν καὶ τρέφουν τὰ μικροῦτσκα, τὰ τρυφερά κλωροπράσινα βλασταράκια, μὰ κι' αὐτὰ τὰ μεγάλα καλλικόρμα καὶ εὐσκιόφυλλα δένδρα. Ἡ ζωτικότητα μάλιστα τοῦ φυτικοῦ κόσμου κατὰ πρῶτο λόγο ἐξαρτᾶται ἀπ' τὴν κατὰστασιν τῶν ριζῶν του κι' ἀπ' τὴν ποιότητά τοῦ ἐδάφους μέσα στὸ ὁποῖο ζοῦν καὶ

ἀπλώνονται οἱ ρίζες. Γιὰ τὴ σημασίαν τῶν ριζῶν ὁμιλεῖ καὶ ὁ Κύριος στὴν παραβολὴ τοῦ σπορέως (Ματθ. 13, 6 καὶ 21) καθὼς καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὴν ἐπιστολὴ πρὸς Ρωμαίους (11, 16-18).

Καὶ ὁ ἄνθρωπος σὰν τὸ δένδρο εἶνε. Ἐκεῖ κι' αὐτὸς τὴν ἐξωτερικὴ, τὴ βιολογικὴ τοῦ ὑπαρξῆ. Τὰ κλαδιὰ καὶ τὰ φυλλώματά του. Τὶς χίλιες δυὸ ἐκδηλώσεις του. Κάπου ὅμως ὅλα αὐτὰ στηρίζονται. Κάπου θεμελιώνονται. Ἀσφαλῶς ὑπάρχει καὶ γιὰ τὸν ἄνθρωπο μιὰ ἀθέατη παρουσία. Εἶνε οἱ ρίζες, τὰ βάθη τῆς προσωπικότητός του. Ὑπάρχει κι' ἐδῶ ἓνα μυστικὸ ἔδαφος πάνω στὸ ὁποῖο εἶναι ριζωμένο τὸ «κεκτε-

στορία τοῦ κόσμου ἀπὸ τὰ πνευματικὰ παρασκήνια, ὅπως τὴν εἶδε ὁ Ἰωάννης. Ὅταν τὴ βλέπῃ εἶνε σὰ νὰ στέκεται τὴν ὥρα πρὶν ἀπὸ τὴ δημιουργίαν, ἔξω ἀπὸ τὸ χρόνο, καὶ βλέπει ὅλα τὰ γεγονότα ποὺ γίνονται ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Θεὸς ἔπλασε τοὺς ἀγγέλους μέχρι τὴ δευτέρα παρουσία. Σταματᾷ στὶς παρμονὲς τῆς δευτέρας παρουσίας.

ΕΡΩΤ.: Θὰ μπορούσατε νὰ μᾶς πῆτε ἓνα σχετικὸ παράδειγμα;

ΑΠΑΝ.: Εὐχαρίστως. Στὸ κεφάλαιο ποὺ ἐξετάζουμε (20) γίνεται λόγος γιὰ τὴ συντριβὴ τοῦ διαδόλου. Αὕτῃ ἔγινε σὲ 3 φάσεις. Στὸ 12 κεφάλαιο τῆς Ἀποκαλύψεως ὁ Ἰωάννης μᾶς μίλησε γιὰ τὴν πτώσιν τοῦ σατανᾶ, τοῦ διαδόλου μὲ τοὺς ἀγγέλους του, ποὺ διανοήθηκαν νὰ ρίξουν τὸ Θεὸ καὶ νὰ τὸν ἀντικαταστήσουν καὶ αὐτομάτως ἔπεσαν ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ἀπὸ τὴ λαμπρὴ δηλαδὴ καὶ ἔνδοξη φύσιν τους, κι' ἔγιναν, δαίμονες, ὑπάρξεις ἄτιμες, ἁμαρτωλές, δυστυχισμένες, ἀθεράπευτες. Μᾶς παρουσίασε τὸ Μιχαὴλ μὲ τοὺς ἄλλους ἀγαθοὺς ἀγγέλους νὰ πολεμοῦν τὸ σα-

τανᾶ καὶ τὴ στρατιὰ του, καὶ νὰ τοὺς οἰχνοῦν στὴ γῆ. Ἐκεῖ στὴ γῆ οἱ δαίμονες δὲν ἔμειναν ἡσυχοί. Ἀλλὰ πολεμοῦν μὲ λύσσα τοὺς ἀνθρώπους.

Στὸ 20 κεφάλαιο ἔχουμε τὴ δεύτερη φάσιν τοῦ ἀγῶνος. Ἕνας δυνατὸς κατεβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, συλλαμβάνει τὸ σατανᾶ, τὸν δένει μὲ αἰλισίδες καὶ τὸν κλείνει στὴν ἄβυσσος κλειδώνοντας τὴν καταπακτὴ. Τὸν κλείνει ἐκεῖ γιὰ 1000 χρόνια, γιὰ νὰ μὴν πλανᾷ τὸν κόσμον. Μετὰ ἀπὸ τὰ 1000 χρόνια, λέει, θὰ λυθῇ καὶ θ' ἀπολυθῇ γιὰ λίγον καιρὸ. Στὸ τέλος τοῦ κεφαλαίου γίνεται λόγος γιὰ τὴν τελικὴ συντριβὴ τοῦ διαδόλου. Εἶναι ἡ 3η φάσις. Ἡ πρώτη φάσις ἀναφέρεται στὸ παρελθόν. Ὁ Μιχαὴλ ἔρριψε τὸ σατανᾶ στὴ γῆ. Ἡ δεύτερη στὸ παρόν. Ὁ Χριστὸς συνέτριψε τὸ σατανᾶ μὲ τὸν θάνατό του καὶ τὴν ἀνάστασιν καὶ ἴδρυσεν τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ τρίτη φάσις στὸ μέλλον. Εἶνε προφητεία γιὰ τὴν 6' παρουσίαν, τὴν τελικὴ συντριβὴ τοῦ σατανᾶ καὶ τοῦ βασιλείου του.

Στέργιος Ν. Σάκκος

μενο καλάνη», ὁ ἄνθρωπος. Καὶ τὸ ἔδαφος, τὸ μυστικὸ χῶμα στήν προκειμένη περίπτωση εἶνε ἡ καταγωγή, οἱ γονεῖς, οἱ πάπποι, οἱ πρόπαπποι, ἡ κληρονομικὴ ἀνιούσα γραμμὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ γνώμη ἐκείνη πού ὑποστηρίζει πῶς εἴμαστε οἱ ἄνθρωποι χωρισμένες μονάδες εἶναι ἐπιπόλαια καὶ μονολιθική. Ἡ προσωπικότης μας κι' ὁ χαρακτήρας μας εἶνε σύνθεση, ἄλυσίδα. Δὲν εἴμαστε μετέωροι μέσα στὸ χρόνο, οὔτε ἀδέσμευτοι εἴμαστε. Κάποιο μυστηριώδες σχοινὶ μᾶς δένει με πολλοὺς ἄλλους πού εἴτε τοὺς ξέρουμε εἴτε τοὺς ἀγνοοῦμε. Εἶνε βέβαια ὁ καθένας μας ἕνας κρίκος, μὰ σέρνουμε μαζί μας καὶ μιὰ σειρὰ ἀπὸ πατέρες καὶ παπποῦδες. Στὸ πρόσωπό μας ὅλοι αὐτοὶ οἱ πρόγονοι ξαναζοῦν κατὰ ἕνα τρόπο. Ξαναζοῦν μέσα μας με καλὰς ἢ κακὰς ἔξεις πού μᾶς ἔχουν κληροδοτήσει. Ὅπως μᾶς μεταδίδουν σωματικὰ χαρακτηριστικὰ τους, ἔτσι μᾶς μεταδίδουν καὶ ψυχικά. Κανεῖς δὲν ἡμπορεῖ ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν κληρονομικότητα. Τὴ διαπιστώνουμε ἀμέσως στοὺς ἴδιους τοὺς ἑαυτοὺς μας. Ὅμοιάζουμε με τοὺς γονεῖς μας καὶ σὲ ἐλαττώματα καὶ σὲ ἀρετὰς τους. Βέβαια μπορεῖ ἀπὸ κακοὺς γονεῖς νὰ βγῇ καλὸ παιδί, καθὼς καὶ ἀπὸ καλοὺς γονεῖς νὰ βγῇ κακὸ παιδί, ἀπὸ ρόδο ἀγκάθι, ὅπως λέγει ὁ λαὸς μας. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν καταργεῖ τὴν κληρονομικότητα. Ὅλοι δέχονται, περισσότερο ἢ ὀλιγώτερο, τὴν ἐπίδραση τῆς κληρονομικότητος. Καὶ ὁ καλὸς πού γεννιέται ἀπὸ κακοὺς φέρει κάποια κληρονομικὴ προδιάθεση, ἔστω καὶ πολὺ ἀσθενῇ.

Γι' αὐτό, ἅμα θέλῃς νὰ γνωρίσῃς καλὰ τὸν ἄνθρωπο, νὰ μπῇς δηλαδὴ βαθειὰ μέσα στὴν καρδιά του καὶ ν' ἀνακαλύψῃς τὸ μεγαλεῖο καὶ τὴν τραγικότητά του, πρέπει νὰ κάνῃς μιὰ κάθοδο στὴν ψυχὴ του, νὰ προχωρήσῃς βαθειὰ, νὰ ἐρευνήσῃς τὰ ρίζες του καὶ ν' ἀνακαλύψῃς τοὺς προγόνους του, τὸ γενεαλογικὸ του δένδρο. Νὰ βρῇς τί κληρονομιά, τί προδιαθέσεις καλὰς ἢ κακὰς ἔφησαν οἱ παλαιοὶ στὴν ψυχὴ τοῦ ἀπογόνου των.

* *

Καὶ ὁ Ἀβεσσαλώμ δὲν ἦταν μόνος. Εἶχε κι' αὐτὸς τὴν κληρονομιά του. Οἱ ρίζες τῆς προσωπικότητός του ἐβυθίζοντο

στὸ μυστικὸ ἔδαφος μιᾶς σειρᾶς προγόνων. Ἀφοῦ μάλιστα θελήσαμε νὰ μελετήσουμε τὴν ψυχὴ καὶ τὸν χαρακτήρα του καὶ νὰ ἐρμηνεύσουμε τὴ συμπεριφορὰ του, πρέπει νὰ ἐπιχειρήσουμε μιὰ ἐρευνα, σύντομη ἔστω, στὴν περιοχὴ τῶν προγόνων του.

«Καὶ ἐτέχθησαν τῷ Δαυὶδ υἱοὶ ἐν Χεβρών».

Ὅταν ὁ Δαυὶδ ἦταν στὴ Χεβρὼν ἀπέκτησε τὰ πρῶτα του παιδιὰ. Καὶ ὁ Ἀβεσσαλώμ ἦταν ἕνας ἀπ' τοὺς πρῶτους γιουὺς τοῦ Δαυὶδ. Εἶχε λοιπὸν πατέρα, γεννήτορά του ὁ Ἀβεσσαλώμ τὴ μεγαλύτερη στρατιωτικὴ καὶ πολιτικὴ φυσιογνωμία τοῦ Ἰσραήλ. Ἕνα βασιλιὰ μεγάλο καὶ ἐνδοξο πού βγῆκε μέσα ἀπ' τὴν οἰκὸγένεια τοῦ Ἰεσσαί. Ὁ Δαυὶδ, τὸ παλῆδ ἐκεῖνο τοιοπάνοπουλο τῶν βουνῶν τῆς Ἰουδαίας, ὁ μεγαλόστομος ψάλτης τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ὁ τρυφερὸς τραγουδιστὴς τῆς θείας ἀγάπης, ἦταν ἕνας πατέρας με χαρίσματα πολλὰ. Σὰν ἄνθρωπος εἶχε βέβαια τὰ ἐλαττώματά του καὶ ὁ Δαυὶδ, μὰ ποῖος δὲν θὰ ὁμολογήσῃ τὸ ἀνώτερο ἦθος του, τὴν εὐσέβειά του, τὴν ταπεινοφροσύνη του, τὴν ἀνδρεία του; Ποῖος δὲν θυμᾶται τὴν ἀνεξικακίαν πού ἔδειξε στὸ Σαοὺλ (Α' Βασιλ. κεφ. 24). Ποῖος ἀκόμα δὲν θαυμάζει τὴν συμπόνοια πού ἔδειξε στὸ κωλὸ κι' ἀδύνατο Μεμφιβοσθέ, τὸν ἐγγονὸ τοῦ ἐχθροῦ του; Ἦταν ἄνθρωπος με γενναία καρδιά. Πραγματικὰ ἕνας ὠραιόψυχος. Βρῆκα ἄνθρωπο ὅπως τὸν θέλει ἡ καρδιά μου, εἶπε ὁ Θεὸς γιὰ τὸ Δαυὶδ (Πράξ. 12, 22).

Μὰ ὁ Ἀβεσσαλώμ ἦταν καὶ παιδί τῆς Μααχά. «Καὶ ὁ τρίτος Ἀβεσσαλώμ υἱὸς Μααχά». Ἡ μητέρα του εἶνε ἕνα πρόσωπο γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ Βίβλος εἶνε πολὺ φειδωλὴ σὲ πληροφορίες. Ξέρουμε μόνο πῶς ἦταν κόρη τοῦ Θολμί, βασιλιὰ τῆς Γεσοῦρ. Προήρχετο ἀπὸ εἰδωλολατρικὸ κόσμο. Μέσα στὴν ψυχὴ τῆς ἔφερνε ἀπ' τὴ χώρα τῆς τὸ δικό της κόσμο, τὴς δικῆς τῆς ἀρχές. Ἡ εἰδωλολατρικὴ τῆς θρησκεία τῆς ἔδινε ἄλλη στάση στὴ ζωὴ καὶ στὰ προβλήματα τῆς ζωῆς ἀπ' τὴ στάση πού ἔπαιρναν οἱ πιστοὶ δοῦλοι τοῦ Θεοῦ. Ἡ ψεύτικη θρησκεία τῆς τὴν ἐπηρέαζε καὶ τῆς δημιουργοῦσε μιὰ διαφορετικὴ νοο-

Τὸ διήγημά μας

ΤΟ ΑΠΡΟΣΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ

Τὸ κουδούνι τοῦ Σχολείου κτύπησε γιὰ τὸ διὰλειμμα κι' ὅλα τὰ παιδάκια παρέδωσαν τὰ τετράδια τῶν ἐκθέσεων καὶ βγήκανε ἔξω χαρούμενα. Ἐνα παιδάκι ἔπριν τελευταῖο καί, σκυμμένο πάνω στὸ θρανίο του, ἔκλαιγε ἀσταμάτητα.

— Τί σοῦ συμβαίνει, Ἄρη; Γιατί κλαῖς παιδί μου; ρώτησε γλυκὰ ἡ δασκάλα.

Καὶ καθὼς δὲν πῆρε ἀπάντησι, τράβηξε τὸ τετράδιο, ποὺ σκέπαζε μὲ τὰ κεράκια του τὸ παιδί, μήπως καὶ ἀνακαλύψῃ τὴ λύση τοῦ μυστηρίου. Τὸ θέμα τῆς ἐκθέσεως ἦταν γραμμένο καθαρὰ καὶ ὀρθογραφημένα: «Ἡ γιορτὴ τοῦ πατέρα». Ἀπὸ κάτω ἡ ἐκθεσις ἀρχίζει: «Πᾶνε τρία χρόνια ἀπὸ τότε πού...» καὶ ξαφνικὰ σταματοῦσε. Ἀπὸ κεῖ καὶ κάτω τὸ λόγο πᾶ εἶχαν τὰ δάκρυα.

— Μὴν κλαῖς, Ἄρη, παιδί μου. Δὲν πειράζει, ποὺ δὲν μπορεῖς νὰ γράψῃς ἐκθεσι. Ἐγὼ δὲν θὰ τὸ λογαριάσω σὰν παράλειψι, οὔτε θὰ σοῦ βάλω κακὸ βαθμό. Πές μου ὅμως, σὲ παρακαλῶ, γιατί κλαῖς;

Εἶδε κι' ἔπαθε νὰ σταματήσῃ τὸ κλάμα του. Τελικὰ, μόλις ἤρέμησε, τὸ ἔβαλε καὶ εἰς ἐξιστόρησε τὸ γεγονός.

— Ἦταν τὸ βράδυ ποὺ γιόρταζε ὁ πατέρας, πρὶν τρία χρόνια, ποὺ μάθαμε πὺς ὁ πατέρας μας ἐγκατέλειπε τὴ μαμά, ἐμένα καὶ τὴν ἀδελφούλα μου τὴν Αῖνα. Πρὶν ἀρχίσουν οἱ ἐπισκέψεις, τὸ ἀπόγευμα τῆς γιορτῆς ὁ πατέρας ἀρχισε νὰ φωνάζῃ δυνατὰ, νὰ χτυπᾷ τὴ γροθιά στὸ τραπέζι καί, ξεστομίζοντας λέξεις ποὺ δὲν μπορῶ νὰ σᾶς πῶ, ἔκλεισε δυνατὰ τὴν πόρτα πίσω του καὶ ἀπὸ τότε δὲν τὸν ξαναεἶδαμε, μᾶς ἐγκατέλειπε. Καταλαβαίνετε λοιπόν, κυρία, γιατί δὲν μπόρεσα νὰ γράψω ἐκθεσι; Μ' ἔπιασε τὸ παράπονο, δὲν βάσταξα.

— Ναί, παιδί μου, καταλαβαίνω καὶ λυπήθηκα πολὺ. Δὲν πειράζει, ἄς ξεχάσουμε τὸ γεγονός. Ἐοὺ προσπάθησε νὰ φανῇς δυνατὸς καί, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, θὰ καταφέρῃς νὰ ξεπεράσῃς τὸ κακὸ, ποὺ βρῆκε τὴν οἰκογένειά σου.

τροπία ἀπ' τὴ νοτιοτροπία τοῦ πιστοῦ Δαυῖδ. Καὶ ὁ χαρακτήρας τῆς ἦταν ἀσφαλῶς ποτισμένος ἀπ' τίς ἀρχὲς τῆς παγανιστικῆς τῆς θρησκείας. Δὲν τὴν βλέπουμε τὴ Μααχὰ νὰ ζῇ μ' ἕνα αἶσθημα εὐθύνης. Ἦταν μάνα κι' ἔπρεπε νὰ τρέμῃ ἡ καρδιά της γιὰ κάθε παραστράτημα τοῦ Ἀβεσσαλώμ.

* *

Δαυῖδ καὶ Μααχὰ οἱ γονεῖς τοῦ Ἀβεσσαλώμ. Ἀπ' τὸ χαρακτήρα καὶ τὴν ψυχὴ καὶ τῶν δύο πῆρε ἀρκετά. Μέσα του ἔφερε προδιαθέσεις πολλῆς. Ἄν μπορούσαμε τώρα νὰ προχωρήσουμε πρὸ πέρα γιὰ νὰ φτιάσουμε στὸν Θολμὶ καὶ στὸν Ἰεσσαὶ καὶ στοὺς ἄλλους κρῖκους τῆς ἀλυσίδας, τί κληρονομίαι δὲν θὰ ἀνακαλύπταμε...

Μαντεύω ὅμως μιὰ ἀπορία μας. Νομίζετε πὺς μὲ τίς παραπάνω σκέψεις υποστηρίζουμε τὴν αἰποκρατία; Ὁχι. Ἐμεῖς πιστεύουμε στὴν ἐλευθερία καὶ στὴν προ-

σωπικὴ εὐθύνη. Δὲν μπορούμε ὅμως νὰ μὴ ὁμολογήσουμε πὺς σωματικῶς καὶ ψυχικῶς συνδεόμεθα μὲ τοὺς προγόνους μας, οἱ ὅποιοι πολλὰς ροπὲς καὶ τάσεις μᾶς κληροδοτοῦν. Δεχόμεθα τὴν ἐπίδραση τῆς κληρονομικότητος, ἀλλ' ἡ κληρονομικότης δὲν ἔχει τόση δύναμι, ὥστε νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃ τὴν ἐλευθέρᾳ βούληση. Τὴν κακὴ κληρονομικότητα ἔχουμε τὴ δυνατότητα νὰ τὴν πολεμήσουμε καὶ νὰ τὴν ξερριζώσουμε. Νὰ καλλιεννήσουμε δὲ δ.τι καλὸ μᾶς ἔφησαν οἱ πατέρες μας σὰν προδιάθεση. Μὴ λησμονᾶμε δτι πάνω ἀπὸ τὴν κληρονομικότητα καὶ πάνω ἀπὸ τὴ φύση εἶνε ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Καὶ μὲ τὴ χάρις τοῦ Θεοῦ μπορούμε, ἂν θέλουμε πραγματικὰ ν' ἀγωνισθοῦμε, μπορούμε νὰ γίνουμε ἅγιοι, κι' ἂν ἀκόμα ἔχουμε νὰ πολεμήσουμε μὲ τίς πρὸ ἀβυσσαλεές κληρονομικότητες.

Μιχαὴλ Κ. Εὐθυμίου

Μιά από τις επόμενες μέρες φάνηκε ο πατέρας του "Αρη στο σπίτι. Στην αρχή ήταν ήρεμος και λογικός.

— Καθώς καταλαβαίνεις, Στάσα, δεν είναι δυνατό να ζήσουμε πια μαζί.

— Γιατί, Έρμη, τί σου έχω κάνει, τί κακό είδες από μένα; Γιατί δεν έρχεσαι στο σπίτι σου, κοντά στη νόμιμη γυναίκα σου και τα παιδιά σου;

— Ούτε να το συζητώ. Ήρθα για να σου ζητήσω να μου δώσεις το διαζύγιο, γιατί θα ξαναπαντρευτώ.

— Διαζύγιο; Είσαι με τα καλά σου; Ποτέ δεν θα κατέστρεφα την εύτυχία μου με τα ίδια μου τα χέρια.

— Θα βρής άλλου εύτυχία, θα ξαναπαντρευτής. Δώσε το τώρα που είσαι ακόμη νέα και μπορείς να βρής άλλον άντρα, γιατί, πρέπει να το ξέρης, σε λίγο καιρό, έτσι κι' άλλοιώς, θα το πάρω μόνος μου.

— Και πώς θα με πείσης να σου το δώσω;

— Δε θα χρειαστή να μου το δώσεις. Θα το πάρω δικαιοδικαίως.

— Πώς;

— Σε λίγο καιρό θα καθιερωθώ το αυτόματο διαζύγιο και τότε, ζήτηω ή έλευθερία. Θες δε θες το δικαστήριο θα με απαλλάξει απ' την παρουσία σου.

— Πρόκειται να γίνη τέτοιος άδικος νόμος;

— Ναί, γιατί ενδιαφέρονται μερικά «ύψηλά ιστάμενα πρόσωπα» για προσωπικούς λόγους. Αφού λοιπόν έτσι κι' άλλοιώς θα το πάρω, δώσε μου το μια ώρα αρχύτερα, να τακτοποιηθώ κι' εγώ με την άλλη, που βαρέθηκε να περιμένη.

— Αδιάντροπε. Πέταξες το στεφάνι μας στα σκουπίδια. Μάδησες όλη μου την προίκα και, ποιός ξέρει τί προίκα πάλι σκέφτεσαι να ξεκοκκαλήσης. Όμως είσαι γελασμένος, αν νομίζης, ότι θα με καταφέρης τόσο εύκολα.

— "Αν δεν μου δώσεις το διαζύγιο θα το μετανιώσης.

— Άρχισες τις απειλές τώρα;

Ό θυμός του είχε φουντώσει, έβριζε, χειρονομούσε και ήταν έτοιμος να σηκώσει χέρι να την χτυπήσει, όταν πετάχτη-

καν τα παιδιά από δίπλα, που απ' τη μισόνοιχτη πόρτα είχαν ακούσει όλη τη συχομυθία.

Ό "Αρης απ' τη μια μεριά και η Λίνα απ' την άλλη του έπιασαν τα χέρια, ενώ εκείνος πάνω στο θυμό του τα έσπρωξε βίαια. Τό κοριτσάκι έπεσε προς τα πίσω και χτύπησε τό κεφαλάκι του. "Όσο κι' αν προσπάθησαν να τό συνεφέρουν, στάθηκε άδύνατο. Η Στάσα τρελλή από άγωνία, με σφιγμένα τα δόντια τηλεφώνησε στο έκατό, μπουρμουρίζοντας βρισιές και κατάρες για τόν άνάξιο πατέρα. Εκείνος στάθηκε για μια στιγμή άναποφασιστος και μετά έφυγε τρεχάτος.

Τό μυαλό του ταραχτηκε. Κοντά στο ένα κακό ήρθε τό χειρότερο. Έγινε παιδοκτόνος. Τίποτε πια δεν τόν γλύτωνε. Πήγε στην άλλη, την έκλεκτή της καρδιάς του. Εκείνη που άρχισε τελευταία να ύποπτεύεται πως την ήθελε για να της φάη την περιουσία της. μόλις έμαθε τα καθέκαστα τόν έδιωξε απ' τό σπίτι της.

— Τί να τόν κάνω έναν άντρα που με θέλει για τό λεφτά μου, χωρίς δικαίωμα συνάψεως γάμου και πρό παντός παιδοκτόνο; Φύγε, δεν θέλω να σε ξαναδώ στα μάτια μου, τό είπε σκληρά.

Έφυγε με τό μυαλό ταραγμένο. Ποτέ δεν πίστευε πως θα μπορούσαν να φτάσουν τό πράγματα ως εδώ. Όδηγώντας τό αυτοκίνητό του με νευρικότητα, δεν άργησε να τό ρίξη πάνω σ' ένα τοίχο, για ν' άποφύγη μια σύγκρουσι με ένα φορτηγό.

Τόν βγάλανε απ' τό συντρίμμα τό αυτοκινήτου του, σχεδόν μισοπεθαμένο και τόν πήγαν στο έφημερευόν Νοσοκομείο, όπου είχαν πάει και την κορούλα του, χτυπημένη απ' τα ίδια του τα χέρια.

Στόν ύπνο του παραληρούσε και ψιθύριζε τό όνομα της γυναίκας του και τών παιδιών του.

— Σώστε το, σώστε το τό παιδί μου. Μην αφήσετε να γίνω παιδοκτόνος. Σας παρακαλώ, τό παιδί μου.

Βαριά τραυματισμένος και με έσωτερική αιμορραγία, έχανε συχνά τις αισθήσεις του και έπεφτε σε κώμα. Απ' τα χαρτιά του ανάκλυψαν πως ή υπόλοιπη

9. Ο ΣΤΑΥΡΟΣ

«Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ» (Ἰω. 19, 17)

Ἐξαίρετο κόσμημα, χριστιανικὸ κόσμημα, εἶναι καὶ ὁ σταυρὸς. Πρῶτος, ὁ ὁποῖος ἔφερε πάνω του τὸ κόσμημα αὐτὸ εἶναι ὁ Κύριος. «Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ» (Ἰωάν. 19, 17). Βαρὺς ὁ σταυρὸς ἐκεῖνος τοῦ Χριστοῦ μας. Καὶ μεγάλος στὶς διαστάσεις του.

Σταυρὸ ἔφερε ὁ Ἰησοῦς; Σταυρὸ φέρει καὶ κάθε Χριστιανὴ γυναῖκα. Ἀλλὰ ὁ σταυρὸς ὁ δικὸς τους δὲν εἶναι βαρὺς, ὅσο βαρὺς ἦταν ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, οὔτε τὸ ἴδιο μεγάλος, ὅσο μεγάλος ἦταν ἐκεῖνος. Ὁ σταυρὸς ὁ δικὸς τους εἶναι καὶ μικρὸς καὶ ἐλαφρὺς. Ἀλλὰ ἂν εἶναι μικρὸς στὸ σχῆμα καὶ ἐλαφρὺς στὸ βάρος, εἶναι μεγάλος καὶ βαρὺς στὴ σημασία πὺν ἔχει καὶ στὸ συμβολισμό, τὸν ὁποῖον περιλαμβάνει. Καὶ ἀκριβῶς ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως ὁ σταυρὸς εἶναι κόσμημα, ἀπὸ τὰ ὁραϊότερα κοσμήματα, γιὰ τὴν Χριστιανὴ γυναῖκα.

Ὁ σταυρὸς, λοιπόν, συμβολίζει:

* **Τὴν θυσία.** Ἀπὸ τὴν ὥρα πὺν ὁ Κύριος ἀπέθανε πάνω στὸ σταυρὸ, ὁ σταυρὸς ἔγινε τὸ σύμβολο τῆς θυσίας. Ἡ θυσία αὐτὴ ἦταν ἡ τελευταία ἐκφρασις τῆς ἀγάπης του πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Γιατὶ μόνον ὁ

ποῖος ἀγαπᾷ, μόνον ἐκεῖνος θυσιάζεται. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀγάπησε τὸν ἄνθρωπο. Ὅποιος διαβάσει τὴν Καινὴ Διαθήκη μένει κατάπληκτος ἀπὸ τὴν ἀγάπην αὐτὴ τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Κανεὶς καὶ ποτὲ δὲν μᾶς ἀγάπησε τόσο, ὅσο ὁ Κύριος. Ἀπὸ ἀγάπης πρὸς τὸν ἄνθρωπο ἔγινε ἄνθρωπος. «Οὕτω ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. 3, 16 - 17). «Ὅλη ἡ ζωὴ του, ἐδῶ στὴ γῆ, ἦταν μιὰ ζωὴ ἀγάπης καὶ προσφορᾶς. Ὅπως ἀναφέρει, ὁ ἀπ. Πέτρος, ὁ Ἰησοῦς «ἐδηλώθη εὐεργετὴν καὶ ἰώμενος πάντας...» (Πράξ. 10, 38). Κι' αὐτὴ του ἡ ἀγάπη κορυφώθηκε πάνω στὸ σταυρὸ. Θὰ μπορούσε νὰ συντρίψει τοὺς ἐχθρούς του παρατάσσοντας «πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων» (Ματθ. 26, 53). Δὲν τὸ κάνει ὁμως αὐτό. Δὲν ἔχει καρδιά γιὰ μιὰ τέτοια ἐνέργεια. Καρδιά ἔχει μόνο ν' ἀγαπᾷ, νὰ συγχωρῇ τοὺς σταυρωτάς του καὶ νὰ προσεύχεται γι' αὐτούς: «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι» (Λουκ. 23, 34).

Ἡ Χριστιανὴ γυναῖκα πὺν φέρει πάνω της τὸ σταυρὸ, τὸ σύμβολο αὐτὸ τῆς ἀγάπης, τῆς συγγνώμης καὶ τῆς θυσίας, δὲν μπο-

οἰκογένειά του βρίσκονταν σὲ δραματικὴ κατάστασι πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι τῆς κορούλας του, πὺν ἀναίσθητη κείνονταν στὸ κρεβάτι τοῦ παιδικοῦ θαλάμου τοῦ ἴδιου νοσοκομείου.

Κάποιοι γιατροί, πὺν βρέθηκε ἐκεῖ κοντά, ὅταν συνῆλθε γιὰ λίγο, τοῦ ἔδωσε τὴν τελευταία παρηγοριά, πὺν θὰ μπορούσε νὰ τοῦ δώσει κανεὶς.

— Μὴν σκέφτεσαι γιὰ τὴν κορούλα

σου. Εἶναι ἐκτὸς κινδύνου. Κοίταξε τὸν ἑαυτὸ σου, τοῦ εἶπε ἀργὰ καὶ καθαρά.

Σὲ λίγο ἓνας ἄνθρωπος, ἀσιταχνος, ἀπληστος, φιλήδονος, χωρὶς φόβο Θεοῦ, ἀμετανόητος, ἀλλὰ καὶ μόνος, χωρὶς ἀγαπητὰ πρόσωπα κοντά του, ἄφησε τὴ ζωὴ αὐτὴ, πὺν τόσο ἀγάπησε καὶ τῆς δόθηκε ὁλόψυχα καὶ μπῆκε στὴν μεγάλῃ περιπέτεια τῆς μελλούσης κρίσεως.

Σάββας Ν. Ξανθόπουλος

ρεῖ παρὰ ἔτσι κι' αὐτὴ νὰ πολιτεύεται στὴ ζωὴ της. Ἔτσι, ὅπως καὶ ὁ Κύριος. Προσπαθεῖ νὰ ἐναρμονίξῃ, ὅσο εἶναι δυνατόν, τὴν ἀγάπῃ της μὲ τὴν ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ της Διδασκάλου. Ἡ Χριστιανὴ γυναῖκα, εἴτε εἶναι κοπέλλα, εἴτε μητέρα, εἴτε μοναχὴ, εἶναι ὅλο ἀγάπῃ. Ἡ ἀγάπῃ αὐτὴ ἄλλοτε σὰν ἀποφασιστικότητα καὶ ἄλλοτε σὰν θυσία. Στὴ θέα ἢ καὶ στὴν ἀνάμνησι τοῦ σταυροῦ, ζῇ ὅλες τὶς μορφές αὐτῆς τῆς ἀγάπης. Μπορεῖ καὶ ὑπομένει ὅλες τὶς δύστροπες ψυχές ποὺ φέρει ὁ Κύριος πλαῖσ τὴ ζωὴ του. Μπορεῖ καὶ συγχωρεῖ ἀπὸ τὴν καρδιά της, «ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν» (Ματθ. 18, 35), ὅσα λάθη καὶ ἂν τῆς κάνουν. Εἶναι ἀποφασισμένη νὰ ὑποφέρει τὰ πάντα γιὰ τὸ Χριστό, ἀκόμα, καὶ νὰ θυσιασθῇ. Στὴ Χριστιανὴ γυναῖκα δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ δύσκολο ποὺ νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὸ κάνῃ. Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ τὴν κάνει πάντοτε δυνατὴ. Κάποτε μιὰ ἡγουμένη ἔλεγε σὲ μιὰ νέα ποὺ ἤθελε νὰ γίνῃ μοναχὴ: — Παιδί μου, ἡ ζωὴ μας εἶναι πολὺ αὐστηρὴ καὶ δὲν θὰ μπορέσης νὰ ἀνθέξης τὸν κανονισμό μας. Καὶ ἡ νέα, παιδί τοῦ σταυροῦ, ἀπήντησε: — Θὰ μπορέσω, ἀρκεῖ σὺ το κέλλί μου νὰ ἔχω ἓναν σταυρό.

Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἀναδεικνύει ἡρωϊδα τὴ Χριστιανὴ γυναῖκα. Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ γίνεται καὶ δικὸς της σταυρὸς, πάνω στὸν ὁποῖο εἶναι ἀποφασισμένη νὰ θυσιασθῇ κι αὐτὴ. Αὐτὸν τὸν ἡρωϊσμό, αὐτὴν τὴν ἀποφασιστικότητα τῆς θυσίας τὴν βλέπουμε στὴν παρακάτω ἱστορία, ὅπως τὴν διαβάσαμε σὲ κάποιο διδάλιο. Μιὰ μητέρα χήρα ζοῦσε μὲ τὶς δυὸ κόρες της σ' ἓνα δωμάτιο μιᾶς αὐλῆς τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ μεγάλη εργαζόταν τὴ ραπτικὴ σὲ σπιτία. Ἡ μικρότερη εργαζόταν δακτυλογράφος σὲ κάποιο γραφεῖο. Ἡ μητέρα ἐφρόντιζε γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ σπιτιοῦ. Δυὸ χρόνια ἔμειναν σ' αὐτὸ τὸ δωμάτιο. Ξαφνικὰ στὸ λαϊμὸ τῆς μεγαλύτερης κόρης παρουσιάσθηκαν πληγές ποὺ ἄφηναν μιὰ πολὺ ἀσχημὴ δυσσομία. Ὁ γιατρὸς εἶπε ὅτι εἶναι ἀσχημὴ ἀρρώστεια, ὑπερβολικὰ κολλητικὴ καὶ πρέπει νὰ φυλαχθοῦν. Ἡ μικρὴ ἀδελφὴ ἄρχισε νὰ φοβᾶται καὶ μιὰ μέρα ἔπιασε ἄλλο δωμάτιο μακριὰ καὶ ἀνάμεσα σὲ θρήνους τῆς ἀρρωστησῆς καὶ τῆς μητέρας της πῆρε τὰ ρούχα της καὶ μετακόμισε. Οἱ πληγές τοῦ λαμποῦ τῆς δυσ-

τυχιομένης κόρης ἀπλώθηκαν σὲ ὅλο τὸ σῶμα. Ἡ δυσσομία ἦταν ἀποπνικτικὴ. Ὅλο τὸ σῶμα ἦταν μιὰ πληγὴ καὶ γεμᾶτο σκουλήκια! Φρικτὴ ἡ κατάστασις. Ἡ μητέρα παρὰ καλοῦσε τὴ μικρὴ της κόρη νὰ φερθῇ εὐσπλαγχνικά, μὰ καὶ μόνη της ἔβλεπε ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ ἄλλοιως, γιὰτὶ κι' αὐτὴ δὲν μποροῦσε νὰ βαστάξῃ τὴ βρώμα μέσα στὸ δωμάτιο. Ἡ μικρὴ κόρη εἶχε καταληφθῇ ἀπὸ πανικό καὶ φοβόταν καὶ τὴ μητέρα της ἀκόμα ποὺ πῆγαινε νὰ τὴ βλέπῃ. Καὶ ἔλεγε συχνὰ στὴ μητέρα της: «Μάννα ἡ ἔλα μαζ μου, ἢ κάθισε γιὰ πάντα μὲ τὴ Φρόσω. Βλέπεις ὅτι κοντεύω νὰ χάσω κι ἐγὼ τὴ ζωὴ μου. Ἡ Φρόσω εἶναι ποὺ εἶναι πεθαμένη ἄφησέ την, σφίξε τὴν καρδιά σου καὶ σῶσι ἔμένα τουλάχιστον...»! Ἡ μητέρα περνᾷ μέρες φοβίχης. Τρομερὸ τὸ δῖλημμα. Πῆγε νὰ σαλέψῃ τὸ μυαλό της. Μὰ δὲν μποροῦσε πὺ νὰ ἀνθέξῃ καὶ στὴν ἀποπνικτικὴ δυσσομία ποὺ εἶχε πλημμυρίσει τὸ δωμάτιο τῆς ἀρρωστησῆς. Πῶς νὰ κοιμηθῇ; πῶς νὰ ζήσῃ ἐκεῖ μέσα; Κι ἂν πάθαινε τίποτε καὶ ἡ ἄλλη της ἢ κόρη, τότε τί θὰ γινόταν;...

Οἱ γείτονες ἔκαναν ἀναφορὰ στὴν Ἀστυνομία νὰ θγάλουν ἀπὸ τὸ δωμάτιο τὴν ἀρρωστη γιὰτὶ δὲν μποροῦσαν νὰ ὑποφέρουν τὴ βρώμα. Μιὰ νέα Χριστιανὴ ἔμαθε ἀπὸ τὸν ἀδελφό της χωροφύλακα τὸ δράμα τῆς ἀρρωστης κοπέλλας. Ἐνα σκίρτημα πέρασε τὴν καρδιά της. Τῆς φάνηκε πῶς εἶδε τὸ Χριστό τὸν ἴδιον πληγωμένο στὴ θέσι τῆς ἀρρωστης. Φοροῦσε ἀκόμα καὶ τὸν ἀκάνθινο στέφανο σὲ κεφάλι καὶ τῆς ἔλεγε: «Ὁλοι μ' ἐγκατέλειψαν. Κανένας δὲν ἔμεινε κοντά μου νὰ μοῦ γλυκάνῃ τὶς πληγές, νὰ διώξῃ ἀπὸ πάνω μου τὰ σκουλήκια... Καὶ ὅμως ἐγὼ ἔχυσά τὸ αἷμα μου γιὰ ὅλους... Θὰ μὲ ἐγκαταλείψῃς καὶ σύ, παιδί μου;...». Ἐκάμε ἀνατριχιασμένη τὸ σταυρό της καὶ μὲ βουρκωμένα τὰ μάτια σηκώθηκε καὶ πῆγε σὲς δυὸ ἀδελφικὲς της φίλες ποὺ εἶχαν καὶ οἱ τρεῖς μιὰ καρδιά δοσμένη ὁλότელὰ στὸ Χριστό. Ἐκλαψαν καὶ οἱ τρεῖς ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά τους, ἀναψαν κεριὰ μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, ἔβαλαν λιθάνι καὶ ἀνάμεσα στὰ μυρωμένα σύννεφα ἐγονάτισαν καὶ εἶπαν στὸ Χριστό: «Σὺ εἶσαι ὁ ἀρρωστος, Χριστέ μας. Ἐμεῖς Σένα θὰ περιποιηθοῦμε. Βοήθα μας». Καὶ ἀπεφάσισαν νὰ

περιποιηθῶν τὴν ἄρρωστη, ἕως οὗ πεθάνῃ. Πῆραν ἀμέσως σεντόνια καθαρὰ, δαμδάκια, γάζες, οἰνόπνευμα, κολώνιες, πῆραν δ,τι μποροῦσαν καὶ πῆγαν καὶ οἱ τρεῖς στὴν ἔρημη κοπέλλα. Ἔβρεξαν τὰ μανδήλια τους μὲ κολώνια καὶ τὰ ἔδεσαν στὴ μύτη, ἀνασκουμπώθηκαν καὶ ἐχώθησαν μέσα στὸ δωμάτιο. Σὲ λίγο ἔλαμπε τὸ σπίτι. Τὰ σκουλήκια ἔφυγαν ἀπὸ τὸ πληγωμένο κορμί. Ἔνα τενεκὲ τοῦ πετρελαίου ἐμάζεψαν σκουλήκια καὶ σάπια χρέατα! Ἀλειψαν μὲ ἀλοιφή τὸ σῶμα τῆς ἄρρωστης καὶ τὸ ἔδεσαν μὲ δαμδάκια, γάζες καὶ ἐπιδέσμους.

Ἡ ἄρρωστη σὰν σαστισμένη ἐκύταξε γύρω της τὴν ἀνέλπιστη αὐτὴ ἀγάπη καὶ στὸ τέλος ἐξέσπασε σὲ κλάματα ὥρες δολοκλήρες. Ἐκλαιγαν μαζί της καὶ οἱ Χριστιανὲς κοπέλλες ἀπὸ γλυκεῖα συμπόνοια, παίρνοντας ἀνερμήνευτη δροσιὰ ἀπὸ τὴ συνείδησή τους! Ἡ μητέρα τῆς ἄρρωστης οὔτε ξαναφάνηκε πλέον! Ὡστόσο ἐκείνη εἶχε βρῇ δ,τι οὔτε νὰ φαντασθῇ δὲν τολμοῦσε. Οἱ τρεῖς Χριστιανὲς μοίρασαν τὸ ἡμερονόκτιο σὲ τρία ὀκτώωρα καὶ κάθε μιὰ ἔμενε μαζί μὲ τὴν ἄρρωστη ὀκτὼ ὥρες τὴν ἡμέρα. Τίποτε δὲν τῆς ἔλειψε. Γιά ὅλα ἐφρόντιζαν οἱ πραγματικὲς ἀδελφές της. Δὲν ἔζησε καὶ πολὺ καιρὸ ἡ δυστυχής. Μὰ στὸ διάστημα αὐτὸ ἐξωμολογεῖτο τακτικὰ καὶ κοινωνοῦσε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Ἐκαμε συχνὰ προσευχὴ γιὰ τὴν ἀδελφή της καὶ τὴ μητέρα της ποὺ τὴν ἐγκατέλειπαν, ὅπως τὴν ὑπέδειξαν οἱ τρεῖς νέες ἀδελφές της, καὶ μιὰ μέρα τελείως ἀναγεννημένη προσεῖδε τὸ θάνατό της, εὐχαρίστησε τὶς πολύτιμες ἀδελφές της καὶ ξεψύχησε στὴν ἀγκαλιά τους. Ἐκεῖνες περιποιήθηκαν μὲ τὴν ἴδια ἀγάπη καὶ τὸ λείψανό της καὶ τὸ ἐκήδευσαν σὰν νάταν πραγματικὴ ἀδελφὴ τους...!

Ἡ Χριστιανὴ γυναῖκα, ἐμπνεομένη ἀπὸ τὸ σταυρὸ τοῦ Κυρίου, βαδίζει συχνὰ τὸ δρόμο τῆς αὐτοθυσίας. Πόσο ὠραιότερος θὰ ἦταν ὁ κόσμος ἂν ὅλες οἱ κοπέλλες καὶ οἱ γυναῖκες ζοῦσαν ὅλο τὸ νόημα ποὺ περικλείει ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ!

* Τὴ νίκη. Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, πάνω στὸ σταυρὸ, τὸ «τετέλεσται», ὁ σταυρὸς ἔγινε τὸ σύμβολο τῆς νίκης καὶ τοῦ θριάμβου. Ἡ κραυγὴ «τετέλεσται», ἦταν κραυγὴ νίκης. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Χρι-

στοῦ, ἐκείνη τὴ στιγμή, εἶχε συντελεσθῇ πιά. «Τετέλεσται» πᾶν δ,τι οἱ προφῆται προεῖπον· πᾶν δ,τι ὁ Πατὴρ ἀνέθεσεν εἰς τὸν Υἱὸν νὰ φέρῃ εἰς πέρας· ἡ δύναμις τῆς ἁμαρτίας συνετρίβη· ὁ κόσμος κατενικηθῇ.

Ἡ ἱστορία ἀναφέρει ὅτι, ὅταν ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἦταν στρατοπεδευμένος ἀπέναντι στὸν ἀντίπαλό του, τὸν Μαξέντιο, τὸ 312 μ. Χ., πρὶν ἀπὸ μιὰ μάχη, εἶδε στὸν οὐρανὸ τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ καὶ τὰ λόγια· «ἐν τούτῳ νικά». Τότε, ὁ αὐτοκράτωρ διέταξε νὰ τοποθετήσουν τὸ σταυρὸ στὸ λάβαρο καὶ νὰ τὸ περιφέρουν στὸ στρατόπεδο. Τὸ ἔκαναν καὶ μὲ τὴν πρώτη μάχη νίκησαν. Νίκησαν μὲ τὸ σταυρὸ

Ἡ ζωὴ μας ὅλη εἶναι μιὰ μάχη, μιὰ μάχη ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας. Σ' αὐτὴ τὴ μάχη ἡ Χριστιανὴ γυναῖκα μπορεῖ καὶ νικᾷ. Ὁ σταυρὸς τοῦ Κυρίου, ποὺ φέρει πάνω της σὰν πνευματικὸ κόσμημα, τὴν ἐμπνέει πάντοτε καὶ τὴν δυναμώνει, ὥστε νὰ εἶναι μιὰ νικήτρια. Μὲ τὴ δύναμι τοῦ σταυροῦ νικᾷ ὅλες τῆς τὶς ἀδυναμίες, ὅλα τῆς τὰ ἐλαττώματα, νεκρώνει ὅλο τῆς τὸν παλαιὸ τῆς ἄνθρωπο, τὸ ἁμαρτωλὸ ἐγώ. Εἶναι κι' αὐτὴ μιὰ ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς ψυχές, οἱ ὁποῖες· «τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις» (Γαλ. 5, 24). Νεκρώνει κυριολεκτικὰ ὅλα τὰ μέλη τῆς ὡς πρὸς τὴν ἁμαρτία. Νεκρώνει τὴ γλῶσσα τῆς νὰ μὴ λέγῃ πράγματα περιττὰ καὶ ἀνωφελῇ. Νεκρώνει τὰ μάτια τῆς νὰ μὴ βλέπουν τὰ πονηρά. Νεκρώνει τ' αὐτιά τῆς νὰ μὴ ἀκοῦνε τὰ ἄσχημα καὶ τὰ ἁμαρτωλά. Νεκρώνει τὰ χέρια τῆς νὰ μὴ κλέβουν τὰ ξένα πράγματα. Νεκρώνει τὰ πόδια τῆς νὰ μὴ πᾶνε σὲ τόπους ποὺ τραγουδιέται ἡ ἁμαρτία. Νεκρώνει τὴν καρδιά τῆς νὰ μὴν ἀγαπᾷ τὶς ἡδονὲς τοῦ κόσμου. Εἶναι νεκρῇ, ἡ Χριστιανὴ γυναῖκα, γιὰ τὸν κόσμὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἶναι ἀναίσθητη. Μπορεῖ, λοιπόν, νὰ λέγῃ κι αὐτὴ ἐκεῖνο, τὸ· «ὡς οὐκέτι ἐγώ, ζῇ ἐν ἐμοὶ Χριστὸς» (Γαλάτ. 2, 20).

Ὁ σταυρὸς ποὺ κρέμεται στὸ λαμπρὸ τῆς Χριστιανῆς γυναίκας, θυμίζει τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτο: Κάποιος βασιλιάς, στὰ παλαιὰ τὰ χρόνια, εἶχε ἓνα ἐλάφι ποὺ δὲν ἤθελε νὰ τὸ ἀγγίξῃ κανένας. Γι' αὐτὸ πῆρε καὶ κρέμασε στὸ λαμπρὸ του τὴν ἐπιγραφὴν· «μὴ μὲ ἀγγίξῃς ἀνὴρ καὶ θάσιαις».

Ἔτσι, κανείς δὲν μπορούσε νὰ ἀγγίξη καὶ νὰ πειράξῃ μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο τὸ βασιλικὸ ἐλάφι. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὴ Χριστιανὴ γυναῖκα. Εἶναι καὶ αὐτὴ ἓνα ἐλάφι τοῦ Χριστοῦ, τοῦ βασιλιᾶ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ὁ σταυρὸς τῆς εἶναι γι' αὐτὴν μιὰ ἐπιγραφή, παρόμοια μὲ ἐκείνη τοῦ βασιλικοῦ ἐλαφιοῦ. Γι' αὐτὸ δὲν ἐπιτρέπεται ποτὲ καὶ σὲ κανέναν νὰ τὴν ἀγγίξῃ καὶ νὰ προσβάλλῃ τὴν ἡθικὴ τῆς ἀκεραιότητα. Εἶναι ἀποφασισμένη νὰ μείνῃ ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς τῆς ἀγνῆ καὶ ἀμόλυντῃ, ἔστω κι' ἂν ποτὲ χρειασθῇ νὰ πεθάνῃ μαρτυρικά.

Περίπτωσις νὰ παραδοθῇ στὴν ἁμαρτία, σὲ ὁποιοδήποτε ἁμαρτία, δὲν ὑπάρχει καμιά. Προτιμᾷ τὸ θάνατο, παρὰ τὴν ἁμαρτία. Στὸ δεῦτερο παγκόσμιον πόλεμον συνέβη τὸ ἑξῆς: Ἐνας λόχος Γερμανῶν περικυκλώθηκε ἀπὸ μιὰ Μεραρχία Ρώσικῃ. Ἐμηνύθησαν νὰ παραδοθῶν, ἀλλὰ οἱ Γερμανοὶ ἀρνήθησαν. Ὁχυρώθηκαν σ' ἓνα φρούριον καὶ ἄρχισαν νὰ πολεμοῦν. Οἱ Ρῶσοι μέσα σὲ λίγη ὥρα τοὺς σκότωσαν ὅλους. Μόνον ὁ διουκιτῆς τοῦ λόχου Γκρισχάιμ ἦταν ζωντανός. Τὸν ἐπλησίασε ὁ Ρῶσος Μέραρχος καὶ τοῦ ζήτησε νὰ μάθῃ τὸ λόγο ποὺ δὲν παραδόθηκαν, ἀφοῦ ἦσαν λίγοι. Τότε ὁ Γερμανὸς Λοχαγὸς ἔφερε τὸ χέρι του στὸν ἀγκυλωτὸ σταυρὸ καὶ ἀπήντησε: «Ὅσοι ἔχουν αὐτὸ τὸ γνῶρισμα δὲν παραδίδονται. Ἀποδύσκουν». Μιὰ παρόμοια ἀπάντησις δίδει καὶ ἡ Χριστιανὴ γυναῖκα σὲ κάθε πειρασμό: «Ὅποια φέρει πάνω της τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ δὲν παραδίδεται, ἀλλὰ πεθαίνει.

* Τὶς δοκιμασίαις τῆς ζωῆς. Σταυρὸς ἀλληγορικὰ σημαίνει κάτι ποὺ μᾶς θλίβει καὶ μᾶς στενοχωρεῖ. Κάτι ποὺ μᾶς προξενεῖ πόνο καὶ ὀδύνη. Σταυρὸς εἶναι οἱ πόνοι καὶ τὰ βάσανα τῆς ζωῆς. Σταυρὸς εἶναι οἱ ὕβρεις, οἱ κακολογίες, οἱ ἐξευτελισμοί, οἱ διωγμοί, ὅλα τὰ μαρτύρια ποὺ ὑφίστανται, ὅσες ψυχὲς ἀγαποῦν τὸ Χριστὸ καὶ ζοῦν, ὅπως Ἐκείνος εἶπε νὰ ζοῦν. «Πάντες οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται» (Β' Τιμ. 3, 12).

Ὁ σταυρὸς, εἴτε εἶναι ἀρρώστειες καὶ ποικίλες ἄλλες στενοχώριες μας, εἴτε θάνατοι ἀγαπητῶν μας προσώπων, εἴτε διωγμοί, ἀπει-

λές καὶ εἰρωνεῖες γιὰ τὶς θρησκευτικὰς μας πεποιθήσεις, δὲν θὰ λείψῃ ποτὲ ἀπὸ τῆ ζωῆς μας. Ἡ ζωὴ κάθε Χριστιανῆς γυναίκας εἶναι μιὰ ζωὴ σταυροῦ. Ὅπως λέγει ἡ Μίμησις τοῦ Χριστοῦ: «κι' ἂν ἀκόμα ὅλα τὰ τακτοποιήσῃς σύμφωνα μὲ τὶς προτιμήσεις σου καὶ τὴ θέλησί σου, θὰ δῆς πὼς πάντα θὰ ἔχῃς νὰ ὑποφέρῃς ἀπὸ κάτι εἴτε τὸ θέλεις, εἴτε ὄχι. Ἔτσι πάντα θὰ ὀρίσῃς στὸ δρόμο σου τὸ σταυρό. Ἐπειδὴ ἡ θὰ ὑποφέρῃς ἀπὸ σωματικὸ πόνο ἢ κάποια θλίψις θὰ πικραίνει τὴν ψυχὴ σου. Πότε θὰ σ' ἐγκαταλείπῃ ὁ Θεός, πότε θὰ σοῦ φταίῃ ὁ γείτονάς σου καὶ πότε σὺ ὁ ἴδιος θὰ γίνεσαι βάρος στὸν ἑαυτὸν σου... Δὲ θὰ τὸν ἀποφύγῃς, ὅπου κι' ἂν πᾶς. Γιατὶ ὅπου κι' ἂν πᾶς παίρνεις μαζί σου καὶ τὸν ἑαυτὸ σου κι' ὅπου κι' ἂν στραφῇς τὸν ἑαυτὸ σου ἀντικρύξεις. Στρέψε τὸ βλέμμα σου ψηλά, κάτω, μέσα κι' ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ σου. Παντοῦ θὰ ἀντικρύξῃς τὸ σταυρό».

Ἡ Χριστιανὴ γυναῖκα ἀγαπᾷ τὸ σταυρό. Ἀγαπᾷ ὅ,τι καὶ ἂν τὴν στείλῃ ὁ Κύριος. Μαζὶ μὲ τὸν Μπετόβεν, κρᾶζει: «Πάνσοφε Θεέ, στείλε ὅ,τι θέλεις εἴτε καλὸ εἴτε κακό, ἀρκεῖ νὰ εἶναι ἀπὸ τὸ χέρι σου». Δέχεται τὸ σταυρό, ἀλλὰ καὶ χαίρεται γιατί μέσα σ' αὐτὸν βλέπει τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου. Μιὰ λεπτὴ ἔλεγε: «ὦ! πόνε πόσο εἶσαι γλυκύς, ὅταν ὁ Ἰησοῦς μᾶς ἀφήνῃ νὰ αἰσθανθοῦμε τὴν παρουσίαν τοῦ». Δέχεται τὸ σταυρό, καίγεται μὲ τὸ σταυρό καὶ ἐπιζητεῖ τὸ σταυρό. Μιὰ εὐσεβὴς ψυχὴ ἀνεφώνησε κάποτε: «Θεέ μου, δίδε μου καθ' ἑκάστην μιαν μικρὰν θλίψιν διὰ νὰ ἐξαγιάζω τὴν ψυχὴν μου».

Γυναῖκες καὶ Νέες,

Ὁ σταυρὸς μὲ τὸ νόημα ποὺ περικλείει, ὅπως τὸ εἶδατε, εἶναι ἀπὸ τὰ ὠραιότερα κομμάτια ποὺ μπορεῖ νὰ φορῇ ἡ κάθε μιὰ. Καί, ὅσο ὠραῖο εἶναι τὸ κόσμημα αὐτό, τόσο ὠραία θὰ γίνῃ κι' αὐτὴ. Ὁραία μὲ τὴν χριστιανικὴ ἀγάπην, τὴ συγγνώμην καὶ τὴ θυσίαν. Ὁραία μὲ τὴν ἡθικὴ ἀκεραιότητα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Ὁραία μὲ τὴν ἐξαγισμένην ζωὴν ἀπὸ τὶς θλίψεις καὶ τὶς δοκιμασίας.

Οι καλῶς ἀδλήσαντες:

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΕΠΙΜΑΧΟΣ ὁ Αἰγύπτιος

31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΟΙ ΖΗΤΟΥΝΤΕΣ ΤΗΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Οἱ μαρτυρικοὶ στεναγμοί

Δὲν μένουν ἀδρανεῖς οἱ σύγχρονοι ἄνθρωποι. Ἀπεναντίας παρουσιάζουν ἔντονον κινητικότητα. Σκέψιν, καρδίαν, διάθεσιν ἀπασχολοῦν συνεχῶς. Ἀναζητοῦν τρόπους καὶ μέσα βελτιώσεως τῶν ὄρων τῆς ζωῆς των. Ἡ δραστηριότης αὐτῇ, ἐὰν εἶχε τὴν προϋπόθεσιν τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς τελειοποιήσεως, θὰ ἦτο ἡ πλεον ἀξιέπαινος πρωτοβουλία διὰ τὸν ἄνθρωπον, διότι ἡ ἱκανοποίησις τῶν καθημερινῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς του εἰς ἐπιτρεπόμενα ὅρια ἐπιφέρει ἰσορροπίαν, γαλήνην καὶ ὀρθὴν κρίσιν εἰς τὸν σωματικὸν καὶ πνευματικὸν κόσμον τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀναζητήσῃ τὴν ἰσορροπίαν τῶν πνευματικῶν καὶ σωματικῶν του δυνάμεων τοῦ ὑποδεικνύει ὅτι δὲν πρέπει νὰ χάνεται μέσα εἰς τὴν παραζάλην τῶν μεριμνῶν τί θὰ φάγῃ, τί θὰ πῇ καὶ τί θὰ ἐνδυθῇ. Αὐτὰ ἀκολουθοῦν μετὰ τὴν ἀναζήτησιν πρῶτον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐνῷ δίδει μεγάλην βαρύτητα εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἐπίλυσιν τῶν βιοτικῶν ἀναγκῶν του, ἐν τούτοις δὲν τὴν προτάσσει. Ὡς πρῶτον μέλημα τοῦ ἀνθρώπου θεωρεῖ τὴν ἀναζήτησιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, διότι ὅλα τὰ ἄλλα ἀκολουθοῦν.

Οὐδεὶς ἀντιλέγει ὅτι ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὰς ἀνάγκας του ὀφείλει νὰ ἐργάζεται. Ἡ ἐργασία του ἰδιαίτερος ἀξιολογεῖται ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Ἐντάσσεται εἰς τὸ κύκλωμα τῶν σοβαρῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς τὸν Θεόν. Μὲ τὴν ἐργασίαν ὁ ἄνθρωπος τελειοποιεῖται καὶ ἡ κοινωνία προοδεύει. Δαμάζονται αἱ δυνάμεις του καὶ διαμορφώνεται ὁ χαρακτήρ του. Γίνεται ὁ ἄνθρωπος ἠθικός, κοινωνικός καὶ χαρούμενος, διότι γνωρίζει ὅτι ἐλυτελεῖ τὸ καθῆκον του.

Ἄν κατανοήσῃ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι, ὅταν χά-

σῃ τὴν ἐλπίδα του πρὸς τὸν Θεόν, τότε χάνει καὶ τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς. Ὁ ὕπνος του γίνεται ἀνήσυχος, ἡ ψυχὴ του φοβισμένη, τὸ ἄγχος πιεστικόν, ἡ ἀγωνία βασανιστικὴ, οἱ στεναγμοὶ μαρτυρικοί.

Ἀσφαλῶς τότε θὰ ἀναζητῇ τὸ λιμάνι τῆς γαλήνης. Θὰ σκεφθῇ ὅτι αἱ μέριμναι διὰ τὴν ὑλικὴν καὶ μόνον εὐημερίαν δὲν ἀφανίζουν τοὺς μαρτυρικοὺς ἀναστεναγμούς, ἀπεναντίας τοὺς αὐξάνουν. Χρειάζεται νὰ σταθῇ ὁ ἄνθρωπος καὶ μὲ εὐλκρίνειαν νὰ στρέψῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν του πρὸς τὸν Θεόν. Νὰ προσευχηθῇ ἀνυπόκριτα, νὰ παρακολουθήσῃ τὴν θείαν λειτουργίαν προσεκτικὰ, νὰ ἀκούσῃ τὸ κήρυγμα μὲ διάθεσιν ὠφελείας, νὰ μελετήσῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὥπως ἐξαγγέλλεται ἀπὸ τὴν Ἀγίαν Γραφήν καὶ τὸ θρησκευτικὸν ἔντυπον.

Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύπτει τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον μὲ τὴν σύγκρισίν του πρὸς τὰ ἄλλα δημιουργήματα. Τὰ πουλιά, τὰ δένδρα, τὰ λουλούδια οὐδεμίαν φροντίδα καταβάλλουν καὶ ὅμως ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τὰ συντηρεῖ. Περισσότερον ἔχει ἐκδηλώσει τὴν ἀγάπην του ὁ Θεὸς πρὸς τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Υἱοῦ Του. Τὸν ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὸ βαρὺ φορτίον τῶν ἁμαρτιῶν του μὲ τὴν μετάνοιαν καὶ τὸν ἀποκαθιστᾷ ἀγνόν εἰς τὴν βασιλείαν του. Πόσοι ὅμως ὠφελοῦνται;

Τὴν ἀπάντησιν δίδουν οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ. Αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἀφωσιώθησαν εἰς τὸν Θεόν. Αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι κατενόησαν ὅτι ἐνωμένοι μὲ τὸν Θεὸν δύνανται νὰ ἀπαλύνουν τὸν πόνον, νὰ μετριάσουν τὴν ἀγωνίαν καὶ νὰ ζήσουν ἡρεμον ζωὴν εἰς τὴν ἐπίγειον πορείαν. Ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἐκλεκτῶν μνημονεύομεν εἰς τὴν στήλην αὐτὴν τὸν ἅγιον καὶ μάρτυρα τῆς χριστιανικῆς πίστεως ΕΠΙΜΑΧΟΝ τὸν Αἰγύπτιον τὸν τιμώμενον ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τὴν 31ην Ὀκτωβρίου.

Ὁ ἅγιος μάρτυς Ἐπίμαχος ἔλαμψεν ὡς γενναῖος ὀπλίτης τοῦ Σωτῆρος. Ἡγωνίσθη ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως μετὰ ζῆλον καὶ ἀποφασιστικότητα. Κατήγετο ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Αἱ προσευχαί, ἡ ἐργατικότητα, ἡ ἐπιμέλεια, ἡ ἐντιμότης καὶ ἡ ἐλπίς τῆς μελλούσης σωτηρίας τὸν ἔφεραν πλησίον τῆς ἀληθείας. Βλέπων τοὺς Χριστιανοὺς νὰ βασανίζονται ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρας δὲν ἔμεινε ἀδρανής. Μὲ θάρρος καὶ παρρησίαν ἐνεφανίζετο ἐνώπιον τῶν ἀξιωματούχων καὶ ὑπεδείκνυεν εἰς αὐτοὺς ὅτι οἱ βασανισμοὶ τῶν Χριστιανῶν εἶναι ἄδικοι, ἄνθρωποι καὶ ἐγκληματικοί· ὅτι ἡ θεία δικαιοσύνη δὲν θὰ ἀφῆνεν ἀτιμώρητον τὴν συμπεριφορὰν τῶν αὐτῶν. Παράλληλα ὁμῶς ἐνεθάρρυνε τοὺς Χριστιανοὺς νὰ ἀντιμετωπίσουν μὲ ψυχραιμίαν τὰ βασανιστήρια, διότι ἔτσι τὸ δόγμα τοῦ Θεοῦ θὰ ἐδοξάζετο εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ὁ Ἐπίμαχος ἐπιθυμῶν νὰ καλλιεργήσῃ ἐντονώτερον τὴν ἀρετὴν κατέφυγεν εἰς τὸ ὄρος Πηλοῦσιον, ὅπου ἀφωσιώθη εἰς τὴν πνευματικὴν ἀσκήσιν. Προσευχή, ἀγρυπνία, νηστεία καὶ ἄσκησις ἦσαν αἱ κύρια ἐνασχολήσεις του εἰς τὸ ἀσκητήριόν του. Ἐκεῖ χαλυβδοῦνται ἡ θέλησις καὶ ὑποτάσσονται αἱ δυνάμεις εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν. Τὸ ἀσκητήριόν του ἐγκατέλειπεν, ὅταν οἱ Χριστιανοὶ ὑφίσταντο σκληρὰ βασανιστήρια ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρας καὶ ἡ χριστιανικὴ πίστις καθυβριζέτο. Ἡσθάνθη τότε τὴν ἀνάγκην νὰ δράσῃ ἀποφασιστικά. Κατήλθεν εἰς τὰς πόλεις, συνέτριψε τὰ εἰδῶλα καὶ παρουσιασθεὶς ἐνώπιον τοῦ Ἀπελλιανοῦ ἡγεμόνος τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν ἤλεγξε διὰ τοὺς βασανισμοὺς τῶν Χριστιανῶν. Ὁ ἡγεμὼν ὀργισθεὶς διέταξε νὰ τὸν μαστιγώσουν καὶ νὰ τὸν φυλακίσουν.

Εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἐπίμαχος συνέχισε τὸ ἱεραποστολικόν του ἔργον, ὡς ἄλλοτε ὁ ἀπ. Παῦλος εἰς Ρώμην, ἐμψυχώνων τοὺς πολλοὺς εὐσεβεῖς εἰς τὴν πίστιν. Τοῦτο πληροφορηθεὶς ὁ ἡγεμὼν διέταξε σκληρότερον βασανισμόν τῶν Χριστιανῶν τῶν ὁποίων ἀπέκοψε τὴν γλῶσσαν διὰ νὰ μὴ τὸν ἐλέγχουν.

Τὸ δηλητήριο τῆς ἁμαρτίας

Ἐνοχος ὁ ἄνθρωπος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἀδρανῇ διὰ τὴν ἀποφυγὴν τῆς ἁμαρτίας. Φοβερὰ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἁμαρτωλοῦ βίου. Γυμνοῦται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν θεῖαν χάριν, διότι ζῇ χωρὶς τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἐπιθυμῶν, ὁ σκεπτόμενος καὶ ὁ πράττων τὴν ἁμαρτίαν χάνει τὴν ἐπαφήν του μετὰ τὸν Θεόν. Ἐνδιαφέρεται μόνον διὰ τὸ ἄτομόν του. Ἀγαπᾷ αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀναμένει ἐκδουλεύσεις. Γίνεται σπάταλος, μέθυσος, καρτοπαίκτης, ἐκμεταλλευτής, ἄδικος. Ἐτοι εἶναι ἡ ἁμαρτία· ὑπόσχεται ἡδονὰς καὶ δίδει πικρίας· ὑπόσχεται πολλὰ καὶ ἀφαιρεῖ τὰ πάντα. Ἡ ἁμαρτία κρύπτει τὸ δηλητήριο μετὰ τὸ ὁποῖον δηλητηριάζει τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Αὐτὸ τὸ δηλητήριο ἤθελε νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοὺς συνανθρώπους καὶ ὁ ἅγιος Ἐπίμαχος, ὅταν ἀφῆνεν τὸ ἀσκητήριόν του κατήρχετο εἰς τὸν κόσμον. Ἐδωκε μάχην σκληρὰν κατὰ τῆς ἁμαρτίας «ἥρας λαμπρὸν τρόπαιον» ὅπως ψάλλει ὁ ὕμνος. Αὐτόκλητος ὤρμησε διὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν ἁμαρτωλόν, τὸν πεπλανημένον, τὸν ἄπιστον. Ὁ ἀγὼν αὐτὸς ἐστοίχισε τὴν ζωὴν του. Ὁ δῆμιός του διέταξε νὰ τοῦ ξεσχίσουν τὰς σάρκας διὰ σιδηρῶν αἰχηρῶν ὀργάνων, νὰ τὸν λιθοβολήσουν καὶ τέλος νὰ τὸν κρεμάσουν. Ταῦτα ὑπέμεινε καρτερικώτατα συνεχίζων τὰς προτροπὰς πρὸς τοὺς βασανιστὰς του νὰ μετανοήσουν, νὰ ἐγκαταλείψουν τὸν ἁμαρτωλὸν βίον καὶ νὰ γνωρίσουν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὁ δῆμιος ὅμως ἔμεινε σκληρὸς καὶ διέταξε τὸν ἀποκεφαλισμὸν διὰ τοῦ ξίφους τοῦ μάρτυρος Ἐπιμάχου.

Ὁ μαρτυρικὸς θάνατος τοῦ ἁγίου Ἐπιμάχου συνεκίνησε βαθύτατα πολλὰς ψυχὰς τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ὁλοκλήρου τῆς Αἰγύπτου καὶ δὲν ἦσαν ὀλίγαι αἱ ψυχὲς ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμά του καὶ οὕτω ὁ χριστιανισμὸς εἶχεν ἐπίδρασιν εἰς τὴν περιοχὴν αὐτήν.

Ὁ Θεὸς εἶναι φῶς· καὶ ὅταν ζῶμεν εἰς συνεχή μετ' αὐτοῦ ἐπικοινωνίαν, ὥστε ἡ παρουσία του συνεχῶς νὰ κυριαρχῇ εἰς τὴν καρδίαν μας, τότε βαδίζομεν ἐν τῇ φωτὶ.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

† ΙΟΥΔΑΝΗΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜΙΔΗΣ

Πρόωρα και νικημένος από ανίστες ασθένειες, μετά από πολύχρονη πάλη με το θάνατο, ἄφησε τὴν στρατευομένη Ἐκκλησία καὶ μπῆκε στὴν θριαμβεύουσα τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἀδελφὸς Ἰουδάνης Σεραφεϊμίδης.

Ἐξαγνισμένος ἀπ' τὴν προσπάθεια καὶ τὸν ἀγῶνα, ποὺ παρὰ τὰ χτυπήματα ἀπ' τὶς συνεχεῖς κρίσεις, ἦταν μέσα στὰ πλαίσια τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἐλπίδος στὴν χάρι τοῦ Κυρίου, πανέτοιμος ψυχικὰ συνάντησε τὸ θάνατο.

Ἐκ νεότητος πιστὸ τῆς Ἐκκλησίας τέκνο

Φύλακες γρηγορεῖτε!

Μὴν ἐπιτρέψετε νὰ ἐπιτύχη τὸ ἐπιχειρούμενο ἀνοσιούργημα. Ἡ εὐθύνη σας θὰ εἶναι μεγάλη. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς στὴν συντριπτικὴ του πλειοψηφία, εἶναι ὑπὲρ τῶν πατροπαράδοτων θεσμῶν. Ἀγαπᾷ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸ Ἔθνος καὶ δὲν θὰ συγχωρήσῃ ποτὲ ἐκείνους, ποὺ θὰ συνενδοκήσουν στὴν ἐκτέλεσι αὐτῶν τῶν θεσμῶν, ὅταν θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ μιλήσῃ μετὰ τὴν ψῆφον.

Οἱ χιλιάδες τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τὰ μέλη τῆς Ο.Χ.Α. «Ἀπολύτρωσις» Θεσσαλονίκης θὰ ταχθοῦν παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Βουλευτῶν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι θὰ ἀποδειχθοῦν ἄξιοι τῆς πίστεως καὶ τῶν ἱερῶν θεσμῶν τοῦ Ἐθνους μας.

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς

Διὰ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

ΣΑΒΒΑΣ Ν. ΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

καὶ μέλος τῆς Ἀδελφότητός μας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της περίπου, ὁ Ἰουδάνης ἀναδείχτηκε ὁ ἐνάρκτος, ὁ ὑπομονετικὸς Χριστιανὸς καὶ ὁ ἀγωνιστὴς τῆς εὐαγγελικῆς ἀλήθειας. Στὰ τελευταῖα του χρόνια ἔγινε ἕνα νέο ὑπόδειγμα ὑπομονῆς, ἕνας νέος Ἰώβ, καὶ ἀπετέλεσε γιὰ ὅλους μας ἕνα ὑπόδειγμα χριστιανικῆς ἐγκαρτερήσεως μπρὸς στὸ φοβερὸ μυστήριον τοῦ θανάτου.

Τὸ ἔμπρακτο αὐτὸ κήρυγμα τοῦ θά εἶναι ὁλοζώντανο μπροστὰ μας μέχρι νὰ τὸν ἀκολουθήσουμε στὸν τάφο. Κι' αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ διαρκὲς μνημόσυνο του. Ἡ μνήμη του πραγματικὰ θὰ εἶναι αἰωνία.

Εἰς ΜΝΗΜΗΝ τοῦ ἀδ. Ἰουδάνου

Ἡ Ἀδελφότης μας ἀντὶ στεφάνου διέθεσε δύο χιλιάδες δρχ. διὰ φιλανθρωπικοὺς σκοποῦς.

Ἐπίσης οἱ κατωτέρω προσέφεραν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἀδελφότητος, ἀντὶ στεφάνου, τὰ ἀκόλουθα ποσά:

Σεραφεῖμ Σεραφεϊμίδης	δρχ. 1000
Δημήτριος Βαῆς	» 500
Παναγιώτης Στρατηγέλης	» 500
Προκόπιος Στρατηγέλης	» 500
Χαράλαμπος Πεχλιβανίδης	» 500
Δημήτριος Γαλαῖος	» 500
Γεώργιος Ἀσημῆς	» 500
Ἰωάννης Θεοδωρίδης	» 300

* *

Ἐπίσης ἡ κ. Μαριάνθη Δανιὴλ προσέφεραν εἰς μνήμην τοῦ συζύγου της Βασιλείου δρχ. 1.000.

Ὁ κ. Ἀλέξανδρος Τριγλινὸς εἰς μνήμην τῆς συζύγου καὶ τῆς πενθερᾶς του δρχ. 3.000.

«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ» Μηνιαῖον ὁρθόδοξον χριστιανικὸν περιοδικόν.

Ἱδιοκτησία καὶ Ἐκδοσις Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, τηλ. 270-680 Θεσ/νίκη

Διευθυντὴς Συντάξεως: Σάββας Ν. Σανθόπουλος, Πέλοπος 9, Θεσ/νίκη

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Β. Π. Μακρόγλου, Βελισσαρίου 83, Θεσ/νίκη

Ἐτησίᾳ συνδρομή: Ἑσωτερικοῦ δρχ. 30 — Ἐξωτερικοῦ δολλ. 2

Ἐπιστολαὶ - συνδρομαὶ εἰς Περιοδικὸν «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, Θεσ/νίκη

Τύποις: ΤΤΠΟ - EXPRESS ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγίασμός καὶ ἀπολύτρωσις » (Α' Κορ. 1, 30)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' - ΕΤΟΣ Α'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Νοέμβριος 1975

Ἀριθ. φύλλου 359

Ἡ ΧΡΙΣΤΟΣ Ἡ ΧΑΟΣ

Πολλοὶ εἶναι οἱ σύγχρονοι ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι μὲ τὴν δραστηριότητά των προσπαθοῦν νὰ ἐπιβάλλουν ἰδεολογίας, αἱ ὁποῖαι δὲν ὀδηγοῦν εἰς τὴν λύτρωσιν καὶ σωτηρίαν. Εἶναι ἐπόμενον ὅτι αἱ ἰδεολογίαι αὐταί, ἐφ' ὅσον δὲν ἐμπνέονται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ἐφ' ὅσον προτάσσουν μόνον κοσμικὰς καὶ ὕλιστικὰς ἐπιδιώξεις τοῦ ἀνθρώπου, καλλιεργοῦν πάθη καὶ μίση καὶ ἀπογυμνώνουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν πνευματικότητα. Ἄλλως τε ἡ μορφή καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν συνθημάτων ἐπιβολῆς τῆς ἰδεολογίας των εἶναι ἡ πλεον ἀτλή ἀπόδειξις, ὅτι οἰαδήποτε ἰδεολογικὴ κατευθύνσις εἶναι ἐπικίνδυνος, ὅταν δὲν ἔχη ἀρχὴν καὶ τέρμα τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Οἱ Χριστιανοὶ ἠγωνίζοντο πάντοτε ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, διότι ἐπίστευον εἰς τὸν Χριστόν, ἡγάπων, τὸν Χριστόν, ἐπόθουν τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπεδίωκον νὰ κληρονομήσουν τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἀγὼν αὐτὸς τῶν ἀληθινῶν Χριστιανῶν εἶναι συνεχής, ἀδιάκοπος, ἐπίμονος καὶ ἀνυποχώρητος. Ἰδιαιτέρως ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας τὸ ἀγωνιστικὸν χριστιανικὸν πνεῦμα ὀφείλει νὰ γίνεται αἰσθητότερον, διότι τὸ ἄγχος καὶ ἡ ἀγωνία τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου καὶ τὸ ἀδιέξοδον τῶν διαθρωπτικῶν κατευθύνσεων τοῦ πολιτισμοῦ ὡς καὶ ἡ διασάλευσις τῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς τάξεως ἐντείνονται καὶ ἐπεκτείνονται λίαν ἐπικινδύνως.

Ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας, ὕστερα ἀπὸ τὰς τόσον ἐντυπωσιακὰς ἐπιτυχίας του εἰς τὸν τεχνικὸν τομέα, πιστεύει ὅ-

περοπτικὰ ὅτι εὐρίσκεται εἰς κατάστασιν ὑπεροχῆς καὶ νομίζει ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς καλλιέργειας. Περιφρονεῖ τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν, φυγαδεύει τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἀλήθειαν, σκληρύνει τὴν καταπιεστικὴν θέσιν του πρὸς τὸν πλησίον του, καλλιεργεῖ καὶ υποβάλλει ἀντιχριστιανικὸν πνεῦμα, υποδαυλίζει τὸν ἐγωϊσμὸν διὰ τὴν δημιουργίαν ἀνταγωνιστικοῦ φρονήματος.

Εἶναι παγκόσμιος ὁ ἐγωϊστικὸς παροξυσμὸς ἀπὸ τὴν ἑλλειψιν πνεύματος συνεργασίας καὶ ἀγάπης. Τὸ πνεῦμα τῆς ἀναταραχῆς τροφοδοτεῖται καὶ διευρύνεται εἰς μεγάλην ἔκτασιν. Ἔτσι ἡ ἀγάπη τραυματίζεται καὶ ψυχορραγεῖ, τὰ μίση καὶ ἡ βία αὐξάνουν, τὸ σκότος ἀπλώνεται, ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ ἐμφανίζει κάμψιν, ἡ ἐλπίς ὀλιγοστεύει, ἡ ἀτμόσφαιρα παίρνει μορφήν ἀποπνικτικὴν, ὁ οἰκογενειακὸς βίος διασαλεύεται, ἡ ὑπογεννητικότης παίρνει ἀνησυχητικὴν διάστασιν, ἡ αἰσθησιακὴ ζωὴ καὶ ἡ διαστροφή ἐπαινοῦνται καὶ τείνουν νὰ γίνουν κανῶν. Καὶ πολλὰ ἄλλα διαθρωπικὰ τάσεις διαδραματίζουν τὸν ρόλον τους χωρὶς δυστυχῶς ἐντονὸν ἀντίλογον, διότι αἱ δυνάμεις τοῦ φωτὸς ἀδρανοῦν. Ἔως πότε ὁμως θὰ ἀδρανοῦν; Ἦδη ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς νέους τῆς Θεσσαλονίκης ἐρρίφθη τὸ σύνθημα: Ἡ ΧΡΙΣΤΟΣ Ἡ ΧΑΟΣ. Εἶναι ἕνα σύνθημα δυναμικόν, τὸ ὁποῖον πρέπει ἐντονα νὰ προβληματούσῃ τὸν ἄνθρωπον.

Χωρὶς τὸν Χριστὸν ἐκτείνεται τὸ χάος, ἡ τραχύτης, ἡ ἀπονέκρωσις παντὸς ἰδα-

νικοῦ, ὁ ἀκαλίνωτος ἀνταγωνισμός, ἡ ἔλ-
λειψις διεξόδου, ἡ τραγωδία τοῦ ἀνθρω-
πάνου βίου, τὸ μῖσος, αἱ διαστροφαί. Μὲ
τὸν Χριστὸν ἐπικρατοῦν ἡ εἰρήνη, ἡ ἀγά-
πη, ἡ συνεργασία, ἡ ἀκεραιότης, ἡ εἰλι-
κρίνεια, ἡ ἀναγέννησις, ἡ καὶνὴ κτίσις, ἡ
λύτρωσις.

Μὲ τὸν Χριστὸν ὁ ἄνθρωπος ἀνατρέπει
τὴν πολιορκίαν καὶ τὰς ἐπιθέσεις τοῦ δια-
βόλου, ἀφυπνίζεται, γρηγορεῖ καὶ προε-
τοιμάζεται διὰ τὴν κληρονομίαν τῆς βα-
σιλείας τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὸν Χριστὸν ὁ ἐν-
θουσιασμός καὶ ἡ δίψα διὰ δρᾶσιν εὐρί-
σκουν τὸν ὁρθὸν δρόμον.

Ἡ Χριστὸς ἡ χάρις εἶναι τὸ σύνθημα
τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ διεγείρῃ τὸν πόθον
διὰ τὴν λύτρωσιν. Μὲ τὸν Χριστὸν ὁ κοι-
νωνικός βίος πορεύεται πρὸς τὴν ὠριμέ-
νην κατεύθυνσιν καὶ τὰ ἴθνη τοῦ κοινώνι-
κοῦ συνόλου ἐξευγενίζονται, ὁλοκλη-
ροῦνται καὶ ἀναπτύσσονται κατὰ τὸ πνεῦ-
μα τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου. Μὲ ὁδηγὸν
τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ τελειοποιεῖ-
ται ὁ ἄνθρωπος. Χωρὶς τὸν Χριστὸν ὁ ἄν-
θρωπος γίνεται δοῦλος τῶν παθῶν του,
περιφρονεῖ τὰ ἰδανικά, καταπατεῖ τὸ δί-
καιον, καταλαμβάνεται ἀπὸ τὴν μαρίαν
τῆς ἐξοντώσεως τοῦ πλησίον καὶ συντε-
λεῖ εἰς τὴν ἐξαχρείωσιν τῶν ἡθῶν τῆς
κοινωνίας.

Ὁ ἄνθρωπος ἐν Χριστῷ ἀναγεννᾶται,
φωτίζεται, σώζεται διότι συμφιλῶνεται
μὲ τὸν Θεόν. Ἐμπνέεται ἡ ψυχὴ του καὶ
δημιουργοῦνται ἔντονα θρησκευτικὰ συν-
αισθήματα. Γίνεται ὁ κλάδος τοῦ κλήμα-
τος ποῦ ἐνοῦται πνευματικὰ διὰ τῆς πί-
στεως μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ παράγει πο-
λὺν καρπὸν. Ἀπὸ τὸν πιστὸν Χριστιανὸν
ἀναμένονται ὡς καρποὶ εὐχυμοὶ ἡ ἀφοσί-
ωσις καὶ ἡ δρᾶσις, ἡ εὐγένεια καὶ ἡ κα-
λωσύνη.

Τὸ μήνυμα τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς πι-
στοὺς εἶναι: «μεῖνате ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑ-
μῖν... Ὁ μένων ἐν ἐμοί κἀγὼ ἐν αὐτῷ,
οὗτος φέρει καρπὸν πολὺν...» (Ἰωάν. 13,
4-5). Τὸ νὰ μένῃ ὁ Χριστὸς ἐνωμένος
μαζὶ μὲ τὸν ἄνθρωπον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν
πίσιν, τὴν ἀφοσίωσιν, τὴν ἀγάπην καὶ
τὴν ὑπακοὴν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Χρι-
στὸν. Ὁ σύνδεσμος αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου
μετὰ τοῦ Χριστοῦ φέρει πολὺν καρπὸν

καὶ γίνεται τὸ μέσον τῆς συνεργασίας
τῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ Χριστοῦ. Ἀκόμη τὸ μή-
νυμα τοῦ Χριστοῦ τονίζει ὅτι Αὐτὸς εἶναι
ἡ μόνη πραγματικὴ πηγὴ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ
τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ συνεπῶς ἡ σταθερὰ
ἐξάρτησις τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς χάρι-
τός του εἶναι καὶ ἀναγκαία καὶ ἀπαραί-
τητος. Χωριζόμενος ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τοῦ
πνεύματος τοῦ Χριστοῦ δὲν δύναται νὰ
ἐπιτύχῃ τίποτε τὸ ὠφέλιμον διὰ τὸν ἑαυ-
τόν του, διὰ τὸν συνάνθρωπόν του καὶ διὰ
τὴν κοινωνίαν.

Ὁ Ἀπ. Παῦλος ἰδιαίτερως ὁμιλεῖ διὰ
τὸν ἐμβολιασμὸν τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ
Χριστοῦ καὶ τονίζει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ
ζωὴ τοῦ πιστοῦ ἀνθρώπου.

Ἀποκρούουν οἱ σύγχρονοι ἄνθρωποι
τὴν ἔνωσιν τῶν μὲ τὸν Θεόν. Ἰσχυρίζον-
ται ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ἀνε-
φάρμοστος. Προτιμοῦν τὰς περιπλανήσεις
εἰς διδασκαλίας καὶ συνθήματα ἀνθρώ-
πων, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν μακρὰν τῆς ἀληθεί-
ας. Θυσιάζονται πολλάκις καὶ διὰ ἰδέας,
αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν τὸν χριστιανικὸν πυ-
ρῆνα, οὔτε δύνανται νὰ ἐμπνεύσουν τὴν
ἀγάπην, τὴν χαρὰν, τὴν εἰρήνην, τὴν μα-
κροθυμίαν, τὴν χρηστότητα, τὴν ἀγαθω-
σύνην, τὴν πραότητα, τὴν ἐγκράτειαν,
διότι αἱ ἀρεταὶ αὗται εἶναι καρποὶ τοῦ
Πνεύματος τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ ἀκολουθοῦντες τὸν Χριστὸν καὶ μέ-
νοντες ἐν Χριστῷ ἀποτελοῦν τὴν ζων-
τανὴν μαρτυρίαν πρὸς τὸν κόσμον.

Χρησιμοποιοῦν πολλοὶ ἐντυπωσιακὰ
συνθήματα διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ ἀνθρώ-
που, ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ συνθήματα ἀπου-
σιάζει τὸ λυτρωτικὸν μήνυμα τοῦ Χριστοῦ.
Λησμονοῦν οἱ ἄνθρωποι αὗτοι ὅτι χωρὶς
τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς, τὴν ὁποίαν δί-
δει ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ, αἱ χαρὰὶ τοῦ
κόσμου ὁμοιάζουν μὲ φθινοπωρινὰ σύννε-
φα, τὰ ὁποῖα εὐκόλως διαλύουν οἱ ἄνεμοι.

Εὐρίσκεται εἰς κατάστασιν συγχύσεως
ὁ συνάνθρωπός μας ἐπηρεασμένος ἀπὸ ὑ-
λιστικὰς καὶ ἀντιχριστιανικὰς θεωρίας καὶ
διδασκαλίας. Κυριαρχεῖται ἀπὸ ἕνα πνεῦ-
μα ἀναρχίας καὶ ἀντιδράσεως πρὸς ὅ,τι
νομίζει ὅτι ἀποτελεῖ ἐμπόδιον εἰς τὴν ἱ-
κανοποίησιν τῶν ἐπιθυμιῶν του. Ὁδηγεῖ
εἰς μίαν χαώδη κατάστασιν. Οἱ Χριστιανοὶ
δὲν πρέπει νὰ μείνουν ἀδρανεῖς. Τὸ σύν-

Αντιαιρετική στήλη

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ
ΚΑ'

ΕΡΩΤ.: Μας είπατε, κ. καθηγητά, στην προηγούμενη συνέντευξή μας για το 20ο κεφ. της 'Αποκαλύψεως που παρερμηνεύσαν αρχαίοι και σύγχρονοι αίρετικοί. Περιμένουμε σήμερα ν' ακούσουμε τη σωστή ερμηνεία αυτού.

ΑΠΑΝ.: Θα προσπαθήσω να δώσω σε γενικές γραμμές το νόημα του 20ου κεφαλαίου της 'Αποκαλύψεως. Λέγω σε γενικές γραμμές, γιατί μιὰ λεπτομερής ερμηνεία θα απαιτούσε χρόνο πολύ. Θα παρακαλέσω όμως τους αγαπητούς ακροατές ν' ανοίξουν την Καινή Διαθήκη, 'Αποκ. κεφ. 20, και να παρακολουθούν το κείμενο. Έτσι θα μπορέσουν καλύτερα να κατανοήσουν την αλήθεια που κρύβεται στο κεφάλαιο αυτό. Το πρώτο θέμα που παρουσιάζει είναι το δέσιμο του διαβόλου. Παρουσιάζεται μιὰ εικόνα περιγραφική γιατί όπως είπαμε το βιβλίο είναι συμβολικό. Κατεβαίνει ένας άγγελος από τον ούρανό που έχει στα χέρια του κλειδί και αλυσίδα. Και αυτός πιάνει το σατανά, το διάβολο, τον αρχαίο ὄφι, που πλανά την οικουμένη, τον δένει με την αλυσίδα και το κλειδί και τον βάζει μέσα στην άβυσσο και σφραγίζει την άβυσσο και τον κλείνει μέσα εκεί για 1000 χρόνια.

ΕΡΩΤ.: 'Η εικόνα αυτή είχε διωσδήποτε συμ-

*****

θημα: ἢ Χριστός ἢ χάος, τῶν νέων τῆς Θεσσαλονίκης πρέπει νὰ ἀντηχήσῃ παντοῦ. Πολλοὶ θὰ συγκινηθοῦν καὶ θὰ ἐλέγξουν τὴν πορείαν των. Ὅπως οὐδέποτε θὰ ἀνακόψουν τὴν πορείαν καὶ θὰ ἐπιθυμήσουν νὰ ζήσουν ἐν Χριστῷ. Πολλοὶ θὰ προτιμήσουν τὸν Χριστὸν καὶ θὰ ἀποφύγουν τὸ χάος. Ὁ Χριστὸς περιμένει νὰ συγκατοικήσῃ μετὰ τοῦ πᾶστος. Εἶναι ἐνὰ ἐπεῖγον προσκλητήριον τῆς ἐποχῆς μας νὰ ἀκολουθήσῃ ὁ κουρασμένος καὶ κλυδωνιζόμενος ἀπὸ ἀνατρεπτικὰ συνθήματα ἄνθρωπος τὸν Χριστὸν διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸ χάος.

Α.Β.Χ.

βολική. Μας θυμίζει τὴν εἰκόνα ποὺ πολὺ συχνὰ βλέπουμε· τὸ χωροφύλακα νὰ συλλαμβάνῃ ἕναν ἀπατεῶνα καὶ νὰ τὸν ὀδηγεῖ στὴ φυλακή. Τί θέλει νὰ συμβολίσῃ μὲ τὴν εἰκόνα αὐτὴ ὁ ἱερός συγγραφεὺς τῆς 'Αποκαλύψεως;

ΑΠΑΝ.: Θέλει νὰ μᾶς παραστήσῃ πολὺ ζωντανὰ μιὰ ἀλήθεια. Τὴν ἀλήθεια τῆς κατατροπώσεως τοῦ διαβόλου. Συλλαμβάνεται ὁ διάβολος καὶ δένεται, δὲν ἐκτελείται. Πῶς θὰ τὸ ἐξηγήσουμε αὐτό; 'Η κατανόησι καὶ ἡ ἐξήγησι τῆς εἰκόνας αὐτῆς εἶναι πολὺ ἀπλῆ, διὰν ἔχουμε ὑπ' ὄψιν μας ὅσα στὴν προηγούμενη ὁμιλία εἶπαμε γιὰ τὸ ὅτι ἡ 'Αποκάλυψι ἀναφέρει τὰ γεγονότα ἀνεξαρτήτως χρόνου, τὰ παρουσιάζει προφητικά. Εἶδαμε ὅτι τὸ θέμα τοῦ δεσμάτος τοῦ διαβόλου στὴν ἀγ. Γραφὴ ἔχει τρεῖς φάσεις. Μία στὸ παρελθόν, αὐτὴ ποὺ ἀναφέρεται στὸ 12ο κεφ. τῆς 'Αποκαλύψεως (στ. 7-9), ὅπου ἔχουμε τὸ γεγονός τῆς πρώτης πτώσεως τοῦ διαβόλου. Στὸ 20ο κεφ. ἔχουμε τὴ δεύτερη φάσι ποὺ συμβαίνει στὸ παρόν, στὴν ἐποχὴ ποὺ ἦρθε ὁ Χριστὸς στὸν κόσμον καὶ ἱδρυσεν τὴν Ἐκκλησίαν του. Στὴν εἰκόνα αὐτὴ κρύβεται ἡ ἀλήθεια ἐκείνη ποὺ κηρύττεται τόσες φορές στὰ Εὐαγγέλια. Σὰς διαβάξω: στὸ Μθ 12, 28 λέγεται· «εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ». Τὸ ἴδιον καὶ στὸ Λκ 11, 20· «εἰ δὲ ἐγὼ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ»· καὶ πῶς μπροστὰ στὸ Λκ 10ο κεφ. πάλι λέγεται ὅτι, διὰν ἔστειλε ὁ Κύριος τοὺς 70, «ἐθεώρει τὸν σατανᾶ ὡς ἀστραπὴν περόντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ». Καὶ τὸ πῶς χαρακτηριστικὸ χωρίο εἶναι ἐκεῖνο ποὺ λέγεται στὸν 'Ιω 12, 31· «Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκδηληθήσεται ἔξω». Πότε εἶναι τὸ νῦν;

Τώρα, λέγει ὁ Κύριος, ποὺ ἦρθα ἐγὼ, ποὺ ἀρχίζω τὸ ἔργο μου. 'Η δεύτερη, λοιπόν, φάσι εἶναι ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦρθε στὸν κόσμον, νίκησε τὸ σατανᾶ καὶ τὸν ἔδεσε· «ἐβλήθη ἔξω», βγήκε ἔξω ὁ σατανᾶς. Ὅπως ὁ

Χριστός στο κήρυγμά του συνδέει τὸ δέσμο τοῦ σατανᾶ μετὴν ἑναρξί τῆς βασιλείας του, ἔτσι ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἐδῶ στὴν Ἀποκάλυψι συνδέει τὸ δέσμο τοῦ σατανᾶ μετὰ 1000 χρόνια. Καὶ τώρα διαβάζουμε ἀπλούστατα τὸ συμπέρασμα. Μετὸν ἐρχομὸ τοῦ Χριστοῦ ἀρχίζει τὸ δέσμο τοῦ διαβόλου καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τὸ δέσμο τοῦ σατανᾶ τὸ περιγράφει μετὴν εἰκόνα ἐκείνη ποὺ ἔνας ἄγγελος πιάνει τὸ σατανᾶ, τὸν δένει με ἀλυσίδες καὶ τὸν ρίχνει στὴ φυλακὴ. Καὶ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ τὴν ἐκφράζει μετὰ 1000 χρόνια.

ΕΡΩΤ.: Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ χωρία ποὺ ἀναφέρατε ποῦ εἶνε τὸ γενικὸ πνεῦμα τῆς Γραφῆς γιὰ τὸ θέμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ;

ΑΠΑΝ.: 1. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶνε ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ εἰς αἰῶνας αἰώνων, στὴν ἄλλη μετὰ θάνατον ζωῇ, στὴ μετὰ τὴν ἀνάστασι καὶ τῇ β' παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου. Αὕτῃ εἶνε ἡ αἰώνια βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 2. Ἐπίσης βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶνε ἡ ζωὴ ποὺ ζῇ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ βαπτίζεται στὸ Χριστὸ καὶ πιστεύει καὶ ζῇ «ἐν Χριστῷ». Βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶνε μετὴν γενικὴ ἔννοια ἡ ἐκκλησία, μετὴν εἰδικὴ δὲ ἔννοια εἶνε ἡ χριστιανικὴ ζωὴ κάθε πιστοῦ. Αὕτῃ ἡ χριστιανικὴ ζωὴ ποὺ ἐδῶ στὴν Ἀποκάλυψι ὀνομάζεται 1000 χρόνια στὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιο ὀνομάζεται αἰώνιος ζωὴ.

ΕΡΩΤ.: Ἡ αἰώνια ζωὴ δὲν εἶνε ἡ μετὰ τὸν θάνατο ζωὴ;

ΑΠΑΝ.: Ὅχι μόνο αὕτῃ. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐδῶ ζωὴ. Τὸν ὀρισμὸ τῆς αἰωνίου ζωῆς μᾶς τὸν δίνει πολὺ καθαρὰ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος στὸ Ἰω 17, 3: «Αὕτη ἐστὶν ἡ αἰώνιας ζωὴ ἵνα γινώσκουσὶ σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ δὲν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν». Αὐτὸ λοιπὸν ποὺ στὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιο ὀνομάζεται αἰώνιος ζωὴ ἐδῶ στὴν Ἀποκάλυψι ὀνομάζεται 1000 χρόνια. Αὐτὰ τὰ 1000 χρόνια εἶνε ἡ χριστιανικὴ ζωὴ ποὺ θὰ ζήσουμε στὸν κόσμον αὐτό. Αὐτὰ τὰ 1000 χρόνια εἶνε ἡ ζωὴ ποὺ θὰ ζήσῃ ἡ ἐκκλησία ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος.

ΕΡΩΤ.: Πολὺ πειστικά. Μετὰ πολὺ ἐνδιαφέρον περιμένουμε ν' ἀκούσουμε καὶ τὴ συνέχεια.

ΑΠΑΝ.: Στὴ συνέχεια γράφει: «Μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον». Αὐ-

τὸ τὸ μικρὸν χρόνον ποὺ ἐσκανδάλισε πολλοὺς τονίζει τὴν ἐξῆς ἀλήθεια. Ὁ Χριστὸς ἔφερε τὴ σωτηρίᾳ γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἔδωσε τὸ σατανᾶ γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἔφερε τὰ χίλια χρόνια γιὰ ὅλους. Γι' αὐτὸ ὀνομάζεται Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Αὐτὴ τὴ σωτηρία ὅμως ποὺ ἔφερε ὁ Χριστὸς πρέπει νὰ τὴν κἀνῃ ὁ καθένας μᾶς κτῆμα του μετὴν μετάνοια, μετὴν βάπτισμα, μετὴν πίστι καὶ μετὴν χριστιανικὴ ζωὴ.

Ἡ σωτηρία ἦρθε γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ σῶζονται μόνον ἐκεῖνοι ποὺ πιστεύουν στὸ Χριστό. Ὅσοι δὲν πιστεύουν στὸ Χριστὸ εἶνε στὴ διάθεσι τοῦ διαβόλου.

ΕΡΩΤ.: Μὰ παρατάνω μᾶς λέει ὁ ἱερός συγγραφεὺς, ὅτι ὁ διάβολος δέθηκε. Καὶ ἐδῶ διὰ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον». Ποιὰ ἀλήθεια κρύβεται πίσω ἀπ' αὐτὴ τὴ συμβολικὴ κίνησι;

ΑΠΑΝ.: Αὐτὸ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ ἐρμηνεύσῃ λεπτολογώντας τις λέξεις τῆς περικοπῆς, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ τὸ νιώσῃ ἂν διάβασῃ 10 φορές τὴν ἁγία Γραφή, καὶ 50 φορές τὴν Ἀποκάλυψι, τόσο ποὺ τὰ νοήματά τους θὰ τοῦ γίνουν δίωμα. Δὲν πρόκειται γιὰ χρόνον ἀλλὰ γιὰ χώρον, ὅς τὸ πούμε ἔτσι, γιὰ μιὰ νοητὴ περιοχὴ. Στὴν Κ. Διαθήκῃ ὁ κόσμος ὅλος λέγεται «παρὼν αἰὼν», ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία ποὺ ζῇ ταυτόχρονα μετὸν κόσμον αὐτὸ καὶ μέσα στὸν κόσμον, λέγεται «μέλλον αἰὼν». Εἶνε ὀλοφάνερο ὅτι πρόκειται γιὰ πνευματικὴ περιοχὴ καὶ ὄχι γιὰ μιὰ χρονικὴ περίοδο τῆς παγκοσμίου ἱστορίας. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μετὴν χιλιετίᾳ τῆς Ἀποκαλύψεως. Αὕτῃ ἡ χιλιετία τρέχει τώρα, αὕτῃ τὴ στιγμὴ ποὺ μιλάμε, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ καὶ τελειώνοντας στὴ δευτέρα παρουσία. Ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸ καὶ μετὰ τὴ χιλιετία διαστήματα τρέχουν κι αὐτὰ τώρα, ἐνῶ ἔχουν ἀρχίσει πρὶν ἀπὸ τὴ χιλιετία. Ποιὰ εἶνε ἡ χιλιετία; Εἶνε ὁ κόλπος τοῦ Θεοῦ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, τὸ σύνολο τῶν πιστῶν, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτὴ τὴ χιλιετία ὁ σατανᾶς εἶνε δεμένος καὶ κλεισμένος στὴν ἄβυσσος, δηλαδὴ γι' αὐτοὺς ποὺ εἶνε ζωντανὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας μέσα στοὺς κόλπους της, ὑπάρχει δυνατότης σωτηρίας, δὲν ἀγονταὶ καὶ φέρονται ἀπὸ τὸ σατανᾶ, εἶνε ὑπὸ τὴν ἐξουσία τῆς ἀληθείας, ἔξω ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς πλάνης· ὁ σατανᾶς δὲν ἔχει τὴν ἐξουσία νὰ τοὺς κἀνῃ κακὸ. Εἶνε αὐτοὶ

πού δὲν ἀμαρτάνουν πρὸς θάνατον, ὅπως λέει ὁ ἴδιος ὁ Ἰωάννης στὴν Α' Ἐπιστολή του· τὸ ἴδιο νόημα πού ἔχει ἐδῶ στὴν Ἀποκάλυψι ἐπανέλαβε καὶ στὴν Ἐπιστολή του. Ἀλλὰ καὶ στὸ Εὐαγγέλιό του ἀπομνημονεύει τὸ λόγο πού εἶπε ὁ Ἰησοῦς λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ πάθος του· «Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω» (Ἰω 12, 31). Ἀρχων τοῦ κόσμου τούτου εἶνε ὁ σατανᾶς. Ἐκεῖ ὁ Χριστὸς εἶπε· «θὰ τὸν πετάξουν ἔξω», ἐδῶ ὁ Ἰωάννης λέει ὅτι τὸν ἐκλείσαν στὸ μπουντρούμι τῆς ἀδύσσου. Εἶνε τὸ ἴδιο ἀκριβῶς. Τὸ ἔξω καὶ ἡ ἀδύσσυς εἶνε τὸ ὅτι ὁ σατανᾶς θὰ χάσῃ τὴ δικαιοδοσία του γιὰ ὀρισμένους ἀνθρώπους, τοὺς πιστοὺς τοῦ Χριστοῦ, εἶνε ἡ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας πνευματικὴ περιοχὴ πού λέγεται «πονηρία» στὴν πρὸς Ἑβραίους (6, 12), «σατανᾶς» στὴν Α' πρὸς Κορινθίους (Α' Κο 5, 5) καὶ στὴν πρὸς Γαλάτας καὶ Τιμόθεον καὶ Τίτον «παρὼν αἰὼν» καὶ στὴν Ἀποκάλυψι «ἀδύσσυς». Ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία λέγεται «μέλων αἰῶν» (Ἐφ 1, 21· Ἐβ 6, 5) «χλίετία», «βασιλεία τοῦ Θεοῦ», αἰώνια ζωὴ.

ΕΡΩΤ.: Πολὺ σπουδαία αὐτὰ πού ἀκούμε, κ. καθηγητά. Ἡ ἀγ. Γραφή ἔχει πράγματι μεγάλο βάθος καὶ ἔχει καὶ τὴ γλώσσα της καὶ τὴ νοοτροπία της, ὥστε νὰ μὴ μπορῇ κανεὶς νὰ τὴν ἐξηγήσῃ χωρὶς βοήθ.

ΑΠΑΝ.: Θυμᾶστε τί εἶπε ὁ Φίλιππος στὸν Αἰθίοπα, «ἀρὰ γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;» καὶ ὁ Αἰθίοπας ἀπάντησε· «Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μὴ τις ὁδηγήσῃ με;». Ἀν αὐτὸ ἰσχύει σ' ὅλη τὴν ἀγ. Γραφή, ἰδιαίτερως ἰσχύει στὴν Ἀποκάλυψι.

Προχωρῶ στὴ συνέχεια. «Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθησαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρῖμα ἐδόθη αὐτοῖς; καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ πρεσεκύνησαν τὸ θηρίον οὔτε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη· καὶ οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἕως τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη». Τί θέλουμε ἄλλῃ ἐξήγησι γιὰ τὰ χίλια χρόνια, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς δίνει τὴν ἀπλὴ καὶ ζωντανὴ ἐξήγησί του; Στὸ στίχο αὐτὸ μὲ ἀπλᾶ λόγια λέει ὅτι ὅσοι δὲν προσκύνησαν τὸ διάβολο, ὅσοι δὲν παρὰσούρησαν ἀπὸ τὰ ρεύμα-

τα τῆς ἀθείας, τῆς ἀπιστίας, τῆς διαφθορᾶς, ὅσοι δὲν ἔδειξαν ἀδιαφορία στὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, ὅσοι πάλευσαν μὲ τὶς σκοτεινὲς δυνάμεις, δηλαδὴ οἱ πιστοὶ, τὸ μικρὸ ποίμνιο, οἱ ἀγνοὶ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, ὅλοι ἐκεῖνοι πού ἀποτελοῦν τὴ σπορὰ τοῦ Θεοῦ, τὰ μέλη τῆς βασιλείας του, αὐτοὶ εἶνε πού ζοῦν τὰ 1000 χρόνια. Εἶνε αὐτοὶ πού ζοῦν τὴν αἰώνια ζωὴ. Εἶνε αὐτοὶ πού ζοῦν τὴν τελειότητα μὲ τὸ Χριστὸ καὶ οἱ ὅποιοι εἶνε στὸν κόσμο αὐτὸ καὶ ἐνῶ εἶνε ἀνίσχυροι ἔχουν τὴ δύναμι νὰ πολεμοῦν καὶ νὰ νικοῦν τὸ διάβολο.

ΕΡΩΤ.: Μάλιστα, κ. καθηγητά, αὐτὴ εἶνε ἡ πρὸ ζωντανῆ ἐρμηνεία καὶ μᾶς ἱκανοποιεῖ ἀπόλυτα. Τί ἔγιναν ὅμως οἱ ἄλλοι πού δὲν ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ 1000 ἔτη;

ΑΠΑΝ.: Οἱ ἄλλοι δὲν ἔζησαν τὰ 1000 χρόνια. Εἶνε ἐκεῖνοι πού πλανήθηκαν ἀπὸ τὸ σατανᾶ, δὲν ἔζησαν χριστιανικὴ ζωὴ. Καὶ ἀντὶ νὰ πῇ δὲν ἔζησαν χριστιανικὴ ζωὴ, λέγει δὲν ἔζησαν χίλια χρόνια. Τὸ νόημα εἶνε· «Ὅσοι ἔζησαν χριστιανικὴ ζωὴ, ἔζησαν χίλια χρόνια, ἀσχετῶς ἂν ἡ ζωὴ τους εἶνε πέντε ἢ ἑκατὸ χρόνια. Τὸ χίλια δείχνει τὴν τέλεια ζωὴ, τὴν ὁλοκληρωμένη, τὴ γλυκεῖά, τὴν ὁμορφὴ, τὴν εἰρηνικὴ, ἀρμονικὴ, πνευματικὴ ζωὴ, τὴν ζωὴ τῶν μυστηρίων, ἐν μετανοίᾳ, ἐν εἰρήνῃ, μὲ ἔργα ἀγαθὰ, μὲ πνευματικὴ προκοπὴ. Αὐτὰ εἶνε τὰ 1000 χρόνια. Ὅσοι δὲν ἔζησαν τὰ 1000 χρόνια, ὅσοι· δηλ. δὲν ἔζησαν ἔτσι, αὐτοὶ εἶνε ἐκεῖνοι πού θὰ πεθάνουν στὸν κόσμο αὐτὸ τὸ θάνατο τὸν πρῶτο. Παρακάτω στ. 5 λέει· «καὶ οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν, ἕως τελεσθῇ τὰ 1000 ἔτη· αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη». Ἐδῶ ἔχουμε μιὰ ἀκόμη μαρτυρία σὰν ἐκεῖνες πού σᾶς ἀνέφερα παραπάνω. Εἶνε ὁ χωρισμὸς πού κάνει ὁ Κύριος γιὰ δυὸ ἀναστάσεις καὶ γιὰ δυὸ θανάτους. Ὑπάρχει ἀνάστασις πρώτη καὶ ἀνάστασις δευτέρα, θάνατος πρῶτος καὶ θάνατος δεύτερος. Στὸ 5ο κεφ. τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου (στὴν περικοπὴ πού ἀκούμε κατὰ τὴ νεκρώσιμῃ ἀκολουθίᾳ) βρίσκουμε τὴν ἐρμηνεία αὐτῶν τῶν ἀληθειῶν. Σᾶς διαβάξω· «Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν· ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστὶν ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται

τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουνται. Νὰ λοιπὸν ποιά εἶνε ἡ πρώτη ἀνάστασι πού ζοῦν οἱ Χριστιανοί; εἶνε ἡ χριστιανικὴ ζωὴ. Πολὺ καθαρά μᾶς τὸ λέει ἐδῶ ὁ Κύριος, ὅτι ὅσοι ἀκούσετε τὰ λόγια μου καὶ πιστέψετε σὲ μένα, ἔχετε ζωὴ αἰώνια καὶ μεταβαίνετε ἀπὸ τὸ θάνατο τῆς ἁμαρτίας, ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ κόσμου αὐτοῦ, στὴ βασιλεία πού εἶνε ἡ ζωὴ στὴν Ἐκκλησία, εἶνε τὰ χίλια χρόνια, εἶνε ἡ τέλεια ζωὴ. Ἀξίζει νὰ προσέξουμε στὴν παραπάνω περικοπή, ὅτι ἐπαναλαμβάνει ὁ Χριστός: «Ἐρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστὶ». Μὴν περιμένετε μετὰ ἀπὸ αἰῶνες καὶ χιλιετίες ν' ἀρχίσῃ ἡ βασιλεία μου, ὅπως περιμένουν οἱ αἰρετικοί, οἱ χίλιασταί. Τὰ χίλια χρόνια, ἡ βασιλεία μου, ἄρχισαν αὐτὴ τὴν ὥρα. Ποιά ὥρα; «ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουνται». Τὴν ὥρα αὐτὴ πού νᾶς κηρύττω, ὅσοι ἀπὸ σᾶς, πού εἰστε νεκροί, ἐπακούσετε στὸ κήρυγμά μου, θὰ ζήσετε. Εἶνε ἀκριβῶς τὸ ἴδιο πού λέει ἐδῶ στὴν Ἀποκάλυψι ὁ Ἰωάννης, ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ ἀνάστασι ἡ πρώτη. Ἐκτός ἀπὸ τὴν ἀνάστασι τὴν πρώτην ὑπάρχει καὶ ἡ ἄλλη ἀνάστασι, ἡ ἀνάστασι τῶν σωμάτων. Γι' αὐτὴν πάλι ὁμιλεῖ ὁ Κύριος στὴν ἴδια περικοπὴ στίχ. 28: «Μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα (τώρα δὲν λέγει καὶ νῦν ἐστὶν, εἶνε μελλοντικὴ αὐτὴ ἡ ὥρα, ἄγνωστο πότε θάρθῃ) ἔρχεται ὥρα, ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις (ὄχι οἱ νεκροὶ πού εἶπε παραπάνω πού ἀναφέρεται σὲ πνευματικῶς καὶ ἡθικῶς νεκρούς, ἀλλὰ οἱ φυσικῶς νεκροί, γι' αὐτὸ λέει πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις) ἀκούσονται... εἰς ἀνάστασιν κρίσεως». Νὰ λοιπὸν ποιά εἶνε ἡ β' ἀνάστασι καὶ ὁ β' θάνατος.

ΕΡΩΤ.: Θὰ θέλατε, κ. καθηγητά, νὰ μᾶς πῆτε συνοπτικά, ὅσα πολὺ ἀναλυτικά καὶ μὲ γραφικὰς ἀποδείξεις μᾶς εἰπάτε παραπάνω;

ΑΠΑΝ.: Πολὺ εὐχαρίστως. Πρώτη ἀνάστασι εἶνε ἡ χριστιανικὴ ζωὴ πού ἀρχίζουμε νὰ τὴ ζοῦμε ἀπὸ τὸ βάπτισμα μὲ τὴν πίστι. Πρῶτος θάνατος εἶνε ἡ ἀπιστία μας καὶ ἡ ἀμετανόητη ζωὴ πού κάνουμε, δταν ζοῦμε ἀντίθετα πρὸς τὸ Θεὸ καὶ πρὸς τὸ Εὐαγγέλιο. Ἡ πρώτη ἀνάστασι καὶ ὁ πρῶτος θάνατος ἄρχισαν αὐτὸ τότε πού ἦρθε ὁ Χριστός. Ἡ δευτέρα ἀνάστασι θὰ συμβῇ, δταν θὰ ἀναστηθοῦν οἱ νεκροὶ ἀπὸ τὰ μνήματα κατὰ τὴ β' παρουσία. Ὁ δευτέρος θάνατος

εἶνε ὁ θάνατος μετὰ τὴν καταδικαστικὴ ἀπόφρασι τῆς β' παρουσίας.

Αὐτοὶ πού θ' ἀναστηθοῦν στὴν πρώτη ἀνάστασι δὲν φοβοῦνται τὸν ἄλλο θάνατο. Ὅσοι ἀρχίζουν τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν, πού εἶνε ἡ ἀναστημένη ζωὴ στὸν κόσμον αὐτόν, ἀρχίζουν νὰ ζοῦν τὴν αἰώνια ζωὴ, τὰ χίλια χρόνια. Καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ εἶνε ἡ ἀπόδειξι, ἡ προκαταβολή, «ὁ ἀρραβὼν τοῦ πνεύματος», εἶνε τὸ ἐχέγγυο ὅτι θὰ κληρονομήσουν τὴν αἰώνια ζωὴ. Αὐτοὶ λοιπὸν δὲν φοβοῦνται τὸν ἄλλο θάνατο.

«Καὶ δταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ καὶ τὸν Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὃν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης». Ἐδῶ ἔχουμε ἓνα σημεῖο πού ἀποδεικνύει ὅτι τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰ σύμβολα δὲν πρέπει νὰ τὰ παίρνουμε κατὰ λέξι. Λέγει «ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης», ἐνῶ δὲν μπορεῖ ὁ στρατὸς νὰ εἶνε ὅσος ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. Ἐπίσης ὁ Γῶγ καὶ ὁ Μαγῶγ ἀποτελοῦν σύμβολα. Ὁ Γῶγ εἶνε βασιλεὺς τῆς φυλῆς Μαγῶγ, τὴν ὁποία κατέκτησε καὶ ἐξολόθρευσε ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ. Βασιλεὺς καὶ λαὸς εἶνε σύμβολο τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων, πού ἀκολουθοῦν τὸ σατανᾶ καὶ ὄλων ἐκείνων τῶν θηρίων πού πολεμοῦν ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ θηρία αὐτὰ θὰ τὰ ὑποτάξῃ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Θεοῦ, ἡ Ἐκκλησία, τὰ παιδιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ τοὺς συντρίψῃ, θὰ τοὺς διαλύσῃ κυριολεκτικῶς.

ΕΡΩΤ.: Θὰ θέλατε τώρα, κ. καθηγητά, νὰ μᾶς πῆτε γιὰ τὴν τρίτη φάσι τῆς πτώσεως τοῦ σατανᾶ;

ΑΠΑΝ.: Μάλιστα. Εἶνε ἐκείνη κατὰ τὴν ὁποία ὁ σατανᾶς θὰ ἐξολοθρευτῇ τελείως. Ὅχι πὼς θὰ ἐξαφανιστῇ, ἀλλὰ θὰ καταστῇ πλέον ἀδύνατος νὰ βλάψῃ καὶ νὰ ἐργάζεται. Εἶνε ἡ μετὰ τὴν β' παρουσία συντριβὴ τοῦ διαβόλου καὶ τῶν δυνάμεων του καὶ ἡ τοποθέτησί τους στὸ αἰώνιο σκότος, στὸ αἰώνιο πῦρ. Καὶ ἀκριβῶς γιὰ τὴν τρίτη φάσι, τὴν μετὰ τὴ δευτέρα παρουσία, ὁμιλεῖ ἡ τελευταία περικοπὴ στίχ. 11 - 15. Στὴν περικοπὴ αὐτὴ ἔχουμε ὁλοκάθαρα τὸ κήρυγμα, τὴν προφητεία ἐκείνη τοῦ Κυρίου, ὅτι θὰ ἔρθῃ ὥρα κατὰ τὴν ὁποία «συναχθῇσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς». Θὰ δώσῃ ἡ

Πρόσωπα τῆς Βίβλου

Ο ΑΒΕΣΣΑΛΩΜ

2. ΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

«Καὶ οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Δαυὶδ οἱ τεχθέντες αὐτῷ ἐν Χεβρών· πρωτότοκος Ἀμνὼν τῇ Ἀχιναὰμ τῇ Ἰεζραηλῆτιδι, ὁ δεύτερος Δαυὶδ τῇ Ἀδигаία τῇ Καρμηλίᾳ, ὁ τρίτος Ἀβεσσαλώμ υἱὸς Μααχά, ὁ τέταρτος...» (Α' Παρ. 3, 1-2).

Εἶδαμε τὸ ἔδαφος πάνω στὸ ὁποῖο φῦτρωσε ὁ Ἀβεσσαλώμ. Εἶδαμε τὸ γενεαλογικὸ τοῦ δένδρου. Σήμερα θὰ προχωρήσουμε. Πρέπει νὰ τὸν πλησιάσουμε στὴν πρώτη μικρὴ κοινωνία ποὺ ἔζησε. Νὰ μελετήσουμε τὴν οἰκογενειακὴ κατάσταση μέσα στὴν ὁποία πέρασε τὰ πρῶτα τοῦ χρόνια. Νὰ ἴδουμε τίς σχέσεις τῶν γονέων τοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν τοῦ. Νὰ νοιώσουμε ἀκριβῶς τί πνεῦμα ἐπικρατοῦσε στὸ σπίτι τοῦ καὶ ποιά ἀτμόσφαιρα περιέβαλε τὴ ζωὴ τοῦ μικροῦ Ἀβεσσαλώμ. Διότι πρέπει νὰ γνωρίζουμε, πῶς στὴ διαμόρφωση τοῦ χαρακτῆρος δὲν παίζει ρόλο μόνον ἡ κληρονομικότης. Παίζει μεγάλο ρόλο καὶ τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον. Αὐτὸ γίνεται ὁ πρῶτος διδάσκαλος τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Δαυὶδ! Ὑπῆρξε ἀπ' τίς πρὸ πολυμελεῖς οἰκογένειες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Κι' αὐτὸ γιατί ὁ Δαυὶδ ἀκολούθησε τίς συνήθειες τῶν χρόνων τοῦ καὶ πῆρε πολλὰς γυναῖκες. Ἀκολούθησε τὴν πολυγαμία.

Ἄλλ' ἡ πολυγαμία ἦταν καὶ εἶνε μιὰ ἐκτροπὴ ἀπ' τὴ θεία διάταξη τοῦ γάμου. Γιατί ἅμα ἀνοίξουμε τὴ Βίβλο στίς πρῶ-

*****

θάλασσα ὅλους τοὺς νεκροὺς καὶ ἡ γῆ θὰ δώσῃ τοὺς νεκροὺς τῆς, οἱ πάντες θὰ παρουσιαστοῦν ἐνώπιον τοῦ θήματος τοῦ Κυρίου, θὰ κριθοῦν. Καὶ οἱ μὲν ἀδικοὶ μαζὶ μὲ τὸν ἀρχηγό τοὺς τὸ σατανᾶ θὰ πάνε μέσα στὴ λίμνη τοῦ πυρὸς ἐτὴν καιομένην εἰς αἰῶνας αἰώνων, οἱ δὲ δίκαιοι στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν Κύριον, γιὰ νὰ ζήσουν.

Στέργιος Ν. Σάκος

τες σελίδες τῆς βλέπουμε τὸ Θεὸ νὰ θεομοθετῇ τὸ γάμο σὰν μιὰ ἰσοδία ἔνωση ἐνὸς ἀνδρὸς μὲ μιὰ γυναῖκα πρὸς ἀμοιβαίαν βοήθειαν. «Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός· οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν» (Γεν. 2, 18). Δὲν εἶπε ποιήσωμεν βοηθούς, ἀλλὰ βοηθόν. Μίαν δηλαδὴ γυναῖκα. Καὶ αὕτη τὴν ἱερὰ ἔνωση εὐλογεῖ ὁ Θεός. «Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεός...».

Δυστυχῶς ὅμως ἦλθε ἡ προπατορικὴ πτώση μὲ τὰ φοβερά ἀποτελέσματά της. Διαταραχὴ στίς σχέσεις ἀνθρώπου καὶ Θεοῦ. Ἡ ἁμαρτία ἐσκότισε τὸν νοῦ, διέφθειρε τὴν καρδίαν καὶ σιγὰ-σιγὰ οἱ ἄνθρωποι ἔγιναν «σάρκες». Τότε, μετὰ τὴν πτώση τῶν πρωτοπλάστων καὶ ὁ θεῖος δεσμός τοῦ γάμου καταπίπτει. Τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸ τοῦ μάλιστα, τὸ μονόγαμον, ἐξασθενεῖ καὶ ἔρχεται στίς κοινωνίες τῶν ἀνθρώπων ἡ πολυγαμία. Εἶνε λοιπὸν καὶ ἡ πολυγαμία μιὰ συνέπεια τῆς ἁμαρτίας, μιὰ ἐκτροπὴ καὶ μιὰ προσβολὴ κατὰ τῆς πνευματικότητος καὶ τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ τοῦ γάμου.

Τί κι' ἂν ἐφώναζαν οἱ προφῆτες; Τί κι' ἂν τὸ πνεῦμα τῆς Γραφῆς ἦτο ἐναντίον τοῦ συστήματος αὐτοῦ; Ἡ πολυγαμία ἐπικρατοῦσε «διὰ τὴν σκληροκαρδίαν» τῶν ἀνθρώπων. Ψευδοδιδάσκαλοι δὲ τοῦ Ταλμοῦδ κολακεύοντες τίς ἀδυναμίες τῶν ἀρχόντων νομοθετοῦν πῶς δύναται ὁ βασιλεὺς νὰ λαμβάνῃ μέχρι δεκαοκτὼ γυναῖκες.

Καὶ ὁ Δαυὶδ, παρ' ὅλες τίς μεγάλες ἀρετές του, παρ' ὅλο τὸ ὑψηλὸ του φρόνημα καὶ τὴν ἀφοσίωσή του στὸν Κύριον, τέκνο κι' αὐτὸς τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἐ-

ποχής του, ἐνίκηθη ἀπὸ τὴ σάρκα. Πόσες φορές δὲν ἀγρύπνησε καὶ δὲν ἐθρήνησε πακρὰ γι' αὐτό. Μεγάλο δὲ «ἤτημά» του ἀσφαλῶς ὑπῆρξε καὶ ἡ θεμελίωση τῆς οἰκογενείας του πάνω σὲ σύστημα πολυγαμίας. Ἄνοιξε τὶς πόρτες τοῦ παλατιοῦ του κι' ἔβαλε μέσα τότε πρόσωπα, τόσους ἀνθρώπους χαρακτηῖρες, ποὺ θὰ ἐγίνοντο οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν του. Μιὰ τέτοια ὁμως οἰκογένεια ὅπωςδήποτε δημιουργεῖ πολλά καὶ ποικίλα προβλήματα στὸν ἀρχηγό της. Ἐκεῖ φθόνοι καὶ καχυποψίες. Ἐκεῖ ζήλειες καὶ καθημερινὲς γκρίνιες. Ἐκεῖ ἀσίγητα πάθη. Γιὰ τὸ Δαυὶδ τὸ σπῆν του δὲν θὰ γίνη ποτὲ ἀνάπαυση καὶ γαλήνη. Κι' ὅλα αὐτὰ γιατί οἱ βάσεις τῆς οἰκογενείας του δὲν εἶνε στερεές. Δὲν εἶνε βασιζόμενες ἀκλόνητα πάνω στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Σ' αὐτὸ τὸ ἀκατάστατο οἰκογενειακὸ περιβάλλον ἔζησε τὰ πρῶτα του χρόνια ὁ μικρὸς Ἀβεσσαλὼμ. Δὲν ἀντίκρυσε, φαίνεται, ἀγάπη καὶ συμπάθεια ἀπ' τὰ ἄλλα μέλη τῆς οἰκογενείας. Δὲν βρῆκε κατανόηση κι' ἐμπιστοσύνη. Ἀπ' τὴ μητέρα του, τὴ Μααχά, ἔμαθε νὰ ὑποπτεύεται μικροὺς καὶ μεγάλους. Νὰ ζηλεύῃ τοὺς ἀδελφούς του καὶ τὶς ἄλλες μητέρες. Ἀπὸ μικρὸς ἀκόμα ἤθελε αὐτὸς νάνε πάντα στὸ κέντρο τοῦ ἐνδιαφέροντος. Φανέρωνε τάσεις ἐγωϊστικές. Ὅλοι γι' αὐτὸν νὰ μιλάνε. Πρῶτος νὰ εἶνε σὲ ὅλα. Ἔτσι, σιγὰ - σιγὰ, ἄρχισε νὰ γίνεται πονηρὸς, κρυφίνους, κακὸς, ἀτίθασος, ἐπαναστάτης.

Τὸ οἰκογενειακὸ του περιβάλλον δὲν τὸν βοήθησε νὰ περιορίσῃ τὶς ἐμφυτεσ κακίες του οὔτε καὶ ν' ἀναπτύξῃ τὶς ἀγαθὲς προδιαθέσεις τῆς ψυχῆς του. Ἡ ἀσχημὴ αὐτὴ οἰκογενειακὴ κατάσταση καὶ ἡ κακὴ ἀγωγή ἐσπρωξαν τὴν ψυχὴ τοῦ Ἀβεσσαλὼμ στὸ χεῖλος τοῦ γκρεμοῦ.

★★

Καὶ σήμερα; Σὲ ποιά κατάσταση βρίσκεται ἡ οἰκογένεια; Ἐχει ἐν τῇ πράξει

οὐδὲν κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς τὸ μονόγαμον; Στέκεται ψηλὰ ἐκεῖ ποὺ τὴν τοποθέτησε ὁ Θεός; Δυστυχῶς ὄχι. Θλιβερὰ ἡ διαπίστωση. Καὶ ὅμως ἀληθινὴ. Πολλοὶ ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ θεωροῦν τὸν γάμο ἱερὸ μυστήριον, καὶ ποὺ φροντίζουν ἢ ἀποφασίζουσι τῆς οἰκογενείας νὰ εἶναι ἱερά. Οἱ περισσότεροι σαρκάζουν τὰ ἁγνὰ οἰκογενειακὰ ἔθνη καὶ ἔθιμα καὶ μυκτηρίζουν τοὺς ἀφοσιωμένους πιστοὺς συζύγους. Σατανικὲς συνήθειες καὶ εἰδωλοατρικοὶ θεομοὶ ξαναζοῦν. Μιὰ καμουφλαρισμένη πολυγαμία καὶ πάλι ἐπικρατεῖ. Πίσω ἀπὸ τὴν ἐσάρπα τοῦ νόμιμου γάμου τί δράματα καὶ τί τραγωδίες παίζονται! Πόσα χρυσὰ δακτυλίδια δὲν συντρίβονται! Πόσα στεφάνια μὲ λεμονανθοὺς δὲν τσαλακώνονται! Πόσα σπιτικά γεράνια καὶ ὀρτανσίες δὲν μαραίνονται! Πόσα παιδάκια, τρυφερὲς ψυχές, δὲν βλέπουν μπρὸς στὰ πόδια τοὺς τὴν οἰκογένεια νὰ διαλύεται μὲ τὴν ἀσύνετη συμπεριφορὰ τῶν γονέων τους! Συναισθηματικὲς ἀκανθες τὰ πληγώνουν. Φοβερά συμπλέγματα γεννιοῦνται στὴν ψυχὴ τους. Συμπλέγματα ποὺ θὰ κυβερνᾶνε τὰ παιδιά σ' ὀλόκληρὴ τὴν ζωὴ τους, ἂν δὲν καὶ ὀρθώσουν νὰ τὰ ὑπερνικήσουν.

— Ὡ γονεῖς! Μητέρες καὶ πατέρες! Ὅσοι ἐπηρεασθήκατε ἀπὸ σύγχρονες ἀμαρτωλὲς συνήθειες καὶ κοντὰ στὸν σύντροφό σας τὸν νόμιμον προσθέσατε καὶ ἄλλα πρόσωπα ἔρωτος καὶ διαφθορᾶς. Ὅσοι διαλύσατε τὴν οἰκογενειακὴ ὥραϊα ἀποφαιρα καὶ μὲ τὰ ξεπορτίσματά σας ζήτησατε στὴ χειραφετημένη ζωὴ νὰ βρῆτε τὴν εὐτυχία. Τώρα συνειδητοῦν ἀπὸ τὴν ματωμένη σας ἐμπειρία, πάρετε τὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Γυρίστε καὶ πάλι στὴν οἰκογένεια. Σᾶς περιμένει σύντροφος ἀγαπημένος. Σᾶς περιμένουν τὰ παιδιά σας. Σᾶς περιμένει ὁ Χριστός. Πουλιὰ πληγωμένα, ὅσες ἀναμένει ἡ γκρεμισμένη φωλιά.

Μιχαὴλ Κ. Εὐθυμίου

Τὸ διήγημά μας

ΧΩΡΙΣ ΧΡΙΣΤΟ

Γύρισε ἀπ' τὸ Σχολεῖο γεράτη μαῦρες σκέψεις. Τὴν εἶχε καλέσει ὁ καθηγητὴς τοῦ γυιοῦ της γιὰ νὰ τῆς ἀνακοινώσῃ, πῶς ὁ Βάγγος της ἔκανε ἀδικοιολόγητες ἀπουσίες καί, ὅταν ἦταν παρὼν στὸ σχολεῖο, κάθε ἄλλο παρὰ μαθητῆς ἔμοιαζε.

— Κάτι συμβαίνει μέσα στὴν ψυχὴ αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ κ. Βάρτογλου. Οἱ ἀντιδράσεις του δὲν εἶναι φυσιολογικές. Μήπως υπάρχουν τίποτε οἰκογενειακοὶ λόγοι, πού νὰ δικαιολογοῦν αὐτὴ τὴν συμπεριφορά;

— Κάθε ἄλλο. Στὸ σπίτι δὲν τοῦ λείπει τίποτε. Ὁ ἄντρας μου κι' ἐγώ, ἐπιστήμονες καὶ οἱ δύο, φροντίζουμε νὰ δώσουμε στὰ παιδιὰ μας ὅ,τι τοὺς χρειάζεται. Ἡ κόρη μου δὲν δείχνει τέτοια συμπτώματα, εἶπε ἐνῶ μέσα της σκεφτόταν πῶς κι' ἡ κόρη της δείχνει φαινομενικὰ χαρούμενη, ἀφοῦ ἀπέρριψε κάθε ντροπὴ γιὰ τὶς ξεδιάντροπες πράξεις της.

— Μήπως, συμπλήρωσε ὁ κ. καθηγητῆς, ἕνας φωτισμένος ἄνθρωπος, τοῦ λείπει ὁ σωστὸς πνευματικὸς προσανατολισμός;

Μήπως... Αὐτὲς οἱ σκέψεις τριγυρνοῦσαν διαρκῶς στὴ σκέψι της, καθὼς πῆγαινε γιὰ τὸ σπίτι, ἐνῶ ἀναρωτιότανε, πού νὰ εἶναι ἄραγε ὁ Βάγγος της, ἀφοῦ δὲν ἦταν στὸ Σχολεῖο. Καθὼς περνοῦσε ἔξω ἀπὸ ἕνα σφαιριστήριο, πῆρε μέσα τὸ μάτι της τὸ Βάγγο. Ἐπαιζε χαρτιά σκυρμένους στὸ πράσινο τραπέζι.

— Βάγγο, φώναξε χτυλώντας ἀπ' ἔξω τὸ τῆξι. Ἡ φωνὴ της ἀντήχησε ἄγρια καὶ νευρική. Στὴν τρίτη μόνο φορὰ πού φώναξε, σήκωσε τὸ κεφάλι του ἐκεῖνος καὶ τὴν κοίταξε ἄγρια. Μὲ τὴν ἐπιμονή της νὰ βγῇ ἔξω σηκώθηκε μὲ συγκρατημένη νευρικότητα καὶ τῆς εἶπε σὲ πρωτοφανῇ προκλητικὸ τόνο.

— Καλά, πῆγαινε τώρα, ἀφυσέ με, θὰ τὰ ποῦμε στὸ σπίτι.

— Βάγγο, ἀπαιτῶ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς ἀμέσως χωρὶς ἀντίρρηση.

Ἀντὶ γιὰ ἀπάντησι, εἶδε τὶς πλάτες του νὰ κύνωνται στὸ βάθος τοῦ φριχτοῦ

ἐκεῖνου κέντρου. Ἐσφίξε τὶς γροθιές της καὶ μουρμούρισε κοσμητικὰ ἐπιθέτα καὶ ἀπειλές, πού δὲν ταίριαζαν στὴν θέσι της καὶ τὴν ὑπόληψί της.

Πρὶν καλὰ - καλὰ πάρῃ τὴν ἀπόφασιν νὰ γυρίσῃ στὸ σπίτι, τὴν πλησίασε ἕνας κύριος, πού βγῆκε ἀπὸ ἕνα ἀπὸ τὰ ἀντικρυνὰ καταστήματα.

— Μὲ συγχωρεῖτε, μπορῶ νὰ σᾶς ἀπασχολήσω γιὰ λίγο; Καὶ ἐγὼ εἶμαι γονιὸς καὶ πονῶ γιὰ τὸ κατάντημα μερικῶν παιδιῶν.

— Ἔρετε τίποτε γιὰ τὸ γιό μου; ρώτησε ἀπορημένη.

— Ἦταν κι' ὁ γιός μου τῆς παρέας, ἀλλὰ δόξα τῷ Θεῷ τὸν ἀπέσπασα τελικὰ ἀπ' αὐτήν.

— Ποιᾶς παρέας;

— Αὐτῆς πού παίζει χαρτιά, ἐκεῖ μέσα. Καὶ δὲν εἶναι μόνο αὐτὸ πού βλέπετε. Μαζεύονται σ' ἕνα δωμάτιο ἐνδὸς ἀδέσποτου νέου καὶ ἐκεῖ μέσα... μὴν σᾶς πῶ τί ὄργια γίνονται. Μέχρι τὰ ναρκωτικὰ φτάσανε. Φρίττει τὸ μυαλό σου.

— Τί μοῦ λέτε; Εἰστε σίγουρος; εἶπε ζαλισμένη ἀπὸ τὶς ἀποκαλύψεις, πού ἄκουσε. Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὶς πληροφορίες, ψέλλισε.

— Ἀ, τίποτε, χρέος μου νὰ σᾶς τὶς δώσω γιὰ τὸ καλὸ τοῦ παιδιοῦ σας. Εὐχομαι νὰ μπορέσετε νὰ βγάλετε τὸ δαίμονα μέσα ἀπ' τὴν ψυχὴ του, γιὰτὶ πραγματικὸς δαίμονας κυριεύει τὶς ψυχὰς τῶν παιδιῶν μας.

Ἐφυγε ἀπὸ κεῖ σὰν ἕνα συντρίμμι. Εἶχε ἀφιερῶσει τὸν ἑαυτὸ της στὰ δύο παιδιὰ της, τὰ καμάρωνε μέχρι νὰ μποῦν στὴν ἐφηβεία. Ἦταν ἀπ' τοὺς πρώτους στὰ μαθήματα καὶ στὸ ἥθος. Μὰ ξαφνικὰ ὅλα ἄλλαξαν. Ἡ κόρη ξεπόρτισε καὶ διακηρύσσοντας ἀσύστολα τὴν χειραφέτισί της, γύρισε κάποτε μὲ κλάματα στὴ μητέρα της, ἐκλιπαρώντας τὴν νὰ τὴν πᾶν στὸ ἱατρεῖο - σφαγεῖο νὰ θανατώσῃ τὸ καρπὸ τῆς ἀρναλωσύνης της. Καὶ νὰ τώρα κι' ὁ Βάγγος της. Θεέ μου, τί ἄκουσε καὶ

γι' αὐτόν!

Μιά γλυκεῖα ψαλμωδία ἀκουγόταν καθὼς ἔμπαινε στὸ σπίτι της, ἔτοιμη νὰ σωριαστῇ στὸν καναπέ. Ἡ καλὴ παραδουλεύτρα της ἡ κυρὰ - Εἰρήνη, ἔψαλλε καθὼς συγύριζε τὸ σπίτι. Μόλις τὴν εἶδε στὰ κακὰ της χάλια, ἔτρεξε κοντὰ της.

— Κυρὰ - Βιργινία, τί ἔχετε λοιπόν; Φαίνεστε ἄρρωστη.

— Ἄρρωστη, ἄρρωστη. Τέτοια ἄρρώστια ἐσὺ ποτὲ δὲν τὴν ἐνοιωσες. Ἀχ, κυρὰ - Εἰρήνη μου, τί κακὸ πού με βρῆκε. Ἀντὶ ἐγὼ νὰ τραγουδῶ ἀνέμελα, γιατί ἔχω ὅλα τοῦ κόσμου τ' ἀγαθὰ, ἐσὺ τραγουδᾷς, σὰν νὰ ἔλυσες ὅλα σου τὰ προβλήματα. Ἡ τὰ ἔλυσες καὶ δὲν τὸ ξέρω;

— Ὅχι θέβαια, εἶπε γελώντας καλόκαρδα. Μὲ πέντε παιδιά ὅλο καὶ θὰ ὑπάρχουν προβλήματα.

— Ὅχι ὅμως σὰν τὰ δικά μου. Ξεπόρισαν τὰ παιδιά σου; Χαρτόπαιξαν, πέσανε στὰ ναρκωτικά;

— Θεὸς φυλάξη, σταυροπήθηκε ἡ ἄλλη. Τὰ παιδιά μου ἔχουν ὅλες τίς χάρες τοῦ κόσμου, Σοβαρά, μετρημένα, πάντα εὐγενικὰ καὶ χαριτωμένα. Μεγάλωσαν τώρα, ἀλλὰ τί νὰ σοῦ πῶ; Εἶναι διαμάντια.

— Μά, πές μου λοιπόν, ποῖο εἶναι τὸ μυστικό σου; Καὶ τὰ παιδιά σου καλὰ καὶ σὺ πάντα χαρούμενη. Ἐσὺ μιὰ παραδουλεύτρα, πού σὲ λυπήθηκα καὶ σὲ πῆρα στὴ δουλειά μου, πὺ εὐτυχισμένη ἀπὸ μένα τὴν ἀρχόντισσα, μὲ τὰ τρία πτυχία καὶ τὴν ἀνετὴ οἰκονομικὴ κατάστασι. Πῶς, πῶς γίνεται ἐγὼ νὰ εἶμαι μιὰ δυστυχισμένη, μιὰ ἀποτυχημένη;

— Μά γιατί τὰ λέτε ὅλα τοῦτα; Ἐσεῖς δυστυχισμένη, πού ἐγὼ σὰς ζήλευα γιὰ ὅλα τὰ ἀγαθὰ σας;

— Νὰ μὴ με ζηλεύεις. Ὅλα τοῦτα τὰ καλὰ θεὸς νᾶδιναι καὶ νᾶμουναι στὴ θέσι σου. Φτωχιά με τὰ καλὰ παιδιά σου, εἶπε μὲ σφιγμένες τίς γροθιὲς καὶ ἀναλύθηκε σὲ δάκρυα.

Ἐκλαψε μὲ ἀναφυλητά, μέχρι πού ἡσούχασε. Τί ἡσούχασε; Μόλις συνῆλθε ἄρχισαν πάλι νὰ τὴν ζώνουν μαύρα φίδια. Κεῖνη τὴ στιγμὴ μπήκε ὁ ἀντρας της.

— Δὲν εἶναι στρωμένο τὸ τραπέζι; ρώτησε δύσθυμα, παραδομένος στὴν συνηθι-

σμένη σκεφτικὴ του διάθεσι. Ποῦ εἶναι τὰ παιδιά;

— Δὲν ἔχουμε πιά παιδιά, Τέλη, εἶπε ἀπελπισμένα ἡ Βιργινία.

— Τί εἶπες; ρώτησε ὁ ἄλλος σὰν νὰ ξυπνοῦσε ἀπὸ λήθαργο.

— Κλάψε τὰ παιδιά σου, Τέλη. Εἶναι ζωντανὰ νεκρά.

Τοῦ διηγήθηκε τὰ καθέκαστα μπροστὰ στὴν κυρὰ - Εἰρήνη. Ἐκεῖνος, μόλις τᾶκουσε ἔγινε κατακίτρινος ἀπ' τὸ θυμὸ του καὶ πρὶν κλειστῇ στὸ γραφεῖο του μουρμούρισε:

— Καλὰ θὰ τὰ ποῦμε μόλις γυρίσουν.

Ἡ Βιργινία βηματίζει νευρικὰ καὶ στὴ σκέψι τοῦ τί θὰ γινόταν μόλις γυρίζανε τὰ παιδιά, τὴν περιέλουζε κρύος ἰδρώτας.

— Κυρὰ - Εἰρήνη, ποῖο εἶναι λοιπόν τὸ μυστικό σου;

— Τί νὰ σᾶς πῶ, κυρὰ - Βιργινία. Ὅσες φορές σᾶς τῶπα μὲ κοροϊδέψατε.

— Μοῦ τῶπες;

— Ναί. Σᾶς μίλησα γιὰ τὸν Σωτῆρα - Χριστό, γιὰ τὰ ἅγια Μυστήρια, γιὰ τίς συνάξεις μελέτης Ἀγίας Γραφῆς καὶ οἰεῖς, μὲ συγχωρεῖτε κυρία Βιργινία πού τὸ λέγω, μόνο ἀπὸ εὐγένεια δὲν με κοροϊδέψατε.

Τὴν κύτταζε σκεφτικὴ κι' ἀμίλητη. Ἡ ἀγράμματη καὶ ἀπλὴ αὐτὴ γυναῖκα βρῆκε τὸ δρόμο τῆς εὐτυχίας κι' ἐγὼ ἡ σοφὴ ἔγινα δυστυχισμένη. Μὰ εἶναι δυνατόν νὰ χρειάζωμαι ἐγὼ ἡ Βιργινία, μὲ τὰ τρία πτυχία, αὐτὸν τὸν παιδαριώδη τρόπο τῆς σωτηρίας; Ἐγὼ κι' ὁ ἀντρας μου, οἱ κορυφὲς τῆς διανοήσεως, τὰ ὑποδείγματα τῆς θετικῆς ἠθικῆς;

— Ὅχι, φώναξε, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ μόνη λύσι τοῦ δράματός μου, ὁ δρόμος πού ἀκολούθησε μιὰ παρακατιανὴ παραδουλεύτρα, ὅχι τέτοια ταπείνωσι δὲν τὴν δέχομαι, δὲν τὴν ἀντέχω.

Καὶ καθὼς ἡ σκληρὴ καὶ γρανιπένια καρδιά της, ἡ ἀλύγιστη μπρὸς στὴ φορὰ τῶν ἀναπόφευκτων γεγονότων, δὲν δεχότανε νὰ ταπεινωθῇ γιὰ νὰ σωθῇ, τὰ ἴδια τὰ πράγματα τὴν ὠδήγησαν στὴν ἔσχατη ταπείνωσι. Μιὰ ταπείνωσι, πού ὅμως δὲν τὴν ἔσωσε, ἀλλὰ τὴν ὠδήγησε στὴν καταστροφή.

10. Ο ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

«Εὐρὼν ἓνα πολὺτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἠγόρασεν αὐτόν» (Ματθ. 13, 45-46).

Ένα από τα πολύτιμα κοσμήματα με το οποίο οι κοσμικές γυναίκες επιδιώκουν να στολίζονται είναι και ο πολύτιμος λίθος που λέγεται μαργαρίτης ή απλούστερα μαργαρίτσει. Ο μαργαρίτης είναι πολυτιμότερος σάν κόσμημα, όσο σχεδόν και ο αδάμας, το διαμάντι. Τα περιφημότερα μαργαριτάρια σε όλα τον κόσμο είναι τρία. Το πρώτο είναι η «Περεγκρίνα» σε μέγεθος αὐγού περιστέρου, το οποίο αγοράστηκε από τον βασιλιά της Ισπανίας, τον Φίλιππο Β'. Το δεύτερο είναι η «Βασίλισσα των μαργαριτών», το οποίο στόλιζε το στέμμα των Γάλλων Βασιλέων και τρίτο είναι ο «Μαργαρίτης της Ασίας», μεγαλύτερος όλων των μαργαριτών του κόσμου. Ζυγίζει 605 καράτια, 121 γραμμάρια.

Ανάμεσα στις φιλόρεσκες γυναίκες των πλουσίων παρατηρείται πάντοτε ένας συνα-

γωνισμός πιά απ' όλες θα προμηθευθῇ το πιο βαρύτιμο κόσμημα. «Αμὼς» ἀγορᾶς πολυτίμων λίθων κατέλαβε το ματαιόδοξο γυναικείο κόσμο. Συχνά ἀναφέρονται στίς ἐφημερίδες δνόματα «διασήμων», πλουσιών γυναικῶν που κατέχουν τὰ πρωτεῖα στήν ἀγορά πολυτίμων κοσμημάτων. Τελευταῖα ἀγοράσθηκε ἀπὸ φιλόρεσκη ἡθοποιὸ ἓνα κόσμημα ἀξίας 80 ἑκατομμυρίων δραχμῶν!

Ἀλλὰ όσο και νὰ στολῆζι τὴ γυναῖκα ἓνας μαργαρίτης ἢ ἓνα ὁποιοδήποτε ἄλλο βαρύτιμο κόσμημα, δὲν ἔχει ὥστόσο τὴ δύναμι νὰ τῆς δίδῃ καὶ ἀνάλογη χαρὰ καὶ εὐτυχία. Ἀντίθετα μάλιστα τὴν ἐκθέτει σὲ ἄμεσο κίνδυνο. Κάποτε ἔγραψαν οἱ ἐφημερίδες ὅτι μιὰ γυναῖκα που φοροῦσε πολὺτιμα κοσμήματα ἀπὸ χυδαιῶς, ἀπὸ συμμορία νεαρῶν, οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ ἀφῆρσαν ὅλα τὰ κοσμήματα, τὴν ἀφῆσαν ὕστερα ἐλεύθερη. Σήμερα μιὰ «Μις»

Ο Βάγγος ὥρμησε σὲ λίγο μέσα στο σαλόνι καί, ἀντὶ νὰ σπεύσῃ νὰ τῆς δώσῃ ἐξηγήσεις, τὴν ἔπιασε ἀπὸ τὸ γιὰ καὶ τῆς ζήτησε λεφτά.

— Λεφτά, ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ λεφτά, φώναζε ἄγρια.

Τὸν κύτταζε σὰν χαμένη, ἀνίκανη νὰ ἀντιδράσῃ στήν ἀπρόσμενη αὐτὴ συμπεριφορὰ τοῦ γιοῦ τῆς.

— Στὸ κομοδίνο ἔχει, δῆλωσε ἀθελά τῆς.

— Δὲν ἔχει, τὰ πῆρα ἐκεῖνα. Ἄλλα, δῶσε μου ἄλλα. Ἄν δὲν μοῦ δώσῃς ἄλλα λεφτά θὰ τρελλαθῶ.

— Δὲν ἔχω ἄλλα, εἶπε καὶ τραβήχτηκε πίσω γιὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν κλοιδ τῶν δακτύλων τοῦ ἑξαλλοῦ γιοῦ τῆς.

Ἐκεῖνος, μπρὸς στήν ἀντίδρασί τῆς, ἔσφιγγε περισσότερο τὰ χέρια, ἐνῶ ἐκεῖ-

νη φώναζε τὴν ὥρα που ἡ ἀσφυξία τῆς ἀφαιροῦσε τὴν ζωή. Στίς φωνὲς προστρέξανε ὁ ἀντρας τῆς καὶ ἡ κυρὰ-Εἰρήνη. Ἀλλὰ τὸ κακὸ εἶχε γίνῃ. Ο Βάγγος τῆς εἶχε γίνῃ μητροκτόνος πάνω στήν ἑξαψι τῆς ἀναζητήσεως τῶν χρημάτων γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ ναρκωτικοῦ.

Ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ἀπ' τὸ ἀρχοντόσπιτο τῆς ἀρχόντισσας Βιργίνιας βγήκαν δυὸ φέρετρα. Ἐνα δικό τῆς κι' ἓνα τοῦ γιοῦ τῆς, που ἀπελυσμένος γιὰ τὸ ἑγκλημά του, ἔφυγε ἀπ' τὸ σπίτι καὶ ἔπεσε μπρὸς στοὺς τροχοὺς ἐνὸς αὐτοκινήτου.

Καὶ ἡ καλὴ κυρὰ-Εἰρήνη μὲ πόνο ψυχῆς σκεφτότανε: Αὐτὰ τὰ συντρίμματα δὲν θὰ ὑπῆρχαν ἂν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶχαν φροντίσει νὰ βάλουν στὸ σπίτι τους τὸ Χριστό.

Σάββας Ν. Σανθόπουλος

πὸν κατέχει τὸ πῶς ἀκριβὲς κόσμημα, σύμφωνα μὲ τὸ ἀσφαλιστήριον συμβόλαιον, πρέπει ὅταν τὸ φοράῃ, νὰ συνοδεύεται στὴν ἔξοδόν της ἀπὸ δυὸ σωματοφύλακες. Κάτω ἀπὸ τὶς συνθήκες αὐτὲς μιὰ δημόσια ἐμφάνισί της στοιχίζει τὴν ἡμέρα 7.000 δολάρια, 210 χιλιάδες ἑλληνικὲς δραχμὲς!

★ ★

Ἄλλὰ ἂν αὐτὰ τὰ κοσμήματα δημιουργοῦν δυσάρεστες συνέπειες στὴ ζωὴ τῶν γυναικῶν, ὑπάρχει ἕνα ἄλλο κόσμημα, τὸ ὁποῖο ἱκανοποιεῖ ὅλους τοὺς πόθους τῆς ψυχῆς καὶ ἀναδεικνύει τὴ γυναῖκα πνευματικὰ ὡραία. Τὸ κόσμημα αὐτό, ὁ μαργαρίτης αὐτός, πὸν πρέπει νὰ τὸ ἀναζητῇ κάθε συνετὴ καὶ λογικὴ γυναῖκα, πὸν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν ψυχικὴ της ὁμορφιά, δὲν βρίσκεται στὰ κοσμηματοπωλεῖα τῆς γῆς, ἀλλὰ βρίσκεται στὸ κοσμηματοπωλεῖο τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἐκεῖ βρίσκεται ὁ πολύτιμος μαργαρίτης τῶν Χριστιανῶν γυναικῶν. Βρίσκεται ἀκριβῶς στοὺς στίχους 45 - 46 τοῦ 13ου Κεφαλαίου τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου. Ἐκεῖ, σὲ μιὰ σύντομη παραβολή, βλέπουμε τὸν πολύτιμό μαργαρίτη καὶ τὴν ἀξία, τὴν ὁποία πρέπει νὰ καταβάλουμε γιὰ τὴν ἀγορά του. Ἀντιγράφουμε τὴν παραβολή: «Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· ὃς εὗρὼν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἠγόρασεν αὐτόν».

1. Ὁ πολύτιμος μαργαρίτης: Στὴν ἀγορὰ ὑπάρχει πλῆθος ψευτομαργαριτῶν. Εἶναι τὰ ὁμοιώματα τῶν μαργαριτῶν. Ἐχουν τὴν ὄψιν καὶ τὸ σχῆμα τοῦ μαργαρίτου, ἀλλὰ δὲν εἶναι πραγματικὸς, γνήσιος, μαργαρίτης. Ἔτσι ὑπάρχουν καὶ στὴ ζωὴ μας πράγματα πὸν νομίζουμε πὼς μποροῦν νὰ μᾶς δώσουν χαρὰ καὶ εὐτυχία, ἀλλὰ δὲν μᾶς τὴν δίδουν. Καὶ ὁμοιάζουν τὰ πράγματα αὐτὰ μὲ τὰ ὁμοιώματα τῶν μαργαριτῶν. Τέτοια εἶναι: ὁ πλοῦτος, ἡ δόξα, οἱ γνώσεις, οἱ ἡδονὲς τῆς σαρκός. Ὅλα αὐτά, ὅπως εἶπαμε, ὁμοιάζουν μὲ μαργαριτάρια, ἀλλὰ δὲν εἶναι. Εἶναι ψευτομαργαριτάρια. Κι' αὐτὸ γιὰ τὸ αὐτὰ δὲν ἔχουν τὴ δύναμιν νὰ δώσουν στὸν ἄνθρωπο τὴν πραγματικὴ χαρὰ καὶ εὐτυχία. Δὲν μποροῦν νὰ ἱκανοποιήσουν τοὺς πόθους τῆς ψυχῆς του. Γιὰ τὸ ἄνθρωπος εἶναι κυρίως ψυχὴ. Καὶ σὰν ψυχὴ δὲν ἱκανοποιεῖται οὔτε μὲ τὰ λεπτὰ, οὔτε μὲ τὰ

κοσμικὰ μεγαλεῖα, οὔτε μὲ τὶς γνώσεις, οὔτε μὲ τὶς σαρκικὲς ἡδονὲς καὶ ἀπολαύσεις.

Μαργαρίτης καλός, πολύτιμος, μοναδικός, σὲ ὅλο τὸν κόσμον, στὴ γῆ καὶ στὸν οὐρανὸ εἶναι ἕνας καὶ μόνον. Εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Αὐτὸς μοναδικά, μὲ τὴ διδασκαλία του, ἱκανοποιεῖ ὅλους τοὺς εὐγενεῖς πόθους τῆς ψυχῆς. Αὐτὸς ἐξωραίζει πνευματικὰ τὸν ἄνθρωπον. Αὐτὸς τὸν ἐξημερώνει, ὅσο βάρβαρος καὶ ἂν εἶναι. Αὐτὸς τὸν ἐξευγενίζει, ὅσο ἀγενὴς καὶ ἀδιάκριτος καὶ ἂν παρουσιάζεται. Μὲ τὴ χάριν τοῦ Χριστοῦ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ ἀτελὲς γίνεται τέλειος καὶ ἀπὸ ἁμαρτωλὸς γίνεται ἅγιος.

Ὁ ἔμπορος τῆς παραβολῆς ἔψαχνε γιὰ καλοὺς μαργαρίτας, ἀλλὰ εἶχε τὴν εὐτυχία νὰ βρῇ τὸν πολύτιμον μαργαρίτη. Πόσο μεγάλη ἦτο ἡ χαρὰ του! Ἀλλὰ τὴν ἴδια χαρὰ αἰσθάνονται καὶ ὅλοι ὅσοι στὴ ζωὴ τους βρίσκουν τὸν πολύτιμον αὐτὸν μαργαρίτην τοῦ ἐμπορίου τῆς παραβολῆς. Ὅταν ὁ Ἀνδρέας βρῆκε τὸν Μεσσία, ἔτρεξε στὸν ἀδελφὸ του, τὸν Σίμωνα, καὶ ὅλος χαρὰ καὶ ἐνθουσιασμὸ τοῦ εἶπε: «εὗρήκαμεν τὸν Μεσσίαν· ὃ ἐστὶ μετερμηνευόμενον Χριστός· καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν» (Ἰωάν. 1, 42 - 43).

Κι' ὅταν ἄλλοτε πάλι ὁ Φίλιππος βρῆκε καὶ αὐτός, ὅπως ὁ Ἀνδρέας, τὸν ἴδιο πολύτιμον μαργαρίτη, τὸ Χριστό, ἔτρεξε στὸ φίλον του τὸν Ναθαναὴλ γιὰ νὰ τοῦ ἀναγγεῖλῃ τὸ μεγάλο εὐρημα τῆς ζωῆς του: «Εὗρισκεν Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ: ...εὗρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρετ» (Ἰω. 1, 46).

Ὁ Ἰησοῦς εἶναι τὸ μεγαλύτερο «εὐρημα» πὸν μπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ ὁ ἄνθρωπος στὴ ζωὴ του. Γιὰ τὸ εἶναι ὁ μόνος πὸν μπορεῖ νὰ δώσῃ στὸν ἄνθρωπο ὅ,τι ἀκριβῶς ζητᾷ. Ὅπως λέγει ὁ Τζοβάννι Πατίνι: «Ὁ πεινασμένος νομίζει πὼς θέλει ψωμί, ἐνῶ θέλει Ἑσένα, Χριστέ. Ὁ δημασμένος θαρρεῖ πὼς ζητᾷ νερό, ἐνῶ ζητᾷ Ἑσένα. Ὁ ἀρρωστος ἔχει τὴν ιδέα πὼς αὐτὸ πὸν τοῦ λείπει εἶναι ἡ ὑγεία, ἐνῶ στὴν πραγματικότητα τοῦ λείπεις Ἑσού. Ὅποιος ἀπλώσῃ τὰ χέρια του πρὸς τὴν εἰρήνην, τ' ἀπλώνει πρὸς Ἑσένα, πὸν εἶσαι ἡ μόνη εἰρήνη, στὴν ὁποία μποροῦν νὰ βροῦν ἀνάπαυσιν οἱ καρδιές μας. Κι' ὁποιος ψάχνει γιὰ τὴν ἀλήθεια, ψάχνει γιὰ Σένα, πὸν εἶσαι ἡ ἀλήθεια πὸν ἀξίζει νὰ μάθῃ κανεὶς».

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ἐμπνέει τὴν ἀγάπην

καὶ ἀκτινοβολεῖ τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ τὴν ἀγαθότητα. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως ἀναφέρει ὁ ποιητής, εἶναι «ὄνομα γλυκό, γεμάτο ἑλπίδα, ποῦ χαρὰ σκορπίζει στὴν καρδιά καὶ ρίχνει ἀχτίδα μετ' ὀλόγλυκην παρηγορίαν». Εἶναι «φῶς καρδιάς καὶ νοῦ, ἡ μόνη σωτηρία, ἡ δόξα τοῦ πιστοῦ». Εἶναι «μῦθον τὸ ἐκκενωθέν». Εἶναι τὸ «ἄνθος τοῦ πεδίου, τὸ κρίνον τῶν κοιλάδων». (ᾠσμ. 1, 3· 2, 1).

2. Ὄταν ὁ ἔμπορος τῆς παραβολῆς ᾤρηκε τὸν πολῦτιμο μαργαρίτη ἔκανε τὸ ἐξῆς: Πῆγε στὸ σπίτι του, πούλησε ὅ,τι εἶχε καὶ ἀγόρασε τὸν μαργαρίτην. «Ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν». Ἡ ἐνέργεια αὐτὴ τοῦ ἐμπόρου τῶν πνευματικῶν θησαυρῶν μᾶς θυμίζει τὸν Ζακχαῖον, ὁ ὅποιος μᾶς δίδει καὶ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἐμπόρου τῆς παραβολῆς. Τί ἔκανε ὁ Ζακχαῖος, διὰ καὶ ἐκεῖνος ᾤρηκε τὸν πολῦτιμο μαργαρίτη, τὸ Χριστό; Στὴν προσπάθειά του νὰ ἀγοράσῃ τὸν πολῦτιμο μαργαρίτη, ἔδωκε στοὺς φτωχοὺς τὴ μισή του περιουσίαν καὶ ἐπανώρθωσε ὅλα τὰ σφάλματα ποῦ διέπραξε στὴν ζωὴ του μετ' τὴν ιδιότητα τοῦ τελῶνου ποῦ εἶχε, ἐκεῖ στὴν Ἱερουσόλ. «Ἐνὰ ἔκλεψε; Τέσσερα ἐπέστρεψε. «Τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς, καὶ εἰ τίνος τι ἐσυνκοράνησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν» (Λουκ. 19, 8). Ἔτσι μόνον ἀγόρασε τὸν πολῦτιμο μαργαρίτη. Ἔτσι μόνον κράτησε γιὰ πάντα στὴ ζωὴ του τὸ Χριστὸ καὶ κέρδισε τὴ σωτηρίαν του. «Εἶπε δὲ πρὸς τὸν Ζακχαῖον ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ ἐγένετο».

Ἄν θέλουμε καὶ ἡμεῖς νὰ ἀγοράσουμε τὸν πολῦτιμο μαργαρίτη, πρέπει νὰ κάνουμε ὅ,τι ἔκανε ὁ ἔμπορος τῆς παραβολῆς καὶ ὁ Ζακχαῖος. Νὰ ἀπαρνηθῶμε ὅλο μας τὸ ἁμαρτωλὸν παρελθόν. Ἐκεῖνο τὸ «πέπραττε πάντα ὅσα εἶχε» σημαίνει γιὰ μᾶς αὐτὸ ποῦ ἐπανελημμένα γράφει στὶς ἐπιστολὰς τοῦ ὁ Ἀπ. Παῦλος. «Ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους» (Ρωμ. 13, 12). «Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ψευδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ» (Κολ. 3, 8-9). Καὶ τὸ ἄλλο ἐπίσης ποῦ γράφει στὴν ἐπιστολὴν του πρὸς Ἑβραίους. «Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθῆτω ἀφ'

ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ» (Ἑβρ. 4, 31). Οἱ λέξεις «ἀποθώμεθα», «ἀπόθεσθε», «ἀρθῆτω» μᾶς ὑποχρεώνουν νὰ κόψουμε κάθε δεσμὸ μετ' τὴν ἁμαρτίαν. Οἱ λέξεις αὐτὲς δὲν ἀφήνουν περιθώρια γιὰ κανένα συμβιβασμὸ μετ' τὸν «παλαιὸν ἄνθρωπον», μετ' τὰ ἔργα τοῦ σκότους. Γιὰ νὰ θronισθῇ ὁ Ἰησοῦς στὶς καρδιὰς μας πρέπει πρῶτα νὰ φύγῃ ἀπὸ ἐκεῖ ὁ Διάβολος. Ἔτσι κερδίζεται ὁ πολῦτιμος μαργαρίτης, ὁ Κύριος. Μετ' τὴν ριζικὴ καὶ ὁλοκληρωτικὴ μετάνοιαν. Ὄπου βρεθῇ ὁ πολῦτιμος μαργαρίτης, ἐκεῖ πρέπει ὅλα νὰ λαμποκοποῦν. Καὶ γιὰ νὰ γίνεταί αὐτὸ πρέπει νὰ μὴ ὑπάρχουν στὸ μέρος ἐκεῖνο χρώματα καὶ σκουριὲς τῆς ἁμαρτίας.

Ποιά κοσμικὴ γυναῖκα φορεῖ ἓνα πολῦτιμο κόσμημα πάνω σ' ἓνα φόρεμα λερωμένον καὶ βρώμικον; Καμμιὰ. Τὸ κόσμημα φοριέται μετ' τὴν πύθ ἀκριβὴ καὶ πολυτελεῖ ἐνδυμασίαν. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ μετ' τὸ δικὸν μας πνευματικὸν κόσμημα, τὸ Χριστό. Καὶ ἡ δικὴ μας καλὴ ἐνδυμασία εἶναι ἡ «καινὴ κτίσις» (Γαλ. 6, 15), ἡ καινούργια ζωὴ, ἡ χριστιανικὴ ζωὴ, ἡ ζωὴ τῆς ἀρετῆς, ἡ ζωὴ τοῦ πνεύματος. Πάνω σὲ μιὰ τέτοια ἐνδυμασίαν, ὁ Ἰησοῦς λαμποκοπᾷ, σάν κόσμημα, στὴ γῇ καὶ στὸν οὐρανὸ καὶ κάνει τὴν Χριστιανὴν γυναῖκα ἀπάνταστα ὡραία.

8. Εἶδαμε πῶς εἶναι ὁ πολῦτιμος μαργαρίτης. Εἶδαμε πῶς καὶ μετ' τί ἀγοράζεται. Ἄς δοῦμε τώρα ποῦ φοριέται, καὶ νὰ τελειώσουμε.

Ὁ πολῦτιμος λίθος, ὁ μαργαρίτης, σήμερον φοριέται στὸ λαιμὸ τῆς γυναίκας μετ' τὸν περιδέραον ἢ μετ' τὸ κολλίε, ὅπως ἀλλοιῶς λέγεται στὴν ξένῃ γλῶσσᾳ. Ἐκεῖ φοριοῦνται τὰ μαργαριτάρια. Ἀλλὰ ὁ Χριστός, ὁ πολῦτιμος μαργαρίτης τῶν Χριστιανῶν γυναικῶν ποῦ φοριέται;

Πρῶτα στὴν καρδιά. Ἐκεῖ εἶναι ἡ θέσις του. Ἐκεῖ θέλει νὰ στήνῃ τὸ θρόνον του. Στὴν καρδιά. Μπροστὰ στὴν καρδιά στέκεται, χτυπᾷ καὶ λέγει: «Ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσεται πρὸς αὐτόν» (Ἀπ. 3, 20). Τὴν ἴδια αὐτὴ φωνὴν τοῦ ἀκοῦμε καὶ σὲ ἄλλο μέρος τῆς Ἀγίας Γραφῆς. «Τίε, δός μοι σὴν καρδίαν» (Παρ. 23, 26). Καὶ διὰ τὸν Κύριον μᾶς λέγει «ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου» (Ματθ. 23, 37), θέλει νὰ μᾶς προσδιορίσῃ ἀκριβέστερα

τὸ δόσιμο τῆς καρδιάς μας. Νὰ τοῦ δώσουμε ὄχι μόνο ἓνα μέρος τῆς καρδιάς, ἀλλὰ ὅλη τὴν καρδιά, ὅλες τὶς πτυχές της. Μὲ ἄλλα λόγια νὰ τοῦ δώσουμε ὅλα μας τὰ αἰσθήματα, ὅλη μας τὴν ἀγάπη, ὅλη μας τὴ λατρεία.

Αὐτὸ τὸ δόσιμο τὸ πέτυχαν πολλές ψυχές. Τὸ πέτυχε ὁ Ἀπ. Παῦλος. Καὶ τὸ πέτυχε σὲ τέτοιο σημεῖο, ὥστε νὰ γράφῃ στοὺς Γαλάτας: «ἔγω δὲ οὐκέτι ἐγώ, ἤ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός» (Γαλ. 2, 20). Τὸ πέτυχε ὁ Ἰγνατίος Θεοφόρος. Μία παράδοσις ἀναφέρει πὼς δὲταν ῥίχθηκε στὸ ἀμφιθέατρο τῆς Ρώμης τὰ θηρία τοῦ κατέφαγαν ὅλο του τὸ σῶμα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ὀστέα καὶ τὴν καρδιά του. Καὶ δταν οἱ Χριστιανοὶ περιμάζεψαν τὰ ὀστέα καὶ τὴν καρδιά του εἶδαν πάνω στὴν καρδιά του γραμμένο τὸ ὄνομα: Ἰησοῦς. Γιὰ τὴν ἀπεραντὴ ἀγάπη του καὶ ἀφοσίωσις πρὸς τὸ Χριστὸ ὠνομάσθηκε Θεοφόρος. Ὁ μεγάλος αὐτὸς πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας ἔφερε πάντοτε μέσα στὴν καρδιά του, σὰν πολύτιμο κόσμημα τῆς ζωῆς του τὸ Θεό. Ἐνα παρόμοιο δόσιμο τῆς καρδιάς τους στὸ Χριστὸ πέτυχαν καὶ ὅλοι οἱ μάρτυρες ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ὅλοι οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας.

Στὴ γλώσσα. Οἱ Χριστιανὲς γυναῖκες, πιστὲς στὶς νουθεσίαις τοῦ Ἀποστόλου, δταν συνέρχονται ἐπὶ τὸ αὐτό, τὶς περισσότερες ὥρες τὶς περνοῦν, «ἄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ τῷ Κυρίῳ» (Ἑβρ. 5, 19). Ἐχουν κι' αὐτὲς τὶς δικές τους χαρές, τὰ δικὰ τους τραγοῦδια. Εἶναι οἱ χριστιανικοὶ ὕμνοι. Δὲν ὕμνοῦν αὐτὲς τὴν ἁμαρτία, ἀλλὰ τὴν ἀρετὴ. Ὑμνοῦν τὸ Σωτῆρα τους Χριστό. Σὰν τὸ Δαβὶδ ἡ κάθε μία λέγει: «Αἰνέσω Κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου, ψαλῶ τῷ Θεῷ μου ἕως ὑπάρχω» (Ψαλμ. 145, 2).

Μία ταπεινὴ ψυχὴ ἐπρόκειτο νὰ χειρουργηθῇ. Εἶχε κακοήγητ ὄγκο στὴ γλώσσα καὶ ἔπρεπε νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ γλῶσσα. Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ἐγχείρησις ὁ γιατρός εἶπε στὴ καλὴ μας ψυχὴ, ἂν εἶχε νὰ ἐκφράσῃ καμμιά τελευταία ἐπιθυμία, ἀφοῦ μετὰ τὴν ἐγχείρησις δὲν θὰ μπορούσε νὰ μιλήσῃ ποτὲ πιά. Καὶ ἐκεῖνη ἀπήντησε: «Ἐνα μόνο λόγο ἔχω νὰ πῶ καὶ μιὰ ἐπιθυμία νὰ ἐκφράσω καὶ αὐτὴ ἡ φράσις μου ὡς εἶναι ἡ τελευταία. Ἄς ἐπαινῇται παντοῦ καὶ πάντοτε τὸ εὐλογημένο ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ».

Μαζὶ μὲ τὸν ὕμνο στὸ Χριστὸ ἀκολουθεῖ καὶ τὸ κήρυγμα. Κάθε Χριστιανὴ γυναῖκα

εἶναι τὸ αἰγιόχο στόμα τοῦ Χριστοῦ. Ὅμιλε πάντοτε γιὰ τὴν ἀγάπη του καὶ ὁδηγεῖ κάθε τόσο πολλὰς ψυχὰς στὴ σωτηρία.

Στὰ μάτια: Ἡ Χριστιανὴ γυναῖκα ἔχει τὸ Χριστὸ μπροστὰ στὰ μάτια της γὰ νὰ τὸν θεωρῇ σὰν πρότυπο στὴ ζωὴ της. Ὅταν κάθε γυναῖκα θέλῃ νὰ κεντρήσῃ κάτι, ἔχει κάτι ἄλλο σὰν πρότυπο. Ἐτσι ἐργάζεται πάντα στὴ ζωὴ της. Ὅ,τι καὶ ἂν πάρῃ νὰ κάνῃ, ἔχει μπροστὰ της τὸ πρότυπο. Αὐτὸ τὸ ἴδιο κάνει καὶ ἡ Χριστιανὴ γυναῖκα δταν θέλῃ νὰ κάνῃ τὸ καλλίτερο κέντημα. Τὸ κέντημα τῆς πνευματικῆς τῆς ζωῆς. Γιὰ μιὰ πνευματικὴ ζωὴ, ποῦ ἄλλο πρότυπο ὑπάρχει πὺ νὰ εἶναι καλλίτερο ἀπὸ τὸ Χριστό; Ἐτσι, μὲ πρότυπο τὸν Κύριο δημιουργεῖ τὴ δική της ζωὴ. Κάθε φορὰ πὺ θέλει νὰ πῇ ἡ νὰ γράψῃ, ἡ νὰ κάνῃ κάτι ἐρωτᾷ στὸν ἑαυτὸν της: «Τί θὰ κάνῃ ὁ Χριστός ἂν ἦταν στὴ θέσι μου;». Θὰ ἔλεγε κάτι τὸ ἀνώφελο; Θὰ ἔγραφε κάτι τὸ ἀσχημο; Θὰ ἔκανε κάτι τὸ ἀπρεπο; Ὅπως οἰδήποτε ὄχι. Ἐ, τὸ ἴδιο κάνει καὶ αὐτὴ. Ὅσο δυνατός κι' ἂν εἶναι ὁ πειρασμός, παίρνει δύναμι ἀπὸ τὴ δύναμι τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀρνεῖται νὰ πῇ ἡ νὰ γράψῃ ἡ νὰ κάνῃ κάτι πὺ δὲν θὰ τὸ ἔκανε καὶ Ἐκεῖνος.

Ἡ Χριστιανὴ γυναῖκα ἀντιγράφει διαρκῶς τὸ Χριστὸ σὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες τῆς ζωῆς της. Ἀκολουθεῖ «τοῖς ἰχνεσιν αὐτοῦ» (Α' Πέτρ. 2, 21). Καὶ «καθὼς ἐκεῖνος περιπάτησε, καὶ αὐτὴ οὕτω περιπατεῖ» (Α' Ἰωάν. 2, 6). Ὅλη της ἡ ζωὴ εἶναι ὁ Χριστός, ἀφοῦ ἤ «ἐν Χριστῷ». Μπορεῖ συνεπῶς κι' αὐτὴ νὰ πῇ ἐκεῖνο πὺ εἶπε καὶ ὁ Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ, ὁ Παῦλος: «Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστός» (Φίλιπ. 1, 21).

Γυναῖκες καὶ Νέες,

Ὁ δικός μας πολύτιμος Μαργαρίτης εἶναι ὁ Ἰησοῦς. Ὁ Μαργαρίτης αὐτὸς δὲν κρέμεται στὸ λαιμό, ἀλλὰ τοποθετεῖται στὴ γλῶσσα, στὰ μάτια, καὶ περισσότερο στὴν καρδιά. Ἐκεῖ πὺ τὸν εἶχε ὁ Ἀπ. Παῦλος, ὁ Ἰγνατίος ὁ Θεοφόρος καὶ μιὰ θεοφιλὴς ψυχὴ, ἡ ὁποία εἶπε κάποτε: «Θεέ μου, ἂν μετὰ τὸ θάνατό μου ἀνοιγαν τὸ στήθος μου καὶ ἐπαιρναν τὴν καρδιά μου, εἶθε νὰ διάβαζαν μιὰ μόνο λέξι, πὺ θὰ θύμιζε τὰ ἑλέη σου καὶ τὰ ἰδανικά μου, τὴ λέξι: Ἰησοῦς».

Εἶθε καὶ στὴ δική μου καρδιά καὶ στὶς δικές σας καρδιές, μετὰ τὸ θάνατό μας, ἡ ἱ

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Α Π Α Ρ Χ Η Α Γ Ω Ν Ω Ν

Και ἡ Θεσσαλονίκη ἔδωσε τὸ παρὸν στὸ μεγαλειώδη ἀγῶνα, ποὺ ἄρχισε νὰ πραγματοποιηθῇ ὁ πνευματικὸς ἡγέτης κ. Κωνσταντῖνος Μουρατίδης γιὰ τὴν διάδοσι τῶν παραδοσιακῶν θεσμῶν, ποὺ ἐσχάτως ἀπειλοῦνται μὲ ἀφανισμό στὴ χώρα μας.

Στὸ κινηματοθέατρο «Ἐγνατία» πραγματοποιήθηκε τὴν Κυριακὴ 23-11-75 ἡ διάλεξι ποὺ διοργάνωσε ἡ Ἀνωτάτη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητῶν Ἑλλάδος μὲ ὁμιλητὴ τὸν κ. Μουρατίδην καὶ θέμα «Ὁ θεσμός τῆς οικογενείας καὶ τὸ μέλλον τοῦ Ἑθνους», ἐξ ἀφορμῆς τοῦ αὐτομάτου λεγομένου διαζυγίου.

Τὴν διάλεξι, παρακολούθησαν χιλιάδες λαοῦ, ποὺ κατέκλυσαν τὴν τεράστια αἴθουσα καὶ τὸν χώρου ἔξω ἀπὸ τὸ κινηματοθέατρο μὲ πανὼ καὶ πλακάτ, ποὺ διατράνωναν τὸν παλμὸ τῆς ἀγωνίας, ποὺ κατέχει τίς ψυχὲς τῶν ὑγιῶς σκεπτομένων Ἑλλήνων. Γιὰ πρώτη φορὰ παρουσιάστηκε τὸ θέαμα τέτοιας συμμετοχῆς ἀκροατῶν, ποὺ μὲ ρυθμικὲς φωνὲς καὶ ταιριασμένα ἀπόλυτα στὴν περίστασι συνθήματα, ἰδιαίτερα τῶν νέων, δονοῦσαν τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς αἰδοῦσης καὶ τῆς πλατείας ἔξω ἀπὸ τὴν αἴθουσα, διακόπτοντας συνεχῶς τὸν ὁμιλητὴ.

Μετὰ τὴν ὁμιλία διαβάστηκε τὸ ψήφισμα, ποὺ ἐγκρίθηκε διὰ βοῆς καὶ ἀκολούθησε πορεία ὅλου τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν πλατεία Μακεδονομάχων, ὅπου ὅλοι ἐν χορῷ ἔψαλαν τὸν Ἑθνικὸ Ὕμνο.

Ὅσοι ἔλαβαν μέρος στὴν ἐκδήλωσι αὐτὴ δὲν θὰ ξεχάσουν ποτὲ αὐτὴ τὴ μέρα, ποὺ οἱ ἔγχεϊς δυνάμεις ξύπνησαν ἐπὶ τέλους καὶ ἔδωσαν τὸ παρὸν σ' ἕναν ἀγῶνα, ποὺ ἔγινε ἡ ἀπαρχὴ ἄλλων μεγαλυτέρων στὸ μέλλον.

Μερικὰ ἀπὸ τὰ κύρια σημεῖα τῆς ὁμιλίας ἔχουν ὡς ἑξῆς:

«Δημιουργεῖται τεχνητῶς ἀνύπαρκτον «κοινωνικὸν πρόβλημα», ἐπειδὴ ἐνδιαφέρονται 1—2 ἰσχυροί. Εἶναι ψευδὴς ὁ ἀριθμὸς, ὁ ὁ-

ποῖος τεχνηέντως διωχετεύθη εἰς τὸν Τύπον, περὶ δὴθεν 250.000 ἀτόμων ἐν διαστάσει. Αὐτὴ αὐτὴ ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις τοῦ νομοσχεδίου δέχεται διὰ οἱ ἐν διαστάσει δὲν ὑπερβαίνουν τὰς 10.000, ἐκ δὲ τῶν στοιχείων ἐρεῦνης εἰς τὰς Μητροπόλεις προκύπτει ὁ ἀριθμὸς 3.500.

— Τὸ καταρτισθὲν νομοσχέδιον δὲν εἶναι προοδευτικόν, διότι οὐσιαστικῶς θίγει τὴν γυναῖκα. Αἱ ἔγγαμοι γυναῖκες κατενόησαν διὰ θὰ εἶναι σύζυγοι μόνον μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ σύζυγος θὰ συναντήσῃ ἄλλην νεωτέραν ἢ πλουσιωτέραν. Θὰ ἀρκῇ ἡ ἀπουσία του ὀλίγων ἐτῶν, μειουμένων σὺν τῷ χρόνῳ, διὰ τὴν δεδαίαν λήψιν τοῦ διαζυγίου του.

— Ἡ Πολιτεία δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιβάλῃ τὸ νομοσχέδιον, διότι δὲν τὸ θέλει ὁ λαὸς καὶ οἱ ἐν τῇ Βουλῇ ἐκπρόσωποί του, ὡς κλονίζον τὸν θεσμὸν τοῦ γάμου. Οὐσιαστικῶς τοῦτο ἐνισχύει τὰς παλλακίδας.

— Ἡδὴ συζητεῖται ἡ διεξαγωγὴ δημοψηφίσματος, εἰς δὲ τὸ νομοσχέδιον ἀντιδρᾷ ἡ συντριπτικὴ κλεισιψηφία τοῦ γυναικείου κόσμου καὶ ὅλοι οἱ σοβαροὶ οικογενειάρχαι, γονεῖς, πολύτεκνοι κλπ.

— Ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ μεταβάλῃ τὰ ἱερὰ καὶ ὅσια κατὰ τὰς ἐπιθυμίας ὀλίγων, ἔστω καὶ ἰσχυρῶν, διότι δεσμεύεται ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων.

— Ὅσοι δὲν ἀποδέχονται τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἱερότητα τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου εἶναι ἐλεύθεροι νὰ ζητήσουν τὴν θέσπισιν τοῦ πολιτικοῦ γάμου. Ἡ Ἐκκλησία δὲν πρόκειται νὰ χάσῃ οὐσιαστικῶς τίποτε.

Τὸ δὲ ψήφισμα εἶναι τὸ ἀκόλουθον:

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ἡ Ἀνωτάτη Συνομοσπονδία Σουλλόγων Γονέων Μαθητῶν Ἑλλάδος καὶ χιλιάδες Ἑλλήνων Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης συμμετέσχον εἰς σημερινὴν διάλεξιν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κωνσταντίνου Μουρατίδου, κοσμητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὁργανωθείσαν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ κινηματογράφου.

δια λέξις νὰ βρεθῇ καὶ νὰ διαβασθῇ ἀπὸ ὅλους, ἡ λέξις: **Ι Η Σ Ο Τ Σ.**

ΤΕΛΟΣ

Β.Α.Ψ.

φου «ΕΓΝΑΤΙΑ», με θέμα: «Ο θεσμός της οικογενείας και το μέλλον του Έλληνισμού».

Είς το τέλος ένεκρίθη διά βοής το ακόλουθον ψήφισμα:

1. - Διαδηλώνουν την απόλυτον πίστιν και πεποίθησίν των, ότι Κυβέρνησις και Λαός πρέπει να διασφαλίσουν άρρηκτον τόν θεσμόν της οικογενείας, ή όποία άποτελεί το θεμελιώδες κεφάλαιον της κοινωνίας της Πατρίδος μας.

2. - Προβαίνουν εις την διαπίστωσιν, ότι σκοτειναι δυνάμεις κρύπτονται όπισθεν της εισηγήσεως διά το φοβερόν νομοσχέδιον του λεγομένου αυτόματου διαζυγίου.

3. - Διακηρύσσουν ότι το αυτόματον διαζύγιον άποτελεί άσέβειαν κατά του μυστηρίου του θρηθοδόξου γάμου, έξεντελίζει την προσωπικότητα της γυναικός, περιφρονεί το αίσθημα του δικαίου, τα νόμιμα τέκνα τα καθιστά ουσιαστικώς όρφανά και κλονίζει έκ θεμελίων το μοναδικόν όχυρόν του Έθνους. Άνευ σταθεράς οικογενείας ούτε ή κοινωνία εύδοκμεί ούτε το Έθνος διασφαλίζεται από τας έπιβουλάς των έχθρών του.

4. - Ο Έλληνικός Λαός εις την πλειοψηφίαν του μετ' άγανακτήσεως αποδοκιμάζει το αυτόματον διαζύγιον.

5. - Παρακαλούμεν την Κυβέρνησιν και την Βουλήν όπως καταδικάσουν την εισήγησιν περί αυτόματου διαζυγίου και να άσχοληθούν με τα φλέγοντα θέματα της παιδείας, της συγκεντρώσεως των μαθητών εις τα σχολικά των καθηκόντα και τόν προσανατολισμόν αυτών προς τας Έλληνοχριστιανικάς παραδόσεις.

Έν Θεσ/νίκη τη 23 Νοεμβρίου 1975

Άνωτάτη Συνομοσπονδία Συλλόγων Γονέων Μαθητών Ελλάδος και χιλιάδες Θεσσαλονικείς συγκεντρωθέντες εις την αίθουσαν του κινηματογράφου «ΕΓΝΑΤΙΑ»

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Έλάβομεν τα κάτωθι βιβλία:

— Αρχιεπισκόπου πρ. Αθηνών Γερωνύμου: «Τό δράμα ένός Αρχιεπισκόπου», Αθήναι 1975, σελ. 184.

— Μητροπολίτου Κίτρους Βαρνάβα: «Η Αυτόκέφαλος Όρθόδοξος Εκκλησία της Αλβανίας και οι βασικοί θεσμοί διοικήσεως αυτής», Αθήναι 1975, σελ. 72.

— Του ίδιου: «Η θεολογία και ή έπιστήμη του δικαίου», Αθήναι 1975, σελ. 24.

— «Τά ποιήματα του καλόγερου». Έκδοσις Γ. Μητρ. Θηβών και Λεβαδείας, Αθήναι 1975, σελ. 240.

— Γερασίμου Μοναχού Μικραγιαννανίτου: «Ακολουθία των Αγ. Αποστόλων, Άκύλα και Πρισκίλλης». Έκδοσις Γ. Μητρ. Έδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας, Αθήναι 1975, σελ. 24.

— Μητροπολίτου Δράμας Διονυσίου: «Χωρίς φώς», Δράμα 1975, σελ. 32.

— Του ίδιου: «Οί τρεις Γεράρχαι και τά μηνύματα τούτων προς την έποχήν μας», Δράμα 1975, σελ. 32.

— Αρχιμ. Γερβασίου Ραπτοπούλου: 5 μικρά κομψά τευχίδια 16 σελίδων με τόν επίτιτλον «μικρά-μικρά», και τίτλους «Τπάρχει ψυχή;», «Τπάρχει άλλη ζωή;», «Η καλή ώρα», «Έξομολογείσαι;» και «Πώς κοινωνεί;». Έκαστον τιμάται δοχ. 5. Πωλούνται και εις το διδλιοπωλείον μας, Πλάτωνος 2.

«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ» Μηνιαίον θρηθοδόξον, χριστιανικόν περιοδικόν.

Ίδιοκτησία και Έκδοσις Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, τηλ. 270-630 Θεσ/νίκη

Διευθυντής Συντάξεως: Σάββας Ν. Ξανδόπουλος, Πέλοπος 9, Θεσ/νίκη

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Β. Π. Μακρόγλου, Βελισσαρίου 35, Θεσ/νίκη

Έτησία συνδρομή: Έσωτερικού δοχ. 30 — Έξωτερικού δολλ. 2

Έπιστολαί-συνδρομαί εις Περιοδικόν «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, Θεσ/νίκη

Τύποις: ΤΤΠΟ-EXPRESS ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγισμὸς καὶ ἀπολύτρωσις » (Α' Κορ. Ι, 30)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' - ΕΤΟΣ Α'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Δεκέμβριος 1975

Ἀριθ. φύλλου 360

Η ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΣΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΠΗΓΑΣ

Αἱ καταπληκτικαὶ πράγματι πρόοδοι τῆς σύγχρονου ἐπιστήμης εἰς ἄλλους σχεδὸν τοὺς τομεῖς παρέχουν ἀναμφιβόλως εἰς τὸν ἄνθρωπον δυνατότητας νὰ δημιουργήσῃ ἀτμόσφαιραν εὐχάριστον, δημιουργικὴν καὶ ἥρεμον. Ἡ συνδυασμένη μάλιστα δραστηριότης θεωρίας καὶ πράξεως τῶν διαφόρων ἐπιστημονικῶν κλάδων ἔχει ὡς στόχους τὴν ἐξυπηρέτησιν καὶ ἀνύψωσιν τοῦ βιοτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἀνθρώπου, τὴν καλλιέργειαν τῶν πνευματικῶν δυνατοτήτων του καὶ τὴν ὑπερνίκησιν τῶν δυσκόλων ἐμποδίων τοῦ καθημερινοῦ βίου. Εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς δημιουργικοὺς μηχανισμοὺς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνικῆς τὸν ἡγετικὸν ρόλον διαδραματίζει ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος καλεῖται νὰ ὀδηγήσῃ τὸν ἑαυτὸν καὶ τὸν πλησίον του εἰς μίαν ἀποκαλυπτικὴν καλλιτεχνικὴν δημιουργίαν. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀνοδικὴν πορείαν του ἐπὶ τῆς γῆς· νὰ ἀνακαλύπτῃ μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν δρᾶσίν του τὰ μυστικὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ μὲ τὴν κατάλληλον χρῆσιν αὐτῶν νὰ ἐπεκτείνῃ καὶ νὰ πλουτίσῃ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑπαρξιν.

Αὐτὸν τὸν δημιουργικὸν δρόμον ἀπὸ αἰῶνας βαδίζουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ὡς σκοποὺς των τάσσουν νὰ ὀδηγοῦν ἀπὸ τὸ σκότος εἰς τὸ φῶς τὸν συνάνθρωπόν τους, νὰ ἀποκαλύπτουν μὲ τὴν ἐνεργὸν βίωσιν τῆς ἀρετῆς τὴν ὁμορφιὰν τῆς ζωῆς καὶ τὸ ὕψος τῆς ἀληθείας καὶ νὰ παροτρύνουν τὸν ἄνθρωπον νὰ γίνῃ αὐτὸς πὺλκός τι εἶναι, τέκνον τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ προχω-

ρῇ πρὸς τὸν Θεόν, ὅπου εἶναι τὸ τέρμα τῆς πορείας. Τότε ὁ ἄνθρωπος γίνεται εὐτυχὴς καὶ στερεώνεται ὁ ἀληθὴς πολιτισμὸς διὰ τὴν ἀναζητῆ τὴν ἀλήθειαν, ἐρευνᾷ τὸ δίκαιον, ἀτενίζει τὸ ἅγιον καὶ πράττει τὸ καλόν. Εἰς ἓνα δημιουργικὸν πολιτισμὸν οἱ ἄνθρωποι ἔχουν γαλήνην, εἰρήνην, εὐτυχίαν. Ὅλα τὰ ἄτομα ἐργάζονται μὲ ζῆλον, ὑπομένουν χωρὶς ἀντιδράσεις τὰς δυσκολίας, ἀγρυπνοῦν διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀρνητικῶν στοιχείων καὶ ἐμπνέονται ἀπὸ τὸν μεγάλον σκοπὸν τῆς ζωῆς νὰ φθάσουν εὐλικρινεῖς εἰς τὸν Θεόν.

Ὁ σύγχρονος ὅμως πολιτισμὸς δὲν ἔχει αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς δημιουργικότητος καὶ τῆς πνευματικῆς ὁδοπορίας. Ἐχει ἀπορροφηθῇ ἀπὸ ὑλικὰς ἀσχολίας, αἱ ὁποῖαι συνεχῶς γίνονται πολυπλοκώτεραι, καὶ συνεχῶς ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν καθαρότητα τῶν ὑψηλῶν μορφῶν τῆς πνευματικῆς ἐνεργείας. Τείνει εἰς ἀποπνευματοποίησην καὶ εἰς πνευματικὸν μαρασμόν. Αἱ δραστηριότητες τῶν ἀνθρώπων στρέφονται ἐναντίον των. Ἐνισχύονται τὰ νεῦρα τοῦ πολέμου καὶ καλλιεργεῖται ὁ πόλεμος τῶν νεύρων. Αἱ κακαὶ τάσεις τοῦ ἀνθρώπου ἡρωοποιούνται καὶ αἱ ὠραῖαι παραδόσεις του ἐξοβελίζονται κατὰ ἓνα βίαιον τρόπον. Ἀνεξήγητος εἶναι ἡ πολεμικὴ κατὰ τῆς σκέψεως, τῆς ἠθικῆς εὐαισθησίας καὶ τῆς συνειδήσεως. Ὁ ἀντικείμενος τοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ, ὁ διάβολος, ἀναπτύσσει δραστηριότητας σπουδαίας. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ φωτὸς ἀδρανοῦν, Αἱ ἐναλλασσόμεναι κρί-

σεις πυρετού και ύφεσως πολεμικού πνεύματος ἐρεθίζουν τὰ νεύρα τοῦ πολέμου και προκαλοῦν τὸν πόλεμον τῶν νεύρων. Ἡ αὐξησις τῶν δυνάμεων τῆς καταστροφῆς γίνεται περισσότερον αἰσθητή.

Ὅλοι αὐταὶ αἱ σκοτειναὶ ὕψεις τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ δημιουργοῦν ὅπως δὴποτε σοβαρὰς ἀνησυχίας εἰς ὅσους ἀγαποῦν τὸν ἄνθρωπον. Εἶναι διαπιστώσεις αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ βοηθήσουν τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἀδράνειαν και νὰ περάσῃ εἰς τὴν δραστηριότητα, νὰ ἀφυπνισθῇ, διότι ὁ κίνδυνος εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς οἰκίας του και νὰ ἀναλάβῃ τὴν φρούρησιν τῆς ὑποστάσεώς του και τοῦ πλησίου του. Οἱ λόγοι και αἱ πράξεις του νὰ διεγείρουν μικροὺς και μεγάλους, οἱ ὁποῖοι θαμβωμένοι ἀπὸ τὴν λάμψιν τῆς ὑλικῆς εὐημερίας και κουρασμένοι ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἀφθονίας τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν ἔχουν περιπέσει εἰς νάρκωσιν. Ἐτυφλώθησαν. Ἐγήρασαν. Ἐγίναν κωφοί. Ἐτοι ἡ ἐποχὴ μας παρουσιάζει ἀνησυχητικὴν νευρικότητα.

Μερικοὶ ἀποδίδουν τὴν κρίσιν αὐτὴν τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὴν μορφήν τῶν κοινωνικῶν συστημάτων και νομίζουν ὅτι κάποια ἀλλαγὴ θὰ ἐπέφερε βελτίωσιν. Ἀπὸ τὰς προτεινομένας ὅμως κοινωνικὰς μεταβολὰς ἀφαιροῦν τὸν πνευματικὸν και θρησκευτικὸν πυρῆνα και εἰς τὴν θέσιν του τοποθετοῦν τὸν ὑλιστικόν. Ἄλλ' εἶναι γνωστὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὑλιστικῆς κοσμοθεωρίας, ὁ μηδενισμὸς και ἡ κατάρρευσις τῶν ἠθικῶν φραγμῶν και ἰδανικῶν και ἡ καλλιέργεια πολέμου τῶν νεύρων.

Διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἀναζητήσῃ τὰ αἷτια τῆς καταρρεύσεως τῶν ἠθικῶν ἰδανικῶν ἀπὸ τὸν σύγχρονον πολιτισμόν, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ τὰ ἀνεύρῃ. Ἡ διαπιστῶσις ἀμέσως ὅτι οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας παρουσιάζουν πνευματικὴν ἀναιμικότητα. Στεροῦνται πνευματικῶν ἐφοδίων. Οἱ μεγάλοι ἔχασαν τὸ σθένος τῆς καθοδηγήσεως και οἱ μικροὶ μένουν χωρὶς σαφῆ προσανατολισμόν. Σχεδὸν ὅλοι δὲν φλέγονται ἀπὸ καρμὶαν πίστιν διὰ τὸν εὐαγγελισμόν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ὁ καθεὶς ἀκολουθεῖ ἰδικὴν του πορείαν και χωρὶς ὁδηγὸν καταπατῶν πᾶν ἱερὸν και ὅσιον. Ἀρνήσις και ἀδιαφορία

εἶναι τὰ γνωρίσματα τῆς πνευματικότητος. Εἰς τὸ βάθος ὅμως κυριαρχεῖ ἡ ἀγωνία. Εἶναι ἐπαναστατημένοι χωρὶς ὅμως ὀρθοῦς ἰδεολογικοὺς προσανατολισμούς.

Ὁ ἀληθὴς ἀγωνιστὴς νοσταλγεῖ δι' ὀλίγον ἀνθρώπινον ἐνθουσιασμόν. Δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἀσυγκίνητος πρὸ τῆς τοιαύτης ἀγωνιώδους καταστάσεως. Πρέπει νὰ ἀναζητήσῃ διεξόδους. Μία στροφή πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ γραπτοῦ και παραδοσιακοῦ λόγου τῆς Γραφῆς και τῶν Πατέρων ὅπωςδὴποτε θὰ καλύψῃ τὸ ἰδεολογικὸν κενὸν τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ στροφή αὐτὴ δὲν εἶναι καθυστέρησις, οὔτε σκοταδισμός, ἀλλὰ σωτήριος.

Αἱ χριστουγεννιάτικαι ἐορταὶ θὰ δώσουν τὴν εὐκαιρίαν διὰ τοιαύτην σωτηρίον στροφήν πρὸς τὰς πηγὰς. Ἡ μετὰ προσοχῆς παρακολούθησις τῶν κατανυκτικῶν ὕμνων και ἀγιογραφικῶν ἀναγνωσμάτων, ἡ μελέτη τῆς ἱστορικῆς πορείας τοῦ ἀνθρώπου και ὅλαι αἱ ὥραιαι σκέψεις ἐξ ἀφορμῆς τῶν συγκινητικῶν γεγονότων τῆς ἱστορίας τῆς θείας ἐμφανείας θὰ πλημμυρίσουν τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ θρησκευτικὸν φῶς και θὰ συγκινήσουν και τὴν ψυχὴν τοῦ πλέον ψυχροῦ και ἀδιαφόρου ἀτόμου.

Εἶναι ὅντως ἓνα συγκινητικὸν γεγονὸς τὰ Χριστούγεννα, ποὺ ἀπὸ τὸ δισκοπότηρον αὐτοῦ τοῦ γεγονότος κοινωνοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι. Ἡ ταπεινὴ φάτις τῆς Βηθλεὲμ ἔλκυει πάλιν κοντὰ τῆς κάθε ἀρνητῆς, ὁ ὁποῖος παρεστράτησεν ἀπὸ τὴν λεωφόρον τοῦ θεϊκοῦ φωτός, προκαλεῖ τὴν ψυχικὴν ἀλλαγὴν εἰς τὸν ἄνθρωπον και τὸν προβληματίζει διὰ τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ ἐξίλασμοῦ ἀπὸ τὰ φθαρτὰ και τὰ γήϊνα, ὥστε νὰ ὁδηγηθῇ τὸ δυνατόν συντομώτερον εἰς ἀνώτερα πνευματικὰ ὕψη. Μέσα εἰς τὴν ψυχὴν ἐγεννιέται ἓνας Θεός! Καὶ τὸ κορμὶ γίνεται νάος... Τὸ μέτωπον φέγγει σὺν ἀστέρι... Ἡ ὥρα τῆς Βηθλεὲμ εἶναι ἡ ἐλπίς τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι ἡμπορεῖ νὰ φθάσῃ εἰς μίαν ἄλλην Βηθλεὲμ λυτρωμένος ὅταν ἀκολουθήσῃ τὸ ἀστέρι. Ἀμεσος εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν μοναδικὴν πηγὴν τῆς ἀληθείας. Ἐπιβάλλεται νὰ παροτρυνθῇ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ αἰώνιον φῶς τῆς φάτις, ὅπου γεμάτη ἐ-

Ἀντιαιρετική στήλη

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ

ΚΒ'

ΕΡΩΤ.: Θὰ ἐπιθυμούσαμε, κ. καθηγητά, νὰ μᾶς μιλήσετε γιὰ τὶς διαφορὰς ποὺ ἔχει ἡ Ἐκκλησία μας μὲ τοὺς χιλιαστὰς στὰ μεγάλα δόγματα τῆς πίστεως.

ΑΠΑΝ.: Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγάλα δόγματα τῆς χριστιανικῆς πίστεως εἶνε τὸ δόγμα τῆς ἁγίας Τριάδος. Εἶνε ἡ πίστις ὅτι ἓνας εἶνε ὁ ἀληθινὸς Θεός, ἀλλὰ ὁ ἓνας Θεὸς εἶνε, ὑπάρχει σὲ τρία πρόσωπα. Τὰ τρία πρόσωπα εἶνε ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Τὰ τρία πρόσωπα τῆς Θεότητος εἶνε ἴσα, ἰσότημα καὶ ἰσοδύναμα, ὁμοούσια, οὔτε συγχέον-

ται, οὔτε χωρίζονται. Εἶνε τέλειος Θεὸς ὁ Πατήρ, τέλειος Θεὸς ὁ Υἱός, τέλειος Θεὸς τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Δὲν εἶνε ὅμως τρεῖς Θεοὶ ἀλλ' ἓνας Θεός. Εἶνε τριάς ἐν μονάδι καὶ μονὰς ἐν τριάδι. Διακρίνονται τὰ τρία πρόσωπα τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο καὶ δὲν συγχέονται, γιὰτὶ ὁ Πατήρ ἔχει τὸ ἀγέννητον, ὁ Υἱὸς τὸ γεννητόν, δηλαδὴ γεννᾶται ἀδιῶς, ἀχρόνως, ἀπὸ τὸν Πατέρα, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔχει τὸ ἐκπορευτόν, δηλαδὴ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν Πατέρα. Καὶ ἐνῶ διακρίνονται δὲν χωρίζονται, οὔτε καὶ συγχέονται

περίκειαν καὶ ἀγάπην τὸν ἀναμένει ἡ λύτρωσις. Ἐκεῖ εἰς τὴν φάτνην «διάπλata ἀνοίγουν γιὰ καθένα ἀπὸ μᾶς ζεστὴ τὴν ἀγκαλιά, τὸ Θεῖο Βρέφος κι' ἡ Παρθένα καὶ μᾶς καλοῦν μὲς στὴ σπηλιά... Πᾶμε στὴ φάτνη αὐτὴ τὴν ὥρα τὴ ζοφερὴ καὶ τὴ φρικτὴ. Τὸ Θεῖο Βρέφος χρόνια τώρα γιὰ μᾶς τὴν ἔχει ἀνοικτὴ».

Διὰ τὴν ἀνεύθυνον καὶ ἀσύδοτον ἐποχὴν μας τὸ λυτρωτικὸν μήνυμα τῆς Βηθλεὲμ εἶναι τὸ δυναμικὸν ἐρέθισμα στροφῆς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὰς αἰωνίους καὶ σωτηρίας πηγὰς. Ὁ ὕμνος τῶν ἀγγέλων «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς, εἰρήνη» κατὰ τὴν ὥραν τῆς θείας ἐμφανείας εἶναι τὸ πάντα ἐπίκαιρον μήνυμα τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὴν γῆν. Θὰ συλλάβωμεν ὅμως τὸ νόημα αὐτοῦ τοῦ μηνύματος, ἰδιαίτερος κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ ἡμέραι μας εἶναι τόσοσιν βαρυφορτωμένοι μὲ τὴν εὐθύνην ἐνὸς στυγεροῦ πολέμου!

Ὅπισθεν τῆς βιτρίνας τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ καὶ καλυπτόμενοι ὑπὸ τὴν μάσκαν των κρύπτονται δυνάμεις σκοτειναί, αἱ ὁποῖαι ἀγωνίζονται νὰ ἀποσπᾶσουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ φῶς καὶ τὴν ἀλήθειαν. Καλλιεργοῦν τὰ πάθη καὶ τὰ μίση τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπιδιώκουν νὰ τοῦ ἀφαιρέσουν

κάθε πνευματικότητα. Περιφρονοῦν κάθε ἀξίαν καὶ ἰδεολογίαν, αἱ ὁποῖαι καλλιεργοῦν ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς τὸν ἄνθρωπον. Χλευάζουν τὴν ἀπλότητα τῆς ἐκπληρώσεως τῶν προφητικῶν λόγων ὅτι ἐγεννήθη «Παῖδιον» ὁ πρὸ αἰώνων Θεός, ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης. Δὲν θέλουν νὰ πιστεύσουν ὅτι ἡ θεία ἐνανθρώπησις ἐγένε διὰ νὰ ἐπανασυνδέσῃ τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸν Θεὸν καὶ διὰ νὰ ἀποκαλύψῃ εἰς τὰς παραγμένας ψυχὰς ὅτι μόνον μὲ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους θὰ ἔχουν εἰρήνην ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν. Πάντοτε οἱ ἄνθρωποι ἤθελον ἓνα τέλειον σύστημα ἠθικῶν κανόνων διαβιώσεως. Ἐταύτιζον τὴν εἰρήνην μὲ τὴν χαρὰν καὶ τὴν μακαριότητα. Ἄν δὲν ἐπέτυχον συνεχῆ καὶ ἀδιάκοπον εἰρήνην τοῦτο ἦτο ἀποτέλεσμα τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος δίδει τὴν εἰρήνην.

Εἶναι καιρὸς πλεὸν νὰ ἀντιληφθῇ ὁ κάθε ἄνθρωπος ὅτι ἡ ἀτομικὴ καὶ πανανθρώπινος εἰρήνη καὶ χαρὰ θὰ γίνωνται αἰσθηταὶ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον μόνον ὅταν οὗτος στρέφεται πρὸς τὰς αἰωνίους πηγὰς καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἀντλή δύνάμιν καὶ φωτισμόν.

γιατί όλες τις θείες ιδιότητες που έχει ο Πατήρ έχει και ο Υἱός, έχει και το Πνεῦμα τὸ ἅγιο. Συνάπτονται ἐπίσης τὰ τρία πρόσωπα μεταξύ τους, γιατί ὅπως διδάσκουν οἱ ἅγιοι πατέρες «περιχωροῦνται», ἦτοι ὁ Πατήρ ὑπάρχει μέσα στὸν Υἱὸ καὶ στὸ ἅγιο Πνεῦμα καὶ ὁ Υἱὸς ὑπάρχει μέσα στὸν Πατέρα καὶ στὸ ἅγιο Πνεῦμα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα ὑπάρχει μέσα στὸν Πατέρα καὶ στὸν Υἱό.

ΕΡΩΤ.: Πού φαίνεται ἡ πίστι αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸν Τριαδικὸ Θεό;

ΑΠΑΝ.: Πρῶτα πρῶτα στὸ Σύμβολο τῆς πίστεως, στὸ Πιστεύω. Ἡ Ἐκκλησία σὰν σύνολο καὶ οἱ πιστοὶ σὰν μέλη ὁμολογοῦν πίστι «εἰς Θεὸν Πατέρα, εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ εἰς Πνεῦμα ἅγιον». Καὶ τὸ πιστεύω αὐτὸ εἶνε τὸ ἀπόσταγμα πολλῶν καὶ μεγάλων ἀγώνων τῆς Ἐκκλησίας ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἀξία τῆς πίστεως αὐτῆς καὶ τῆς ὁμολογίας εἶνε πολὺ μεγάλη. Ἐχει τὸ στοιχεῖο τῆς δοκιμασίας. Δοκιμάσθηκε ἡ πίστι στῇ φωτιά, νίκησε, ἐπέζησε καὶ αὐτὸ φανερώθηκε ὅτι εἶνε πίστι ἀληθινή, γνήσια, ζωντανή. Αὐτὸ που περιέχει τὸ Σύμβολο τῆς πίστεως συνοπτικά, μὲ λίγα λόγια, ὑπάρχει ἀναπτυγμένο βαθειὰ πλατιά στὰ συγγράμματα τῶν ἁγίων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ἐπικυρωμένο στὶς ἀποφάσεις τῶν οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν συνόδων.

ΕΡΩΤ.: Καὶ ποῦ ἄλλου, κ. καθηγητά;

ΑΠΑΝ.: Στὴν κατήχησι τῆς Ἐκκλησίας καὶ στῇ λατρεία τῆς. Ἀπὸ τὰ πρῶτα μας χρόνια ἡγοῦν στὰ αὐτιά μας οἱ δοξολογίες τῆς ὀρθοδόξου λατρείας μας. «Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι». «Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος». «Ἐδόλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος». «Ὅτι σου ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἡ Ἀδύτα τῇ ἁγία καὶ ὁμοουσίου καὶ ὡσποίου καὶ ἀδιαιρέτω Τριάδι» κλπ. Τίποτα δὲν δίνεται στὴν Ἐκκλησία μας χωρὶς τὴν πίστι καὶ τὴν ὁμολογία τοῦ τριαδικοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ πατέρες δονομάζουν τὸ δόγμα αὐτὸ κεφάλαιον τῆς πίστεως».

ΕΡΩΤ.: Πῶς πάνω ἀναφέρατε, κ. καθηγητά, ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας. Ποιους ἐνοεῖτε;

ΑΠΑΝ.: Ὅλους ἐκείνους που ἀρνῆθηκαν τὸ δόγμα τοῦ τριαδικοῦ Θεοῦ ἢ που προσέ-

βαλαν ἢ ἀλλοίωσαν ἢ παραχάραξαν τὴν μεγάλη αὐτῇ ἀλήθεια.

ΕΡΩΤ.: Καὶ ποιοὶ εἶνε αὐτοὶ ὀνομαστικῶς;

ΑΠΑΝ.: Μὲ μιὰ λέξι ὀνομάζονται «ἀντιτριαδῖται». Αὐτοὶ ἐμφανίστηκαν στοὺς πρώτους αἰῶνες, καὶ διακρίνονται σὲ δυὸ παρατάξεις. Στους δυναμικοὺς μοναρχιανούς μὲ ἀρχηγὸ τὸν αἰρεσιάρχη Θεόδοτον καὶ στοὺς τροπικοὺς μὲ ἀρχηγούς τοὺς αἰρεσιάρχες Νοητόν, τὸν Πραξέα καὶ μάλιστα τὸν Σαβέλλιο. Οἱ δυναμικοὶ ὑποτιμοῦσαν τὸν Υἱὸ καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα καὶ κήρυτταν ὅτι καὶ οἱ δυὸ, Υἱὸς καὶ Πνεῦμα εἶνε δυὸ διάφορες δυνάμεις ἢ δυναμικὲς ἐνέργειες τοῦ ἐνὸς Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς. Οἱ τροπικοὶ πάλι δίδασκαν ὅτι τὰ τρία πρόσωπα δὲν εἶναι καὶ τὰ τρία πραγματικὰ πρόσωπα ἀλλὰ προσωπίδες. Εἶνε ἓνα πρόσωπο καὶ ἓνας Θεὸς που ἐμφανίστηκε στῇ δημιουργία ὡς Πατήρ, στὴν ἀπολύτρωσι ὡς Υἱὸς καὶ στὸν ἁγιασμὸ ὡς ἅγιο Πνεῦμα. Μετὰ ἐμφανίστηκε ὁ Ἀρειος, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ νὰ ἀρνῆται τὴ Θεότητα τοῦ Χριστοῦ ἀρνοῦνταν τὴν Τριάδα, ὅπως τὴν ἀρνοῦνταν καὶ ὁ Μακεδόνιος μὲ τὸ νὰ διδάσκη, ὅτι τὸ ἅγιο Πνεῦμα δὲν εἶνε οὔτε Θεός, οὔτε πρόσωπο. Καὶ οἱ δυτικοὶ παπικοὶ καὶ προτεστάντες κατατάσσονται στοὺς αἰρετικούς, διότι ἀλλοίωσαν τὸ δόγμα τῆς ἁγίας Τριάδος μὲ τὴν προσθήκη στὸ Σύμβολο τῆς πίστεως τοῦ FILIOQUE. (= ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιο ἐκπορεύεται καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ).

ΕΡΩΤ.: Ὡστε καὶ αὐτοὶ εἶνε αἰρετικοί, κ. καθηγητά;

ΑΠΑΝ.: Ἀποῦ δέχονται τὸ FILIOQUE καὶ ἀλλοιώνουν ἐπὶ τὸ δόγμα τοῦ τριαδικοῦ Θεοῦ; Καὶ ἀλλοίωσι στὴν πίστι εἶνε αἵρεσι. Κάθε παραστράτημα ἀπὸ τὴν παράδοσι καὶ τὴ γραμμὴ τῶν ἁγίων πατέρων ἔστω καὶ ἐλάχιστο ὁδηγεῖ σὲ αἵρεσι. Ὁ μεγάλος πατέρας καὶ διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας μας ἁγίος Γρηγόριος παλαιῶς Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, θεωροῦσε μεγάλη αἵρεσι τὸ FILIOQUE καὶ ἀνόμαζε τοὺς παπικοὺς αἰρετικούς. Καὶ ὅλοι οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἔτσι χαρακτηρίζουν τοὺς φραγκολατίνους. Καὶ ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς συχνὰ οἷς διδασκὲς του ἔλεγε ὅτι ὁ πάπας εἶνε αἰρετικός καὶ ἡ διδασκαλία τῶν δυτικῶν καταδικασμένη. Βέβαια δὲν ἐντάσσουμε ὅλους τοὺς δυτικούς στὴν τάξι τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά. Αὐτοὶ εἶνε οἱ πῶς φοβεροὶ ἀντιτριαδῖ-

ται. Ἀρνοῦνται πέρα γὰρ πέρα τὴν ἀλήθεια τοῦ τριαδικοῦ Θεοῦ.

ΕΡΩΤ.: Καὶ τί διδάσκουν, κ. καθηγητά, οἱ κάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά γιὰ τὸ δόγμα αὐτό;

ΑΠΑΝ.: Στὸ βιβλίο τους «Ἡ ἀλήθεια πὺν ὁδηγεῖ στὴν αἰώνιο ζωὴ» στὴν παράγραφο «Εἶναι Τριάς ὁ Θεός;» γράφουν: «Πολλὲς θρησκείες τοῦ «Χριστιανικοῦ κόσμου» διδάσκουν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μιὰ «Τριάς», μολονότι ἡ λέξις «Τριάς» δὲν ἀπαντᾶται στὴν Ἁγία Γραφή». Καὶ πῶς κάτω γράφουν: «Ἐκεῖνοι πὺν διδάσκουν αὐτὴ τὴ δοξασία ὁμολογοῦν ὅτι πρόκειται περὶ «μυστηρίου». Τὸ Σύμβολο Πίστεως τοῦ Ἀθανασίου, τοῦ ὁγδόου αἰῶνος περίπου μ.Χ., λέγει ὅτι ὁ Πατὴρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι καὶ οἱ τρεῖς τῆς ἰδίας οὐσίας, καὶ οἱ τρεῖς εἶναι αἰῶνιοι (καὶ συνεπῶς δὲν εἶχαν ἀρχή), καὶ εἶναι καὶ οἱ τρεῖς παντοδύναμοι. Αὐτό, λοιπόν, τὸ σύμβολον τῆς πίστεως λέγει ὅτι στὴν «Τριάδα» κανεῖς δὲν προηγείται ἢ ἔπεται τοῦ ἄλλου» κανεῖς δὲν εἶναι μεγαλύτερος ἢ μικρότερος τοῦ ἄλλου. Εἶναι λογικὸ αὐτό; Καί, τὸ πῶς σπουδαῖο, συμφωνεῖ μὲ τὴν Ἁγία Γραφή;». Τὰ ἴδια γράφουν καὶ σ' ἄλλα βιβλία καὶ περιοδικά. Καὶ τὸ φοβερώτερον ἀποκαλοῦν τὸν Τριαδικὸ Θεὸ λερναία ἵδρα! Γιὰ νὰ εἰρῶνευθοῦν καὶ νὰ σαρκάσουν οἱ ἀσεβεῖς τὸ ὕψιστο δόγμα τῆς σωτηρίας. Καὶ ὕστερα λένε ὅτι δὲν βλασφημοῦν. Καὶ ἐρωτῶ ὑπάρχει βλασφημία πῶς μεγάλη, πῶς ἀπαίσια ἀπ' αὐτῆ;

ΕΡΩΤ.: Ἀσφαλῶς δὲν ὑπάρχει! Τρομερὰ λόγια γιὰ τὴν ἁγία Τριάδα!

ΑΠΑΝ.: Στὸ βιβλίο τους «Πράγματα εἰς τὰ ὅποια εἶναι ἀδύνατον νὰ ψευσθῇ ὁ Θεός» κεφ. 12 ἀναγράφουν τὰ χωρία τῆς Κ.Δ. στὰ ὅποια ἀναφέρεται ἡ λέξις «μυστήριον» καὶ μετὰ ἐρωτοῦν: «Διδάσκει ἡ Ἁγία Γραφή ἕνα τέτοιο «μυστήριον» ἑνὸς Θεοῦ σὲ τρία Πρόσωπα» ἢ «τριῶν Προσώπων σ' ἕνα Θεός»; Μ' ἕνα τέτοιο «μυστήριον» τοῦ «Χριστιανικοῦ κόσμου» ἐννοοῦν ὅτι ὁ Κύριος ὁ Θεός εἶναι Θεός, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι Θεός καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι Θεός, καὶ ἐν τούτοις δὲν εἶναι τρεῖς Θεοὶ ἀλλὰ μόνον ἕνας Θεός σὲ τρία Πρόσωπα, «Πατὴρ, Υἱός, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα». Ἡ λέξις των «Τριάς» δὲν ἀπαντᾶται στὴν Ἁγία Γραφή.

ΕΡΩΤ.: Καὶ τὰ ἐπιχειρήματά τους κ. καθηγητά;

ΑΠΑΝ.: Ὅλα γελοῖα καὶ σαθρά. Στρεβλίζονται στὶς μεθόδους τῆς διαστρεβλώσεως, τῆς ἀποσιωπήσεως καὶ τοῦ ξεγλιστρίματος, στὶς ὁποῖες εἶναι ἄριστα καταρτισμένοι καὶ ἐξασκημένοι ἀπὸ τὸν πατέρα τους τὸ διάβολο. Στὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ βιβλία τους πὺν ἀνέφερα παρουσιάζουν τὰ ἐξῆς ἐπιχειρήματα, σὲ γενικὲς γραμμές.

1. Ἡ δοξασία περὶ τριάδος ἦταν ἄγνωστη στοὺς ἔθελους προφήτας καὶ στοὺς Χριστιανούς ἀποστόλους.

2. Ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς εἶπε ὅτι δὲν τὰ ξέρει ὅλα καὶ ὅτι ὁ Πατέρας του εἶναι μεγαλύτερός του. Τὸ χωρίο «καὶ Θεός ἦν ὁ Λόγος» ἀποδίδουν «ὁ Λόγος ἦταν θεός».

3. Τὸ ἅγιον Πνεῦμα δὲν εἶναι Θεός, οὔτε κἂν πρόσωπο.

4. Ἡ λέξις «Τριάς» δὲν ὑπάρχει στὴ Γραφή.

5. Ἡ δοξασία τῆς Τριάδος πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀρχαία Βαβυλῶνα (σελ. 22-24). Στὸ ἄλλο βιβλίο τους «Πράγματα εἰς τὰ ὅποια εἶναι ἀδύνατον νὰ ψευσθῇ ὁ Θεός» δὲν βρίσκεις ἄκρη. Διαλέγουν ὅσα χωρία αὐτοὶ θέλουν ἀπὸ ἐκεῖνα πὺν χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὸ τριαδικὸ δόγμα καὶ προσπαθοῦν νὰ δημιουργήσουν σύγχυση ἀναφέροντας ἄλλα χωρία ἄσχετα ἢ ἄσχετα πράγματα. Ἰσως νὰ μὴ θέλουν νὰ δημιουργήσουν σύγχυση, ἀλλ' ἔχουν σύγχυση καὶ ἐνέργεια σατανᾶ στὴ σκέψιν τους καὶ στὴν ψυχὴ τους. Σ' αὐτὸ τὸ βιβλίο ὅπως καὶ στὸ ἄλλο ἔχουν τὸ «καὶ ὁ Λόγος ἦτο θεός» (σελ. 261). Ὑπάρχουν ὅμως καὶ διὰ ἀκόμα ἐπιχειρήματα. Ἀπὸ πού λέτε;

ΕΡΩΤ.: Ἀπὸ τὴν Γραφὴ ἀσφαλῶς.

ΑΠΑΝ.: Ὁχι. Ἀπὸ τὸ Κοράνιο καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴ ἐγκυκλοπαιδεία.

ΕΡΩΤ.: Ὡστε καταφεύγουν νὰ ζητήσουν βοήθεια ἀπὸ τοὺς Μωαμεθανούς καὶ τοὺς Ἰουδαίους;

ΑΠΑΝ.: Καὶ βέβαια. Καὶ ἀπὸ τὸ διάβολο ἀκόμα.

ΕΡΩΤ.: Πολλοὶ περιέργοι εἴμαστε, κ. καθηγητά, νὰ τ' ἀκούσουμε.

ΑΠΑΝ.: Σὰς διαβάξω λοιπόν «Ἡ Ρωμαιο-Καθολικὴ Ἐκκλησία, ἡ πῶς ἰσχυρὴ θρησκευτικὴ ὁργάνωσις ἐπάνω στὴ γῆ, διακρατεῖ τὴν «Τριάδα» ὡς τὴν κεντρικὴν διδασκαλίαν τῆς θρησκευτικῆς τῆς πίστεως. Ἐν τούτοις, ἡ θρησκευτικὴ ὁργάνωσις πὺν κατατάσσεται ὡς ἡ ἐπόμενη σὲ ἀριθμοὺς (445.949.000 κατὰ τὸ ἔτος 1965) εἶναι ἡ Ἰσλα-

Πρόσωπα τῆς Βίβλου

Ο ΑΒΕΣΣΑΛΩΜ

3. Η ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥ ΩΡΑΙΟΤΗΣ

«Καὶ ὡς ᾿Αβεσσαλὼμ οὐκ ἦν ἀνὴρ ἐν παντὶ Ἰσραὴλ αἰνετὸς σφόδρα, ἀπὸ ἰχνους ποδὸς αὐτοῦ καὶ ὡς κορυφῆς αὐτοῦ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ μῶμος».

Πολὺ χαρακτηριστικὰ τὰ λόγια τῆς Γραφῆς. Μὲ ἀδρὲς πινελιὲς ὁ ἱερὸς συγγραφεὺς παρουσιάζει τὸν ἥρωά μας· «καὶ ὡς ᾿Αβεσσαλὼμ οὐκ ἦν ἀνὴρ ἐν παντὶ Ἰσραὴλ αἰνετὸς σφόδρα, ἀπὸ ἰχνους ποδὸς αὐτοῦ καὶ ὡς κορυφῆς αὐτοῦ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ μῶμος». Δηλαδή, σὰν τὸν ᾿Αβεσσαλὼμ μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν δὲν ὑπῆρχε τόσο περίφημος ὅσον αὐτὸς κατὰ τὴν ὡραιότητα. Ἀπὸ τὸ πέλμα τῶν ποδῶν του μέ-

χρι τῆς κεφαλῆς του δὲν ὑπῆρχε οὔτε τὸ παραμικρὸ ἐλάττωμα. Καὶ δὲν εἶναι ὑπερβολικὸς ὁ λόγος τῆς Βίβλου. Ἦτο πράγματι ὁ ᾿Αβεσσαλὼμ ὁ ὡραῖος νεανίας. Μιά ὁμορφιά σπάνια. Ἐνα κάλλος ποῦ ἔμεινε παροιμιώδες.

Ὅταν διαβάξης τίς σχετικὲς διηγήσεις τῆς Γραφῆς, θαρρεῖς καὶ τὸν βλέπεις νὰ προβάλλῃ μπροστὰ σου ζωηρὸς καὶ εὐκίνητος, ὁμιλητικὸς καὶ χαρίεις. Ἐνα ἐπι-

μικὴ ἢ Μωαμεθανικὴ. Αὐτοὶ ἀπορρίπτουν τὴν «Τριάδα». Σύμφωνα μὲ τὸ ἱερό των βιβλίων, ὁ Ἰησοῦς ἀρνεῖται ὅτι εἶναι μέλος μιᾶς «Τριάδος» τριῶν ἰσῶν Προσώπων, διότι τὸ Κοράνιο των, Σουρά 5, τμήμα 16, χωρίον 119, λέγει: «Καὶ ἰδοὺ! ὁ Θεὸς θὰ εἴπῃ: «᾿Ω Ἰησοῦ Τίς τῆς Μαρίας! Ἐλθες εἰς ἀνδράπους, «Προσκυνήσατε ἐμὲ καὶ τὴν μητέρα μου ὡς θεοὺς πρὸς ἐξευτελισμὸν τοῦ Θεοῦ»; Αὐτὸς θέλει εἶπει: «Δόξα εἰς Σέ! Οὐδέποτε μποροῦσα νὰ εἶπω ἐκεῖνο ποῦ δὲν εἶχα δικαίωμα (νὰ εἶπω). Ἄν εἶχα εἶπει ἕνα τέτοιο πράγμα, Σὺ πράγματι θὰ τὸ ἐγνώριζες. Σὺ γνωρίζεις ὅτι εἶναι στὴν καρδιά μου, μολοντί ἐγὼ δὲν γνωρίζω τί εἶναι στὴ δική Σου. Διότι Σὺ γνωρίζεις πλήρως ὅλα ὅσα εἶναι κρυμμένα». - Μετάφρασις ᾿Αλῆ.

ΕΡΩΤ.: Ἀλήθεια πολὺ πρηνεὶς διαστρεβλωταὶ αὐτοὶ οἱ χιλιастαί. Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ καταφεύγουν καὶ στὸ Κοράνιο; Ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους τί ἐπαχειρήματα ἔχουν;

ΑΠΑΝ.: Σὰς διαβάζω τὴ συνέχεια. «Μία παλαιότερη θρησκευτικὴ ὀργάνωσις, μολονότι ὄχι τόσο ἰσχυρὴ σὲ ἀριθμούς, εἶναι ἐκείνη τῶν φυσικῶν Ἰουδαίων. Αὐτοὶ δέχονται τίς Ἑβραϊκὰς Γραφὰς ἀπὸ τὸν Μωυσῆ ὡς τὸν Μαλαχία σὰν ἱερὸς καὶ Θεόπνευστος. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν «Τριάδα», διαβάζουμε τὰ ἐπόμενα στὴν Ἰουδαϊκὴ Ἐγκυκλοπαιδεῖα, Τό-

μος 12 (ἔκδοσις 1909), σελίδα 260:

...Ἡ ἀντίληψις τῆς ἐνώσεως σ' ἕνα Θεὸ τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ὡς τριῶν ἀπείρων Προσώπων. Ἡ Σύνοδος τῆς Νικαίας καὶ ἀκόμη εἰδικώτερα τὸ Πιστεύω τοῦ Ἀθανασίου ἔδωκαν γιὰ πρώτη φορὰ στὸ δόγμα τὴν ὀριστικὴν του τυποποίησιν, καὶ πῶς κάτω: «Αὐτὴ ἡ ἐγκυκλοπαιδεῖα προχωρεῖ νὰ εἴπῃ ὅτι οἱ συζητήσεις μεταξὺ τῶν Τριαδιστῶν τοῦ «Χριστιανικοῦ κόσμου» καὶ τῶν Ἰουδαίων ἀναφορικῶς μὲ τὴν «Τριάδα» συνεκεντρῶνοντο κυρίως γύρω ἀπὸ τὸ πρόβλημα τοῦ ἂν οἱ συγγραφεῖς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἔφεραν μαρτυρία ὑπὲρ αὐτῆς ἢ ὄχι, ἐνῶ οἱ Ἰουδαῖοι φυσικῶς ἀπέριπταν κάθε ἀπόδειξιν ποῦ ἐπροβάλλετο ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων των». Αὐτὸ καὶ μόνο ποῦ καταφεύγουν στὸ κοράνιο καὶ στὴν Ἰουδαϊκὴ ἐγκυκλοπαιδεῖα δείχνει τὴν ἀδυναμία τους ν' ἀντιμετωπίσουν τὴν ἀλήθεια τῆς Γραφῆς καὶ τὴν πίστιν τῆς Ἐκκλησίας στὸν τριαδικὸ Θεό.

ΕΡΩΤ.: Πολὺ σωστά. Σὰν σπουδασταὶ τῆς Γραφῆς ποῦ αὐτοκαλοῦνται πρέπει νὰ ἔχουν τὸ θάρρος καὶ τὴ δύναμιν ν' ἀντιμετωπίζουν μὲ τὴ Γραφὴ τὰ θέματα. Γιὰ τὰ πρῶτα ἐπαχειρήματά τους τί ἔχετε νὰ μᾶς πῆτε, κ. καθηγητά;

ΑΠΑΝ.: Μὲ τὸ θέμα αὐτὸ θὰ ἀσχοληθοῦμε στὴν ἐπόμενη συνέντευξί μας.

Στέργιος Ν. Σάκκος

βλητικὸν παράστημα. Ἐνα πρόσωπο γε-
μῶτο γοητεία. Δυὸ μάτια λαμπερὰ καὶ
σπιθίζοντα. Καὶ μιὰ κόμη πλούσια καὶ ἀτί-
θαση σκορπιέται στοὺς ὤμους του κι' ἀνε-
μίζει στὸ περπάτημά του.

Ὅλα αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Ἀ-
βεσσαλῶμ συνέθεταν ἓνα ὁμορφο σύνολο
καὶ δημιουργοῦσαν ἓνα τύπο ξεχωριστὸ
ἀνάμεσα στοὺς ξεχωριστούς. Ἀκόμα καὶ
τὸ πῶς δύσκολο γοῦστο, ὅπως ἐκφράζονται
οἱ κοσμικοί, δὲν μπορούσε νὰβρῇ ψεγάδι
σ' αὐτὸν τὸν ὁμορφο γυιὸ τοῦ Δαυὶδ.

Ἀπ' ὅπου περνοῦσε σκλάβωνε τοὺς
πάντας μὲ τοὺς γλυκοὺς του τρόπους καὶ
τὴν σαγηνευτικὴν του παρουσίαν. Καὶ τὸ ἐ-
γνώριζε αὐτὸ ὁ Ἀβεσσαλῶμ. Γι' αὐτὸ καὶ
ὑπερηφανευόταν. Ἡ σωματικὴ του ὁμορ-
φία ἦταν τὸ σπουδαῖο προσόν, τὸ μεγάλο
του ὄπλο. Τοὺς νικοῦσε ὅλους.

Ἄλλ' ἐνῶ ἐγνώριζε τὴν ὁμορφίαν του ὁ
Ἀβεσσαλῶμ, ἀγνοοῦσε ὅτι ὑπάρχει καὶ
μιὰ ἄλλη ὁμορφία ἀσυγκρίτως ἀνώτερη
ἀπ' τὴν σωματικὴν, μιὰ ὁμορφία παντοει-
νὴ καὶ ἀρρυτίδωτη. Εἶναι ἡ ὁμορφία τῆς
ψυχῆς, ἡ ἠθικὴ ὠραιότης τοῦ «ἔσω ἀνθρώ-
που». Αὕτῃ δὲν μαραίνεται, δὲν σβήνει.
Δὲν φοβᾶται τὸν χρόνον, δὲν τρέμει τὸν
καθρέφτη. Βρίσκεται πέρα ἀπὸ τὴν φθορὰ
καὶ τὸν χρόνον. Βυθίζεται μέσα στοὺς κό-
σμους τῆς αἰωνιότητος.

Γιὰ τὴν ὁμορφίαν αὕτῃ ποῦ νὰ μιλοῦσε
στὸν Ἀβεσσαλῶμ; Θὰ γελοῦσε μαζί σου.
Ἐκεῖνος εἶχε μεθύσει ἀπὸ θαυμασμοὺς
καὶ κομπλημέντα. Ἐκεῖνος πίστευε μονά-
χα στὴν ὁμορφίαν τοῦ σώματος. Τὸν ἐσω-
τερικὸ του κόσμον δὲν τὸν ἐπρόσεχε καὶ
δὲν τὸν περιποιήθηκε ποτέ. Γι' αὐτὸ φώ-
λιασαν μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ Ἀβεσσαλῶμ
πάθη καὶ κακιές ἀβυσσαλεές. Ὑπερηφά-
νεια καὶ κενοδοξία, αὐτοθαυμασμὸς καὶ
κουφότης, σαρκολατρία καὶ ἀσέβεια, θρά-
σος καὶ ἀναίδεια, ἀλλὰ καὶ μοχθηρία καὶ
δολιότης καὶ σκληρότης μεγάλῃ. Τί κρί-
μα! Μέσα σ' ἓνα τόσο ἀγγελόμορφο σῶ-
μα νὰ κρύβεται μιὰ ἀσχημὴ, τόσο ἀσχημὴ
ψυχὴ.

Τὰ παραπάνω πάθη ὠδήγησαν, ὡς εἴ-
ναι γνωστὸν, τὸν Ἀβεσσαλῶμ σὲ οἰκτρὸ
θάνατον, ποῦ ἐξίσωσε τὴν ὁμορφίαν τοῦ σῶ-
ματος μὲ τὴν ἀσχημὴ ψυχὴ του.

Τὸ φρόνημα ὅμως τοῦ Ἀβεσσαλῶμ δὲν

ἀπέθανε. Ξαναζῇ ἐν τῷ προσώπῳ τῶσων
νεωτέρων Ἀβεσσαλῶμ. Ξαναζῇ προπᾶν-
των τόσο ἔντονα στὴν ἐποχὴ μας. Ἡ ὁ-
μορφία, νοῦμερο πρῶτον στὰ προσόντα καὶ
τὴς ἀξιώσεις τῆς σύγχρονης νεότητος...

Καὶ ἐν πρώτοις οἱ νέες. Οἱ νέες, σὰν
γένος φιλάρεσκο καὶ φιλόκοσμον, στὴν
πλειονότητά τους ἔχουν σὰν ἰνδαλμα τὸ
σωματικὸ κάλλος. Αὐτὸ θαυμάζουν, αὐτὸ
βραβεύουν. Μπροστὰ στὸ κρύσταλλο τοῦ
καθρέφτη καὶ κάτω ἀπὸ τὴς μάσκες τῶν
ἱνστιτούτων Καλλονῆς γι' αὐτὸ, σπατα-
λοῦν ὥρες πολυτίμες γιὰ νὰ πλάσουν μιὰ
ψεύτικη καὶ ἀπατηλὴ ὁμορφίαν. Ξοδεύουν
τὸ χρήμα τους σὲ καλλυντικὰ κι' ἀκριβὰ
ψημύθια γιὰ νὰ δώσουν στὸν τύπον τους
τὰ χαρακτηριστικὰ κάποιας «βεντέτας» τοῦ
κινηματογράφου.

Καὶ οἱ νέοι μας; Καὶ αὐτοὶ παιδιὰ τῆς ἐ-
ποχῆς. Ἐπηρεασμένοι ἀπ' τὸ γενικὸ πνεῦ-
μα τῶν καιρῶν μας ἐκτιμοῦν ὅ,τι λάμπει,
ὅ,τι σαγηνεύει, ὅ,τι ἔχει ἐξωτερικὴ γοη-
τεία. Γι' αὐτὸ τοὺς βλέπουμε νὰ τρέχουν
πίσω ἀπὸ τὴς πλάστες Ἀφροδίτες τῆς ἐ-
ποχῆς μας. Οἱ χιμαιροκυνηγοὶ Δὲν βλέ-
πουν πῶς λίγα βήματα πρὸ πέρα τοὺς πε-
ριμένει ἡ ἀδυσώπητη φθορὰ, ποῦ θὰ τοὺς
πάρῃ τὴν δροσερότητα καὶ τὸ σφοῖνος ἀ-
πὸ τὸ κορμί, τὴν λαμπρότητα ἀπ' τὰ μά-
τια, τὴ δύναμιν ἀπὸ τὰ χέρια, ποῦ θὰ τοὺς
ξεθωσιάσῃ τὰ μαῦρα καὶ σγουρὰ μαλλιά
καὶ θὰ τοὺς μαθήσῃ ὅπως μαδάει μιὰ νοι-
κοκυρὰ τὸ ἀνόητον πετεινάκι ποῦ ἀνέβαι-
νε στὴν κάπνοδόκον καὶ διαλαλοῦσε τὸ με-
γαλεῖόν του. Θὰ τοὺς λυγίσῃ τὴν εὐθυτενὴ
σπονδυλικὴ στήλη, θὰ τοὺς ἐνκαταλείψῃ
μέσα στὴν ἀσχημὴ ζωὴ καὶ στὴς τρανικὲς
ἀναμνήσεις τῆς παλῆς διοικοσιᾶς, καὶ τέ-
λος θὰ τοὺς κατεβάσῃ στὴ λάσπη τοῦ τά-
φου γιὰ νὰ τοὺς κἀνῃ βορὰ τῶν σκυλῆ-
κων. «Πάντα ματαιότης τὸ ἀνθρώπινον».
Ματαιότης καὶ τὸ κάλλος. Ἀναπτοί μας
νέοι! Ἀφῆστε τὸν κόσμον νὰ ζῇ μέσα στὸ
τρολλὸ μεθύσι τῆς ψεύτικης διοικοσιᾶς.
Ἀπῆστε τοὺς νὰ ναρκισσεύωνται καὶ ν'
αὐτοθαυμάζωνται σὰν ἄλλοι Ἀβεσσαλῶμ.
Ἐσεῖς, πέρα ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ κάλλος ἀ-
ναπῆστε τὴν ἐσωτερικὴν ὠραιότητα. Προσ-
παθήστε κι' ἀνωτισθῆτε νὰ στολίσετε τὴν
ψυχὴν μὲ τ' ἀναφαίρετα στολίδια τῆς ἀ-
γνότητος, τῆς καλωσύνης, τῆς τιμότητος

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

ΗΛΘΕΝ Ο ΛΥΤΡΩΤΗΣ

Ὁ προχριστιανικὸς εἰδωλολατρικὸς καὶ ἐβραϊκὸς κόσμος μὲ τὴν πολυθείαν του καὶ τὴν τυπολατρίαν του εἶχεν ἐκπέσει θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς, εἶχε διαφθαρῆ καὶ χρεωκοπήσει ψυχικῶς καὶ πνευματικῶς εἰς βαθμὸν φοβερὸν καὶ ἀτελειστικόν. Ὁ κόσμος ὅλος, μακρὰν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ εὐρισκόμενος, ἐκυλίετο, ἐλεεινὸς καὶ ἀξιοθρήνητος, μέσα εἰς τὴν ἀνομίαν καὶ τὴν ἁμαρτίαν, μέσα εἰς τὴν ἀγνοίαν καὶ τὸ σκοτάδι, «ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου»! Ὁ κόσμος ὅμως αὐτὸς ὁ ἀνερομάτιστος, ὁ παραπαίων καὶ ἁμαρτωλὸς δὲν ἔπρεπε νὰ γαθῇ. Ἐπρεπε νὰ σωθῇ. Ἀλλὰ διὰ νὰ σωθῇ ὁ διεφθαρμένος καὶ ἐκφυλισμένος καὶ χρεωκοπημένος καὶ σκοτισμένος ἐκεῖνος κόσμος, ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν «πολυστένακτον» γῆν ὁ Θεὸς καὶ νὰ γίνῃ ἀνθρώπος, ὁμοιος μὲ τοὺς ἀνθρώπους κατὰ πάντα, πλην τῆς ἁμαρτίας. Καὶ ἰδοὺ. «Ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» ἦλθεν ὁ Θεὸς ἐπὶ τῆς γῆς, ἦλθεν ὁ Λυτρωτὴς, ὁ Σωτὴρ, ὁ Μεσσίας, «ἡ προσδοκία τῶν Ἑθνῶν», «τὸ παιδίον τὸ νέον», ὁ «ἀναμενόμενος», ὁ Κύριος Ἰησοῦς. Ἦλθεν «ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ» ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ θασανισμένους καὶ πονεμένους καὶ δυστυχισμένους ἀνθρώπους. Ἦλθε διὰ τοὺς καταπιεζομένους καὶ τυραν-

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν. Ἀκοῦστε τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ ὁ ὁποῖος θέλει τὸ στόλισμά σας νὰ εἶναι «οὐκ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱατίων κόσμος· ἀλλ' ὁ κρυπτός τῆς καρδίας ἄνθρωπος· ἐν τῷ ἀφθάρτῳ, τοῦ πράεος καὶ ἡσυχίου πνεύματος ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές» (Α' Πέτρος 3, 4). Ἐὰν αὐτὴ τὴν ὡραιότητα ἀγαπήσετε, δὲν θὰ φοβῆσθε τὴ φθορά. Μέσα σας θὰ κρύβεται «ὁμορφος κόσμος, ἠθικός, ἀγγελικὰ πλασμένος». Ἕνας κόσμος ποὺ βρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὰ χρονικὰ ὅρια. Μὴ ὁμορφιὰ ἀληθινὰ ἀγέραςτη. Μὴ ἀκτίνα ἀπὸ τὸ ἀμήχανο κάλλος τοῦ ὡραίου κάλλει παρὰ πάντας βροτούς».

Μιχαὴλ Κ. Εὐθυμίου

νομένους καὶ περιφρονημένους πτωχοὺς καὶ ἀδυνάτους καὶ ἀδικουμένους. Ἦλθε διὰ νὰ θεραπεύσῃ τοὺς τραυματισμένους ψυχικῶς, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς ἀθλίους δούλους τοῦ διαβόλου καὶ τῆς ἀνομίας, διὰ νὰ φωτίσῃ τοὺς μακρὰν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν θεϊκῶν ἐντολῶν του ζῶντας, τοὺς τυφλοὺς τῆς ἀποστασίας, τῆς ἀσωτείας, τῆς διαφθορᾶς, τῆς ἀκολασίας, τῆς ὑποκρισίας, τῆς ψευδολογίας, τῆς ἀναιδείας, τῆς μωρίας καὶ πάσης ἄλλης διαστροφῆς καὶ κακουργίας. Ἦλθεν ὁ Κύριος Ἰησοῦς, διὰ νὰ κηρύξῃ καὶ νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὅλων τῶν ἐθνῶν καὶ λαῶν καὶ φυλῶν καὶ ὅλων τῶν αἰώνων, τὴν ἀνατολήν καὶ ἔναρξιν μιᾶς νέας καὶ μοναδικῆς καὶ κοσμοϊστορικῆς περιόδου ζωῆς ἀρεστῆς εἰς τὸν Θεόν, ἐπιθυμητῆς καὶ λυτρωτικῆς διὰ τοὺς ἀλυτρώτους ἀνθρώπους. Ἦλθεν ὁ Λυτρωτὴς Ἰησοῦς δι' ἐκείνους, ποὺ οἱ μεγάλοι καὶ ἰσχυροί, «κατὰ κόσμον», τυραννοῦν καὶ ἐκμεταλλεύονται καὶ ἀπατοῦν καὶ ἀδικοῦν, δι' ἐκείνους, ποὺ γίνονται τὰ θύματα ἀπὸ τοὺς ἐπιτηδεύεις λαοπλάνους, τυχοδιώκτας καὶ ἀπατεῶνας. Ἦλθε δι' ἐκείνους, ποὺ εὐκολὰ πιστεύουν εἰς τοὺς μύθους καὶ εἰς «τὰ κατὰ συνθήκην» ψεύδη τῶν αἰρετικῶν, τῶν πονηρῶν, τῶν δημαγωγῶν, τῶν διεστραμμένων καὶ ἁμαρτωλῶν, δι' ἐκείνους ποὺ ὁδηγοῦνται ἀπὸ τοὺς ἀθέους καὶ ἀντιχριστοὺς καὶ ὕλιστάς καὶ ψευδοσωτῆρας καὶ ἀναρχικοὺς καὶ μηδενιστάς εἰς τὸ σκοτάδι, εἰς τὴν κόλασιν, εἰς τὴν καταστροφήν. Ἦλθε δι' ἐκείνους ποὺ ἐξαπατῶνται καὶ παρασφρονται μὲ τοὺς ψευδεῖς καὶ ἀνυπάρχοντες ἐπιγείους παραδείσους. Ἦλθε δι' ἐκείνους, ποὺ ἔχουν ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν Θεόν, ποὺ ἀρνοῦνται καὶ ὑβρίζουν τὸν Θεόν, ποὺ ἔχουν τυφλωθῇ ἀπὸ τὰ σαρκικὰ καὶ ψυχικὰ τῶν πάθῃ. Ἦλθε δι' ἐκείνους, ποὺ ἐξαπατῶνται καὶ μωραίνονται καὶ ἐξευτελίζονται ἀπὸ τὴν μεγαλομανίαν, τὴν ἐγωμανίαν, τὴν κενοδοξίαν, τὴν κουφότητα καὶ τὴν ἐπιδειξιμανίαν. Ἦλθε δι' ἐκείνους ποὺ εἶναι ἀρπαγες καὶ κλέπται καὶ ληστοὶ καὶ πλεονέκται καὶ ἀγόρταγοι καὶ ἀπληστοὶ καὶ ἀδηπάγοι. Ἦλθε δι' ἐκείνους ποὺ κυλίσονται μέσα εἰς τὸν βόρβορον τῶν σαρκικῶν καὶ κτηνωδῶν παθῶν τῶν, μέσα εἰς τὸν ὄζοντα δοῦρκον τῶν

Τὸ διήγημά μας

ΜΕ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ ΟΛΑ ΤΑΚΤΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ

Τρικυμία είχε σαρώσει τὴν ψυχὴ τοῦ μικροῦ παιδιοῦ. Παραμονὲς Χριστουγέννων κι' ἐνῶ ὅλα τὰ σπίτια ἔκαναν προετοιμασίες γιὰ νὰ γιορτάσουν τὴν μεγάλη γιορτὴ, στὸ σπίτι τοῦ ἄπλωσε τὶς μαῦρες φτεροῦγες τοῦ ὁ θάνατος καὶ ἡ δικόνοια ἀνάνεσα στὶς σχέσεις τῆς μητέρας μὲ τὸν πατέρα ἔφτανε μὲ ἄγριες φωνὲς μέχρι τ' αὐτιά του.

Τώρα πιά ὁ "Αγὴς ἄρχισε νὰ συνειδητοποιῇ τὴν οἰκογενειακὴν του κατάστασι. Ἦταν ἓνα παιδί χωρὶς κοινωνικὴ ἀναγνώρισι. Ὁ πατέρας του ζοῦσε μὲ τὴ μητέρα του χωρὶς στεφάνι ἐδῶ καὶ χρόνια, ἐνῶ εἶχε ἐγκαταλείψει τὴν νόμιμη γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιά του. Πρόθυμοι ἀπρόσκλητοι πληροφοριοδότες τρέξαν νὰ τὸν ἐνημερώσουν καὶ τοῦ φαρμάκωσαν

τὴν καρδιά. Κάτι εἶχε καταλάβει προηγουμένως κι' ὁ ἴδιος, ἀλλὰ τώρα ἦταν ἀπόλυτα σίγουρος πὼς φύτρωσε σὲ ξένο περιβάλλον.

Ὁ πατέρας του εἶχε φτάσει σὲ πολὺ ἄσχημη κατὰστασι. Μιὰ ἀνίατη ἀρρώστια τοῦ ἔπαιρνε τὴ ζωὴ σιγά-σιγά, καθὼς ἦταν μέρες τώρα ξαπλωμένος στὸ κρεβάτι. Ὁ "Αγὴς ἔβλεπε στὸ κατακίτρινο πρόσωπο τὰ μάτια, ποὺ ἔγιναν σὰν γυάλινα καὶ τρώμαζε. Καταλάβαινε ἀπ' τὶς βραχνιασμένες κουβέντες του καὶ τὰ βογγητά του, πὼς ἦταν ἓνας δυστυχισμένος ἄνθρωπος. Αὐτὴ του τὴ δυστυχία ἐπέτεινε ἡ σκληρὴ στάσις, ποὺ ἔπαιρνε ἀπέναντί του ἡ μητέρα του.

— Τόσα χρόνια καὶ δὲν μπόρεσες νὰ κάνης κάτι γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃς ἐμένα καὶ

φανερῶν καὶ ἀποκρύφων ὁργίων, μέσα εἰς τὴν δυσωδίαν τῆς πορνείας, τῆς μοιχείας, τῆς παιδεραστίας, τοῦ κηλιδισμού, τοῦ σοδομιτισμοῦ καὶ πάσης ἄλλης ἀνηθικότητος, αἰσχρότητος καὶ ἀθλιότητος. Ἦλθε διὰ τοὺς δολοφόνους, διὰ τοὺς σφαγεῖς, διὰ τοὺς ἐγκληματίας, διὰ τοὺς ὑβριστὰς καὶ ἀρνητὰς καὶ βλασφημοὺς καὶ ἐχθροὺς καὶ σταυρωτὰς του. Ἦλθε διὰ τοὺς ἄφρονες ὑλιστὰς καὶ παχυδέρμους σαδδουκαίους ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὅλων τῶν αἰώνων, διὰ τοὺς ἔχοντας ὡς Θεὸν τὴν γαστέρα των, τὴν καλοπέρασίν των, τὴν ἀπάτην των, τὴν ὑποκρισίαν των, τὴν ἀθλιότητά των. Ἦλθε διὰ τοὺς μὴ γνωρίζοντας ἐπὶθεν ἔρχονται καὶ ποῦ ὑπάγουν, δι' ὅσους δὲν ξεύρουν διατὶ ζοῦν καὶ κινοῦνται, διὰ τοὺς ἀπολαωτὰς, τοὺς χαμένους καὶ κολασμένους. «Ἦλθε γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός». Ἦλθε καὶ διὰ τοὺς ἀπίστους καὶ φαρισαίους καὶ τυπολάτρας καὶ εἰδωλολάτρας καὶ εὐδαμονιστὰς καὶ ὠφελισμιστὰς καὶ ἀγνωστικιστὰς καὶ σκεπτικιστὰς καὶ κοσμικοφρονες καὶ ψευδοπολιτισμένους καὶ φωτισθίστας καὶ ἀμοραλιστὰς καὶ αἰμοδιφεῖς πιθηκανθρώπους καὶ ἀνέρονες καὶ ἀνοσίους ἀνθρωπιστὰς καὶ μοιρολάτρας

καὶ φίλους καὶ διαλαλητὰς καὶ συμμάχους τοῦ θανάτου, τῆς ἀθείας καὶ τοῦ Σατανᾶ. Ἦλθεν ὁ Θεάνθρωπος Κύριος Ἰησοῦς διὰ νὰ χάριση τὸ λυτρωτικὸν φῶς, τὴν δικαιοσύνην, τὴν χριστιανικὴν ἐλευθερίαν καὶ εἰρήνην, τὴν ἀγάπην, τὴν καλωσύνην, τὴν πίστιν, τὴν ψυχικὴν ἀσφάλειαν καὶ παρηγορίαν καὶ ἐλπίδα καὶ γαλήνην, τὴν κατὰ Θεὸν ἀληθινὴν καὶ τιμημένην ζωὴν. Ἦλθε διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ ὅτι ὁ Θεός, πρὸ παντὸς ἄλλου, εἶναι Ἀγάπη καὶ Ἀλήθεια καὶ Δικαιοσύνη, διὰ νὰ μᾶς τονίσῃ τὸ καθήκον μας καὶ τὴν ἀλληλεγγύην καὶ τὸν ἀλτρουισμόν καὶ τὴν αὐταπάρνησιν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν ὑπὲρ τῶν στερουμένων καὶ πονεμένων καὶ δυστυχισμένων συνανθρώπων μας, ὑπὲρ τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων μας, ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος μας. Ἦλθε διὰ σὲ καὶ δι' ἐμὲ καὶ δι' ὅλους τοὺς ἁμαρτωλοὺς ὁ Λυτρωτής, φῶς ἀναγνώστα. «Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἔξ ὕψους ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, Ἀνατολὴ ἀνατολῶν» καὶ οἱ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ εὕρομεν τὴν Ἀλήθειαν καὶ γὰρ ἐκ τῆς Παρθένου ἐτέχθη ὁ Κύριος».

τὸ παιδί σου. Σὲ ὑπέρβησα τόσον καιρὸ πιστὰ καὶ τώρα θὰ σὲ κληρονομήσῃ ἡ ἄλλη, ποὺ σὲ μίσησε καὶ τὴν μίσησες. Μὰ τί ἄδικος νόμος εἶναι αὐτός, τί ἄδικη κοινωνία;

Ἔλεγε πολλά. Τὰ λόγια της φαρμακερὰ καὶ ἀνελέητα τρυποῦσαν τὴν καρδιά τοῦ ἀρρώστου. Κοντὰ σὶδὸν ἀβάσταγο πόνο ἐρχότανε κι' αὐτά, γιὰ νὰ τοῦ αὐξήσουν τὸ μαρτύριο.

— Καλὰ νὰ πάθω, σιγομουρμούριζε μονολογώντας. Αὐτὴ εἶναι ἡ δίκαιη ἀνταμοιβὴ τῆς παραστρατημένης ζωῆς μου. Τὰ λάθη πληρώνονται ὅλα σὲ τούτῃ τῇ ζωῇ. Ἐμεῖς δημιουργοῦμε τὰ πεπρωμένα μας. Θὰ πεθάνω καὶ σὰν σκυλὶ θὰ πεταχτῶ, ἔτσι ποὺ ἐγὼ ὁ ἴδιος τὰ κατάνησα τὰ πράγματα.

Ὁ Ἄγης λυπότανε τοὺς γονεῖς του, μὰ ποὺ πολὺ λυπότανε τὸν ἑαυτοῦ του. Τί ἔφαττε αὐτός; Τί λάθος ἔκαμε ὁ ἴδιος κι' ἔπρεπε νὰ τὸ πληρώσῃ;

Μιὰ μέρα ὁ καυγᾶς ἔφτασε στὸ ἀπρόχωρητο. Ἡ μητέρα ἔξαλλη μὲ μιὰ ἀλλόκοτη παραφορὰ ξεστόμιζε φράσεις ὑβριστικές, ποὺ ὁ Ἄγης πρώτη φορὰ τις ἀκούγε. Καὶ νὰ σκεφθῇ κανεῖς, πὼς ἦταν Κυριακὴ πρωΐ καὶ τὸ ραδιόφωνο τῆς πλαϊνῆς κατοικίας μετέδιδε τὴν Θεὰ Λειτουργίαν.

Καὶ σκεφτότανε τὸ ἄδολο παιδί πὼς ὑπῆρχαν γονεῖς, ποὺ παίρνουν τὰ παιδιά τους ἀπ' τὸ χέρι καὶ σὰν καλοὶ Χριστιανοὶ πηγαίνουν στὴν Ἐκκλησίαν νὰ τιμήσουν τὸ Θεὸ καὶ νὰ πάρουν τὴν εὐλογία Του. Αὐτὸς ποτέ δὲν εἶχε αὐτὴ τὴ χαρὰ. Μόνο μὲ τὸ σχολεῖο του πήγαινε στὴν Ἐκκλησία.

Καθὼς ἔβλεπε τὴν κατάστασι νὰ γίνεταὶ ἀφόρητη καὶ τὸν καυγά, ποὺ εἶχε ἀνάψει, ἔπιασε τὸ κεφάλι του μὲ τὰ δυὸ του χέρια καὶ ρίχτηκε στὸ δρόμο. Ἀθελά του τὰ βήματά του τὸν ὠδήγησαν στὴν Ἐκκλησία. Ἡ Λειτουργία εἶχε τελειώσει καὶ ἡ καμπάνα χτυποῦσε ρυθμικά, γιὰ νὰ μαζέψῃ τὰ παιδιά στὸ Κατηχητικόν.

Ὁ Ἄγης ποτέ του δὲν πάτησε ἐκεῖ. Κι' ὅταν βρέθηκε ἐκεῖ μέσα, ἔνοιωσε σὰν παρείσακτος. Ὁ κατηχητὴς τὸν πλησίασε μὲ καλωσύνη καὶ μὲ θερμὴ φωνὴ τὸν ρώτησε τ' ὄνομά του, τὴν τάξι καὶ τὸ σχολεῖο

του. Ἐνοιωσε νὰ σπάῃ ὁ πάγος μέσ' τὴν ψυχὴ του καὶ ἀνάσανε γιὰ λίγο ἡ καρδιά του.

Ξαφνικὰ ἔνα ἀπ' τὰ παιδιά τοῦ Κατηχητικοῦ, ὁ Φάνης, σηκώθηκε κι' ἐπιδειχτικὰ ἀποχώρησε ἀπ' τὸ μῆθημα πρὶν καλὰ - καλὰ ἀρχίσῃ. Ὁ κατηχητὴς τὸν εἶδε κι' ἔτρεξε ξωπῶς του.

— Τί συμβαίνει Φάνη; Ἔλα νὰ μοῦ ἐξηγήσῃς τὴ στάσι σου, τοῦ εἶπε ὁ Κατηχητὴς.

Ἐκεῖνος κατσούφιασε καὶ ἔβαλε κάτω τὸ κεφάλι.

— Δὲν θέλεις νὰ μοῦ πῆς; τὸν ξαναρώτησε.

— Νά, ἦρθε αὐτός. Τί δουλειὰ ἔχει ἐδῶ μέσα; ἀπάντησε μὲ ἔκδηλη νευρικότητα.

— Ποιός;

— Νά, ὁ Ἄγης.

— Ἐ, καὶ εἶναι αὐτὸς λόγος νὰ ἐκνευρίζεσαι; Εἴστε μαλωμένοι; ρώτησε ὁ κατηχητὴς νομίζοντας πὼς βρίσκεται μπρὸς σὲ μιὰ παιδικὴ διαφωνία.

— Ὁχι, οὔτε ποὺ τοῦ μίλησα ποτὲ στὴ ζωῇ μου.

— Ἐ, λοιπόν;

— Εἶναι ἀδελφός μου.

— Ἀδελφός σου καί...;

— Ναί, νόθος. Ὁ πατέρας μᾶς ἐγκατέλειψε ἐδῶ καὶ χρόνια καί...

Κατάλαβε ὁ Κατηχητὴς. Βρισκότανε μπρὸς σὲ δυὸ θύματα τῆς ἀφροσύνης ὠρίμων ἀνθρώπων, ποὺ ὁμως εἶχαν ἐπιδείξει ἔλλειψι αἰσθήματος εὐθύνης καὶ ἀσυγχώρητα κακὴ διαγωγή στὶς σχέσεις τους. Κυριαρχημένοι ἀπὸ τὰ πάθη τους σκότωσαν οἱ ἴδιοι τὴν εὐτυχία τους. Ἀθελά του θυμήθηκε τὶς συζητήσεις ποὺ ἔκαμε σχετικὰ μὲ τὸ αὐτόματο διαζύγιο. Τί θὰ μπορούσε νὰ διορθώσῃ ὅσον ἀφορᾷ στὰ δυὸ αὐτὰ παιδιά; Ὅπωςδήποτε τὴν ψυχὴ τους δὲν θὰ μπορούσε νὰ τὴν σώσῃ. Τὸ μίσος θὰ χώριζε γιὰ πάντα δυὸ ἀνθρώπους, ποὺ στὶς φλέβες τους ἔτρεχε τὸ ἴδιο αἷμα. Καὶ ὁ καλὸς ἐκεῖνος δάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου πῆρε τὴν ἀπόφασιν νὰ βοηθήσῃ σὲ μιὰ ὑπόθεσιν, ποὺ φαινόταν ἀπ' τὴν ἀρχὴ σὰν ἄλυτο πρόβλημα. Κάλεσε καὶ τοὺς δυὸ μπροστά του καὶ τοὺς μίλησε μὲ πνεῦμα ἀγάπης ἀντλώντας ἐπιχειρήματα ἀπ' τὸ ἀνεξάντλητο δοχεῖο

ΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ

"Καλλιοῦδαί..."

1. ΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ

Ἡ φιλαρέσκεια κάμνει τὴν κοσμικὴ γυναῖκα νὰ καλλωπίζῃ τὸ πρόσωπό της σχολαστικὰ καὶ ὑπερβολικὰ. Σὲ τέτοιον μάλιστα σημείω πού δίνει τὴν ἐντύπωσι ὅτι πέρα ἀπὸ τὸν καλλωπισμὸ δὲν νοιάζεται γιὰ τίποτε ἄλλο τὸ πῶ ἀξιόλογο, τὸ πῶ σημαντικό. Στὸν καλλωπισμὸ δίδει ὅλο της τὸ μυαλό. Ἐκεῖ

πάει διαρκῶς, ἡμέρα καὶ νύχτα, ἡ σκέψι της. Κυριακὴ καὶ γιορτὴ σημαίνει γι' αὐτὴ ζάλη λογισμῶν. Ἀγχώδης κατήντησε ἡ ζωὴ τῆς κοσμικῆς γυναίκας καὶ μόνον ἀπὸ τὸ πρόβλημα τοῦ καλλωπισμοῦ.

Δὲν εἶναι κάτι τὸ ἀπλὸ ὁ καλλωπισμὸς γιὰ τὴ φιλάρεσκη κοσμικὴ γυναῖκα. Εἶναι μιὰ δ-

τῆς Χάριτος, τὸ Εὐαγγέλιο.

— Ὁ ἕνας πατέρας μας, ὁ Θεὸς καὶ ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς μᾶς ἔκαμε μὲ τὸ Πνεῦμα του τὸ "Ἅγιο κοινωνοῦς τῆς θείας μεγαλωσύνης μέσα στὴν Ἐκκλησίᾳ μὲ τὸ Λόγο Του καὶ τὰ Μυστήρια. Ἄν τὸν ἐγνωσμοῦ μὴ δὲν κατανικήσουμε καὶ δὲν βάλουμε τὴν ἀγάπην μέσα μας, θὰ καθοῦμε. Ἐμπερὸς δώστε τὰ χέρια καὶ ἀποφασίστε ἀπὸ τώρα μὲ ἀγάπην νὰ ζήσετε σκορπώντας γύρω σας τὴ χαρὰ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Ὅλα τ' ἄλλα πού σᾶς χωρίζουν μονομᾶς θὰ συντριβοῦν κ' ἡ ἀγάπην θὰ τὰ ξανακτίσῃ ὁμορφα κ' ὠραῖα.

Τοὺς εἶπε κ' ἄλλα πολλά. Τὰ λόγια του σὰν σταγόνες βροχῆς διαπότιζαν τὴν ψυχὴ τους καὶ τέλος πέτυχαν τὸ σκοπό τους. Δύσανε τὰ χέρια τὰ παιδιά, ἀγκαλιάστηκαν σφιχτὰ καὶ ὑποσχέθηκαν αἰώνια ἀγάπην.

Μόλις τελείωσε τὸ μάθημα τοῦ Κατηχητικοῦ ὁ "Ἀγῆς πῆρε ἀπ' τὸ χέρι τὸν ἀδελφό του, τὸν Φάνη καὶ πῆγανε στὸν πατέρα τους. Ἡ μητέρα μόλις εἶδε τὸν Φάνη δὲν τὸν γνώρισε στὴν ἀρχή. Ἀλλὰ μόλις κατάλαβε ποῖος ἦταν, ἔβαλε τὴς φωνές.

— Μητέρα, εἶπε αποφασιστικὰ ὁ "Ἀγῆς. Πάψε ἐπὶ τέλους τὴς φωνές. Προσπάθησε νὰ καταλάβῃς πῶς μὲ τὴν κακία δὲν κερδίζουμε τίποτε. Ἄφησέ μας, σὲ παρακαλῶ νὰ πᾶμε στὸν πατέρα.

Ὁ ἄρρωστος χαμογέλασε μὲ σημασίαν καὶ μὲ ἐκκληξί καὶ εἶπε βραχνά.

— Μιὰ τέτοια σκηνὴ οὔτε πού τὴν φαν-

ταζόρουν ποτέ. Τὰ δύο μου παιδιά ἀντάμα δίπλα στὸ κρεβάτι μου!... Εἶναι τὸ μόνο φῶς πού βλέπω μέσα στὸ σκοτάδι πού μόνος μου ἔρριξα τὸν ἑαυτό μου. Δυὸ λάθη μεγάλα ἔκαμα στὴ ζωὴ μου. Ἐνα πού προχώρησα στὸ γάμο χωρὶς νὰ τὸ πολυσκεφτώ. Καὶ ἕνα ἄλλο, πού τὸν διέλυσα κ' ἔκαμα ἕναν παράνομο. Τὰ δύο μού λάθη ἔκαναν ἐσᾶς τοὺς δυὸ δυστυχισμένους κ' ὀρθώνονται ἀμελείκτα καὶ τρομερὰ στὴς τελευταῖες μέρες τῆς ζωῆς μου. Συγχωρήστε με, παιδιά μου. Ἄς συγχωρήσῃ κ' ὁ Θεὸς τὰ πολλά μου κρίματα, γιὰ νὰ πεθάνω ἥσυχα χωρὶς τὸ ἀβάσταγο θάρος τῶν ἁμαρτιῶν μου.

— Πατέρα, εἶπαν τὰ παιδιά. Ἡ ἀγάπην ὅλων μας θὰ σὲ συνοδέψῃ. Μὴ χάνῃς τὴν πίστι σου στὸ Θεό. Κουράγιό!

Ἀνήμερα τῆς γιορτῆς τῶν Χριστουγέννων ἕνας πνευματικὸς πῆρε τὰ ἐξομολογημένα ἁμαρτήματά του καὶ τὸν ἐλάφρωσε. Τοῦ χορήγησε μετὰ τὰ τίμα Δώρα κ' ἔτσι ἐφωδιασμένος γιὰ τὸ μεγάλο ταξίδι, ἄφησε τὴν τελευταία του πνοὴ μπροστὰ στοὺς δυὸ γιούς του καὶ τὴς δυὸ γυναῖκες, πού ἀδελφωμένοι κάτω ἀπ' τὴ θεία Χάρι τὸν ἔκλαψαν εἰλικρινά.

Μὲ τὴν ἀγάπην πού ὁ Χριστὸς γέννησε στὴν καρδιά τους λύσανε μετὰ τὸ θάνατο τοῦ πατέρα ὅλες τὴς οἰκονομικὰς καὶ ἄλλας διαφορὰς τους. Καὶ ὅλοι ἦταν πᾶς σίγουροι, πῶς ὅπου ὁ Χριστὸς ὅλα τακτοποιοῦνται κατὰ τὸν πλέον ἰδανικὸ τρόπο.

λόκληρη τέχνη που πρέπει να την κατέχη ἄριστα. Τὰ καλλυντικά σήμερα εἶναι ἕνα σωρό. Οἱ ἑταιρίες τῶν καλλυντικῶν βρίσκονται πάντοτε σὲ πυρετώδη κατάστασι. Κάθε τόσο ἐφευρίσκουν καὶ νέα καλλυντικά. Καλλυντικά γιὰ τὸ πρόσωπο. Καλλυντικά γιὰ τὰ μάτια. Καλλυντικά γιὰ τὰ χεῖλη. Καλλυντικά γιὰ τὰ χέρια. Καλλυντικά γιὰ τὰ πόδια. Εἶναι τόσα πολλὰ τὰ καλλυντικά ποὺ ἂν θέλαμε νὰ τὰ ἀπαριθμήσουμε ὅλα, ἕνα-ἕνα, δὲν θὰ μᾶς ἔφθανε μιὰ ὁλόκληρη σελίδα.

Ἀλλὰ αὐτὸς ὁ καλλωπισμὸς χρειάζεται καὶ τὰ ἀνάλογα ἐργαλεῖα. Πολλὰ ἐργαλεῖα: Ἡλεκτρικὲς μηχανές, θούρτσες μαλακὲς καὶ σκληρές, πινέλλα διάφορα, ψαλλιδάκια, κτένες ποικίλες, τσιμπιδάκια, μολύβια, σφουγγαράκια, καὶ πολλὰ ἄλλα ποὺ κρίνονται κατάλληλα καὶ εὐχρηστο γιὰ ἕνα τέτοιον καλλωπισμό. Ὁ χώρος στὸν ὁποῖο τοποθετοῦνται ὅλα αὐτὰ τὰ ἐργαλεῖα, μαζί καὶ μὲ τὰ καλλυντικά, συνθέτουν ἕνα πρῶτης τάξεως συνεργεῖο.

Ἀλλὰ ἐκεῖ ποὺ ἡ φιλάρεσκη γυναῖκα τὰ χάνει κυριολεκτικά, πολλὰς φορές, εἶναι ἡ ἀπόχρωσις ποὺ πρέπει νὰ διδῇ κάθε φορὰ στὰ διάφορα μέρη τοῦ προσώπου της. Γιατί ἡ μόδα, τὴν ὁποία πιστεύει καὶ ἀγαπᾷ περισσότερο ἀπὸ τὸ Θεὸ ποὺ τὴν ἐπλασε, ἀλλάζει κάθε τόσο γούστα καὶ νοοτροπίες. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε τὰ βλεφαρά. Τὴν μιὰ φορὰ τὰ θέλει καφετιά. Τὴν ἄλλη πρᾶσινα ἀπὸ ἀνοιχτὰ μέχρι σκούρα. Ἄλλοτε τὰ θέλει βελούδινα, ἄλλοτε πάλι μαργαριταρένια καὶ ἄλλοτε χρυσά. Πρῶτα ἡ μόδα ἤθελε τὸ πρόσωπο, νὰ ἀναφέρουμε κι' αὐτὴ τὴν περίπτωσι, στυλνὸ, τώρα τὸ θέλει «μάτι». Κάτι παρόμοιο γίνεται καὶ μὲ τὰ φρύδια, τὰ χεῖλη, τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια, φτέρνες καὶ δάχτυλα.

Ὁ καλλωπισμὸς μιᾶς γυναίκας τρῶει πολλὰ λεφτὰ. Τὰ περισσότερα λεφτὰ τοῦ οικογενειακοῦ προϋπολογισμοῦ ξοδεύονται στὰ καλλυντικά, στὸν καλλωπισμὸ τῆς οἰκοδέσποινας καὶ τῶν θυγατέρων της, ἂν κι' αὐτὲς ἔχουν τὸ ἴδιο κοσμικὸ φρόνημα καὶ εἶναι τὸ ἴδιο φιλάρεσκες μὲ τὴ μητέρα τους. Ἀναφέρουμε δυὸ στατιστικὲς παλαιωτέρων ἐτῶν ποὺ δείχνουν τὰ κονδύλια τῶν καλλυντικῶν. Τὸ 1926 ἡ στατιστικὴ τοῦ Ἑμπορίου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀνέφερε ὅτι οἱ γυναῖκες στὴν Ἀμερικὴ ἔδαπανησαν γιὰ τὸν καλλωπισμὸ τους,

δηλαδή ποῦδρες, φτιασίδια καὶ ποικιλώνυμα καλλυντικά, τριάντα ἑκατομμύρια δολλάρια ἡμερησίως! Δηλαδή 900 ἑκατομμύρια σημερινὲς ἑλληνικὲς δραχμές. Ποσὸ τριπλάσιο ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ χρειάζεται γιὰ ψωμί. Τὸ ἔτος 1958 μόνο οἱ Ἀμερικανίδες πάλι, ἔδαπανησαν 76.500.000 δολλάρια γιὰ ρούζ, 52.500.000 γιὰ ποῦδρα καὶ ἀνάλογα ποσὰ γιὰ ἄλλα καλλυντικά. Κι' ὅλα αὐτὰ τὴ στιγμή ποὺ υποσιτίζονται ἑκατομμύρια ἄνθρωποι σὲ ὅλο τὸν κόσμο!

Ἀλλὰ ὁ καλλωπισμὸς εἶναι μέθη. Δὲν εἶναι μόνο τὸ κρασί ποὺ μεθάει τὸν ἄνθρωπο. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ κρασί εἶναι πολλὰ ἄλλα πράγματα. Καὶ ἕνα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι καὶ ὁ καλλωπισμὸς. Ἔτσι ἡ μεθυσμένη, ἀπὸ τὸν καλλωπισμὸ, γυναῖκα δὲν ἔχει μάτια νὰ δῇ οὔτε φτώχεια, οὔτε δυστυχία, οὔτε τίποτε. Εἶναι, μάλιστα φορές, ποὺ ἡ μέθη τοῦ καλλωπισμοῦ παρακινεῖ τὴ γυναῖκα νὰ κἀνῃ καὶ τρέλλες. Μιὰ τέτοια τρέλλα ἔκανε ἡ διάσημη ἑταῖρα τῆς ἀρχαιότητος, ἡ Φρύνη. Ἀποῦ καλλωπίσθηκε ὅσο πιὸ τέλεια μπόρεσε πῆγε νὰ κοιταχθῇ στὸν καθρέπτη. Δυστυχῶς ὅμως ὁ καθρέπτης δὲν τὴν ἔδειξε τόσο ὁμορφὴ καὶ γοητευτικὴ, ὅσο ἤθελε αὐτή. Γι' αὐτὸ ὠργίσθηκε, ἔγινε ἔξω φρενῶν, πῆρε τὸν καθρέπτη καὶ τὸν ἔκανε κομμάτια. Ποιοὺς ξέρει, πόσους καθρέπτες κομματιάζουν καθημερινὰ καὶ οἱ σύγχρονοι Φρύνες πάνω στὴ μέθη τοῦ καλλωπισμοῦ τους! Εἶναι κι' αὐτὴ μιὰ ἄλλη δαπάνη ἡ ὁποία βαρύνει τὸν σύζυγο ποὺ πληρώνει μαζί μὲ τὸ ψωμί καὶ τὰ σπαμένα.

Καμμιά δαπάνη δὲν ὑπολογίζει ἡ φιλάρεσκη κοσμικὴ γυναῖκα. Ἐνα καὶ μόνο τὴν ἀπασχολεῖ πῶς νὰ πετύχῃ: Μαλλιά γυαλιστερά, νύχια ὠραῖα, φτέρνες μαλακὲς, φρύδια καλοσχεδιασμένα, βλεφαρίδες βελούδινες καὶ μακρυνές, χεῖλια αἰμοσταγῇ καὶ πρόσωπο «μάτι».

*

Ἐνα ἀρχαῖος ἀσκητῆς, ὁ Παμβώ, ἀποῦ ἔμεινε πολλὰ χρόνια στὴν ἔρημο, προσκεκλήθηκε ἀπὸ τὸν Μεγάλον Ἀθανάσιο στὴν Ἀλεξάνδρεια. Ἐνῶ ἔμπαινε στὴν πόλι συνάντησε μιὰ γυναῖκα στολισμένη καὶ μὲ πολλὴ φροντίδα ντυμένη. Ἦταν μιὰ θεατρίνα. Μόλις τὴν εἶδε ὁ Παμβώ δάκρυσε. Σὲ κάποιον ποὺ τὸν ρώτησε γιατί δάκρυσε, ἀπάντησε:

ΟΙ ΚΑΛΩΣ ΘΔΛΗΣΑΝΤΕΣ:

Ο ἅγιος ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ ἐπίσκοπος Μεδιολάνων

7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΟΙ ΑΞΙΟΙ ΗΓΕΤΑΙ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Αἱ νύξημέναι ὑποχρεώσεις
τοῦ πιστοῦ

Ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἔχει νὰ μᾶς παρουσιάσῃ μέγα πλῆθος ἐκλεκτῶν τέκνων τῆς, τὰ ὁποῖα διέπρεψαν καὶ εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν καὶ δημιουργικότητα καὶ εἰς τὴν ἀπλότητα τοῦ βίου καὶ εἰς τὸν ἐκκλησιαστικόν, κοινωνικόν καὶ οἰκογενειακὸν στίβον. Οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοὶ ἐργάται τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἐστερέωσαν τὴν Ἐκκλησίαν ἀνιδιοτελῶς καὶ μεθυσίαν τῆς ζωῆς των. Τὸ ἔργον τους ὑπῆρξε δημιουργικὸν διὰ τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐδίδαξαν τὸν λαόν. Ἐνεθάρρυναν τοὺς καταδικωμένους διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀλήθειαν. Συμπαρεστάθησαν εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις τῆς ζωῆς τοῦ πλησίου των.

Ἀπὸ τὸ πλοῦσιον ἀνθολόγιον τῶν καλῶς ἀθλήσαντων ἀποσπῶμεν τὴν σπουδαίαν καὶ ἐπιφανῆ φυσιογνωμίαν τοῦ ἁγίου ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ τοῦ ἐπισκόπου τῶν Μεδιολάνων, τοῦ ὁποίου τὴν μνήμην τιμᾷ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ τὴν 7ην Δεκεμβρίου, ἡμέραν τῆς χειροτονίας του.

Ο Ἀμβρόσιος ἦτο ἐπιφανὴς Ρωμαῖος

πολίτης καὶ μέλος τῆς συγκλήτου. Κατήγετο ἀπὸ τὰ Τρέβηρα τῆς Ἰταλίας γεννηθεὶς περὶ τὸ ἔτος 333 ἢ 340 μ.Χ. Ἦτο υἱὸς ἐπισήμου οἰκογενείας. Ὁ πατὴρ του, ἔχων καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιον ὄνομα, ἦτο διοικητὴς τῆς Γαλλίας. Ὁ Ἀμβρόσιος διεκρίνετο ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας διὰ τὴν δημιουργικότητα εἰς τὰς σπουδὰς καὶ τὸ κοινωνικὸν ἔργον. Ὁ πατὴρ του ἐθαύμαζε τὴν ἐπίδοσίν του καὶ τὴν δημιουργικότητά του πλὴν ὅμως δὲν ἠξιώθη νὰ ζησῇ διὰ νὰ θαυμάσῃ τὴν πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν αὐτοῦ ἄνοδον. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ὁ Ἀμβρόσιος μετὰ τῆς μητρὸς του καὶ δύο ἄλλων ἀδελφῶν του κατέφυγεν εἰς Ρώμην, ὅπου ἐσπούδασε νομικὰ ἐπιδοθεὶς εἰς τὸ δικαστικὸν ἔργον μὲ ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν. Ἡ φήμη του ἐξῆλθε τῶν ὁρίων τῆς Ρώμης.

Τὸ ἥθος, ἡ εὐθυκρισία, ἡ σύνεσις καὶ ἡ μόρφωσίς του τὸν ἐπέβαλον εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἔτρεφεν ἀπεριόριστον ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν πρὸς τὸν Ἀμβρόσιον καὶ ἐτιμᾶτο ὡς πατὴρ καὶ ἄρχων ὑπὸ μικρῶν καὶ μεγάλων, πλουσίων καὶ πτωχῶν, μορφωμένων καὶ ἀπλῶν ἀνθρώπων τῆς κοινωνίας τῆς ἐποχῆς του.

Δάκρυσα γιὰ δύο λόγους. Πρῶτα γιὰ τὰ χάλια τῆς γυναίκας καὶ δεύτερο ἐπειδὴ σκέφτηκα ὅτι ἐγὼ ἂν καὶ ἔμεινα τόσα χρόνια στὴν ἔρημο δὲν κατέβαλα τόσους κόπους γιὰ νὰ ἀρέσω στὸ Θεό, ὅσους κατέβαλε αὐτὴ γιὰ νὰ ἀρέσῃ στοὺς ἀνθρώπους!

Ὅπως ὁ ἁββᾶς Παμβῶ κατέβαλλε προσπάθεια νὰ ἀρέσῃ στὸ Θεό, τὸ ἴδιο κάνει καὶ ἡ Χριστιανὴ γυναίκα. Εἶναι καὶ αὐτὴ φιλάρεσκη, ὅπως κάθε γυναίκα, ἀλλὰ ἡ φιλαρέσκεια ἡ δική της ἀναφέρεται στὸ Θεό. Στὸ Θεό θέλει νὰ ἀρέσῃ. Ἀγαπᾷ κι' αὐτὴ τὸν καλλωπισμό, ἀλλὰ τὸν πνευματικὸ καλλωπισμό, τὸν καλλωπισμὸ τῆς ψυχῆς της. Αὐτὴ

δίδει ὅλο τὸ βάρος τῆς ὁμορφιάς στὴν ψυχὴ, στὴν καρδιά, στὸν χαρακτήρα.

Ἐχει καὶ ἡ Χριστιανὴ γυναίκα τὰ δικαιὰ της καλλονικά. Κάποτε ρώτησαν μιὰ καλὴ Χριστιανὴ τί τὴν ἔκανε τόσο ὠραία, ἐνῶ δὲν χρησιμοποιοῦσε καλλονικά. Καὶ ἐκείνη ἀνέφερε, τὰ καλλονικά. Ἀλλὰ γι' αὐτὰ τὰ καλλονικά ποὺ κάνουν τὴ Χριστιανὴ γυναίκα πραγματικὰ ὠραία, στὴν ψυχὴ ὠραία, θὰ κάνομε λόγο ἀπὸ τὸ προσεχὲς φύλλο τῆς «Ἀπολυτρώσεως» ἀναφέροντας σὲ κάθε φύλλο καὶ ἀπὸ ἓνα.

« Ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται »

Ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ταπεινώνει τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὑψώνεται καὶ εὐλογεῖται ἀπὸ τὸν Θεόν. Αὐτὴν τὴν ἀποκάλυψιν κάρνει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Τονίζεται ἐμφαντικῶς εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ τελώνου καὶ φαρισαίου. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος συναισθάνεται τὴν μὴδαμινότητά του ἔναντι τῆς παντοδυναμίας καὶ πανσοφίας τοῦ Θεοῦ ἰδιαζόντως μακαρίζεται ἀπὸ τὸν Θεόν.

Ὁ ὑπερόπτης ἀνταγωνίζεται τὸν Θεόν καὶ ἀπομακρύνεται ἀπὸ Αὐτόν. Ἐνῷ ὁ ταπεινὸς πειθαρχεῖ, ὑπακούει, συναισθάνεται τὰς ἀδυναμίας του καὶ προθυμοποιεῖται νὰ ἀγωνισθῇ διὰ τὴν βελτίωσίν του. Ὁ ταπεινόφρων ἔχει συγκεκριμένον προσανατολισμὸν εἰς τὴν πορείαν του· θέλει νὰ γίνῃ ἐνάρετος καὶ νὰ ἔχῃ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ. Γνωρίζει ὅτι μὲ τὴν ταπείνωσιν θὰ θεμελιώσῃ τὸν γνήσιον καὶ εἰλικρινῆ χριστιανικὸν τοῦ χαρακτῆρα καὶ μὲ αὐτὴν θὰ ἐξασφαλίσῃ ὅτι τοῦ εἶναι ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ὧν τῶν προβλημάτων. Ἡ ταπείνωσις εἶναι ὁ ἐλκυστικὸς στολισμὸς τοῦ πιστοῦ καὶ τὸ περιβόλι ὅπου δύνανται νὰ καλλιεργηθοῦν καὶ νὰ ἀναπτυχθοῦν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ τὰ εὖοςμα ἄνθι τῆς θείας χάριτος. Ὁ εὐσεβὴς καὶ ταπεινόφρων Χριστιανὸς ἐμπνέεται εἰς τὸν πνευματικόν τοῦ ἀγῶνα ἀπὸ τὴν ταπείνωσιν τοῦ θεοῦ Διδασκάλου ἔχων τὴν πεποίθησιν ὅτι διὰ τῆς ταπεινώσεως θὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὴν δόξαν τοῦ οὐρανοῦ.

Διὰ τὴν ταπείνωσιν διεκρίνεται καὶ ὁ Ἀμβρόσιος. Αὐτὴν θέτει ὡς βάσιν ὧν τῶν δραστηριοτήτων του καὶ ἀναδεικνύεται ἰσχυρὰ διοικητικὴ καὶ κοινωνικὴ φυσιογνωμία καὶ συντόμως ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Ὑπάτου τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ διαμερισματος τῶν Μεδιολάνων. Ἡ ἐργατικότης καὶ ἡ δικαιοσύνη του ἐλκυσαν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν προσοχὴν τοῦ λαοῦ. Ἡ δραστηριότης του ἐπεκτείνεται εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ. Συνεβούλευε, παρηγόρει, ἤλεγχε, ἐβοήθει, καθωδήγει. Ὁ ἀδικούμενος εὗρισκε τὸ δίκαιόν του. Εἰς αὐτὸν εὗρισκον ἄσυχον οἱ καταδικασμένοι καὶ περιφρονούμενοι. Ὁ λαὸς δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐκφράσῃ δημοσί-

ως τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν Ἀμβρόσιον. Ὁ λαὸς πάντοτε θέλει ἀξιῶς ἡγέτας. Τοὺς τιμᾷ καὶ πειθαρχεῖ εἰς τὰς προσταγὰς των. Ἄν συμβαίνει νὰ ἀντιστρατεύεται πολλάκις εἰς τοὺς ἀξιῶς, τοῦτο εἶναι ἔργον τῶν ἀναξίων ἡγετῶν, οἱ ὁποῖοι μὲ πολλὰ καὶ ποικίλα τεχνάσματα κατορθώνουν νὰ ἀπομακρύνουν τὸν ἀπλοῦν λαὸν ἀπὸ τὸν σωστὸν δρόμον καὶ προσανατολισμὸν.

Καὶ ὁ λαὸς τῶν Μεδιολάνων ἐτίμησε τὸν Ἀμβρόσιον διὰ τῆς ἐκλογῆς του εἰς τὸν κληρὺσαντα ἐπισκοπικὸν θρόνον διὰ τὸν ὁποῖον ἐφιλονεῖκουν καὶ διεπληκτίζοντο οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ἀρείου καὶ οἱ ὀρθόδοξοι τῶν Μεδιολάνων. Μεγάλῃ ἀναστάσις ἐπεκράτει εἰς τὴν περιοχὴν καὶ σοβαρὰ παρακαὶ ἠπειλοῦντο. Ὁ Ἀμβρόσιος ἐπενέβη διὰ νὰ καθησυχάσῃ τὰ πράγματα. Συνεβούλευε τὰ πλήθη νὰ ἔχουν ἐνότητα, ἀγάπην, εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν. Μία παιδικὴ φωνή· Ὁ Ἀμβρόσιος ἐπίσκοπος, ἔδωκε τὸ σύνθημα καὶ ἀμέσως ἀμφότεραι αἱ μερίδες ἐνωθεῖσαι ἐζήτησαν τὸν Ἀμβρόσιον ἐπίσκοπον. Οὗτος ὅμως, εὐρισκόμενος ἀκόμη εἰς τὴν τάξιν τῶν κατηχομένων, προσεπάθει νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐπισκοποποίησιν του, διότι συναισθάνετο τὸ μέγεθος τῶν εὐθυνῶν τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος. Πρὸ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ λαοῦ ὑπεχώρησεν οὗτος καὶ βαπτισθεὶς ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν ἀνῆλθεν εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν θρόνον χειροτονηθεὶς διάκονος, πρεσβύτερος καὶ ἐπίσκοπος τὴν 7 Δεκεμβρίου τὸ 374 πρὸς γενικὴν ἀγαλλίασιν τοῦ λαοῦ.

Ὁ Ἀμβρόσιος χειροτονηθεὶς ἐπίσκοπος διένειμε τὴν κινητὴν περιουσίαν του εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀφωσιώθη εἰς τὰ χριστιανικά του καθήκοντα. Ἐμελέτησε τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς Πατέρας καὶ συγγραφεὶς ἀποκτησας ἀρίστην θεολογικὴν μόρφωσιν. Ἐζῆσε βίον αὐστηρᾶς ἐγκρατείας προσευχόμενος ἀδιαλείπτως καὶ κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὀλόκληρον τὸν βίον του τὸν κατηνάλωσεν ἔκτοτε εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ λαοῦ ποιμάνων καὶ διδάσκων, κυβερνῶν καὶ μεριμνῶν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας. Πτωχοί, πεπλανημένοι, διωκόμενοι καὶ ἀδικούμενοι κατέφευγον εἰς τὴν ἀγάπην του. Ἐπολέησε τὰς αἵρετικὰς δοξαίας τῶν ἐχθρῶν

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α' ΚΤΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

Δ.Β.Χ.: 'Η χριστιανική δεοντολογία σ. 1. — 'Ελληνοχριστιανικά ιδεώδη υπό συνταγματικὴν κατοχύρωσιν σ. 17 — 'Η πληρότης τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας σ. 88 — 'Τπονομευταὶ τῶν ἀξιών σ. 49 — 'Η διακίνησις τῶν ἰδεῶν σ. 65 — 'Η διατήρησις τῆς ἡθικῆς ὑποδομῆς σ. 81 — Τὰ θεμέλια τοῦ μέλλοντος (Α') σ. 97 — Τὰ θεμέλια τοῦ μέλλοντος (Β') σ. 113 — Τὰ θεμέλια τοῦ μέλλοντος (Γ') σ. 129 — Οἱ ἀδέσμευτοι σ. 145 — 'Η Χριστὸς ἡ χάος σ. 161 — 'Η σωτήριος στροφή πρὸς τὰς πηγὰς σ. 177.

Β' ΕΚ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Στεργίου Ν. Σάκου: ΓΕΝΕΣΙΣ: Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ 'Ιωσήφ στὸ Φαραῶ — 'Η χαρὰ τοῦ 'Ιακώβ — 'Η ἐμφάνισις τοῦ Θεοῦ στὸν 'Ιακώβ — Συνάντησις 'Ιακώβ καὶ 'Ιωσήφ — 'Η κατοικία τῶν υἱῶν 'Ισραὴλ σ. 3 — Συνάντησις 'Ιακώβ καὶ Φαραῶ — 'Η πολιτικὴ τοῦ 'Ιωσήφ — 'Ο ὄρκος τοῦ 'Ιωσήφ σ. 19 — 'Η εὐλογία τῶν παιδιῶν τοῦ 'Ιωσήφ σ. 35 —

'Η διαθήκη τοῦ 'Ιακώβ σ. 50 — 'Ο θάνατος τοῦ 'Ιακώβ — 'Η ταφή τοῦ 'Ιακώβ — 'Η φοβία τῶν ἀδελφῶν τοῦ 'Ιωσήφ — 'Ο θάνατος τοῦ 'Ιωσήφ σ. 67.

Γ' ΒΙΒΛΙΚΑ ΜΗΝΤΜΑΤΑ ΚΗΡΤΤΜΑΤΑ

'Αρχιμ. Γερβασιὸν Ραπτοπούλου: 'Τπάρχει ἁλ-
λη ζωή; σ. 7 — 'Τπάρχει ψυχή; σ. 37 — Πῶς
κοινωνεῖς; σ. 70 — Ποιὼν δλασφημεῖς; σ. 184.
Μιχαὴλ Κ. Εὐθυμίου: Μαγὶς ἄρτου κριθίνου σ.
21 — 'Η τελευταία περιπέτεια τοῦ Δυσμὰ σ. 62
— Κῆπος μεθίων σ. 86 — 'Ο 'Αδριαλάωμ - πρό-
λογος σ. 141 — Τὸ γενεαλογικὸν δένδρον σ. 149
— Τὸ οἰκογενειακὸν περιδάλλον σ. 167 — 'Η σω-
ματικὴ του ὠραϊότης σ. 182.

Δ' ΑΝΤΙΑΠΕΤΙΚΑ

Στεργίου Ν. Σάκου: Οἱ μάρτυρες τοῦ 'Ιεχω-
δὰ ΙΒ' σ. 9 — ΙΓ' σ. 89 — ΙΔ' σ. 57 — ΙΕ'
σ. 72 — ΙΣΤ' σ. 83 — ΙΖ' σ. 100 — ΙΗ' σ. 115
— ΙΘ' σ. 131 — Κ' σ. 147 — ΚΑ' σ. 163 —
ΚΒ' σ. 179 — 'Η βασιλεία τοῦ Θεοῦ σ. 188.

τῆς Ἐκκλησίας καὶ πολλοὺς αἰρετικούς ἐπανάφερεν εἰς τὴν μάνδραν τῆς ὀρθοδό-
ξου χριστιανικῆς ἐκκλησίας μετὰ τὸ κήρυ-
γμα, μετὰ τὸν ἀγνὸν θῖον, μετὰ τὴν ταπεινώ-
σιν καὶ μετὰ τὴν συνετὴν ἐπισκοπικὴν διοί-
κησίν του.

Τὸ θάρρος καὶ ἡ σταθερότης κατὰ τὴν
ἀσκήσιν τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἔργου εἶχον ὡς
ἀποτέλεσμα τὸν θρίαμβον τῆς ὀρθοδοξίας.

Ἰδιαιτέρως ἐτιμᾶτο ὁ 'Αμβρόσιος ἀπὸ
τὸν Μέγαν Θεοδόσιον. Ἀποφασιστικὸς εἰς
τὰς ἀποφάσεις του ὁ 'Αμβρόσιος ἠρνήθη
νὰ κοινωνήσῃ τὸν Μ. Θεοδόσιον διότι οὗ-
τος ἔδωκεν ἐντολὴν νὰ τιμωρηθοῦν ἄν-
θρωποι ἀνευ ἀνακρίσεως καὶ δίκης, λέ-
γων εἰς αὐτὸν «μμήθητι τὴν μετάνοιαν
τοῦ Δαβίδ».

'Η ζωὴ καὶ τὸ ἔργον τοῦ 'Αμβροσίου
εἶχον τεραστίαν ἐπίδρασιν εἰς τὸν λαόν,
διότι οὗτος ἔζη τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας
τὰς ὁποίας ἐδίδασκε. Τὸ κηρυκτικόν του
ἔργον ἦτο ἀποτύπωσις τῆς ἡρωικῆς του
ζωῆς. Ἡ ταπεινότης του ἦτο ἡ ἐφαρμογὴ

τῆς ζωντανῆς χριστιανικῆς πίστεως. Εἰς
τὰς κρίσεις στιγμὰς τῆς ἐπισκοπικῆς
δράσεως ἔδειξεν ὁποῖος πρέπει νὰ εἶναι ὁ
ἐπίσκοπος, ὁ ποιμήν, ὁ διδάσκαλος, ὁ ὁδη-
γός, ὁ ἡγέτης, ὁ κάθε πιστός. Ἀπέσπασε
τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ ποι-
μνίου του. Τὸ ἀξίωμα του ἐθεώρει ὡς ἱε-
ρὰν διακονίαν τῆς ἐκκλησίας. Μετὰ τὴν δι-
δασκαλίαν του ἐφώτισε καὶ ἔσωσε πλανη-
μένους ἀδελφοὺς καὶ ἔγινε τὸ στήριγμα
τῶν ὀλιγοψύχων καὶ ἀδυνάτων.

'Ο Κύριος ἐκάλεσε τὸν ἱερὸν 'Αμβρό-
σιον εἰς τὴν αἰωνίαν χαράν. Τὸ ποικίλο-
τρόπως εὐεργετηθὲν ποίμνιόν του ἐξέ-
φρασε τὸν θαυμασμὸν διὰ τὸν ὑπέροχον
καὶ ἄξιον ἡγέτην του. «Ἔτοι τιμοῦν οἱ λα-
οὶ τοὺς ἀξίους ἡγέτας των. Αὐτὸ ὑπομ-
νῆσκει εἰς κάθε πιστὸν τὴν ἀναγκαιότη-
τα τῶν ἠυξημένων εὐθυνῶν καὶ ὑποχρε-
ώσεων, τὰς ὁποίας ὀφείλει μετὰ ταπεινώσιν
νὰ πραγματοποιήσῃ, διότι «ὁ ταπεινὸς ἑαυ-
τὸν ὑψώθησεται».

Δημήτριος Β. Χαρίσης

Ἀρχιμ. Γερβασίου Ραπτοπούλου: Πρόσεχε τὰ φέδια σ. 124.

Ε' ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΚΑ

Δ. Β. Χαρίση: Αἱ ὁράσαι ἀφειρηταί τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων σ. 13 — Ἡ ἔλξις τοῦ οὐρανοῦ σ. 41 — Νέα ζωὴ σ. 76 — Ἡ ἐπέτειος τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ σ. 92 — Ἡ φιλοσοφία τῆς ἀπλότητος τῶν ἐκδηλώσεων σ. 107 — Μετασχηματισμοὶ τῶν ἰδεῶν εἰς κοινωνικὴν πραγματικότητα σ. 121 — Οἱ ζητοῦντες τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ σ. 157 — Οἱ ἄξιοι ἡγέται τοῦ λαοῦ σ. 189.

ΣΤ' ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Σάββα Ν. Ξανθοπούλου: Ἡ θυσία σ. 11 — Τὸ θεμέλιο σ. 25 — Ἀπὸ τῆ λύπῃ στή χαρὰ σ. 43 — Τὸ θαῦμα τῶν κύκλων σ. 60. — Τὰ συντρίμματα σ. 74 — Τὸ πείραμα σ. 88 — Ἡ καινούργια κατοικία σ. 102 — Ἄν μπορούσαν νὰ δοῦν δλοι! σ. 119. — Ὡρα ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι σ. 136 — Τὸ ἀπόσπαστο τέλος σ. 151 — Χωρὶς Χριστοῦ σ. 169. Μὲ τὸν Χριστὸ δλα τακτοκοιοῦνται σ. 185.

Ζ' ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Ἀρχιμ. Γερβασίου Ἱ. Ραπτοπούλου: Πουλιὰ τῆς ἀγίας Γραφῆς: Πνευματικὰ δλοκαυτώματα σ. 27. Τὰ χριστιανικὰ κοσμήματα: Ὁ οἶκος σ. 90 — Ἡ ἀγία Γραφή σ. 104 — Ὁ Σταυρὸς σ. 153 — Ὁ πολύτιμος μαργαρίτης σ. 171. Τὰ χριστιανικὰ καλλυντικὰ σ. 187.

Η' ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ἀνόθευτος συναλληλία — Ὅρθαι ἀπόψεις πρὸς

ἐπανόρθωσιν σ. 15 — Ἡ εὐαισθησία τοῦ θρησκείοντος λαοῦ τῆς Θεσσαλονίκης — Ἡ διαφύλαξις τῆς παραδόσεως — Ἀναγκαιότης ἀφωπνίσεως — Ἡ ρύθμιση τῆς ἐκκλησιαστικῆς κρίσεως — Προσεύχεσθε διὰ τὴν Κύπρον — Ἡ ζῶσα παρουσία — Ἰσχυροποιήσις τῆς πίστεως — Ἔργα εὐποίας σ. 32 — Ὁ ἡρωϊσμός τοῦ '21 — Ἡ νέα Φιλικὴ Ἐταιρεία — Αἱ συγκροτούμεναι καὶ ἀνασυγκροτούμεναι ἐπιτροπαὶ — ...Τὸ εἰσιτήριο διὰ τὸν θάνατον — «...Σκουπιδοτενεκές...» — Κρανγὴ πόνου — Καὶ ἓνα ψήφισμα σ. 45 — Ἡ ἐξιδανίκευσις τῆς ἀτιμίας — Ἀπελευθέρωσις ἢ ὑποδούλωσις; — Ἀφύπνισις ἀρμοδίων σ. 79 — Οἱ ἐπιμνημόσυνοι καὶ ἐπικήδριοι λόγοι — Τὸ πρόβλημα θὰ γίνῃ δξύτατον — Ἐως πότε θὰ συνεχισθῇ ἡ ἀδιαφορία — Ἀπαιτεῖται συνεχὴς ἐπαγρύπνησις σ. 95 — Ἡ ἀδράνεια τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως — Αἱ μολύνσεις — Θέλει καὶ ἡ ψυχὴ τροφήν — Μήπως δὲν πταίου τὰ 15χρονα παιδιά; — Οἱ κίνδυνοι τῆς ἐκκοσμηκεύσεως — Ἡ δραστηριοποίησις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα σ. 110 — Οἱ πρῶτοι καρποὶ — Καλλιέργεια ἐθνικοθρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ φρονήματος — Ἡ γαλήνη ἰσότητος μετὰ τὴν ἐλευθερίαν — Τὸ θρησκευτικὸν κίνημα εἰς τὴν Ρωσίαν — «Παρακαλῶ δεχθῆτέ το θὰ σὰς χαροποιήσῃ» — Ἀυτήσου τὴ γενιὰ μας Κύριε! σ. 126 — Ὅχι εἰς τὸ αὐτόματο διαζύγιον — Οἱ δασανισμοὶ σ. 143.

Θ' ΔΙΑΦΟΡΑ — ΕΠΙΚΑΤΡΑ

Καὶ ἓνα ψήφισμα σ. 47 — Κριτικὴ διδβλίου σ. 48 — Πρὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ αὐτομάτου διαζυγίου σ. 159 — Νεκρολογία, Ἰορδάνης Σεραφεϊμίδης σ. 150 — Ἀπαρχὴ ἀγώνων σ. 175 — Νέαι ἐκδόσεις σ. 176 — Ἠλθεν ὁ Λυτρωτὴς σ. 184 — Πίναξ περιεχομένων σ. 191.

«ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ» Μηνιαῖον ὁρθόδοξον χριστιανικὸν περιοδικόν.

Ἱδιοκτησία καὶ Ἐκδόσις Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, τηλ. 270-630 Θεσ/νίκης
Διευθυντὴς Συντάξεως: Σάββας Ν. Ξανθοπούλος, Πέλοπος 9, Θεσ/νίκης
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Β. Π. Μακρόγλου, Βελισσαρίου 35, Θεσ/νίκης
Ἑτησία συνδρομή: Ἐσωτερικοῦ δοχ. 80 — Ἐξωτερικοῦ δολλ. 2
Ἐπιστολαὶ - συνδρομαὶ εἰς Περιοδικὸν «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ», Πέλοπος 7, Θεσ/νίκης
Τύποις: ΤΥΠΟ-EXPRESS ΘΕΣ/ΝΙΚΗ